

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

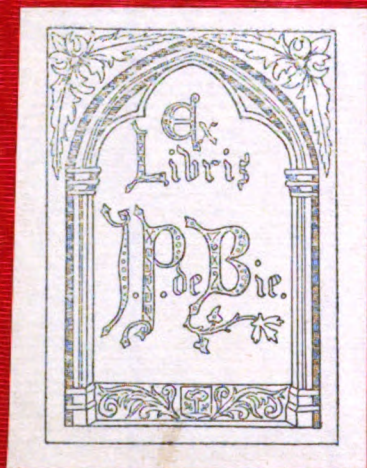
- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

AH 4YBW M

Harvard Depository
Brittle Book

770
G411m

ANDOVER-HARVARD
THEOLOGICAL LIBRARY

MORGENDAUW.

CHRISTELIJK HUISBOEK,

VERZAMELD DOOR

F. VAN GHEEL GILDEMEESTER.

Theol. Dr. en Pred. te 's Gravenhage.

UTRECHT,
KEMINK & ZOON.
over de Domkerk
1890.

De welwillende gebruiker van dit huisboek treft hier een aantal overdenkingen aan van verschillende schrijvers, uit onderscheiden land en tijd, maar bij allen denzelfden grondtoon: „Jezus, de Christus, de Zaligmaker van zondaren.” Het samenstellen is juist daarom eene verkwikking geweest voor iemand die de „gemeenschap der heiligen” gelooft, en het boek in gedachten opdraagt aan allen die mede belijden: „ik geloof ééne heilige, algemeene, christelijke kerk.”

Men treft hier stukken aan van buitenlanders. Spurgeon, Winslow, Monod, Bunjan, Vinet, Luther, P. Gerhardt, Arndt, Ahlfeld, Funcke, Stockmayer, en anderen. Maar de hoofdschotel is Nederlandsch. De la Saussaye en Gunning, Beets en Hasebroek, Doedes en van Oosterzee, Jorissen, van den Ham, Cohen Stuart, des Amorie van der Hoeven, Moltzer, Brakel, Ridderus, van Niel en verschillende anderen, leverden de stukken, die nu samen dit huisboek aangenaam mogen maken in menig huisgezin.

Een dankbaar gebruik is bij de keuze der gedichten gemaakt van Malan's „Chants de Sion,” vertaald door ten Kate; voor het overige zijn de verzen grootendeels oorspronkelijk Nederlandsch. Misschien wekt de uit den aard der zaak eenzijdige bloemlezing uit de stichtelijke poëzie van een Jan Luyken, Willem Sluyter, Jod. van Lodesteijn, Eusebius Voet, Jakob Spex, van Vollenhoven, Schutte, van Alphen, Bilderdijk, en niet weinige nog levende dichters, bij dezen en genen de lust om nog eens nader kennis te maken met een schat van stichtelijke poëzie, aan velen nog veel te weinig bekend.

En moge nu ieder, die dit huisboek gebruikt, daarin een woord Gods ontmoeten, dat hij gehoorzaamt en daardoor leert verstaan. Dan brengt het geen geringen zegen in menig huisgezin!

NIEUWJAARSDAG.

Samuel nu nam eenen steen, en stelde dien tusschen Mizpa en Sen, en noemde diens naam Eben-Haëzer; en hij zelde: „tot hiertoe heeft ons de Heer geholpen.” 1 Samuel VII : 12.

(Te lezen: Psalm XC).

„Eben-Haëzer! tot hiertoe heeft ons de Heer geholpen.” Is dat geen schoon en liefelijk woord van onzen dierbaren Bijbel, om het onderwerp te zijn van onze gedachten, onze gebeden en dankzeggingen, op dezen dag waarmede een nieuw jaar voor ons aanvangt? Voor den Christen is dit een gewichtige en ernstige dag, omdat de Christen er behoefte aan gevoelt, om met Mozes te zeggen: „Leer ons onze dagen tellen, opdat wij een wijs harte bekomen.” Onder gewaarwordingen die zich in het hart verdringen, beslaan voorzeker eene eerste plaats het berouw van het verlopen jaar niet beter te hebben besteed; de smart over zoovele verfoeide, maar niet krachtig genoeg bestreden zonden; de wensch om het jaar dat aanvangt beter te gebruiken. Dan ook komen ons voor den geest al de gebeurtenissen die in dit jaar hebben plaats gehad, de blijdschap of de droefheid die ons deel is geweest, en de behoefte doet zich gevoelen om aan den Heer die toekomst vertrouwend over te geven, die zich zoo geheimzinnig, en somtijds zoo schrikwekkend en zoo duister voordoet aan ons oog. Zijn dit waarlijk de gezindheden waarmede wij dezen nieuwen tijdkring ingaan en wenschen wij dat God de herinneringen van het verleden, en de vooruitzichten der toekomst aan onze harten heilige en zegene? Laten wij ons dan stellen voor het aangezicht des Heeren, en in ons hart een altaar oprichten voor Zijne goedheid en Zijne trouw, terwijl wij met Samuël spreken: „Eben-Haëzer, tot hiertoe heeft ons de Heer geholpen.” Ja, Hij is goed geweest en getrouw hoven alle gedachten, gedurende geheel ons leven en gedurende het jaar dat nu weder

achter ons ligt. Het heeft ons aan beproevingen niet ontbroken; misschien zijn groote en zware beproevingen ons deel geweest, of wel alleen die gering schijnende moeielijkheden, die toch doornen zijn op den weg des levens; welnu! zelfs het zwaarste kruis dat ons op de schouders gelegd is, heeft ons niet doen bezwijken; door Gods genade heeft het ons niet doen twifelen aan Hem, en wij hebben deze verwachting, dat het in ons eene vreedzame vrucht der gerechtigheid zal voortbrengen ter eere Gods. Wij hebben verzoeken gehad en strijd moeten voeren tegen den booze, tegen de wereld, en tegen onze eigene zondige neigingen: welnu! de Heer heeft ons bewaard en heeft ons verlost; Hij heeft niet toegelaten, dat onze vijand ons onder zijne heerschappij bracht; bij onze beproevingen, heeft hij ons ook oorzaak van eeuwige blijdschap gegeven; bij onze verzoeken en onze zonden heeft Hij ook in ons hart begeerten en voornemens gewerkt die ons met dankbare vreugde kunnen doen zeggen: „Heer gij weet alle dingen, gij weet dat ik u lief heb.”

„Eben-Haëzer: tot hiertoe heeft ons de Heer geholpen, en Zijne trouw in het verledene strekt ons ter waarborg voor Zijne trouw in de toekomst. Laat ons dan goeden moed hebben, en dit nieuwe jaar ingaan met de vaste overtuiging dat het ons niets zal brengen dat de liefde des Heeren ons niet ten zegen kan en wil doen zijn.

Mevr. MONOD.

De geest des Heeren vul' ons zeil,
Van 's levens schip, daar wij in varen,
Door 's werelds zee, en woeste baren,
Naar 't eeuwig land, van 't eindloos heil.

De Hoogste geev' ons goeden moed;
Al komt er storm en donder-vlaagen,
Dat wij niet onderweg vertzaagen;
Die met ons vaart is wijs en goed.

Zo vaart dan wel in Gods gelei;
Hij kent ze, en ziet ze in alle landen,
Die zeilen naar des levens stranden,
En staat ze met zijn goedheid bij.

2 JANUARI.

Jezus Christus is gisteren en heden dezelfde en in eeuwigheid.

Hebr. XIII : 8.

Er is onder den hemel geen andere naam, die onder de menschen gegeven is, door welken wij moeten zalig worden. Wij moeten Hem allen kennen en liefhebben, op Hem vertrouwen en alle hulp, troost, kracht en bescherming alleen van Hem verwachten. Hij alleen is al onze liefde en ons vertrouwen waard. Alle menschen, hoe liefdevol, wijs of machtig zij ook zijn, kunnen ons niet helpen; juist daar, waar wij het meeste behoefte hebben aan hulp, troost en raad, laten zij ons in den steek: zij zijn allen afhankelijk van omstandigheden, die zij niet in hunne macht hebben. Zij kunnen zelf verdorren als het gras en verwelken als een bloem des velds, want eenmaal zal hun stoffelijk omhulsel tot stof wederkeeren; de geest verhuist naar andere gewesten en het lichaam is machteloos.

Alleen Hij, wiens naam wij met vrome aandacht hooren noemen, is onwankelbaar in Zijn wezen, Zijne liefde en trouw evenals in alles wat Hij ons beloofd heeft. Zalig hij, die Hem heeft gevonden, zalig wie Hem toebehoort en dient. Op Hem zelve, onzen grooten, algenoegzamen Koning, vesten wij onze hoop; in een nauw gebedsleven met Hem moeten wij het onzen zaligsten en gewichtigsten plicht achten, te wassen in de genade en steeds meer tot de erkenning en het besef Zijner liefde te komen. Dan gevoelen wij ons reeds hier zalig in de verwachting van de vervulling Zijner beloften. En als wij eenmaal Hem kennen, o laat het dan ons streven en ons dagelijksch gebed zijn, om ook anderen te verhalen van de barmhartigheid en trouw, het onuitsprekelijk medelijden met onze zwakheid en zonde, kortom het geheele liefdewerk van onzen hemelschen Hoogepriester, dat wij bij ervaring hebben leeren kennen, opdat ook zij Hem van ganscher harte zoeken, Hem aanhangen en Zijn naam verheerlijken. Wie van ons gehoor heeft gegeven aan Zijne roepstem en bij Jezus Christus vergeving heeft gezocht en gevonden voor zijne zonde, die verblijde zich in Hem en love Hem voor Zijne onuitsprekelijke genade. Het eenige, waarachtige, eeuwige Evangelie, welks onwankelbare grondslag Jezus Christus is, heeft God ons geopenbaard; dat is de heerlijke, blijde

genade-boodschap, die de gansche zondige menschheid redding en verlossing verkondigt. Laat ons het Woord des Levens dan ook dit jaar wederom aannemen en gelooven, niet alsof het door een mensch gesproken was, maar door God zelve. Laat ons dit Woord vasthouden, dan zal Jezus Christus, die gisteren en heden dezelfde is en in eeuwigheid, ook ons niet loslaten, maar zich altijd, als wij met een oprecht verlangen naar Hem vragen, zich troostend, helpend en zegenend tot ons wenden. **MEINERTZHAGEN.**

Voorwaar, voorwaar! wat ooit vergâ,
 Dezelfde altijd blijft Gods genâ,
 Die over Tijd en Eeuwigheid
 De vleugelen houdt uitgebreid.
 Wien ze in Haar schatw een schuilplaats bood,
 Verwon het Leven en den Dood!

3 JANUARI.

Aanziet de vogelen des hemels, dat zij niet zaaien, noch maaien, noch verzamelen in de schuren en uw hemelsche Vader voedt nochtans dezelve, gaat gij dezelve niet zeer veel te boven?

Matth. VI : 26.

Laat den Heer maar het huis bouwen en in stand houden, bemoei u niet met Zijn werk; Hij zal wel daarvoor zorgen, gij behoeft u daar niet angstig over te maken. Al behoort er veel in een huis, welnu, de Heer is toch grooter dan een huis: Hij die hemel en aarde vervult, zal ook wel een huis kunnen vullen. Maar daarom moet gij het niet opvatten, alsof God u verbood om te arbeiden. Arbeiden moet en zal men, maar de uitkomst moet men aan God overlaten: Hij alleen kan den wasdom geven. Want al wildet gij eene eeuw lang ploegen en al het werk der wereld doen, toch zoudt gij geen enkelen korenhalm te voorschijn kunnen brengen. Den Heer dankt gij den zegen: terwijl gij slaapt maakt Hij uit het zaadkorreltje een halm en doet die vrucht dragen, zestig- of honderdvoudig, juist zooveel als Hij wil. Geen diertje behoeft bezorgd te zijn voor zijne voeding, maar ieder heeft zijn werk en door dat te verrichten vindt het zijn voedsel. Het vogeltje vliegt heen en weer;

zingt zijn lied, en voedt zijn jongen op, maar daarmee heeft het nog geen voedsel. Ossen ploegen, paarden trekken en zwoegen, schapen geven wol, melk en kaas, ieder heeft zijn eigen werk, maar dat geeft hun nog geen voedsel. Onder Gods zegen brengt de aarde gras voort, hun tot spijsze. Zoo moet de mensch ook arbeiden, maar steeds bedenken, dat het een ander is, die hem voedt. Toch schijnt het dikwijls alsof hij met zijn arbeid zelf zijn brood verdiende, daar God hem, wanneer hij niet werkt, Zijn zegen en daarmede alles, onthoudt. Het is ook niet ter wille van zijn arbeid, dat God hem zegent, hij moet slechts arbeiden om te leeren over zijn vleesch te heerschen. Want wie legt het goud en het zilver in de bergen, opdat men het er zou kunnen vinden? wie legt den schat in den akker, waardoor er koren, druiven en allerlei vruchten uit kunnen voortkomen, waar de schepselen van leven? Doet de mensch dat met zijn arbeid? God moet het er eerst in leggen, opdat wij het er uit zouden kunnen halen. De overheid moet waken en haar plicht betrachten, evenals een huisvader moet werken om voor de voeding der zijnen te zorgen, maar wie aan God gelooft, is niet bezorgd voor den dag van morgen, maar vergenoegt zich met wat iedere dag hem brengt, en volbrengt stil en met een dankbaar hart zijn plicht. „Want zijnen beminden geeft Hij het in den slaap.” Ps. 127 : 2, dat beteekent: Hij laat hen wel arbeiden en vlijtig zijn, doch zóó dat zij niet behoeven te zorgen, maar vroolijk huns weegs kunnen gaan. Als zij zich geheel aan Hem betrouwen, kunnen zij stil en onbezorgd zijn voor de toekomst, zooals iemand, die zich in den slaap om geen ding bekommert en toch door den Heer beschermd en bewaard blijft.

LUTHER.

Vraagt gij 't muschken, wie er morgen
't Vogeltjen des hemels voedt?
Wie voor 't kruimken brood zal zorgen,
Dat zijn honger stillen moet?
Wil, mijn ziel! dan ook niet vragen
Wat de dag van morgen biedt!
't Oog geloovig opgeslagen!
God, uw God, vergeet u niet!

4 JANUARI.

En het Kindeken wies op, en werd gesterkt in den geest, en vervuld met wijsheid en de genade Gods was over hem.

Luc. II : 40.

De gemeente is geroepen, van de ontvangenis uit den Heiligen Geest (Joh. 1 : 13) tot aan het ten troon zitten aan de rechterhand Gods toe (Openb. 3 : 21) den ontwikkelingsstrijd haars Hoofds in zich te herhalen. Zijn leven herbaart zich in haar. Dezen samenhang heeft Hij heerlijk uitgesproken in zijn hoogepriesterlijke bede: „Ik heilig mij zelve voor hen, opdat ook zij geheiligd zijn in waarheid.” Wel heeft reeds de Vader Hem geheiligd door Hem in de wereld te zenden; want van den beginne af was Hij de heilige in de zondige wereld. Maar aan het einde zegt Hij: „Ik wijde Mij als Lam ten offer.” Daar nu ons heiligen van ons zelve er zoo innig mede verbonden, er zoo bepaald mede gelijk gesteld wordt in dit Zijn eigen gebedswoord, zoo moet er ook bij Jezus iets zijn dat geheiligd wordt. Wat is dit? Zie, onze zonde ligt niet slechts op Hem, zooals een al te oppervlakkige satisfactieeler het verkondigt. Neen, die zonde is in zijn vleesch, geen enkel oogenblik onbestreden, maar toch werkelijk als verzoeking, en om onophoudelijk, zonder één enkel oogenblik overwinning van h re zijde, in dat vleesch geoordeeld te worden. (Rom. 8 : 3). Zonder deze erkenning doen wij aan de kracht van schriftwoorden als Ef. 2 : 15, 2 Cor. 5 : 21, Gal. 3 : 13 te kort. Ook in Jezus zelf is een voortgaande geboorte tot een leven (Joh. 3 : 14, 15) waarin hij van allen samenhang met onze zonde ontheven is geworden. Om Hoofd te worden heeft hij eerst volledig lid moeten wezen. In zijn lijden des doods, dat het geheele leven vervulde, heeft de gehoorzame geest en het zwakke vleesch overwonnen in den zwaren strijd der ziel. Dit is geschied opdat ook de gemeente zou „geheiligd zijn in waarheid.” Gelijk Christus zijn aardsche leven heeft geofferd om, na deze verloochening van zichzelf, bevestigend, door den Heiligen Geest, op ons te kunnen werken: zoo wordt ook de gemeente der wereld gekruisigd, Gode ten dankoffer geheiligd. Eerst door Jezus' offer is al onze heiliging niet meer slechts schaduw,

machtelooze poging, maar „waarheid”. De wereld zegt tot de gemeente: indien de Heiland uw borg, uw plaatsbekleeder is, zoo is dan uw heiliging niet waar, want zij is dan eens vreemden werk, en niet uw eigen. Doch het antwoord is: zoolang wij zonder Christus ons heiligen, is er slechts poging en streven, niet werkelijk bereiken, niet waarheid. De waarheid is slechts dáár, waar gij zegt dat er leugen is, namelijk in de heiliging van ons Hoofd, door welke, en zonder welke niet, ook wij geheiligd worden in waarheid.

GUNNING.

Neen, Heer! ik wil van U niet scheiden,
 'k Blijf de Uwe altijd! blijf Gij de mijn!
 Uw liefde moet alom mij leiden,
 Uw leven moet mijn leven zijn,
 Uw licht moet schijnen in mijn huis:
 Bij kruis naar kracht, en kracht naar kruis.

Dan blijft mijn ziel voor U gewonnen,
 Dan wint mijn ziel door U in kracht,
 Het werk, in needrigheid begonnen,
 Wordt dan in heerlijkheid volbracht!
 Wat in de windslen sliep, ontbot,
 En komt in 't licht, en rijpt voor God.

5 JANUARI.

Als zij nu de ster zagen, verheugden zij zich met zeer groote vreugde.

Matth. II : 10.

Wij volgen in den geest met de Wijzen uit het oosten de ster, de heerlijke ster, die „hun vórging, tot dat zij kwam en stond (niet door gezichtsbedrog zich scheen te bewegen en te staan!) boven de plaats waar het kindeke was,” zoodat zij, „de ster ziende, zich verheugden met zeer groote vreugde.” Men denke hier, zoo men wil, aan aloude profetische woorden en aan de symbolische beteekenis van de ster — maar men late bovenal toch eenvoudig het wonderheerlijk verhaal in geestelijke beteekenis tot het hart

spreken! Hier toont zich de waarachtigheid der ideale geestdrift die de ster van de inspraak des harten volgt, om in geheiligd Columbus-geloof een nieuwe hoogere wereld en haar Koning te vinden. De meerderheid der geringe kennis, die toch deze Magiërs tot het kindeke bracht, omdat zij ernst er mede maakte, boven de geleerdheid der Raadsleden die op hun plaats bleven en niets zagen. De kinderlijke eenvoud die door alle lagen en listen met engelengeleide heenwandelt en als in den droom de angstigwakende sluwheid des arglistigen te schande maakt. De heerlijkheid van dezen hulpeloozen Koning boven de armzaligheid van den machtigen overweldiger. En in dit alles de heilige Voorzienigheid die den Uitverkorene bewaakt zoodat geen macht der hel iets tegen hem vermag, en de geschiedenis des Hoofds voor al zijn leden tot een troostvolle profetie stelt. De wonderbare hemelsche wijsheid die zelfs de fantastisch-astrologische wegen van het menschelijk zoeken en tasten mede bestuurt, omdat zij weet haren kweekeling bij de hand te leiden door kronkelpaden en gevaren heen tot de ééuwige woning boven welke de ster der waarlijk verstandigen duurzaam kan stilstaan opdat ze daar in treden, hun gaven nederleggen en aanbidden. GUNNING.

Wie Christus zoekt, heff 't oog omhoog!
 Daar zie hij 't flikkerend licht van 't Godlijk teeken blinken,
 Welks schittring, vol van majesteit,
 De glansen door het hart verspreidt,
 En allen luister weg doet zinken.

Die star, wier gloed de zon verwon
 In tintlend flonkervuur en gouden middagstralen,
 Verkondigt Adams nageslacht
 Den God, den Heiland, dien 't verwacht,
 Om op 't verderf te zegepralen.

Hij, aller schepslen God, Die 't lot
 Der wereld heeft beslecht! Wien de Englen 't Hallel zingen,
 Brengt Zaligheid, verlossing, troost,
 Aan 't afgeweken menschenkroost;
 En gij — verkondt het, Hemellingen!

6 JANUARI.

**Waar is de geboren Koning der Joden? want wij hebben gezien
Zijne ster in 't Oosten en zijn gekomen om Hem te aanbidden.**

Matth. II : 22.

Die den Heer zoekt, zal Hem vinden. Uit de verte waren zulke zoekenden op het Kerstfeest naar Jeruzalem gekomen: zij waren met recht *wijzen* uit 't Oosten, maar ook hier is niemand *wijs*, die hun verlangen en hun zoeken niet kent. Overal op de aarde, waar maar van het Woord, dat God van den beginne heeft gesproken, een klank is doorgedrongen, heeft dat een verlangen en zoeken opgewekt naar eene wijsheid, die den menschen het raadsel van Zijn wezen oplost en de vragen van het hart beantwoordt. Zoo was er in Arabië en in de landen van het Babylonische rijk eene orde van mannen, die verlangden naar de wijsheid die van Boven is. De hemel was hun boek en de sterren waren het heilige schrift, dat zij trachtten te lezen en te doorgronden. De profeet Daniël was eens het hoofd van zulk eene wetenschappelijke orde en nadat deze man Gods, die zelf in de heidenwereld als een ster schitterde, had voorspeld dat eenmaal alle rijken zouden ondergaan in een Koninkrijk zonder einde, toen is er zeker in het hart van velen dier wijzen een licht opgegaan, helderder dan dat van de sterren zelf. Ook deze mannen behoorden tot eene orde, die zich aan de voornaamste en heerlijkste wetenschap had gewijd; zij hadden afgedaan met de aardsche ijdelheid en nietigheid en dorstten slechts naar God, naar den levenden God. En gebeurde het ooit, dat iemand zoekend en verlangend het oog op God sloeg en op het eind moest klagen: „Hij heeft mij niet aangezien, Hij heeft zich aan mij niet ontdekt?” De Heer antwoordt altijd met dat ééne woord: „De Heer is getrouw; Zijne oogen zien in alle landen op degenen, die naar Hem vragen.” Zoo heeft God ook deze oprechten gezegend en hun zoeken beloond, daar Hij zich door hen heeft laten vinden. Hoe dat geschied is, weten wij niet, dat zullen zij ons eenmaal hierboven vertellen; maar dat het is geschied, is een feit, daarvan getuigt het woord: „Waar is de geboren Koning der Joden? want wij hebben gezien Zijne ster in 't Oosten en zijn gekomen om Hem

te aanbidden." Zoo werd onder Joden en heidenen dengenen die op Hem wachtten, Zijne geboorte aangekondigd. Alleen de herders hoorden de stem van den engel en alleen de wijzen zagen de ster, maar de Geest, die waait waarheen hij wil en Simeon in den tempel voerde om in het kind van Maria den Heiland der wereld te zien, zeide ook tot hen: „dit was Zijne ster, de Zaligmaker is geboren, de Koning der eere is op de wereld gekomen." Toen hadden zij geene rust meer in hun vaderland, de Openbaring Gods was hun eene roepstem om tot het Goddelijke kind te gaan; zij maakten zich reisvaardig en rustten niet, voordat zij Hem hadden gevonden. Het is het eenige wat wij van hun leven weten: zij hebben den Heer gezocht en gevonden, maar dat is ook het grootste en heerlijkste wat er ooit van een menschenleven te zeggen valt.

MALLET.

't Geloof is de „Star uit het Oosten," ook nu
 Ons tot gids naar den Koning gegeven.
 Goud, wierook noch myrrhe begeert Hij van u,
 Maar uw hart, maar uw liefde, en uw leven!

7 JANUARI.

En zij zullen mij tot een volk wezen.

Zach. II : 11.

Dit woord sluit alles in zich wat ons, die zonder Christus waren, vervreemd van het burgerschap Israëls en vreemdelingen van de verbonden der belofte, geen hoop hebbende en zonder God in de wereld, geworden is door Jezus Christus; het sluit in zich de gansche volheid van de geestelijke zegeningen, die God ons schenkt in den Zoon Zijner liefde. O, dat wij niet alleen in naam, maar in waarheid datgene bezaten, wat Israëls Messias ook ons aangeboden heeft en waartoe Hij nog altijd allen roept, wien zijn woord wordt gepredikt. Ja, wij moeten Gods volk zijn, een volk van Jehova, een particulier eigendom van den Almachtige. Hij wil met

ons in eene nauwe innige gemeenschap staan. Wie in de schuilplaats des Allerhoogsten is gezeten, die zal tot Hem mogen spreken: „mijne toevlucht en mijn burg, mijn God op wien ik vertrouw!” Hij wil bij ons zijn, zoodat wij niet behoeven te vreezen voor den schrik des nachts en voor den pijn, die des daags vliegt. Wie tot Gods volk behoort en dus een eigendom is van Jezus Christus, met Zijn bloed gekocht, door Hem verzoend en door het geloof deel hebbende aan Zijne genade, dien geldt ieder woord van belofte, dat eenmaal tot Israël is gesproken, ook het: „Vrees niet, want ik heb u verlost, ik heb u bij uwen naam geroepen, gij zijt mijne.” Maar wie behoort tot het volk Gods? Wie mag zich al de beloften, die de Heer aan zijn volk heeft gedaan, met zekerheid toeëigenen? Alles komt daarop aan, dat wij ons van ganscher harte tot den Heer bekeeren, Hem om vergeving bidden voor onze zonden en dan, als wij Hem hebben gevonden, in Zijne kracht en in de kracht Zijns heiligen Geestes een nieuw leven beginnen. Dat is de smalle weg, die ten leven leidt, een andere bestaat er niet. Al valt de eerste stap, de boete en bekeering het vleeschelijk hart moeilijk, toch is het een liefelijke en zalige weg. Want het is iets verblijdends, wanneer een in de wildernis verdwaalde terecht wordt gebracht; als een half versmacht reiziger in de woestijn een bron ontdekt, die hem verkwikt, als hem, die in zijn nood en angst geen raad wist, eensklaps een helper en redder verschijnt, of wel als hij, die gewond en bloedende aan den weg lag, door een liefdevolle hand wordt verpleegd, en hij tot een nieuw leven opstaat. Dit is een beeld van de bekeering, waartoe het Evangelie den zondaar roept; langs dezen weg kunnen alle volken deelgenooten van Gods volk en zodoende mede erfgenamen worden van al de beloften, die de Vader zoowel onder het Oude als onder het Nieuwe Verbond aan allen geeft, die Jezus Christus toebehooren.

MEINERTZHAGEN.

Ik zwierf daarheen in zorg en zonde
 Een open afgrond te gemoet,
 Met felle vijanden in 't ronde;
 En duizend strikken voor mijn voet.
 Hadt Gij mij niet gezocht, o Heer!
 Ik was al sedert lang niet meer.

Sints Uw genadelicht van Boven
 Mijns harten middernacht doorscheen,
 Mocht ik op nieuw aan God gelooven,
 En — naar den Vader ijle ik heen.
 Toen storttet Gij, mijn Heil! mijn Heer!
 Den Trooster in mijn ziel ter neêr.

8 JANUARI.

Maar zoo gij iets kunt, wees met innerlijke ontferming over ons bewogen, en help ons. Marc. IX : 22.

(Te lezen: Marcus IX : 17—27).

Wij hoorden hoe een man, een vader met een gescheurd hart, dit gebed tot Jezus richtte; wie deze geschiedenis echter niet kent, voor hem wordt het tijd haar te leeren kennen, alleen vragen wij: was dat dan een goed gebed, waarin van ongelooft en twijfel sprake is? Antwoord: ja, het was juist een gebed, zoo als het wezen moet, want het was uit tranen en roepen geboren, het had zwaren innerlijken arbeid gekost, het was misschien het eerste gebed van dezen man, dat in Gods oordeel een gebed heeten mocht, en hij is ook ten volle verhoord.

De meeste menschen, die nog nooit over hun ongelooft gebeefd en geweend hebben, zullen ook bezwaarlijk vast staan in 't geloof. Zeer velen hebben dan ook de groote waarheden van het Christendom als een familiegoed geërfd. Dat Jezus de Heiland is, en de zonden der wereld droeg, dat wij door hem geroepen worden om kinderen Gods, en des eeuwigen levens deelachtig te worden, dat hebben zij reeds vroeg vernomen, en hebben 't als iets dat van zelf sprak overgenomen, en er aan getwijfeld hebben zij nooit. Anderen zijn ook werkelijk zonder innerlijken strijd tot vastheid des geloofs gekomen; wat eens vrome overlevering was, is hun van lieverlede tot een werkelijk, innerlijk leven geworden. Bij de meesten echter is het een dood kapitaal gebleven, dat hun ziel geen voedsel gaf; zij waren rechtgeloovig maar niet recht geloovig. Daar rees, hetzij door allerlei boeken die zij lazen, hetzij door

anders gezinde menschen, met wie zij verkeerden, hetzij door eigen nadenken de twijfel in hun hart zelf.

De onmogelijkheid, het bovenmenselijke van deze waarheden Gods plaatste zich in al zijn omvang voor hun ziel, en ontzetting greep hen aan. Dat God een Zoon zou hebben, dat deze Zone Gods een mensch is geworden, dat deze ééne mensch, met alle zonden beladen den dood voor allen smaakte; dat wordt in hun oogen hoe langer hoe meer ongerijmd; dat wij, zwakke menschen eeuwig leven zullen, dat wij trots dood en verderf opstaan zullen, dat wij, geheel en al door de zonde krank gemaakt, zullen verheerlijkt en Gode gelijk worden, daaraan gaat men nu twifelen. O! dat zijn zeer moeilijke tijden. Zalig, wie dan op de rechte wijze strijdt, zich met een bevend geloof, tranen en roepen werpt aan het hart des Heilands en eindelijk zeggen kan: „Ik kan niet zonder U, o mijn Jezus! leven en daarom moet gij ook zijn zooals uw woord u ons voorstelt. In u wordt gevonden, wat mijn geheele ziel en ieder droppel bloeds in mij eischt. Hoe veel daarin mijn verstand te boven gaat, zoo is het toch duizendmaal onmogelijker, dat dit alles niet bestaat, wat mij alleen gelukkiger maken kan. „Ik geloof Heer, kom mijn ongeloof te hulp.” Wie dezen strijd heeft doorstreden, heeft niets verloren, maar veel gewonnen; hij heeft nu eerst tot zijn eigendom verkregen, wat hij reeds lang bezat.

FUNCKE.

Daar schuilt iets op den bodem van ons hart

Als een herinnering van 't Verloren Eden:

Zij slaapt bij 's waerelds wilde vreugde en smart,

Maar als we ons eenzaam kamerken betreden,

Dan, met ons zelf en onzen God alleen,

Straalt straks een Paradijsglans om ons heen'.

9 JANUARI.

„Wat heb ik meer met de afgoden te doen?” Hosea XIV : 9.

Wat toch, wat deden de afgoden ooit voor u? Wat anders kunnen zij voor ons doen, dan ons teleurstellen, kwellen, ver-

wilderen en ons onder de tuchtroede van God brengen? En toch bedrijven onze harten van nature afgoderij. Indien God ons eene bijzondere genade bewijst, zijn wij dadelijk geneigd om zulk een gunstbewijs op Gods troon te verheffen; en ten einde ons te behouden is het dikwijls noodig, dat wij door Hem weder van onzen afgod beroofd worden. Alles, waar men zijn hart op zet, is onze afgod. God alleen heeft recht op ons hart. God wil ons geheele hart bezitten. Indien wij ons hart dus op iets anders dan op Hem stellen, zullen wij daarvoor moeten boeten. Eene voorwaarde van het genadeverbond is: „Het zal u van al uwe afgoden reinigen.” Deze belofte zal Hij heilig houden. God zal ons van alle afgoderij reinigen en, even als Ephraïm, zullen wij daarvan afkeeren en met ons geheele hart tot God wederkeeren, zeggende: „Wat heb ik meer met de afgoden te doen?” Onze God is een ijverig God en Hij wil zijne heerlijkheid aan geen' anderen geven, noch toelaten, dat wij zulks doen. O, dat de Heer ons van al onze afgoden wilde afkeeren, en den tempel onzer harten van elk afbeeldsel van jaloerschheid reinigen, en het volkomen aan Hem ter zijner verheerlijking en lof toewijden.

I. SMITH.

Wend, wend mijn oog van d'ijdelheden af;
 Verlevendig mijn hart door uwe wegen;
 Dat mij 't betreên dier paden vreugd verschaff';
 Bevestig toch aan uw knecht den zegen,
 Waartoe uw woord hem blijde hope gaf;
 Hij is opregt tot uwe vreez' genegen.

10 JANUARI.

En Jezus zelde hem: Ga henen, uw zoon leeft. Joh. IV : 50.

Halleluja! Welk een woord! De vader jammert en klaagt: „kom af, eer mijn zoon sterft,” en Jezus zegt, „ga henen, uw zoon leeft.” Nu weet gij, hoe gij doen moet, om niet in den dood te gaan, doch het leven te beërven. Als gij den Heiland uwe krankheid en

uw verderf klaagt en roept: „Heer Jezus, ik verga,” dan zegt Hij, „sta op, uwe ziel leeft.” Als het u om het leven uwer ziel te doen is, zooals den koninklijken hoveling om de redding van zijn zoon, dan zal Jezus u even gaarne en even spoedig helpen, als Hij den jongeling voor een tijd lang het leven hergaf. Sterven moest deze toch later, maar als Jezus eenmaal tot uwe ziel spreekt: gij leeft, dan zal zij voor eeuwig in de heerlijkheid leven. O, om dit woord uit 's Heeren mond recht te kunnen verstaan, moet gij een sterk geloof bezitten, Hem getrouw volgen en aanhoudend tot Hem roepen, gij moet hem geen rust laten, doch Hem dag en nacht smeeken: kom toch Heer Jezus, eer mijne ziel sterft. Dan spreekt de Heer: „Zoo ik lust heb in den dood des goddeloozen! Maar daarin heb ik lust, dat de goddelooze zich bekeere van zijnen weg en leve!” Ez. XXXIII: 11.

De mensch geloofde het woord, dat Jezus tot hem sprak en ging heen. Jezus gebood hem te gaan en hij gehoorzaamde en ging. Zijn geloof gaf hem kracht om heen te gaan en door zijne gehoorzaamheid werd zijn geloof versterkt. Velen lezen den Bijbel en gelooven ook wel wat zij lezen, en toch blijven zij staan en slapen in of verstijven van de koude. Als gij dus Jezus' woord: uw zoon leeft! gelooft, beproef het dan, ga heen en grijp naar het eeuwige leven, dat Jezus u belooft. Daardoor alléén kunt gij bewijzen, dat gij een waar en levend geloof bezit. GOSZNER.

O Heiland! drong uw godlijk leven
Mijn wezen alherschepend door!
Dat ik den Vader eer mocht geven,
Die tot Zijn beeldnis mij verkoor!

O Heiland! doe de krankheid wijken,
Die aan des geestes leven knaagt;
Laat mij nooit meer dien boom gelijken,
Die bloesemt, maar nooit vruchten draagt.

11 JANUARI.

Dit beginsel der teekenen heeft Jezus gedaan te Kana in Galilea, en heeft Zijne heerlijkheid geopenbaard; en Zijne discipelen geloofden in Hem.

Joh. II : 11.

(Te lezen: Joh. II : 1—11).

De „openbaring van de heerlijkheid” des Heilands op de bruiloft te Kana is eene openbaring der heerlijkheid Zijner macht. Let op den aard van dit wonder. Hij „maakt water wijn.” Betoont Hij zich niet hierdoor Heer over het geschapene, Herschepper van het geschapene door een uitgang Zijns wils? Neen het verwondert ons niet in eenen, die ons door Johannes is aangekondigd als degene „door wien alle dingen gemaakt zijn, en zonder wien geen ding gemaakt is dat gemaakt is.” Het verwondert ons niet in eenen, die dezen zelfden Johannes gesteld heeft tot overbrenger van dit machtwoord: „Zie, ik maak alle dingen nieuw.” Kent ook de wereld dezen Jezus niet als den onwederstaanbaren Herschepper harer zedelijke orde? Herschiep Hij niet de zeden harer volkeren, de wetten harer regeeringen, de stelsels harer wijzen? Herschept Hij niet de overleggingen, de neigingen, de uitzichten, de smarten en de vreugden der menschenkinderen? Maakt Hij ook hier niet water wijn? Zielen, van welke zich Zijne liefde heeft meester gemaakt! dankt gij Hem niet een nieuw leven, met besef en genot in u uitgestort, en door nieuwe krachten tot nieuwe vruchten bekwaam? Gemeenten, door Zijne Apostelen in „de heerlijkheid, die zij aanschouwd hebben,” ingeleid! aanbidt gij niet in het Vleeschgeworden Woord den persoon in wien de menschheid verheerlijkt is tot hooger dan zij was vóór den val; „den Zaligmaker, die ons vernederd lichaam veranderen zal, opdat het gelijkvormig worde aan Zijn heerlijk lichaam, naar de werking waardoor Hij ook alle dingen zich zelve vermag te onderwerpen?” Welnu, van deze werking, dit vermogen, deze vrijmacht, heeft Hij in de dagen Zijns vleesches het niet beneden zich geacht, bij Zijne discipelen het vermoeden, het inzicht, de overtuiging te wekken door die wonderweldaden, waarin Hij „Zijne heerlijkheid geopenbaard heeft;” en

ook reeds door dit „beginsel der teekenen,” waarin zij die heerlijkheid hebben erkend. En de herschepping van water in wijn, waarin deze heerlijkheid zich ook voor ons uitdrukt, en waarin zich ook vele andere herscheppingen afspiegelen, dient ons ook te bevestigen in het geloof, hetwelk ook die andere herscheppingen van Zijne goddelijke liefde verbeiden blijft.

BEETS.

Als Jesus binnen Cana zat,
 En van de bruilofsspijzen at,
 Toen toonde Hij zijn groot vermogen;
 De waterdruppelen wierden wijn,
 En Jesus vriendelijk aenschijn
 Wierp segeningen uit zijn oogen.

Zo doet hij noch in overvloed
 De wateren van tegenspoed
 Die hier op aerde zijn te vreezen,
 Maakt hij door sijne kracht, te zijn
 Zo liefelik als bruylofswijn,
 Opdat zijn naem zou zijn geprezen.

12 JANUARI.

Jezus zeide: Vult de watervaten met water. Joh. II : 7.

De ervaring der discipelen, en die van Jezus' moeder, herhaalt zich in de gemeente. Als eene Maria, eene ziel met enigszins minder gewijde, niet in volkomen geloof onderworpen, stemming vraagt dat de Heer zich als Koning zal openbaren, zoo ontvangt zij een min of meer gestreng antwoord, opdat zij leere wachten en alles uit de handen geven. Doet zij dit, zwijgt zij en bereidt slechts in stilte al wat tot 's Heeren bedoeling zal kunnen dienstbaar zijn als het Zijn tijd, Zijne ure zal wezen, — zoo ervaart zij dat de Heiland slechts daarop gewacht heeft om zijn werk te doen. Wat wij met niet geheel gereinigde gedachte wenschen, wordt ons dikwerf in schijnbare hardheid onthouden: doch zwijgen en gehoorzamen wij dan, zoo valt het ons overvloedig, schoon dikwerf onder

anderen vorm, ten deel. Aldus wordt door elke verootmoediging, door elken dood des vleesches heen, een hooger leven toebereid. Deze is de aard en wijze onzes Gods: alle man zet eerst den goeden wijn op, en als men wel gedronken heeft, dan den minderen: maar Hij bewaart den besten wijn tot het laatst. Het leven wordt in zijn natuurlijken voortgang vaal en mat: de sterkte des jongelings vergaat. Maar die den Heer verwachten, vernieuwen de kracht en varen op met vleugelen als der arenden. Begint u de wijn, de blijde geestdrift, de opgewondenheid des harten, te ontbreken? Vervul getrouw uw plicht, de wettelijke eischen des levens. Vul met water de steenen watervaten die, „naar het gebruik der Joden” tot reiniging dienen. De Heer zal dat water tot wijn verhoogen. Ja in de gemeente is de toon des levens door den Geest verhoogd. Reeds hier beneden wordt bij voorbaat de „nieuwe wijn des Koninkrijks” met Jezus gedronken. Alle water der alledaagschheid bloost eerbiediglijk tot wijn als de Verlosser zegt: „schep nu en brengt het voor!”

GUNNING.

Treedt vroolijk voort op 's Heeren wegen,
 En neemt uw plicht getrouw in acht;
 't Wordt eindelijk alles u ten zegen,
 Wanneer gij biddend daarop wacht:
 Wie steeds geloovig op Hem ziet,
 Begeeft, verlaat Hij eeuwig niet.

13 JANUARI.

Want indien gij den menschen hunne misdaden vergeeft, zoo zal uw Hemelsche Vader ook u vergeven. Maar indien gij den menschen hunne misdaden niet vergeeft, zoo zal ook uw Vader uwe misdaden niet vergeven.

Matth. VI : 14, 15.

Onder het onreine, dat uit het hart gebannen moet worden, wanneer het tot een gebedsleven komen zal, treedt in het bijzonder op den voorgrond de onverzoenlijkheid. God is liefde. Slechts wie in de liefde blijft, blijft in God. Zelfs een naderen tot God, een

met Hem in gemeenschap treden is slechts mogelijk op grond eener hartelijke vergeving van al datgene, wat anderen aan ons misdaan hebben, of van eene hartgrondige boete, waar wij zelf schuld hebben. In de bergrede o. a. verklaart de Heer uitdrukkelijk: „Zoo gij dan uwe gaven zult op het altaar offeren, en aldaar gedachtig wordt, dat uw broeder iets tegen u heeft, laat daar uwe gave voor het altaar, en ga heen, verzoen u eerst met uwen broeder, en kom dan en offer uwe gave.”

Hoe geheel onmogelijk is het, om in vertrouwde en innige verbinding met God te staan, een gebedsleven te leiden, wanneer men in staat is nog haatdragend jegens anderen te zijn. Het geldt ook hier, zich eerst te schikken in de grondvoorwaarde van het gebedsleven en dat is: zijn leven te haten, het eigen ik te bestrijden in Jezus naam. Wie geen voet breed eigen leven meer verdedigt en alles prijs gaf, in diens hart verliest de lichtgeraaktheid grond en bodem. Roep slechts moedig en oprecht den naam van uwen God aan en verberg u in de schaduw van het kruis van Christus voor al de golven en stormen van uw eigen leven. Gij neemt daardoor goddelijke kracht in u op. Met ieder uur, dat gij vertoeft in de gemeenschap met uwen God, vluchtende voor alle invloeden, stemmen of stemmingen, welke die gemeenschap kunnen verbreken, ontvangt gij nieuwe kracht van boven, Goddelijke wilskracht, om u staande te houden tegen alle eigen leven, om doof en blind te worden voor alle krenkingen en kwetsingen, voor alle aanvallen op uw persoon, uwe eer, uwe rechten. Wij kunnen niet met God leven, zonder ook Zijne natuur aan te nemen, zonder dat liefde ook de grondtoon van ons wezen wordt.

Vergeving, hartelijke vergeving van kleine miskenningen of schreeuwende onbillijkheden jegens ons wordt ons licht en gemakkelijk, haten onmogelijk.

STOCKMAYER.

Och, had ik iets van 's Heilands *hart*.
 Dat liefhad tot het einde toe,
 Nooit gevens en vergevens moê,
 Vol meêgevoel voor aller smart,
 Die Heiland! waar Zijn *leven 't mijn!*
 Zoo groot en vruchtbaar, rein en vrij,
 Zoo godlijk! . . . Maar wie is als Hij?

Mocht dan mijn leven 't *Zijne* zijn ;
 Mijn hart het *Zijne*, op Hem mijn oog. —
 Reeds hier — en steeds omhoog!

14 JANUARI.

Want zij zeide: indien ik maar *Zijne* kleedoren mag aanraken, ik zal gezond worden. Mark. V : 26.

Welk een heerlijke voorstelling van den Heere Jezus geeft ons deze vrouw in hare eenvoudigheid! Zij beschouwt Hem, gelijk Hij in de waarheid is, als zóó vervuld met goddelijke levenskracht, dat deze op ieder, die hem slechts geloovig aanraakt, afvloeit en hem overstroomt. Zij houdt zich verzekerd, dat zelfs de minste gemeenschap met Hem gezegend zal worden, en zij de genezende kracht van dat leven zal ondervinden, dat in Hem is. Zij twijfelt geen oogenblik aan *Zijne* macht en evenmin aan *Zijne* gewilligheid. Is Hij niet gekomen voor de kranken? Waarom zal zij nog vragen, als of zij geen recht hadde? Neen, zij weet het ééne zoo zeker als het andere: in Hem is genezing. Die genezing is ook voor haar. Zij zoude eer kunnen twijfelen aan haar recht om van het licht der zon gebruik te maken, dan aan haar recht op Jezus. Zij zoude eer kunnen vreezen, of het haar wel vrij stond om van een stroomende rivier een teugje water te nemen, dan de gedachte te koesteren, dat bij Jezus voor haar geen heil te vinden zou wezen.

Twijfelmoedige ziel! ach, dat gij over den Heere Jezus wildet denken, zoo als die vrouw over Hem dacht. Het is immers „des Vaders welbehagen, dat in Hem al de volheid wonen zou.” Al de volheid van *Zijne* liefde en Zijn leven heeft de Vader in Jezus, den Zoon des menschen opzettelijk doen wonen, opdat zij ons recht zichtbaar en toegankelijk zoude wezen. In Hem woont de kracht van een nieuw en heilig leven uit de dooden, dat Hij door de verzoening onzer zonden heeft verworven. Dit leven is machtig om onzen doodkranken zielen de gezondheid weder te geven, en dat leven is voor ons zondige, doode, doemschuldige zondaren. O! versta het toch, wat die vrouw u toeroept; de zegen en de goedkeuring van Jezus is immers het zegel van de waarheid hare woorden. In Jezus is leven, leven ook voor den ellendigste.

O! gij allen, die naar genezing der ziel verlangend uitziet, leert het toch verstaan, wat u bij Jezus wacht, wat gij van Hem hopen moogt. Niet alleen is het de vergeving uwer zonden, en de redding van het verderf, waarin Hij u wil doen deelen, maar ook de vriendschap en liefde des Heilands worden uw deel waardoor Hij u voor anderen tot zegen zal doen worden.

Geliefden! wat hebt ge meer noodig om het der vrouw ootmoedig na te stamelen: „Indien ik maar Zijne kleederen mag aanraken, ik zal genezen worden.”

MURRAY.

God zal u niet beschamen
 Zoo ge aan Zijn kniën zinkt.
 Gij hoort Zijn Zalig „Amen!”
 Dat door uw Abba klinkt.
 Neem Christus tot uw Koning!
 Schiet vleuglen aan den voet,
 En ijlt de Vaderwoning
 Psalmzingend te gemoet!

15 JANUARI.

„Vrees niet, geloof alleenlijk.”

Marcus V: 36.

In Jezus Christus heeft ieder, ook de verst verwijderde het recht, nader te treden; in Hem heeft ieder, ook de diepst gezonken zondaar macht en recht om Gods kind te worden. Het is een recht der genade, dat aan geen voorwaarde gebonden is. Wanneer God hiervoor geloof verlangt, zoo verlangt Hij klaarblijkelijk niets anders, dan dat wij moedig en kinderlijk, niettegenstaande alle inspraak des harten of van het verstand, van de wereld of van den duivel gebruik maken en bezit nemen van de ons verworven en aangeboden vrije genade. Even als het voor allen een veroverd voorrecht is om kind van God te worden, zoo is het een voorrecht voor alle kinderen Gods in innige, ongehinderde gemeenschap met hunnen God, dat is, in gebedsleven te wandelen.

Gij lieve lezer, die nog nimmer tot eenige zekerheid van de vergeving uwer zonden en van uw kindschap hebt kunnen komen, zeg mij: heeft God onzer aller zonden en daarmede ook uwe zonden op den Man van smarte geworpen? Heeft het Lam Gods de zonden der wereld en daarmede de uwen gedragen? Was God in Christus de wereld met zich-zelfen verzoenende en u uwe zonden niet meer toerekenende?

En kunt gij dat niet loochenen, waarom begint gij dan niet uwen God te danken voor datgene, wat Hij voor u gedaan heeft, in plaats van op bijzondere, innerlijke ervaringen te wachten en daarmede de genade Gods te wederstaan? En gij, mijn broeder, die u wel bewust zijt van uw kindschap Gods, maar wiens leven tusschen overwinning en nederlaag, heen en weder wordt geslingerd, houd toch eindelijk op de gedachten des vredes, die God over u heeft, af te meten naar uwe eigen ervaring en die van uwe medechristenen, leer eerst weder verstaan uit de Heilige Schrift, wat gij aan God en aan uwen Verlosser hebt! Tegenover iedere aanvechting en verzoeking leer eerst uwen Heiland danken, dat Hij zonde en wereld, hart en hel, ja alles overwonnen heeft, wat uw gebedsleven zou kunnen tegenhouden.

Ja, wanneer de Heer niet trouw en barmhartig ware, wanneer Hij één oogenblik kon vergeten, wat voor een maaksel wij zijn en hoe weinig daartoe noodig is, om het rookende lemmet uit te dooven, wanneer Hij niet ieder Zijner schapen bij name kende; volgens Zijn bijzonderen aanleg behandelde, en aan ieder slechts dat oplegde, wat hij vermag te dragen: ja dan zou men wel mogen sidderen en vertwijfelen! Maar Hij is getrouw en barmhartig. Nooit zal Hij het toestaan dat een der Zijnen boven zijn vermogen verzocht wordt. Ten allen tijde zorgt Hij dat de verzoeking tot zulk een einde kome, dat wij haar dragen kunnen. Daarom vertrouwd en dank uwen Herder. Slechts het ongelooft kan de wereld en het menschenleven naar de kroon staan; het geloof is de overwinning, die de wereld overwonnen heeft.

STOCKMAYER.

Wat helpt den Vorst der duisternis
Sijn wrevel, nijd en liste,
Daer U genadeluyster is
O soete Jesu Christe?

De sterk gewapende te veld
 Met al zijn helsche machten,
 En heeft gansch niet, o sterke Held!
 Bij Uwe sterke krachten.

Gij zijt mijn erfdeel en mijn goed,
 Mijn heyl staet in Uw handen;
 Dies bidd' ik, door Uw dierbaar bloed,
 Breekt voort des boozen banden!

16 JANUARI.

En als de duivel alle verzoeking voleindigd had, week hij van Hem voor een tijd. Luc. IV : 13.

De duivel laat niet los, dan nadat hij „alle verzoeking voleindigd heeft.” Van Jezus verzoeken is die der woestijn ons het meest uitvoerig en het volledigst afgeschilderd. Wij zien er den vijand, die zijne geduchte strijdkrachten op één punt heeft te zamen getrokken, beurtelings alle mogelijke hulpmiddelen aanwenden welke hem slechts ten dienste staan. Het is hier meer dan eene verzoeking, het is de verzoeking in al hare volheid, in al hare kracht; het is eene stelselmatige opvolging van alle denkbare verzoeken. Het plan door den duivel gevormd, waarvan de kennis ons noodzakelijk is en hetwelk ons daarom ook door den Heiligen Geest wordt geopenbaard, omvat „al wat in de wereld is, namelijk de begeerlijkheid des vleesches, de begeerlijkheid der oogen en de grootschheid des levens.” Dit plan volgde hij reeds met Eva, die de verleiding niet kon wederstaan, omdat zij zag, eerstens, dat die boom goed was tot spijze, ten tweede, dat hij een lust was voor de oogen, en ten derde, dat hij begeerlijk was om verstandig te maken. Ook bij Jezus volgt hij denzelfden weg: eerst verzoekt hij den Heer in zijne dringende behoefte aan lichamelijk voedsel, vervolgens door den aanblik van wereldsche pracht, en eindelijk door

de zelfverheffing waartoe het verrichten van een wonder Hem wellicht zal leiden. Nog klaarder wordt ons zijne bedoeling, wanneer wij niet enkel letten op den aard der verzoeking, maar ook in haren geest trachten door te dringen. Satan wil den Heer eerst door mistrouwen jegens God, en eindelijk door een roekeloos vertrouwen op God, doen vallen; hij tracht achtereenvolgens zwakgeloovigheid, geheele verzaking van geloof en misbruik van geloof bij Hem op te wekken. En kan niets zoodanig verzonnen worden, of de verleider zal het tot zijne oogmerken dienstbaar maken. Wat hem aan eigene hulpmiddelen ontbreekt, dat ontleent hij aan die der tegenpartij, en de verdedigingsmiddelen van dezen, weet zijne hand tot krachtige wapenen voor hem zelve te herscheppen. Om beter te slagen, verandert zich de verrader in eenen Engel des lichts; hij neemt den schijn eens heiligen aan, en het kost hem niets om zich daartoe van al wat heilig is te bedienen; de heilige stad, de heilige tempel, ja zelfs Gods heilig woord, alles is even goed in zijne trouweloze handen. Gij allen die door verzoeking benaauwd — en als het ware overstelpt wordt, weerhoudt dus uwe klachten, klaagt niet meer. Mogt alles tegen u samenspannen; mogten uwe beste pogingen en voorzorgen, mogt al datgene waarop gij vertrouwt, uw gebed zelfs u ten valstrik worden; mogt gij u troosteloos en zonder kracht, door de menschen verlaten — en vervreemd van God gevoelen en door dit alles den dood des wanhopenden nabij, — werpt eenen blik, een enkelen blik op Jezus in de woestijn. Geloof het vrij: slechts één oogenblik van die verschrikkelijke veertig dagen in Zijne tegenwoordigheid, had u voor altijd ontheven van allen twijfel door overmaat van verzoeking bij u verwekt, genezen van de klachten deswege door u geuit. Welnu, verplaatst u in dat oogenblik door het geloof, en uw moed zal herleven.

MONOD.

Stokebrand van malerijen!

Leugengeest! gij zijt gewoon

Mij den vrede te benijen

En te kwellen met Uw hoon.

'k Leende dikwijls U het oor;

Maar nu krijgt gij geen gehoor.

'k Zal op Gods beloften letten,

Op uw nek mijn voetzool zetten!

Jezus, die u heeft gebonden,
 Die uw snood misbruikte macht
 Door Zijn Almacht heeft verslonden,
 En uw spartelen veracht;
 Jezus, die tot mij zich wendt,
 En uw list en leugena kent;
 Jezus doet mij triomfeeren,
 En zal u het zwijgen leeren!

17 JANUARI.

Want in hetgeen Hij zelf, verzocht zijnde, geleden heeft, kan Hij degenen, die verzocht worden, te hulp komen.

Hebr. II : 18.

Niet alleen heeft Jezus als mensch de overwinning behaald, maar Hij heeft voor de menschheid overwonnen. Hij strijdt in de woestijn als Zaligmaker en plaatsbekleeder des menschen, en het is dus ook in den naam en ten behoeve des menschen, dat Hij eene overwinning behaalt, waarvan zij, die in Zijnen naam gelooven de vruchten zullen inoogsten. Hoe anders zoude Hij ons aangaande de verdrukkingen der wereld aldus gerust kunnen stellen: „In de wereld zult gij verdrukking hebben, maar hebt goeden moed, ik heb de wereld overwonnen?” Hij alleen heeft den sterke kunnen binden, maar nu deze gebonden is, komt Jezus niet enkel meer „in om zijn huis te berooven”, maar ook wij komen daarin na Hem. Satan is reeds overwonnen, alvorens den strijd met ons aan te gaan, en zijne onmacht ten onzen aanzien is des te grooter, naar gelang Hij in ons in meerdere mate het beeld terugvindt van Hem, door wien hij in de woestijn is ter neder geveld. In Jezus is ons de overwinning zoo stellig verzekerd, dat de Heilige Schrift ons haar reeds als eene behaalde overwinning voorstelt: „Gij zijt sterk en het woord Gods blijft in u, en gij hebt den booze overwonnen.” Jezus heeft alles volbracht: „in dit alles zijn wij meer dan overwinnaars door Hem die ons liefgehad heeft;” ons blijft nog slechts over, deelgenooten zijner overwinning te worden, en daartoe

behoeven wij alleenlijk in Zijnen naam te gelooven: „Al wat uit God geboren is overwint de wereld; en dit is de overwinning die de wereld overwint, namelijk ons geloof.” Hij alleen is onoverwinnelijk en Hij strijdt voor ons: „want alzoo heeft de Heer tot mij gezegd: gelijk een leeuw, en een jonge leeuw over zijn roof brult; ofschoon een volle menigte der herderen t'samen geroepen wordt tegen hem, verschrikt hij voor hunne stem niet en vernedert zich niet van wege hunne veelheid; alzoo zal de Heere der heirscharen nederdalen, om te strijden voor den berg Zions en voor haren heuvel.” Vrees dus niet: Hij is meerder, die in u is, dan die in de wereld is. Houden wij ons derhalve verzekerd dat Jezus overwinning een waarborg is voor de onze, en dat wij in hem eene alles afdoende zullen vinden, omdat Hij de verzoeking zelf onderzonden en overwonnen heeft. Dat denkbeeld bevestigt ons de Heilige Geest in de beide reeds aangehaalde plaatsen uit den brieven aan de Hebreëen: „omdat hij zelf, verzocht zijnde, geleden heeft, kan hij dengenen die verzocht worden, te hulp komen” en „omdat hij in alle dingen gelijk wij is verzocht geweest, doch zonder zonde, kunnen wij met vrijmoedigheid toegaan tot den troon der genade, opdat wij barmhartigheid mogen verkrijgen en genade vinden, om geholpen te worden ter bekwamer tijd.” **MONOD.**

Menschen! wilt gij banden slaken
 Die u boeien aan 't verdriet,
 Laat u vrij door Jezus maken,
 En verdenkt Zijn liefde niet;
 Draagt u eeuwig op aan Hem!
 Hem te loven, Hem vertrouwen,
 Luist'ren naar Zijn liefdestem
 Is, Zijn huis op rotsen bouwen.

18 JANUARI.

Bij U is vergeving.

Ps. CXXX : 4.

Is dit niet een heerlijk woord? Moet niet ieder daarnaar verlangen? Voor eene ziel, diè met David in dezen Psalm „uit de

diepte" heeft moeten roepen: Zoo gij Heere! de ongerechtigheden gadeslaat, Heere, wie zal bestaan? — voor deze is het heerlijk tot God te kunnen opzien met de zekerheid: al die zonden wil God uitdelgen en te niet doen. Ja hoe zalig is het, uit de benaauwdheid en den angst, waarmeê de ziel hare zware schuld en diepe ellende heeft gevoeld, tot God te kunnen opzien en te zeggen: „Bij U is vergeving.” De Heer ziet mij aan in genade, Zijn toorn is van mij afgekeerd en Hij vertroost mij. Welk een Zalige vrede, welk een hemelsche vreugde daalt dan in het hart! O! het is heerlijk, bij alle overtuiging van zonde en ondervinding van ellende, bij elke gedachte aan dood en oordeel, te kunnen zeggen: „Bij u is vergeving.” Wie zou het niet begeeren?

Het is ook zulk een zeker woord. Ieder mag het gelooven. De gansche Bijbel verkondigt het. Jezus kwam van den Hemel, om het ons te verwerven en te bezegelen. Zijn bloed is er het onderpand van. Duizenden van de grootste zondaren kunnen de waarheid staven van dat: „Bij God is vergeving.” De gansche hemel bevestigt het als uit éénen mond. De eeuwigheid zal het doen weêrgalmen: Bij God is vergeving.” Het is zeker. De zekerheid daarvan hangt niet af van uw geloof; of gij het gelooft, of niet; — of gij het versmaadt, of niet: Bij God is vergeving. Zoo waarachtig Hij God is, zoo waarachtig is Hij een God van vergeving, een God die menigvuldiglijk vergeeft. Zoo zeker als gij zijt dat Hij God is, zoo zeker kunt ge er van zijn, dat er bij Hem vergeving is. Eer gij gelooft, is het waarheid, en gij kunt u gerust en veilig aan God overgeven. Gij zult het ondervinden: bij God is zeker vergeving.

Geliefden, ik bied u dit woord Gods aan, God geeft u vrijheid dit woord bij Hem te gebruiken. God gebiedt u zóó van Hem te denken. Ja, uw harte zegt: Ik weet niet of bij God vergeving is! maar kom, laat deze uwe verkeerde gedachte varen en geef aan die Godsgedachte plaats in uwe ziel. Laat het bij u vaststaan: „Bij God is vergeving,” en spoedig zult gij er kunnen bijvoegen — ook voor mij. En zoo leert gij weldra zingen. „Loof den Heer mijne ziel! die al uwe ongerechtigheden vergeeft.”

MURRAY.

Ik kom gelijk ik ben, o Heer!
Gij, die geen boetling ooit verstiet,

Ik weet, dat Gij mij 't welkom biedt
 Want, storten ook gebergten neêr,
 Uw heilwoord wankelt niet.

19 JANUARI.

In dienzelfden tijd antwoordde Jezus, en zeide: ik dank U Vader! Heer des hemels en der aarde, dat gij deze dingen voor de wijzen en verstandigen verborgen hebt, en hebt ze den kinderkens geopenbaard. Ja Vader, want alzoo is geweest het welbehagen voor U. Matth. XI : 25, 26.

Zulke oogen, — oogen om in de gelijktijdige, de vereenigde openbaring van de wijsheid, de liefde, de macht des Heilands, eene goddelijke heerlijkheid te erkennen, en daardoor het geloof in den aantrekkelijken, beminnenlijken, onwederstaanbaren „Zoon des Menschen” tot geloof in den „Eeniggeborene des Vaders” te verheffen, — zijn niet aller, zijn nimmer aller geweest. Als de Heiland het „beginsel der teekenen” te Kana in Galiléa gedaan had, leerde Johannes daarin eene openbaring zijner heerlijkheid als van den Eeniggeborenen des Vaders aanschouwen, sterkte het; dit wordt gemeld; Zijnen discipelen tot eene vermeerdering des geloofs. Dat het ook de dienaren, ofschoon deze het éerst geweten hadden „van waar de wijn was,” gelooven deed, vernemen wij niet. Ach, men moet reeds eenigermate Zijn discipel zijn, men moet ten minste in het verlangen een waarachtig Christen wezen, om de stralen van des Heilands heerlijkheid te kunnen opvangen en vereenigen in dat heilbegeertig hart, dat geopend wordt voor zijn rechte kennis naarmate het zich met meerdere liefde aan hem hecht. Waar innige ootmoed, waar een smartelijk gevoel van schuld en zwakheid aan eene goddelijke liefde, die troost en helpt, behoefte hebben en, naar eene openbaring dezer liefde omziende, op Jezus gewezen zijn als „het Lam Gods”; waar zij hem, om hetgeen deze naam belooft, met een hopen hart zijn nagetreden, en door zijn liefdedoord aangemoedigd „gekomen” zijn om te „blijven,” gekomen zijn om te „zien;” daar wordt van lieverlede alles gezien, en het einde is:

aanbidding! Geen nood, geen nood voor het eerst nog onkundig hart, dat heilbegeerig en hulpbehoevend begint met te vragen: „Rabbi, waar woont gij?” Het zal zien, wat wijzen en verstandigen, die dit hart ontbereren, verborgen blijft: de heerlijkheid van den Eeniggeborenen des Vaders in den Zoon des Menschen. O, hebt dan allen, hebt dan allen zulk een hart! Ziet in zulk een hart uwe grootste behoefte! Bidt dat God het u geve! dit is reeds aanvangen het te hebben. En indien het klopt, indien het begint te kloppen in uwen boezem, ontveinst het niet, bestrijdt het niet! Hier is „het beginsel,” hier de aanvang van werkingen, die, zoo gij ze uit hoogmoed verlooquent, zoo gij ze onder zonde en ijdelheid versmoort, uw oordeel te zwaarder zullen maken; maar die, zoo gij ze in u werken laat en gehoorzaamt, een ongekende, een oneindige wereld van heerlijkheid voor u ontsluiten zullen.

BEETS.

Zoo drukt dan in uw meeste smart
 U zelven dezen troost in 't hart,
 Dat gij Gods kind zult zijn en blijven
 Verzoeking kan geen kindschap meer
 Uit 't Vaderlijk gemoed verdrijven
 Maar wel bevest'gen die te meer.

20 JANUARI.

**Zoo iemand Mij dient, die volge Mij, en waar Ik ben, zal ook
 Mijn dienaar zijn.**

Joh. XII : 26.

Heere Jezus! wij willen ook in onze verzoeken niet meer klagen. Wij hebben U in de woestijn gevonden, wij willen er U volgen. Wij hebben aanschouwd wat Gij in Uwe verzoeken hebt moeten lijden; het heeft ons diep, ja, tot in de ziel getroffen. Om ons in alles gelijk te worden, hebt Gij moeten lijden, en zouden wij dan niet willen lijden om U gelijkvormig te worden? Heere, wij steunen niet op ons zelven; en smeeken U daarom, gelijk Gij het ons hebt geleerd: „Leid ons niet in verzoeking!” Maar zoo

Gij haar niet te min over ons wilt brengen, voegen wij er wederom naar Uwe woorden met vertrouwen bij: „Verlos ons van den Booze!” Ons is het voldoende dat wij in U een barmhartig en getrouw hoogepriester hebben, die in hetgeen Hij zelf verzocht zijnde geleden heeft, dengenen die verzocht worden, kan te hulp komen.” Dat, o Heere! is ons een liefelijk, een heerlijk denkbeeld! Hoe zwaar onze verzoeken ook zijn, Gij hebt ze vóór ons gekend en moeten verduren, Gij hebt ze reeds vóór ons overwonnen! Wij storten daarom met heilige vrijmoedigheid ons hart voor U uit, ontfermende Heiland; en moesten wij ook, indien zulks mogelijk ware, zoodanig verzocht worden, als Gij verzocht zijt geweest, wij zullen met vrijmoedigheid toegaan tot den troon der genade, opdat wij barmhartigheid mogen verkrijgen, en genade vinden om geholpen te worden ter bekwamer tijd!” Niet wij zijn het voorwerp der woede van hem die te gelijkertijd uw vijand en de onze is, neen Gij zijt het; tegen U, ja tegen U alleen, wil hij in elk onzer zich verheffen; maar daarom kunt ook Gij alleen ons verdedigen! O! wil hem in ons overwinnen! en dewijl Gij verzocht zijt geweest, gelijk wij, geef ons te overwinnen gelijk Gij, Amen.

MONOD.

Ik verbeid mijn Heer en God;
 In aanbidding wacht mijn ziele.
 In zijn handpalm rust mijn lot;
 En wanneer ik nederkniele,
 Hopend toevende op Zijn woord,
 Opent zich de Hemelpoort.

Dure 't ook tot middernacht,
 Dure 't tot den tragen morgen,
 'k Twijfel niet aan 's Heeren macht,
 'k Zal niet buiten mate zorgen;
 God versterkt mijn zwak gezicht;
 In de wolken kiemt het licht.

21 JANUARI.

En zie, een melaatsche kwam en aanbad Hem, zeggende: Heer, indien Gij wilt, Gij kunt mij reinigen. Matth. VIII : 2.

Deze kranke had ongetwijfeld de krachtvolle prediking, in Hoofdst. 5 tot 7 vermeld, aan den voet van den berg aangehoord en was daardoor tot het geloof gekomen, dat de Heer hem van zijne melaatschheid kon reinigen; of Hij wilde, dat wist hij niet, maar hij waagde het Hem eerbiedig te naderen en met een oprecht hart tot Hem te zeggen: „Heer, indien Gij wilt, gij kunt mij reinigen.” De melaatsche wist nog zeer weinig van den Heer en had slechts een zwakken grondslag voor zijn geloof, vergeleken met alles wat een Christen, die het Nieuwe Testament kent, van Hem kan weten. Hij toch heeft alles van Hem gehoord, van Zijne geboorte af tot aan Zijne hemelvaart, ja zelfs tot aan Zijne wederkomst als Rechter der volken toe. Hoe groot moest het geloof van zulk een Christen dan niet zijn, in vergelijking met dat van dien melaatsche! En hoe groot ook zijne ootmoedige overgave in de hand van Hem wien alle macht is in den hemel en op aarde!

Merk op, o Christen, het troostrijke en rustgevende in deze waarheid, dat alle macht in den hemel en op aarde is in handen van uw Heiland, den Alwijzen, Rechtvaardigen en Algoeden, en dat Hij niet verre van ons verwijderd is; Hij heeft het immers Zijnen getrouwen beloofd: „ik ben met u al de dagen tot aan de voleinding der wereld.” Daarom kan de Christen, die door het geloof een lidmaat van Christus en Zijner zalving deelachtig is, in iederen nood en in elke verlegenheid getroost den naam des Heeren aanroepen en zeggen: „Heer, zoo gij wilt, Gij kunt mij helpen.” Waarom zou Hij de algemeene belofte hebben gegeven: „Wie tot Mij komt, zal ik geenszins uitwerpen,” als Hij niet iederen komende kon en wilde helpen?

J. H. HASENKAMP.

'k Ben de Uwe, Heer! in dood en leven
 Gij hadt mij lief ten einde toe.
 Mijn naam staat in uw hart geschreven.
 O geef, dat ik, door dank gedreven,
 In alles Uw begeerte doe!

Gij weet het, Heer! die zondenketen,
 Die steeds mij prangt, zij foltert mij:
 Ach, waar zij gansch van-één-gereten!
 Verzoener! balsem mijn geweten!
 Verlosser! maak me in waarheid vrij!

22 JANUARI.

Bidt voor elkander.

Jac. V : 16.

De waarachtige liefde tot den naaste, die de vrucht des geloofs is, roept tot zulk bidden. De wereld vindt er haar vermaak in, de zonden van anderen te verbreiden en in het breede uit te meten, anderen te verdenken, te veroordeelen, te lasteren: dat is de kunst, die zij meesterlijk verstaat, maar voor de terechtbrenging van zondaren te bidden, daaraan denkt zij niet. Dat leert ons de liefde, die de vrucht is des geloofs in Hem, die niet alleen voor de zondaars heeft geleden, maar ook voor hen gestorven is. Wanneer wij in Hem gelooven, zullen wij dan geene liefde gevoelen voor hen, die Hij kwam opzoeken? Wij bidden voor onze zieken en dragen hen op aan Gods ontferming — zullen wij dan onze zieken naar den geest vergeten, die armen, die blinden, al meenen zij rijk en verrijkt te zijn, en al zeggen zij dat zij zien? Wij waarschuwen onze medemenschen als hun eenig gevaar dreigt, of bidden, dat het van hen worde afgewend, en zouden wij geen deernis hebben met hunne onsterfelijke zielen, en niet voor hen bidden dat zij den toekomenden toorn ontvlieden mogen en behouden worden ten eeuwigen leven? Indien het waar is dat één zondaar veel goeds kan bederven, niet minder waar is het, dat één rechtvaardige onberekenbaar veel goeds kan stichten onder zijne tijdgenooten. Laat elk door zijne gerechtigheid het volk trachten te verhoogen, en bedenken dat de zonde der natieën schandvlek is. Trachten wij te behooren tot de rechtvaardigen, om welke God anderen spaart. Wij kennen echter geene rechtvaardigen, dan dezulken, die uit het geloof gerechtvaardigd zijn, om niet, uit genade, door de verlossing,

die in Christus Jezus is. Doch al vonden wij vrijmoedigheid om ons onder zoodanige rechtvaardigen te rekenen, vergeten wij daarom toch nooit, dat wij zoowel als de grootste der zondaren, een Voorbidder, een Voorspraak noodig hebben, daar ook de besten onzer dagelijks in vele struikelen. Het is eene aangename gedachte, nog een vader of eene moeder te hebben, van wie wij zeker zijn, dat zij iederen dag met al den ernst der teederste liefde voor ons bidden tot God. Het is eene verkwikkende voorstelling voor een leeraar dat er vele eenvoudigen zijn, kinderen misschien in het verstand, die voor hem bidden, want hij heeft behoefte aan een voorbede der godvruchtigen, die hij op hoogen prijs stelt. Het is een hartverheffend denkbeeld dat de oude geloofshelden en onze gezaligde vrienden nog bij God voor ons bidden. Maar, hoe treedt toch dit alles in de schaduw voor dien Eenen, van wien ons Johannes betuigt: „Broeders, indien wij gezondigd hebben, wij hebben een Voorspraak bij den Vader, Jezus Christus den Rechtvaardige;” van wien Paulus schrijft: „Die ook ter rechterhand Gods is, die ook voor ons bidt,” — en die daarom ook onze groote Hoogepriester wordt genoemd. Abrahams voorbede is eene flauwe teekening van hetgeen Hij, wien de Vader altijd hoort, voor ons doet in den Hemel. Laat ons dan door het geloof in Christus ons toevertrouwen aan Abrahams God. Hij zal ons niet verderven om dien Eenen, die, rechtvaardig, voor de onrechtvaardigen geleden heeft.

HUYDECOPER.

Wij reizen met elkander;
 Wij wandlen hand aan hand;
 D'een zij tot troost den ander
 Op weg naar 't Vaderland.
 Zijn wij als broedren één!
 Geen strijd om beuzelingen,
 Daar Englen ons omringen
 En zweven om ons heen!

Ziet g'een uit zwakheid vallen,
 Reik hem de broederhand!
 Men help' en schraag' steeds allen!
 Men snoer' den liefdeband!

Komt, sluit u vaster aan!
 In eigen oog de kleinste,
 Word' elk ook graag de reinste,
 Op d' af te leggen baan. —

23 JANUARI.

En Hij zeide tot den mensch: Streck uwe hand uit. En hij strekte ze uit; en zijne hand werd hersteld, gezond, gelijk de andere.
 Marc. III : 5.

En zijne hand werd hersteld, gezond gelijk de andere. „Gelijk de andere!” „De genezingen van Christus zijn geene halve genezingen! Volkomenheid kenmerkt alles wat Hij doet, hetzij Hij eene lelie kleurt of eenen berg opricht, het lichaam geneest of de ziel verlost; al Zijne wegen en werken zijn, gelijk Hij zelf, *volmaakt*. Als God den zondaar rechtvaardigt, is het eene volmaakte rechtvaardiging: hij is „*gerechtvaardigd van alles*.” Als Hij de ziel aanneemt, neemt Hij ze geheel en onvervreemdbaar aan: „*Nu zijn wij kinderen Gods*.”

Vergeeft Hij den schuldige, Hij doet dit ten volle en voor eeuwig: „*al uwe misdaden u vergevende*.” De Heer heeft in onze behoudenis niets overgelaten, dat wij zouden aanvullen, niets in het plan der verlossing, dat de mensch er aan zoude toevoegen. De geloovige staat op den grondslag van een volbracht werk; want Zijn Heer en Borg heeft alles gedaan, alles geleden, alles gegeven, wat wet en gerechtigheid eischten om Zijne gemeente in den tijd te verlossen en in de toekomst te verheerlijken. „*Want Christus, als wij nog krachteloos waren, is te Zijner tijd voor de goddeloozen gestorven*.” „*Krachteloos*.” Toen de arm verlamd en verdord was, ondernam Jezus de genezing; en, ze ondernemende, voerde Hij ze ook volkomen uit. Hij heeft ons niets overgelaten om er aan toe te voegen — geen traan des berouws aan Zijne tranen der smarte, geen zucht der benauwdheid aan Zijne zuchten der zielsangst, geen droppel bloeds aan Zijn levenden stroom, geen stofje verdienste aan Zijne oneindige en alles voldoende waardij. Beur uw gemoed dan op, neêrgedrukt kind van God, verheug u ruimschoots in den Heer!

Hij heeft de genezing uwer ziel volbracht. Uw gansche heil is in Christus, en God heeft u vergeven en aangenomen zonder een werk van u zelve, Hij blijft in Zijne liefde en verheugt zich over u met groote blijdschap. Gezegende Zaligmaker! zet het werk Uwer genade in onze zielen voort, en voleindig dat wat ons betreft. Gij hebt onze rechtvaardiging voleindigd, voleindig Gij onze heiligmaking en maak ons geheel rijp voor de heerlijkheid. Breng onze ongerechtigheden ten onder, verbreek de kracht der inwonende zonde, verlevendig onze genegenheden voor alles wat heilig en geestelijk is, verzwak ze voor alles wat aardsch en vleeschelijk is, en breng onze zielen in nauwer gemeenschap met de plechtige, onzichtbare werkelijkheid der eeuwigheid: *Genees ons o Heer en wij zullen genezen zijn.*"

OCTAVIUS WINSLOW.

Ontzondig mij met hyzop, en mijn ziel,
 Nu gansch melaatsch, zal rein zijn en genezen.
 Wasch mij geheel, zoo zal ik witter wezen
 Dan sneeuw, die versch op 't aardrijk nederviel.
 Ai! geef mij weêr gewenschte zielevreugd;
 Laat uit Uw mond mij stof tot blijdschap hooren;
 Zoo wordt opnieuw 't verbrijzeld hart verheugd,
 En in mijn geest de ware rust herboren. —

24 JANUARI.

„Hij heeft ons zalig gemaakt, naar Zijne barmhartigheid.”

Tit. III : 5.

Gods barmhartigheid is een springader, waaruit elke zegen voortvloeit. Elke goede gave, die wij van Hem ontvangen, of die wij genieten, zijn wij dus slechts aan die barmhartigheid verschuldigd. Maar de grootste gave, welke die barmhartigheid ook schenken kon, was de zaligmaking van zondaren. Het is alleen de Heer, die ons zalig maakt. De zaligmaking is een werk van zulk eene grootheid, dat het in het verstand van alle schepselen te zamen niet kon zijn opgekomen, noch door hen ooit kon worden ten uitvoer gelegd.

3*

Jehova besloot in Zijnen raad om ons zalig te maken, ten einde Zijne barmhartigheid en macht aan ons te openbaren; om ons zalig te maken naar Zijne barmhartigheid, die altoos medelijden gevoelt met de armen, en die ontfermt over den ellendige, en zijne zegeningen uitstort over den onwaardige. Indien de zaligheid verdiend kon worden, of op grond van eenige voortreffelijkheid in ons kon verkregen worden, of ten gevalle van iets, dat de gezaligden behoorden te verrichten, zouden wij in wanhoop moeten vervallen; want wij verdienen niets anders dan de hel; al wat wij bezitten is slechts zonde; al wat wij doen kunnen, is slechts bezoedeld en verwerpelijk. Maar nu de zaligheid is naar Zijne barmhartigheid, nu kan de ellendigste hoop voeden, de onwaardigste dien zegen verkrijgen. Barmhartigheid alleen kan schenken, wat wij nimmer konden verwachten of verdienen. Laat ons daarom vertrouwen zaliggemaakt te worden door Gods barmhartigheid, door de wedergeboorte en de vernieuwing van den Heiligen Geest. Uit genade zijt gij zalig geworden.

J. SMITH.

Mij is barmhartigheid wêervaren
 Erbarming, duizendmaal verbeurd.
 Wie kan dit wonder mij verklaren?
 Wat ik niet zocht viel mij te beurt:
 Niets is er dat van God mij scheidt;
 Ik roem in Zijn barmhartigheid.

Ik, die slechts toorn en straf verdiende,
 Ik, zondaar, word door God bemind.
 Hij heelt mijn krankheid, maakt mij ziende,
 Verlost me, en neemt mij aan als kind.
 Nu roemt mijn hart, tot lof bereid,
 De macht van Zijn barmhartigheid.

25 JANUARI.

Jezus zelde tot hen: mijne spijs is, dat ik doe den wil desgenen, die mij gezonden heeft, en zijn werk volbrengende. Joh. IV : 34.

In Christus was volkomene *onderwerping aan den oppersten wil Zijns Vaders*. Onze Heer daalde tot dit deel van Zijns Vaders rijk af, om geen en troon op te richten, om niets te willen in strijd met Gods wil. Zijne taal was: „*Ik ben gekomen, niet om mijnen wil te doen, maar den wil desgenen, die mij gezonden heeft.*” Hierin behaagde Hij zichzelf niet. Hij zoude zulks gedaan hebben, indien er de minste twist in het gemoed, of de geringste botsing van den wil ware geweest. Maar de eenheid was wezenlijk, de overeenstemming volkomen tusschen den wil van Christus op aarde en den wil van God in den hemel. Het was Gods wil dat Zijne uitverkorenen zouden verlost worden, — het was Christus' wil hen te verlossen. Het was Gods wil dat Zijne heerlijkheid zoude geopenbaard worden — het was Christus' wil haar te openbaren. Het was Gods wil dat Zijne waarheid zoude gepredikt worden — het was Christus' wil haar te prediken. Het was Gods wil dat Christus zoude geofferd worden — het was Christus' wil te sterven. „*Ziet, ik kom om Uwen wil te doen, o God,*” waren de profetische woorden, welke den grondtoon aangaven van de harmonie van Gods wil met dien van Christus. „*Wist gij niet, dat ik moest zijn in de dingen mijns Vaders?*” was eene sterke toonaangeving der melodie. „*Niet mijn wil, o Vader, maar de Uwe geschiede!*” heeft zijnen zwaarsten klank op aarde. Om Gods wil van harte te doen, was Hij gewillig de vreugde des hemels te verlaten, zichzelf van Zijne heerlijkheid te ontdoen, tot de diepste vernedering af te dalen, den vervloekten dood te sterven — en in dit alles „*heeft Christus zichzelf niet behaagd.*” Kind van God! gij bereikt het hoogste punt in de heiligmaking, gij staat op de verhevenste plaats van den berg der heiligheid, als uw wil, gelijk die van Christus, dus vereenigd is met dien uws Vaders. Geen heiliger, geen hooger, geen verhevener daad van zelfverloochening dan deze, kenmerkt den geloovige. In deze school van

onderwerping aan den goddelijken wil werd Christus' belangeloos medelijden voor ons geoefend. Ware in Hem iets eigenbelangzuchtigs geweest, het zoude zich hebben vertoond door tegenkanting van Zijnen wil tegen Gods wil. En op het oogenblik dat deze vijandschap begon, zoude alle belangelooze welwillendheid hebben opgehouden. De zuivere, diepe bron Zijner zelfverterende sympathie had haren oorsprong in de volmaakte eenheid van Zijnen menscheelijken wil met den Goddelijken. De menscheelijke natuur onzes Heeren was dus niet slechts zondeloos, op haar was ook nedergedaald de Geest zonder mate, en Hij was de volheid der Godheid lichamelijk. Onze Heer Jezus was de belichaamde openbaring der oneindige barmhartigheid en liefde. Terwijl Hij dus, als mensch, den wil van God trachtte te doen, omvatte Hij het voorwerp Zijns mededoogens in eene liefde die niet haar eigen geluk zocht, maar dat van het door haar omvatte schepsel: In deze zelfde school worden ook wij, indien wij naar Christus' beeld zijn veranderd, onderwezen om den mensch lief te hebben, om met den mensch medelijden te hebben, om den mensch bij te staan met eene onbaatzuchtige genegenheid. Naarmate wij bevonden worden doende den wil van God, zullen wij boven de zelfzucht verheven worden, en de moeielijke, maar goddelijke les leeren, om niet uitsluitend op onze eigene zaken te zien, maar tevens, in uitgebreid en belangeloos mededoogen, op anderer zaken. Wanneer wij het menscheelijke verlaten en het goddelijke naderen, verlaten wij de zelfzucht en naderen wij die belangelooze liefde jegens den mensch, die zich in de schenking en de opoffering harer onuitsprekelijke gave openbaarde. *„Hierin is de liefde Gods jegens ons geopenbaard, dat God Zijnen eeniggeboren Zoon gezonden heeft in de wereld, opdat wij zouden leven door Hem.”*

OCTAVIUS WINSLOW.

Ik weet wat ik gaarne wilde,
 Gij weet wat ik willen moet,
 En wat mij kwaad is of goed;
 Schoon dan onze wil verschilde,
 Laat mij daarin zijn vernoegd
 Dat Gij 't nimmer kwalijk voegt.

't Geen mij best is, geef mij, Heere!
 Ik begeer het dan of niet:
 't Geen waardoor mij kwaad geschiedt,
 Geef mij nooit, schoon ik 't begeere.
 Laat Uw wille mijn gebed
 Tot een regel zijn gezet.

26 JANUARI.

„Laat de kinderkens tot Mij komen, en verhindert ze niet.”

Luc. XVIII : 16.

Daar is een brengen tot Jezus hetwelk geenszins met „een laten komen tot Jezus” gelijk staat. Een brengen, een voortstuwen, een sleepen, waarbij het kind lijdelijk is en meer en meer wordt. Een voorpraten, een inprenten, een opdringen, waardoor het gevoel verdoofd, het geweten niet werkzaam gemaakt wordt, en de arme kleinen zelve niet weten of zij iets willen dan of hunne ouders het willen voor hen. Ach ja, daar is een „verhinderen” door al te zeer te willen „brengen.” Daar is een „verhinderen” zoowel door een onverstand, hetwelk van den kinderlijken leeftijd te veel verwacht en zijne eigenaardigheid voorbijziet, als door een heimelijk ongelooft aan de volle kracht van het woord „derzulken is het koninkrijk Gods.” Een verhinderen, door een onderwijs en eene opvoeding, waarbij op latere, nu nog niet mogelijke, ontwikkelingen van gevoel, belangstelling, zelfkennis, vooruitgelopen wordt, en de kinderen juist dat kinderlijke verliezen, waarin ten opzichte van het koninkrijk der hemelen, hun voorrecht bestaat. „Laat de kinderkens tot mij komen en verhindert ze niet!” Ach, mijne vrienden! wij verhinderen ze ook, indien wij ze tot Hem willen brengen niet als kinderen, maar als kleine mannekens; die misschien als opgeschoten knapen den toon van jeugdige kerkvaders zullen voeren, maar als volwassene mannen, blootgesteld aan de verzoeken van een ongeloovigen tijd, wel eens in arren moede zouden kunnen verwerpen hetgeen zij reeds meenden gegrepen te hebben, toen zij er nog niets van konden gevoelen, te gelooven, toen zij het nog niet

vermochten te verstaan. Zal ik spreken van de menigerlei veranderingen welke de onbedachtzaamheid van volwassenen den kinderkens, die tot Jezus gebracht worden, die zij zelven brengen, en op de beste wijze brengen, in den weg kan werpen? De tijd zou mij ontbreken. Eene enkele wil ik opnoemen, eene zeer noodlottige, zeer algemeene, en waar de dagen, die wij beleven, aanleiding toe geven. Zou niet menig gesprek, tusschen volwassenen voor de ooren der kinderkens gevoerd, veel afbreken van hetgeen wij in hen wenschen op te bouwen? Onze veelvuldige geschillen over den godsdienst, onze luide klachten over de kerk, ons al te veel handelen over allerlei richting, allerlei dwaling, allerlei leering, niet altijd van harde woorden, van minachtende oordeelen over achtenswaardige personen vrij; zou het hunne eenvoudigheid niet wel eens kunnen kwetsen, hunne belangstelling verminderen, hun goed vertrouwen schokken, zaden van ongelooft in hunne weeke harten strooien, en in het geërgerd kinderlijk gemoed vooroordeelen doen post vatten, niet lichtelijk te overwinnen? Of zou, op dien tengeren leeftijd, al dat schadelijke kunnen gedronken worden, zonder te schaden! Ach, mijne vrome vrienden! wat ik u bidden mag: „Laat de kinderkens tot Hem komen; en verhindert ze niet!”

BEETS.

Dierbre Heiland! hoor mijn smeeken,
 Wek in mij dien kinderzin;
 Dan moog alles mij ontbreken:
 Dierbre Heiland! hoor mijn smeeken,
 Stort mijn hart dien kinderzin
 Voor Uw liefde en bijstand in! —

27 JANUARI.

Jezus, antwoordende, zeide tot hem: Laat nu af; want aldus betaamt ons alle gerechtigheid te vervullen. Matth. III : 15.

De gemeente kent haar Hoofd ook in de gestalte die de Jordaan-doop hem geeft, als den Christus Gods, de vervulling harer diepste behoeften. Veelvuldig heeft de Heilige Geest ook in onze dagen gelijk toenmaals door den Dooper, eene eigengerechtigte kerk tot boete te vermanen. Die de zeven Geesten Gods heeft en de zeven sterren, moet gelijk Johannes tot Israel, alzoo tot een groot deel Zijner kerk het woord van den engel der gemeente van Sardes herhalen: „ik weet uwe werken, dat gij den naam hebt van te leven, en gij zijt dood.” Voorwaar geen gemakkelijk werk, aldus hen die om hun overgeleverde leer, kerkplechtigheden, roemvolle geschiedenis des verledens wellicht, zich in farizeesche zekerheid Gods erfdeel wanen, uit hun gerustheid wakker te schudden en van de gevestigde, hoewel aan alle kanten reeds ondermijnde orde tot de eeuwige Orde Gods, tot het Koninkrijk te roepen: de Christenen onzer dagen te overtuigen dat de belijdenis-kerk, naar de noodzakelijkheid der gerichten Gods, moet overgaan in de belijdende Gemeente, en daarna deze in het Koninkrijk, dat aanstaande, dat steeds naderende is. Het Israel van Johannes' dagen heeft den Boetgezant niet in waarheid geloofd, niet den zegen van hem verkregen, dien God met zijn optreden bedoeld had. En zulks omdat men al wat hij verkondigde en wilde, inpaste, in de eigen bestaande instellingen en gedachten, en het daardoor bedierf en krachteloos maakte, in plaats van omgekeerd al de eigen instellingen en gedachten aan de kritiek van het Koninkrijk Gods te onderwerpen en zich er dus in te schikken dat dit Koninkrijk tot aan de naderende komst van Christus een nog slechts inwendige houding behield. Desgelijks ook onder ons. God predikt met macht dat alle dingen, alle bestaande instellingen en vormen, ook de vormen der gedachten, een vernieuwing moeten ondergaan. Maar de meesten helaas! verstaan deze roepstem niet. Tot Johannes evenwel kwamen eenige weinige oprechten, met Jezus zelve als hun hoofd. De Heiland liet zich doopen, aanvaardde de algemeene schuld als Zijn eigen smart en

last; en, het ware Israel met smachtende begeerte zoekende, vond Hij zichzelf als dat Israel, als den Messias die Israels wezen en hope was. Zoo zijn er ook in onze dagen, die het Johannes-werk dat God onder allerlei vormen in onze dagen doet, verstaan, zich er onder voegen en, de waarachtige Gemeente zoekende, zichzelf mogen vinden, zich en anderen in de zelfverloochening der liefde mogen begrijpen als van God tot het leven geroepen. Want geen leven is er mogelijk dan op grond van aan zichzelf te sterven: te sterven aan het natuurlijk leven en dan uit de wateren van dien doop der zelfovergave met Jezus op te rijzen tot het nieuwe leven, gezalfd met den Geest van Boven, toebereid om Gods werk te doen en Zijn raad uit te dienen, predikende en — in hoe nietige mate ook — mede toebereidende het Koninkrijk dat aanstaande is.

GUNNING.

Hebt Gij, toen wij nog zondaars waren,
 Voor ons Uzelv' ten dood gewijd;
 Thans moet ons leven openbaren,
 Wat G' in Uw dood voor zondaars zijt:
 Een nieuw, een rein, een heilig leven
 Moog van Uw kracht getuigen geven;
 En weerklank zijn op 't dankbaar lied:
 Ons hart vergeet zijn Heiland niet.

28 JANUARI.

„Gij zijt de Christus.”

Matth. XVI : 16.

De dierbare Jezusnaam is het eerste waaraan de verlorene ziel zich vol vertrouwen vastklemmt, gelijk het kind aan de borst zijner moeder. De kennis van dezen naam is de eerste schrede op den weg tot een dieper doordringen in datgene, waartoe de Zoon van God ons verordend is. Reeds jaren lang hebben de discipelen met Jezus omgegaan, zijn zij van Zijn woorden en daden getuigen geweest, hebben zij den zaligenden invloed Zijner persoonlijkheid ondervonden, eer de Heiland de vraag tot hen richt: en wie zegt gij, dat ik ben? Als het resultaat van hun samenzijn met Jezus verklaart Petrus in

naam der apostelen: wij hebben erkend en geloofd, dat gij zijt de Christus, de Zoon des levenden Gods. En als nu Jezus voor den hooge priester terecht staat, en getuigenis aangaande zichzelf zal afleggen, dan verzekert Hij met den heiligsten eed, dat Hij is de Christus, de Zoon van God.

Als Christus werd de aan de vaderen beloofde verwacht; vol verlangen zag het volk Israël naar den Messias uit. Het woord beteekent gezalfde. De zalving doelt daarop, dat de drager van een ambt dit zijn ambt van God zelf heeft gekregen, dat hij door Gods genade is, wat hij is. Er waren in het Oud Verbond vooral drie ambten, om welke te bekleeden men gezalfd werd; de profeet, de hooge priester, de koning ondergingen deze plechtige wijding. Tevens waren het drie ambten, die nog als een profetie daar staan in het Oude Testament. Ofschoon daar de dragers dier ambten ze slechts ten deele vervullen, zoo verkondigt God toch door die zalving, dat Hij genadig op hen wil neerzien, met het oog op den volmaakte, dien Hij zenden zal en op wiens gezegend hoofd Hij zelf als zalfolie den Heiligen Geest zal doen komen, die dan ook bij den doop in de gedaante van een duif op den Zoon des welbehagens is neerge-daald.

DALTON.

Gij vraagt hoe ik Jezus wel prijze?
 Ach! 'k voel dat ik stamel en zwicht;
 Ik noem Hem mijn drank en mijn spijsze
 Mijn leven, mijn liefde en mijn licht!
 Mijn koning, wiens rijk ik zal erven
 Mijn herder, mijn weide, mijn stal.
 Mijn uitzicht in leven en sterven;
 Mijn Heer en mijn deel en mijn Al.

29 JANUARI.

Hierin is de liefde, niet dat wij God liefgehad hebben, maar dat Hij ons liefgehad heeft, en zijnen Zoon gezonden heeft tot eene verzoening voor onze zonden.

1 Joh. IV : 10.

Wij laten aan anderen die liefde over, die het kwaad ontveinst ten einde het gevoel niet te kwetsen, zoo ons slechts die liefde gelaten wordt, die vooruit dreigt en met luider stemme roept, en op het gevaar, maar tevens op den gewissen weg ter ontkoming wijst, opdat de verlorene nog tijdig behouden worde. O die liefde, die bitterlijk weenende liefde, zij ook bij ons de eigenlijke reden waarom wij met kracht van de oordeelen Gods tegen de zonde getuigen. Die liefde spreekt bij den profeet alles wat hare smart gaande maakt, in deze woorden uit: „omdat des Heeren kudde gevankelijk is weggevoerd.” Des Heeren kudde gevankelijk weggevoerd! Deze schrikkelijke tegenstelling is het ook, waarin alles zamengevat wordt wat onze ziele beroert over u, ontzenuwde afvallige, ongelukkige christenheid! Want des Heeren kudde zijt gij, ja gij allen die in den naam des Vaders, des Zoons en des Heiligen Geestes gedoopt zijt, ook gij, die nog in het ongeloof uwer harten buiten Zijne gemeenschap omzwerft en in Babel's hoereriej gevangen zijt. Ranken van den éénigen wijnstok zijt gij, ook gij, die geene vruchten draagt, en dat blijft gij in onze oogen, totdat, zoo gij u niet bekeert, de Vader zelf doen zal wat wij ons nimmer aanmatigen mogen, namelijk u af te snijden ter verbranding! Ach wij gevoelen het! dat medelijden onzer liefde is zwak en met veel onheiligheid vermengd. Maar gelukkig daarom wij, dat wij u niet op het onze behoeven te wijzen, maar dat wij u en ons zelve opdragen kunnen aan een almachtig, o ja ook over de afkeerigheid onzer harten almachtig medelijden. Hoort, hoort het roepen: Jeruzalem, Jeruzalem, ik wil u vergaderen gelijk eene hen hare kiekens onder de vleugelen vergadert. Ik heb u vele treffelijke werken getoond van mijnen Vader, om welke van deze steenigt gij mij? Och of gij bekendet, ook nog in dezen uwen dag, wat tot uwen vrede dient. Wat vervolgt gij Mij? het is u hard de verzenen tegen de prikkels te slaan. Keert weder gij afkeerige kinderen en Ik zal uwe afkeerigheid vergeven en

genezen. Zoo waarachtig als Ik leef, ik heb geen lust in den dood des Goddeloozen maar daarin heb Ik lust dat hij zich bekeere en leve!

Herkent gij die stem niet? Gij moet haar kennen, ongelukkige zondaar, want zij is aan u verwant. Zij is van eenen, die uw vleesch en bloed heeft aangenomen, om u te redden van het verderf. Gelijk de aard der zonde is ellende, en haar voortgang dieper en dieper ellende en haar einde volstreckte ellende, zoo is de aard van het leven, dat Hij u aanbrengt, Zaligheid, en zijn voortgang hooger en hooger Zaligheid, en zijn einde volstreckte Zaligheid.

GUNNING.

Hij had ons lief, reeds éér wij 't licht ontvingen,
 En ook voor ons zond Hij Zijn Zoon op aard,
 Het onderpand van alle zegeningen!
 Wat spaart Hij nog, die zelfs zijn Zoon niet spaart?

30 JANUARI.

„Want wij zijn Christus deelachtig geworden.” Hebr. III : ¹⁴~~13~~

Christus deelachtig te worden, is het voorrecht van iederen oprecht geloovige. Hij stelt belang in Christus; hij is aan Christus verbonden, en hij is Christus deelachtig geworden. Hij is Zijnen Geest deelachtig geworden en die Geest heiligt hem. Hij is Zijne gerechtigheid deelachtig geworden en die gerechtigheid rechtvaardigt hem. Hij is Zijn woord deelachtig geworden, en dat woord onderricht hem. Hij is Zijn kruis deelachtig geworden, en dat kruis verootmoedigt hem. Hij is Zijn lijden deelachtig geworden, en dat lijden bewaart hem onbesmet van de wereld. Hij zal eenmaal Zijner heerlijkheid deelachtig worden, en die heerlijkheid zal hem met onuitsprekelijke gelukzaligheid en liefde vervullen. Christus is het leven, hetwelk opwekt; het brood, dat ons voedt; het kleed, waarmede wij bekleed worden, de waarheid, waarin wij onderwezen worden; de kracht, die in onze zwakheid volbracht wordt; en de heerlijkheid waarmede wij bekroond zullen worden. Hij is van al de heerlijkheden der

goddelijke natuur van zijnen Vader, en van al de eer van Zijnen eeuwigen troon, en van al de rijkdommen Zijner genade en Zijner heerlijkheid deelachtig geworden. Wij zijn te zamen met Hem van al wat de Vader Hem gegeven heeft, deelachtig geworden, namelijk overeenkomstig onze natuur en omstandigheden. Christus is ons, en al het Zijne is het onze. Zonder Christus bezitten wij niets; met Christus bezitten wij alle dingen. God had ons geroepen, om met Zijnen Zoon Jezus Christus Zijner liefde, Zijner gunst en Zijner volheid deelachtig te worden. Wondervolle genade! onbegrijpelijke openbaring van barmhartigheid.

J. SMITH.

Laat ons van die liefde staamlen, roemen op den hoogsten toon,
Zooveel liefde van den Vader, en Zijn mensch-geworden Zoon!

31 JANUARI.

Ja, ook de haren uws hoofds zijn alle geteld. Luc. XII : 7.

Alles waarin wij Gods hand kunnen zien, heeft voor ons eene zoetheid, die ons zelfs onder het verwonden troost; maar de beproevingen, die de menschen ons aandoen, zijn vol bitterheid. Daarom komt het er op aan, in alle dingen God te leeren zien en alles onmiddellijk uit Zijne hand aan te nemen, ook al kunnen wij Zijne redenen niet doorgronden. Eene menigte schriftuurplaatsen levert ons het bewijs, dat God waarlijk alles bestuurt. De kinderen Gods staan onder de persoonlijke leiding huns Vaders en niets kan hun overkomen, tenzij dan onder Zijne voorkennis en goedkeuring.

Het is mogelijk dat de beproeving ons opgelegd wordt door eens anders zonde, doch op het oogenblik, dat wij haar ondergaan moeten wij haar aannemen als ons onmiddellijk door God toegesonden; als God vóór ons is, mag tegen ons zijn, wie wil; maar niets kan ons waarlijk deren of kwaad doen. Hij, die zelfs de haren onzes hoofds heeft geteld en zonder wiens wil geen muschje ter aarde valt, bestuurt ook het geringste dat Zijne kinderen bejegt. Denk maar eens aan Jozef: wat was duidelijker eene vrucht der zonde en een opstaan tegen den wil Gods dan dat hij tot slaaf

verkocht werd? En toch zegt Jozef, als hij daarvan spreekt: gij hebt kwaad over mij gedacht, doch de Heer heeft het ten goede over mij gedacht, en nu weest niet bekommerd en de toorn ontsteke niet in uwe oogen, want God heeft mij voor uw aangezicht gezonden tot behoudenis des levens. Voor het oog des verstands scheen het, dat het wel degelijk Jozefs booze broeders waren, die hem naar Egypte hadden gezonden en toch kon Jozef door het geloof zeggen: God heeft mij hierheen gezonden. Het was ongetwijfeld eene vreeselijke zonde van Jozefs broeders, doch het was Gods wil met hem en, ofschoon het in het eerst niet zoo scheen, werd het toch later de grootste zegen zijns levens. Zoo zien wij hoe God zelfs de booze bedenkingen der menschen tot Zijne verheerlijking kan aanwenden en hoe zelfs de zonden van anderen medewerken ten goede dengenen die Hem liefhebben. Als wij slechts zien naar wat voor oogen is, kunnen wij die geheimen niet verstaan, maar wij zijn geroepen om ook het onzichtbare te doorgronden. Als wij met onze lichamelijke oogen Zijne onzichtbare krachten konden waarnemen, dan zouden wij ons gevoelen als in eene onneembare vesting, waarin niemand tegen Zijn wil kan indringen, want de Engel des Heeren legerd zich om degenen, die Hem vreezen en redt hen uit, dat zien wij aan de treffende geschiedenis van Elisa, 2 Kon. 6. Alleen als wij leeren in alle dingen Gods hand te zien, kunnen wij zachtmoedig en geduldig zijn jegens hen, die ons in verdriet en moeilijkheden brengen. Zij zijn dan in onze oogen slechts de werktuigen, die Zijne liefderijke en wijze bedoelingen met ons vervullen en eindelijk zullen wij hen zelfs in ons hart danken voor de zegeningen, die zij ons bereiden. P. GERHARDT.

Laat Hem besturen, waken!
 't Is wijsheid wat Hij doet.
 Zóó zal Hij alles maken,
 Dat g' u verwondren moet,
 Als Hij, die alle macht heeft,
 Met wonderbaar beleid,
 Geheel het werk volbracht heeft,
 Waarom gij thans nog schreit.

1 FEBRUARI.

**En Hij zeide tot hen: Wat is het, dat gij Mij gezocht hebt?
Wist gij niet, dat Ik moest zijn in de dingen mijns Vaders?**

Luc. II : 49.

Geestdrift, dat is niet buiten zichzelf zijn — zoo was en is het in de heidensche wereld: — niet slechts bij tusschenpoozen van den Heiligen Geest gedreven worden — zoo was het bij Israël: — maar een kalm, gelijkmatig, gestadig opgeheven, harmonisch bloeiend leven, volkomen gezondheid des geestes. Daarom spreekt Jezus met recht van een zijn in de dingen des Vaders. Het is hier een zijn, daarom komt het eigenlijk wezen, de ware persoonlijkheid dan ook bij deze gelegenheid voor het eerst aan 't licht. „Ik moet zijn in de dingen des Vaders.” Niet, „ik ben van nature in God” gelijk de pantheïst zegt. Ook nog niet „ik wil zijn,” gelijk later de heilige wil, geoefend en gesterkt tot in Gethsemané toe, zal betuigen. Neen, natuurlijke vanzelfheid en bewuste wil hebben zich nog niet van elkaar leeren onderscheiden. Ik moet zijn in de dingen mijns Vaders. In dit ondoorgrondelijk heerlijk woord toont zich ook voor het eerst het „Ik”, de zelfstandigheid zooals ze, door de strekking van haar leven, haar „moeten” te leeren inzien, tot kennis van zichzelf komt. Jezus is de ware Mensch. De mensch komt tot zichzelf door zijn bestemming voor God, naar wiens beeld hij geschapen werd. Wat Hij daar als twaalfjarige te Jeruzalem is, datzelfde is Hij voortdurend ook in de Gemeente. Nog altijd maakt Hij in de Zijnen door hun onbevangen vragen de afgetrokken schoolgeleerdheid verlegen. En dan zijn er ook kinderlijk geloovigen, die de majesteit hunner bestemming niet of ter nauwernood beseffen, als zij eener versteende rechtzinnigheid, welke zich over hen verwondert, naïvelijk vragen: wist gij dat niet? hadt gij het dan anders verwacht of gedacht? wat bijzonders is er toch in mij, dat gij mij zoo hoogelijk roemt als een held, een vrome, een offeraar van mij-zelven in de liefde — spreekt dat alles voor een kind Gods dan niet vanzelf? Eindelijk is Jezus hier zelf voorbeeld van wat Hij later tot de Samaritaansche zeggende zal: „de Vader zoekt dezulken, die Hem in geest en waarheid aanbidden.” Dat Hij gevoelde, in

de dingen des Vaders te moeten zijn, was omdat de Vader hem zocht, daar hij Hem in den tempel van zijn binnenste in geest en in waarheid aanbad. Ook dit herhaalt zich in de Gemeente. In het diepst onzes harten roept een stem: „ik ben hier niet thuis in deze drukke woelende wereld: ik moet zijn in de dingen des Vaders.” Menigmaal begrijpen zelfs zij die ons het naast zijn, dezen onzen honger niet, en moeten wij in bange eenzaamheid leven. Maar de Vader zelf zoekt ons. Hij leidt ons in „Zijn huis”, Hij brengt ons tot de vervulling onzer zwoegende behoeften. In zijn tempel onderwijst Hij ons, zelfs menigmaal door menschen die niet weten wat er in ons omgaat. Gesterkt en bemoedigd kunnen wij dan weér verder gaan, en, als Jezus in het ouderlijk huis, aan de gewone menschelijke ordeningen des levens in Gods kracht onderdanig zijn.

GUNNING.

Hier staat het, in mijn ziel, onwischbaar nêergeschreven:

„Gij ook, Gij zijt Gods Zoon en erfgenaam!”

De Geest van 't Kindschap Gods is mij ten pand gegeven,

Die roept maakt tot de roeping ook bekwaam!

Dat geeft een vrede, en kracht, die, telkenmaal bestreden,

Toch telkenmaal, en heerlijker verwint,

En immer is de Psalm het Amen der Gebeden:

„Mijn Vader blijft, daarom blijf ik Zijn kind!”

2 FEBRUARI.

En Jezus, zich omkeerende, en ziende hen volgen, zelde tot hen: Wat zoekt gij? Joh. I : 38, 39a.

„Wat zoekt gij?” Jezus richtte deze vraag tot de twee discipelen die Johannes hem toezond, ten einde hen aan te moedigen om tot Hem te komen, zoowel als ten einde hen opmerkzaam te maken op hetgeen zij deden als zij zijne discipelen werden. Jezus ontmoedigt nooit degenen die tot Hem willen komen; integendeel, Hij komt hun tegemoet om hen te helpen, hunne bezwaren te overwinnen, maar Hij wil toch ook, dat zij zich vooraf rekenschap geven, van het beginsel waaruit zij handelen, daar „niemand die

de hand aan den ploeg slaat, en ziet naar hetgeen achter is, bekwaam is tot het koninkrijk Gods." — Wat zoeken wij als wij tot Jezus gaan? Verwachten wij ook bij Hem voldoening te vinden voor onze eerezucht, of hopen wij als zijne volgelingen de gunst der menschen te erlangen en een naar de wereld aangenaam en gemakkelijk leven te kunnen leiden? Indien dit onze verwachting is, dan bevinden wij ons op eenen dwaalweg; want die zijn kruis niet opneemt, kan geen discipel van Christus zijn, en de ware Godzaligheid is hier beneden voorzeker niet het middel om goed te verzamelen. — Maar wenschen wij tot den Heer te gaan, omdat wij in Hem zien „het lam Gods, dat de zonden der wereld wegneemt," dan moed gevat! Dan mogen wij vrijmoedig tot Hem zeggen: Rabbi, waar woont gij? wij willen u volgen; Hij zal ons opnemen in zijn verbond, en ons doen wonen met Hem.

Gelukkig zij, die, vóór zij den Heer kennen, Hem als Nathanaël in oprechtheid zoeken. Een bijzondere zegen is hem beloofd, wiens hart recht is voor den Heer, en „in wiens geest geen bedrog is." Het oogenblik zal komen waarop hij die zoekt zal vinden; waarop hij het woord zal hooren: „Kom en zie;" waarop hij, tot Jezus in betrekking gebracht, alle zijne dwalingen en vooroordeelen als van zelve zal zien wegvallen. Dan roept hij verheugd met Nathanaël en Philippus uit: Wij hebben dien gevonden van wien Mozes en de profeten gesproken hebben... Meester, gij zijt de Zoon Gods, de Koning van Israël!" Gelukkig ook zij wien het enkele woord van Jezus genoeg is, en die zich aan Hem overgeven, waar hij tot hen spreekt, gelijk tot Philippus: „volg mij." Gelukkig eindelijk zij die zelve Jezus gevonden hebbende, trachten ook allen die hen omringen, hunne betrekkingen en vrienden, tot den Heer te brengen!

Dat deden de eerste discipelen, en zóó strooiden zij het eerste zaadje der Christelijke kerk, het mostaardzaadje, dat weldra zou ontkiemen, om te groeien en zich uit te breiden, en eindelijk tot een grooten boom te worden, in wiens takken de vogelen des Hemels zouden nestelen.

MONOD.

Ik en weet in geenen hoeken
Hulp te zoeken,
Dan bij U alleen, o Heer!

Want gij kund en wilt ons geven,
 Vreugd en leven,
 Als wij zijn beangstigd seer.

Laet mijn dorre ziel haer baden
 En versaden
 In U, o des Levensbron!
 Laet mijn duisternis verdwijnen
 Door het schijnen
 Van Uw licht, o waere Son!

3 FEBRUARI.

En als hem de duivel geleid had op eenen hoogen berg, toonde hij hem al de koninkrijken der wereld in een oogenblik tijds.

Luc. IV : 5.

Ja, dat is des menschen doel, heerschappij te voeren over het geschapene. Een koninkrijk Gods moet door den mensch worden gevestigd. De menschheid toch is één, haar eenheid moet onder het ware Hoofd worden saamgevat; en dan zal haar doel in waarheid bereikt, haar geluk verzekerd zijn, ook de zuchtende creatuur door haar kunnen verlost worden. Op de menschen bloot als afzonderlijk persoon, en voor een zuiver geestelijk doel te werken, geen zichtbaarheid, geen samenvatten van dit alles te begeeren, dat duldt de liefde niet. Daarom, te willen heerschen over de menschheid, om haar tot het heil Gods te brengen, dat is geen baatzucht maar barmhartigheid. O hooge, heerlijke gedachte! Voorwaar, gelijk Mozes eens „op den berg” der heilige verrukking in de ordeningen des tabernakels en van den eeredienst het van God verordend plan der geheele wereldregeering zag, zoo staat hier de Zoon des menschen op een hoogen berg, en ziet de koninkrijken der wereld en hun heerlijkheid voor zich. Hoe vele rijke schatten van geestelijk goed openen zich in die wereld voor zijn oog, voor zijn hart dat voor al het menschelijke ontvankelijk is, met alle schoonheid van het geschapene medegevoelt! O dit alles, dezen heerlijken aan-

leg der wereld Gode dienstbaar te maken, deze onmetelijke behoefte uit Gods rijkdom, Gods waarheid te vervullen, zou het mogelijk zijn? „Ja”, (lispelt het aan zijne zijde) „dit alles zal ik u geven, zoo gij nedervallende mij huldigt.” Heersch door de hartstochten, de neigingen, der natuurlijke menschheid niet te bestrijden maar ze onmiddellijk, zoo als ze zijn, in dienst des heiligdoms te stellen. Met geestdrift zullen ze u toevallen, en uwe overwinning is verzekerd. Inderdaad, dat is geen ijdele grootspraak, die trouwens alle karakter van „verzoeking” missen zou. Had Jezus op dit oogenblik, na zich door een schitterend wonder bij het volk als den Messias bewezen te hebben, aan Israels spits de bevrijding der onder het Romeinsche juk gebrachte volken beproefd, voorwaar een algemeene opstand, van het Oosten naar het Westen voortrollende, had hem tot Koning der wereld kunnen maken. Niet om als een wereldsch vorst te heerschen, maar om de wet Gods, de waarheid des heils door de gansche aarde te doen aannemen, liet rijk des vredes, der heerlijkheid te vestigen. Koning der aarde te zijn door het zondig streven der menschheid niet te dwarsboomen maar te ontwikkelen, te beschaven, en in de eigen richting ten goede te leiden, althans er den stempel der wijding op te drukken, is dat onmogelijk? Maar is dan niet de Roomsche kerk wereldbeheerscheres geworden door de voorwaarden aan te nemen, hier in de woestijn gesteld aan den Koning dien ze belijdt? Lagere naturen zijn voor deze verzoeking ontoegankelijk, maar niet hij die naderhand het Koninklijk woord zal spreken: „wat baat het een mensch zoo hij de geheele wereld won, en zijner ziele schade leed?” Heeft hij die gedachte niet ontvangen door juist deze verzoeking af te slaan? Zij is zwaar, die verzoeking; zij doet hem den boezem van groote doch onmetelijk gevaarlijke gedachten hijgen; want wat hier de stem der verleiding belooft, het is hem immers waarlijk van God toegezegd? Hij is toch immers de koning der wereld? „Kies den korteren weg, en gij zult als God zijn en niet sterven”. . . . Het pleit is beslist. De tweede Adam zal niet, als de eerste, de toegezegde heerlijkheid grijpen als een roof. Hij zal tot die heerlijkheid komen, maar door lijden. Hij zal allen tot zich trekken, maar door het kruis der volkomen gehoorzaamheid. „Ga weg Satan, want er staat geschreven: den Heer uwen God zult gij aanbidden en Hem alleen dienen.”

GUNNING.

Die niet begeert dan God alléén,
 Kan nooit van Hem verlaten wezen;
 Wat zal hij des in tegenheên,
 Wat zal hij in beproeving vreezen?
 't Werd duister voor een oogenblik!
 Zijn ziel bevangt geen wanhoopschrik;
 Hij kent zijn Heiland, zijn Behouder,
 Ontvangt, indien 't Gods wil gebiedt,
 Het kruis gewillig op zijn schouder,
 En wederstreeft zijn Vader niet.

4 FEBRUARI.

Uw hemelsche Vader weet dat gij dit alles behoeft.

Matth. VI : 32.

Ofschoon deze woorden oorspronkelijk door den Heer Jezus zijn uitgesproken aangaande de tijdelijke dingen, kunnen zij toch het kind Gods tot groote vertroosting zijn, ook ten opzichte van geestelijken nood. Zij moesten alle vreeze verdrijven, alle klachten doen verstommen, en leiden tot ootmoedige en blijmoedige overgave. „Mijn hemelsche Vader weet dat ik dit alles behoeft.” Waar kan een kind veiliger zijn dan in de hand zijns vaders? Waar kan de Christen liever zijn dan in de hand van zijnen God? Wij zijn niet in staat juist te beoordeelen wat wij noodig hebben en wat niet. Wij zijn alleen veilig onder de zekere genadeleiding der volmaakte wijsheid Gods. Wanneer wij soms geneigd zouden zijn te zeggen, „alle dingen zijn tegen mij,” dan moge dit woord zulke voorbarige bezorgdheid bestraffen. De onfeilbare wijsheid en de Vaderlijke liefde heeft dit alles noodig gekeurd.

O mijne ziel, is er iets dat uwen vrede verstoort? Zijn de bezoeken donker, is het kruis te zwaar? Zijn geestelijke steunsels weggeslagen, en uwe gaven als gras verdord? Schrijf boven dit alles: „Uw Vader weet dat gij dit alles behoeft.” Hij was het die uw last heeft vermeerderd. Waarom, denkt gij? Omdat het u noodig

was! Hij heeft uwen afgod omver geworpen. Waarom, meent gij? Omdat gij dit juist noodig hadt! Die afgod had Zijne plaats ingenomen; Hij moest dien nederwerpen. Hij heeft uwe liefste hoop verijdeld. Waarom? Omdat het voor u noodzakelijk was. Daar loerde een slang op den weg, dien gij meendet te gaan; 't was Zijne goedheid dat Hij u van dien weg terughield. O tracht daarna dat gij waarlijk dat kinderlijk vertrouwen tot uwen Vader moogt gewinnen, dat Hij verdient, en dat gij behoeft. Uw Mara zoowel als uw Elim zijn door Hem bepaald. Een wolkkolom gaat u voor, 't is het teeken Zijner genade. Volg dien, bij zonneshijn en bij storm. Hij kan u wel op omwegen leiden, maar op dwaalwegen leidt Hij u niet. Onuitsprekelijke teederheid is het kenteeken van al Zijne leidingen. „Zijn naam zij geloofd” zegt een beproefd Christen, „Hij maakt mijne voeten gelijk der hinden, en Hij stelt mij op mijne hoogten.” (Ps. XVIII : 34).

En wie is het, die dat woord uitspreekt? Hij, die zelf den troost van deze verzekering in zijn eigen vreeselijk lijden heeft onderzonden; dat alles *noodig* was; — dat alles *vooraf bepaald* was; — dat van de kribbe in Bethlehem tot aan het kruis op Golgotha geen doorn te veel was in de kroon, die Hij, de man van smarten, te dragen had. Iedere druppel van de bittere kelk was door Zijnen Vader gemengd. „Zou ik den beker niet drinken, dien mij de Vader gegeven heeft?” Ach, wanneer Hij in die ure van onuitsprekelijk lijden verkwikking kon vinden in de troostrijke gedachte, dat de Vaderhand dezen vreeselijken gloed heeft aangestoken, welk eene vertroosting bezit dan diezelfde waarheid voor al Zijne navolgers! Hoe? Een overbodige druppel in den lijdensbeker, een onnoodig kruis? Weg met dat verborgen ongeloof! Hij gaf Zijnen Zoon voor u. Hij noemt zich uwen *Vader*. Welke beproevingen ook over u komen, laat dit woord u zijn als olie, op de bewogen golven der zee gegoten: „Want uw hemelsche vader weet dat gij dit alles behoeft.”

MONOD.

Gij kent steeds mijne nooden,
 Waarin gij trouw voorziet!
 Gij geeft geen steen voor brooden,
 Een slang voor visschen niet,

Wie komt tot u gevloeden,
 Dien Gij geen hulpe biedt?
 Gij laat den zondaar nooden
 Nog éér hij tot u vliedt.

Reeds vóór wij u iets vragen
 Voorkomt Gij onze beê;
 Gij hoort ons als wij klagen,
 Gij schenkt aan 't hart uw vreê;
 Gij heelt zelfs in Uw plagen,
 Giet balsem uit in 't wee;
 Gij helpt niet enkel dragen,
 Maar draagt ons zelve meê.

5 FEBRUARI.

„Reinig mij van de verborgene afdwalingen.” Ps. XIX : 13b.

Hierin bestaat het groot verschil tusschen eene ware en eene valsche bekeering: Al storten de menschen eenen vloed van tranen en doen de vernederendste belijdenissen of de stelligste verzekeringen; al herroepen zij openlijk hunne valsche beginselen, en al zijn zij volijverig in de bevordering van den godsdienst, en al zeggen zij met de heerlijkste openbaringen begunstigd te zijn; al bezitten zij een sterk vertrouwen, veel genegenheid, de rechtzinnigste begrippen, een juist oordeel en eene uitgebreide schriftkennis; maar zij doen geene werken der bekeering waardig, beduidt dat alles volstrekt niets: zij zijn nog in hunne zonden, want de boom wordt aan zijne vruchten gekend, en elke boom die geen goede vruchten voortbrengt, wordt omgehouden en in het vuur geworpen. Ja, schoon eene *Kain's* vrees, schoon eene *Farao's* belijdenis en eene *Judas'* teruggave der zilverlingen, *Achab's* schoone beloften van verootmoediging, *Herodes'* hooge achting voor Johannes, hem gaarne hoorende en vele goede dingen doende, de blijdschap van den hoorder te zamen met de taal van menschen en engelen, de gaven van wonderen en

profetiën en de kennis van alle verborgenheden in een enkelen mensch zich vereenigden, zouden zij van hem geenen waren boetvaardige maken, zoolang de liefde tot een enkelen zondigen lust nog in zijn hart ongekrusigd bleef, of in zijn verdeeld hart geduld werd. Doe u zelve dus deze vraag der vragen: kleeft mijne ziel nog eene enkele zonde aan? Haat ik elke zonde? Vermijd ik elke zonde? Schuw ik zelfs de schaduw van elke zonde? Doe ik oprechtelijk afstand van elke zonde, ja, schoon ik daarin soms door zwakheid vervalle? Wees verzekerd, dat, zoo gij op die vragen u zelve geen voldoende antwoord kunt geven, gij nog zeer verre zijt van het koninkrijk der hemelen; maar zoo gij met een oprecht gemoed verklaren kunt, dat gij aan elke zonde een onverzoenlijke vijandschap gezworen hebt, dan heeft het zaad des berouws in uw hart wortelen geschoten en woont daarin de hope der heerlijkheid.

THOMAS SCOTT.

Doorgrond me, en ken mijn hart, o Heer!
 Is 't geen ik denk niet tot Uw eer?
 Beproof me en zie of mijn gemoed
 Iets kwaads, iets onbehoorlijks voedt;
 En doe mij toch met vaste schreden
 Den weg ter zaligheid betreden.

6 FEBRUARI.

En een geesel van touwtjes gemaakt hebbende, dreef hij ze allen uit den tempel, ook de schapen en de ossen; en het geld der wisselaren stortte hij uit, en keerde de tafelen om.

Joh. II : 15.

Ook te midden van de gerichtten, die over de gemeente gaan, verlaat de ontferming des Heeren haar niet. Wat menschelijke zonde, ook menschelijk onheiligh conservatisme, levenlooze orthodoxie in haar behoudszucht afbreekt, de Heer bouwt het in vernieuwde gestalte weër op. In Hem is de opstanding van alles, zoodat niets wezenlijks verloren gaat in deze ziftingen des doods.

Alleenlijk een dubbele ernst, een heilige trouw en teederheid des levens wordt van ons gevergd, zoo de Heer zijn doel zal bereiken. De vlammende toornende liefdegeestdrift des Heeren moet in ons overgaan, in ons het antwoord eener waarachtige overgave wekken. Nemen wij haar op als de Joden in het voorhof der heidenen, laten wij den indruk dien de genade des Heeren op ons geweten maakt, terugtreden achter de vraag: „welke teekenen hebben wij voor de waarheid van dit alles, welk bewijs, welke zekerheid?” dan is het einde, dat wij deze genade verwerpen, deze reddende liefde in ongeloof afwijzen. Nemen wij Hem daarentegen aan, zoo zal uit den ernst des geloofs de ware verlossing des levens volgen. Laat Christus reinigen het voorhof der heidenen, het terrein waar de wereldsche beschaving en het overgeleverde heilige elkaar ontmoeten. Laat Hem niet daar buiten blijven, alsof de godsdienst en het leven der wereld niets met elkaar te maken hadden: d. i. laat de godsdienstige waarheid den vorm aannemen, die overeenkomt met de behoeften onzer dagen. Hoe zal dat kunnen geschieden? Door het heilige wereldsch, het gewijde gemeen te maken? Neen, maar omgekeerd, door het wereldsche heilig te maken, den geesel der reiniging, der heiligheid Gods te zwaaien onder het verward gerôep der stemmen van het maatschappelijk en wetenschappelijk verkeer die het voorhof doorklinken. „Al het onheilige wêg van hier, het huis mijns Vaders is geen huis van koophandel, van wereldsche gedachte of bemoeiing! Onuitsprekelijk ernstig is de roeping van elk die Mij belijdt: óf met Mij zich te laten dooden en daardoorheen tot opstanding te komen, óf, zoo het ideaal ook maar iets lager gesteld wordt, dan Mij te dooden en daardoor in eigen verderf te zinken.”

GUNNING.

Doorstrale Uw glans ons duister brein!
 Doorblake Uw gloed ons ziel en zinnen!
 Leer ons de macht van 't vleesch verwinnen,
 En wasch ons in Uw lichtfontein!

Drijf onzen vijand voor u heen!
 Wees ons een leidsman ter viktorie!
 En doe ons met de kroon der glorie
 Het land des Vredes binnentreên.

7 FEBRUARI.

En hij zeide tot degenen, die de duiven verkochten: Neemt deze dingen van hier weg; maakt niet het huis mijns Vaders tot een huis van koophandel.

Joh. II : 16.

Verwondert het ons niet bij den eersten aanblik bij Jezus eene verontwaardiging te zien, gelijk die welke het gezicht der verkoopers in den tempel bij Hem opwekte? Wij zouden gemeend hebben dat deze toorn niet overeen te brengen ware met zijne zachtmoedigheid, die wij zoo menigmaal leerden kennen, met zijnen titel van „Lam Gods,” en met zijn eigen woord: „Ik ben zachtmoedig en nederig van harte.” Zoo wij dit meenen, dwalen wij zeer: want wij zijn kortzichtige menschen, die slechts het uitwendige zien en die maar al te dikwijls vergeten dat onze gewaarwordingen en indrukken immers niet tot maatstaf of ter verklaring kunnen strekken voor die van Jezus. Het ware niet met zijn karakter overeen te brengen geweest, zoo Hij zich had overgegeven aan een gevoel van persoonlijken toorn of haat: daarom zien wij Hem ook zoo menigmaal zijn eigen persoon of eer wordt aangetast, elke belediging, miskenning of mishandeling verduren, zonder zijnen mond te openen; maar zoodra het de eere Gods gold, was Jezus verontwaardiging rechtmatig en zijn toorn een heilige toorn, die ons herinnert aan den toorn waarmede Mozes de tafelen der wet aan den voet des bergs verbrak, omdat de Israëlieten het gouden kalf aanbaden. Dit voorbeeld onzes Heeren is zeer leerzaam voor ons: het leert ons de zonde te haten en onmeedoogend te veroordeelen onder welke gedaante zij zich ook voordoet; maar tevens met liefde en ontferming den zondaar zelve te behandelen, alleenlijk tot hem zeggende: „Neemt deze dingen van hier weg.” Paulus toch zegt: „De tempel Gods is heilig, en gijlieden zijt die tempel.”

Waren zij, die den tempel te Jeruzalem ontheiligden door die tot een huis van koophandel te maken, eigenlijk veel schuldiger dan vele naamchristenen nog zijn? Het is eene treurige waarheid, dat er velen zijn, die tot in het huis des Heeren hunne aardschgezinde overleggingen mede brengen; velen, die menigmaal aandachtig schijnen te hooren naar de prediking van Gods Woord, terwijl zij

geheel vervuld zijn van wereldsche gedachten; velen, die zelfs de heiligste dingen aan hunne aardsche belangen dienstbaar zoeken te maken, gelijk de kooplieden in den tempel winst zochten te trekken van de tot offeren benoodigde dieren. Dat is tegelijkertijd ontheiliging en huichelarij, en zulk een bestaan verwekt, bedenken wij het wel, de verontwaardiging van Jezus.

„Als Hij te Jeruzalem was,” zegt Johannes verder „geloofden velen in hem, maar Jezus betrouwde hun zichzelf niet.” Hun geloof was dus niet het ware. Daar is een geloof dat alleen zetelt in het verstand, maar niet doordringt tot het hart; het is het geloof van hen die weten dat het Evangelie waar is, maar die het niet opnemen in hunne ziel. Zulk een geloof kan men bezitten, en toch verre blijven van de genade Gods. De Heer beware ons daarvoor en schenke ons het geloof dat alleen zalig maakt!

MONOD.

Maak me, o Heilge! rein van harte,
 Koel voor 's waerelds wuft vermaak,
 Dat ik, onder vreugde en smarte,
 Uw verborgen omgang smaak!

Reinig mij geheel, Volmaakte!
 Van het laatste zondeslijk,
 Tot ik, van Uw gloed doorblaakte,
 Eens, o Vader, U gelijk!

8 FEBRUARI.

De Joden antwoordden dan, en zeiden: Wat teeken toont gij ons dat gij deze dingen doet?

Joh. II : 18.

„Wat teeken toont gij ons, dat gij deze dingen doet?” Een teeken vragen zij voor eene daad des geestes; eene volmacht voor eene van God vervulde persoonlijkheid. Het werk des H. Geestes; het zijn vrij gemaakte consciëntien; het zijn zondaren die den vrede Gods gevonden hebben, in wier hart dankbare liefde de plaats heeft ingenomen der angstige vrees; krachtvolle hoop de plaats der werk-

looze versaagdheid. O! hoe weldadig wordt het gemoed aangedaan; hoe herleeft in onzen boezem het geloof aan de menschheid, het geloof aan de zoekende en reddende liefde Gods, waar wij dezulken ontmoeten! Hoe zalig is het, iemand zonder voorbehoud te kunnen achten, liefhebben, vertrouwen! Hoe verheffend onder de velen, die als het riet zijn der woestijn, bewogen door den wind, iemand aan te treffen, die vast staat als de rots. Maar gij berooft u van die zaligheid, gij dooft in u het vuur der heilige bewondering, der aanbidding dat is, in den grond, des geloofs en der hope, gij die niet gelooft aan het werk des geestes, gij die den mensch beoordeelt, niet naar hetgeen hij is, niet naar zijne zelfopenbaring in woord en daad, maar naar uw gemaakt bestek, naar uwe geschrevene geloofsbelijdenis of kerkelijken partijnaam. Ach! heete tranen zijn er te weenen over dezulken, om het even aan welke zijde zij zich bevinden en welken naam zij dragen in den heeten strijd onzer dagen, dezulken zeg ik, die niet aan het geweten gelooven, aan de macht, aan de veerkracht des gewetens, aan zijne ontvankelijkheid voor de waarheid, aan zijne vatbaarheid om het licht Gods te ontvangen die daar meenen dat het licht te beter zal schijnen als men het oog sluit dat het moest opvangen! Wee u! Indien het licht dat binnen in u is, duisternis is, hoe groot zal de duisternis zijn. Ziet! in die duisternis kan men slechts afbreken; die verblinding heeft Israël ten val gebracht, die verblinding heeft den Messias aan het kruis geslagen.

DE LA SAUSSAYE.

Dat bij doen of dulden

Dit mijn hoofdvraag zij:

„Wat eischt mijn Geweten?

„Wat wacht God van mij?”

9 FEBRUARI.

Zijne moeder zeide tot de dienaars: Zoowat Hij ulieden zal zeggen, doet dat.

Joh. 2 : 5.

Dit is een woord vol vertrouwen. Hoe zeer ook Jezus' antwoord: „Vrouw, wat heb ik met u te doen?” Maria had kunnen afschrikken, zij vat toch moed en is verzekerd, dat Hij iets doen zal. Geene bede is ooit tevergeefs opgezonden; Hij laat geen gebed onverhoord; helpen wil Hij immer, al is Zijn tijd nu nog niet gekomen. Dat wist zij; zalig hij, die dit ook weet en die zulk een vertrouwen op Hem stelt; die als hij zijne bede voor den Heer heeft neergelegd, onmiddellijk denkt: nu zal mijn gebed verhoord worden: God blijft niet doof, doch werkt, troost, helpt en raadt mij gewis, daar ik tot Hem gebeden heb; zonder antwoord zal Hij mij niet laten! Al schijnt het ook, dat Hij ons niet verhoort, toch geeft Hij ons op de eene of andere wijze antwoord. Hij zal iets tot ons spreken, iets bevelen, den weg wijzen, en: „zoowat Hij ulieden zeggen zal, doet dat,” dat brengt ons zegen aan en helpt ons. Maar Maria heeft Hem om wijn gebeden en Hij geeft water: „vult de watervaten met water” Dikwijls schijnt God ons water te schenken als wij om wijn gebeden hebben en wij denken niet en wij zien niet in, hoe daar iets van worden kan als juist het tegenovergestelde van wat wij meenen noodig te hebben. Zij bidt om wijn, Hij zegt, „brengt water,” zoo beproeft God het geloof. Hij zegt, schept nu en draagt het tot den hofmeester” en zie, het water is geen water meer, doch wijn. Als men niet alleen bidt, maar Hem ook vertrouwt en Hem laat begaan, wordt het water langzamerhand in wijn veranderd, eerst schijnt het niet aan ons doel te beantwoorden en toch beantwoordt het er ten volle aan. Al denken wij ook, dat ons wijn zal geschonken worden, zoodra wij er om bidden, eerst ontvangen wij niets dan water. Als gij het echter in 't geloof drinkt zal het als wijn smaken, u versterken en uw hart verheugen.

GOSZNER.

Hij verschijnt ter goeder ure, als onze armoë ons bedroog,
En ons feest dreigt uit te loopen op een brakken watertoog :

Dan herschept Hij overvloedig 't smaakloos vocht in eedlen wijn;
Want zijn zegen is de liefde in haar hoogsten zonneshijn!

Deze daad is Christus' wachtwoord, trots de dwepende ergernis,
Wie de kinderlijke blijdschap tot een halven gruwel is.
Nijd moog' bij den Farizeër, misbruik bij den spotter zijn,
Voor de vreugde Zijner vrienden maakt de Heer uit water wijn.

10 FEBRUARI.

„Steek af naar de diepte, en werp uw netten uit om te vangen.”

„Op Uw woord zal ik het net uitwerpen.”

„Heere ga uit van mij, want ik ben een zondig mensch.

Luc. V : 4, 5, 8.

Simon kende Jezus en had Hem lief; maar de Heer had hem nog niet geroepen om Hem te volgen, en zijn vorig bedrijf te verlaten. De plicht om te werken is ons door God zelf opgelegd, en wij zien hier hoe Jezus ook het nederige bedrijf van Simon goedkeurt, waar Hij tot dezen zegt: „Steek af naar de diepte en werp uwe netten uit om te vangen.” „Wij hebben den geheelen nacht over gearbeid en niet gevangen,” antwoordt de discipel. De Heer heeft aan de vlijt vele beloften verbonden: „De ziel der vlijtigen zal verzadigd worden;” maar somtijds acht Hij het noodig den arbeid zijner kinderen vruchteloos te doen zijn. Wij weten niet altoos wat zijn doel is; maar wij kunnen vast gelooven, dat Hij ons iets beters wil geven, dan hetgeen wij verwachten. Al wilde Hij ons hierdoor slechts meer geduld en onderwerping doen verkrijgen, dat zou reeds een groote zegen zijn. Maar somtijds doet de Heer nog meer, en toont ons, dat Hij slechts gewacht heeft, totdat wij recht overtuigd waren van onze eigene onmacht, om ons dan met een buitengewoon goeden uitslag onzer pogingen tevens een dieper gevoel te geven van zijne macht en zijne trouw. Dit is zeker, dat zij die onder het oog van Jezus arbeiden, werken met een vast vertrouwen, dat op zichzelf reeds een groot voorrecht is; immers weten zij dat Jezus, mocht het noodig zijn, zelf een wonder kan doen, om hun te geven

wat zij behoeven. Zijn groote rijkdommen dan zelden het deel der geloovigen, de Heer geeft den zijnen toch het noodige. „Ik ben jong geweest,” zegt David, „ook ben ik oud geworden, maar heb niet gezien den rechtvaardige verlaten, noch zijn zaad zoekende brood.” Maar terwijl wij werken voor het tegenwoordige leven, volgen wij tevens het voorbeeld van Petrus, die zonder aarzelen zijnen arbeid verlaat, om Jezus zijn scheepje voor eenigen tijd af te staan, en naar zijne woorden te luisteren. Petrus en zijne metgezellen wijdden den Heer een groot gedeelte van den werkdag. Welk een beschamend voorbeeld voor velen die in de zwakheid van hun geloof, hun tijd te kostbaar achten waar zij iets kunnen doen voor het rijk van God.

De indruk dien het wonder van Jezus op Simon Petrus maakte, is licht te begrijpen. Getroffen door het gevoel van de grootheid zijns meesters, was hij tegelijkertijd diep doordrongen van de bewustheid zijner eigene onwaardigheid: „Heer ga uit van mij want ik ben een zondig mensch.” Dat is de taal van het eerstbeginnend geloof, maar het is niet meer die van het geloof, dat reeds bij ervaring de liefde des Heeren heeft leeren kennen. De kreet die dan onze ziele moet slaken, is veel meer deze: „Heer kom tot mij, want ik ben een zondaar en gij weet hoezeer ik u noodig heb!”

MONOD.

Neen, Heer! wie immer mij verlaat',
 Niet *Gij!*... Reis met mij mede!
 Bewaar me, als 't mij voorspoedig gaat,
 Voor ingebeelden vrede,
 Of — als een nieuwe strijd begint,
 Leer mij dan bidden als een kind!

11 FEBRUARI.

Jezus zeide tot hem: Ga heen, uw zoon leeft. En de mensch geloofde het woord, dat Jezus tot hem zeide, en ging heen.

Joh. IV : 50.

Het schijnt dat eene zekere nieuwsgierigheid, een onbestemd verlangen om Jezus een wonder te zien verrichten, gelijk die waardoor de van Jeruzalem terugkeerende Galileërs diep getroffen waren, zich bij den vader van het zieke kind vereenigden met den wensch, dat de Heer hem in zijnen nood zou helpen. Dit toch laat zich opmaken uit de woorden van Jezus, die evenwel niet het antwoord bevatten op de bede van den hoveling: „Tenzij gijlieden teekenen en wonderen ziet, zoo zult gijlieden niet gelooven.” Maar het is nog geen teeken van een waar geloof, indien men door eenige bijzondere openbaring van Gods macht getroffen wordt, of tot Jezus gaat alleen in het oogenblik der beproeving, om van Hem de hulp te erlangen, die Hij alleen schenken kan. Deze woorden van Jezus hebben dan ook dezelfde beteekenis als de vraag, die wij hem later tot de twee blinden hooren richten: „Gelooft gij dat ik dit doen kan?” „Gelooft gij?” daar was zeker reeds eenig geloof aanwezig in het hart van dezen vader: hoe dringend smeekt hij dat de Heer zijn kind kome genezen! maar zijn geloof was nog niet helder en vast: hij achtte het noodzakelijk dat Jezus tot hem kwame, en zelfs spoedig aan dit zijn verzoek voldeed: „Kom af, eer mijn kind sterft.” Dit is nog niet de taal van een vast geloof, dat altoos spreekt: „Heer verhoor mij, zooals gij wilt, wanneer gij wilt, en alleen zoo het u goed dunkt.” Maar zou het ons verwonderen, dat het geloof van dezen man nog met dwaling en zelfs met twijfel was vermengd? Het bevreemdt ons zeker niet, wanneer wij bedenken hoe moeilijk het ons valt, in dagen van zorg en bekommering, ons overtuigd te houden, dat noch tijd, noch afstand iets kunnen veranderen aan Jezus macht; hoe moeilijk het ons valt te gevoelen, wanneer wij een geliefden kranke in onze gebeden den Heer bevelen, dat Jezus hem en ons even nabij is, evenzeer tot onze hulp en uitredding gereed, als Hij zoude zijn zoo wij Hem met onze lichamelijke oogen konden zien, zijne hand konden vatten, en tot

Hem zeggen: Verlos ons uit onze nooden door Uwe macht en Uwe liefde.

Jezus was met barmhartigheid bewogen over den bedroefden vader. Hij doet hem dan ook geen verwijt, maar verhoort zijne bede, terwijl Hij tevens zijn geloof op de proef stelt om het daardoor te versterken. „Ga henen, uw zoon leeft.” Jezus is niet tot het kranke kind gegaan, Hij heeft niets gedaan en toch is het kind genezen. Zoo weigert de Heer nooit eene gunst die men van Hem vraagt, of Hij geeft er eene veel grootere en heilzamere voor in de plaats. Welk eene les voor den vader, en welk eene heerlijke vrucht bracht zij voort in zijne ziel! Nu kon hij Jezus gelooven op zijn woord alleen. „En de mensch geloofde het woord, dat Jezus tot hem zeide, en ging henen.”

„Hoort mij o Juda! gij inwoners van Jeruzalem, geloof in den Heer uwen God, zoo zult gij bevestigd worden.” MONOD.

Schoon mijn laatste vriend verdween

'k Blijf den Heer verbonden:

Want door Hem en Hem alléén

Heb ik God hervonden.

'k Ben een arme vreemdeling,

Zonder schat op aarde:

Slechts wat ik door Hem ontving,

Heeft voor eeuwig waarde.

12 FEBRUARI.

Het koninkrijk der hemelen is gelijk een zeker koning, die zijnen zoon een bruiloft bereid had, en zond zijne dienstknechten uit om de genooden ter bruiloft te roepen. Matth. 22: 2, 3.

Het geheele Evangelie en het Christendom is op vreugde gegrondvest. Ergens anders dan in Gods gemeenschap is geen ware vreugde vinden, daarom ook zegt David in den 16^{den} Psalm: „verzadiging der vreugden is bij uw aangezicht, liefelijkheden zijn in uwe rechterhand eeuwiglijk.” De Christen bezit nu reeds reden tot verheuging, nu, niet alleen in de toekomst. Hem, wien het Evangelie gebracht

wordt, wordt eene boodschap van vreugde gebracht, en wie ons tot Christus leidt, leidt ons tot de bron van eeuwige vreugde. Daarom roept de apostel ons toe: „Hierom, heilige broeders, die der hemelsche roeping deelachtig zijt, aanmerkt den Apostel en Hoogepriester onzer belijdenis, Christus Jezus” (Hebr. 3:1). Heilig is hij, die zich geheel in Gods hand overgeeft, om, ook in verdriet en moeilijkheden, slechts te gelooven, te doen en af te wachten wat Hij van ons verlangt.

Het feest, waartoe wij worden geroepen, wordt ons voorgesteld als eene bruiloft, bijgevolg als eene liefelijke, groote vreugde, waaraan velen kunnen deelnemen. Wij worden geroepen tot eene algemeene genade, tot eene heerlijkheid, waarmede God, de Koning der koningen, Zijnen eengeboren Zoon wil bekleeden. Het is eene hemelsche, koninklijke genade, waartoe wij zijn geroepen; wel is waar, nu nog verborgen in God, maar juist daarom later des te kostbaarder en des te heerlijker. Het is zulk eene troostrijke gedachte voor ons, dat, hoewel er zooveel gasten zijn uitgenoodigd, de Koning, van Wien het feest uitgaat, toch zóó rijk is, dat Hij allen genoeg kan geven. Ook is nu reeds alles gereed. Onder het oude verbond werden de Israëlieten slechts vertroost met het uitzicht op deze bruiloft, doch onder het nieuwe werd zij aangericht. Toch bezaten ook zij reeds eene groote genade, want God roept hun door den profeet Hosea toe: En ik zal u aan mij ondertrouwen in eeuwigheid, ja ik zal u aan mij ondertrouwen in gerechtigheid en in gericht en in goedertierenheid en in barmhartigheden, en ik zal u aan mij ondertrouwen in geloof en gij zult den Heer kennen. (Hosea 2:18, 19). Ach, hoe ver zijn wij nog verwijderd van het bezit dier hemelsche schatten, waarvan alleen de belofte ons reeds een gevoel van zaligheid schenkt! Velen kennen deze vreugde in 't geheel niet en vergenoegen zich met de ijdele vertooning, die de wereld aanbiedt. In zekeren zin hebben zij ook hunne feestdagen, waarop zij zich vaak reeds een jaar lang verheugen en waarover zij later nog dikwijls spreken, maar zij misleiden zichzelf: dat is de ware vreugde niet, en het is verschrikkelijk om in te denken, dat velen hiermede de eeuwigheid ingaan. Zelfs in de smart van den Christen is meer ware vreugde dan in de luidruchtigste feesten der wereld, want zij stemt overeen met den wil Gods. Hoe onuitsprekelijk heerlijk zal dan het ontwaken zijn, dáár waar alle tranen

zullen worden afgewischt! O! bij wien komt niet eens het verlangen op, om alles wat men tot hertoe op Gods Woord geloofd heeft, met eigen oogen te aanschouwen!

BENGEL.

Wij willen God ons herte geven,
 En treden 't aardse met den voet,
 Opdat ons 't eeuwig, hemels leven,
 In plaats van 't helse quaad ontmoet.

Fontein en wortel aller wezen,
 Brengt gij den rechten honger voort,
 Dat alle onlust word geneezen,
 En alles komt gelijk het hoort.

13 FEBRUARI.

En Simon Petrus, antwoordende, zeide: Gij zijt de Christus, de Zoon des levenden Gods.

Matth. XVI: 16.

„Maar gijlieden, wie zegt gij dat ik ben?” Simon Petrus antwoordde en zeide: gij zijt de Christus, de Zoon des levenden Gods.” Een groot en heerlijk oogenblik. De van allen miskende, verworpen vluchteling wordt hier, in de nabijheid der heidensche keizerstad, als koning Israels erkend door een kleine schaar, die de hoop der toekomst in zich draagt. Verheven is hun geloof, dat door de geringheid van Jezus' verschijning heen ziet, den indruk zijner populariteit manmoedig trotseert, en dat wel in een volk waaronder de overeenstemming met de heerschende godsdienstige denkwijze eene beteekenis had, zooals elders nergens. Verheven niet minder blinkt hier de beteekenis van Jezus' persoonlijkheid, die onder zulke omstandigheden zulk een geloof kan wekken. Met heilige blijdschap ziet hij in Petrus' geloofsbeslistheid des Vaders werk en wenk. Tot machtige geestdrift zelf opgeheven, verklaart hij: „Zalig zijt gij, Simon Bar-Jona! Want vleesch en bloed heeft dat u niet „geopenbaard”, maar mijn Vader in de hemelen. En ik zeg u ook: gij zijt Petrus, en op deze petra zal ik mijn gemeente bouwen, en de poorten van

het doodenrijk zullen haar niet overweldigen. En ik zal u geven de sleutelen van het koninkrijk der hemelen, en dat gij op aarde bindt, zal in de hemelen gebonden zijn; en wat gij op aarde ontbindt, zal in de hemelen ontbonden zijn." Vleesch en bloed bracht de zoo even gehoorde onvaste, verwarde volksmeeningen omtrent Jezus voort, niet den moedigen eenvoud van Petrus' getuigenis. In 's menschen wezen, dat in het eeuwige Woord gegrond is, ligt van de schepping her een overeenstemming met Jezus' woord. En hun die, als Petrus en de discipelen, hem aannemen, de ontvangen indrukken vasthouden en laten voortwerken, hun geeft hij macht zich boven de verwarde volksmeeningen te verheffen, en kinderen Gods te worden, die in zijn Naam gelooven; de macht zich voor een kind Gods, een uit God geborene, een eeuwiglijk tot de hoogste heerlijkheid bestemde te houden. Van binnen naar buiten gaat deze weg des geloofs. Gelijk de Heer zelf zich door de macht van zijn innerlijke eenheid met den Vader tot het geloof aan zijn Messiaschap, dóór de verkeerde meeningen des tijds omtrent den Messias heen, opgevoerd heeft, zoo is het ook bij de discipelen de persoon des Heeren zelf geweest, wiens heiligende indruk hen van lieverleden tot het geloof aan zijn Messias-waardigheid bracht, totdat dit geloof hier, in Petrus' woord, heerlijk doorbreekt en zijn triumf viert. Op de rots (petra) van zulk een persoonlijkheid wordt dan ook de Gemeente gebouwd. De eeuwige Raad Gods deelt zijn vastigheid den belijder mede, die hem gelooft. Wat uit God is, kan niet overweldigd worden, ook niet door de poorten der hel, de burcht wier geopende deuren als een gapende afgrond de gemeente willen verslinden. De Heer is de grondsteen, en op hem rust de gemeente, allereerst de apostelen en profeten, op wier grondslag zij opgetrokken, bekwamelijk saamgevoegd is. In die Gemeente is alles door en door persoonlijk, niet naar het vaste kader van een instelling geregeld. De Heer, die zich den onvaste, „niet vertrouwt" (Joh. 2, 24), deelt terstond, als hij een geloovige vindt aan wien hij zich vertrouwen kan, de macht van binden en ontbinden, die zijn eigen majesteitsrecht is, (Openb. 3, 7) hem en voorts der gemeente mede. Gelijk de gang der natuur sinds den zondvloed onder waarborg van de goddelijke ordening over dag en nacht, zomer en winter gesteld is: zoo heerscht over de verwarring der zondige menschengeschiedenis het heilig ordenend beginsel der Gemeente, en

over de Gemeente zelve de Heer, het levende Hoofd, dóór de persoonlijkheden die Hij in 't midden stelt en aan wie Hij de leiding geeft. GUNNING.

O Godslam, dat de zonden	Wil zelf ons harte vormen,
Der gansche wereld draagt,	Kneed, Heer, het naar Uw zin,
En ons verlost, ontbonden,	Dan brengen strijd en stormen
Als volk en erfschat vraagt.	In 't eind ons 't rijkst gewin.

U willen wij behooren;
Uw naam, Uw dienst alleen
Kan onze ziel bekooren;
Maak zelf met U ons één!

14 FEBRUARI.

Niemand heeft ooit God gezien: de eeniggeboren Zoon, die in den schoot des Vaders, die heeft Hem ons verklaard.

Joh. I : 18.

Niemand kan de heilige diepten en het wezen Gods begrijpen. Als wij, geringe schepselen, reeds onze gedachten zoo kunnen verbergen, dat de waarheid dikwijls moeilijk uit te vorschen is, zou God dan niet ondoorgrondelijk zijn? Daarom ook hebben zelfs de profeten zich bij hunne openbaringen moeten vergenoegen met wat God hun genadig wilde kenbaar maken. Als de menschen over Hem willen spreken, moeten zij er bij voegen: „Wij denken ten minste, dat dit zoo is.” Zekerheid hebben zij nooit. Waar is de zekerheid des heils? Alleen in Hem, die in den schoot des Vaders is en die op aarde is nedergedaald. En nu brengt Hij ons weer uit Zijns Vaders huis de waarheid, de volle waarheid; het heil dat Hij ons verkondigt, is een waarachtig heil. Hij, de Zoon Gods, die niet liegen kan, brengt ons eene onfeilbare boodschap. De Evangelieën liegen niet en het heerlijke Evangelie, dat zij ons brengen, is ook waarheid. Gij kunt geen grootere zekerheid verkrijgen dan die, welke God u schenkt.

Hemelsche Vader, iederen nieuwen morgen danken wij U opnieuw,

dat gij ons door Jezus Christus verkondigd zijt, als een God van liefde en erbarmen. In de zekerheid van Uwe liefde hebben wij dezen nacht rustig geslapen; laat ons ook heden hare nabijheid gevoelen. Hij, die deze liefde kent, heeft niets meer noodig. Gij maakt niemand beschaamd, die op U vertrouwt. Er bestaat geen nood, waar Gij ons niet uitredt. Dag aan dag maakt Gij Uwe genade overvloedig over ons. O laat ons U ook heden zien in het beeld van Uw Zoon. Maar in Hem openbaart gij ook Uwe heiligheid; help ons dan steeds bedenken, dat wij heilig moeten zijn, opdat Gij zelf U openbaren kunt in ons. Richt daarom ook heden onzen ganschen wandel naar Uw heilig Woord. Amen!

AHLFELD.

Hij, vol van God, aan allen goed,
 Brengt ons der Godheid nader
 't Zij Hij bestraft of wondren doet;
 Die Hem ziet, ziet den Vader.

15 FEBRUARI.

En als er een welgelegen dag gekomen was, toen Herodes, op den dag zijner geboorte, eenen maaltijd aanrichtte voor zijne grooten, en de oversten over duizend, en de voornaamste van Galiléa; enz.

Marc. VI : 21, verv.

Herodias, de schandelijke echtbreekster, had reeds lang op een gelegenheid geloerd, om haar doodvijand, den onverschrokken waarheidsgetuige, Johannes uit den weg te ruimen. En ziet, ofschoon de viervorst zelf den profeet in zijne bescherming nam, de welgelegene dag kwam toch; en ofschoon de Koning er tegen streed, aarzelde en sidderde, Herodias zegepraalde, het hoofd van den rechtvaardige werd binnen gebracht op een schotel. Zoo kwam ook voor de zonen van Jacob, den aartsvader, de welgelegen dag, waarop zij hunnen euvelen moed aan hun broeder konden koelen; en ook voor Kaïn bleef de dag niet achterwege, waarop hij zijn broeder, zonder veel opzien te baren, dood kon slaan. Zoo gaat het ook als iemand een goede winst behalen kan, dan is de dag altijd gelegen.

„Zet u neder en schrijf ijlings 50”, zeide de onrechtvaardige rentmeester tot den man die 100 mudden tarwe schuldig was. En hij liet zich dat geen tweemaal zeggen. Ijlings moest hij schrijven en hij deed het ook. De eerste dag was immers de beste.

Zoo gaat het ook met meer onschuldige dingen. Wie zich een groot genot wil verschaffen, zal in den regel spoedig een welgelegen dag vinden. Wat men gaarne wil, komt en gaat zonder veel bezwaars. Men houdt zijn oogen steeds ontsloten, ziet in alle richtingen uit, spant zich in met alle krachten om gelegenheid te maken, en dan worden de welgelegen dagen gemakkelijk gevonden. Geheel anders is 't met hen, die hun bekeering uitstellen tot een welgelegen dag. Dan wordt gemeenlijk de gelegenheid niet gevonden. Waarom niet? Omdat de wil, die toch de gelegenheid maakt of althans aangrijpt, noch zuiver noch krachtig genoeg is. Waar de innerlijke ernst en de eerlijke wil ontbreekt, daar kunnen duizend gelegenheden zich voordoen, en toch zijn zij alle niet gunstig genoeg. Altijd vindt het onreine hart gronden om te bewijzen, dat juist nu en juist dit de rechte gelegenheid niet is. Zoo gaat men behendig alle gelegenheden voorbij, altijd wachtende op een betere, totdat eindelijk de laatste voorbij is, of het geweten zoo verslapt en verstompt, dat het de aangeboden gelegenheid niet eens meer aangrijpen kan.

Wij mochten wel van de menschen, die de gelegenheid om zich vrij te pleiten, of zich te wreken, of iets anders, dat schandelijk heeten moet, weten te vinden, wij mochten van hen wel leeren de gelegenheid aan te vatten, om datgene te doen, wat ons eeuwig zalig maakt, al is het op dit oogenblik ook tegen het vleesch. Laat het ons om een goed werk te doen, nooit te vroeg wezen; laat ons de gelegenheid altijd gunstig zijn, gelijk dan ook onze Heiland en Heer een goed werk nooit heeft uitgesteld. Het „heden” is het onze, en het „morgen” ligt in het donker. Zoo laat ons dan ons beijveren, om in zijn rust in te gaan, en zijn genade niet verroekeloozen.

FUNCKE.

Jezus, morgenster in 't dagen,
 Zon des levens, eeuwig licht,
 Glans van 's Vaders welbehagen,
 Zaligmakend aangezicht:

Wees Gij onzer zielen dag,
 In het oog de vaste hope,
 Dat zij in 't geloove mag
 Haren levensdag doorloopen.

16 FEBRUARI.

Eu zalig is hij, die aan mij niet zal geërgerd worden.

Matth. 11 : 6.

De discipelen van Johannes hadden den Heer herkend. Zij hadden Hem hunne vraag gedaan, Zijn antwoord gehoord en gezien, en zij aarzelden niet langer. Vast overtuigd gingen zij naar hun meester terug. Deze geloofde ook; zijne vrees was voorbij en de verzoeker werd verdreven. Nooit wankelde hij weer in zijn geloof. En gij? Verlangt gij meer dan Johannes? Wilt gijlieden op den weg blijven staan, totdat gij nog overtuigender bewijzen krijgt? Daar is geen grooter waarheid dan deze, niets overtreft Zijne majesteit, Zijne liefde. Verwacht gij een ander? Spreek, wie moet het zijn? Wat moet Hij u brengen? Als gij u aan Jezus' woorden ergert, ligt de schuld aan uwe eigene hoovaardige wijsheid, die niet van God geleerd wil worden. Ergert gij u aan Zijn' ootmoed? dan ergert gij u aan Zijne groote liefde, waardoor Hij zich zoo diep vernederde. Ergert gij u aan Zijn middelaarschap, erger u dan liever aan uw eigen hoogmoed, die de genade niet aannemen wil en toch zelf geen verdienste heeft om mede voor God te verschijnen. Ergert gij u aan Christus' bevel, dat gij uzelf zoudt verloochenen en uw kruis op u nemen, erger u dan liever aan uw trots, die blijven wil wat gij zijt en die niet van zelfverloochening wil hooren. Er bestaat geene keuze: deze Heiland of geen andere. Christus alleen is de weg, de waarheid en het leven.

Heer, mijn God en Heiland, Gij zijt onze broeder geworden en toch heeft de volheid Gods in U gewoond. Na uw heilig leven hier op aarde, zijt gij verhoogd aan de rechterhand Gods. Daar danken wij U voor, en wij zijn gelukkig omdat wij arm zijn en Gij rijk; want nu staat Gij, onze broeder, aan de rechterhand Gods. Gij kent

al onze zwakheden en de aanvechtingen des duivels, en toch hebt Gij medelijden met ons. Gij zijt Gods Zoon, dus hebt Gij de macht om alle geloovigen te redden uit tijdelijken en geestelijken nood. Daarom roepen wij U aan, o Godmensch; schenk ons Uw Heiligen Geest, opdat wij leeren leven tot Uw eer. Amen!

AHLFELD.

Vaak wenschen we ons verlost van drukkend, schijnbaar kwaad,
Terwijl God juist daardoor Zijn goedheid ons wil toonen.
Hij geeft vaak als Hij neemt, en uit ons tranenzaad
Groeit eens de zegepalm, waarmee Hij ons zal kronen!

17 FEBRUARI.

Daarom zeg ik u: hare zonden zijn haar vergeven, die vele waren: want zij heeft veel liefgehad; maar die weinig vergeven wordt, die heeft weinig lief. Luc. VII: 47.

Hier is de macht, de overwinning der heilige barmhartigheid, het geheel Evangelie in kort begrip. Eene macht, eene vreeselijke macht is het kwaad. Magdalena is er door gebonden: zij kan den toovercirkel niet doorbreken. De wereld, die de openbaring des kwaads haat om zich des te zorgelooser aan het wezen te kunnen houden, verwerpt met afkeer de zondares en stoot haar alzoo in de zonde terug. Niemand biedt der verlaagde de hand, doch haar hart houdt behoefte aan boete en vergiffenis, aan reinheid en nieuw leven. Van Jezus heeft zij hooren spreken. Hij is heilig, maar niet als de trotsche Farizeër, Hij is barmhartig tevens. Hem durf zij naderen. ja haar hart brandt om het te mogen doen. De gelegenheid biedt zich, en zij trotseert alle opspraak, zij moet hem zien, hem eeren. Daar staat zij gebogen achter hem. Al wat laag en slecht in haar is, zwijgt in deze heilige nabijheid: een gansche wereld van heilig gevoel ontwaakt in hare ziel. Neen, zij is niet volstrekt verloren, er is één heilige, die haar niet verstoot. Oversteltpt van schaamte en zalige hope tevens, doet zij hare gansche ziel uitvlieten in tranen, en voor het offer van haar leven dat zij begeert te brengen,

grijpt zij naar de eenige verzinnebeelding die bij de hand is; de albasten flesch wordt uitgegoten, de geur is het berouw van een hart dat voortaan zich ten hemel keert. Door dit geloof is zij, gelijk de hoofdman, „behouden.” Ook hier toont de Heer, door het „geloof” geen uitgewerkte leer, geen kennis te verstaan, maar de beweging des harten die de beweeggrond, de kern dier leer is. Ik, de heilige, dus verklaart de Heiland, ik zie u als rein aan om uws geloofs wil. Uwe zonden zijn u vergeven, want gij hebt veel lief gehad. Aan Simon's harteloosheid kan men zien dat er weinig schuldvergeving bij hem is voorafgegaan om zijn kil gemoed te verwarmen; bij U is de groote liefde het bewijs eener volle vergeving. Zij is gerechtvaardigd in Gods, in der engelen oog, al misgunt de Farizeër het haar nog. Haar zelfvertrouwen herleeft, want aan zichzelf nu nog te twijfelen, dat zou zijn aan Jezus te twijfelen. De kracht der zondenvergeving Gods is, dat de mensch weér voelt persoon te zijn, een eigen leven, een toekomst te hebben. Jezus' werk is ten allen tijde, in den mensch die onder de macht der zonde ligt, een eigen persoonlijkheid te herscheppen. De „Sterke”, de vijand, de duivel, houdt zijn gansche gebonden kudde in „vrede”, in de hopeloosheid des doods. Maar de Sterkere komt en ontbindt de gevangenen des vijands. Jezus heft den mensch op. Hij zoekt en behoudt wat verloren was, het beter Ik, dat onder het diepe puin ligt. En als hij het gevonden heeft, vertrouwt hij het den mensch nu voortaan als een heilig verantwoordelijk pand toe: en hij geeft hem tot die taak de noodige kracht door de geestdrift der eeuwig dankbare liefde in hem te wekken. GUNNING.

Mijn Redder, mijn Goël, mijn Zondenvernieler,
 Mijn Meester, mijn Heiland, mijn Heer en mijn God,
 Mijn onheilverwinner, mijn Levensbezieler,
 Gezegend, geheiligd, beslist is mijn lot!
 Voor U wil ik strijden, voor U wil ik lijden
 Voor U wil ik de aarde doorgalmen van lof!
 Aan U wil ik adem en levenskracht wijden
 Tot de Engel des levens mij slake uit dit Hof!

18 FEBRUARI.

Hij moet wassen, maar ik minder worden.

Joh. III : 30.

Het was hunne liefde tot hunnen meester, die de discipelen van Johannes noopte om er zich bij hem over te beklagen dat die Jezus, van wien hij met zooveel ijver had getuigd, zich meester maakte van zijnen invloed en aanhang. Maar hoe groot onze genegenheid en dankbaarheid zij voor hen, die onzer ziele wél hebben gedaan, toch moeten wij Jezus blijven liefhebben boven hen, en er toe bereid zijn, waar het noodig is, hen te verlaten om den Heer te volgen. De liefde van Johannes discipelen was onverstandig, en zij hadden klaarblijkelijk nog niet begrepen, hoe vurig hun meester wenschte hen tot Jezus te leiden. Dit gaf aan Johannes aanleiding die schoone en treffende woorden tot hen te richten, die, bijzonder van toepassing voor de dienaren des Evangelies, tevens nuttig en leerzaam zijn voor alle Christenen, daar immers alle geroepen zijn in meer of mindere mate mede te arbeiden aan het werk des Heeren. Zij wier levenslot verborgen is en onopgemerkt, benijden menigmaal het geluk van degenen die door God gebruikt worden om vele zielen tot Hem te brengen. Dit gevoel is zeer natuurlijk, maar dat wil nog niet zeggen dat het goed is. Zoowel in het geestelijke als in het tijdelijke moeten wij leeren tevreden te zijn met het lot dat de Heer ons heeft aangewezen. Alles wat wij hebben, komt van God; en heeft de een veel grooteren invloed dan de ander, hij heeft dien uit 's Heeren hand ontvangen, en is er verantwoordelijk voor in Zijne oogen. Wij hebben dus slechts getrouw te zijn in het vervullen onzer taak, ziende op den Heer en Zijnen wil volgende. Welke zijne roeping ook zij, de Christen moet steeds, waar hij zoekt het rijk zijns Heeren te bevorderen, zichzelf vergeten, en meer en meer op den achtergrond treden, om een ieder te wijzen op Jezus en diens heerlijk werk. Het doel van aller pogingen moet uitsluitend zijn de eer des Heeren; maar nooit eigen inzichten of persoonlijke invloed. Zoo Jezus wast en zijne dienstknechten minder worden, zal het rijk Gods meer en meer worden uitgebreid. Maar in onze eigene zielen moet dat rijk allereerst worden gesticht, en daarop kunnen wij de woorden van Johannes in

geestelijken zin toepasselijk maken: „Christus is in ons, onze heerlijkheid;” Hij moet wassen en meer en meer onzen natuurlijke mensch vernietigen; wij moeten dagelijks meer van onze zonden afstand doen en den ouden mensch afleggen om steeds meer naar waarheid te kunnen zeggen: „Ik leef niet meer, maar Christus leeft in mij.” Zóó moet tot eer van God en tot onze zaligheid, Jezus in ons en rondom ons wassen, en wij minder worden in tijd en eeuwigheid. MONOD.

Zalig, zalig, niets te wezen
 In ons eigen oog, voor God,
 Eigen zin en lust te vreezen.
 Steeds te rusten in ons lot.
 Needrig, kinderlijk en stil
 Ons te voegen naar zijn wil.

Mag Uw naam maar eer ontvangen,
 't Ga ons slecht, of 't ga ons goed,
 Dat alleen is ons verlangen,
 Trouwe Vader! wat Gij doet,
 Eer is 't ons hoe laag het schijn',
 Zalig, niets voor u te zijn.

19 FEBRUARI.

Zoo wie gedronken zal hebben van het water, dat ik hem geven zal, dien zal in eeuwigheid niet dorsten. Joh. IV : 14^a.

O! gij die de gave Gods kent, en wie hij is, die daar staat aan de fontein, waar wij water komen putten, wacht u voor eene dwaling, die erger zou zijn dan uwe onwetendheid.

Ziet, wij zien de Samaritaansche vrouw, zoodra zij in dezen joodschen man, die tot haar sprak, den Messias erkend heeft, zich haastig verwijderen en hare geburen en vrienden roepen, tot hen sprekende: „Komt, ziet een mensch die mij gezegd heeft, alles wat ik gedaan heb; is deze niet de Christus?” Het is onmogelijk te

veronderstellen, dat zij zich bij dit woord bepaald zou hebben, en niet geweest zou zijn onder degenen, waarvan wij lezen dat zij de stad verlieten en tot hem kwamen en hem baden van bij hen te blijven. Maar zijn er niet, die zich tevreden stellen met den Christus te hebben ontdekt, zittende aan de fontein, en die daarna tot anderen gaan, om hun te zeggen: Hij is daar, maar die de voornaamste zaak vergeten, dat is te zeggen, om Hem water te vragen en er van te drinken. Ziet hen daar loopen, zich vermoeien en allen roepen die zij ontmoeten, zich ergeren, wanneer men niet naar hen luistert, niet ophouden zich over de onbegrijpelijke onverschilligheid eener wereld, die de gave Gods versmaadt, en die zich verre houdt van Christus, te beklagen. Maar, mijn broeder, mijne zuster, gij zoo ijverig, zoo vurig in uwen ijver voor de verheerlijking van uwen meester! vergeet gij mogelijk niet, van zelf tot hem te gaan en hem water te vragen, en er van te drinken? Begrijpt gij niet, dat Hij zich aan u geopenbaard heeft, allereerst om uwe ziel te redden; om u te geven den vrede en de blijdschap, en dat gij zelf de gave Gods versmaadt, indien gij, anderen roepende om tot de fontein van levend water te komen, verzuimt om voor u zelve te putten? Bemerkt gij ook niet dat anderen veel meer uw woord, uwe getuigenis zullen gelooven indien zij, verre van in u het beeld te zien van eenen koortsachtigen ijver of liefdelooze onverdraagzaamheid, in u zelve het bewijs aanschouwen, dat in waarheid het water dat gij hun aanbiedt, verkwikt, het beeld van vrede en blijdschap? O! dat is de gave Gods, dat is het geheim van de kracht des geestes; Christus in ons, Christus in ons. Mochten wij het allen verstaan!

DE LA SAUSSAYE.

Mensch! leer uwen Heiland kennen,
 Die uw ziel zoo teêr bemint;
 Leer u toch aan Hem gewonnen
 Als aan uwen besten Vrind.

Eeuwig, eeuwig duurt de vrede
 Dien Hij ons verworven heeft;
 Wie dien heeft, die kan met reden
 Zeggen dat hij waarlijk leeft.

20 FEBRUARI.

Komt, ziet een mensch, die mij gezegd heeft alles wat ik gedaan heb: is deze niet de Christus?

Joh. IV : 29.

O! hij die daar gezeten was aan den put van Sichar in Samarie, die joodsche man, die aan de samaritaansche vrouw alles zeide wat zij gedaan had, hij staat daar nog aan de fonteinen, in de wildernis, waar wij komen om water te putten. Hij komt tot ons in iederen ongelukkige, die ons iets vraagt, in alle die armen, arm op verschillende wijzen, die hij ons in zijne plaats heeft achtergelaten. Onder die bedelaarslommen, onder die bleeke en vermoeide trekken, in iedere dier zielen die iets van ons verwachten, vestigt Christus ook op ons zijnen doordringenden blik, die tot op den bodem der ziel zinkt, en die ons zegt én wat wij gedaan hebben, én wat wij zijn. O! ontvluchten wij dien vuurblik niet. Keeren wij ons hart niet af van de punt van zijn zwaard! Hij wondt ons om ons te genezen, of liever hij ontdekt ons de wonde onzer ziel, opdat wij de genezing zouden vragen. Gaan wij deze onrust van het geweten niet lichtvaardiglijk voorbij; laat ons, laat ons de openbaring van onzen inwendigen toestand aannemen, die ons gegeven wordt door hem, die ons genezen kan! Erkennen wij het en verbergen wij het niet; „welnu ja, ik ben zelf dorstend en krank, ik kan aan anderen niet geven het levende water dat hen verkwikken zou; ik zelf heb behoefte aan levend water; o gij, Jezus! zoo onzichtbaar en nogtans zoo nabij, zoo onbekend en nogtans zoo machtig; o gij, dien niemand aanschouwd heeft en van wien allen nogtans spreken, wiens naam de wereld beweegt; o gij, die mij mijnen dorst hebt geopenbaard, die met een onbarmhartige, maar tevens liefdevolle hand mijne wonden hebt ontdekt! gij, kunt gij mij niet verkwikken?” Niemand heeft ooit te vergeefs alzoo gesproken. Deze onzichtbare Jezus is nabij, hij geeft levend water aan hen die hem om water vragen. Indien hij ons eerst te drinken vraagt, in alle die ongelukkigen, die hij in zijne plaats heeft achtergelaten; o! het is alleen om ons aandachtig te maken dat hij leeft. Daarna wil hij dat wij hem vragen, ware het slechts om aan anderen te kunnen

geven. Indien gij te drinken wilt geven aan degenen die u vragen; ziet gij vermoegt het slechts dan, wanneer gij zelf gedronken hebt uit de bron des eeuwigen levens, uit de geestelijke steenrots, welke is Christus. Indien het zaliger is te geven dan te ontvangen, zoo kunnen wij slechts dan de vreugde van het geven, welke de vreugde is van Christus, genieten, nadat en naarmate wij de vreugde van het ontvangen genoten hebben. En wat hij geeft, het is levend water, water dat onzen dorst lescht voor eeuwig, tot in het eeuwige leven. Wat hij geeft, het is niet de vreugde van een oogenblik, die ons omtrent onzen dorst misleidt, maar dien niet bevredigt, het is de blijvende vreugde eener ziel, die haren God heeft gevonden, en die, vrede hebbende met God, vrede heeft met alle dingen.

DE LA SAUSSAYE.

Waar wordt ooit een Vriend gevonden
 Die, wat Hij gedaan heeft, doet;
 Die mij losmaakt van de zonden
 Door zijn eigen, dierbaar bloed?
 Waar toch is een zaalger leven
 Dan bij Jezus mij bewaard?
 Hem is alle macht gegeven
 In den Hemel en op aard! —

21 FEBRUARI.

Jezus zeide tot hem: Sta op, neem uw beddeken op en wandel.
 Joh. V : 8^a

De man, dien de Heer hier helpt, ofschoon hij er niet om vroeg, is een onbeminnelijk mensch. Wij kunnen het daaruit opmaken, dat er in al die jaren niemand was, die hem woû helpen. Wij zien 't ook daaruit, dat hij heengaat, zonder te danken; hij vraagt zelfs niet naar den naam van zijn redder; en als Jezus hem later

ernstig waarschuwt, spoedt hij zich naar zijne vijanden om hem bekend te maken. Toch helpt Jezus hem, want niet de beminlijkheid, maar de behoefte aan liefde ziet hij overal aan: en hij let op den nood, die bestaat, niet op den dank, die later volgt. Ook Jezus smart het, als zij, die door hem gezegend werden, ondankbaar zijn, maar daarom sluit Hij voor die ondankbaren niet zijn hart. Ook maakt Hij geen onderscheid tusschen de verschillende partijen, tusschen vriend en vijand; nooit toont Hij weerzin, waar hij in aanraking komt met de meest stuitende verhoudingen; nooit weigert Hij een mensch zijn hulp, omdat hij door eigen schuld in den nood is geraakt. Hij weet dat juist de ongelukkigsten en de meest gevoelloozen door geen andere kracht dan door de kracht der voorkomende vrije liefde tot wederliefde en tot het hemelsch leven opgewekt kunnen worden.

Alleen Jezus kan zoo lief hebben, omdat hij altijd leefde in God, de bron van alle liefde. Zoo zag hij dan ook in den ongelukkigsten bezetene nog altijd het schepsel, dat door God tot hemelsche heerlijkheid geroepen was.

Hij zag de menschheid niet aan als de *goddeloos*, maar als de God *behoevende*, niet de menschheid in haar ellende, uit duizend wonden bloedend, maar reeds als de verheerlijkte, in Gods licht en leven gered. Zoo verwierf hij de kracht om lief te hebben, en altijd weer lief te hebben, tot zijn laatsten ademtocht.

Ook in dit opzicht roept ons Jezus toe: „Gij die mijn discipelen zijt, komt tot mij en leert van mij”

Hoe zijn wij in onze liefde zoo partijdig, zoo kieskeurig, en vragen, als wij willen helpen, naar waardigheid en dankbaarheid. Wij moeten van Jezus voorbeeld leeren, dat koelheid, gevoelloosheid en hardheid der menschen, juist door de liefde, die niet vraagt naar sympathie, naar waardeering en erkentelijkheid, kan overwonnen worden. Maar hoe zwaar valt het ons, in deze of gene verharde of terugstootende menschen toch nog de verlost kinderen Gods te zien; daarom valt ons ook de liefde zoo zwaar.

Brengen wij ons zelve maar dagelijks en telkens weer in aanraking met den Geest des Heeren; aan den voet van het kruis zij het gedurig beleden, dat wij uit de diepste ellende werden gered en gemaakt tot erfgenamen der hoogste heerlijkheid; dan zal ons ook de ootmoedige zich zelf gevende liefde gemakkelijker worden,

en wij zouden, wetens of onwetens, hier beneden een zaad uitstrooien, waarvan wij boven de heerlijkste vruchten zullen oogsten.

FUNCKE.

Vorm tot Uw dienst ons hart, o heilig God,
 Dan zal in ons een vuur van ijver branden;
 Uw dienst alleen geeft onvermengd genot,
 En maakt ons vrij van droeve zondenbanden;
 Dan juichen wij, in ons toekomstig lot,
 En stellen ons blijmoedig in Uw handen.

22 FEBRUARI.

Voorwaar, voorwaar zeg ik u, al wat gij den Vader zult bidden in mijnen naam, dat zal Hij u geven. Joh. XVI : 27.

Hoe moet gij in Jezus' naam bidden? Het is niet genoeg, om bij het begin en het einde van uw gebed Zijn naam te noemen, want uw God laat zich niet door een schoonklinkenden titel verblinden. Alleen wanneer gij in 't geloof met Hem één zijt geworden, zult gij ook deel hebben aan Zijne genade. Was het met uw bidden tot hiertoe wel zoo recht ernst? Gevoeldet gij altijd, dat uwe ziel onder het gebed diep in den heiligen grond wortelde?

Zorg dat gij altijd op den *rechten* grond steunt, als gij bidt. Houd het uwen God voor: „Om mijnentwil hebt Gij Uwen Zoon op de wereld gezonden; o geef mij nu ook datgene, waar mijne ziel U om smeekt.” In Jezus naam bidden beteekent „om zulke dingen te bidden, waar Hij zelf om zou gebeden hebben.” Wij mogen zoowel om tijdelijke als om geestelijke zaken vragen; dat deed Jezus ook, maar op hoe verschillende wijze! Op den Olijfberg, waar Hij smeekte, dat de lijdensbeker van Hem voorbij zou gaan, spreekt Hij ook: „Doch niet wat ik wil, maar wat Gij wilt!” Maar als Hij voor zijne jongeren bidt, zegt Hij: „Vader ik wil, dat waar ik ben, ook die bij mij zijn, die Gij mij gegeven hebt;” daar voegt Hij geen woord bij, dat eene beperking van Zijne macht zou

kunnen aanduiden. Zoo weet gij dus, hoe gij om aardsche zaken moogt bidden. Stel uw leven, uwe gezondheid en uw eer in Gods hand, maar dwing Hem de verhooring uwer gebeden niet af; al badt gij om het leven van uw éénig kind, dwing het Hem niet af; gij weet niet, welke zielesmart gij u kunt berokkenen! Alleen, wanneer gij om geestelijke gaven bidt, wees dan niet beschroomd, maar houd aan in den gebede, dan zal Hij zelf daar Amen op uitspreken.

Maak ons één in 't geloof met U, Heer Jezus! Leer ons bidden, zooals Gij dat verlangt; geef dat wij altijd bidden tot verheerlijking van Uw naam! Maak, dat wij ons zelve zóó in U verliezen, dat Gij niet langer de onze maar alleen Uwe eigene stem, de stem van den nieuwen mensch, in ons gebed hoort! Laat ons alleen op Uwe verdienste steunen, wij zelve verdienen niets, wij zijn niet waard, dat Gij ons iets geeft. Het offer, dat Gij voor ons hebt gebracht, is het éénige, waarmede wij dagelijks voor des Vaders troon verschijnen. O Heer! verhoor ons naar Uwe groote barmhartigheid, verhoor ons ook heden en leer ons bidden. Amen!

AHLFELD.

Een God, die smeekgebeén verhoort,
 En leest tot in het diepst der ziel, —
 Ziedaar den God, voor wien ik kniel,
 En wien 'k hoor spreken uit zijn Woord!

Hun, wie de wereld viert en vleit,
 Ontgaat een lot, zoo rijk, zoo schoon:
 'k Bezit een voorspraak voor Gods troon,
 Die met mij bidt en voor mij pleit.

23 FEBRUARI.

En terstond werd de mensch gezond, en nam zijn beddeke op, en wandelde. En het was sabbat op denzelfen dag. Joh. V : 8b.

't Is opmerkelijk, dat de Heer den genezen man geen *geestelijk* woord meegeeft op zijn weg. Maar dat doet Hij toch zelden. Ook eischt Hij van de genezenen niet, dat zij Hem zullen volgen. Neen, als zij willen gaan, laat Hij hen gaan. Waarom doet Hij dat, daar het Hem toch in de eerste plaats niet om lichamelijke en tijdelijke genezing, maar om het behoud van den geheelen mensch voor het rijk des levens en der heiligheid te doen is? Maar dit moesten de menschen zelven zoeken, nadat zij Hem hadden gezien in Zijne liefde en macht; zij moesten dan zelven verder zoeken en vragen. Doen zij dat niet, dan zijn zij ook innerlijk nog niet geschikt voor het rijk Gods en hunne ure is dan nog niet gekomen. Prediken zou daar dan ook niets baten. Gelijk een wijs koopman, die goede echte paarden verkoopt, zijn waar niet veel aanprijst en aanbeveelt, maar ze slechts beleefdelyk aanbiedt, en dan wacht, wie iets koopen wil — zoo ook de Heer. *Hij openbaart zich zelven* — als Hij helpt. Hij behoeft dan niet meer te zeggen: „Zie hier is Gods liefde, almacht en heiligheid op aarde verschenen.” Wie nu verder dóórdacht en zocht, zooals de blindgeborene, vond dan niet alleen tijdelijke, lichamelijke hulp, maar vond in Jezus zijn Heiland; den Zoon Gods. Zóó is het ook nu. Jezus nadert tot ons en openbaart zich aan ons: „*Zie hier ben ik; u heb ik lief; en wat gij zoekt dat vindt gij in mij.*” Een dwaas is het echter, die er op wacht, dat Jezus tegelyk de deur zijns harten openbreekt en met geweld binnen dringt. Zoo moesten ook wij ten opzichte van ons verkeer met anderen, die nog vèr van Jezus zijn, van Jezus wijsheid leeren. Alleen: niet veel preeken en vermanen, maar door woord en wandel *bewijzen*, dat een hoogere liefde, een heilige ernst, een blijvende blijdschap in ons wonen. Door ons doen en dragen, helpen en liefhebben moeten wij bij de anderen de vraag doen opkomen: „*Van waar ontvangt hij daartoe de kracht?*” Dan is het de tijd om te wijzen op Jezus, en te zeggen: Hij is het. Hij is het die ons gelukkig maakt. Zijn liefde moet gij zoeken: daarmede hebt gij al het andere.

Zoo maar altijd van ons zelf af tot Jezus heen. Onze liefde moet niets zijn, en niets willen zijn, dan een zwakke weerglans van de liefde, waarmee Christus ons heeft lief gehad. O! dat wij dagelijks ons dompelden in dezen afgrond der liefde die ons uit Jezus toevloeit, dan zou in onze harten de liefde niet sterven, en onze zwakke hand zou gesterkt worden tot den heiligen strijd, en kracht ontvangen, om de gebogenen op te richten, de tranen der troosteloozen af te droogen, en hemelwaarts te wijzen allen die nederzitten in stof en asch.

FUNCKE.

Wend u naar Zijn aanschijn henen,
 Aller lichten glans en bron,
 Als de Zonnebloem, beschenen
 Door den koestergloed der zon:
 Leg uw hart, uw dorstend hart Hem open,
 Altijd schenkt Hij boven wensch en hopen!

24 FEBRUARI.

De wind blaast, waarheen hij wil, en gij hoort zijn geluid, maar gij weet niet, van waar hij komt, en waar hij heengaat; alzoo is een iegelijk, die uit den Geest geboren is. Joh. III : 8.

Zoo spreekt de Heer tot Nikodemus, die over het woord nadenkt, „niemand zal ingaan in het Koninkrijk Gods, tenzij hij wedergeboren worde.” Hij begrijpt dat niet; maar er gaat toch iets in hem om; een zacht suizen gaat er toch door zijne ziel: en dat noemt de Heiland een blazen van den wind waar hij wil en zegt: „Hoort gij zijn suizen wel?” — Er suisde iets in Nikodemus' ziel, dat hij zelf niet verstond; hij wist niet van waar het kwam, noch waar het heenging. Het komt, en werkt op eens in den mensch, nieuwe gedachten, nieuwe hoop, nieuwe veerkracht, nieuwe vreugde, nieuwe grondslagen, en de mensch weet in den beginne niet recht van waar het komt en wat het beteekent. Zóó, zegt de Heer, gaat het met een ieder, die uit den geest geboren is. Van dit suizen voelen er ook in onzen tijd velen iets; er wordt iets wakker geschud in vele duizende harten, die zich dat maar niet kunnen verklaren, wel voelen

zij iets inwendigs en zoeken het. Al meer en meer ontmoet men zoekenden en wachtenden; en wij bemerken dat het woord Gods in het hart door den Heiligen Geest zich een weg baant, dat nog naar verhevener streeft. Wij reikhalzen naar het oogenblik, dat het waaien van dien geest weder sterker zal worden, en Gods zwijgen een einde zal nemen. Op eens kan en zal de wederkomst van den Heiligen Geest weer veel in deze verdorvene wereld anders maken; en van nieuws af aan Gods betuiging weder zoo voelbaar maken, dat alle werelden zeggen zullen: „Het is de Heer, die niet in gebreke blijft zijne gedane belofte te vervullen, en eindelijk een einde komt maken aan de verzuchtingen der schepselen.” Och dat wij dat suizen des Heiligen Geestes niet willen voorbij zien en verdringen; laat ons daarop acht slaan, en ons met geheel ons hart overgeven aan dat wat de Heiland wil, en alzoo worden, die meer kunnen ontvangen, als Zijn tijd zal gekomen zijn om te geven, en alles te overstroomen met de erkenning Zijns heils, als met de golven der zee. Wel is waar dat het verstand hier moet wijken, dit kan dat wonder niet bereiken. Maar het hart vat het en smacht er naar. Ja hoe verlangend is men niet naar het waaien van den Geest, doch als eens de storm van boven zal losbarsten over de geheele wereld, en al het onreine en duistere zal wegvagen, dan eerst baant de Heiland zich een weg in het hart der menschen.

BLUMHARDT.

Wenscht gij u deel aan den vrede des Heeren,
 Trek dan eerst uit tot Zijn heiligen strijd!
 Blijft gij de schatten Zijns Hemels begeeren,
 't Aardsche moet eerst aan Zijne eere gewijd!

25 FEBRUARI.

Jezus antwoordde en zeide tot hem: Voorwaar, voorwaar zeg Ik u: tenzij dat iemand wederom geboren worde, hij kan het Koninkrijk Gods niet zien.

Joh. III : 3.

Want wat uit het vleesch, uit onzen natuurlijken toestand gelijk hij is, geboren wordt, dat is vleesch. Wel is onze geest voor het hooger leven ontvankelijk, en die aanleg toont zich juist zoo aandoenlijk in zijn verdwaling, waar de mensch wereldsche eer, wetenschap, groote daden zoekt. Maar die aanleg doorbreekt den ban van het gevallen natuurlijk leven niet, tenzij het zaad Gods, het Woord er in afdale en een nieuw leven van Boven doe kiemen. „Uit water en Geest” is die geboorte. De waterdoop van Johannes is „tot bekeering;” men belijdt de zonde en verzaakt haar. Doch dit geeft nog geen hooger leven zonder indaling van Boven. Houdanige indaling? Dit wordt niet door bespiegeling of leer, maar door de daad Gods verklaard. Er is één, niet slechts „van God gekomen,” gelijk Nikodemus hem noemt, maar de Eeniggeborene, die den hemel met zich brengt, die ook hier in den hemel is. God gaf den éénegeboren Zoon, d. i. zichzelf, voor de wereld over. In hem, in Zijn persoon zelf komt dus de volle goddelijke liefde tot ons. Hem te gelooven, op te nemen, dat is dus die eeuwige liefde als een vruchtbaar zaad in zich te ontvangen, waaruit dan het eeuwig leven voortspruit. Wat in Maria ook lichaaamlijk geschiedde, in elk geloovige herhaalt het zich naar zijn geestelijk leven: zoovelen hem aannemen, ontvangen macht om kinderen Gods te worden, en zijn niet uit den bloede, noch uit den wil des vleesches, maar uit God geboren. — Want in dit eeuwig gedenkwaardig woord van de wedergeboorte is eigenlijk het diepst geheim des Nieuwen Testaments uitgesproken, al komt de zaak in gesluierden aanvang reeds in het Oude ter sprake, zoodat Jezus tot Nikodemus zeggen kan: „zijt gij een leeraar Israels en weet gij deze dingen niet?” Op het grondgebied der wet, der oude bedeeing, was het vleesch niet overwonnen, dus de daad der zonde nog niet vernietigd, de oude gevallen natuur nog slechts besneden, niet te niet gedaan: de kloof tusschen den mensch en den heiligen God niet gevuld. Dit zou nu

geschieden. Er zou voortaan een wedergeboorte mogelijk zijn. Dat is: een geheel nieuw beginsel; geen verbetering slechts, maar vernieuwing, wedergeboorte. Evenwel dat nieuwe levensbeginsel zou, o wonder! een geboorte wezen. Uit een hooger, van Boven ingeplant zaad zou een leven kiemen dat de bestanddeelen van het oude leven, van de zwarte aarde in welke het zaad viel, zou tot zich trekken om ze, tot hooger bestaansvorm verheerlijkt, op te heffen boven den bodem, in het zonnelicht. Deze is de weg des Hoofds. die als het tarwegraan in de aarde vallen en sterven zou, om „vele vruchten voort te brengen;” en, daar het leven des Hoofds ook dat van Zijn lichaam is, zoo is dezelfde weg ook die der leden, der zondaren die „wedergeboren worden tot een levende hope door de opstanding des Hoofds uit de dooden.”

GUNNING.

Als de laatste windsels vielen
 Van mijn eigen wil en waan,
 Zult ge, o Heer! het licht der zielen
 Mij ook vriendlijk op doen gaan.

Uit den deemoed groeit de vrede.
 Heer! Gij heiligt iedere smart:
 Gij bemint een blijde bede,
 Die ons opvoert naar Uw hart!

26 FEBRUARI.

Komt herwaarts tot mij, allen die vermoeid en belast zijt, en ik zal u rust geven.

Matth. 11 : 28.

Het was er den Heere Jezus niet om te doen, als wonderdoener eene verbaasde menigte rondom zich te verzamelen, die toch weer spoedig uit elkaar gaat om iets anders te zoeken, maar Hij wilde een stillen onmerkbaaren invloed op de menschenharten uitoefenen en hen met banden der liefde en des vertrouwens voor altijd aan zich ketenen. Dat was ook juist wat het hart noodig had, zou het verlost worden uit de holle, ijdele vertooningswereld en ontwaken

tot een rijk geestelijk leven. Hij, die zich eenmaal op dezen weg bevindt, ziet ook onder de nederige gestalte van den Zoon des menschen, de heerlijkheid des Eengeborenen.

Die weg wordt ons aangewezen omdat de Heer ons in de Heilige Schrift, in het verkondigde Woord en in de Sacramenten onder eene onaanzienlijke gedaante tegemoet treedt. Ook nu nog werkt de Heer slechts in stilte, daar Hij wil, dat alleen zij, die Hem in waarheid zoeken, Hem vinden zullen. Hij maakt even weinig gedruisch als de zon, en verlicht en verwarmt alles evenals deze. In Zijn Woord en Zijn Sacrament komt Hij tot de menschen zoo stil als eene moeder bij hare slapende kinderen en toch is die stille komst gezegend en onvergetelijk voor het geheele leven, daar zij vruchten draagt voor de eeuwigheid. Het zachte ruischen van Jezus' levensbron heeft iets verkwikkends en iets dat het vertrouwen opwekt. Want hij die in de wereld groote dingen doen wil, wordt licht onverschillig voor het gemoedsleven zijner medemenschen, daar dat hem bij zijn vermeend groot doel niets helpt. Maar Christus, die een onmetelijk groot rijk heeft gesticht en die de Koning der koningen is, heeft toch een hart dat medelijden gevoelt ook voor de verborgenste smarten van een eenzaam, nietig schepsel. Hij, die de gansche wereld met een heerschersblik kan overzien, let ook op ieder mensch afzonderlijk, alsof hij het eenige voorwerp van Zijne liefde was. Ja, Hij heeft het zich zelfs tot Zijn doel gesteld juist de vergetenen te gedenken, de vermoeiden te verkwikken, de verloornen te zoeken en de gevallenen op te richten. LÖBER.

Ik kom gelijk ik ben, o Heer!

Belast en moé naar geest en vleesch;
Van binnen strijd, van buiten vrees,
Geslingerd als een ruischend meir,
Waarop de noodstorm rees.

Ik kom gelijk ik ben, o Heer!

Gij die geen boetling ooit verstiet,
Ik weet dat Gij mij 't welkom biedt;
Want, storten ook gebergten neêr,
Uw heilwoord wankelt niet.

27 FEBRUARI.

Komt herwaarts tot Mij, allen die vermoeid en belast zijt, en ik zal u ruste geven. Matth. XI : 28.

Welk een woord van genade van een Heiland vol genade! Hoe wordt de ziel door u verkwikt, zoodat zij vrede heeft voor altijd! Reeds nu is daar eene rust overig, de rust in de genade, en de rust in de heerlijkheid. Niet alleen *teekenen* van vrede worden ons aangeboden; maar een licht uit het vaderhuis verlicht ons aardsche pelgrimspad. Wij zijn reeds nu onder de schaduw van de rots in het dorre land. Daarboven vóór den troon is er eene zee als van kristal; maar de door stormen voortgedrevene vindt reeds op aarde een haven der ruste. Daar blijft eene rust over voor het volk van God.

Mijne ziel: hebt gij die rust in het volbrachte werk van uwen Heiland gevonden? Mijne ziel, die zoo lang hebt gezocht, maar geenen vrede hebt gevonden, klinkt u dit woord niet als hemelsche muziek: „komt herwaarts tot mij?” Iedere andere vrede is bedriegelijk. De adelaar versmaadt de gouden kooi; een armzalige vergoeding voor zijn vrije vlucht. — Het ingeschapen verlangen der onsterfelijke ziel kan nergens anders bevrediging vinden, dan in de gemeenschap met God, door de liefde van Christus.

Hoe onbeperkt is deze uitnoodiging! Wanneer het binnengaan in de arke des verbonds ook maar aan één enkele voorwaarde verbonden ware, zoo zouden wij voor eeuwig aan den storm prijsgegeven zijn. Maar allen zijn hier even welkom; daar is er geen, die eenigen voorrang heeft of eenige voorkeur geniet, voor allen, die vermoeid en belast zijn, staat de poort der genade open.

O mijne ziel, keer dan in, ga dan in deze rust. Leg de liefelijke woorden van Jezus, midden in de onrust van dit leven, weg in uw hart. Onder Zijne bescherming zijt gij veilig voor den tijd en voor de eeuwigheid. 't Zal zeker niet ontbreken aan angst, zorg en nood van allerlei aard; het inwendig bederf kan altijd weer naar voren dringen; — maar dat zal slechts zijn als de bewogen oppervlakte van de zee, terwijl nochtans in de diepte ruste heerscht. En wanneer de voorsmaak van deze rust zoo kostelijk is, hoe heerlijk moet zij zelve dan niet wezen! Ontwakend aan den morgen der

onsterfelijkheid, den onrustigen droom van het aardsche leven uitgedroomd, het geloof in aanschouwen verwisseld, de hoop vervuld, geen macht der zonde meer, geen geheime drang voor 't kwade, niets wat de eeuwige rust des geestes verstoren kan. Zoo rust de ziel daär, waar zij alleen veilig en bestendig rusten kan, in de gemeenschap met den levenden God. „Deze dingen heb ik tot u gesproken, opdat gij in Mij vrede hebt.”

AHLFELD.

Zouden wij niet haastig kiezen?
 Hem niet volgen, die ons wenkt?
 Wie, wie wil het heil verliezen
 Dat de trouwe Herder schenkt?
 Met Uw kudde gaan wij verder:
 Roept Ge ons niet bij onzen naam?
 Ja, Gij brengt ons, goede Herder!
 Bij de levenstroomen saam.

28 FEBRUARI.

Hoort Hem!

Luc. IX : 35c.

Dit woord des Vaders behoort ons met onbepaalden eerbied voor Jezus te vervullen. Welk eene heerlijkheid, als des Eeniggeborenen van den Vader! Welk een hulde, dat Hem de hemellingen komen begroeten. Welk eene verhevenheid, dat Hij, in onderscheiding van hen, voor den Zoon van God, Zijnen bij uitstek geliefden, Hem in alles welbehagelijk, wordt verklaard! En welk een eisch: hoort Hem! Wordt er aan deze vordering door ons voldaan? Wordt er naar Jezus, of meer naar anderen, en naar de inspraak onzer begeerlijkheid en van ons vleeschelijk verstand door ons gehoord? Laat niet na, ernstig onderzoek bij u zelve er naar te doen; want als zij niet zijn ontvloden, die Mozes verwierpen; als er een vuur van den hemel op hen, die Eliás versmaadden, is nedergedaald; hoe zouden wij ontkomen, en hoe zware straf zouden wij waardig worden geacht, als wij ons afkeerden van Dien, die van de hemelen is? O! gedenkt dan Wie Hij is; door Wien de hooge God, na tot de vaders door de profeten gesproken te hebben, nu tot ons

spreekt! Gedenkt, wat eer en heerlijkheid Hij van den Vader ontvangen heeft, en hoort Hem! Hoort, en gelooft, al is het voor uwe bevassing te hoog, wat Hij u ontdekt! Hoort, en volbrengt, al loopt het in, zelfs tegen uwe liefste lusten, wat Hij u beveelt! Hoort en verwacht, al schijnt het u te wonderlijk en groot, wat Hij in Zijns Vaders naam u belooft. Aanzienlijken en geringen, geletterden en eenvoudigen, zondaren van wat naam en staat, hoort Hem! Hoort Hem alléén, Hem te aller tijd, en Hem in alles! Want zalig zijn, en nog veel zaliger worden, eens zeker zij die het doen! Hun huis staat vast, als de slagregen, de waterstroomen en de winden het zullen bestormen, en hun heil zal in der eeuwigheid zijn!

MOLSTER.

Wil mijn ooren zoo doorbooren
 Dat ik Uwe stem mag hooren,
 Open mijne lippen, Heer!
 Dat mijn mond verkond' Uw eer.
 Ja, Gij Heer! wilt mij genezen,
 Opdat ik gezond mag wezen;
 Uwe kracht behoude mij,
 Opdat ik behouden zij.

1 MAART.

Van toen aan begon Jezus zijnen discipelen te vertoonen, dat hij moest heengaan naar Jeruzalem, en veel lijden.

Matth. XVI : 21.

„Van toen aan,” begon Jezus de mededeeling van Zijn naderend lijden; van „toen aan”, dat de jongeren, bij monde van Petrus Hem hadden geantwoord, en gezegd: „Gij zijt de Christus, de Zoon des levenden Gods.” Vóór dien tijd konden zij het niet dragen; en vóór dien tijd kon het hun niet nutten ook. Niet door Zijn profetisch woord, maar door het offer van Zijn leven, heeft Christus

de wereld gered; de Zoon des menschen „moest veel lijden”, te Jeruzalem. Met helderen blik heeft Hij de noodzakelijkheid van dien lijdensweg ingezien; en met groote erbarming en teere liefde onderwijst Hij zijne discipelen, opdat zij straks geen schipbreuk lijden aan hun geloof, wanneer zij Hem den bangen lijdensweg zien opgaan.

Alléén aan „Zijne discipelen” kan Hij het „vertoon”, dat Hij „moest heengaan” naar Jeruzalem. En zelfs Zijne discipelen hebben zoo groote moeite om dit te zien. Petrus is niet de éénige, die dit lijden uit den weg wil gaan, of het verre van den geliefden Meester wil houden. En straks zien wij hoe, èn bij Petrus, en bij ieder der „discipelen”, wien het Petruswoord uit de ziel is gesproken, de aanschouwing der hemelsche heerlijkheid aan de schrikkelijkste gevaren van den Satan grenst. Langs den afgrond leidt de weg omhoog.

Hij alléén, Hij zelf, die de Christus is, de Zoon des levenden Gods kan Zijnen discipelen vertoonen dat Hij veel lijden moest. Dit is een goddelijk „moeten”; een moeten van zijne goddelijke erbarming. Wie heeft dit noodzakelijk gemaakt? Hij „moest” veel lijden; — het was Hem van den Vader als gebod gegeven; en dit gebod was om de zonde der wereld noodzakelijk. Om onze zonden moest de Zoon des menschen veel lijden, en verworpen worden van dat geslacht, dat Hij kwam redden.

Is ons deze noodzakelijkheid wel duidelijk? Hebben wij verstaan dat ook onze zonden dit lijden van den Zoon des Menschen hebben noodzakelijk gemaakt? Dat de H. Geest het ons leere! De lijdensprediking, die deze weken weder door de gemeente gaat, is onvruchtbaar voor de redding onzer zielen, zoolang wij niet, met een eenvoudig geloof dit lijden hebben leeren aanzien als noodzakelijk, opdat wij van het zwaarste lijden zouden bevrijd wezen. Wij moeten het leeren aanzien als noodzakelijkheid om onzer zonden wil; — dan wordt het kruis van Christus voor ons de macht, die ons werkelijk van de zonde scheidt. — Laat ons het woord dezer prediking in een eerlijk en goed hart bewaren. Onze Heiland heeft het met nadruk aan Zijne discipelen getoond, opdat zij het weten zouden. Zij mogen in hun leven toonen het te weten, opdat zij een antwoord der dankbaarheid leeren geven aan Hem, die om hunnentwil zich heeft willen buigen onder de noodzakelijkheid,

om, daar Hij de Zoon van God was, henen te gaan naar Jeruzalem, en *veel* te lijden. V. G. G.

O Gij, die onze schuld woudt boeten
 Door Uwe gadelooze pijn;
 O Heiland! leer mij aan Uw voeten
 In eigen oog een zondaar zijn.
 Met al mijn deugd, bij al mijn werken
 Vind ik geen troost, die mij kan sterken;
 Geen hoop, dan die ik op U bouw.
 Op Uw genade wil ik leven
 Op Uw gena den doodsnik geven,
 O Heer, aan wien ik mij vertrouw!

2 MAART.

En Petrus, hem tot zich genomen hebbende, begon Hem te bestraffen, zeggende: Heere! wees U genadig; dit zal U geenszins geschieden.
 Matth. XVI : 22.

Indien ooit een woord van Simon naar het hart zijner medediscipelen gesproken was, het was gewis dat verstandig, dat hartelijk, dat stoutmoedig: „Zijt U genadig, Heere! dat zal u geenszins geschieden.” Ja, dit was het wat ook een Johannes, ook een Nathanaël gevoelde! Slechts hadden zij de vrijmoedigheid gemist, die zij eenen Simon mochten benijden, om hetgeen zij dachten en gevoelden onbevreesd tegenover den Heer te uiten. Ging deze vrijmoedigheid misschien wat ver, in dat aangrijpen, dat staande houden van den zoo hoog te eeren Meester; was de bestraffende toon, waarop hij sprak, minder gepast: zij vergaven het hem om zijner oprechtheid wil, om den wil van dat sterk gevoel van rechtvaardigheid en liefde dat zich ten toelk maakte van hun aller gevoel. Zalig zijt gij, Simon Bar-Jona! want gij alleen durft uitspreken wat de anderen denken! „Maar Jezus zich omkeerende zeide tot Petrus! Ga weg achter mij, Satanas! gij zijt mij een aanstoot;

want gij verzint niet de dingen die Gods zijn, maar die der menschen zijn." Door menschelijke gedachten tegenover goddelijke te stellen; door de dingen Gods, als waren het menschelijke dingen, naar menschelijk inzicht te beschouwen en te beoordeelen, heeft Simon Bar-Jona den Heer vertoornd, zich aangesteld als een verzoeker, en voor het tegenwoordige zich beschaming, voor de toekomst noodeloos leed berokkend. Hij heeft den Heer vertoornd: „Ga achter mij weg, Satanas!" Hoe wij dit woord ook duiden, wij vinden uit den mond des Heeren geen tweede zoo hard, zoo scherp, noch tegen dezen Simon, noch tegen een van zijne medediscipelen. De zwakheid der verloochening heeft in Jezus oogen meer genade gevonden dan de overmoed van deze tegenspraak. Geene beminlijke vrijmoedigheid, geene welmeenende hartelijkheid kon het gebrek aan bescheidenheid, aan eerbied, aan geloof vergoeden, hetwelk deze tegenspraak mogelijk maakte. Dat zij het bedenken, die in dezen tijd, zonder te willen ophouden Zijne discipelen te heeten, in de zelfgenoegzaamheid van het menschelijk verstand en waarheidsbesef, zich over het gezag Zijner woorden heenzetten en, op een zeker gevoel van liefde voor Zijn persoon gerust, van Zijne uitspraken en redenen meenen te mogen aannemen en verwerpen wat hun goed dunkt. Dat zij het bedenken, die, even als Simon Bar-Jona, den leerenden Christus wel, maar den lijdenden niet willen, en die zelfs niet willen hooren wat Hij van Zijn lijden leert!... Indien Zijn heilige toorn het „ga achter mij weg!" niet gespaard heeft aan eenen man, wien hij de sleutelen Zijns Koninkrijks had toegedacht, wat hebben zij van hem te wachten, die uit diens voorbeeld niet geleerd hebben de gedachten hunner harten aan de verklaringen Zijner lippen te onderwerpen?

BEETS.

O Geest der Waarheid, kom! en schrijf in mijn geweten
 En griffel in mijn hart geloften en gebóon!
 Zoo zal 't geloove mij behoeden voor vergeten,
 En zal de Hope mij doen jagen naar de kroon.

3 MAART.

En de Heer zeide: „Simon, Simon! Ziet de Satan heeft u lieden zeer begeerd, om te ziften als de tarwe; maar ik heb voor u gebeden.”
Luc. XII : 31, 32a.

Dewijl de Satan de geloovigen zoekt te *ziften* zoo moeten wij trachten ons zelve te bewaren; tegen zijn aanvallen past onze tegenstand. Zoekt hij ons door zijn beker dronken te maken, wij moeten nuchter blijven. Tracht hij ons in slaap te wiegen, wij moeten *waken*. Zoekt hij onzen staat los te maken, wij moeten des te vaster staan in het geloof. Tegen zijne helsche belegeringen, moeten wij ons met Hemelsche wapenen voorzien. Tegen zijn leugens, onze lendenen gordes met de waarheid. Tegen zijn ongerechtigheden, aandoen de borstwapenen der gerechtigheid. Tegen zijn pijlen, het schild des geloofs. Tegen zijn geschreeuw, *de Helm van de hope der zaligheid*. En als wij vreezen overwonnen te zullen worden, moeten wij tot den Almachtige om hulp roepen. Brult hij als een verscheurende leeuw om te verslinden, wij kunnen de hulp bekomen van den Leeuw uit den stam van Juda, die machtig is hem onder onze voeten te leggen. Deze bijstand moet ons moedig maken tegen des Satans tegenstand. Als de Heer vóór ons is, wie zou dan tegen ons zijn? Als de Heer voor ons bidt, wie zal ons uit zijne hand rukken? De vijand kan Christus' schapen verstrooien, maar hij kan ze niet verslinden.

RIDDERUS.

Een vreeze kwelt mij,
Een angst beknelt mij,
Of soms mijn hart
Afvallig werd,
Of ik Uw wegen,
O God van zegen!
Niet dwaas ontvlood,
Terwijl de blindheid
De aardschgezindheid,
Mij de oogen sloot!

Maar Uw ontferming,
Maar Uw bescherming
Vertroost, verlicht
De ziel, die zwicht;
Die, neergebogen,
Toch naar den hoogen
Zich zoekend wendt,
En, afgestreden,
Tot U haar beden
En zuchten zendt.

Zij wordt genezen
 Van al haar vreezen :
 Uw liefde vindt
 Het hulploos kind.
 Gij blijft mijn Vader :
 Eer ik U nader ,
 Kom Gij tot mij ,
 Gij, zoo zachtmoedig ,
 Zoo overvloedig
 In medelij !

4 MAART.

En als zij aten, nam Jezus het brood, en gezegend hebbende, brak hij het, en gaf het den discipelen, en zelde: neemt, eet, dat is mijn lichaam. Matth. XXVI : 26.

Al wat de Heer den ganschen tijd van zijn leven en leeren heeft gedaan, bedoelt niets anders dan Zijn eigen persoon tot middelpunt des levens voor de Zijnen te stellen. Dit is de beteekenis van het avondmaal, dat daarom dan ook het geheele Evangelie in het kortst bestek samenvat. Het lichaam van Christus wordt door Zijn sterven tot voedend brood, als het tarwegraan dat door zijne ontbinding vrucht geeft. Zoo is Jezus' dood de vrucht Zijns ganschen levens. En zoo is het Avondmaal niet slechts een ingeving van het oogenblik, maar de rijpe vrucht van al wat Jezus in Zijn gansche leven gedaan heeft. In dit Zijn offer is Zijn geheele liefde, gelijk in deze liefde de volle genade Gods tot ons komende. En in die kennis ligt de grond van het geheele leven der Zijnen. Eerst door in dezen, in de levensovergave, volkomen waar en volmaakt te zijn kon Jezus het geloof der Zijnen geheel en alleen op Zijn persoon vestigen. Eerst de voltooiing dier levensdaad des Hoofds kon uitgangspunt voor het leven en ook zoo voor de geloofsleer der Zijnen wezen. Te kunnen zeggen: „dit is mijn lichaam, dit is mijn bloed”, zulks veronderstelt de werkelijke, feitelijke overgave in den dood; maar dit „zeggen” is dan ook voor hen die het aanhooren en aan-

nemen, een scheppend zeggen, een instorten van nieuw leven. Elk groot man, regent, geleerde, kunstenaar, geeft zijn werk, en zijn persoon slechts gedeeltelijk, t. w. voor zoo ver hij dien persoon in het werk kan nederleggen. Hij kan zijn vleesch en bloed wel laten verteeren, wel opofferen in onophoudelijke toewijding of in verheven marteldood: maar hij kan dat vleesch en bloed niet geven, dat het een onophoudelijk blijvende spijsze zij. Hij kan zijn lichaam wel ter verbranding overgeven en daarbij de liefde hebben, maar hij kan toch niet de liefde *zijn*. Christus kan dit geheel en ten volle, daarom geeft hij niets anders dan Zichzelven, Zijn persoon tot volledige toeëigening. In Hem is God niet meer slechts Schepper, Wetgever, Leeraar, maar Bruidegom der Gemeente, die „één lichaam” met haar worden kan, om langs dit kanaal weldra den Pinksterzegen te laten afvloeien en „één geest” met haar te worden. Door en in dien Geest kan nu ook de Gemeente Christus eten, d. i. zichzelf waarlijk verloochenen, sterven. Het Avondmaal eten, dat is zich zelf ter dood wijden, als Leonidas, toen hij den avond vóór den heldendood bij Thermopylae tot de zijnen sprak: „neemt en eet, we doen het eerlang samen weér in de hoogere wereld.” Het is de doodswijding der levensgemeenschap van Christus met de Zijnen.

GUNNING.

Gij droegt den vloek! Gij kocht ons met Uw bloed:
 Voor *ons* hebt Gij Uw lichaam doen verbreken,
 Voor *ons* liet Gij Uw heilig hart doorsteken;
 Gij, vlekloos Lam, die 's werelds schulden boet!

En wij, o Heer! wij zijn Uw eigendom,
 Opdat Ge in ons Uw heerlijk beeld zoudt toonen:
 Woon Gij in ons, geef ons in U te wonen,
 Kom haastig, Heer! Gij, Alvernieuwer, kom!

5 MAART.

Indien gij in mij blijft, en mijne woorden in u blijven, zoo wat gij wilt, zult gij begeeren, en het zal u geschieden.

Joh. XV : 7.

Ja, dat is de reden van onze onverhoorde gebeden; wij blijven niet in Jezus. Wij leven in de verstrooiingen der wereld, naar het goeddunken van ons eigen hart; wij dwalen de ganschen dag buiten Jezus om, en meenen dan dat als wij iets begeeren, wij vrijmoedigheid hebben om slechts te komen en te vragen. Maar zoo wordt het ons in het Evangelie niet voorgehouden. Neen, *in den Geliefden*, worden wij begenadigd; om Christus wil verhoort ons God, door Christus hebben wij den toegang tot den Vader. Zoo leert ons het Evangelie; doch hieruit volgt dan ook van zelf, dat er, om verhoord te worden, eene gemeenschap met den Heer Jezus Christus, eene waarachtige vereeniging met Hem moet plaats hebben. Het is niet moeilijk te verstaan, waarom dit zoo moet wezen. Het blijven in Jezus is toch de zekere weg, langs welken gij leeren kunt, om overeenkomstig Gods wil te bidden. De eigenwil zal daardoor in u gedood, en uw gemoed vervuld worden met de gezindheden van Jezus, zoodat gij in uw willen en wenschen Hem gelijkvormig wordt. Voorts wie in Jezus blijft, en pleitend op Zijne verdiensten tot den Vader gaat, vindt ook op dien grond verhooring. De zondaar heeft niets verdiend dan vloek en straf; maar in Christus ziet God den bidder met genade aan; de gerechtigheid van Christus, waarmede hij bekleed is, is waarborg dat hij verhoord wordt. Doch deze gedachte, dat de zondaar met de goddelijke gerechtigheid van Christus bekleed wordt; ja één met Hem is, zoo dat wij in Zijnen naam alles mogen vragen — deze gedachte wordt niet in één dag volkomen gevat. Blijf dan in Jezus, o ziel! leef in hem, dan zult gij het van lieverlede begrijpen; dan zult gij verstaan dat gij begeeren moogt wat gij wilt, en dat het u zal geschieden. Zoo zult gij ook ongemerkt dat geloof verkrijgen, dat zegt: „God zal mij die bede geven.” Hoe vaak hebt gij in uwe gebeden door allerhande redeneeringen over Gods beloften u zelven trachten op te winden tot het vertrouwen: „de Heer zal het mij geven”, — maar het was

te vergeefs. Gij wildet de geloofshand uitstrekken om den gevraagden zegen te ontvangen, maar het ontbrak u aan de kracht. Gij wist wellicht niet, waaraan dit te wijten was dat gij niet kondet gelooven. **Mijn broeder! blijf in Jezus! leef in Hem, totdat gij weet wat het zegt in Hem tot den Vader te naderen, totdat het de innigste overtuiging en ondervinding uwer ziele is, dat gij met Hem één zijt, dan zult gij niet meer twijfelen.**

Nog iets. *Blijft in Jezus!* want door Hem komt ook het antwoord op het gebed. Vele zielen vragen en ontvangen niet, omdat zij niet in den Heere blijven wachten op hetgeen zij gebeden hebben. Zij keeren van den genadetroon terug tot de verstrooiingen der wereld, en daar kunnen zij het antwoord op hun gebed niet erlangen. Anderen bidden en ontvangen niet, omdat zij kwalijk bidden, opdat zij het in hunne wellusten zouden doorbrengen. Daarom geloovige! is het u te doen om verhooring en antwoord op uw gebed, dan moet gij in Jezus blijven. In Hem zijn al de beloften Gods. Uit Zijne volheid ontvangen wij genade voor genade, en zoo gij in Hem blijft, dan zult gij leeren verstaan, wat voor velen zulk een raadsel is, hoe God een zondaar recht en vrijheid geven kan, om te vragen wat hij wil, en daarbij belooft dat het hem zal geworden.

MURRAY.

Neen, Heer! ik wil van U niet scheiden!
 'k Blijf d'uw' altijd! blijf Gij de mijn!
 Uw liefde moet alom mij leiden,
 Uw leven moet mijn leven zijn,
 Uw licht moet schijnen in mijn huis:
 Bij kruis naar kracht en kracht naar kruis.

6 MAART.

Gelijkerwijs de Vader mij lief heeft gehad, heb ik ook u lief gehad, blijft in deze mijne liefde.

Joh. XV : 9.

Heere! open ons hart om dit woord recht te verstaan; ontsluit nu voor onze overdenking de grootheid uwer liefde opdat onze harten daardoor getroost en geheiligd mogen worden. Aangaande de liefde van Christus verklaart de apostel Paulus, dat ze „de kennis te boven gaat.” Beschouw dan mijne ziel, deze liefde, die ook u met de bewegelijkste lokstemmen tot zich roept en u zoo vriendelijk bidt en smeekt, dat gij u aan haar zult overgeven. Bedenk, zij is eene oneindige goddelijke liefde. Gelijkerwijs de Vader den Zoon heeft lief gehad, zoo heeft Jezus u lief. Wie is in staat het oneindig welbehagen Gods uit te drukken in Hem, aangaande wien Hij zelt getuigd heeft, „deze is mijn geliefde Zoon.” Wie kan de onuitsprekelijke liefde bevatten, waarmede de Allerhoogste vervuld is omtrent Zijnen Eenig geborene? En evenwel de voorstelling daarvan moet dienen om u te leeren, hoe lief Jezus u heeft. Als een zijner verlostent zijt gij het voorwerp Zijner innige genegenheid; als zoodanig gevoelt Hij op u de nauwste betrekking; Zijne liefde tot u is sterker dan de dood. Ja, gelijkerwijs de Vader den Zoon lief heeft, heeft mijn Heiland mij lief. O! mijne ziel aanbid deze genade, al kunt gij ze ook niet doorgronden; erken het onuitsprekelijk voorrecht, van zoo in Jezus liefde te mogen deelen, en zeg in het diepst gevoel uwer onwaardigheid: Getrouwe Verlosser, hebt gij u mijner reeds aangetrokken, voor ik nog naar U konde vragen; hebt Gij met de grootste ontferming aan mij gedacht, en mij lief gehad met eene eeuwige liefde; o dan hebt gij recht op mij; Uwe liefde heeft mij gewonnen; in haar wil ik eeuwig blijven. Jezus liefde is eene volkomene liefde; zij deelt ons alles mede: De Vader heeft den Zoon lief, en heeft alle dingen in Zijne hand gegeven. Evenzoo heeft Jezus de ziel lief. Al wat Hij heeft wil Hij haar ten eigendom geven. Toen het noodig was, offerde Hij alles voor haar op. Hij deed afstand van troon en rijk, verliet den hemel zijner heerlijkheid; verdroeg armoede, smaad en ontbering en gaf zelfs Zijn leven voor haar over in den bittersten dood des kruises. Met Zijn bloed heeft

Hij het verbond Zijner liefde bezegeld. Ja, „alle dingen zijn uwe.” Alles wil de Heer der Ziele doen toekomen. Zijne gerechtigheid, Zijne heerlijkheid zijn voor haar.

Voorts, zij is eene liefde van teedere ontferming. Zij schikt zich naar ieders zwakheid met onbegrijpelijk geduld, zoodat de zwakken met zachte hand worden geleid of gedragen, de dwazen en kranken met de vriendelijkste zachtmoedigheid worden teruggebracht en genezen. Ook is zij eene onveranderlijke liefde. Gelijk Hij de Zijnen, die in de wereld waren, heeft lief gehad, zoo heeft hij hen lief gehad tot het einde toe. Op die liefde past volkomen het woord: „Bergen mogen wijken en heuvelen wankelen, maar mijne goeder-tierenheid zal niet van u wijken.” Wat ook moge wisselen of veranderen, Jezus liefde verandert nimmermeer: wie u ook ontrouw worde, Hij blijft getrouw; in Zijne liefde is geen schaduw van ommekeer.

MURRAY.

Ik heb U lief! o Zoon des Vaders!
 Ik heb U lief met heel mijn ziel.
 Ik heb U lief om al Uw smarten,
 Om 't bloedig kruis, waarbij ik kniel.

7 MAART.

En gelijk Mozes de slang in de woestijn verhoogd heeft, alzoo moet de Zoon des menschen verhoogd worden; opdat een iegelijk, die in hem gelooft, niet verderve, maar het eeuwige leven hebbe.

Joh. III : 14, 15.

De gekruisigde Christus is u niet daarom onmisbaar tot Zaligheid, omdat Hij nu eenmaal door God, min of meer als willekeurig middel, daartoe gesteld is, en het eeuwig leven wordt u niet uitgewisseld tegen de koude overtuiging dat gij dit door hem, slechts door hem verkrijgen kunt, omdat Hij er de macht en den wil toe heeft, en Hij dit zelf heeft gezegd; maar gij ziet in den gekruisigden Christus de Heiligheid Gods van al hare verschrikking beroofd, de Liefde Gods tot het ondenkbare gekomen, om uwe schuld te verzoenen,

om uwe vrees weg te nemen, uwe hoop, uwe liefde te wekken, uw hart te winnen; en gij geeft u over aan uwe hoop; gij krijgt lief; gij geeft uw hart gewonnen, met een oneindig vertrouwen, met een onuitsprekelijke dankbaarheid, — dit is gelooven. — Maar het is tegelijkertijd een ander mensch, het is metterdaad „wedergeboren” worden, het is het hart openzetten voor een nieuw leven; het is in de ziel eenen nieuwen levensmoed en daardoor eene nieuwe levenskracht opnemen, gewaar worden, oefenen. Dit is gelooven; de voorwaarde, maar ook de aanvang van het eeuwige leven. Het kruis van Christus is geen toovermiddel, maar een geneesmiddel; het werkt niet dan door het geloof, hetwelk is de opneming der genezende kracht. Onderpand van Gods oneindige liefde, door de smartelijkste verzoening der oneindige schuld, breekt het al de kracht der zonde, waar het het wantrouwen van den schuldigen in het vertrouwen des boetvaardigen omzet. Doch op wien kan het kruis van Christus deze werking doen? Wie kan gelooven, wie denkt aan gelooven, dan die de smart en den dood der zonde gevoelt, en het Godsgericht vreest dat over den zondaar is en komen zal? Wie wendde de oogen naar de koperen slang, wie zag haar aan, dan die zich van een vurige slang gebeten voelde, den dood voor oogen zag en wenschte te leven? En wederom wie liet het na, die in dezen toestand verkeerde? Helaas, de hemelsche Genade, hoe geloofwaardig geacht, vindt geen geloof, waar geen overtuiging is van de menschelijke verdorvenheid; en te vergeefs staat de gekruisigde Christus als haar Middelaar en onderpand in het midden van de woestijn des levens, waar men zich het gif ontveinst, dat in de aderen woelt, en het vonnis des doods, dat men echter met zich omdraagt, beproeft te vergeten. Indien de Heiland geen geloof vindt waar hij „de aardsche dingen zegt”, waar hij het menschelijk hart in zijne zonde en verdorvenheid aan zich zelve ontdekt, hoe zal men gelooven waar hij „de hemelsche” voorhoudt, toereikt, doet? waar hij de verzoening der zonden te weeg brengt door het bloed zijns kruises, en der wereld het leven geeft door Zijn dood?

BEETS.

'k Zie U, zelf God, in de eeuwigheid geprezen,
 Tot in den dood als mensch gehoorzaam wezen,
 In onze plaats gemarteld en verslagen,
 De zonde dragen.

Dit slaat mijn trots, al mijn verdienste, neder,
 't Verlaagt mij diep, maar o! 't verhoogt mij weder,
 't Meldt mij mijn heil, die van Gods tegenstander,
 In vriend verander.

8 MAART.

In de wereld zult gij verdrukking hebben; maar hebt goeden moed, ik heb de wereld overwonnen. Joh. XVI : 33.

Indien Christus de wereld heeft overwonnen, zoo heeft Hij ook zeker den vorst der wereld met al zijne macht overwonnen. Wat is zijne macht anders dan de dood, waarmee hij ons, om onzer zonden wille, gevangen houdt? Maar nu dood en zonde verslagen zijn, kunnen wij vroolijk en getroost naar het lieflijke woord luisteren, „hebt goeden moed, ik heb de wereld overwonnen.” Wij mogen daaraan niet twijfelen, want het is zekerlijk waar en het wordt ons zelfs geboden om met blijdschap en dankbaarheid het troostwoord aan te nemen. Wie zich door zulke woorden niet wil laten troosten, doet den grooten Trooster onrecht, ja oneer aan, daar hij daarmede verklaart niet te gelooven, dat Hij de wereld overwonnen heeft. Derhalve mogen wij ons met groote zekerheid verblijden en, als het denken aan zonde en dood ons soms verschrikt, mogen wij gerust zeggen: maar mijne ziel, waarom zijt gij bevreesd? en gij o dood en zonde, waarom tracht gij mij te verschrikken? weet gij niet, dat gij overwonnen zijt, dat gij o dood voor altijd dood zijt? weet gij niet, dat Een gezegd heeft, ik heb de wereld overwonnen? ik wil niet naar uw verschrikkingen hooren, noch ze aannemen maar alleen naar het troostwoord mijns Heilands luisteren: ik heb de wereld overwonnen. Hij is de Overwinnaar, de ware Held, die Zijn strijd hiermede bezegelt: „hebt goeden moed!” Hem blijf ik getrouw, Zijn troostwoord neem ik aan; daarop vertrouwend blijf ik hier of ga ik heen, Hij liegt niet, Gode zij dank, die ons de overwinning geeft, door onzen Heer Jezus Christus!

Door de grondelooze goedheid en barmhartigheid van onzen

hemelschen Vader weten wij, dat Jezus Christus onze Middelaar en Verzoener is, die dagelijks onze zaak bepleit en allen, die Hem aanroepen, de zonden vergeeft. Hij zal ons niet verklagen bij den Vader, want Hij is het juist, die ons door Zijn bloed met Hem verzoent, opdat wij voor Hem niet zouden behoeven te vreezen, doch tot Hem zouden durven zeggen, „gij Herder en Opziener der zielen!” (1 Petr. II : 25). Tot die erkenenis heeft God ons genadiglijk geroepen en Hij geeft ons zelfs Zijn zegel daarop in het Evangelie, den doop en het sacrament, zoodat wij niet meer bevreesd behoeven te zijn. Daarom willen wij ook goeden moed hebben en dankbaar zijn voor zoo groote genade; Hij die het goede werk in ons begonnen is, zal het ook voleinden. Want in zulke zaken kunnen wij ons zelf niet helpen, daarom is er een ander in onze plaats, die voor ons de overwinning behaalt en alleen beveelt, dat wij dat zullen gelooven en daaraan niet twijfelen. Hij zegt: ik leef en gij zult leven en deze blijdschap zal niemaud van u nemen. De Vader geve ons door Zijn heiligen Geest een vroolijk, dankbaar geloof, opdat wij alle angsten mogen overwinnen en eindelijk recht duidelijk ervaren, dat het waarheid was toen Hij sprak: „hebt goeden moed, ik heb de wereld overwonnen.”

LUTHER.

Een machtige steunt ons en schraagt ons,
 Wij struiklen, Hij richt onzen voet;
 Wij vreezen, wij vallen; Hij draagt ons
 Getrouw over bergen en vloed!

Zoo vreest niet! laat rijzen uw psalmen,
 Laat vroolijk, langs afgrond en rots,
 Het moedige reislied weërgalmen,
 Het reislied der kinderen Gods!

9 MAART.

„Ik heb de wereld overwonnen.”

Joh. XVI : 33,

„Hebt goeden moed”, niet slechts omdat uwe zaak goed is, niet alleen omdat uw loon groot zal zijn in den hemel, niet alleen omdat degene die volharden zal tot den einde, zalig zal worden, maar ook omdat gij strijdt met de zekerheid der overwinning, omdat gij een reeds verslagen vijand bestrijdt in de kracht van Hem, in wien gij zijt, en die Hem heeft overwonnen. „Ik heb de wereld overwonnen.” Ja alles wat in de wereld strijd voert tegen ons, alles waarvan zich de vorst der wereld bedient om ons te verleiden en te doen vallen, alles heeft Jezus overwonnen en door Zijne zegepraal heeft Hij ons betoond dat die verzoeken niet zoo onoverkomelijk zijn, en dat er ten allen tijde uitkomst is voor ons. Wat vreezen wij? De kinderen der wereld? Jezus heeft getoond dat Hij sterker is dan zij, en machtiger dan degene dien zij dienen, door velen van hen tot Zich te bekeeren, en tot Zijne ijverigste dienaren te maken. „Hebt goeden moed”, waar gij tracht zielen te ontrukken aan de heerschappij des duivels: „Ik heb de wereld overwonnen.” Vreezen wij dan wellicht de vervolging en bespottung der wereld? Door de wijze waarop Hij het kruis heeft verdragen, heeft Jezus getoond dat Hij de schande verachtte en dat noch lijden, noch dood macht hadden over Hem. „Hebt goeden moed”, in elken nood, in iedere beproeving, bij elke smart; vrees niet overwonnen te worden door het kwade: „Ik heb de wereld overwonnen!”

Welk zegevierende held is ooit gelijk geweest aan Hem die met ons en in ons is? En daarom „wie is het die de wereld overwint, dan die gelooft dat Jezus is de Zoon van God?” Jezus heeft overwonnen, niet om Zijns Zelfs wille, Hij voor wien deze strijd niet noodzakelijk was, maar om onzentwille, opdat het ons mogelijk, ja zelfs gemakkelijk zou worden, op onze beurt te overwinnen in Zijne kracht, en opdat wij, in de ure van den strijd, vrede mochten hebben in Hem. Door Zijn kruis is de wereld voor ons gekruisigd, en wij der wereld; en zoo moet het ook zijn. Waken en bidden wij dan ten allen tijde, opdat wij nooit één oogenblik van Jezus gescheiden worden. Zoeken wij den vrede alleen in Hem, en nimmer

bij de wereld, die, wat zij ook schijne, nooit anders kan zijn dan onze vijandin. Zien wij op Jezus, dan zullen wij in alle dingen „meer dan overwinnaars zijn in Hem, die ons heeft liefgehad.” En mochten wij dan somtijds geneigd zijn om te meenen dat wij te zwak zijn om een vreeselijken vijand te bestrijden, dan zullen wij met vertrouwen de schoone bede van Asa herhalen: „Heere! het is niets bij u te helpen, hetzij den machtige, hetzij den krachtelooze, help ons, o Heere, onze God! Want wij steunen op u, en in uw naam zijn wij gekomen tegen deze menigte. O Heere! gij zijt onze God, laat den sterfelijken mensch tegen u niets vermogen.”

MONOD.

Broeders, weest in Hem verblijd!
 Toone uw lied in kruis en strijd,
 Dat gij weet in Wien, als Hoofd,
 Als uw Leidsman, gij gelooft.
 't Hart in Jezus rijk en vrij
 Siddert voor geen noodgetij,
 Stemt, gerust in 's Heeren macht,
 't Zegelied bij storm en nacht.

10 MAART.

Heilig ze in Uwe waarheid, Uw woord is de waarheid.

Joh. XVII : 17.

Heilig hen in uwe waarheid! heeft Hij gebeden die de wereld kende en de wereld heeft overwonnen. Heiliging, het is afzondering, ik zeg niet uitwendige maar inwendige, stille wijding des gemoeds. Heiliging het is besnijdenis des harten, het is de verborgene samenstelling van alle de genegenheden uws harten tot den Heilige, die uw hart zoekt om er woning in te maken. Heiliging, het is immer opmerken van het Godswerk om u heen. Daartoe is u de waarheid geopenbaard, opdat zij niet buiten u blijve maar de waarheid worde van uw hart, de waarheid van uw leven. Daarom bidden wij voor u en ons zelve wat onze hemelsche hoogepriester

voor ons gebeden heeft en nog bidt. „Heilig ons in Uwe waarheid o God.” Daarom smeeke wij u in deze heilige ure: ach blusch den geest der heiligmaking niet uit; doof het licht Gods niet in uw binnenste; speel niet met het heilige, speel niet met uw geweten, spot niet met Gods woord. Het heilige zij u heilig en gij zult heilig worden want de Heilige Geest in uw hart zal de zonde van dat hart te voorschijn roepen, bestraffen, uitwerpen. Door den Heiligen Geest in uw hart, scheidt zich een nieuwe mensch af van den ouden, en de nieuwe mensch zal machtig worden over den ouden, niet om hem te verdelgen, althans niet in dit leven, maar om hem te binden, om hem te kruisigen, en gij zult leeren wat het zegt dien ouden mensch dagelijks af te leggen en den nieuwen mensch aan te doen, een nieuwen, dat is Jezus Christus den rechtvaardige, den heilige; den nieuwen mensch die ook in u geschapen zal zijn in ware rechtvaardigheid en heiligheid.

DE LA SAUSSAYE.

Hallelujah! lof zij het Lam!
 Die onze zonden op zich nam!
 Wiens bloed ons heeft geheiligd!
 Die dood geweest is, en Hij leeft!
 Die 't volk, dat Hij ontzondigd heeft,
 In eeuwigheid beveiligt.

11 MAART.

Ik heilig mijzelfen voor hen, opdat ook zij geheiligd mogen zijn in waarheid.

Joh. XVII : 19.

Christus is de éénige hooge priester, die in Zijn heilige, God-menschelijke persoonlijkheid vereenigt en in waarheid vervult, wat onder het Oud Verbond als een voorspelling luidt. De Vader heeft Hem verordend, Hem met Zijnen Heiligen Geest tot dit hooge priesterlijk ambt gezalfd. Ook hier is Hij één met den Vader en kan Hij onder zijn volk optreden als de ware hooge priester Gods, om Zijne heilige verzoenende liefde aan te bieden voor de wereld, die naar verlossing smacht. Schuldeloos staat Hij daar voor het

oog van Zijnen Vader, Hij behoeft zelf niet eerst voor eigen zonden verzoening te doen want Hij is heilig, onnoozel, onbesmet, en afgescheiden van de zondaren. Deze hooge priester Gods is echter tevens uit de menschheid voortgesproten, haar schoonste bloesem, haar volkomene vrucht. Hij mag voor Gods aangezicht verschijnen en in de plaats der menscheid daar staan, daar Hij nu ook haar hooge priester geworden is en wel barmhartig en getrouw in de dingen die bij God te doen zijn, om te verzoenen de zonden des volks. Daarom is Hij in alles Zijnen broederen gelijk geworden. Voor de menschheid bepleit Hij Gods heilige liefde, en voor God des zondaars diepe ellende. Hij neemt onze zonde en ongerechtigheid op zich; Hij heeft zich volkomen vereenigd met het arme menschedom, Hij heeft in het fijnste medegevoel Zijner liefde nog een inniger verbond met de menschheid gesloten, door de stammoeder van den Heiland, Ruth, met hare schoonmoeder Naomi. Met zijn doop brak de groote verzoendag aan en de zon van dezen dag neigde eerst ter kimme, toen de stem des Verlossers van het kruis weerklonk: „het is volbracht.” Hij zelf, deze hooge priester voor God en de menschen, heeft de hand niet uitgestrekt naar het bloed van stieren en bokken om de zonden Zijns volks te verzoenen, maar vrijwillig heeft Hij zijn leven ten offer gebracht. Met dit zijn heilig bloed is Hij, als de eenige hooge priester ingegaan in het heiligdom; niet dat met handen gemaakt is en wederom in éénstort, maar dat eeuwig is in de hemelen. Zoo heeft Hij zich zelve Gode opgeofferd, zoo is Hij thans gezeten, Hij de Zoon Gods en des menschen, aan de rechterhand des Vaders, als de eeuwige hooge priester, die ons met Zijne voorbede steeds voortreedt, d. i. vertegenwoordigt. Uit kracht dezer gestadige voorbede schenkt Hij zijn geloovigen de zegenrijke vrucht Zijner verzoening; deze voorbede is in den grond de voortdurende geldigverklaring van het allerheiligst offer, waarmede Hij ons eenmaal voor altijd heeft verzoend. Zoo is Christus ingegaan in den hemel, om te verschijnen voor het aangezicht Gods voor ons, niet opdat Hij zich zelve dikmaals zoude offeren, gelijk de hooge priester alle jaar in het heiligdom ingaat met vreemd bloed, maar om met ééne offerande in eeuwigheid te volmaken, die geheiligd worden. In deze voorbede van Christus voor ons ligt de Godskracht, die ons in haar gebed als op adelaarswieken omhoog heft, opdat wij nimmer meer zouden verslagen. Want ook de god-

vruchtigste struikelt nog in velen, maar zijn geloof mag zich altijd weer opbeuren aan dezen machtigen troost, die altijd hare kracht behoudt: Uw Christus, uw barmhartige en getrouwe hoogepriester, is uw voorspraak bij Zijnen en door Hem ook uwen Vader.

DALTON.

Welnu dan, Heer! maak Gij Uw werk volkomen!
 Dat langer niets mijns levens kouw' verdeel!
 Geen aarzlen meer, geen twijfelmoedig schroomen,
 Weêrhou' dit hart: verover en beveel!
 Gij hebt alleen het *Uwe* weergenomen,
 Als ge ons herwint. Herneem ons dan gehéél!

12 MAART.

Waakt en bidt, opdat gij niet in verzoeking komt; de Geest is wel gewillig, maar het vleesch is zwak. Matth. XXVI : 41.

O! welk een heiligen indruk voor ons allen ontleent het woord dezer vermaning aan den mond, uit welken het tot ons komt, den dierbaren, liefderijken, gezegenden mond van onzen Heer en Heiland Jezus Christus! Van alle lippen, die het ons toeriepen, zou het ons een gulden woord van ware wijsheid zijn; maar van deze is het ons een woord der deelnemendste, der bezorgdste, der heiligste liefde! Wie moeten wij zijn, indien wij daar ons hart tegen verharden? „Waakt en bidt opdat gij niet in verzoeking komt! de Geest is wel gewillig maar het vleesch is zwak.” In Gethsémané is het ook om onzentwil gesproken, door Hem die daar, ook om onzentwil, in zoo groote verzoeking was, in zoo zwaren strijd, in droefenis en benauwdheid tot den dood; gesproken door Hem, die van waken en bidden, ook daar en toen, zulk een aandoenlijk, hartverheffend, beschamend voorbeeld gaf. In Gethsémané is het gesproken om voor erger te bewaren hen, die daar getoond hadden geen enkel uur met Hem te kunnen waken, gelijk ook wij dat wel menigmaal hebben getoond, doch die Hij om deze hunne zwakheid niet verstiet, maar sterkte, maar wapende tegen komenden nood,

blijkbaar zielsgevaar, zoo als Hij het ook ons doen wil. In Gethsémané is het gezegd, met den mond aan dien bitteren beker, aan welke trouwloosheid zijner liefste discipelen bitterheid toevoegde, en die niet bitter was dan door onzer aller zonde; maar zonder dat Hij een oogenblik aarzelde, om hunnent en onzentwil dien beker tot den bodem toe uit te drinken. In Gethsémané, op den weg naar dat Golgotha, waar Hij alle jammerlijke gevolgen van de zwakheid des vleesches ging verzoenen met Zijn bloed opdat „de geest” tot de hoogste liefde ontvlamd, steeds gewilliger worden zou! O! hoe behooren wij te waken en te bidden om den wil van Hem, die om onzentwil gewaakt en gebeden, geleden en gestreden heeft; dat Hij de vrucht van Zijn woord, de vrucht van den arbeid Zijner ziel, de vrucht Zijner liefde zie! De geest is wel gewillig, maar het vleesch is zwak. Zacht is Zijn oordeel; maar ernstig Zijne waarschuwing; en zoo wij deze in den wind slaan, Zijn oordeel zal niet zacht kunnen blijven.

BEETS.

Wij sliepen den doodslaap; gij hebt ons gewekt
 Uw geest kan levend maken;
 Wee ons, indien deze weldaad niet strekt,
 Om ons te doen bidden en waken!

13 MAART.

Wederom ten tweeden male heengaande, bad hij, zeggende:
 „Mijn Vader! indien deze drinkbeker van mij niet voorbij kan
 gaan, tenzij dat ik hem drinke, Uw wil geschiede!”

Matth. XXVI : 42.

Hier zijn de „gebeden en smeekingen”, hier de „sterke roeping en tranen” die onze Hoogepriester, in de dagen Zijns vleesches, tot dengenen, die Hem uit den dood kon verlossen, heeft geofferd; (Hebr. V : 7.) hier is Hij „verhoord uit de vreeze.”

Welk een indruk moet dit gebed gemaakt hebben, daarboven! O de uitverkorenen Zijner vrienden, hier op aarde, kunnen slapen terwijl hun Heer in doodsnood is; maar daarboven dringt de stem der „sterke roeping”, waarmede Hij den Vader roept, het ruim der

Hemelen door, tot aan het Vaderhart. En daarboven wordt ook de stem der „tranen” verstaan; der zuiverste tranen, die ooit hier op aarde geschreid zijn. Welk een nood, die Hem dit gebed afperst! Telkens met „dezelfde woorden”; telkens zich vasthoudende aan dat „Mijn Vader”. Zoo worstelt daar de Zoon des Welbehagers met al de verschrikkingen van den dood. Hij die de levenslucht des Hemels had ingeademd, komt hier in aanraking met de lijkvlucht onzer zonden; — daar siddert Hij voor; de aanraking met deze diepten des doods drukt Hem het bloedige zweet uit; ontperst Hem deze tranen, en geeft den toon aan van dit gebed: „Mijn Vader, als het mogelijk is, laat dezen drinkbeker van mij voorbijgaan!”—

Hier wordt de liefde des Vaders voor de verlorene wereld op nieuw en heerlijk openbaar. O indien het „mogelijk” geweest ware, die wereld te redden, en den Eenig Geliefden dezen drinkbeker te sparen, hoe zou de Vader het gedaan, en de „gebeden en smeekingen” van Zijnen Zoon verhoord hebben! Het is niet mogelijk geweest; de liefde tot die verlorene wereld, voor u en voor mij, verbood het. „Hierin is de liefde, niet dat wij God hebben lief gehad, maar dat Hij ons heeft lief gehad, en Zijnen Zoon gezonden tot eene verzoening van onze zonden”; (1 Joh. IV : 10). Hier geeft de Vader den Zoon als hij vernieuwing over, door te zwijgen op dit gebed. Maar dat zwijgen wordt door den Zoon verstaan; en Hij wordt hier „verhoord uit de vreeze! Dat is een heilige moed, waarmede Hij het eene uitgemaakte zaak laat blijven: „niet mijn wil, maar Uw wil geschiede.” Als de „worm en geen man” zoo straks uit het stof is opgestaan, zal Hij de „Leeuw uit Juda” blijken, die ook in Zijne banden, de gansche lijdensgeschiedenis beheerscht. De overste der wereld heeft aan Hem niets; en diens dienaren, schijnbaar overwinnende, gaan in hunne overwinning eene eeuwig beschaming tegen. Geen stomme wanhoop is hier aan het woord, maar heilige beslistheid, die Hij aan al Zijne jongeren wil mededeelen, bij elken drinkbeker, dien de Vader hun op de handen zet.

Gethsémané, het heiligdom van 's Heilands zielestrijd, ontsluit voor ieder der Zijnen eene leerschool des gebeds. Hoe worden hier onze gebeden geoordeeld! Hoe vaak gebruiken wij ijdel omhaal van woorden;—hoe menigmalen getuigt onze haastigheid tegen ons, in het gebed! Onze hogepriester is ook in dit opzicht de doorbreker (Micha II : 13.) die voor het aangezicht zijner jongeren is

heengegaan; in Zijne kracht leeren zij biddeu. En dat gebed zal verhooring vinden, wanneer zij maar leeren van het door Christus aangebrachte heilgoed gebruik te maken, Hem dankende, die Zijn leven niet liefhad tot in den dood. V. G. G.

Uw zweet wordt bloed, Gij bukt in stof
 Gelijk een worm ter neder:
 En Gij, Gij Vorst van 't hemelhof,
 Hervat het bidden weder.
 Gij voelt, daar onze straf U treft,
 En d' angst der ziele zich verheft,
 Uw hart in liefde ontbranden;
 G' onttrekt U niet aan onze schuld,
 Maar geeft, met goddelijk geduld,
 U in der boozen handen.

14 MAART.

En komende bij hen, vond Hij hen wederom slapende.

Matth. XXVI : 43.

Gelijk een verdrinkende zich aan den stroohalm klemt, zoekt Hij na deze „sterke roeping en tranen” de gemeenschap der discipelen. Maar Hij moet ongetroost terug, en zich neerwerpen in het stof als „een worm en geen mensch.” In zulke diepte boet Hij onzen hoogmoed. In dit Pniël spreekt God tot Hem, door te zwijgen. De verhooring van Zijn gebed is, dat Hij niet verhoord wordt. Zoo beseft Hij dan dat Zijn doodslijden 's Vaders wil is, want nu hebben allen Hem verlaten, en de vertrouwdste drie toonen Hem niet te kunnen bijblijven. Hij staat geheel alleen met Zijn Vader, en buigt in volkomen gehoorzaamheid het heilig hoofd. „Uw wil geschiede.”

Op haar hoogtepunt breekt hier, als in een krisis de golf der aanvechting, en zinkt overwonnen neêr. Hij zelf, door den Vader op Zijn gebed tot een verhooging van het wonder op de zee van Galiléa bekrachtigd, treedt haar op de borst, de storm zwijgt, en er wordt „grootte stilte.”

Hij is „verhoord uit de vreeze” en heeft „gehoorzaamheid geleerd!”

Des Satans bestrijdingen zijn voor sommigen huiveringwekkend duidelijk en in bepaalde, bijzondere aanvechtingen zichtbaar. Voor de meesten echter bestaan zij in een slaapwekkend suizen zijner vlerken, een zekere toonloosheid des levens, een ten onder gaan in de droeve drukking van het omringende. Zelfs kan juist de ontzaglijkheid der dingen die geschieden iets verdoovends hebben, zoodat we, als Jona in den storm, liggen te slapen terwijl dicht naast ons hemel en helle met elkander worstelen. Alleen de Heilige Geest kan ons leeren dat Jezus in doodsstrijd verkeert tot aan het einde der wereld, zoodat het geen tijd is om daarbij te slapen!

GUNNING.

Gij moet mijn hart herscheppen door Uw Geest,
 Opdat ik, Heer! niet halverweegs bezwijk,
 Maar, Zone Gods! U gants en al gelijke
 Die tot den dood gehoorzaam zijt geweest.

15 MAART.

En Judas, die Hem verried, wist ook die plaats, dewijl Jezus aldaar dikwijls vergaderd was geweest met zijne discipelen.

Joh. XVIII : 2.

De zielestrijd in Gethsémané is gestreden. Hij, die met „sterke roeping en tranen” Zijn inwijdingsoffer aldaar heeft gebracht, is verhoord geworden uit de vreeze. Die daar zoo juist als een worm en geen man kroop in het stof van eene aarde, die om onzentwille gevloekt was, en om Zijnentwille gezegend zal worden, treedt nu als de Leeuw van Juda naar buiten; de Overste dezer wereld komt, maar heeft aan Hem niets. Van af dien oogenblik geen aarzeling en geen angst; en terwijl Zijn weg een vernedering zonder ophouden schijnt, en ook voor menschen oogen wel is, aanschouwt de Hemel in dezen uitgang te Jeruzalem de volkomene overwinning over de macht van zonde en dood, en maakt Hij zich gereed den Koning der overwinning met glorie te kroonen.

Terwijl de Heiland in Gethsémané den bangen strijd dóórstreed, was Judas, die Hem verried, tot de Oversten des Volks gegaan, en had hen zonder twijfel beduid, dat het nu de gunstige ure was. Het wás de ure: „hunne” ure! Het was de plaats, waar het gemakkelijk zou vallen, den Heer gevangen te nemen; en Judas, die Hem verried, wist ook die plaats. En Judas, die Hem verried, werd daar óók gewacht. Van al de anderen, van de gansche bende, zwijgt de Heiland: alleen van Judas spreekt Hij; „staat op, laat ons gaan; Hij is nabij, die mij verraadt.”

En, terwijl Hij nog spreekt, kleurt een rosse gloed het gebladerte van den donkeren Olijvenhof. Arme Judas! Hoe zal hem het hart hebben geklopt in de keel, als hij de „leidsman wordt, dergenen, die Jezus vangen!” Arme Judas . . . maar hij kán nu niet meer terug; en hij gaat zoo jammerlijke mislukking tegen! De zonde maakt een caricatuur van ons leven, en is eene bespottung van onzen heerlijksten aanleg. Hier is nu de mensch, die bestemd was een Apostel te wezen, geroepen om Joden en Heidenen tot Jezus te leiden; en hij doet het óók, maar met welk een doel! Met zwaarden en stokken, als gold het een moordenaar, en met eene hel van jammer in het hart, als hij, over zijn geweten heen gewerkt hebbende den Judaskus op 's Heilands lippen drukt!

De openbare vijanden des Heeren zijn minder schadelijk voor Zijne zaak, dan 'de valsche vrienden, en niet zonder siddering lezen wij bij Judas' naam de bijvoeging: „een van de Twaalven.” De heerlijkste aanleg . . . jammerlijk vergooid. De trouwste liefdezorg — schrikkelijk mislukt. Het hoogste voorrecht . . . drie jaren omgang met den Heiland, aldus beantwoord. O jammerlijke vrucht van de ééne zonde! Geldgierigheid is, in veel schrikkelijker zin, dan wij dikwijls meenen, de wortel van alle kwaad. Onoprechtheid, onzuiverheid van bedoeling, vasthouden van eigen plannen en wenschen; en doorzetten van die plannen en wenschen; — ach, niet Judas alléén is er door verloren gegaan! Gelijk één doode vlieg de kostelijke zelf verpest en bederft, alzoo ééne vastgehoudene zonde den mensch, kostelijk in aanleg en eer. En, ziende op Judas, die den Heiland verraadt, verstaan wij — o God, leer het ons met heiligen ernst altijd verstaan, — dat de oude mensch in ons gedood moet worden, of anders tot elken prijs Jezus weerstaat. En, ziende op Judas, die een van de Twaalven was, worden wij aan het ernstig

woord herinnerd: „Welgelukzalig de mensch, die geduriglijk vreest!” En, ziende op Judas, die zijn geweten verhardde, rijst het gebed uit ons hart, dat ons nooit het heilige een gewoonte worde; dat het ons frisch blijve, hoog blijve, heilig blijve. Uit het onwetende heidendom kan een Pilatus optreden; het verharde Israël schuimt Kajafas op, maar de jammerlijkste aller gruwelfiguren uit de lijdensgeschiedenis, de Verrader, kan alléén uit den boezem der Twaalven komen. Heer, behoed de gangen onzer harten, opdat ons grootste voorrecht, niet onze grootste schuld worde. V. G. G.

Hij zal noch wanklen, noch bezwijken,
 Die op den Heer vertrouwt,
 En op zijn goedheid bouwt;
 Hij zal, als Zions berg, nooit wijken,
 Wiens grondslag, door geen aardsch vermogen,
 Ooit wordt bewogen.

Geef, Heer! den goeden Uwen zegen;
 Doe wel aan 't vroom gemoed;
 Maar hem, die onrecht doet,
 En die zich neigt tot kromme wegen,
 Zal God verdoen; doch Isrel leven
 En vrede geven.

16 MAART.

Jezus zeide: Ik ben het. Indien gij dan mij zoekt, zoo laat dezen heengaan. Joh. XVIII : 5, 8.

Judas en Jezus! Maar niet Judas heerscht hier: schoon hij komt met eene gewapende bende. Judas heeft zijn geweten verkracht tot de laagte, dat hij den verraderskus kon geven; ook dit uiterste van boosheid — hij wachtte het wel — wordt verdragen door den Heer. Maar als de liefde, zelfs voor Judas, in 's Heilands hart niet gedood is, alleen de gestrengheid is aan het woord: „verraadt gij den Zoon des menschen met een kus?” En terwijl nu Judas terzijde uitwijkt — koningen treedt men niet in den weg! — keert

zich de Heer tot de bende, die Hem zoekt, die Hij zoekt in hoogerem zin. Dat treft die knechten. Zij hadden stokken bij zich gehad en zwaarden; wie geeft zich zonder verweer in den dood? Zij hadden fakkels mede genomen, verwachtende, dat Hij zich zoude verbergen, of vluchten, en niets van dat alles! Onverschrokken treedt Hij hun tegemoet; en als zij heerschen door hun getal, Hij heerscht als koning door Zijne majesteit. Zedelijke grootheid treft, zelfs hen, en, terwijl zij deinzzen en vallen . . . wie ziet hier niet de profetie en het beeld van wat het ééns zal zijn, wanneer de volle heerlijkheid van des Menschen Zoon zich zal openbaren! Trof hen nu reeds de luister der ziel, door den sluier der knechtsgestalte, . . . wat zal het eenmaal wezen, als Hij geopenbaard zal worden in heerlijkheid; oogen als vuurvlammen, eene stem, die doordringt tot op den bodem van het hardste geweten; en een adem Zijner lippen, die den goddelooze dooden zal. O, dat wij toezien — dat niemand onzer aan de zijde der vijanden sta! Hun toekomst is schande, hun einde is nederlaag!

Die kracht was voor den Heiland het antwoord op Zijn Gethsémané-gebed. Gelijk Elia, door de kracht der hemelsche spijs, doorging tot op Horeb, zoo gaat de Heiland, gesterkt door den Vader, den bloedigen kruisweg, die Zijn kroningsweg is, op. Die onwrikbare kracht was de vrucht van Zijn strijden, het antwoord op Zijn gebed; en wat was voor de jongeren de kracht van hun slapen geworden? Och, er is zooveel strijd en lijden, ook in onze dagen; zooveel moeheid en matheid; zooveel slaap ook; maar is er niet veel te weinig gebed?

De Heiland staat aan den uitgang van Gethsémané, terwijl de bende is ter aarde gevallen. Zóó predikt Hij duidelijk de vrijwillige overgave des Heeren in haren aard en hare vruchten, koninklijk en priesterlijk samen. Zij binden Hem omdat Hij zich laat binden; niemand neemt Zijn leven van Hem, maar Hij legt het van Zichzelf af, en wanneer Hem de krijgsknechten wegleiden, zoo is Hij vrij in Zijne banden, Hij alléén.

En gelijk Zijne houding koninklijk is, zoo is het ook Zijn woord: „indien gij dan Mij zoekt, zoo laat dezen henengaan.” Hij vraagt vrijen aftocht voor Zijne jongeren. In dezen zelfden Olijvenhof zijn zij zoo met zich zelve bezig geweest dat zij Hem den troost van ééne ure wakens niet konden toebrengen, maar Hij weigert nooit

Zijne liefde aan hen. Terwijl Hij tegenover de bende staat, denkt Hij zich den toestand der Zijnen duidelijk in; Zij moeten zich ongedeerd kunnen verwijderen. Het is nu *Zijne* ure; *hunne* ure is het nog niet. Zij hebben nog den Geestesdoop niet ontvangen, die hen tot het martelaarschap in staat stellen zal; zij zullen later hunne herkegen trouw met hun bloed bezegelen; maar nu zijn zij nog niet tot een offer des levens in staat.

En ook zal de geheel éénige beteekenis van den dood des Heeren niet verduisterd worden door het gelijktijdig martelaarschap van Zijne discipelen. Want de Heer sterft niet als een martelaar voor Zijne Zaak, Hij zal Zijne onschuldige ziel uitgieten in den dood als offer Zijns levens. Hij gaat sterven als het Lam, dat de Zonden der wereld wegdraagt. Gelijk de gevangenis des meesters de prijs voor de vrijheid der jongeren, zoo is de dood des Heeren de prijs van het leven der wereld. De redding der verlorene wereld, ziedaar het doel, waartoe hier schijnbaar de Hel kan triomfeeren over den Zoon van God. Om dit te bereiken geeft de Vader den Zoon in dezen nood en dood; geeft de Zoon zichzelf met heilige kalmte over. Zijne banden zijn onze bevrijding; uit degenen, die Hem gegeven zijn, is niemand verloren. Hij bewaart ze voor de eeuwigheid, en redt hen daarom ook uit een aardschen nood, die anders hun geloofsleven met verstikking zou bedreigen. V. G. G.

Gij, die op zee de stormen doet bezwijken,
 Gij kunt de macht uws vijands wel ontwijken,
 Gij sterke Held, die 't Engelenheir gebiedt,
 Gij, wiens bevel uw volgelingen spaarde,
 Wiens woord: „Ik ben 't!” Uw vangren wierp ter aarde,
 Gij toont Uw macht, maar Gij ontvlucht hen niet.

17 MAART.

Jezus dan zeide tot Petrus: Steek uw zwaard in de scheede. Den drinkbeker, dien mij de Vader gegeven heeft, zal ik dien niet drinken?

Joh. XVIII . 11.

Onberaden vrienden doen den Heiland veel moeite aan; en vrienden der waarheid kunnen het den koning der waarheid door hunne wijze van strijden lastig maken.

Het was zeker met de beste bedoelingen dat Petrus zijn zwaard trok; en een discipel zonder Petrus-natuur, of ook met een Petrus-natuur maar zonder zwaard, kan gemakkelijk uit de hoogte op dezen volgeling nederzien; maar nooit mag de goede bedoeling van den jonger worden miskend. Toch rechtvaardigt de goede bedoeling de verkeerde handelwijze niet. Ook Saulus heeft het zoo goed bedoeld als hij de gemeente vervolgde; en toch heeft Paulus er verdriet van gehad tot zijn dood. Met al zijne uitnemende bedoeling toont Petrus door zijn onberaden ijver dat hij een hardleersch discipel in de school van zijnen Meester is geweest. Meent hij waarlijk dat hij den Christus moet beschermen, den Zoon des Levenden Gods? Deze onberaden ijver is de profetie van een aanstaanden, diepen val; de voorbode van de komende verloochening. Wanneer die ijver niet geëischt wordt, wordt hij betoond; en als de belijdenis noodzakelijk is, houden de Petrus-naturen haar terug. En dezelfde Petrus, die hier met het zwaard sloeg, zegt straks van zijn Heiland: „ik ken dezen mensch niet.” Maar zien wij wel altijd klaarlijk hoe het dezelfde geest is, die tot beide daden aandrijft? Dezelfde armoede; dezelfde blindheid? Die den Heer verloochent toont dat de gebedsstemming ontbreekt; en die met het zwaard slaat, bewijst hij daarmede misschien een oog te hebben voor 's Heilands ware heerlijkheid?

De Petrus gestalte heeft voor menigeen nog veel bekoorlijks. Slaan met het zwaard; ook als het der Kerk des Heeren niet naar onzen zin gaat, hoe moedig, hoe ijverig, hoe getrouw schijnt het niet! Toch is het in waarheid minder groot, minder ijverig, minder getrouw, dan met geestelijke wapenen van geduld, geloof en

gebed tegen de machten der duisternis strijden; en wat zegt de Heiland er van?

Hij zegt dat allen, die het zwaard nemen, ook door het zwaard zullen vergaan. Dezelfde geest, die naar het zwaard grijpt, is de geest der practische verloochening, zooveel te gevaarlijker, omdat hij van zich zelven meent, dat hij slaat ter eere van Christus.

Ter eere van Christus! En kon Hij niet in plaats van twaalf zwakke menschen, twaalf legioenen Engelen stellen, tegenover die bende met fakkel en zwaard? Hunkereren zij niet naar het voorrecht om Hem te dienen? Straks, in Jozef's hof, dan moogt gij komen o hemelsche heirscharen! dan moogt gij komen om zijn glorie te zien! Nu aanbidden wij Zijne heerlijkheid in banden; en willen het verstaan, en bidden om het nooit te vergeten: grooter macht, dan die er voor Hem noodig was, om Engelen ten strijde te roepen, was er noodig om die hemelsche heirscharen terug te houden; en veel grooter kracht is het om ééne wonde te helen, dan om er velen met het zwaard te slaan!

V. G. G.

Wie heeft ooit den moed verkregen
 Die de wereld overwint?
 Hij, die geen wegen
 Der zonde mint,
 Maar in Gods zegen
 Zijn wellust vindt!

Deel ook mij die geestkracht mede,
 Gij, o God, zoo goed als groot!
 Wees Gij mijn vrede,
 Bij strijd en nood,
 Mijn veilge reede,
 Ook in den dood!

18 MAART.

En de overpriesters, en de ouderlingen, en de geheele groote raad zochten valschen getuigenis tegen Jezus, opdat zij Hem dooden mochten.
 Matth. XXVII: 59.

De Groote Raad der Joden is bijeen. De vaders van het volk Gods, meerendeels mannen van leeftijd, geroepen om naar de heilige wet Gods recht te spreken, zijn samen gekomen om Jezus te veroordeelen. Welk een schouwspel, de Heer der heerlijkheid door zijne knechten in het verhoor genomen! Hij, die altijd der waarheid getuigenis gaf, door valsche getuigen valschelijk beschuldigd. Wie Jezus liefheeft, kan hieraan niet zonder ontroering denken.

Dat eene vergadering, als wij hier zien, valsche getuigen zoekt om haar doel te bereiken, kan ons niet verwonderen. Heeft de Heer tot Kajafas gezegd: „Wat ondervraagt gij mij? ondervraag degenen, die het gehoord hebben, wat ik tot hen gesproken heb; zie, deze weten wat ik gezegd heb”; zoo lag het vóór de hand getuigen tegen Hem te zoeken. Ook dit kan ons, helaas! niet verbazen, dat er menschen gevonden worden, die, voor geld omgekocht, met een leugen tegen Jezus optraden. Is niet Jezus Christus door alle eeuwen het teeken, dat wedersproken wordt? Is het niet Zijn woord, waartegen nog altijd gestreden wordt? Ach! de satan werkt in de kinderen der ongehoorzaamheid. — Maar dit mag, dit moet ons verwonderen, dat in deze ure geen enkele getuige vóór Jezus optreedt. Immers waren er velen, die dat hadden kunnen doen. Hier zulken, die door Hem beweldadigd waren; daar anderen, op wie Zijn woord een diepen indruk had gemaakt. Wáár waren zij nu? Wij zoeken hen te vergeefs, nu het er op aankwam den moed hunner overtuiging te hebben. Maar laat ons niemand beschuldigen! Beschuldigen wij liever ons zelve, die ook vaak zwijgen, waar spreken plicht en roeping was. En bidden wij van God, dat Hij ons den moed onzer overtuiging geve en ons altijd bereid make om rekenschap af te leggen van de hope, die in ons is. De Heer is het waardig en heeft het aan ons verdiend, dat wij ons Zijner niet schamen. Gij weet, wat Hij gezegd heeft van hen, die Hem belijden voor de menschen, en van hen, die zich Zijns

en Zijner woorden geschaamd hebben. O, wie die nabij zijn hart leeft, zou hier geen reden tot diepe verootmoediging hebben?

De Heer echter heeft geen verdedigers noodig. Ook zonder bijstand van anderen zegepraalt Hij over Zijne vijanden. Hoewel er vele valsche getuigen toegekomen waren, vonden de raadslieden niet wat zij zochten en wilden. Ook niet, toen zich twee opdeden, dus juist het getal, bij de wet vereischt, die een woord van Jezus schandelijk verdraaiden. Maar hoewel het getuigenis van deze twee niet eenparig was, hield zich de hoogepriester, als of het van hoog gewicht was. Opstaande, zeide hij tot Jezus: „Antwoordt gij niets? wat getuigen deze tegen U?” Zoo wil hij Jezus tot spreken dwingen. Ziet de goddeloozen willen den schijn niet hebben van tegen recht en billijkheid te handelen. Hoe boos en onrein van binnen alles zij, uitwendig moet alles naar recht en billijkheid schijnen. Dat is de zuurdeezem der farizeën en sadduceën, waartegen Jezus heeft gewaarschuid. Wachten wij ons voor zulk eene verfoeilijke huichelarij!

Doch Jezus zweeg stil. Naar den raad en wil Zijns Vaders draagt Hij zwijgende de boosheid der menschen. Straks zal Hij spreken met ontzaglijke majesteit, als de waarheid, waarvan Hij getuigt, dit eischt. Maar thans zwijgt Hij, en het is een wijs en waardig, een beschamend en heilig zwijgen. Wat zou spreken hier gebaat hebben? Lasteraars verdienen geen antwoord en laten zich ook niet overtuigen. — *Geen* antwoord was het *beste* antwoord op valsche beschuldigingen, waar geheel het leven van Jezus een getuigenis voor Hem was. Een spreekwoord zegt: wie zich verontschuldigt, beschuldigt zich. Hier kunnen wij zeggen: Hij, die zwijgt, predikt daarmede zijne onschuld en vlekkelooze reinheid. — Het was vernietigend voor Jezus' vijanden. Zwijgende veroordeelt Hij hen, zwijgende geeft Hij hen op. Maar ook openbaart Hij door Zijn zwijgen Zijne gehoorzaamheid aan Zijnen Vader en liefde tot eene verlorene wereld. Gewoonlijk maakt de liefde tot het leven voor het gericht welsprekend. De begeerte om zondaars te redden, naar den wil Zijns Vaders, sloot hier Jezus den mond. Hij heeft ons een voorbeeld nagelaten, opdat wij Zijne voetstappen drukken zouden. Als Hij gescholden werd, schold Hij niet weder, als Hij leed, dreigde Hij niet, maar gaf het over aan dien, die rechtvaardiglijk oordeelt. Wij, die zoo vaak zwijgen, waar wij spreken moesten, o laat ons van Hem leeren te zwijgen, onder valsche

beoordeeling en den smaad der miskennis. Het zal zoo zijn, als niet onze eere, maar de eere Gods het meeste bij ons geldt. Dat geve ons Gods genade!

ADRIANI.

De wereld, die U snood vertrad,
 In schennige' overmoed,
 Hebt Gij oneindig lief gehad,
 Verzoend in eigen bloed.
 Zij schoot haar helsche pijlen af,
 Zij stiet u in den nacht van 't graf,
 En Gij, o Liefdemajesteit,
 Gaaft haar de zaligheid!

19 MAART.

En de Hoogepriester, antwoordende, zeide tot hem: Ik bezweer u bij den levenden God, dat gij ons zegt, of gij zijt de Christus, de Zoon van God. Jezus zeide tot hem: Gij hebt het gezegd.

Matth. XXVI : 63, 64a.

Openlijk en voor de hoogste Overheid getuigende, bezweert Jezus hier voor haar, voor zijn volk, voor zijn God en alle heilige engelen de waarachtigheid van al wat Hij gedaan en gesproken heeft. Zijn eerste belijdenis was het woord des twaalfjarigen tot Maria geweest: „wist gij niet dat ik zijn moest in de dingen mijns Vaders?” Wat daar in de reine ziel des kinds in aanduiding als van verre beseft wordt omtrent zijn persoon en zijn bestemming, datzelfde staat hier in volle klaarheid voor het oog des Heiligen en wordt beleden voor een wereld die Hem verwerpt. Ja zoolang dezelfde vraag: „zijt gij de Messias?” Hem gedaan was met de bedoeling om Hem dan tot koning te maken, had Hij het antwoord steeds ontweken: maar hier, waar het er op aankomt er voor te sterven, hier antwoordt Hij „ja ik ben het.” Hij weet dat dit woord hem den dood zal kosten, daarom is het niet een woord van aanmatiging, zoo als het Sanhedrin meent, maar van zelfverzaking. En hier, in deze diepte des doods ingaande, hier is Hij juist, hier is Hij meer dan ooit

Zoon van God. Dit woord zelf in zijn zedelijke hoedanigheid is bewijs voor de waarheid die het inhoudt. „Toen hij, ik wil niet zeggen aan het ruw geweld zijner vijanden, zonder hoop van langer te kunnen leven, was blootgesteld: dat is onuitsprekelijk gering: maar toen hij verlaten, op het punt van voor altoos te verstommen, zonder éénige zichtbare inrichting tot gemeenschap onder de zijnen werkelijk tot stand gebracht te aanschouwen, tegenover de indrukwekkende pracht der oude verdorven instelling van Israël, die sterk en machtig hem tegen trad, omgeven van al wat eerbied inboezemen en onderwerping gebieden kan, ja van al wat hij zelf van kindsbeen af geleerd had te eeren, zelf alleen door niets dan zijn zelfbesef geschraagd, toch zonder bedenk dit „ja” uitsprak, het grootste woord dat ooit een sterveling heeft uitgesproken — toen was dit de heerlijkste apotheose; en geen Godheid kan zekerder zijn dan welke zichzelf alzóó verkondigt.”

GUNNING.

U Christus, onzen Heer, bekleed met majesteit!
 U, 's Vaders eengen Zoon, zij lof in eeuwigheid!
 Het menschdom lag in schuld en vloek voor God verloren,
 Gij werdt, den mensch tot heil, uit eene maagd geboren:
 Gij hebt aan 't kruis voor ons den dood zijn macht ontnomen,
 Zoo baandet Ge ons den weg om weer tot God te komen.

20 MAART.

„Maar hij verloochende hem, zeggende: Vrouw! ik ken hem niet.”

Luc. XXII, 57.

Na het verlaten van Gethsémané was Petrus Jezus van verre gevolgd met Johannes. Deze, die van minder geringe afkomst was dan zijne medediscipelen, was met den hoogepriester bekend en maakte hiervan gebruik om den toegang te verkrijgen tot het huis waar de Heer werd binnengeleid. Hij ten minste zocht zijne betrekking op Jezus niet te verbergen. Petrus, dien de deurwaardster niet kende, werd niet toegelaten; maar Johannes, dit bespeurende, keerde als een trouw vriend terug, om ook hem toegang te ver-

schaffen. Hier begint nu de geschiedenis van den treurigsten afval die ons in Gods Woord wordt vermeld. In stede van slechts den blik gevestigd te houden op zijnen Meester, en door het gebed zijn reeds verflauwendende moed te versterken, mengde Petrus zich onder de menigte en voegde zich bij de dienaren die zich in het midden der plaats om het vuur warmden. Weldra echter naderde ook de deurwaardster het vuur, en herkende Petrus. „Ook gij waart met Jezus den Gallileër” zeide zij, waarschijnlijk op een toon die van verwondering getuigde. Petrus hield zich alsof hij haar zelfs niet begreep, en om zijne verwarring te verbergen, stond hij op en wilde zich verwijderen. Toen kraaide de haan voor de eerste maal. Maar als hij naar de voorpoort uitging, zag hem weder eene dienstmaagd en nog anderen die daar waren, en zeiden tot elkander: „Deze was ook met den Galileër.” Weder loochende Petrus; maar reeds had hij een stap gezet op het pad der zonde, en nu bevestigde hij zijn leugen met een eed. Ongeveer een uur later herkenden hem velen van degenen die hem omringden, aan zijn Galileschen tongval, en een bloedverwant van dien Malchus wien hij in den hof een oor had afgehouden, kwam op hem toe, en zeide tot hem: „Heb ik u niet in den hof gezien met Hem?” Nu beving hem de vreeze geheel en al; „hij begon zichzelve te vervloeken”, dat is Gods vloek over zich in te roepen, zoo hij de waarheid niet sprak, en te zweren, zeggende: „Ik ken dien mensch niet.” Ach wie zal zeggen waar men stil zal staan op den weg der ontrouw?

MONOD.

Verachtelijk ten toon gesteld,
 Maar altijd groot van harte,
 Verdraagt Gij valsheid, smaad, geweld,
 En de allerwreedste smarte.
 Men ziet in U, schoon lang verbeid,
 Thans geen gedaante of heerlijkheid,
 Durft zelfs uw Godheid schennen,
 Voor U wiens trouwe nimmer zwicht;
 Verbergt Uw vriend zijn aangezicht,
 En veinst U niet te kennen.

21 MAART.

En terstond, als hij nog sprak, kraaide de haan. En de Heer, zich omkeerende, zag Petrus aan. Luc. XXII : 60, 61.

Hierin betoont zich de liefde des Heeren voor Zijne kinderen, zelfs voor de zwaksten en onwaardigsten onder hen, dat zoo Hij Satan al toelaat hen te verzoeken, Hij hen toch niet weder in zijne macht doet vervallen, want „de genadegift en de roeping Gods zelf waakt over zijne afgedwaalde kinderen om hen verootmoedigd en berouwvol tot zich terug te brengen”, en Zijne genade doet dikwijls eene op zich zelve onbeduidende omstandigheid krachtiglijk spreken tot hun geweten. „Terwijl Petrus nog sprak, kraaide de haan.” Dat hanengekraai trof niet alleen het oor van den discipel; het drong door tot in het diepst zijner ziel. „En de Heer, zich omkeerende, zag Petrus aan; en Petrus werd indachtig het woord dat de Heer tot hem gesproken had: „Eer de haan zal gekraaid hebben, zult gij mij driemaal verloochend hebben.” Petrus *werd indachtig*. Onder den invloed van dien blik des Heeren herinnerde hij zich eensklaps zijne vermetelheid, zijne beloften, de waarschuwingen zijns Meesters, zijne hardnekkigheid, de zachtmoedigheid van Jezus die hem het laatste woord had gelaten. En nu terwijl de Heiland zwijgend voor Zijne rechters stond, dacht Hij nog aan den armen, ontrouwen discipel die Hem verloochende; nu zelfs bad Hij voor Petrus, terwijl Hij de schaamte en de smart voorzag waarmede de discipel tot Hem terug zou keeren; en daar Hij niet tot Petrus gaan of hem toespreken kon, daar dit den apostel in gevaar zou hebben gesteld, zoo keerde Hij zich om, en wierp een blik op hem, waaruit te gelijk verwijt en medelijden, liefde en vergeving, troost en opbeuring spraken. Welk eene kracht heeft die blik van Jezus om het hart te verbrijzelen, en wat moest Petrus niet lijden bij de gedachte van niet onmiddellijk zich aan Jezus voeten te kunnen werpen, en Hem om vergeving te smeeken! „En Petrus, naar buiten gaande, weende bitterlijk.”

Gelijk zijn hoogmoedig zelfvertrouwen de eerste stap was geweest tot zijnen val, zoo was nu zijne verootmoediging de eerste stap tot zijne opbeuring. De smart over de zonde kan en mag niet gering zijn, zelfs al weten wij dat zij den vloek der wet niet meer met

zich brengt. En toch, bedenken wij het dat niet de tranen des berouws, maar alleen het bloed van Jezus, door de genade Gods onze zonden kan wegnemen! De verloochening van Petrus wordt door de gewijde schrijvers van zooveel gewicht voor ons geacht, dat zij ons in al de vier Evangeliën wordt medegedeeld. Wachten wij er ons dan voor, te zondigen, gelijk Petrus, door de waarschuwingen des Heeren te veronachtzamen, zijnen Geest te weêrstaan, ons over Hem of over zijn Woord te schamen, of te vreezen Zijnen naam te belijden. Wij weten niet wat wij in dergelijke omstandigheid zouden doen, indien wij aan onszelven waren overgelaten. Dat ons deze gebeurtenis dan leere in steeds nauwer gemeenschap met God te leven! MONOD.

Hef aan, mijn ziel! hef aan het lied,
 Dien Heer tot lof, op wien ik bouwe,
 Bij al mijn ontrouw steeds getrouwe,
 Die, vaak verlaten, nooit verliet.

Och, werd ook ik getrouw als Hij!
 Troost, Heiland! ook die laatste smarte,
 Opdat het voortaan hart voor harte
 En leven ook voor leven zij!

22 MAART.

Wat dunkt u lieden? En zij, antwoordende, zelden: Hij is des doods schuldig. Matth. XXVI : 66.

De doodvijanden van Jezus hadden nu Zijn dood besloten. 't Geen zij te voren meermalen hadden gezocht, meenden zij nu zeker gevonden te hebben. Te voren bemerkten de Apostelen dat zij Jezus zochten te dooden, maar nu konden zij Hem zien als een ter dood verwezene. Jezus moest sterven, of Kajafas kon niet leven. Vroeger was Jezus der Joden handen ontgaan, maar nu stond Hij tusschen hunne handen gebonden. Vroeger wilden zij Hem steenigen, maar nu dachten zij Hem te kruisigen. De onschuldige was des doods schuldig verklaard. Dit vonnis in stemming gebracht zijnde, werd éénstemmig aangenomen. Nu was de Vorst des Levens een

man des doods. Zoo voldeden de Joden hunnen moorddadigen lust, maar vervulden ook de voorzeggings der Schriften. Toen Jezus als een Lam gekomen was, moest hij ook als een Lam geslacht worden. Hij was op de aarde een spruit uit Davids geslacht, maar Hij moest ook uitgeroeid worden voor Davids geslacht. Hij moest niet alleen lijden, maar ook smartelijk sterven, zoude Hij onze ongerechtigheden verzoenen.

De offeranden werden niet alleen gebonden maar ook gedood; zoo moest het ware offer gebonden geleid worden tot zijn dood.

Hoe had Hij ons Pascha kunnen wezen, indien Hij niet ware geslacht geworden? Jezus had niet alleen voorgezegd, dat de Zoon des menschen zoude gevangen worden, maar ook dat Hij ter dood zoude overgeleverd worden. Onze verlossing was door vangen, geeselen en bespotten niet te bekomen! Daar moest een bloedige dood wezen, zouden wij van bloedschulden verlost worden. Hij moest *alles lijden*, zoude Hij voor ons allen lijden. Of Jezus moest gedood worden, of wij moesten eeuwig sterven. Wat wonder dan dat de Joden Zijn dood besloten, die te voren al in den Hemel was besloten! En gelijk zij hadden gestemd dat Hij des doods waardig was, zoo leiden zij Hem henen, daar hij sterven zoude. RIDDERUS.

Hij heeft voor U den dood geproefd,
 Voor U den vloek getorscht der zonden,
 Voor U in 't doodendal getoefd!
 Voor U is zonde en graf verslonden!
Herleven gaat gij op Zijn stem?
 Neen! wie in Hem gelooven,
 Reeds *zijn* zij levende met Hem,
 Met hem gezet daarboven!

Door lijden heên tot heerlijkheid!
 Licht eerst na middernachtlijk duister!
 Bezwijk mijn ziel, niet, maar verbeid!
 Hij zal verschijnen vol van luister.
 En reeds bestraalt een morgenster,
 Het onweêr dat zich gadert,
 En reeds vertoonen zich van verr'
 De teekenen dat Hij nadert!

23 MAART.

Toen heeft Judas, die hem verraden had, berouw gehad, en heeft de dertig zilveren penningen den Overpriesteren en den onderlingen wedergebracht, zeggende: „ik heb gezondigd, verradende het onschuldig bloed!” maar zij zeiden, „wat gaat ons dat aan? gij moogt toezien.”

Matth. XXVII : 3, 4.

De geldgierheid is een verderf. Had Judas niet gierig geweest naar het geld, hij had niet geraakt aan een gruwelijke strop. Men mag gierig veel gelds in den buidel steken, maar dat geld zal daarna *de ziel met veel smarten doorsteken*. Dit kwaad zag Salomo ook onder de zon, dat het geld bewaard wordt tot verderf van zijn Meester.

Het geld staat den geldzuchtige zeer duur, dewijl hij daarvoor zijne ziel aan den duivel verkoopt. 't Geld, kwalijk verkregen, of verraadt zijn bezitter, of vliegt hem onverwacht uit den buidel; en dit vergrootte Judas' ellende dat hem beide dit kwaad aantrof. De verrader raakte zijn geld onverwacht kwijt, maar eerst had het zijne ziel jammerlijk verraden. 't Geld had hij vroolijk aangezien, maar hij had daar niet meer van dan het gezicht. 't Geld is als eene vergiftige brok, die begeerig was ingeslokt, en in doodwalging wordt uitgebraakt. 't Geen men heeft opgeslokt, spuwt men uit, en daarmede geeft men ook zijne ziel veeltijds over, gelijk Judas zijne ingewanden uitstorte. (Hand. 1 : 18.) Paulus zeide, dat *die rijk willen worden in den strik des duivels vallen* en Judas is daardoor in zijn eigen strik verhangen. Zooveel penningen, zooveel tentatien; maar ook zooveel doodstrikken.

Godloozen zijn wreed, boozen zijn onbarmhartig. De barmhartigheden der godloozen zijn wreedheid. Deze godlooze overpriesters houden zich zonder medelijden tegen Judas. Zij lieten hem troosteloos staan en door smartelijke wanhoop vergaan. Daar was voor hem noch hulp, noch raad, alhoewel zij hem zagen in een ellendigen staat. Zoo wordt de natuur wreed, wanneer zij door de zonde is verhard. Zoo vraagt men niet naar eens anders rampzaligheid, dewijl men zelf geen deel heeft in de zaligheid. Men laat sterven dat sterft, als men maar zelf denkt te kunnen leven.

Die Judas bij de Overpriesters ziet staan, kan daar eene klare schilderij van den loop der wereld bezien. Toen zij Judas van noode hadden was hij hun een aangenaam gezelschap, maar nadat zij hem gebezigd hebben, verwerpen zij hem. Eerst zette men hem een stoel met een kussen, en nu ziet men hem over de schouders aan. Judas was hun vriend zoolang hij hun behulpzaam was, maar nu hij zelf hulp verzoekt, klopt hij voor een doofmansdeur. Zoo is de wereld! Zoolang kent zij vrienden, als zij die van noode heeft; zoolang eert zij iemand, als zij iemand gebruikt; zoolang de wereld met iemand weet voordeel te doen vleit ze zoo beleefd als Absalom zijn Vaders burgeren; maar als men komt wederom vriendschap begeeren, dan staat de wereld met gesloten handen. Heeft men de wereld in verlegenheid geholpen, haar dank is het: „helpt u zelve; gij moogt toezien”; voor goede daden ontvangt men zelfs geen goede woorden. Als de dienst uit is, dan eindigt de vriendschap. RIDDERUS.

Mij zal geen wereld vangen,
 Die louter logen is.
 Het blosje op haar wangen,
 Is huichelend vernis.
 Die 't Levensbrood geniet,
 Smacht naar de kruimels niet,
 Die vallen van haar disch.

24 MAART.

En als hij de zilveren penningen in den tempel geworpen had, vertrok hij, en heengaande, verworgde zich zelve.

Matth. XXVII : 5.

Zoo ver kan de menschenmoorder den ellendigen mensch brengen, dat hij een moordenaar wordt van zich zelve. De duivel was eerst in Judas gevaren, en porde hem aan om Jezus te verraden; maar daarna dreef hij hem tot zijn eigen strop.

Dat is de troost der wereld, dat men zich alle troostmiddelen afsnijdt; en om eene kwellende conscientie te ontgaan, dat men

zich nederstort in helsche tormenten. Dus liep *Judas naar zijn eigen plaats*, die voor de zelfmoordenaars ter straf bereid is. O gruwel! dat de mensch is een hater van zijn eigen leven! Immers *heeft niemand zijn eigen vleesch gehaat*, het moet dan des duivels ingegeven zijn, dat de mensch zijn eigen leven versmaadt. Al wat leeft zoekt te leven, en strijdt tegen al dat vijand is van zijn leven; maar zóó verblindt de vijand de oogen der menschen, dat zij vijanden worden van hun eigen leven. Dat, *Gij zult niet dooden*, is ook zooveel als, *gij zult u zelve niet vermoorden*. Hoe nader vriend verongelijkt, hoe grooter het ongelijk is; geen grooter ongelijk, dan dat de mensch zich zelf dus verongelijkt! Paulus riep tot den stokbewaarder: „Doet U zelve geen kwaad” maar velen doen zich zelve dit kwaad, als ware het voor hen het grootste goed. Niemand mag zich zelve ontslaan, die staat onder het gebod van een Souverein; hoe zal men dan de standplaats des levens verlaten, daar de Heere ons in heeft gesteld? 't Mag zijn, dat men met Simeon om ontslag bidt, (Luk. 2 : 29.) maar het kan niet geoorloofd wezen, dat wij ons zelve los maken.

Ik weet niet of Judas begraven is geworden, al is het dat om zijn geld eene begraafplaats gekocht is. Maar dit weet ik, dat de burgerlijke rechten een eerlijk begraven weigeren, aan hen die de handen aan hun eigen leven hebben gelegd.

Indien het deel der doodslagers is, in den poel die brandt van vuur, wat andere hope is er dan voor die geworden zijn doodslagers van zich zelve?

RIDDERUS.

De booze Waereld laat haar arme slaven strijden,
 Om 't levenloos metaal en 't dorre lauwerblad:
 Mijn Koning geeft om niet, die aan Zijn dienst zich wijden,
 Den schoonsten naam: *Gods kind*, en *Vreê*, Gods grootsten schat.

Neen! neen! de Waereld niet zal me ooit voor haar zien knielen.
 Die rijk is, bedelt niet. Ik koos voor de eeuwigheid,
 Het eind van alles is: de zaligheid der zielen;
 En Jezus is de Gids, die tot dat einde leidt!

25 MAART.

Zij dan leidden Jezus van Kajafas in het rechthuis.

Joh. XVIII : 28a.

De ijver der godloozen beschaamt de traagheid der godzaligen. Deze joden waren den ganschen nacht bezig om Jezus te vermoorden, en de goede discipelen konden in den Hof niet één uur met Jezus waken. De vromen vallen in slaap, als er wat goeds te doen is; de godloozen willen niet slapen voor dat zij het kwade gedaan hebben. De booze joden waren met den avondstond begonnen, en voerden hunne boosheid des morgens vroeg uit. Zoo kon Achab niet slapen, omdat hij Naboths wijnberg nog niet had gestolen. De booze meent dat hij ongelukkig is, indien hij zijn gruwel niet spoedig kan volbrengen. Zoo zijn de kinderen der duisternis voorzichtiger om het kwade te doen, dan de kinderen des lichts om het goede te doen. Toen Judas had voorgenomen om Jezus te verraden, verzuimde hij geene gelegenheid om dat op het spoedigste uit te voeren. De zaaiers slapen, terwijl de booze zijn onkruid zaait. Dit voordeel heeft het kwade boven het goede, dat het met meerder ijver wordt voortgezet. Paulus zeide, dat *in het goede altijd te ijveren, goed is*; maar de booze meent, dat de ijver in het kwade, nooit kwaad is. Geen tijd schijnt ontijdig te wezen, voor die hunnen tijd besteden om kwaad te doen. Als het helsche vuur ontvangen is, dan wil het voortbranden. Duivelsche ingevingen bespoedigen het voortbranden. Er moet geen tijd verzuimd worden, opdat er geen werk worde nagelaten.

De wereld wil Jezus kwijt wezen, en daarom geeft ze hem over. Zoo leverden de joden Jezus aan de Heidenen over, omdat zij aan Hem geen deel begeerden. Gelijk Hij uit Kajafas zaal werd uitgeleid, zoo kan de wereld niet rusten zoolang Jezus in haar is. De Gadarenen wilden Jezus in hun land niet hebben; de Samaritanen wilden Jezus niet herbergen. De wereld wil alles gaarne logeeren, als Jezus er maar niet bij is. Bacchus wordt ontvangen, Venus wordt gehuisvest. Pluto vindt de beste zaal; Ceres wordt overal

aangebeden; de Duivel vindt gebezemde woningen, maar Jezus is een onaangename gast, dien men maar zoekt kwijt te zijn.

RIDDERUS.

Neen, Heer! mijn liefde kan Uw liefde nooit gelijken.

Gij gloeit, en ik verkleum. Gij juicht, ik zucht van smart!
Gij overstroomt mij steeds met nieuwe teerheids blijken,
Ik geef U niets in ruil. — Verander dan mijn hart!

Uw Woord is waar en goed, — toch sluit ik twijflend de ooren,
Hoe flauw is mijn gebed! Wat is mijn hemel zwart!
Wat schijnt mijn laatste hoop vaak reddeloos verloren!
Wat is mijn God vaak ver! — Verander dan mijn hart!

Ik weet, getrouwe Heer! hoe U mijn koelheid griefde;
Maar Gij — verandert niet. Uw teederheid volhardt.
Gij wilt mijn Zaligheid: daarom wilt Gij mijn liefde —
Niets, als ik U verstoot, verandert ooit mijn hart!

26 MAART.

En Jezus stond voor den Stadhouder. Matth. XXVII : 11a.

Jezus stond voor de rechtbank van den Stadhouder, opdat Hij ons verlossen zoude van de rechtbank des rechtvaardigen Gods. Hij stond daar om veroordeeld te worden, opdat wij namaals zouden vrijgesproken worden. Jezus stond openbaar, zoo zullen wel allen worden geopenbaard voor den Rechterstoel van Jezus, maar wij! Jezus hier stond om voor ons verwezen te worden 'ter dood, zoo zullen wij voor Hem staan om vrijgesproken te worden van den dood. *Die in den Zoon geloofd komt niet in het oordeel.* Vreeselijk ware het voor den Heer te verschijnen, indien Jezus hier voor ons niet ware verschenen. Hij stond daar gebonden, opdat hij onze ziele zoude ontbinden; Hij stond daar als een misdadiger opdat Hij ons verlossen zoude van onze misdaden; Hij stond daar om het doodvonnis te ontvangen, opdat het vonnis der verdoemenis nooit over ons wierde gesproken. Jezus stond daar in vrijmoedigheid, nu kunnen wij ook

tot God komen *in vrijmoedigheid*. Nu Jezus gewillig stond om zich te laten veroordeelen, zoo hebben wij niet te vreezen het veroordeelen. Indien wij maar in Christus zijn, zoo weten wij dat Christus waarlijk voor ons was. Dus mogen wij in blijdschap onze hoofden opheffen naar den Hemel, wanneer de Rechterstoel bereid zal worden in de wolken. Nu Jezus voor den wereldschen Stadhouder stond ter dood, zoo zal hij dan voor ons verschijnen ten eeuwigen leven.

Jezus antwoordde niet één woord. Gelijk Hij door der Joden beschuldigingen tot spreken niet was bewogen geworden, zoo kon Hem Pilatus aanspraak tot spreken niet bewegen. Hij die altijd dezelfde is, bleef ook zich zelve gelijk; Hij was als een stom Lam ter slachting gegrepen, en bleef nog stom staan voor Zijn slachters. Had Pilatus Hem het spreken geboden, mogelijk had Hij den Rechter gehoorzaamd; maar nu Pilatus maar verwonderd vraagde, zoo liet Jezus hem in die verwondering blijven. Tegen die vele zaken, antwoordde Jezus niet één ééning woord.

Pilatus verwonderde zich, en waarlijk 't was om zich te verwonderen! Men had wel gelezen van lijdzame heidenen, maar niet van zwijgers, als zij voor het gericht werden beschuldigd. Al is 't dat zij veroordeeld waren te sterven, nochtans wilden zij zich als schuldigen niet laten vermoorden. Hier zag Pilatus een voorbeeld te Jeruzalem, welks gelijke hij nooit vernomen had te Rome.

Het was te verwonderen dat de Joden zoo veel wisten te zeggen, ten laste van dien armen Jezus; maar wonderlijker was het, dat die onschuldige Jezus niet één woord sprak tot bescherming van Zijne eer. Immers merkte Pilatus dat de Joden op Jezus dood loerden, 't was dan voor hem te wonderlijk dat Jezus zijn eigen leven niet beschermde. Een eerlijk man staat voor zijn goeden naam, en de eerlijkste sprak hier niet één woord voor Zijne eigene eer! Pilatus dan bleef hierover verwonderd, dewijl hij de redenen niet had doorgrond. Had hij Jezus wel gekend, hij had met een ander oordeel dit ingezien.

Zoo lang de wereld in het booze ligt, zullen er ook wezen booze beschuldigers van de Godzaligen: 't geen Jezus heeft geleden, hebben de Christenen altijd te verwachten. De Overpriesters beschuldigden Jezus valsch, en zoo is geweest het lot van die waarlijk den Heer vreesden. Zoo is de vrome Naboth aan zijn dood gekomen, en de Godzalige Jeremia werd daardoor gevangen gezet. Elias moest

hooren dat hij een beroerder Israëls was, en Paulus werd beschuldigd dat hij een pest was voor het land. Een Christen te wezen en als een booswicht beschuldigd te worden, plachten voortijds samen te gaan. Jezus voorzeide dat de boozen zouden tegen Gods kinderen liegen, en alle kwaad van hen spreken, en die profetie wordt nog dagelijks vervuld. Die dit van de wereld dragen moet, die moet gedenken dat dit het lot dergenen is, die van de wereld niet zijn.

RIDDERUS.

Gelijk een lam, dat stil ter slachtbank gaat,
 Gelijk een schaap zich zwijgend scheeren laat,
 Zoo deedt G' Uw mond niet open, onder 't kwaad
 U overkomen;
 God heeft U uit het oordeel weggenomen,
 Toen G' elke teug des bekera hadt gedronken,
 En 't zondig volk gerechtigheid geschonken
 In 's Heeren oog.

27 MAART.

Jezus antwoordde: Mijn Koninkrijk is niet van deze wereld. Indien Mijn Koninkrijk van deze wereld ware, zoo zouden mijn dienaars gestreden hebben opdat ik den Joden niet ware overgeleverd; maar nu is Mijn Koninkrijk niet van hier.

Joh. XVIII : 36.

Als Jezus zeide, *dat Zijn dienaren voor Hem zouden gestreden hebben, indien Zijn koninkrijk van deze wereld ware*, zoo wijst Hij evenwel aan wat onze plicht is, dat wij ons uitgeven voor dienaren van dezen onzen Koning. Het past een onderdaan te staan voor zijn Koning, en zijne eer ten hoogste te bevorderen. Wij kunnen en moeten nog voor Jezus strijden, al is het, dat 't niet geschiedt met uiterlijke wapenen. Jezus wordt ons als een aanvoerder voorgesteld, *en de Zijnen* worden gezegd met Hem te strijden. Hij is de *Overste Leidsman* (Hebr. 12 : 2,) en geloovigen zijn Krijgsknechten van Hem (2 Tim. 2 : 4.). Paulus zeide, „wij hebben den strijd”, en beval ook aan te doen de geestelijke wapenen. Daar is nog voor Hem te

strijden opdat Hij niet worde overgeleverd. Zijn Leer wordt bestreden, Zijn Kerk wordt bevochten, Zijn Leden worden verraden. Hier moeten wij dappere mannen wezen, tot bewijs dat Jezus voor ons een waardig Koning is. Het vleesch wil Zijn Koninkrijk verraden, de wereld wil het bederven. De duivel wil het berooven. Dus moeten wij voor Zijn Koninkrijk strijden, zullen wij onzen naam met waarheid belijden.

Maar ook, is Jezus een Koning, zoo moet het erkend zijn. Is Hij onze Koning, zoo komt hem toe gehoorzaamheid en dienst. Zoo wordt geboden; daar gezegd wordt, dat Hij tot Koning gezalft is. Die Hem gehoorzaamheid weigeren, worden zwaar gestraft. Belijden wij dat Hij is onze Koning, zoo moeten dat onze werken getuigen. Is Hij onze Heer, zoo geeft hem ook Zijn eer; zijn wij Zijn dienaren, zoo moeten wij Hem dienen; zijn wij Zijne onderdanen, zoo moeten wij Hem onderdanig wezen.

Die Zijn *banden* zoeken te verbreken, zullen door Zijn *ijzeren Schepter* worden verbroken. Het is eene beklagelijke staat der Christenen, dat een Pilatus wederom in spot Jezus zoude mogen vragen: „*zijt Gij een Koning*”? Ja, *zijt Gij een Koning niet van de wereld*, daar Uwe onderdanen meest geheel wereldsch zijn? Waarlijk, is Jezus een geestelijk Koning, *wáár* zijn Zijne geestelijke dienaars?

Onze plicht is, die misstelling te verbeteren, en onzen Koning beter te erkennen. Wij moeten zóó geestelijk leven, dat wereldsche Pilatussen begrijpen kunnen, dat Christus Koninkrijk niet van de wereld is. Al zijn wij nog hier beneden, wij moeten niet wezen van beneden. Is dan Jezus Koninkrijk niet van deze wereld, zoo laat ons ook toonen, dat wij niet zijn van deze wereld.

RIDDERUS.

Die Koning van Gods heerlijkheid,
 Blijft heerschen zonder eind van dagen!
 En gij, o volk, dat Hem verbeidt!
 Hij ziet u worstlen, lijden, klagen.
 Houd moet, klein kuddeke, houd moed!
 't Heelal is Hem gegeven!
 En Hij, Hij gaf voor u Zijn bloed,
 Hij leeft, en gij zult leven.

28 MAART.

Mijn Koninkrijk is niet van deze wereld.

Joh. XVIII : 36.

De ure komt, in welke allen, die in de graven zijn, Zijne stem zullen hooren. . . . Maar ook de dooden, die niet in de graven zijn, zullen de stem van Gods Zoon hooren en opstaan. Zijn rijk was niet van deze wereld. Al was Hij ook Heer en meester van de natuur en al is Zijne prediking ook toepasselijk op de dingen van het dagelijksch leven, al was Hij overal met Zijne hulp gereed, toch was dit Zijn eigenlijk gebied niet. Hij is de Koning van de onzichtbare wereld; al Zijne zichtbare werken en wonderen moeten slechts medewerken tot het groote doel: „om den menschen de oogen te openen voor de onzienlijke dingen”.

Als Hij tot den geraakte spreekt: „Zoon, wees welgemoed, uwe zonden zijn u vergeven”, zal deze wel tot zich zelf zijn ingekeerd en zal hij wel hebben begrepen, wat het wil zeggen, als Christus den menschen de zonden vergeeft; doch de schriftgeleerden, die er bij waren, wisten het niet en hadden er allerlei bedenkingen tegen in te brengen. En Christus zeide: „doch opdat gij moogt weten, dat de Zoon des menschen macht heeft op de aarde de zonden te vergeven (toen zeide Hij tot den geraakte): „Sta op, neem uw bed op en ga henen naar uw huis.”” En hij, opgestaan zijnde, ging henen naar zijn huis. Zoo is ook de opwekking van een doode wel een groot werk, maar toch bestaat er nog een grooter; gelijk de ziel verheven is boven het lichaam, zoo is ook de opwekking van den geest verheven boven die van het stof. Dit is het eigenlijke, doch onzichtbare werk van Christus; opdat wij nu echter zouden weten, dat Hij de lang verwachte helper en held was en dat Hij de macht had om des menschen geest Zijne vroegere heerlijkheid te hergeven, zoo wekte Hij ook het lichaam uit den doodslaap op. Zij nu, die dit hoorden en die naar de waarheid zochten, wisten dat niemand zulke teekenen kon doen, die niet van God gezonden was en zij gingen tot Hem om bij Hem den raad en den troost voor hunne zielen te vinden, die de menschen niet kunnen geven. Zij verstonden het dat Zijn Koninkrijk van deze wereld niet was.

CLAUDIUS.

Laat ze vallen, al de muren,
 Van Uw blinkend luchtpaleis:
 Iedere puinhoop preëkt een waarheid,
 Blijft een mijlpaal op Uw reis.
 Laat deze oude, ontwijde wereld,
 Louterende in de vlammen staan:
 Al de onreine misgestalten,
 Moeten met haar ondergaan.
 Laat u Christus' kruis genoeg zijn:
 Al de rozen van Uw droom,
 't Paradijsveld Uwer hope,
 Groeien bij dien Levensboom.

29 MAART.

Jezus antwoordde: Mijn Koninkrijk is niet van deze wereld.

Joh. XVIII : 36a.

Dat Jezus Koninkrijk niet is van deze wereld, moet ons bijzonder troosten in de wereld. Is in de wereld ons deel klein, in Christus Rijk is ons deel zeer groot. Bezitten wij geene wereldsche goederen, die zijn geen inkomsten van Christus Rijk. Wij kunnen Zijn groote gunstelingen wezen, en wel zoo arm als Lazarus gevonden worden. Laat de wereld haar volle schatten hebben, dat zijn maar goederen van wereldsche Rijken. Waarlijk, daar is voor ons troost genoeg; indien onze ziel door dat geestelijke oog ziet, zoo zal ze zien Jezus met heerlijkheid gekroond. Hoe kan Hij een arm onderdaan wezen, die zulk een heerlijk Koninkrijk heeft? Wil de wereld bezwijken, de Hemel zal altijd bestaan. Wil men hier onze schatten rooven, den Hemelschen schat zal niemand stelen. Zijn wij hier verachten, daar zijn wij verheerlijkten. Zoo ons geloof wel ziet, zoo zien wij ons zelve al *gezet in den Hemel*. Immers ontbreekt hem niet, die dit groote al heeft! Immers gaat hij niet verloren, die zijne ziel hier zoekt te behouden. Immers kan hij het aardsche vergeten, die van dit Hemelsche Manna heeft gegeten! Immers moet het natuurlijke verdwijnen, als wij het geestelijke zien helder schijnen!

Immers kunnen wij de geheele aarde verachten, als wij dat Hemelsche Koninkrijk verwachten. Immers moeten wij ons verheugen in den Geest, als wij ons vinden deelgenooten van dit Koninkrijk des Geestes! Zeker zullen wij gelukkig leven, als wij als onderdanen van Jezus Rijk leven.

RIDDERUS.

Hebt gij Zijn vreë gevonden,
 Dan vndt gij 't Hoogste Goed:
 Dan is geen star verzwonden,
 Dan overstroomt geen vloed!
 Wat loog — is weg gedreven:
 Der droomen lustwarand.
 Wat waar was, — is gebleven:
 Uw erfgoed in Gods hand!

Daar is nog niets vervlogen,
 Schoon ook dit slijk vergaat!
 Al schemeren uwe oogen,
 Al rimpelt uw gelaat,
 Al snellen de uren henen,
 Al is de laatste ontzweefd —
 Niets is voor 't hart verdwenen,
 Dat Gode in Christus leeft!

30 MAART.

Een iegelijk die uit de waarheid is, hoort mijne stem.

Joh. XVIII : 37.

Mijne schapen hooren Mijne stem.

Joh. X : 27.

Willen wij weten wie wij zijn, laat ons acht geven wien wij hooren. Die Jezus stem hooren, zijn waarlijk uit de waarheid herboren. Het bekommert ons dikwijls dat wij niet weten of wij behooren tot het getal van Jezus schapen, doch wij hebben maar acht te geven, of wij luisteren naar Jezus stemme.

Het is onnoodig dat wij Gods verborgenheden gaan doorzoeken, laat ons maar wel onze eigene consciëntie onderzoeken. Zijn wij

onder die welke Jezus stem gaarne hooren, zoo weten wij ook dat, dat wij door God tot de zaligheid zijn verkoren. Die *ten leven* zijn verordineerd, die gelooven; en die gelooven, hooren Jezus stem. Die aan Jezus gegeven zijn uit de wereld, die zijn liefhebbers van Jezus *woorden*. Indien gij de stem van uwen Herder Jezus hoort, zoo weest verzekerd dat Jezus *Zijn leven voor U heeft gesteld*. Die naar de waarheid is, die is ook uit de waarheid. Die met vermaak de waarheid wil hooren, die is ook uit de waarheid wedergeboren. Daar een hoorend oor is, daar is eene levende ziel.

Verwaardigt Jezus zich de zijnen Zijne schapen te noemen, zoo moeten zij zich niet als bokken gedragen. Wij moeten goede schapen wezen, zal Jezus onze goede Herder zijn. Heeft Hij ons voor Zijn schapen aangenomen, zoo moeten wij dezen onzen Herder wel leeren kennen. Willen wij als onreine bokken niet verloren gaan, zoo moeten wij de stem van dezen onzen Herder hooren. Schapen zijn gewoon hunnen Herder te volgen; zoo moeten wij onzen Jezus navolgen. Zoo lijdzaam als een schaap is, zoo verdraagzaam moet een Christen wezen. *Die achter Jezus komen wil, moet Zijn kruis op zich nemen*. Een schaap is een oprecht onnoozel dier; een Christen moet zonder bedrog zijn. Het schaap is stil en vreedzaam; een christen moet zachtmoedig zijn. Het geheele schaap is goed en nuttig; zoo moet er geen kwaad in een Christen zijn. Het schaap wentelt niet met de varkens in den drek, maar zoekt eene zuivere weide; die een goed christen zijn zal, moet zich zelve rein bewaren. De schapen zijn gaarne bij elkander; de christenen moeten gewillig vergaderen. Het schaap is met eene sobere weide te vreden; de christen moet zich met het weinige vergenoegen. Het schaap was een rein offer; en christenen moeten zijn eene heilige offerande. Dan leeren zij de stem van hunnen Herder verstaan.

RIDDERUS.

Hij laaft mijn dorre ziel, Hij richt mijn wankle schreden.

Hoe lieflijk lokt Zijn herdersstem:

Zijn schapen hooren, volgen Hem:

Hij leidt hen in het spoor van Zijn barmhartigheden.

31 MAART.

Wat is de waarheid?

Joh, XVIII : 38.

Het verlangen naar geluk is door alle tijden heen de zucht geweest van alle volken; maar hoe dikwijls zoeken wij het heil op de verkeerde manier. Van ons zelve gaat het heil niet uit; ook de wereld geeft het niet, die vergaat met al hare begeerlijkheid. De dood bedreigt ons van alle kanten; en vervliegt als een damp. O! het vluchtige leven is ernstig; de korte tijd, dien wij op aarde doorbrengen, is boven alles gewichtig; wat gij hier zaait, zult gij in de eeuwigheid maaien. Rust en ware blijdschap verkrijgt gij niet, vóórdát gij een antwoord hebt op de vraag: welke zekerheid heb ik, om de eeuwigheid op in te gaan? Wij zijn geboren om de waarheid te zoeken; alleen in haar gemeenschap kunnen wij gelukkig zijn. Maar waar is de eene onvergankelijke, onveranderlijke waarheid, waaraan ieder behoefte gevoelt, die ontwaakt is uit den verdoovenden invloed van de lasten en zorgen dezer vergankelijke wereld? God heeft ons op die vraag der vragen niet zonder antwoord gelaten. Hij zelf, bij Wien de bron des levens is, en die zelf de oorsprong des lichts is, heeft ons op die vraag in de Heilige Schrift een ontwijfelbaar antwoord gegeven. Dat antwoord opent ons een hemel, die alle menschen bevatten kan, even als een zon, die nooit ondergaat, den nacht en den jammer dezer wereld met stralen van Goddelijke barmhartigheid beschijnt, en de afgedwaalde ziel vriendelijk wenkend naar het Vaderhuis terug roept. Na den dood het leven; na het graf de opstanding, na het lijden eene eeuwige, onverstoorbare vreugde! De pelgrim kent het doel van zijn tocht; in het donkere dal heeft hij een stok en een staf, die hem vertroosten en Gods almachtige liefde beschermt hem in het gevaar. God, dien de hemel der hemelen niet bevatten kan, heeft in Zijne groote goedertierenheid van uit het eeuwig en ontoegankelijk licht, waarin Hij woont, door menschen tot menschen gesproken en hun geopenbaard, wat Hij in Zijne liefde besloten had. En waarom vervullen dit woord en deze openbaring hemel en aarde met bewondering en buigen engelen en menschen zich in aanbidding neer? Omdat het uitvloeisel daarvan *het* Evangelie bij uitnemendheid is: Alzoo

lief heeft God de wereld gehad, dat Hij Zijn eengeboren Zoon gegeven heeft, opdat een iegelijk, die in Hem gelooft, niet verderve maar het eeuwige leven hebbe. O mensch! wat is een druppel aardsch verdriet in vergelijking van die zee van zaligheid!

ROMPFF.

Ik heb haar lang gezocht, die parel, groot van waarde,
Die mij verrijken zou met d' allergrootsten schat.
Maar eindelijk vond ik haar, en 'k gaf al wat ik had:
Uw koninkrijk, o Heer! is 't Paradijs op aarde.

Vaarwel dan, ijdele waan van ingebeelde krachten,
Gij wijsheid des verstands, gij hoogmoed onzer deugd!
Ik ruil U voor genâ, voor Goddelijke vreugd,
Voor Evangelietroost en Hemelsche gedachten!

Die ruil is eeuwig winst! 't Behouden waar verliezen.
Hoe armer in mij-zelf, hoe rijker in den Heer!
Ik, die Uw parel vond; ik geef haar nimmer weêr;
Wat is er boven U, mijn Heiland, ooit te kiezen?

1 APRIL.

En als Herodes Jezus zag, werd hij zeer verblijd; want hij was van over lang begeerig geweest Hem te zien, omdat hij veel van Hem hoorde; en hoopte eenig teeken te zien, dat van hem gedaan zou worden. En hij vraagde Hem met vele wóorden; doch Hij antwoordde hem niets. Luc XXIII : 8, 9.

Herodes hoopte eenig teeken te zien, dat van Jezus zou gedaan worden, Hij zag in Jezus niet anders dan een wonderdoener. En hij vraagde Hem met veel woorden. Welke vragen? Niet naar het eeuwige leven; niet naar het ééne noodige; niet naar den weg om zalig te worden. Neen; vragen in den geest der Atheners; onnutte vragen. Zijn eenig doel is vroolijk onderhoud; een woord dat stof geeft tot scherts; een teeken, dat de aandacht spant. Ach, hoe weinig begreep Herodes het gewicht van dit uur voor zijne ziel! Eenmaal

hoorde hij Johannes gaarne, en als hij hem hoorde, deed hij vele dingen. Sedert hij zijne hand met het bloed des Doopers bevekt heeft, is hij al dieper en dieper gezonken. Nu ontvangt hij een genade uur. En hij maakt er geen gebruik van; hij verdartelt het. Laat ons toezien, dat wij hem niet gelijk worden!

Herodes vraagde Jezus met vele woorden; *doch Hij antwoordde hem niet*. Dat zwijgen van Jezus is een ontzettend oordeel over Herodes. Voor den joodschen raad heeft de Heer gesproken als de getrouwe Getuige. Voor den Romeinschen landvoogd heeft Hij de goede belijdenis van Zijn Koningschap en Koninkrijk afgelegd. Voor Herodes zwijgt Hij. Waarom? kon Hij niet spreken? Dat Hij het kon, ja kon, zooals niemand, bewijst het gansche Evangelie. Neen, hier wilde Hij niet spreken. Herodes was het niet waardig. Waar menschen geen ooren hebben om te hooren, heeft de Heer geen mond om te spreken. Die ijdele nieuwsgierigheid geeft Hij Zijne woorden niet prijs. Hij wierp Zijne parelen niet voor de zwijnen. Hij wil liever niet spreken; want Hij wilde Herodes noch door eenig woord, noch door eenig teeken voor zich winnen. De Heer zwijgt. Zoo zwijgt Hij ook in onze dagen, tegenover ongelooft en wereld liefde. De waarheid zal zich zelve verdedigen. De zaak van den Heer zal zich bij de uitkomst schitterend rechtvaardigen. Maar Zijn zwijgen is ook thans een oordeel over allen, die Hem vijandig zijn. Christen! leer van Hem zwijgen, waar gij de zekerheid niet hebt, dat Gij U troosten kunt met Zijne belofte, dat Hij u mond en wijsheid geven zal. Alleenlijk, zwijg nooit van Uwen Heer, waar plicht en roeping u gebieden te spreken en van Hem te getuigen.

Als Koning staat de Heer tegenover den koning in naam. En wat doet deze? Hij geeft Jezus prijs als één, die niets wist en niets kon; van Wien dus niets te vreezen was. Tegenover den Heer wordt de ware gesteldheid van ieders hart openbaar. Ook Herodes en zijne krijgslieden vertoonen zich zooals zij zijn. Zij verachten en bespotten Hem, en zenden Hem, als een spotkoning uitgedoscht, naar Pilatus terug. Zoo wreekt hij zich over Jezus' stilzwijgen. Hij is niet de laatste geweest, die alzo handelde. In alle eeuwen heeft hij zijne geestverwanten gehad, en hij heeft ze nog. De waarheid, die men niet weerleggen kan, wordt bespot. Daartegenover past den belijders van Jezus een diep stilzwijgen, en een heilige wandel.

ADRIANI.

Verachtelijk ten toon gesteld,
 Maar altijd groot van harte,
 Verdraagt gij valsheid, smaad, geweld,
 En d' allergrootste smarte.
 Men lastert U; Gij, groot van moed,
 Verdraagt, en — zwijgt. Men eischt Uw bloed,
 Gij laat het willig stroomen.
 Om met dat bloed tot God te gaan,
 Zijt Gij, met onzen vloek belaân,
 In 't uur des doods gekomen.

 2 APRIL.

13. En als Pilatus de Overpriesters, en de Oversten, en het volk bijeengeroepen had, zeide hij tot hen:

14. Gij hebt dezen mensch tot mij gebracht, als eenen, die het volk afkeerig maakt; en ziet, ik heb Hem in uwe tegenwoordigheid ondervraagd, en heb in dezen mensch geene schuld gevonden, van hetgeen daar gij Hem mede beschuldigt;

15. Ja ook Heródes niet; want ik heb ulieden tot Hem gezonden, en ziet, er is van Hem niets gedaan, dat des doods waardig is.

16. Zoo zal ik Hem dan kastijden en loslaten.

Luc. XXIII : 13—16.

Christus onschuld is onze gerechtigheid. Hij werd in beide rechtshoven onschuldig verklaard, opdat wij schuldigen, voor Gods gericht zouden worden vrijgesproken. Hij moest rechtvaardig wezen, zoude Hij voor *onrechtvaardigen* lijden kunnen. Zoude Hij voor de *overtredingen* worden gewond, zoo moest Hij zelf geen overtreder wezen. Hij moest rechtvaardig sterven, om ons met den rechtvaardigen God te verzoenen. Wie zal *ons nu beschuldigen?* Onze Borg is onschuldig. Nu konden „*onze overtredingen op Hem aanloopen*” nu Hij zelf zonder overtreding werd bevonden. Hij was rechtvaardig, opdat Hij ons zoude rechtvaardigen. Hij was onschuldig voor ons schuldigen. Hij kon met recht niet veroordeeld worden, opdat wij door Zijn recht zouden vrijgesproken worden.

Als wij worden gelasterd en mishandeld, zoo moeten wij ons troosten met Jezus' mishandeling. De onschuldige werd dus kwaad bejegend en wij worden altijd schuldig bevonden. Lijden wij niet om hetgeen waar wij mede worden beschuldigd, nochtans lijden wij nooit onschuldig. Kon de onschuldige zoo worden mishandeld, wat willen wij schuldigen dan te zeer klagen? Laat ons maar toezien dat wij niet als *kwaaddoenders lijden*. Dan kunnen wij ons in alle mishandelingen verblijden. Ook dan zullen wij *zalig* wezen als wij van onzaligen lijden. Is 't, dat men ons met valsche beschuldigingen wil overrompelen, onze *gerechtigheid* zal als de morgenstond doorbreken. Die zijn getuige in den Hemel heeft, onstelt zich niet te veel over valsche getuigen op de aarde. Zoekt men ons door kwade geruchten te verdoemen, wij kunnen met Paulus in die lasteringen *roemen*. Daar eene goede conscientie in de ziel ligt, daar kan men moedig de booze tongen tegen staan. Wat vragen wij naar *een mensche-lijk* oordeel, als wij Gods getuigenis hebben tot ons voordeel!

RIDDERUS.

Geen aanklacht laat Jeruzalem

Noch Galilea hooren:

„Ik vind geen schuld, niets kwaads in Hem.”

Zoo klinkt Pilatus' Rechterstem,

Der Priesterschaar in d' ooren.

En hij, die Jezus' gangen weet,

Zelfs Zijn verborgen paden,

Sprak, toen hij, stervend, schuld beleed,

En aan de waarheid hulde deed

„k Heb d' onschuld zelv' verraden!”

Zijn onschuld is 't, die voor ons strijdt,

En ons de kroon zal geven;

Zij maakt, dat Hij, die ons bevrijdt,

Voor ons, niet voor Zich zelve lijdt,

Z' is 't leven van ons leven.

3 APRIL.

En Pilatus zeide tot hen: zie de mensch. Joh. XIX : 5b.

Dat, „*zie den mensch*”, is voor ons, „*zie uw' Middelaar*.” Wij hebben de belofte, dat die den Zoon met *gelove* ziet, dat die het eeuwige leven daar na zal zien. Wij mogen Jezus zóó zien, dat wij Hem voor ons zelve zien. De kinderen Israëls zagen de koperen slang, en zij werden genezen van de doodelijke beten der slangen; wij zien Jezus, en wij worden genezen van de beten der helsche slang. Als de duivel ons onze zonden doet zien, om ons tot wanhoop te brengen, dan kunnen wij onzen Jezus zien, om alle hoop in onze ziel te verwekken. De Duivel roept, „*zie uwe zonden die grooter zijn, dan dat ze u vergeven zullen worden*;” maar de Dooper roept, „*zie het Lam Gods, dat de zonden der wereld wegneemt*.” Als wij ons zelve beziën dan moeten wij ons bedroeven; als wij Jezus zien dan kunnen wij ons verheugen. Als wij onze zonden zien, dan moeten wij vreezen; als wij Jezus zien, dan kunnen wij hopen. Als wij de Wet zien, dan zien wij onze vervloeking; als wij Jezus zien dan zien wij die den *vloek* voor ons heeft gedragen. Als wij naar beneden zien dan opent zich de hel, als wij naar Jezus zien, dan zien wij geen verdoemenis. Als wij ons zelve beziën, dan zijn wij verloren, als wij Jezus zien, dan zijn wij behouden. Als wij naar den Hemel zien, dan is die voor ons gesloten; als wij Jezus zien, dan staat die voor ons open. O, laat ons dan Jezus zien; nooit hebben wij iets troostelickers gezien. Zijn wij naakt, hier zien wij kleederen. Zijn wij hongerig, hier zien wij eene fontein. Zijn wij schuldigen, hier zien wij een borg. Zijn wij gevangen, hier zien wij een Verlosser. Zijn wij verschuldigden, hier zien wij den betaaldere. Zijn wij zondig, hier zien wij vergiffenis. Zijn wij dwalende, hier zien wij den weg. Zijn wij dooden hier zien wij het leven. RIDDERUS.

Is dat, is dat mijn Koning,
 Dat aller Vaadren wensch!
 Is dat, is dat Zijn kroning?
 Zie, zie, aanschouw den mensch!

Moet Hij dat spotkleed dragen,
 Dat riet, die doornenkroon?
 Lijdt Hij dien smaad, die slagen,
 Hij, God, Uw eigen Zoon!

Ja, ik kost Hem die slagen,
 Die smarten en dien hoon,
 Ik doe dat kleed Hem dragen,
 Dat riet, die doornenkroon,
 Ik sloeg Hem al die wonden,
 Voor mij moet Hij daar staan,
 Ik deed door mijne zonden
 Hem al die jamren aan.

O Jezus! Man van smarten!
 Gij aller vaadren wensch,
 Herinner aller harten
 't Aandoenlijk: „Zie den mensch!”
 Laat mij toch nooit vergeten,
 Die kroon, dat kleed, dat riet.
 Dit trooste mijn geweten:
 't Is al voor mij geschied!

4 APRIL.

En als hij op den Rechterstoel zat, zoo heeft zijne huisvrouw tot hem gezonden zeggende: Heb toch niet te doen met dien Rechtvaardige; want ik heb heden veel geleden in den droom om Zijnent wil.
 Matth. XXVII : 19.

De vrouw van Pilatus kan eene leeraresse wezen voor anderen. Zij mocht niet spreken in het Rechthuis, maar zij durfde spreken tot den Rechter. Toen zij den Rechter tot haren man had, dacht zij ook dat zij voor haren man te zorgen had; zij heeft hem gewaar-schuwde voor zijn verdert, en zij wilde daardoor zijn zonde verhinderen. De vrouwen moeten zwijgen in het Raadhuis en in de Kerk, maar zij mogen nochtans wel spreken ten beste van hare mannen. Al is het dat zij over de mannen niet mogen heerschen, nochtans

mogen zij hen wel waarschuwen tegen hunne zonden. Eva heeft haren man tot zonde verlokt, maar beter is het, dat de vrouwen de zonde in hare mannen stuiten. Daar men Abigaëls vindt, daar zijn dwaze Nabals gelukkig, indien zij maar zoo wijs zijn, dat zij den goeden raad van hunne vrouwen niet verwerpen. De Thekoëtische durfde tot David spreken, en David beklaagde zich niet, dat hij haar gehoor had gegeven. Waar *Godvreezende vrouwen* gevonden worden, daar kunnen de mannen voor den Heer gewonnen worden.

God heeft Zijn heiligende genade om in Zijne wegen te wandelen, maar Hij heeft ook Zijn wederhoudende genade, om tegen kwade wegen te hinderen. Dus had Hij Zijn openbaring in Pilatus vrouw, en sloeg daarmede de conscientie van Pilatus. God liet Abimelech niet toe te zondigen. veel meer zal Hij Zijn kinderen bewaren tegen zondigen. Hij doet de Goddeloozen waarschuwen, hoe veel te meer zal Hij dan Zijn geloovigen behouden. Hij zendt dienaren die op de conscientie van de onherborenen kloppen, maar Hij zendt Zijn Geest die de harten van Zijn kinderen kan heiligen. Wil Hij die goedheid bewijzen aan die buiten zijn, wat vriendelijkheid zal Hij dan niet hebben voor die binnen zijn? Is dit Zijn werking in de wereld, wat zal dan Zijn werking wezen in de Kerk? Is Hij zóó bezorgd voor vreemden, hoe zorgvuldig zal Hij dan wezen voor Zijn kinderen? Deed hij Pilatus afraden van zondigen tegen Jezus, Hij zal ons krachtiger afleiden van het verderfelijk pad der zonde. Deed Hij Pilatus aanzeggen, wat hij niet moest doen, Hij zal Zijn volk het goede zelf laten doen. Vond de Heer goed, Pilatus te overtuigen, veel meer zal Zijn welgevallen wezen Zijn kinderen te heiligen.

RIDDERUS.

Neen, niet in eigen kracht zal ik verwinnen leeren,
 Beken uw zwakte, o ziel! en, zelfbedrog, verdwijn!
 De Vader moet het kinderhart formeeren,
 De Meester moet des leerlings leidsman zijn!
 Eerst nu voel ik mij sterk, daar ik mij zwak gevoele,
 Onmachtig in mij zelf, almachtig in den Heer!
 De zonde lokk', de booze hartstocht woele,
 Gij, God in mij! werpt elken vijand nêer.

5 APRIL.

**En al het volk, antwoordende. zelde: Zijn bloed kome over ons,
en over onze kinderen! Matth. XXVII : 25.**

Wat spreekt hier veel, dat den Vorst der hel als feestmuziek moet hebben in de ooren geklonken! Neen, het is niet slechts de stem van blinden hartstocht, waarmede men zoo nauw niet rekenen moet, maar die van een volslagen ongelooft tegen over de glansrijkste teekenen, ja zelfs van eene ontzettende vijandschap tegen God en Zijn gezalfde! Ja, vijandschap, want al kenden zij den Heer in Zijne volle waarde ook niet, dit wisten zij toch, Hij was rein van ieder denkbaar vergrijp; Hij heeft hun niets dan treffelijke werken van den Vader getoond; Hij staat tegenover Bar-abbas althans, als de middagzon tegenover den nacht. Maar juist omdat Hij zoo rein is, wekt Hij den haat dezer Bar-abbas-vrienden, die de duisternis liefhebben; Hij moet sterven of voor hen is het leven geen leven. O wat misdaad, wat Koningsmoord uit de nieuwere geschiedenis, die met dezen vergeleken kan worden! Kom nu herwaarts, wijze der oudheid, die ergens gezegd hebt, dat indien de deugd slechts persoonlijk op aarde verscheen, allen haar zouden beminnen; meer dan de deugd, de Waarheid en het Leven is verschenen; welnu, weet gij wat zij gedaan hebben? Zij hebben Hem niet slechts gehaat en gedood, maar lieten zelfs met helsche vreugd, Zijn bloed voor hunne rekening komen! Kom nu herwaarts, ook gij, die daar zegt, dat de mensch zoo goed en zoo beminnelijk, eigenlijk bijna te goed is om kwaad te doen, en ziet, wat hier de menschheid met haar sieraad en kroon heeft gedaan. Kaïn heeft nog, waar hij een stem des bloeds tegen zich van de aarde tot God om wrake hoort roepen; hier is Israël als één reusachtige Kaïn geworden, die dorst naar het bloed van den Meerdere dan den onschuldigen Abel! O menschheid, menschheid, ik sidder voor U, ik die ook zelf een mensch ben, kind des toorns van nature als deze, die, wie weet, als hij daar op dien bangen morgen gestaan had, wellicht zou hebben mede geroepen, of anders — lafhartig gezwegen. Helaas, daar zijn diepten des satans, waartoe ook een menschenkind afdalen kan, maar zonder dat een menschen oog hem tot op den

donkersten bodem kan volgen. Uit het hart van den mensch komen voort doodslagen, en . . . uit den mond van den mensch gaan daarbij nog bloedkreten op!

VAN OOSTERZEE.

Mijn Heiland, aller Koning groot,
 Geev' haast, als aller Heer,
 De wereld, die U heeft gedood,
 U, haar Verlosser, eer;
 Och breng Uw macht
 Uit zonde en nacht,
 Tot God steeds meerdren weer!

6 APRIL.

En al het volk antwoordende, zelde: Zijn bloed kome over ons, en over onze kinderen!

Matth. XXVII : 25.

De Joden troosten zich, als zij, maar Jezus bloed op zich mochten hebben, al is het dat zij door die straf geheel verpletterd zouden worden. Hun was niets wenschelijker, dan Jezus onschuldig bloed gestort te zien; ons is niets begeerlijker, dan besprengd te worden met Jezus onschuldig vergoten bloed. Geen grooter gebed, als, dat dat bloed over ons kome. Geen grooter zegen voor onze kinderen, dan dat hunne zieltjes daarmede besprengd mogen worden. Wij waren door de zonden verkocht, wij worden door het bloed van Jezus verlost; wij waren door den duivel gebonden, wij worden door dit bloed ontslagen; wij waren vervreemden, nu worden wij eigenen; wij waren onheiligen, wij worden door dit bloed geheiligd. Wij waren doodschuldigen, wij worden verontschuldigen; wij waren onreinen, wij worden gewasschen; wij stonden onder Gods toorn, wij worden door dit bloed verzoenden; wij waren dorstigen, en hongrigen, wij worden door dit bloed gelaafden en gespijsden; wij waren verlorenen, wij worden behouden. O! dat bloed kome over ons en onze kinderen, zoo zullen wij gelukzaligen wezen met onze kinderen. Laat Israël het bloed des Lams sprengen aan de posten van hunne huizen, en daardoor beschermd blijven tegen

den doorgaanden verderver; wij willen dit bloed sprengen aan onze zielen, en zoo zullen wij vrij worden van de verderfenis. Laat ons eigen zondig bloed om wraak roepen, Jezus heilig bloed zal voor ons roepen om vergeving. Om onze zonden moesten wij buiten den Hemel blijven, door Jezus bloed is de weg geopend in het Heiligdom. RIDDERUS.

Mijn Heiland heeft Zijn bloed gesprengd,
Der aard ten heilfontein;
En zondaars, met dat bloed besprengd,
Zijn in Hem vrij en rein.

O Heilig Lam, Uw kostbaar bloed,
Bewaart zijn waarde en kracht,
Tot ge eenmaal 't laatst onrein gemoed,
Tot reinheid hebt gebracht.

Eens, jublend met de ontelbre schaar,
Die dankzegt aan Uw voet,
Prijst eeuwig aller stem en snaar,
Uw zondendelgend bloed.

7 APRIL.

En zij namen Jezus en leidden Hem weg. En Hij dragende Zijn kruis ging uit. Joh. XIX : 16b, 17.

En zij namen Jezus; en leidden Hem weg. De wereld wil van Christus af wezen; en wat zij voor Hem over heeft, blijkt hier. „Als zij Hem bespot hadden”, zoo deelen de andere Evangelisten mede, en nu misschien des spottens moede zijn, doen zij Hem zijne eigene kleederen aan. Het zal geen spot blijven; het wordt schrikkelijke ernst; en hier wordt het spotkleed niet geduld. De doornenkroon wordt niet nader genoemd; met haar gaat deze koning ten doode.

En „zij” namen Jezus. Zij; de overpriesters en oudsten, die taa geduld konden toonen, als Pilatus nog overreed moest worden. Maar als hij overreed is, dan haast zich hun haat. Zij leiden Hem weg naar Golgotha, Zijn eigen kruis dragende.

Wanneer die gang reeds zwaar was voor de twee moordenaars, de misdadigers, onder wie Hij „gerekend” zal worden, hoe zwaar is hij niet voor den Heiland zelve! Nooit is één kruis zoo zwaar geweest als het Zijne; beladen als het is met al den haat der menschheid tegen God, zwaar als het is door al den vloek onzer zonde. En met dat kruis gaat Hij den weg op naar Golgotha, de Hoofdschedelplaats, waar Hij aan dat hout zal hangen, . . . den Heiden en den Jood ten spot, — en ten zoen!

Dat is de plaats, die de wereld aan den Heiland der wereld gunt en bereidt. Laat het ons gezegd zijn!

Een eind weegs buiten de stad ontmoet dezen stoet een zekere *Simon van Cyrene*. Is deze mensch een toegenegen hoorder des Heeren geweest; die, *van den akker komende*, en van den ganschen rechterlijken handel nog onkundig, zijn medelijden met den gemartelden lijder niet verbergt? Mogelijk. Maar wij weten het niet. Wat wij weten is dat hij „gedwongen” moest worden om dit kruis achter Jezus te dragen, Eerst doet hij het onwillig; maar toen later, weinige dagen later slechts, de mare zich verspreidde in de heilige stad dat deze Jezus uit de dooden was opgestaan; en toen weinige weken later de apostelen met pinkster-vuur getuigden van den Heer en Christus, door de menschen verworpen, maar bij God uitverkoren en dierbaar, — welk eene vreugde zal het toen Simon geweest zijn, dat hij dit kruis achter Jezus had mogen dragen! En als weinige jaren later zijne zonen, Alexander en Rufus, als bekende leden der gemeente genoemd en gegroet worden — dan merken wij op welk een indruk deze Simon van dien kruisweg ontvangen heeft, en welk een zegen voor zijn gansche gezin uit dit dragen van het kruis is voortgesproten.

Gelijk de Heiland Zijn kruis gedragen heeft, zoo wordt de discipel geroepen om hetzelfde te doen. Niet alle lijden is een „kruis”, zooals sentimenteete menschen zoo gaarne meenen; maar alle kruis is lijden. Voor vleesch en bloed smartelijk. En lijden *om Christus wille*; lijden, niet om uw dwaasheid en zonde, maar om uw getrouw uitkomen voor Zijnen Naam, zulk lijden is kruisdragen achter Christus. Zalig de discipel die er toe geroepen, die er toe verwaardigd wordt; want de „heerlijkheid en de eere Gods rusten op hem.” en de kruisweg achter Christus leidt naar de heerlijkheid met Hem!

Zijn kruis geeft licht over het *onze*. *Ons* „kruis” is iets anders

dan het *Zijne*. Schouders die hun eigen kruis geweigerd hebben, mogen nog gewillig schijnen om het *Zijne* te dragen; zij zijn er niet toe bekwaam. *Ons* kruis is het teeken onzer veroordeeling; en dat op te nemen, te belijden dat wij den dood verdienen om onze ongerechtigheden, geeft oefening en kracht tot het dragen van Christus' kruis. En wie hier geleerd heeft *Zijn* kruis te dragen, wordt hierboven verblijd met de kroon. V. G. G.

Een blik op Uw verhoogden Zoon,
 Leert hopen en gelooven;
 Gij gaaft Hem kruis en doornenkroon,
 Dat was Zijn weg naar d' eestroon,
 Naar d' Eeuwigen hof der hoven;
 Zoo kniel ook ik met Christus neer;
 Ik weet met Christus rijs ik weer
 De diepte leidt naar boven.

8 APRIL.

En eene groote menigte van volk en van vrouwen volgde Hem, welke ook weenden en Hem beklagden. En Jezus, zich tot haar keerende zeide: Gij dochters van Jeruzalem, weent niet over Mij, maar weent over u zelve en over uwe kinderen.

Luc. XXIII : 27, 28.

Wij vinden onder de vele vrouwen in de Evangeliën nooit eene, die vijandig gezind is tegen den Heer; en terwijl nu de boosheid Hem voortstuwt, en op nog erger zich reeds verheugt, hebben de „dochteren van Jeruzalem” een traan van deernis en een woord van beklag voor Hem over.

Dit medelijden is niet wat de Heiland vraagt; maar het hart, waarin dit medelijden woont, merkt Hij dadelijk op. Ook op dien ontzettenden oogenblik. Moegemarteld is Hij; maar niet te vermoed om voor haar een woord te hebben. Hij staat daar stil op *Zijn*

lijdensweg en spreekt tot haar. Wij, — ach in geringe ongesteldheid meenen wij dikwijls gansch met ons zelve te mogen bezig zijn; meenen wij soms belangstelling, tijd en kracht van al onze huisgenooten roekeloos voor ons te mogen opeischen. En als er dan *pijn* bijkomt, hoe klein kunnen groote menschen zijn in pijn! Maar onuitroeibaar is de liefde des Heeren voor de Zijnen. Zelfs op dien ontzettenden kruisweg heeft Hij een woord voor deze vrouwen; en welk een woord!

Dochters van Jeruzalem! weent niet over Mij, maar weent over U zelve en over uwe kinderen! Zoo spreekt de profeet, die tranen over Jeruzalem gestort heeft, en nu voorziet welke dagen er voor die stad zullen komen; dagen waarin zelfs de moederzegen een vloek zal schijnen, wanneer het dorre hout vrucht gaat oogsten van wat het aan het groene misdreven heeft. De Heiland siddert voor het lot dier natie, die den bloedkreet heeft uitgegild: „Zijn bloed kome over ons en over onze kinderen.” En wanneer er tranen geschreid worden op dien kruisweg — zij mogen geschreid worden! — laten het dan tranen, niet van een onvruchtbaar medelijden zijn, maar van hartgrondig berouw.

Weent over u zelve. Dat roept ook de Vader uit den hemel ons toe; telkens in de kloppingen van ons geweten, allernadrukkelijkst in de lijdensgeschiedenis van den Zoon des welbehagens. Over ons lot weenen; over de rampzalige gevolgen van onze misdaden en dwaasheden weenen, het wordt gedaan, het wordt gezien. Maar *over ons zelve weenen*; en het zonder terughouden belijden: ik, ik zelf ben die zondaar, die zijn eigen weg verdorven heeft; — zonder vergoelijking, zonder verontschuldiging, — zulke tranen worden zelden geschreid!

Het kruis van Christus leert ons zóó te weenen over ons zelve. Zalig die het geleerd heeft; zijne droefheid zal tot blijdschap worden en zijn weenen tot gejuich.

Weent over U zelve en over Uwe kinderen, zoo spreekt de Heiland, en Hij raakt het moederhart dier „dochters van Jeruzalem” aan. De zonden der ouders *worden* bezocht aan de kinderen; ontroerend ernstig zien wij het; elken dag. En de Heiland, die de beteekenis van onze daden veel beter begrijpt dan wij zelve, siddert voor onzen zondigen staat, en ziet reeds den jammer, die onze verwerping van den Christus brengt over de hoofden onzer kinderen. Ouders!

hebt gij reeds geleerd te weenen om de ellende, die Uwe zonden brengen over uwe kinderen? Het is een jammerlijke schat dien Gij aan uwe kinderen nalaat — zelfs al laat gij hun veel geld en goed achter! — wanneer een wereldsch christendom hun een aanmoediging is om twee heeren te dienen. Het beste erfdeel dat ouders aan hunne kinderen kunnen nalaten is de schat van veel gebed; van een trouwen wandel voor Gods aangezicht. Als gij wandelt naar het licht dat gij hebt, trouw en stil — ook al ziet gij niet zelf de vruchten, de vrucht wordt openbaar, en daalt als hemeldauw op Uwe kinderen neder. En tot dien stillen en trouwen wandel maakt u alweder dat kruis bekwaam, dat U leert weenen over U zelve, dat als een gestreng gericht gaat over uwe geheimste en geliefdste zonden; en dat U innerlijk van die zonde scheidt.

Die „de dagen” voorzien heeft, die Hij aan Jeruzalem's dochters voorzegde, is wel de Profeet geweest, die Gods woord heeft tot den mensch. De toekomst ligt voor Hem open. Midden in Zijne diepste vernedering kondigt Hij de oordeelen Gods over Israël aan. God, die tot de vaderen gesproken had door de profeten (die zij doodden) heeft nu tot dit volk nog duidelijk gesproken door den Zoon, dien zij wegleden buiten Jeruzalem. En ook tot ons spreekt Hij, door Hem. En gelijk dit Woord tot Jeruzalem's dochteren vervuld is in de verwoesting van de heilige stad, zoo zeker zullen al Zijne voorspellingen in vervulling gaan; ook deze, dat *voor Hem al de volken vergaderd zullen worden, en Hij zal ze van elkander scheiden, gelijk de herder de schapen van de bokken scheidt.* (Matth. XXV : 32).

Aan welke zijde zullen wij staan?

Deze profeet is de beloofde Messias, in Wien nu allereerst de profetie vervuld wordt; „gelijk een lam werd Hij ter slachting geleid.” Uitgeleid — buiten Jeruzalem; maar om ons den ingang in het „Jeruzalem dat boven is” te verzekeren. Groot is Zijne liefde, als hij tot die vrouwen spreekt; maar nog veel grooter openbaart zij zich; wanneer Hij zich zwijgend laat verwerpen; en „voor ons ten kruisberg stijgt, gelijk een lam ter slachting.” En wij willen die liefde gelooven met ons hart; gelooven in hare Almacht en gewilligheid om ons gansch verzonddigd Verleden uit te wisschen. De tranen die wij dan weenen over ons zelve, vermengen zich met die van eene eeuwige dankbaarheid.

V. G. G.

Ja, kind der aarde, ween met nooit gestelpte tranen.
 Dit zij de smart, die u de borst aan stukken rijt.
 En moog' ze u nog den weg tot eeuwigen vrede banen!
 Ween, kind der aarde, ween omdat ge een zondaar zijt.

En de engelen slaan het schouwspel gade:
 Een ziel, in zonde en dood weleer,
 Maar nu gered door Gods genade:
 En zingen 't lofied, 't Lam ter eer.

9 APRIL.

En Jezus zeide: „Vader! vergeef het hun! Luc. XXIII : 34

Vader vergeef. — Zijn eerste woord is om vergiffenis. Niet: „indien ik de Zone Gods ben, zoo dale vuur van den hemel en vertere hen” maar „Vader, vergeef het hun.” — Ach! de wrake Gods had de goddeloozen, die den Heere der heerlijkheid aan het kruis geslagen hadden, terstond kunnen vinden. Zoowel als ten tijde van de „tegensprakinge van Korah, Dathan en Abiram”, die zich aan de van God gegevene waardigheid van Mozes hadden vergrepen, had de Heere ook nu wat nieuws kunnen scheppen, het aardrijk zijnen mond kunnen opdoen, en hen verslinden met al wat het hunne was, zoodat zij levend ter helle nedervoeren; opdat zij zouden bekennen dat zij den Heere getergd hadden. (Num. XVI : 30) Maar Jezus had voor hen; had om uitstel, om de gelegenheid van zich te bekeeren, om nog deel te hebben aan de genadegave van dat kruis, waaraan zij Hem nu hadden doen nagelen; aan dat bloed, hetwelk nu uit de door hen geslagene wonden vlood; had voor hen om den Geest der genade en der gebeden, waardoor zij, naar het woord der profecy, „hem aanschouwen mochten, dien zij doorsteken hadden en rouwklagen.” (Zach. XII : 10).

Vader, vergeef! Gij behoeft niet te vragen of Hij zelf hen vergeeft; Hij die hen beklaagt; Hij die hen opdraagt aan de genade des Vaders; Hij die, als wij verder zien zullen, hen verschoont.

Vader, vergeef het hun. Wat? Aan wie? Wat? De verschrikkelijkste misdaad, en een samenloop van misdaden. De miskenning, de verwerping van den Messias. De valsche betichting, valsche veroordeeling, valsche strafoefening van den onschuldige. De mishandeling, bespotting, verwonding van den ongelukkige. Ongeloof, onrecht, laster, wreedheid, moord.

Dit alles, en aan Wie? — Aan eene heidensche Overheid, te wier opzichte Hij onderwerping en eerbied gepredikt heeft, en die zijn onschuld niet handhaaft, schoon zij er de macht en den lust toe heeft. Aan een Sanhedrin, dat in Hem een ijveraar voor God en diens Wet gezien heeft. Aan een volk, dat Hij heeft willen bijeen vergaderen, gelijkerwijs eene henne hare kiekens onder hare vleugelen bijeen vergadert, maar dat, met dat Sanhedrin, naar Zijn bloed dorst, als het begeerlijkste van al wat te begeeren is. (Ach, het is ook het begeerlijkste van al wat te begeeren is, maar in een anderen zin!) Voor zulke lafhartigen, voor zulke ondankbaren bidt Hij: Vader, vergeef het hun! En voegt er, o zachtmoedigheid die alles te boven gaat! voegt er bij: „want zij weten niet wat zij doen.”

BEETS.

Hoor! als door hand en voet de nagel wordt gedreven,
 Te midden van der beulen schennig woên,
 Bidt Hij den Vader te vergeven
 Aan die niet weten wat zij doen!

Die beë geldt u; mocht slechts uw hart ze niet weerstreven!

10 APRIL.

En Jezus zeide: Vader! vergeef het hun, want zij weten niet wat zij doen.

Luc. XXIII : 34.

Maar zoo zij het niet weten, waarom is het dan noodig dat het hun vergeven worde gelijk al het overige? Omdat het; en dit betreft met name de Joden; omdat het hun schuld is dat zij het niet weten; hun eigen schuld. Omdat zij in dezen niet onwetend zijn dan door de kracht des zondigen ongeloofs, dat zijn wortel heeft in, en zijn voedsel uit: hun hoogmoed en lichtzinnigheid, waardoor zij, hard-

nekkig en onbesneden van hart en ooren, altijd den Heiligen Geest wederstaan, gelijk hunne vaders ook alzoo zij (Hand. VII : 51); waarom ook op hen komen moet al het rechtvaardige bloed, dat vergoten is op de aarde, van het bloed des rechtvaardigen Abels af tot op het bloed van Zacharia den zoon van Barachia toe, welke gedood is tusschen den tempel en het altaar (Matth. XXIII : 35); waarom ook naar hun eigen roekelooze uittarting, dit dierbaar bloed over hen en hunne kinderen komen moet, hetwelk nu vliet langs het altaar des kruises, tenzij dat altaar ook voor hen een zoenaltaar, en dat bloed ook voor hen zoenbloed wezen moge; wezen moge naar het gebed van Hem, die nu bidt, (ook voor den heiden bidt, dien Hij te vergeefs zijne onschuld en hooge waardigheid heeft doen blijken): Vader, vergeef het hun, want zij weten niet wat zij doen.

Zoo vervulde de Heiland de letter der profecy, welke voorzeggd had, (Jezaja LIII : 12.) dat Hij die met de overtreders geteld worden en veler zonden dragen, ook voor de overtreders bidden zoude; en dat woord van den honderd-negenden Psalm (vs 4) is op Hem toepasselijk: Voor mijne liefde staan ze mij tegen, maar ik was in 't gebed.

Zoo voegde de Heiland het aandoenlijkst voorbeeld bij Zijn ernstig voorschrift, en bezegelde op den heuvel van Golgotha biddende, wat Hij op een anderen berg leerende gezegd had: „Hebt uwe vijanden lief, bidt voor degenen die u haten.” Zoo groot was Zijne liefde, dat Hij zelfs voor Zijne moordenaren op de oprechtste, de teederste wijze bidden kon.

Zoo betoonde zich de Heiland vervuld van Zijn heilig hoogepriesterlijke ambt, van welks zegeningen Hij ook hen niet wilde uitsluiten, die alle aanspraak er op meer dan dubbel' schenen verbeurd te hebben.

BEETS.

O Gij, des droeven zondaars vrind,
Die, wien Gij mint, ten eind toe mint,
Hierop is al mijn hoop gezind:
Mijn Heiland, pleit voor mij.

Als satan, door mijn zonden stout,
Mij verre van Uw voeten houdt,
En Gij mijn jammerstaat aanschouwt,
Dan Heiland, pleit voor mij.

En als het Licht van 's Rechters troon,
 Mijn gansche Leven stelt ten toon,
 O dan, Gij Gods en Menschenzoon,
 Dan, Heiland, pleit voor mij.

11 APRIL.

Jezus nu, ziende zijne moeder, en den discipel, dien hij lief had daarbij staande, zeide tot zijne moeder: Vrouw, zie uw Zoon. Daarna zeide Hij tot den discipel, Zie uwe moeder. En van die ure aan, nam haar de discipel in zijn huis.

Joh. XIX : 26, 27.

Van allen, die treurend bij Jezus' kruis stonden, leden Maria, Zijne moeder en Johannes, Zijn vriend en apostel, wel het meeste. Jezus, die hen zoo zeer liefhad en wien hun lijden niet ontging zocht hen het eerst te troosten en hun diep gewonde harten te heelen. Hij zag daar Zijne geliefde moeder en naast haar den jonger, dien Hij liefhad — o hoe zal Jezus op Zijne beminden hebben neergezien en welk een blik zullen zij op Hem hebben geslagen! Vrouw, zie uw zoon, zeide Jezus tot Maria en, zich tot Johannes wendende, vervolgde Hij: Zie uwe moeder! Dus wist de menigte om hen heen niet, wie Hij aansprak en wat deze weinige woorden eigenlijk beteekenden. Maria en Johannes begrepen het echter onmiddelijk. Vrouw, zie uw zoon! met deze weinige woorden nam de Heer Jezus afscheid van Zijne moeder; Hij voorzag echter het wederzien in eene andere wereld en wist dat Maria Hem daar spoedig zou ontmoeten; maar Hij zou dan veranderd zijn en haar zou eene zalige vreugde doortrillen, die niemand van haar kon nemen. Daarom is Zijn afscheidswoord kort en slechts daarop gericht, om haar de weinige dagen, die zij nog op aarde zou doorbrengen, zoo dragelijk mogelijk te maken. Zij moest geene verlatene zijn onder de menschen; zij moest in haar ouderdom geen gebrek lijden; zij, wier gansche hart gericht was op de dingen des eeuwigen Levens, moet zich niet meer behoeven te bekommeren om de zorgen der wereld; daarom geeft Jezus haar Zijn geliefden vriend tot Zoon, om Zijne plaats bij

haar in te nemen en zelf door den omgang met Maria in Zijn geloof te worden versterkt. Wat zullen zij zich beiden verheugd hebben, dat Jezus nog aan het kruis hen met zulk een liefdeband aan elkaar verbond! Ook voor het tegenwoordige zorgt Jezus voor Zijne moeder; het zwaard was reeds diep genoeg door hare ziel gegaan, zij moest het zware lijden en strijden, dat aanstaande was, niet aanschouwen, daarvoor wilde Hij haar behoeden. Johannes begreep Hem en voerde Maria terstond weg. Zooals Maria toonde een groot geloof te bezitten toen zij Jezus naar Golgotha volgde en bij Zijn kruis stond, zoo toonde zij ook eene groote gehoorzaamheid, door nog vóór Zijn dood op Zijn verlangen heen te gaan! Johannes had in Jeruzalem een huis, en daar bracht Maria nu hare overige levensdagen door. In welk eene liefde en eensgezindheid zal zij daar niet met Johannes moeder Salome, hare vriendin, hebben gewoond, tot dat zij eindelijk zacht en kalm, zoo als haar geheele leven geweest was, nederig in eigen oogen; doch groot en heerlijk voor God, door het geloof in Jezus Christus, de bitterheid des doods niet smakend, inging in de vreugde haars Heeren! Zij zij ons een voorbeeld in haar ootmoed, geloof en liefde tot den Heer; en vooral, gij jonge dienstmaagden des Heeren, blijve zij u dat, met haar stillen en zachtmoedigen geest, die kostelijk is in Gods oog! MENKEN.

De God der needrigen kent en waardeert de Zijnen,
 Verborgens offers zijn het heerlijkst bij den Heer;
 Zij zijn Hosannaas, die in eenzame woestijnen,
 Door niemands oor gehoord, weerklinken tot Zijn eer.

11 APRIL.

En hij zeide tot Jezus. Heere, gedenk mijner als gij in uw koninkrijk zult gekomen zijn. En Jezus zeide tot hem: Voorwaar zeg ik u: heden zult gij met Mij in het Paradijs zijn.

Luc. XXIII : 42, 43.

Boven bidden en begrijpen doet hem de Heere. De boetvaardige heeft zijne begenadiging gesteld in een onbepaalden, naar zijne voorstelling nog verwijderden tijd, *als de Heere in Zijn koninkrijk*

zal zijn ingegaan; bij de blinkende wederkomst, die hem dezen smadelijken uitgang vergoeden zal. De Heere zegt: niet dán eerst, maar Heden. Heden, als dit leven des doods uitheeft, dat hij met Hem deelt, heden nog zal hij ook met Hem het paradijs deelen. Het paradijs, — welk een woord, om aan een kruis te worden uitgesproken, en op een kruis te worden vernomen! Het paradijs met Christus, — maakt het denkbeeld niet elk kruis met Christus verdraaglijk, ja zalig! Wat is doornagelde hand en voet, wat zijn de stuiptrekkingen der koortsige pijn, bij het *gansch zeer uitnemend gewicht van heerlijkheid*, hetwelk ligt opgesloten in dat ééne woord: „Heden zult gij met Mij in het paradijs zijn!”

Geloovige, gerechtvaardigde, zaliggesprokene, al is uw doodsbed twee gekruiste balken, uw sterven zal *ontslapen* zijn. Als uwe oogen zich sluiten voor dit Golgotha en deze stake des doods, zullen zij zich openen voor den lusthof der behoudene zielen, en voor *den boom des levens, die in het midden is van het paradijs Gods*. (Openb. 2 : 7.) Hij heeft het u toegezegd en met Zijn Amen (Voorwaar) bekrachtigd, die de waarachtige Amen is op alle de beloften Gods; Hij, die ook aan dit kruis, welks pijn en schande Hij ook om uwentwille veracht, dat Amen der almachtige genade kan uitspreken. Géén woord zal op aarde vallen van hetgeen Hij u toezegt: Heden *zult gij met Hem in het paradijs zijn*. Is de kruisiging een langzame dood en schijnen uwe taaie krachten nog meer noodig te hebben, dan de marteling van eenige weinige uren, vóór kruis en aarde voor u zullen zijn voorbijgegaan, — Hij weet dat wel. Maar ook dit weet Hij en bestiert Hij van Zijn kruis als van den troon Zijner macht, dat de Joden, die Hem gekruisigd hebben, uit vreeze van den grooten dag huns sabbaths te ontheiligen, zich haasten zullen vóór de avond daalt, Pilatus te bidden: *dat uwe beenen gebroken worden en uw lijk weggenomen*. Ja, haast u, gij Romeinsche krijgsknechten! het vroom bevel uit te voeren, en breekt de beenen des eersten en des anderen; maakt de ziel van dezen gerechtvaardigden vrij, opdat het woord des Heeren, door uwe onwetendheid vervuld worde, en de engelen Zijne ziele opnemen om haar *te dragen in den schoot Abrahams*, waar Hij, van wien gij ziet, dat hij reeds gestorven is, en wiens zijde gij ten overvloede doorsteekt, hem reeds is voorgegaan en hem verwacht.

BEETS.

Geen kroon van eeuwige eer, als slechts een Paulus draagt,
 Geen rang, als waartoe Gij een Petrus hebt verheven,
 Maar wat mijn biddend hart bij 't kruis des Heilands vraagt,
 Is niets, dan 't Zalig deel den moordenaar gegeven.

13 APRIL.

En van de zesde ure aan werd er duisternis over de geheele aarde, tot de negende ure toe. En omtrent de negende ure riep Jezus met eene groote stem, zeggende: **Eli, Eli, lamma Sabachthani!** dat is: mijn God, mijn God, waarom hebt Gij mij verlaten?

Matth. XXVII : 45, 46.

Sints de zon gesteld was als het groote licht tot heerschappij des daags, was er geen schrikkelijker ure over de aarde gekomen, dan die der drie-urige duisternis, terwijl de Heiland hing aan het kruis. Het was duister in de natuurlijke wereld; de zon had haar aangezicht verborgen; dikke, dikke duisternis hing er over Jeruzalem, en met welk eene ernstige stem sprak die donkerheid niet tot de oversten van het volk, dat eigenwillig eene groote duisternis over zich haalde! Het was duisternis in de zedelijke wereld. De Heiland hangt aan het kruis; — dat is de plaats die de aanzienlijksten, de geleerdsten, de „vroomsten” in Israël voor Hem over hadden; en Hij doorleeft in Zijne heilige ziel de angsten en verschrikkingen, in den 22sten Psalm profetisch geteekend. Maar de oversten des volks vermoeden er niets van dat die zelfde profetische psalm in den gekruisigden Messias wordt vervuld.

Het is de ure van het avondoffer. Bij „boetezang en plechtgebaar” gaan, in den tempel te Jeruzalem de priesters voorbij het altaar; en het klinkt daar van priesterlijke lippen. „Eli, eli, lamma Sabachthani?” — En misschien wel op dienzelfde oogenblik klaagt de Messias aan het kruis de aandoenlijke klachte: mijn God! mijn God! waarom hebt Gij mij verlaten? Een mensch kan gansche psalmen van buiten kennen; en nochtans blind voor de beteekenis der tijden zijn!

In die diepte der Godverlatenheid heeft de Heiland willen afdalen ;
om onzer zonden wil.

„Schoon Gij, als God, de zonden haat,
Wilt Ge, U zoo diep verzaken,
Dat Ge, onbesmet, U zelve laat
Voor ons tot zonde maken.”

zingt de Gemeente van Hem. En tot dit „zich laten tot zonde maken” behoort ook zich inwikkelen in de diepte der godverlatenheid, die om onzer zonden wille, kwam over Hem.

Daar wordt het karakter der zonde openbaar, zooals zij in haar eigenlijk wezen verlatenheid is van God. Wij zondaren, wij zijn hier op aarde nimmer geheel van God verlaten; — maar het eigenlijk karakter, het verschrikkelijk loon, der ongerechtigheid is een verlaten zijn van God, in stikdonkere duisternis. Dit is de ure en de macht der duisternis, de macht en de verschrikking des doods.

In die duisternis is de Heiland vrijwillig ingegaan. In deze diepte boet Hij onzen hoogmoed. Opdat wij nimmer in de duisternis zouden komen, opdat Hij onze duisternis in die duisternis zou laten, daartoe is Hij afgedaald in de diepte van dezen dood. De straf, die ons den vrede aanbrengt, was op Hem; opdat wij, der zonde afgestorven, der gerechtigheid leven zouden. O dat wij die liefde aanvaardden, in haren aard en hare vruchten; zooals zij een scherp gericht brengt over alle zonde, die verlatenheid van God is; zoo als zij eene ernstige waarschuwing bevat tegen alle zonde, die tot verlatenheid van God voert. Die duisternis kan met alle kennis van het profetisch woord gepaard gaan; die staat in het Licht, zie toe dat hij niet valle! Die van het Licht den liefelijken glans aanschouwde, — hij late zich door dat Licht leiden; tot daar, waar het Lam, dat hier geslacht werd in duisternis, het Licht zal zijn, dat de stad met gouden poorten verlicht, zóó dat zij geene zon zal behoeven.

V. G. G.

Gij waart van God begeven,
Gij, 's Vaders lieve Zoon,
Gij, die het eeuwig leven,
Bezat op Zijnen troon.

Maar, door Uw folteringen,
 Werd mij de weg bereid,
 Om eens Uw lof te zingen,
 In 's hemels heerlijkheid.

O dat ik met U sterve,
 Aan 't smartlijk zondenkruis,
 En eens een plaats beërve,
 Bij U, in 's Vaders huis.

14 APRIL.

Christus heeft ons verlost van den vloek der wet, een vloek geworden zijnde voor ons: want er is geschreven: vervloekt is een iegelijk, die aan het hout hangt. Gal. III : 13.

Wij lezen reeds in Deuteronomium dat als een verzwarende doodstraf tot meerderen smaad van den veroordeelde, na de steening en de onthoofding, het lijk van den misdadiger nog moest worden opgehangen. Dit was de uiterste gestrengheid der wet; daarin openbaarde zich de heilige toorn der goddelijke majesteit die zich niet ongestraft wil laten bespotten. Die zulk een straf verdiende, gold als vervloekt. Aan hem werd vervuld, dat wie zich door zijn zondig leven van God heeft gescheiden, nu ook in den dood moet gevoelen dat hij van Hem gescheiden is. De prikkel des doods in deze allerscherpste scheiding, het verlaten zijn van God als de snerpendste vlijm der smart. Bij de Romeinen was de kruisiging iets alledaagsch, en dit niet als tentoonstelling van een, op wien reeds op zachter wijze een lichtere doodstraf was toegepast, maar als een der smartelijkste en tevens meest onteerende doodstraffen. Door de Romeinsche heerschappij werd zij ook in de overwonnen provincie Palestina ingevoerd, en zij kwam vooral bij de belegering en verovering van Jeruzalem door de Romeinen zóó in gebruik, dat Josephus dit gruwelijk tafreel ophangt: Titus zou bij de belegering der stad geen grond genoeg hebben gehad om

kruisen op te richten, en geen kruisen genoeg om de lichamen der gevangene Joden daaraan te hechten.

Door zijn sterven aan het kruis werd de Heiland geschaard in de rij van hen, op wie de vloek Gods rustte, die zich in het gezicht van den naderenden dood van God verlaten gevoelden. Hij onderging den dood van een gemeen misdadiger, en bereikte daarmee alzoo het toppunt Zijner vernedering; Hij droeg den ganschen, den vollen last van hetgeen de zonde ons heeft bereid, zoo dat Hij de liefde Gods niet langer als liefde gevoelde. Hij hing aan het kruis als ware Hij de moedervlek van het zondig menschdom; de zon beschijnt haar wel, maar heeft toch niet die uitwerking op haar, die zij heeft op de overige huidoppervlakte. In deze volkomene zich zelf verloochenende overgave tot zelfs in den dood, waarop de vloek rust, heeft de barmhartige Hoogepriester het heilig zoenoffer gebracht.

Het is volbracht. Dit wereldverlossend woord knoopt zich als het alles beteekenend Amen aan de daad der verlossing vast. Als een geldig Amen, zoo waarachtig de getuige is, die het van het hout des kruises heeft doen hooren. In dit Amen hult zich het geloof, als in een warmen mantel; 't is hem gelijk een nest in de spleet der rots, waarin hij geborgen is. Want veel, veel van het allerheiligst verlossingswerk blijft hem nog als een raadsel, als een verborgenheid. Gelijk een kind staat hij daarvoor, en met den Apostel Paulus roept hij uit: O diepte des rijkdoms beide der wijsheid en der kennis Gods! hoe ondoorzoekelijk zijn Zijne oordeelen en onnaspeurlijk Zijne wegen! Volgaarne geeft hij alle proefmiddelen om deze verborgenheid der godzaligheid te onderzoeken, prijs, als hij erkennen moet, dat zij geen steek houden, maar daarmee de heiligste daadzaak van zijn leven zelve nog niet. Dit zij verre. Met haar is de geloovige verbonden, gelijk het kind met zijn moeder. Want hij leeft door het geloof daarin, zijn zaligheid put hij uit deze bron dat het volbracht is! Hij weet, dat uit Hem en door Hem en tot Hem alle dingen zijn. Hem, onzen God, zij de heerlijkheid in eeuwigheid.

DALTON.

In het kruis zal 'k eeuwig roemen!
En geen wet zal mij verdoemen;

Christus droeg den vloek voor mij!
 Christus is voor mij gestorven
 Heeft genâ voor mij verworven!
 'k Ben van dood en zonde vrij!

15 APRIL.

Hierna, Jezus wetende, dat nu alles volbracht was, opdat de Schrift zoude vervuld worden, zelde: „Mij dorst.”

Joh. XIX : 28, 29.

Alsof alles wat Zijn lijden tot een Middelaarslijden maken moest, ook door een woord des lijdenden moest worden aangewezen en gewaarborgd, drukt zich dat *menschelijk lijden*, dat *lijden in de natuur, die gezondigd heeft*, uit in dat woord: Mij dorst; gelijk zich het lijden voor doemwaardigen door den rechtvaardigen, in die andere klacht, die vragende, uitdrukt: Mijn God, Mijn God waarom hebt Gij Mij verlaten? — Mijn God, Mijn God, waarom hebt Gij Mij verlaten? Dat is de *Hoogepriester, afgescheiden van de zondaren*, maar die in hunne plaats de zonde op zich neemt; Mij dorst, dat is de Hoogepriester, *in alles den broederen gelijk geworden*. Straks spreekt in Het is volbracht, de Hoogepriester, *die door ééne offerande volkomenlijk kan zaligmaken allen, die door Hem tot God gaan*; en in het Vader, in Uwe handen, de Hoogepriester, *die zich zelven niet verheerlijkt heeft om Hoogepriester te worden*, maar die verheerlijkt wordt door en bij Hem, die tot Hem gezegd heeft: *Gij zijt mijn Zoon; heden heb ik u gegeneerd*. — Zulk een Hoogepriester betaamde het God te stellen, zulk een Hoogepriester betaamde het ons te hebben. Zulk een Hoogepriester kon zijn *de Middelaar des Nieuwen Verbonds, welke allen die Hem gehoorzamen een oorzaak van eeuwige Zaligheid worden konde*. Zulk een Hoogepriester hebben wij in Jezus Christus, waarachtig God en mensch.

Mij dorst! Ja, Heere Jezus! U dorst; want het koortsig bloed is als vuur in al Uwe aderen. Maar waarom zijt Gij in deze versmaching gekomen? Omdat van alle eeuwigheid de liefde voor een

zondig menschdom nog brandender in U was, dan de hitte Uwer smarte nu. Omdat Gij van alle eeuwigheid dorstedet naar hun eeuwig heil. Daar is niets, dat hun lijden overtreft dan Uwe liefde alleen; eene liefde, die de verlating van God en de aanneming aller ellenden niet geschroomd heeft. U dorst, opdat Gij de oorzaak onzes eeuwigen hongers en kommers, namelijk de zonde, weg zoudet nemen. U dorst, opdat Gij zoovelen als er geloovig naar Uwe verdroogde lippen opzien, zoudt waarborgen tegen de ver-smachting in de onuitblusschelijke vlamme der helle. U dorst, opdat velen uit alle natiën, geslachten en tongen de gave Gods zouden kennen en begeeren, namelijk het levende water, dat Gij uitdeelt, en waarvan Gij gezegd hebt, dat hij, *die het drnkt, in eeuwigheid niet dorsten zal, ja, dat het in hem zal worden een fonteiné springende tot in het eeuwig leven.* U dorst, opdat dien, *die in u geloofd, gelijk de Schrift zegt, stroomen des levenden waters uit Zijn binnenste zullen vloeien;* stroomen van vertroosting, van verkwikking, van hoop, van kracht, van blijdschap. U dorst, op het bloedig kruis, opdat *Uw bloed waarlijk drank* zoude zijn, opdat de gemeenschap aan Uw versmachtend lijden en laveloozen dood, hen, die het kennen en waardeeren, tot het eeuwige leven laven zoude, en zij zich daarin bij den beker des nachtmaals zouden kunnen verheugen. U dorst, op het akelig Golgotha, waar gij ellendig, jammerlijk en naakt ten toon hangt, opdat eenmaal de uwen, die hunne *kleederen hebben wit gemaakt in Uw bloed*, in Uwen Zaligen hemel, *niet meer zouden hongeren of dorsten*, aan geenerlei ellende zijn blootgesteld, en door U, o Lam die geslacht zijt, *geweid worden, daar Gij hen ten leidsman zijt tot de levende fonteinen der wateren, waar alle tranen van hunne oogen worden afgewischt.*

BEETS.

Liefde, in U is al ons leven;
 Gij, Gij zijt ons hoogste goed.
 Ja Uw kruis heeft ons gegeven,
 Wat ons eeuwig juichen doet.
 O hoe zijn we aan U verbonden,
 Jezus, Redder! 's Vaders Zoon!
 Onze harten, onze monden,
 Juichen dankbaar tot Uw troon

16 APRIL.

Toen Jezus dan den edik genomen had, zeide Hij: Het is volbracht.

Joh. XIX : 30a.

Het is volbracht. Het lijden is volbracht; in dat lijden het middelaarswerk van Jezus Christus; in dat middelaarswerk de verlossing der wereld naar het eeuwig liefdebesluit Gods. Dat liefdebesluit is altijd geweest de kern, de ziel, het uitzicht van Gods openbaring. Het werd bekend gemaakt en uitgesproken in belofte op belofte, van het paradijs af, tot door den mond van den laatsten der profeten toe. Het werd afgebeeld door de ceremoniën der wet, *hebbende een schaduw der toekomende dingen*. De herkenteekenen van deszelfs vervulling zijn opgegeven met telkens sprekender uitvoerigheid. Nu is het vervuld; nu is het volbracht; voor het oog der wereld. Nu heeft plaats gehad, al wat niet alleen besloten, maar ook geopenbaard, maar ook voor de wereld door de waarachtigheid der Schrift, bezegeld was. *Der slang is de kop verbrijzeld; de zegen over alle geslachten gekomen; het eeuwig koninkrijk gesticht; den zachtmoedigen eene blijde boodschap gebracht, den gebrokenen van harte een zacht verband; vrijheid den gevangenen uitgeroepen en den gebondenen opening der gevangenis en; — ja, uitgeroepen het jaar van 't welbehagen des Heeren, om alle treurenden te troosten*. En zulks omdat Jezus Christus, de Hoogepriester, op wien alle de hoogepriesters zagen, eens vooral verzoening gedaan heeft voor het volk; omdat Jezus Christus in Zijn zelfofferande het waarachtig zoenoffer voor de zonde heeft gebracht, waarvan al de offers voorafbeeldingen waren; voorafbeeldingen, verordineerd door God, die Zijn besluit van verzoening niet verbergen, niet inhouden konde, maar openbaren moest, zoo Hij immers iets openbaarde, daar het was en is het middelpunt en doel van al Zijne wegen met het gevallen mensdrom; terwijl nochtans de uitvoering van dat besluit wachten moest, tot de Hem bekende volkomen volheid der tijden. En als zij daar was, *ziet, Hij kwam, van wien in het begin des boeks geschreven was en het werd volbracht*,

En zoo zal ook alles *volbracht* worden, wat als vrucht, als gevolg, van deze groote volbrenging is beloofd en voorzegd; alles naarmate van de trapsgewijze rijpheid der tijden. De wederkomst van den Zoon; Zijn vrederijk op aarde; het einde; het gericht; de overgave van Zijn rijk aan den Vader; de nieuwe hemel en de nieuwe aarde; het nieuw Jeruzalem, nederdalende van God uit den hemel, als eene bruid, die haren manne versierd is; God alles in allen; Zijn tabernakel bij de menschen; en dit woord uit Zijnen mond, waarin zich alles oplost: Het is geschied. *Ik ben de Alpha en de Omega, het begin en het einde.*

Dat: Het is geschied, is zoo zeker als dit: Het is volbracht. Zoo zeker als de eerste dingen zullen voorbijgaan, zullen de nieuwe dingen worden daargesteld. En die deel heeft aan dit Het is volbracht, zal deel hebben aan hetgeen in dat Het is geschied, heerlijk en zaligs wordt uitgedrukt. Zoo waarachtig als God het kruis gevestigd heeft op Zijne oude beloften, Zoo waarachtig heeft Hij Zijne nieuwe beloften gevestigd op het kruis. *Alle Gods woorden zijn waarachtig en getrouw.* (Openb. XXX : 5).

Ziet gij nu, o bekommerde en zwakgeloovige, maar toch geloovige zielen! dat gij ondanks al uwe zwakheid: waarin gij oprecht moet bidden versterkt te worden, niet behoeft tot twijfelmoedigheid te vervallen, omdat het niet is de grootte, de sterkte, de levendigheid, de onwankelbaarheid van uw geloof, maar de volkomenheid van het gansch en al volbrachte werk der verlossing in Christus uwen Zaligmaker, dat u behouden moet? *Want zegt de Apostel: wij zijn Christus deelachtig geworden, zoo wij anders het beginsel dezes vasten gronds tot het einde toe vasthouden* (Hebr. III : 14). Grijpt het dan telkens weder, als de Booze het u ontstelen wil. Ook u is een werk opgelegd, een groot werk, het werk van uwe heiligmaking, van de vastmaking uwer roeping en verkiezing; van uwe voorbereiding tot het eeuwig leven, en dat alleen tot heerlijkheid Gods. Ja, God moet in u gelijk als in uw Heiland verheerlijkt worden. Het kruis der verzoening legt dat werk u op, en ontvonkt er u voor, in hetzelfde oogenblik dat het u rust geeft van alle aardsch en ijdel gestreef en gezwoeg.

BEETS.

Golgotha! gij zaagt dat wonder!

't Licht der heerlijkheid gaat onder

En het daglicht keert tot nacht
 Maar die nacht weldra wordt klaarheid,
 Al wat schaduw was, wordt waarheid!
 't Is vervuld, het is volbracht!

Ja! volbracht zijn al de woorden,
 Die de Godsprofeten hoorden!
 Ja, vervuld is 't Recht der wet!
 Onze wonden zijn verbonden,
 Onze zonden zijn verslonden,
 En de slangenkop verplet!

17 APRIL.

En Jezus, roepende met groote stemme, zeide „Vader! in Uwe handen beveel ik Mijnen geest.” En als Hij dit gezegd had, gaf Hij den geest. LUC. XXIII : 46.

Hier is een overwinningswoord, gesproken op een kruis. Nooit is een leven, schijnbaar, grooter mislukking geweest dan dit; nooit is in waarheid grooter triomf behaald dan in dit leven, dat Hij niet heeft lief gehad tot den dood toe. De Overpriesters en Farizëen, die Hem nu zijn nimmer vergeten „Wee U” teruggeven, kunnen hunne hoofden over Hem schudden; zij kunnen Hem beklagen; ware Hij maar hun ter wille geweest, Zijn leven was niet zulk eene jammerlijke mislukking geworden; in waarheid hunne aanslagen zijn mislukt; de een na de ander; de hunnen, en die van hunnen Vader, den duivel. Ja, wanneer deze hun vader zelf, (en wie twijfelt er aan?) in zijne „ure en de macht der duisternis”, persoonlijk is tegenwoordig geweest bij dit kruis, dan heeft hij hier hellesmarte gesmaakt; en hier eene nederlaag ontvangen, duidelijk gevoeld. — Het is hem niet gelukt dezen tweeden Adam te doen vallen, gelijk hij den eersten met zijne leugens overmocht. Het was hem gelukt den eersten Adam, *in het paradijs* met wantrouwen te vervullen, wantrouwen aan de liefbedoelingen van Zijnen God; het is hem niet gelukt den tweeden Adam aan zijnen Vader te doen twifelen, *zelfs niet op een*

kruis. Nooit heeft, naar den mensch gesproken, enig mensch eene onrechtvaardiger lotsbedeeling ontvangen dan deze mensch — een leven van gehoorzaamheid is beantwoord met een kruis! Maar van dat kruis klinkt de kreet „Vader.” Het oog des Zoons heeft den „Vader” niet verloren; tusschen de zwarte, donkere wolken door, vindt het den Vader; en houdt Hij aan den Vader vast.

„Vader, in Uwe handen beveel ik Mijnen Geest.” Zijnen geest; den geest van den Zoon des Menschen; den éénigen menschengeest die rein is gebleven, onbevlekt. Alle verschrikkingen en alle verlokkingen der wereld zijn op Hem afgekomen; maar zij hebben op Hem niets vermocht; onbevlekt en onbesmet blijft die geest, tusschen al de duisternissen door; en wanneer Zijn leven, uit menschelijk oogpunt, een gedurig dalen geweest is, tot dat Hij, verlaten van Zijne vrienden, genageld is, aan het vloekhout der schande, in de oogen van Gods heilige engelen, in de oogen van den Vader zelven is het een heerlijk rijzen geweest, het pad des rechtvaardigen is als een schijnend licht, voortgaande en lichtende tot den vollen dag toe. Als wij Zijn leven beschouwen, dan toont Hij ons hoe de rechte heerlijkheid bestaat in volstreckte gehoorzaamheid; ook al staat de gansche hel daartegen op, — en Zijne ware heerlijkheid verlost ons van de valsche. Maar niet door Zijn voorbeeld alléén. Hier is de Hoogepriester, die priester en offer te gelijk, de aarde tot het altaar gemaakt heeft, waarop de offerande van een reinen menschengeest, als een liefelijk reukwerk omhoog stijgt. De schepping van den mensch is in dezen mensch gerechtvaardigd; de aarde om dezen mensch van de heerlijkheid des Heeren vol. — Hij is de doorbreker (Micha II : 13.) die voor ons aangezicht is henen gegaan; in Zijne kracht kunnen wij doorbreken. In Zijne kracht; door Zijnen Geest. Door Zijne volstreckte gehoorzaamheid is Hij overwinnaar geworden; door Zijn leven niet lief te hebben tot den dood toe, heeft Hij de vrije beschikking over dit leven verkregen. Door als tarwegraan in de aarde te vallen, brengt Hij vrucht voort; en nu is Hij er in geslaagd zichzelf mededeelbaar te maken. Die geest dien Hij in des Vaders handen beveelt, zal de Vader aan de verlostte menschheid kunnen mededeelen, — en in Zijne kracht worden die verlostten als kinderen der opstanding openbaar.

V. G. G.

Wij ook, Man van smarten,
 Die ons vrij kocht met Uw bloed!
 Leggen onze harten,
 Neder aan Uw voet.
 Wij ook, Koning onzer Vrede!
 Bidden om Uw geest:
 Deel ons al Uw schatten mede,
 En Uw liefde 't meest!

18 APRIL.

En men heeft zijn graf bij de goddeloozen gesteld, en hij is bij de rijken in Zijnen dood geweest; omdat hij geen onrecht gedaan heeft, noch bedrog in zijnen mond geweest is.

Jes. LIII : 9.

Bij het kruis van Golgotha verandert de gansche wereld van gedaante, voor wie de wereld en dat kruis begrijpt. En ook al begrijpt de ziel nog slechts een duizendste deel van wat hier geschied is, zelfs dat duizendste deel blijft niet zonder zichtbare uitwerking in het leven. Een raadsheer, Jozef van Arimathea, een rijk en rechtvaardig man; en Nicodemus, die eerst des nachts tot Jezus was gekomen, — zij weten zekerlijk lang niet alles van den Heer: maar hiervan zijn zij overtuigd „dat hij geen onrecht gedaan heeft, noch bedrog in zijnen mond geweest is;” — en wanneer de wereld op zulk een leven antwoordt met een kruis, dan wekt juist dat kruis de in hun harte sluimerende gevoelens wakker, en zij komen er openlijk voor uit dat aan dezen Jezus (aan dezen doode, naar zij meenen!) hun hart behoort. Zoo begeert Jozef het lichaam van Jezus; om het in zijn eigen nieuw graf, in „Jozef's hof” te leggen; en „Nicodemus kwam ook” met zijne zalve. Dat was een goed gebruik van hunnen rijkdom gemaakt!

Zoo zijn zij, zeker zonder daaraan te denken, bezig het profetisch

woord te vervullen, dat van hem geschreven stond, dat Hij „bij de rijken in zijnen dood geweest is.” — Maar welk eene vreugde heeft later hun hart doortrild, wanneer zij den verrezene aanschouwd hebben; en Hij, die een beker koud waters, in den naam eens discipels geschonken, niet vergeet, hoe zal Hij de liefde hebben beantwoord, die aan Hem, in het diepst zijner verdrukkingen is bewezen! En wij, voorzeker, zulk eene gansche éénige gelegenheid als op dien Goeden Vrijdag aan Jozef van Arimathea, biedt zich ons niet aan. Maar niemand onzer ontbreekt het aan de mogelijkheid om in de daad van ons leven te bewijzen, aan wien ons hart behoort, ons hart en onze goederen.

Jozef's hart was geneigd door dien Vader van onzen Heer Jezus Christus, die er voor zorgde dat Zijn Zoon „bij de rijken in Zijnen dood” zou komen. Ware het naar den zin der vijanden gegaan, zij hadden smadelijk het gekruisigd lichaam geworpen in het dal Ben Hinnom. Maar God heeft gesproken; en toen de Zoon niet meer voor Zijne eigene eere zorgen kon, heeft de Vader met groote letters nedergeschreven: „die mij eeren zal ik eeren, maar die mij versmaden worden licht geacht.”

Het was in zekeren zin de samenvatting van die gansche verhouding tusschen Vader en Zoon. En tegelijk de profetie van beschaming en nederlaag, welke allen tegengaan, die zich tegen Gods Gezalfde verheffen. Dat het van niemand onzer gelden mag! Dat door Zijnen Geest, ieder onzer zich late zuiveren van alle „onrecht” en van allen schijn. De wereldgeschiedenis zal hoe langer zoo meer blijken de geschiedenis te zijn van den triomf van Christus, en van allen die van Christus zijn, in Zijne toekomst! En wanneer onze weg van onvoorwaardelijke gehoorzaamheid uitloopt op een kruis en een graf, Hij, die door Zijn begrafenis de grafrust der Zijnen heeft geheiligd, leeft in alle eeuwigheid en waakt over ons. En op Zijnen tijd zullen zij die in de graven zijn de stem van den Zone Gods hooren; en die haar gehoord hebben leven eeuwig bij Hem.

V. G. G.

O diepte van gená! des Vaders Welbehagen
 Gestorven aan ons kruis en naar ons graf gedragen!...
 Buigt, zondaars! buigt in 't stof, en, van berouw vervuld,
 Beweent voor God uw schuld.

Mijn ziel! blijf voor altijd der zonde en d'aard gestorven!
 Uw Heiland heeft ook u den Levensgeest verworven.
 Leer leven eer gij sterft, door Hem, die krachten geeft,
 Opdat gij, stervend, leeft!

19 APRIL.

Eerste Paaschdag.

Die krachtiglijk bewezen is te zijn de Zoon van God, naar den Geest der heiligmaking uit de opstanding der dooden.

Rom. I : 4.

De opstanding van den Heer is de eigenlijke ader van het christelijk geloof. Wie haar aantast, vergrijpt zich daarmede niet enkel aan een historisch feit, welks *zoo of anders Zijn* onverschillig is voor ons inwendig leven, hij tast daarmede het geloof zelf aan, zoodat het doodbloedt. Want ons geloof is het leven van Christus in ons; zijn hoogtepunten vallen saam met die van onzen Heiland.

Het duidelijk op den voorgrond stellen dezer beteekenis bepaalt tevens het verlies, dat de twijfel aan de opstanding ten gevolge heeft, een verlies dat onvermijdelijk het geloof zelf in zijn innigst wezen zou schokken. Om een beeld te gebruiken, men kan de opstanding noemen het fijne ruggemerg van het christelijk geloof. Het menschelijk lichaam kan het afzetten van een of meer leden doorstaan; schoon verminkt, bezit het toch nog de kracht te blijven voortleven; maar de minste belediging en beschadiging van het ruggemerg is doodelijk.

Allereerst worden wij door de opstanding de gerechtigheid deelachtig, die voor God bestaan kan. Om ons zondaren deze gerechtigheid te verwerven, werd die volkomene gehoorzaamheid vereischt, die de Zoon Gods tot den dood, ja tot den dood des kruises heeft betoond. Gelijk een plaatsvervanger en borg zich aan den galeiketen

laat vastsmiden, zoo trad Hij de gevangenis binnen van graf en dood. Had dood en graf Hem kunnen houden, zij zouden dan gegronde aanspraak op Hem hebben gehad, Hij zou dan niet onschuldig door de banden des doods zijn omringd. Nu echter is Hij het heilig zoenoffer dat den dood vrijwillig op zich neemt, maar daarmede tevens den dood overwint en hem zijn prikkel ontnemt. Zonder dezen prikkel kan de dood niets meer aan ons uitrichten. De geloovige heeft hem, gelijk zijn verworven buit, achter zich liggen. Christus heeft zich als den Vorst des levens geopenbaard. In het paaschlicht blinkt het morgenrood Zijner heerlijkheid. Het is de schitterende, goddelijke heerlijkheid van een zegepralend koning, die juichend uit den strijd komt, gelijk een bruidegom die zijn lieve bruid met een triumpfkreet begroet, daar hij zich thans door zijn overwinning in den laatsten en zwaarsten strijd van haar bezit geheel heeft verzekerd, zoodat zij thans al zijn gaven deelachtig kan worden door den heiligen huwelijksband. Aan dit eerste is het volgende door een inwendige noodzakelijkheid verbonden.

Zij, met wie de verrezare dit huwelijk heeft gesloten, zijn die heldenschaar die met Hem gestorven en begraven is. Wij hebben gezien, hoe zij in het lijden en sterven van hunnen Meester zelven datgene afsterven, wat hun dierbaren Meester den dood heeft gedaan. De oude mensch als de dienstknecht der zonde, met al zijn jammer en ellende. Zoodra het licht van den opgestanen Heiland neervalt op den steen, waaronder de oude mensch begraven ligt, komt er ook in dat graf leven. Dan daalt er in dat ontzield omhulsel een Godskracht neder, die het oude laat vergaan, en alles nieuw laat worden. Deze heilige Godskracht heeft haar steun- en rustpunt in de gerechtigheid van den Zoon van God, die niet wil dat de Zijnen zullen verloren gaan, maar hun uit genade een nieuw leven heeft verworven. Dit zalig alles doordringend gevoel, dat men deze gerechtigheid door de opstanding van Christus is deelachtig geworden, werkt gelijk een lentekoelte, die een nieuw leven te voorschijn roept, dat met Christus verborgen is in God. En ten derde eindelijk is de opstanding des Heeren het zeker onderpand van onze eigene, zalige opstanding, Christus is de eersteling dergenen die ontslapen zijn; Hij is van hen, die gestorven waren, het eerst opgestaan, nadat Hij ook gedurende drie dagen hun broeder en medegenoot was geweest, en ook hun knechtsgestalte had aangenomen. Uit

hun midden verrijst Hij het eerst; slechts weinige dagen mocht de doodslaap Hem gevangen houden. Hij trekt de Zijnen, die door hetzelfde dal Hem volgen, tot Zich omhoog. Sedert de dood zijn prikkel verloren heeft, kan hij de gestorvenen niet langer houden. Hij is als overwinnaar des doods tevens het bewijs dat wij moeten opstaan. DALTON.

Op onze beurt de kluisters, die ons bonden,
 Ons afgescheurd, het hoofd omhoog gericht!
 Ontvloden 't graf der zorgen en der zonden!
 Den korten nacht verruild voor 't Eeuwig Licht!

Gij, Jezus! Zijt der ziel de zon der zonnen;
 Uw glans te zijn, uw stralen wenschen wij.
 Gij hebt voor ons het Paradijs herwonnen,
 Voer ons er heen, en blijf ons eeuwig bij!

.θ

20 APRIL.

Tweede Paaschdag.

„En wij ^fhoopen, dat Hij was degene, die Israël verlossen zou.
 „O onverstandigen en tragen van hart . . .
 . . . en zij kenden Hem.” Luc. XXIV : 21, 25, 31.

Wij allen hopen iets; en eer houdt het leven op, dan de hoop. Maar ook in datgene wat de mensch hoopt, blijkt wie hij is. „Zeg mij met wie gij omgaat, en ik zal u zeggen wie gij zijt”, kan ook, met betrekking tot de hoop luiden: „Zeg mij wat gij hoopt, en ik zeg u hoe gij staat.”

Er is, onder het kleed van luchthartigheid en blijhartigheid jammerlijk veel bedrogen hoop onder de menschen. Die beide wandelaars

naar Emmaus, die ons ieder Paaschfeest weer ontmoeten, met hun droevig-oprecht: „Wij hoopten” — zij zijn de vertegenwoordigers van talloos velen, die hunne eigene geschiedenis kunnen beschrijven in diezelfde woorden; „Wij hadden gehoopt.”

Bedrogen hoop en stervende hope — ziedaar de schrikkelijke kwaal, de geestelijke bloedarmoede van onze dagen, ook in de gemeente; ook onder hen die de Paaschpsalmen aanheffen, hoevelen die eigenlijk op deze wandelaars gelijken met hun weemoedig: „wij hadden gehoopt!”

Wat mag de oorzaak zijn? Zijn deze menschen zichzelf tegen gevallen? Het kan wel wezen; het zal wel zoo zijn; maar dit verklaart hun krachteloosheid niet. Is hun de wereld tegengevallen? O, zeker. Maar dit verklaart hun moedeloosheid evenmin. Doch dit is hun droefheid, droefheid om tranen als water bij te schreien! — hun *Christus* viel hun tegen! Zij hadden van dezen Christus gehoopt „dat Hij Israël verlossen zou” . . . en eigenlijk niets anders. En voor een troon en een kroon, heeft Hij een kruis gekozen! —

Juist zóó is het nog met veler hopen gegaan. Gij hebt mijne Broeders, eigenlijk afgoderij gepleegd met den naam van Christus. Gij hebt gebeden, voortdurend tot uwen „Heiland,” en gij hebt op Hem gehoopt; goed. Maar wat, wat hebt Gij toch van Hem begeerd? Dat Hij „Israël” verlosse? Dat Hij uwe plannen voorspoedig mocht maken? Dat Hij u in deze wereld mocht geven wat gij van de wereld zoolang vruchteloos hebt begeerd? Maar niet dat Gij met een toegewijd hart Hem moogt dienen; maar niet dat Gij Hem moogt gelijkvormig wezen; maar niet dat Hij in u eene gestalte verkrijgen mocht . . . is het dan wonder dat *Uw* Christus u tegenviel?

De levende Heiland is de opgestane; en de opstanding veronderstelt het kruis. Die opgestaan is, is dezelfde, die gekruisigd was. Daar heeft Hij alle valsche idealen, alle schittering van wereldsche heerlijkheid verbrijzeld en veroordeeld; — daar heeft Hij ruimte gemaakt om het hart met hemelsche hoop, levende hoop te vervullen. Maar zonder kruis geen opstandingskroon, en zonder uitlevering van uwe ijdele wenschen, geen levende hoop in het hart.

Het was goed van die beide jongeren dat zij *eerlijk beleden* wat zij eigenlijk van dien „Profeet” hadden gehoopt. En niemand van ons komt verder, zoolang hij niet aan zich zelve duidelijk maakt, en aan zijn Heiland oprecht belijdt, wat hij nu eigenlijk van Hem begeert.

Maar dan is de redding nabij. De valsche hoop moet erkend, in hare nietigheid erkend en beleden wezen. Al het eigengemaakt hopen op een Christus van eigene vinding, zal verbrijzeld worden. Maar wie den Heiland aanneemt zooals Hij is, de opgestane uit de dooden, — dien heft het voorwerp zijner hope omhoog. O straks — „als zij Hem kenden”, — hoe zalig wordt dan hunne blijdschap, wanneer zij zien dat de ware Verlosser Israels leeft! Hoe is nu de Heiland, dien zij bezitten, véél heerlijker dan dien zij in hunne armoede hadden betreurd. Gelijk de zonnestraal op den koningsdiamant valt, en al de heerlijke kleuren uit die diepte te voorschijn trekt, zoo valt nu het licht der opstanding over het karakter des Heeren, en toont welke liefde daar in Zijn hart, onvernietigbaar, aanwezig is.

En ook voor ons is dit het groote feit dat onze blijdschap wekt en onze hope voedt: „de Heer is waarlijk opgestaan.” *De ware wereld is er.* De schuld van den schuldigste onzer wordt bedekt, in Hem die „overgeleverd is om onze zonden.” Het heil van den armsten, moedeloozen mensch, in wiens hart sints lang geene plaats voor hopen was, wordt bevestigd in Hem, die opgestaan is „om onze rechtvaardiging.” De Heer is waarlijk opgestaan — Hij is de opstanding, in Hem is het leven. Hij waarborgt dat de wereld er is. Daar zal het uit zijn met smarten en zorgen, met teleurgestelde hoop en verbrijzelde verwachting. Want aller hopen is gericht op Hem, die al de Zijnen naar de eeuwige, wezenlijke Heerlijkheid leidt.

Bereid u toe om onder Hem als het Hoofd, kinderen des Koninkrijks te blijken. Aanvaard uw taak om, door de daad van uw leven, in onze jammerlijk hopelooze wereld de predikers te zijn van die hope, die in Jezus Christus aan het licht gebracht is. Die levende hoop toont haar leven, ook door een hartelijken afkeer van alle ongerechtigheid, zij vervult den mensch, die haar bezit, en bewaart hem voor vermoeyenis, verslagenheid, verschrikking. Wie deze levende hope kent laat zich niet medesleuren in de ijende koorts en de gejaagdheid dergenen die voor den Heiland ook nu nog eigenlijk niet anders te doen weten, dan dat Hij hun „Israël” verlosse. Maar krachtig en kalm ziet Hij de wezenlijke wereld gedurig nader komen; want „de Heer is waarlijk opgestaan” — en Hij vervult de harten der Zijnen met „grooten vrede.” v. G. G.

Als gij iets begeert, mijn hart;
 Zoek wat, onafhankelijk
 Van des waerelds vreugde en smart
 Stand houdt onvergankelijk!
 Zoek den schat die nooit verdwijnt!
 Zoek den roem die nooit verkwijnt:
Kind van God te heeten,
 Zoudt ge iets zaalgers weten?

21 APRIL.

**Ziet Mijne handen en Mijne voeten, want Ik ben het zelf; tast
 Mij aan, en ziet: want een geest heeft geen vleesch en beenen,
 gelijk gij ziet dat Ik heb.**
Luc. XXIV : 39.

Ik heb die tooneelen der opstanding innig lief. Hoe vaak ontrol ik ze voor mijn oog, begeerig ze beter te leeren kennen. De sluimerende stroom die 's nachts den hemel met zijn starren weerspiegelt, geeft niet beter daarvan de diepte weder dan deze weinige kalme verhalen, verheven door hunne eenvoudigheid. Wat mij aantrekt, o zonder twijfel, 't is de goddelijke luister die afstraalt van de gestalte mijns Verlossers. Als ik Hem van verre volg, is het mij alsof ik voortwandel in den weérglans van den hemel, ik adem de lucht van het paradijs, de vreugd omhult mij als met een kleed van licht; maar zouden deze tafereelen mij treffen, als ik er slechts de overwinning in zag van een God? 't Is er eene van een mensch, en daarom is mijne ziel verblijd. Ik beschouw met een vochtig oog het drietal, dat den weg opgaat naar Emmaus; mijn hart springt op bij dat: Maria! En als bij 't lichten van den dageraad de grauwe golven vuurrood worden gekleurd, klief ik met Petrus de baren, en roep ik zegevierend uit: Het is de Heer! De mensch heeft overwonnen. Jezus, aan mij gelijk in zijn dood, zal mij zich gelijk maken in zijn leven. Gelijk; daarin bestaat al mijn geluk. Zoo hij mij het leven, hoe dit dan ook wezen mocht, hergeven had, zou mijn hart er dankbaar voor zijn geweest. Maar het zou zich niet zoo verheugd hebben als bij de gedachte aan deze gave: een

opstanding van den mensch, aan de opstanding van Jezus gelijk. De verrezene van Golgotha is niet de bewoner van ik weet niet welk gewest, ergens in het oneindige verscholen. Het is mijn Verlosser, ik ken hem. Zoo als ik hem gezien heb, zie ik hem weder. Hij herinnert zich, hij bemint mij; dit is zijn gelaat, deze zijn de handen, die zij hebben doorboord. Geen schijn, geen gedaante-verwisseling: een terugkeeren. Dit is zoo schoon. dat ik er mij van overtuigen moet, of het waar is. En nauwelijks heb ik er mij van verzekerd, of een andere vraag rijst op: Is het wel voor mij?

Een onsterfelijke ziel, daar hebben wij niets tegen: wij hebben de ziel niet zien nederzinken in het stof, maar het lichaam? Die oude weêrzin der oude wijsgeeren, dat versleten kleed, dat verachtelijke ding, de oorzaak onzer vergankelijkheid, die grove tyran, die ons onderwerpt aan dierlijke lusten, die last, waarvan onze terneêrgedrukte ziel eens wordt ontheven bij den dood, die keten ons terughoudend op den weg der volmaking, stof en verderf! Dat te doen herleven, daaraan een aandeel te schenken in de onsterfelijkheid, meer nog, in de verheerlijking!

Mensch vóór en na de opstanding, aan u zelve volkomen gelijk, met uwe herinneringen, met uwe genegenheden, opgewekt in uw nu verheerlijkt lichaam, herkend door al de uwen, voorzeker gij zijt het, mijn Verlosser! Een lichtstraal heeft geblonken, zijn schijnsel bestraalt de vergezichten op gindsche wereld: Verblijd u, mijne ziel, het is een geluk voor u toegankelijk. Doe als apostelen: Zie, en gij zult aanschouwen. Mevr. DE GASPARIN.

O hemelsche triomf! het sterven was een slapen,
 De ontwaking, heerlijkheid: de dood verliest zijn wapen...
 Treedt, treurende! in 't licht, en legt bij 't gapend graf
 Uw laatsten doodschrik af!

22 APRIL.

Want ik heb ulieden ten eerste overgegeven, hetgeen ik ook ontvangen heb, dat Christus gestorven is voor onze zonden, naar de Schriften; en dat hij is begraven, en dat hij is opgewekt ten derden dage, naar de schriften. 1 Cor. XV : 3, 4.

De dood van Christus mag nimmer beschouwd worden dan in verband met onze zonde, die ons voor God veroordeelt. Aan dat oordeel kan niemand zich onttrekken. Het vonnis, daar geveld, is: „De ziel die zondigt, die zal sterven,” en liever dan dat God de zonde ongestraft liet, heeft Hij zijnen Zoon in den dood gegeven, die dan ook, schoon Hij wist wat Hem te wachten stond, Zijn leven voor onze zonden vrijwillig in den dood heeft gegeven.

Het tweede wat ik, Paulus, u verkondigd heb, was dat Hij is begraven en dat Hij is opgewekt ten derden dage, en wel naar de schriften. Hij werd begraven, en bleek dus in waarheid dood te zijn; maar Hij bleef niet in den dood, en de klacht der discipelen: „Wij hadden gehoopt dat Hij Israël verlossen,” zoude is reeds lang door den juichtoon vervangen: „Hij is opgewekt!” Hoe noodzakelijk ook Zijn dood was, hoe kort of hoe lang ook Zijn verblijf in het graf zij geweest, dit alles is lang voorbij, en nu is Hij wederom opgewekt, en wel ook naar de schriften. Ik treed thans in geen nader onderzoek aangaande bijzondere plaatsen, waarin deze zijne opstanding meer bepaaldelijk is voorspeld. Dit immers is zeker, dat zoo Hij Zijne dagen zoude verlengen nadat Hij Zijne ziel in den dood had uitgestort, en de Heilige Gods het verderf niet zoude zien, deze en dergelijke profetiën enkel en alleen door de opstanding van Jezus Christus konden worden vervuld.

Het verwondere u niet, dat Hij, die gestorven is, ook is opgewekt; want zoo het aan de eene zijde waar is, dat Hij, die zondaren van hunne zonden wil verlossen, voor hunne zonden moet sterven, dan is het even waar, dat zoo het blijken zal, dat Hij hen verlost heeft, Hij ook voor hen opstaan moet; want indien Hij slechts voor de zonde is gestorven; dan zoude eene voortdurende herhaling van stervenden voor de zonden onmisbaar zijn. Maar nu is Hij eenmaal gestorven voor onze zonden, en door Zijne opstanding is het gebleken,

dat Hij niet voor Zijne, maar voor onze zonden, en niet naar den wil der vijanden, maar naar den raad van God is gestorven, en dat door Zijnen dood ons leven is gewonnen.

SCHWARTZ.

Hij is gekomen! Nu breken de banden;
 Nu zijn de tijden van 's knechtschap voorbij!
 Ziet, Hij verlost ons van zonden en schanden!
 De Eeuwige Zoon maakt voor eeuwig ons vrij,
 Strikken des doods! valt van harten en handen,
 Hij is gekomen: nu breken de banden!

23 APRIL.

„Heer Gij weet alle dingen, Gij weet dat Ik U liefheb.”

Joh. XXI : 17.

Waarlijk Christus te kennen is Christus lief te hebben. Hebben wij eenmaal zijne voortreffelijkheden ontdekt en zijne goedertierenheden gesmaakt, dan gloeit ons hart van liefde tot Hem. Zoo Hij van vergeving tot onze doodschuldige zielen spreekt, hoe zouden wij kunnen nalaten met woorden van liefde onzen aanbiddelijken Heer te antwoorden! Het is volstrekt onmogelijk zich volmaakt in Christus te kennen en daar geen liefde tot Christus Jezus in het hart te bezitten. Al moge een geloovige zich bewust zijn in Christus te wezen, toch kan hij uit heiligen naijver zijne genegenheid tot zijnen Heer nog betwijfelen, maar er moet liefde tot Hem in zijnen boezem zijn. Is dit echter het geval niet, dan is hij geheel vreemd gebleven aan het bloed der besprenging, want al wie Christus niet liefheeft, heeft nimmer Christus beschouwd, Hem nimmer gekend. Gelijk het zaad in de door den regen bevochtigde en door de zonnestralen gekoesterde aarde uitsproot en opgroeit, zoo botten uit de ziel spranken, bloesems en vruchten van liefde en verlangen, als zij door de ontfermingen des Zaligmakers bevochtigd en verwarmd wordt. De liefde is geene verhitting of kunstmatige opwinding en verdrinkt niet in eenen stroom van koude en hoogmoedige woorden; maar zij doet de ziel tot hare eigene blijdschap en ter 's Heeren

verheerlijking vruchten der gerechtigheid voortbrengen. Die liefde is een beginsel even werkzaam als sterk, zij oefent zich in godzaligheid en brengt overvloedig voort al wat beminnelijk, liefelijk en welluidend is.

Wij moeten ons zelve aan Jezus overgeven, willen wij de Zijnen zijn, Hem leven, Hem gehoorzamen ten einde toe, wij moeten bereid zijn met Maria de albasten flesch te breken, met Abraham onzen Isaäk op te offeren, met de apostelen onze wereld te verlaten, met Mozes de schatten van Egypte te verachten, met Daniël in den leeuwenkuil en met de drie heilige jongelingen in den vuuroven te gaan. Wij moeten geen deel van den koop prijs terug houden gelijk Ananias, deze tegenwoordige wereld niet lief hebben gelijk Demas, zoo wij oprechte volgers van het Lam willen zijn. Wij wijden Hem *ons alles* toe wanneer wij Christus als ons alles ontvangen.

SPURGEON.

Neen, op mijn liefde Heer! kan ik niet steunen.
 Is 't niet een zandgrond, onzeker en broos?
 Is 't niet een staf, die verbreekt bij het leunen,
 Bloeit voor een wijl, en verwelkt als een roos?

God mijner ziel, 'k heb beter vertrouwen,
 Sterkeren toren en vastere rots.
 't Is niet *mijn* liefde, waarop ik moet bouwen;
 Gode zij dank! 't is *de liefde mijns Gods*.

Dit is de grond, die nimmer zal wijken,
 Dit is de liefde, die nimmer vergaat,
 Hemel en aarde, zij mogen bezwijken:
 Dit is de rotssteen, die eeuwig bestaat.

24 APRIL.

Gij weet dat ik U liefheb.

Joh. XXI : 17.

Gij zegt misschien dat de liefde van Jezus Christus u dringt: maar ik bid u welke liefde? Zoudt gij den Heer als een schepsel willen lief hebben, dat uw steun behoeft? Ware het niet beter

indien uwe liefde die van een zwak kind ware, dat alles van zijn vader verwacht? Of is het misschien de liefde tot de zielen die u dringt? Maar gij zijt niet in staat er ééne enkele ziel door te redden, en gij weet toch dat Jezus de zielen oneindig liever heeft dan gij, dat Hij niets gespaard heeft en dat Hij heden nog alles in het werk stelt om ze te redden. Het is waar, dat Hij hiertoe meenigmaal menschelijke werktuigen gebruikt, maar zij, die een hooge priesterlijk hart bezitten, zijn voorzeker daartoe het meest geschikt, zij, die van Hem gelcerd hebben om de zielen der menschen aan Zijn hart neder te leggen.

Kunt gij in uw gebed uwe liefde niet genoeg betoonen? Gevoelt gij de behoefte, en *gij moet ze gevoelen*, om tot de zielen van haren Heiland te spreken en u aan haar te geven? Bedenkt, dat de Heer aan de Maria's het voorrecht geeft om Zijne getuigen te zijn, Gij moet u dus aan Zijne voeten nederzetten, opdat Hij u leere en onderwijze. Indien gij in Zijn wijngaard gaat arbeiden, alvorens Hij u geroepen en toebereid heeft, zult gij zeker niet slagen.

En zegt gij nu eindelijk misschien, dat de ijver van zijn huis u verslindt? Maar heeft zij al in u uw hoogmoed en ijdelheid, uw behaagzucht, luiheid, laaghartigheid, zenuwachtigheid en ongeduld verslonden?

Hebt gij de kracht en de zelfverloochening om u stil te houden tot de Meester u roept? Hij zal u niet te lang doen wachten. En zelfs, indien het Hem behaagde om u gedurende 30 jaar te doen rijpen, wees verzekerd, dat gij daarna in drie jaar meer zoudt verrichten, dan gij anders in een langen levensloop zoudt kunnen doen.

STOCKMAYER.

Hij is gekomen, de Bron der Genade!

Kome wie dorst heeft, en drinke die wil!

Al wien de waereld vermoeide, belaadde

Sterkt Hij het hart, maakt Hij lijdzaam en stil

Hij delgt het booze, Hij reinigt van 't kwade...

Hij is gekomen: de Bron der Genade!

25 APRIL.

Indien gij dan met Christus opgewekt zijt, zoekt de dingen, die boven zijn, waar Christus is, zittende aan de rechterhand Gods.

Col. III : 1.

Zijt gij met Christus opgewekt; gij moet dan ook de dingen zoeken, die boven zijn, waar Christus is zittende aan de rechterhand Gods. Terwijl Gij op aarde zijt en uwe aardse taak verricht, moet gij bedenken de dingen die boven zijn en niet die op de aarde zijn. Dat is mogelijk. Uw meester heeft het u getoond en geleerd: Hij heeft onder ons gewoond, Hij was niet onder ons als een vreemdeling en woonde niet in de woestijn, Hij heeft met ons gegeten en gedronken, Hij kende onze vreugde, en ook, en het meest, onze smarten, die Hij op zich genomen heet, en toch, Hij zag altijd den Vader en hoorde Hem altijd. Te midden van eene baatzuchtige en zelfzuchtige wereld, die het onrecht indrinkt als water, moet gij de liefde bewaren, de liefde, die alle dingen bedekt, alle dingen gelooft, alle dingen hoopt, alle dingen verdraagt. Dat is mogelijk. Uw meester heeft het u getoond en geleerd; Hij heeft niet gewanhoopt aan eene wereld, die Hem kruisigde en is gestorven met den triomfkreet, het is volbracht, terwijl, behalve den medekruiseling die met Hem stierf, er geen enkele ziel was die Zijn naam beleed en Zijn werk kon voortzetten.

Zoekt gij nu al het geloof te bewaren en de liefde, gij wordt in dit uw streven vaak bespot of vervolgd. Gij ondervindt tegenkanten van allerlei aard in uwen werkring, in huis of maatschappij, van vrienden of vreemden. Te midden van den onwil of tegenstand der menschen, terwijl kleingeestigheid of oppervlakkigheid als een stekelige heg om u vormen aan beide zijden, moet gij uwen weg bewandelen met blijdschap, u verheugen ten allen tijde. Dat is mogelijk; uw meester heeft het u getoond en geleerd. Onder de oogen der spionnen te midden der hinderlagen van schriftgeleerden en farizeën, verheugde Hij zich in den geest over de kleinen aan wie de geheimenissen van het koninkrijk der hemelen geopenbaard werden, en in den nacht, waarin Hij werd overgeleverd, juichte Hij gezeten aan den feestdich met de Zijnen, over Zijne heerlijkheid

die geopenbaard stond te worden. Wat zal ik meer noemen? Groot en verheven is uwe taak, heerlijk uwe roeping af te leggen de ongerechtigheid en aan te doen de gerechtigheid; al het kleine, het lage, het onedele, het dierlijke van uwe natuur af te leggen, aan te doen de innerlijke bewegingen der barmhartigheid, der zachtmoedigheid, der lankmoedigheid, te bedenken al wat waarachtig is, wat eerlijk is, wat wel luidt, zoo er eenige deugd is en zoo er eenige lof is. Die roeping omvat eene eeuwigheid; in die roeping voltooit zich het werk van Christus; door het volgen van die roeping wordt Zijn koninkrijk gevestigd op aarde. DE LA SAUSSAYE.

Leef hier als een die reist; omdat hij reizen moet.

Hij kan genieten van de schoone vergezichten

En 't lief gezelschap dat zijn eenzaamheid verzoet;

Hij leert zooveel hij kan, hij kwijt zich van zijn plichten.

Maar o, zijn *hart is thuis*, veel eerder dan zijn *voet!*

26 APRIL.

Bedenkt de dingen, die boven zijn.

Col. III : 2.

De dingen die boven zijn, verdienen het dat wij ze bedenken omdat zij eeuwig, heilig en heerlijk zijn. Hier op aarde is alles vergankelijk, wisselvallig en onbestendig. Hier vervangen elkander het worden en het vergaan, het opkomen en het verdwijnen, het bloeijen en het verwelken, het licht en de duisternis, het gejuich en het gewezen, het leven en de dood. Hier schijnt alles begrepen in eene gestadige eb en vloed; en aan alles, wat aan het zinnelijk oog zich vertoont, komt een einde. Maar niet eindig, niet onbestendig, niet onderworpen aan dit spel der vergankelijkheid zijn de dingen die boven zijn. Daar omhoog is het eeuwige; eeuwig leven, eeuwige jeugd, eeuwig genot, eeuwige goederen, eeuwige vriendschap, eeuwige vorderingen in kennis en deugd, eeuwige veilige, vaste verblijven. Hier beneden is, ja ook veel heerlijks, veel van de onzienlijke eigenschappen des Allerhoogsten is er in Zijne werken te zien. Deze aarde is het schouwtooneel zijner wijsheid, macht

en liefde. Maar hoe zucht hier ook onder de dienstbaarheid der verderfenis al het schepsel Gods; en hoe schijnt de natuur er mede onder te lijden, dat haar pronkstuk hier beneden zijne kroon verloren heeft, en van eenen Koning een slaaf, een beklagenswaardige dienstknecht der ongerechtigheid is geworden. Ach! hoeveel heerlijks, hoeveel paradijsweelde en pracht heeft de zonde verwoest; en hoe vele verstoringen, door haar te weeg gebracht, prediken: hier beneden is het niet! Maar welke woorden, welke schilderingen, welke beelden, waarmede in de H. Schrift worden voorgesteld de dingen die boven zijn! Wij kunnen die beeldspraak nu nog niet verstaan. Die troon daar omhoog, die regenboog er om heen, die vier en twintig troonen er rondom, die boom des levens, die levende fonteinen der wateren, die stemmen en lofzangen, die stad van God, die heerlijkheid, die haar beschijnt, die kristalrivier, die haar doorstroomt; deze zinnelijke verwen geven ons wel van het bovenzinnelijke geen klaar en volledig begrip, waarvoor het ook aan de vatbaarheid ons nog zou ontbreken; maar zij verwekken toch in ons de verwachting eener heerlijkheid, waarin al wat heerlijk en hartbekorend samenloopt, en waarvan zich hier op aarde slechts de flauwe schaduwen en omtrekken laten ontdekken. Ja, de dingen die boven zijn, verdienen door ons gezocht, en bedacht, en op prijs te worden gesteld boven alle wereldsche dingen. En als er nog stemmen van boven kwamen; als ons konden toespreken, die reeds tot de orde van deze dingen behooren, hoe goed zij het hier beneden hebben gehad, hoeveel heerlijks deze lage landen hun gaven te zien, zij zouden ons toeroepen: hier eerst is het zalig te wonen, hier eerst is het schoon!

MOLSTER.

't Eeuwig leven, eindloos heerlijk,
 Dat ons na dit leven wacht,
 Is voor 't hart alleen begeerlijk,
 Werkt onzichtbaar, maar met kracht.
 Sluiten wij slechts 't vleeschlijk oog,
 't Ware leven is omhoog,
 't Leven dat wij lieven, loven,
 Heerlijk leven is daarboven.

27 APRIL.

Christus, de hope der heerlijkheid.

Col. I : 27.

Neen, de Christus heeft geen beking meer voor hen, die hunne eigene heerlijkheid zoeken en niet de heerlijkheid Gods. De eerstgeborene aller creaturen wordt hun de rabbi uit Nazareth met onverstaanbare woorden en twijfelachtige werken, en de apostolische getuigenis, de gezwollen wijsbegeerte van Joden die eere zoeken bij de Grieken. Denkt niet dat ik dicht: dat is de weg der godgeleerdheid, die het kruis niet kent en die godgeleerdheid voert velen af, die de verborgenheid van het kruis niet zoeken. Zoo gij gelooft, de wereld zal u smaden, en zeggen dat gij de menschheid, de menschelijke natuur met hare gaven en krachten, en de menschelijke maatschappij met hare veerkrachtige ontwikkeling en schoone toekomst versmaadt en veracht. Want de wereld verstaat de humaniteit niet, de humaniteit van den gekruisten, den rijkdom dezer verborgenheid: Christus onder de heidenen. Maar gij, ziet toe dat gij der wereld geen oorzaak geeft om den heerlijken naam te lasteren, die over u is aangeropen en dien gij aanroept. Toont haar eene edeler en krachtiger humaniteit, dan die welke zij zoekt. Toont haar, dat ootmoed kracht is, en dat er een lijden is der liefde, dat de ware vreugde niet uitsluit, maar bewaart en waarborgt. Toont haar, dat in Christus alle de schatten der wijsheid en kennis verborgen zijn, dat door dat licht, dat voor u is opgegaan, uw oog onbeneveld is, uw verstand onbevooroordeeld, uw hart rein van kleingeestigheid en ijdele roem. Is de heerlijkheid nog eene toekomst, toch moet er reeds iets van die heerlijkheid in u worden aanschouwd. Zoo de eisch der wereld, dat gij onberispelijk zult zijn, wreed is en onrechtvaardig, zoo gij belijdt nog niet gegrepen te hebben waartoe gij gegrepen zijt, toch moet het openbaar zijn aan u, dat gij opwassende zijt, opwassende in kennis en in liefde. Van afnemende krachten moet bij u geen sprake zijn; ook niet van zedelijke gebreken, die met toenemenden leeftijd zouden moeten verschijnen. Neen, wat in u zichtbaar moet afnemen, dat is de wereldliefde, dat is de eigenliefde, dat is de zonde in al hare vertakkingen; wat in u zichtbaar moet toenemen, dat is het geloof, dat het onzienlijke ziet de hoop die in het toekomstige leeft, als ware het

tegenwoordig; dat is de liefde, die de wereld wint en overwint. Zoo zijt gij kinderen des Koninkrijks, erfgenamen der heiligen in het licht; zoo zijt gij onsterfelijk, en het eeuwige leven wordt openbaar in u. Openbaar wordt het in u, der wereld tot eene getuigenis, en der wereld tot eene roepstem der liefde, welke de rijkdom is der heerlijkheid der verborgenheid Gods, Christus in ons, de hope der heerlijkheid.

DE LA SAUSSAYE.

Uw alles komt! Zijt ge de Zijne,
 Gelijk Hij de Uwe wezen zal?
 De waereld met haar glans verdwijne.
 Hij is U meer dan 't gansch Heelal,
 Hij is Uw rust, Uw lust, Uw zegen,
 Uw Eeuwige verrijzenis!
 Strooit mirt en palmen op Zijn wegen!
 Gij menschen kindren, snelt Hem tegen
 Hij komt, die Allen *Alles* is!

28 APRIL.

Doodt dan Uwe leden die op de aarde zijn. Col. III : 5.

Doodt uwe verdorvenheden; de zonde moet sterven voordat wij sterven, die mensch sterft wel wiens zonden eerder dood zijn dan hij. De zonde moet sterven, of de zondaar; gelijk de profeet elders zegt in een ander geval, zoo zeg ik hier; uw leven moet gesteld worden voor deszelfs leven; gij zult bevinden dat die zonden u doodelijk zijn, die niet gedood zijn, wat zou een ongedood mensch met den Hemel doen? daar is geen spel of vleeschelijk vermaak, die gezegende woningen zijn voor hem slechts, donkere zwaarhoofdige vertrekken. De apostel heeft eene bijzondere uitdrukking, Col. 1 : 12. „Hij heeft ons bekwaam gemaakt om deel te hebben in de erve der heiligen in het licht;” wij worden eerst bekwaam gemaakt voor den Hemel, eer wij daarin komen; wij worden gespeend aan de wereld, eer wij die verlaten; als de menschen de wereld, zoolang aankleven als zij kunnen, en als zij niet langer kunnen dan meenen zij God ten hunnen nutte te gebruiken, dan zal God de Heere hun met verachting afwijzen, zeggende: „Gaat

henen, en roept tot de goden die gij verkozen hebt;" laat de wereld u nu helpen, en verlossen. Een ongedood mensch is geheel bereid om te vallen, hij wacht maar op wind en getij, en hij valt gelijk het reukkoren te zijner tijd.

LOVE.

Nooit kunt ge iets beminnen, Vader!

Hoe volkomen 't ons ook schijn,

Wat Uw heiligheid niet nader',

U niet poog gelijk te zijn.

Och, neem U dan onzer aan,

Die op 's levens donkre paân

Uit ons zelve niets vermogen;

Niets dat goed is in Uw oogen.

Heilig God! doe ons gelijken

Naar Uw godlijk deugdenbeeld;

Heiligst' alle smet te ontwijken

Zij, wat hier ons 't meeste streelt.

Tot wij eens, voor Uwen troon,

Gansch verlost door Uwen Zoon

Onder reine Hemellingen.

't Heilig, heilig, heilig zingen.

29 APRIL.

Gode zij dank, die ons de overwinning geeft, door onzen Heer Jezus Christus.

1 Cor. XV : 57.

Het geheim van de groote kracht, welke aan de groote getuigen en belijders van Jezus eigen was, bestond voor een groot gedeelte daarin, dat zij zoo vast verzekerd waren van de overwinning. Zij hadden van God ongetwijfeld ook wel bijzondere genade en gaven ontvangen, maar hun groote kracht bestond daarin, dat zij in hun binnenste hiervan gewis waren: Jezus heeft ons de overwinning geschonken; want Hij heeft wereld en zonde, dood en duivel overwonnen. Hem is gegeven alle macht in Hemel en op aarde; Hij is met ons al de dagen tot aan de voleinding der wereld." Eenvoudig en kinderlijk geloofden zij dat, en zij twijfelden er niet aan, dat

het evangelie de ware en eenige spijs is voor alle zielen. Zoo gingen zij de wereld in, met de overwinning in het hart, en verkondigden de zegepraal door het geloof, ook als zij schijnbaar de nederlaag leden. Gevangenschap, verbanning, geeseling, bespottung, ja zelfs de bitterste dood deed hen daaraan niet twifelen, Christus heeft ons de overwinning geschonken. Daarom klonk hun stem zoo vroolijk en zoo krachtig, en zij zijn in hun verwachting niet teleurgesteld geworden.

Vinden wij dus in die gerustheid van te zullen zegepralen de verklaring van de kracht der apostelen — dan geeft onze vreesachtigheid, slapheid en angstvalligheid de verklaring van onze machteloosheid. O! hoe ontbreekt verreweg den meesten christenen iedere schijn van dien moed van Paulus. Wij staren met bedruktheid op de machten, welke de wereld beheerschen, en vreezen dat het Christendom er door verslonden zal worden. Deze siddert voor de resultaten van de natuurwetenschappen. Maar waarlijk, als dezen het evangelie te niet doen konden, dan moesten wij ons er over verblijden, als zulks liever heden dan morgen gebeurde, want dan was het evangelie niet de kracht Gods. Anderen vreezen weder voor den staat, die door zijn wetten ons terug zal voeren naar het heidendom. O wat zouden wel de Christenen der eerste eeuwen zeggen van zulk een klein geloof!

Ja, hoe zwak is ons christendom, en wij komen meestal, als wij op de groote markt des levens, ja zelfs als wij ook maar in gezellige kringen verschijnen, zoo bedeesd en benauwd er mee voor den dag als of het gestolen waar is. Geen wonder, dat zulke bange troepen snel verslagen worden, ja niet eens een behoorlijken aanval wagen. Die wereldberoemde veldheeren Alexander de Groote, Julius Cesar, Napoleon, wisten door hun persoon en toespraak hun soldaten reeds vóór den slag de zekerheid in te boezemen, dat zij zouden overwinnen. Zij prezen de zege reeds, eer zij behaald was. Hun soldaten echter geloofden hen: zij waren er van overtuigd: omdat deze veldheer ons aanvoert zullen wij overwinnen. Dit besef gaf de kracht in den strijd, en zoo werd de strijd een zegepraal. Maar helaas, de veteranen van Julius Cesar en Napoleon hebben hun aanvoerders meer vertrouwd dan wij, christenen, onzen Overwinnaar en Koning, die ter rechterhand der Majesteit gezeten is. Wij herhalen ook wel het groote woord: „de zaligheid is in geen

anderen." wij roemen in zijn woorden maar eigenlijk gelooven wij ze niet recht. Wij leven niet in Hem, den Vorst der overwinning, en daarom worden wij van zijn zegevierende krachten ook niet doordrongen.

Geldt dit ook niet van onze persoonlijke heiliging? De apostelen verzekeren op ieder bladzijde hunner geschriften, dat de zonde een overwonnen macht is, sinds Jezus bloed druppelde in het stof der aarde. En inderdaad, zij hebben het in hun persoon bewezen, dat het alzoo was. Wij echter meenen wonder vroom te zijn, als wij zeggen: ach wij zijn zwakke ellendige schepsels. Wij kunnen niets. Wij zijn en blijven in dit leven zondaren. Wij kunnen toch niet volmaakt worden en vrij van zonden, enz. Dat is nu ten deele ook wel waar, maar toch zijn het jammerlijke, niets betekenende vragen, als wij daarmee onze geestelijke traagheid en loomheid bedekken willen. Mochten wij den Heer Christus maar meer vertrouwen, dan zouden wij ook meer vertrouwen hebben in ons zelve. Mochten wij gelooven aan de overwinning, welke hij heeft behaald, en beloofd, dan zouden wij, hoe vaak wij ook vallen, voortgaan van overwinning tot overwinning. Hij, is getrouw die het beloofd heeft, en hij wil ons heiligen geheel en al, ons voeren van licht tot licht. Maar wij moeten dan ook niet in stilte met eenige macht der duisternis, welke ook, gemeenschap hebben. Wij konden het veel beter hebben — zullen het veel beter hebben, midden in deze wereld der vreeze, indien wij eerst met Paulus het hoofd omhoog heffen en juichen: Gode zij dank, die ons de overwinning geeft door Jezus Christus onzen Heer.

FUNCKE.

Amen! Jezus Christus! Amen;
 Ja, Gij zult in 't groot heelaal,
 't Rijk der duisternis beschamen,
 Tot het niet meer wezen zal.
 Woon, o Heiland in ons midden;
 Onder Uwe heerschappij
 Zijn wij zalig, zijn wij vrij:
 Leer ons strijden, leer ons bidden!
 Amen, heerlijkheid en macht
 Word' U eeuwig toegebracht!

30 APRIL.

Het is den mensch gezet eenmaal te sterven, en daarna het oordeel.
Hebr. IX : 27.

Daarna het oordeel! Wij kunnen de vraag laten rusten, wanneer en in welken vorm het gehouden zal worden. Het is ons genoeg, dat alle gestorvenen het berigt te gemoet gaan, onverschillig wie zij geweest zijn en hoe zij geleefd hebben, zoowel zij, „die met volharding in goede werken heerlijkheid en eer en onverderfelijkheid gezocht hebben”, als „die wederspanning en der waarheid ongehoorzaam, maar der ongerechtigheid gehoorzaam geweest zijn.” God zal hen allen oordeelen door zijnen Zoon, onzen Heer Jezus Christus, eenen rechter, voor wien alles naakt en openbaar is en op wiens onpartijdigheid ieder kan rekenen. Dat zal eene verschrikkelijke ure zijn voor hen, die hier van zulk een oordeel evenmin als van dien rechter hebben willen hooren! Nu heeft de misleiding, de kunstgreep, de schoone vorm alle waarde verloren. Men kan niet meer met woorden spelen. De maskers zijn afgerukt. Ieder wordt van al zijne zonden overtuigd. Dat zal een verschrikkelijk oordeel zijn. Daar komen de ontuchtigen en geldgierigen, de geveinsden en bedriegelijken van hart; daar komen de lichtzinnigen en roekeloozen, de schijnbaar godsdienstigen en de vele brooddronkenen; daar komen de wraakgierigen, onbarmhartigen, onmatigen, alle onboetvaardigen en onvermurwbaren, alle naam-christenen, alle zondaars, allen bij den rechtvaardigen rechter bekend voor hetgeen zij werkelijk zijn! Wie zal bestaan? Wie zal zich kunnen rechtvaardigen, wie zich kunnen verontschuldigen, wie eenige versooning kunnen inbrengen? Is men verleid, men had zich niet mogen laten verleiden. Is men door de verzoeking overvallen, men had op zijne hoede moeten zijn. Heeft men den wil des Heeren geweten, waarom heeft men dien niet gedaan, en wie zal van eenige door hem bedreven zonde durven verklaren, dat hij in gemoede verzekerd was, er waarlijk geen kwaad door te doen? Het zal moeilijk zijn, eene der hier gebruikelijke drogredenen voor den rechter van levenden en dooden te laten gelden. Hij zal niets van hetgeen in aanmerking moet komen onaangeroerd laten. Rekenschap zal men moeten geven van beginselen en bedoelingen, van oogmerken en bijoogmerken.

Zoo zullen wij dan allen veroordeeld worden? Het Evangelie onzes Heeren Jezus Christus heeft nog iets anders te verkondigen. Het predikt ons, dat Hij, die éénmaal om onze zonden geofferd is, eens dengenen die Hem verwachten verschijnen zal tot zaligheid. Eenmaal sterven, dat is voor ons allen bepaald. Maar wij behoeven niet in zonden te sterven! Na den dood het oordeel. Maar wij behoeven niet zoo te sterven, dat wij niets anders hebben te verwachten dan veroordeeling! Wie heeft onder ons niet gehoord van de verlossing welke in Jezus Christus is? Handelt verstandig, opdat de Heer van levenden en dooden u moge kunnen ontvangen met het woord: Ik ken u; gij zijt afgewasschen, gij zijt geheiligd, gij zijt gerechtvaardigd in Mijnen naam en in den Geest mijns Vaders!

DOEDES.

Uw oordeel, groote God, is heilig en rechtvaardig,
 Wel is Uw liefde groot en zijt Gij allen goed,
 Maar 'k heb zooveel misdaan, 'k ben zoo verwerpingswaardig,
 Dat Uw gerechtigheid mij billijk straffen moet.
 Volbreng Uw wil, o God, zoo dit U strekt tot eere,
 Verfoei de tranen zelfs, door diep berouw geschreid.
 Verbreek, verpletter, sla, voltrek Uw recht, o Heere,
 'k Aanbid, terwijl 'k verga, Uw hooge majesteit:
 Maar waar, waar is 't dat mij Uw vloekspraak treffen zal,
 Waar 'k niet met Jezus' bloed bedekt zij, gansch en al?

1 MEI.

„Waar de zonde meerder geworden is, daar is de genade veel meer overvloedig geweest.

Rom. V : 20.

Dit Apostolisch woord vat de zondaarsliefde van Jezus in ééne gedachte te zamen; het is de oneindige, onwederstaanbare almacht der genade. Zoo als de Heer zich op aarde jegens zondaren gedroeg, zoo betoont Hij zich nog altijd: genadig en vol erbarmen; eene genade, die hen eerst draagt in hunne zonde, hen er dan uittrekt, en ten laatste hen geheel en al vernieuwt. Zoo ging het met Petrus. Welk een zwak riet was hij in die drie jaren, die hij aan de zijde

van Jezus ging! Welk eene wankelmoedigheid, welk eene menschen-vrees, welk eene onberadene opgewondenheid! Doch hoe draagt hem de genade des Heeren! Hoe trekt zij hem! Een blik op den gevallen Petrus en hij gaat naar buiten en weent bitterlijk. Hoe maakt Hij uit hem een nieuw schepsel! Want, hij is het die Christus, in plaats van Hem te verloochenen voor den Grooten Raad verdedigt en aldus spreekt: »Wij kunnen niet nalaten van datgene te spreken, wat wij gezien en gehoord hebben.» Ook als hij later te Antiochië zwak werd, is het geene verloochening van den Heer, maar slechts der broederen; en hoe demoedig laat hij zich door Paulus voor de gansche vergadering bestraffen, zonder één woord te spreken! »Waar de zonde meerder is geworden, daar is de genade veel meer overvloedig geweest.» — O, hoe heeft de goede, trouwe, lankmoedige Heer ook mij gedragen, en hoe moet Hij mij nog dagelijks dragen!

Hoe onvermoeid neemt Hij mij in Zijne school op en zoekt mij te vormen, nu eens door strengheid en ernst, dan weder door goedheid en versooning; maar altijd is het liefde! Hoe gaarne zou Hij alles bij mij nieuw maken, zoodat ook ik uit een zwak riet eene rots werd, en ook ik opwassen mocht van vallen tot opstaan, van zwakheid tot sterkte, van nacht tot licht! Heer! ik heb Uwe trouwe herders-stem meermalen gehoord, doch ik ben U niet altijd nagevolgd, maar uit uwe uitverkoren kudde op velerlei dwaalwegen geraakt. Ach! word niet moede mij te lokken en te roepen, tot dat ik bereid ben, de booze woestijn dezer wereld geheel te verlaten en U in liefde en gehoorzaamheid overal, ook op doornen en distelen, bestendig na volgen. Geef mij, o God! uit genade het eeuwige leven, ofschoon ik door mijne zonden den eeuwigen dood hadde verdiend, en dat niemand mij rukke uit Uwe hand, noch uit de hand van Uwen geliefden Zoon!

ARNDT.

Als een herder wil Hij trouw
't Schaap in een woestijn aan 't dwalen,
Daar 't zich zelf verliezen zou,
Van den doolweg wederhalen.
Brenge op de rechte baan
Jezus neemt de zondaars aan!

2 MEI.

Voorts, broeders! ik maak U bekend het evangelie, dat ik U verkondigd heb, hetwelk gij ook aangenomen hebt, in hetwelk gij ook staat; door hetwelk gij ook zalig wordt.

1 Cor. XV : 1, 2.

Het Evangelie van Paulus is voor duizenden geweest het leven uit den dood. Die den grondslag van een ander Evangelie leggen, mogen toezien of het hunne niet zij de dood voor het leven. Gewis! De apostel Paulus, onwraakbaar medegetuige van de verrijzenis des Heilands uit het graf, is tevens een levend bewijs van het hoog gewicht dezer overtuiging voor de christelijke belijdenis en het christelijk leven, voor het leven des geloofs in Christus, der hope op Christus, der liefde tot Christus. Doch, mijne medebelijders van de dierbare waarheid zijner opstanding, laat ook ons dit bedenken: Hetzelfde verband van zaken behoort ook bij ons te bestaan. Tenzij ook wij levende bewijzen van het hoog gewicht dezer opstanding zijn en meer en meer worden, zal ons hare standvastige belijdenis, hare welsprekende verdediging, hare kloekmoedige handhaving noch baten noch versieren. Wat baat, wat is eene overtuiging, die geen kracht, die hare eigenaardige kracht niet doet? Voor die haar met zich omdraagt is zij slechts een oorzaak om zich te schamen; in het oog van God, niet dan een grond voor zwaarder oordeel. Waar de overtuiging van de verrijzenis niet is het Geloof in den Verrezenen, het steunen op Hem die leeft, het hopen op Hem, het Hem aanhangen, met Hem omgaan, voor Hem leven, daar zou zij wel eens minder wezenlijke waarde kunnen bezitten dan het eerbiedig vereeren van de nagedachtenis des Gestorvenen, door het zoo veel mogelijk zich doordringen van Zijne schoone woorden en opwekkend staren op Zijn uitnemend voorbeeld. Waar dit laatste het geheele Christendom is, daar is het weinig; daar vereischte het noch de menschwording, noch de kruisiging van den »Zoon van God'', noch Zijne opstanding uit de dooden in goddelijke kracht en menschelijke heerlijkheid. Maar het is niets, waar het slechts in een bloot voor den geest hebben, een ijverig voorstaan, een hardnekkig vasthouden van de waarheid dezer goddelijke feiten bestaat. Alles wat het wezen kan, is het slechts daar, waar deze goddelijke feiten. door

de vervulling van alle de behoeften der ziel, alle de krachten des levens opwekken, aanvuren, werkzaam maken tot de verheerlijking van God door de liefde, tot de herstelling van Zijn beeld in den door de zonde gevallenen, maar in Christus tot elke opstanding geroepen mensch.

BEETS.

O Jezus! doe ons meer de kracht
 Van Uw verrijzing in ons merken.
 't Geloof in 't geen Gij hebt volbracht,
 Dat gorde ons aan met moed en kracht
 Tot wederliefde en goede werken.

3 MEI.

„De laatste Adam is een levendmakende geest.”

1 Cor. XV : 45.

De tweede Adam is een levendmakende geest. Hoe en sedert wanneer is Hij dat geworden? Sedert zijn dood en opstanding. Toen Hij geboren werd heeft Hij niet de engelen, maar het zaad van Abraham aangenomen, is Hij vleesch en bloed geworden. Hij was gelijk aan Adam vóór den val; maar ook even als deze een levende ziel. Wat Adam niet gedaan heeft, heeft Hij gedaan: Hij heeft door daadwerkelijke gehoorzaamheid den wil des Vaders volbracht, en heeft hersteld wat de eerste Adam, met wien Hij gelijk staat vóórdat deze gevallen is, heeft verbeurd. Jezus Christus voleindigt wat de andere niet heeft tot stand gebracht: Hij herwint wat de andere heeft verspild; en in Zijne godmenschelijke kracht (want Hij heeft nimmer opgehouden de Zone Gods te zijn) verzekert Hij door Zijne daadwerkelijke en lijdelijke gehoorzaamheid, gerechtigheid en heiligheid, een nieuw, een geestelijk leven.

Christus is niet alleen een levende, maar een levendmakende geest. En hierin overtreft Hij oneindig verre Adam ook vóór den val. Al had Adam nooit gezondigd, dan had hij in verdere ontwikkeling, in plaats van eene levende ziel, een levende geest kunnen worden, en aan hem en aan zijne nakomelingen had deze verandering, bij wijze van een vrij geschenk Gods moeten medegedeeld worden.

Adam, wij herhalen het, had dus hoogstens kunnen zijn een levende geest, maar had nimmer kunnen worden wat de tweede Adam of Christus is geworden: een levendmakende geest.

Christus is begonnen met te gelijken op Adam vóór den val, en in het lichaam hem toebereid, te leven, te lijden en te sterven. Dat lichaam heeft de zwakheid maar niet de zonde van het natuurlijk lichaam; want Jezus komt niet dan in de gelijkenis van het zondige vleesch. Krachtens het lichaam, dat Hij heeft gehad kon hij lijden en sterven, maar nu is het werk volbracht; de verzoening is verzekerd, de Zoon Gods staat op, en Hij heeft niet alleen het leven, maar Hij geeft het leven. Twijfelt nu nog iemand of er wel een geestelijk lichaam is, dan wijst Paulus op den tweeden Adam, die begonnen is met te zijn een levende ziel, als zoodanig heeft geleden en is gestorven, maar is verrezen met een geestelijk lichaam, hebbende als de Zoon naar Zijn eigen woord, het leven in zich zelve, en gevende dat leven aan wien Hij wil. Hij is begonnen met u geestelijk leven mede te deelen. Welaan gij zijt gewoon van Hem te zeggen, dat Hij niets ten deele doet, maar voleindigt wat Hij heeft begonnen; gij doet er wel aan, maar gij moogt dit woord niet al te zeer beperken, want in den regel verstaat gij er onder dat Hij uwe zaligheid ten einde toe zal verzekeren. Het is zoo; doch Hij zal niet alleen voor de behoudenis van uwe ziel, maar ook voor de verheerlijking van uw lichaam instaan. Heeft de eerste Adam u een lichaam gegeven dat aardsch is, met zonde besmet en verderfelijk, zal dan de tweede Adam, die bij aanvang geestelijk leven in uwe ziel heeft gewrocht, wiens leven dan in u reeds aanwezig is, niet bij machte of gewillig zijn, om u evenzeer een geestelijk lichaam te verleenen, als Hij tot dus verre geestelijk leven u heeft geschonken?

SCHWARTZ.

Op Uw Woord, o leven van ons leven
 Werpen wij het doodskleed af,
 Door de kracht Uws Geestes uitgedreven,
 Treden we uit ons zondengraf.
 Leer ons daaglijks, leer ons duizendwerven,
 In Uw kruisdood meegekruisigd, sterven,
 En herboren, opgestaan,
 Achter U ten hemel gaan!

4 MEI.

Ik ben de opstanding en het leven.

Joh. XI : 25.

Jezus Christus brengt het eeuwige leven; Hij zelf is het leven. En dat leven zal eeuwig duren. Hier moge het beginnen, het blijft slechts een klein beginsel der eeuwige vreugde, in heilige oogenblikken gesmaakt. Dan, als die ure zal gekomen zijn, in welke allen die in de graven zijn, Zijne stem zullen hooren, als Hij zal geopenbaard zijn, dan zullen zij, van alle belemmerende banden bevrijd, eerst recht dat eeuwige leven genieten. Dan zullen zij zich vrij kunnen ontwikkelen, en in beter gewest waarlijk leven. Die eeuwige levensbloesem blijft eeuwig frisch en groen, daar hij is ingeënt in den levensboom Christus. Het beekje neemt toe tot stroomen des levenden waters, daar het voortvloeit uit de altijd stroomende steenrots Christus. Die eens van dat water des levens gedronken heeft, dien zal in eeuwigheid niet dorsten; het zal in hem wezen eene fontein van water, springende tot in het eeuwige leven. »Geliefden!» schrijft Johannes, „nu zijn wij kinderen Gods, en het is nog niet geopenbaard wat wij zijn zullen. Maar wij weten, dat als Hij zal geopenbaard zijn, wij Hem zullen gelijk wezen, want wij zullen Hem zien gelijk Hij is.” Vrij moge dan de dood den Christen van deze aarde wegnemen, die dood voert hem over in de gemeenschap van Hem, wiens leven zijne hope was. Die zoo henengaan, sterven niet, maar worden geboren tot een nieuw en heerlijk leven met Christus. Vrienden des Heeren! Zoo heerlijk zal het zijn in de toekomst des Heeren, als dat eeuwige, nu nog verborgene leven zal geopenbaard worden. Zoodanig uitzicht is den Christen geopend. Naar zijne beloften verwachten wij nieuwe hemelen en eene nieuwe aarde, in welke gerechtigheid woont. Hoedanigen behooren wij dan te zijn, in heiligen wandel en godzaligheid. Hoe moesten wij ons benaastigen, om toch onbevlekt en onbestraffelijk van hem bevonden te worden in vrede. Daartoe zij en worde Christus steeds meer ons leven, opdat het eenmaal van ons gezegd worde, dat ons *sterven gewin zij*, en de doorgang ten *eeuwigen leven*.

V D. HAM.

Op Uw stem: staat op gij dooden!
 Staat de dood zijn zege U af,
 Op Uw stem: staat op gij dooden!
 Rijst het leven uit het graf.
 Leven, leven, eeuwig leven
 Zal Uw liefde mij dan geven,
 En geen zonde, dood of pijn
 Zal in eeuwigheid meer zijn.

5 MEI.

God is niet een God der dooden, maar der levenden.

Marc. XII : 27.

Een rechte kennis van God is een zijn in God. Evenzoo is een hartelijke liefde tot God niets anders dan een leven in God. 't Zou echter eene treurige kennis zijn en de innige liefde zou moeten verkouden, wanneer niet tevens met deze beiden het volle bezit des eeuwigen levens gegeven ware. Een leven dat eerst recht dien naam mag dragen, dat geen dood meer smaken zal, is alleen een leven met God. Een leven zonder God is den dood en het verderf ten prooi. Want onze God is niet een God der dooden, maar der levenden. Het sterkste bewijs voor het eeuwige leven is de rechte kennis van God, de hartelijke liefde tot God. Deze twee kunnen niet sterven. Maar dit leven wordt nog nader aangeduid als zaligheid. Eene Zaligheid gelijk het kind ze aan de moederborst geniet, gelijk ze den man vervult, die zijn geboortegrond weér betreedt. Want het vaderland der ziel is immers God alleen, en de rust des harten zijn rusten aan het vaderharte Gods.

Bij een terugblik op de drie aangeslagen toonen, en hunne zachte, zalige melodie, was er voor het evenbeeld Gods inderdaad slechts één tekstwoord voor zulk een melodie: Loof den Heer mijne ziel, en al wat binnen in mij is Zijnen heiligen naam!

Tot zulk een loflied bestemde de Allerhoogste den mensch, toen Hij hem naar zijn beeld en naar zijne gelijkenis schiep. Zelfs na den val is deze heilige melodie nog niet geheel weggestorven. Menig-

maal laat zich de eene, de andere toon nog hooren; dan stroomt er zachtken een sabbatsstemming door de ziel, en een smachtend zielsverlangen overmeestert dan het hart. 't Is die plechtige ure, wanneer geheel het inwendig leven er naar uitgaat om in het heilig wezen Gods zich te verdiepen, om liefhebbend het te kennen, en in zulk een liefde zalig te leven. Alsof God zelf voorbij ons henenging, maar wij zien dan alleen zijne achterste deelen, gelijk Mozes zijn knecht. Een schaduw van dit voorbijgaan, valt er in het zieleleven des volks; haar omtrekken, gelijk die eener gestalte in den droom, erkennen wij aan den diepen weemoed, aan het verbeidend verlangen, aan het heimwee, dat uit de liederen spreekt, die uit het hart gevloeid, met het hart worden gezongen. Wij zouden deze onuitwischbare sporen nog verder hier en daar kunnen opzoeken, wanneer wij b. v. nagaan hoe het zielsoog der volkeren overal naar het verleden gekeerd is, naar de gouden zonnestraal, die den paradijismorgen omstraalde, hoe alle verwachting der menschelijke ziel naar boven zich uitstrekt, wanneer deze gedachten lokken, en zoo gaarne tot God zou omhoog stijgen, om Hem te loven en te prijzen in gerechtigheid en heiligheid, en het gansche hart ja en amen zegt, zoodat het de gelijkvormigheid aan God beaamt. DALTON.

In droomen moog ons hart zich wiegen,
Geen enkle die niet ras verdween.
Des Werelds vreugd en smart bedriegen:
De Waarheid woont bij God alleen

Door duizend zorgen voortgedreven,
Hoe dobbert onze hulk daarheen!
Hoe rustloos golft de zee van 't leven.
De Vrede woont bij God alleen.

Zoo staar, mijn ziel! dat angstig jagen
Naar wat geen arme Wereld heeft:
Zoo leer me, o God! van U slechts vragen
Wat Gij alleen, maar zeker geeft.

6 MEI.

God is niet een God der dooden, maar der levenden.

Matth. XXII : 31.

„God is niet een God der dooden, maar der levenden, want zij leven Hem allen.” Een God der levenden is Hij, die met hen een verbond sluit, hun Zijn levend en krachtig Woord schenkt, en daarmee hen in de richting naar de eeuwige heerlijkheid heen leidt. Zij leven Hem allen. Gelijk zij allen in Adam sterven, zoo zullen zij in Christus ook allen levend gemaakt worden, en zóó ziet God hen aan, als zulken die naar die toekomst heen gaan, ja er den aanvang reeds van in zich dragen. Zij leven Hem allen, ook om, indien ze Zijn genade weigeren, er eens rekenschap van te geven dat God tot hen, ook tot hen, gezegd heeft: „Ik wil uw God zijn!” Dat woord Gods, deze verbondsbelofte is het hoogste talent dat God den mensch kan toevertrouwen. Wee hem die het niet gebruikt, om dan eens, als booze en luie dienstknecht uitgeworpen, te ervaren dat hij een doode is geworden die eeuwig niet sterven kan. Maar wie deze verbondsbelofte aanneemt, zich er aan overgeeft, hem wordt het, als aan Abraham, ter gerechtigheid gerekend. Daarom noemt Adam na Gods belofte van het „zaad der vrouw” dat de slang zal overwinnen, in het eerste geloofswoord dat de Schrift ons overlevert, zijne vrouw eene „moeder der levenden.” Hier zegeviert het geloof aan Gods heilbelofte over de verschrikking van het geweten en van den dood. En voortaan door alle geslachten heen is dat geloof de voorwaarde der rechtvaardiging, der behoudenis. In hem die eigen verstorvenheid en onvruchtbaarheid niet aanziet, maakt God het doode levend en roept wat niet is, het bestaan, tot de hoogste zaligheid toe. Aldus is voor de Gemeente het eeuwig leven niet een „onsterfelijkheid” die op wijsgeerige of wetenschappelijke gronden bewezen en als iets dat in elk geval door den loop des tijds na het sterven van zelf komt, in alle kalmte afgewacht kan worden. Zij is een overwinning over den dood, in de kracht van Gods Woord en verbondsgenade behaald. „Wat de mensch zaait, dat zal hij maaien.” Alleen wie in den geest zaait zal het eeuwig leven tot oogst hebben. Het leven zelf moet als zaad in de aarde geworpen

worden in volkomen zelfverloochening, zoo het leven in den hoogsten zin als vrucht boven die zwarte aarde zal uitkomen tot het zonlicht der eeuwige heerlijkheid.

GUNNING.

Geef, Heer! dat wij Uw zegepraal
 Erkennen, deelen mogen!
 Leer Gij ons strijden, tot Ge eenmaal
 Ons naast U zult verhoogen!
 Slechts Hem verbeidt Uw heerlijkheid,
 Die eerst met welbehagen
 U 't kruis heeft nagedragen.

Verbreek daartoe den boozen trots,
 En leer ons met U sterven!
 Doe ons gevoelen, Zone Gods!
 Dat we U niet kunnen derven.
 Dat Gij alleen voor de eeuwigheên
 Ons kunt gelukkig maken,
 Ons 't kindschap Gods doet smaken!

7 MEI.

En de Geest en de Bruid zeggen: kom! En die het hoort zegge: kom! — En die dorst heeft kome en neme het water des Levens om niet. —

Openb. XXII : 17.

De goddelooze heeft geen vrede, maar hij kan tot vrede komen, juist omdat hij geen vrede heeft. En wilt gij hem tot vrede brengen, wilt gij hem den weg des vredes wijzen, begin dan niet met hem een stelsel van leeringen over den vrede Gods te ontwikkelen, tracht niet zulk een stelsel hem op te dringen; begin niet bij het hoofd, begin bij het geweten, schud het wakker, doe het spreken; open met krachtige maar liefderijke en voorzichtige hand de wonden van het hart. En als de pijn van die wonden gevoeld, beleden, beweend wordt, ween dan met den weenenden, lijd met den lijdenden, bid met den biddenden broeder en dan spreek tot hem van

Hem die gekomen is en nog dagelijks komt, om eene blijde boodschap te brengen den zachtmoedigen, om te verbinden de gebrokenen van hart; om den gevangenen vrijheid uit te roepen, en den gebondenen opening der gevangenis; om alle treurigen te troosten. Spreek van Hem heden, en morgen op nieuw tot wien heden niet tot Hem ging. Gij zult zien dat het den verontruste hard zal vallen de verzenen te slaan tegen de prikkels eener genade, die alles vergeeft, alles geeft, alles vervult, alles heiligt, alles zaligt om niet. Gij zult deze almachtige genade elken tegenstand zien overwinnen en grooten vrede zien scheppen in het hart, dat zich eindelijk overwonnen geeft, eindelijk voor deze genade bezwijkt en gelooft.

De goddeloozen hebben geen vrede zegt de Heer. Maar die van den weg des ongeloofs en der goddeloosheid zijn afgebracht, roemen met Paulus: Wij dan gerechtvaardigd zijnde door het geloof, hebben vrede bij God door Jezus Christus, onzen Heer. En daarom gaat tot dien Jezus en in Hem tot God, gij die nu lang genoeg over Hem gehoord hebt, maar zonder tot Hem te gaan. Die niet gegaan zijt tot Hem, omdat gij nog nooit gekomen zijt tot u zelve, omdat het nog nooit bij u gekomen is tot het achtgeven op de onrust, den strijd, den honger en de dorst hier binnen en dus ook nooit tot de belijdenis: ik verga van honger. Bidt dat het tot deze belijdenis, tot dien hongersnood bij u kome; dat die nood klimme zóó lang, zóó hoog, tot hij eindelijk ondragelijk wordt, en gij opstaat en niet langer uw geld uitweegt voor wat geen brood is, maar tot Hem om brood gaat die zegt ook tot u: Ik ben het levende brood dat uit den Hemel nedergedaald is. JORISSEN.

Laat ons ruim van Jezus denken;
 Van Zijn liefde, trouw en macht.
 Groote dingen zal Hij schenken
 Dien, die veel van Hem verwacht.
 Niemand vroeg het eerst naar Hem;
 Zijne liefde moet ons dringen.
 Die Hem liefheeft kent Zijn stem;
 En verzelt Zijn lievelingen.

8 MEI.

Ontwaakt gij die slaapt, en staat op uit de dooden.

Ef. V : 14.

Slapen is dood zijn; in de duisternis kan men niet werken dan de onvruchtbare werken der duisternis. Maar eenmaal opgestaan en door Christus bestraald, gevoelt men lust en kracht en moed om Gods evenbeeld en stedehouder op aarde te zijn. Gij die tot hiertoe zonder doel en zonder vrucht uwe jaren zaagt verloopen, en bestondt zonder te leven, gij kunt elk in uwen kring scheppers worden van veel goeds en groots; als de Volzalige kunt gij geluk en zaligheid om u heen verspreiden; als Christus kunt gij rondgaan, goeddoende en leerende. Door Hem bestraald, kunt gij het licht der wereld wezen. Ontwaakt, staat op, maakt er een aanvang meê, neemt er de proef van! Tot hiertoe hebt gij in het vleesch gezaaid en niets gemaaid dan verderf en naberouw. Zaaït in den geest en gij zult leven maaien. Gij werkt onder het oog van Christus en den Vader. Uwe dagen zult gij tellen bij goede, godverheerlijkende werken, en bij oogsten van goddelijken zegen. Slechts één verdriet, één enkel zal u kwellen: waarom ben ik niet vroeger opgestaan? Hoe kostelijk een tijd heb ik verslapen! Waarom begon ik eerst zoo laat te leven? Dáárom, o dáárom draal er thans niet langer mede. Verzuim geen enkel dierbaar oogenblik; Ontwaakt gij die slaapt, en sta op uit de dooden. De ontluikende natuur roept u toe: Vorst der Schepping, wees uw rang en roeping waardig! De verrezen Heiland spreekt: Ik zal over u lichten! Stellig dringe die wekstem heden voor de laatste maal tot u door! Indien gij ook nu blijft liggen en ook nu weder insluimert, dan is het misschien te laat; voor altoos te laat! Dan blijft gij slapen tot over kort of lang de dood u in den grafkuil bedt. Dáár is geene bezinning meer noch plaatse des berouws. Dan komt de lente weêr en het paaschfeest, en weder klinkt de roepstem, „ontwaak, gij die slaapt!” Maar gij hoort haar niet; gij kunt haar niet hooren, gelijk gij haar vroeger niet hebt willen hooren. „Sta op uit de dooden”; maar gelijk gij niet hebt willen opstaan, zoo kunt gij nu niet opstaan, want gij ligt onder het zegel des doods. En de jaren en de eeuwen wentelen heen om uw graf, en gij slaapt voort, — en voort — en voort —

en het einde aller dingen is daar, en de jongste dag licht aan. Daar schalt de bazuin; daar klinkt eene stem in de graven: ontwaakt gij die slaapt, en staat op uit de dooden: Christus komt over u ten gerichte." Dan schrikt gij wakker, maar daar is geen tijd meer, de Heer is daar en wacht niet langer. En al de dooden ontwaken, en staan op, en scharen zich voor Zijnen zetel. Den éénen is hij een lichtende zon, den anderen een verterend vuur. Verheven Rechter, wat zult gij voor elk onzer wezen in dien geduchten dag? Vraag het u zelve want het staat in uwe keuze. Beslis, beslis dit eigen oogenblik, want dit oogenblik alléén is het uwe. God van alle ontferming! Geef ons de goede keus te doen!

A. v. D. HOEVEN JR.

O rust niet, tot ik aan Uw voet
Mijn laatste schuld belij',
En dit mijn vrijgekocht gemoed
Geheel Uw eigen zij.

Dan, wen mijn hoofd ten jongsten stond
Mat op zijn peluw rust,
Dan sterve ik blij; terwijl mijn mond
Uw dierbre voeten kust.

En als mijn oog in 't morgenlicht
Des Hemels opengaat,
Dan is mijns Heilands aangezicht
Mijn eerste dageraad.

9 MEI.

Staat op uit de dooden, en Christus zal over U lichten.

Ef. V : 14.

Er zijn menschen, welke het niet moeielijk valt tot erkentenis hunner schuld en van hunner plicht, en tot een goed voornemen van beterschap te brengen. Ja allicht lokt men heete tranen uit hunne oogen en dure eeden van hunne lippen. Maar hunne bekeering is een morgenwolk die geen regen brengt; zij blijven die ze zijn, de oude knechten der zonde. Vraagt gij daarvan de oorzaak? Zij ontwaken wel; maar zij vergeten op te staan. Zij waren door

uwe ernstige broederlijke toespraak, of door Gods leidingen uit hunne sluimering gewekt. Zij waren krachtig wakker geschud uit hunnen doodslaap. Zij verfoeiden hunne zonden; zij hongerden naar de gerechtigheid; hoog en warm klopte hun hart voor den Heiland. Gij verheugt u innig over die goede verandering. Na eenigen tijd ziet gij weder naar hen om en verwacht hen te zullen aantreffen het werk hunner behoudenis werkende, gij vindt hen weder ingesluimerd. Het heeft hen aan moed en aan vasten wil ontbroken, om zich los te scheuren uit de boeien der zonde. Gij hadt hun toegeroepen: ontwaakt, staat op, kort beraden, ras gedaan! Maar zij hebben gedraald en uitgesteld! zij lieten den ontvangen indruk verflauwen; de opgewekte geestdrift verkoelen; als de deur op haar hengsel keerden zij zich om op de legerstede der ongerechtigheid; daar slapen zij weder: neemt er een voorbeeld aan.

Beter ware het niet ontwaakt te zijn, dan ontwaakt zijnde niet op te staan. Hoe? gij weet goed te doen, en gij doet het niet? Gij verwacht uwen Heer en maakt u niet gereed Hem te ontvangen? O schande, driewerf schande! Wat zal de meester zeggen als Hij komt, en vindt u niet slapende en toch vadsig daarneder liggende, nog in het oude kleed der zonde, dat den dag niet zien mag. Daar treedt Hij binnen en hoort hoe gij Hem met de lippen eert, en ziet tegelijk hoe schandelijk gij verzuimt Zijn wil te doen. Welke verontschuldiging zult gij bijbrengen? Gij kunt niet eens op een zwak oogenblik pleiten, waarin vermoedheid u de oogen deed toevallen, noch op gebrek aan de noodige opwekking. Klaar wakker ligt gij daar, en spreekt uw eigen oordeel uit. De Heer zal zich ook niet verwaardigen u aan te zien, maar zich van u afkeeren en bevelen: Slaat dien luien dienstknecht, die den wil zijns Heeren wist en toch niet deed, met dubbele slagen!

A. v. D. HOEVEN JR.

Door ieder Land gaat overluid

De roepstem ter bekeering uit:

Waakt op, waakt op, rijst uit den dood!

Reeds schemert Christus morgenrood.

De ziel verrijze dan terstond

Van haar onreinen zondengrond.

Een nieuwe hemelstad verschijnt,

Waar al wat snood is voor verdwijnt.

Opdat, wanneer Hij wederkomt,
 Als aller mond voor Hem verstomt,
 Hij ons barmhartig gade sla
 En deel verleene aan Zijn genâ,

10 MEI.

Want indien wij, vijanden zijnde, met God verzoend zijn door den dood zijns Zoons, veel meer zullen wij, verzoend zijnde, behouden worden door Zijn leven. Rom. V : 10.

Heerlijk is de ondervinding van den geloovige, als hij ervaart dat de macht der zonde is gebroken, dat de ketenen die hem aan den dienst der wereld boeien, zijn verscheurd; dat de beginselen van vrijheid en van licht zijn hart verblijden, en wel door een steunen op Christus, die de wet heeft vervuld, de zondeschuld heeft betaald, de lust aan de wereld heeft weggenomen, de werken des duivels heeft verbroken, en den dood heeft verslonden in de overwinning.

De geloovige die zoo ver gekomen is op den weg Gods ziet achterwaarts, en dan weet hij, dat hij weleer vijandig gestemd was jegens Gods woord en werk, en de duisternis en den dood boven het licht en het leven, dat uit God is, heeft verkoren. En God heeft hem niet aan zich zelve overgelaten, maar heeft hem gewaar-schuwd door Zijne dienstknechten, door Zijn woord, door Zijnen Geest, door den Zoon die tot Hem gesproken, voor hem gearbeid, geleden en gestreden heeft. Dien Zoon begeerde hij niet, kon hij niets aanbieden. Nochtans heeft deze hem verlost van de macht des duivels, der wereld en der zonde, heeft Hij de verschrikkingen des doods voor hem verduurd en hem nu reeds een voorsmaak des eeuwigen levens geschonken. Hij waarborgt hem gemeenschap met alle verlost, een deelen in Zijne heerlijkheid, een heerschen over de wereld, eene zaligheid die nimmer ophoudt, en wier waarde nooit vermindert. De geloovige plukt van den boom des levens, welks bladeren genezing aanbrenge, put uit de fonteynen des heils, die springen tot in het eeuwige leven. Wat blijft hem thans over dan te stamelen: Geloofd zij God door Jezus Christus, en nog eens:

Gode zij dank die ons de overwinning geeft door onzen Heer Jezus Christus. Hij overwint, en Hem wordt gegeven te zitten in den troon van Christus, gelijk als deze overwonnen heeft en gezeten is met Zijnen Vader in Zijnen troon. Hij staat voor den troon van God, dient Hem dag en nacht in Zijnen tempel, hij hongert niet meer en hij dorst niet meer, de zon valt niet op hem noch eenige hitte; want het lam dat in het midden des troons is, zal hem leiden en een leidsman zijn tot de levende fonteinen der wateren, en God zal alle tranen van Zijne oogen afwisschen. SCHWARTZ.

O laat ons Uw verrijzenis
 Reeds hier op Aard ervaren!
 Wil voor de Hemelsche Erfenis
 O Heer, ons hart bewaren!
 En moge Uw hand
 Ten onderpand
 Uw eigen Geest ons geven,
 Den Geest van 't Eeuwig Leven.

11 MEI.

Gelijk door de ongehoorzaamheid van dien éénen mensch velen tot zondaars zijn gesteld geworden, alzoo zullen ook door de gehoorzaamheid van éénen velen tot rechtvaardigen gesteld worden.

Rom. V : 19.

Wat leert de Schrift aangaande de betrekking, die tusschen Christus en ons bestaat? De geheele mensch heeft zijnen weg bedorven; Christus heeft onze krankheden op zich genomen, en in Zijne striemen is voor ons volkomene genezing. God heeft dien plaatsvervanger aangenomen, en in Hem ons volkomene kwijtschelding geschonken. De geloovige is met Christus gekruisigd en met Hem opgestaan, zoodat zijn leven is een leven in het geloof des Zoons van God. Hij heeft ons het eerst liefgehad, en in wederliefde worden wij gedrongen voor Hem te leven, die voor ons is gestorven en opgestaan. Wij hebben behoefte aan eenen Borg en Middelaar, want een leeraar alleen, die ons met den wil van God bekend maakt, een voor-

beeld alleen, dat ons den weg wijst, een openbaren van algemeene liefde bevredigt niet eene ziel, die aan zich zelve ontdekt is, en het zondige der zonde uit de wet van God heeft leeren inzien en diep gevoelen. Want de zonde is voor haar geen afgetrokken denkbeeld, maar eene vreeselijke werkelijkheid, en niet een denkbeeldige maar een wezenlijke vrede is voor haar onmisbaar geworden.

De opstanding is geen denkbeeld maar een feit, en wel een feit van ontzachtelijke beteekenis. Christus is daardoor gerechtvaardigd, en daarom ook gij, die in Hem gelooft, hoe groot ook uwe zonde was. Door de opwekking spreekt God den Zoon vrij even als Hij u vrij maakt; door Zijne opstanding betoont Hij Zijne liefde jegens u even als jegens Hem, roept Hij u toe: Geloof en leef! leef dit geloovende.

Dit is het Evangelie; de ontkenning hiervan vernietigt de persoonlijkheid van Christus, die na de opstanding dezelfde wilde zijn, niet alleen in nederbuigende liefde, maar ook in Zijnen persoonlijken omgang met de Zijnen; maakt zijne voorzeggingen van een verrijzen op den derden dag ijdel en zijn werk krachteloos. Hiermede wordt alle hoop voor u in de eeuwigheid afgesneden, en vervalt de spoorslag voor dit leven; want juist dit, dat alles wat ik hier gedaan heb op den grooten dag van God te voorschijn treden zal, is de groote drangreden tot waakzaamheid in dezen tijd. In den dag der opstanding rijzen deze werken op, niet om u te verdoemen, maar om u te beschamen, en u dubbel op te wekken om Hem, die u kracht gaf tot het doen en u droeg in uwe zwakheid, te verheerlijken. In den dag der opstanding zal het blijken, dat wij voor eeuwig verbonden zijn met al degenen, met wie wij in den Geest in dit leven verbonden waren en het werk des Heeren hebben volbracht. Onze werken gaan ons wel is waar niet vooruit, om ons den weg te bereiden, want die is in Christus ons ontsloten, maar zij volgen ons, en met dankbare blijdschap zullen wij terugzien op elken arbeid der liefde, dien wij in de kracht van Christus hebben mogen volbrengen.

SCHWARTZ.

De donkre weg, dien Hij betrad,
Leidt tot de Hemelwoning;
En wie de hand des Heilands vat,
Deelt met Zijn kruis Zijn kroning.

12 MEI.

Ik leef, doch niet meer ik, maar Christus leeft in mij.

Gal. II : 20.

In deze eenvoudige maar diepe woorden ligt het geheele christendom. Het moet zich naar vier kanten openbaren: in geloof, leven, lijden en sterven. Het geloof maakt, het leven bewijst, het lijden bewaart, het sterven kroont den Christen. Het geloof legt den grond, het leven bouwt op den grond, het lijden bevestigt, het sterven voleindt het gebouwde. Het geloof omvat Jezus en spreekt: Gij zijt mijner; wat Gij zijt, dat zijt gij voor mij; wat Gij hebt, is alles mijn; Gij zijt steeds mijn troost en mijn deel. In het leven doet zich bijzonder de liefde voor, zooals Paulus vermaant: wandelt in de liefde. Deze werpt zich in de armen van Jezus en spreekt: Ik ben Uwer! wat ik ben, dat ben ik voor U, en wat ik heb, is alles Uw. U leve ik, U sterve ik! In het lijden verheerlijkt zich de lijdzaamheid, naar Paulus herinnering: »Wees lijdzaam in de verdrukking.» Deze legt zich aan Jezus voeten neder en spreekt: Ik wil de tucht des Heeren dragen, want ik heb tegen Hem gezondigd. Hij legge mij op, zoo veel Hij wil, en wanneer Hij wil, ik zal het gaarne dragen. Legt Hij kruis op zoo legt Hij ook kracht op om het te dragen, kracht om het te overwinnen. Hij is getrouw, en zal niemand boven vermogen verzocht laten worden, en zal ook zorgen, dat mijne verzoeking zulk een einde hebben dat ik ze kan verdragen. In het sterven behoudt de blijdschap den roem, die hecht zich aan Christus en spreekt; waar Gij blijft Heer, daar ben ik ook, en ben zeker, dat noch dood noch leven mij scheiden zal van de liefde Gods, die in Jezus Christus, mijnen Heer is. Ik ben een lidmaat van Uw lichaam, daarom ben ik in mijn hart getroost; want van U word ik niet gescheiden in doodsnoed en smarten; en als ik sterf, sterf ik U; Gij hebt mij met Uwen dood een eeuwig leven verworven. Ik wil door Gods genade alle vlijt aanwenden, om recht te gelooven, christelijk te leven, geduldig te lijden, vroolijk te sterven; dan mag ik ook van mij zelven zeggen: »Ik leef, doch niet meer ik, maar Christus leeft in mij.»

ARNDT.

Hoe zacht zien wij de vromen,
 Den dood hier zonder schromen
 Blijmoedig tegengaan;
 Waar al de vreugd van 't leven
 Den zondaar moet begeven,
 Daar vangt de vreugd des Christens aan.

Leer mij, o God, hier streven
 Naar dat recht christelijk leven,
 Dat zulk een eind verwerft!
 Opdat ik, na dit zwerven,
 Ook eenmaal moge sterven,
 Zoo als de ware Christen sterft.

 13 MEI.

Wordt toornig, en zondigt niet, de zon ga niet onder over Uwe toornigheid.

Ef. IV : 26.

Laat ons om de genade vragen, dat de aandoening van *toorn* in ons gemoed meer overeenkome met de aandoening van toorn in Christus gemoed, — een *heilige* toorn tegen de zonde, verbonden met een liefderijk, ontfermend medelijden jegens den zondaar. Zoodanig is het goddelijk voorschrift: »*Wordt toornig en zondigt niet, de zon ga niet onder over uwe toornigheid.*» Als deze aandoening ontspruit uit ijver voor God, voor Zijne waarheid en dienst, en eere, en als zij ons aanspoort om in den geest der zachtmoedigheid, nederigheid en liefde, het goede te zoeken, van hen, wier gedrag wij veroordeelen, dan wordt zij in ons, wat zij was in Christus, eene heilige, beminnelijke Godverheerlijkende aandoening, niet vermengd met zonde of eigen ik, en geen schaduw van droefheid op het flauwe schemerlicht des avonds werpende, als de zon ondergaat ter ure des gebeds. Indien gij integendeel deze aandoening in uw harte voelt opkomen in haren zondigen, vleeschelijken en bedorven vorm, wacht dan geen oogenblik met haar aan het kruis te brengen, opdat door de liefde, het lijden, het laatste gebed om de vergeving der ongerechtigheid van Hem die op dit hout stierf, die soort van

toorn, welke slechts in den boezem van dwazen woont, in u moge gekruisigd en gedood worden. Zoek geen barmhartigheid bij uwe naasten, en vraag geene vergeving van eenen Vader terwijl onheilige toorn tegen eenen broeder of eene zuster een oogenblik in uw hart nog huisvest. Het is te recht gezegd, dat »sommigen die belijden het onrecht hun aangedaan te begraven, het slechts *balsemen*; en een werkzaam en scherp geheugen behoudt onveranderd al de trekken der belediging, die men heeft ontvangen.» Kind van God! Verklaar bij het licht Zijner liefde de betooning van uws Vaders ongenoegen. De verbergingen van Zijn aangezicht, de berispingen van Zijn woord, de kastijdingen Zijner hand zijn slechts de verborgene stemmen der liefde. Zij treffen uw oor als een lijkzang; nochtans zijn zij de diepe en plechtige uitingen van Goddelijke genegenheid en van Goddelijk medelijden. Het zijn louterings-middelen voor de zonde, maar het zijn de louteringsmiddelen van eenen *Vader*, die uwe zonde haat, maar u als Zijn kind bemint. „*Bekent dan in uw harte, dat de Heer, uw God, u kastijdt gelijk als een man zijnen zoon kastijdt.*” (Deut. VIII : 5).

U zelve vernederende onder de kastijdende hand van God, zult gij, onderwezen, gelouterd, Gode gelijkvormig opstaan, en terwijl de kastijding voorbijgaat, die niets achterlaat dan hare geheiligde vruchten en hare dankbare herinnering, zult gij uitroepen: „*Ik dank U, Heere, dat Gij toornig op mij geweest zijt; maar Uw toorn is afgekeerd, en Gij troost mij.*” (Jez. XII : 1).

OCTAVIUS WINSLOW.

Gij hebt vergiffenis bereid,
Verleen ons ook boetvaardigheid;
Vergeef ons al onze euveldaan,
En laat ons in Uw vrijheid gaan.

De vrijheid van het slaafsche juk,
De vrijheid van den zondendruk,
De vrijheid door des Heeren Geest,
Die voort doet leven onbevreesd.

14 MEI.

En God zal alle tranen van hunne oogen afwisschen.

Openb. VII : 17.

God staat gereed om alle tranen af te wisschen van de oogen . . . ? Ofschoon duizend liefhebbende harten het hoopten, en duizend bewogene lippen het baden; ofschoon duizend monden van valsche profeten het verkondigden Geliefden! Het zal alzoo niet wezen. Zoo men Christus versmaad heeft, en de vertroosting Zijns kruises veracht, men heeft geen deel of lot in dit woord. Wat heeft men te wachten van een God, Dien men niet gezocht heeft, van een Verlosser, Dien men niet heeft willen kennen? Voorzeker de tranen buiten Hem geweend zijn niet op Gods register.

Het waarachtig geloof; niet die algemeene inbeelding, dat God in de eeuwigheid alle tranen zal afwisschen van alle oogen; maar het geloof naar Zijn Woord, dat Hij ze zal afwisschen om Christus wil, drukt zich, gelijk in alle de gedragingen van een heilig en liefelijk leven, ook uit in de wijze waarop, de stemming waarin men ze schreit op aarde. Aan de vreedzame vrucht der gerechtigheid kent men den wortel des geloofs in het lijden. Ziet, o ziet ze aan; en och, of dat gezicht uw hart tot jaloerschheid verwekken mocht; de beproefde kinderen Gods te midden van de smarten en jammeren dezes korten levens. Bedroefd, maar niet gelijk als de anderen, die geene hope hebben; verdrukt, doch niet benauwd, twijfelmoedig, doch niet mismoedig, vervolgd, doch niet daarin verlaten, nederge- worpen, doch niet verdorven, dragen zij altijd de dooding des Heeren Jezus in hunne lichamen om, opdat ook het leven van Jezus in hunne lichamen zoude geopenbaard worden. In velen bezocht, twijfelen zij zoo min aan Gods rechtvaardigheid als aan Zijne liefde; erkennen zij ootmoedig, dat geen leed hen overkomen kan evenredig aan de mate hunner overtredingen, en gevoelen in hun harte, dat zij alle deze kastijdingen noodig hebben, om meer en meer te worden gelouterd en gereinigd. Zich oefenende in geduld en gelatenheid, schoon nooit daarin volmaakt, zien zij op den Oversten Leidsman en Voleinder des Geloofs, en wenschen navolgers te zijn van Hem, die om hunner arme zielen wille den bitteren drinkbeker niet heeft

afgewezen, Hem door den Vader op de hand gezet; en daar Hij zijn loodzwaar kruis voor hen heeft opgenomen, dragen zij blijmoedig het hunne, Hem volgende. In dit alles zien zij niets dan eene gebrekkige vervulling van den plicht hunner dankbare liefde, en bidden God, dat Hij hun de ijdele inbeelding spare, door deze hunne onderwerping eenen enkelen straal Zijner vrije genade te verdienen. Niets overspannens, niets gemaakts, niets stroefs is er in deze hunne onderworpenheid. Zij roemen in de verdrukking, maar in stilte en nederig; zij verwachten de eeuwige vertroosting, maar ootmoedig; niet haastende, maar verbeidende, en intusschen met alle macht doende wat hunne hand vindt om te doen, te midden van deze eerste dingen. Deze zijn het die het eeuwig Jeruzalem zullen binnengaan; deze, alle wier tranen door God zullen worden afgewischt van hunne oogen; deze, die alles zullen beërven; deze, de geschrevenen in het Boek des Levens des Lams.

BEETS.

Dan zijn zij weggewischt, de zonden en de zorgen,
 Vergeten niet, maar meer! tot ware rust gebracht,
 En, als de bange nacht, bij 't lichten van den morgen,
 In diepe ootmoedigheid met warmen dank herdacht!

Het zwoegen vond een eind: wij zien het wuft gewemel,
 Dat wij ontvloten zijn, van ver blijmoedig aan.
 Een zilvren klokgelui, dat nêerdaalt uit den hemel,
 Lokt ons naar 't Heiligdom, dat straks zal opengaan.

15 MEI.

Want indien wij gelooven dat Jezus gestorven is en opgestaan, zoo zal ook God degenen, die ontslapen zijn in Jezus, wederbrengen met hem.

1 Thess. IV : 14.

Tot hoedanig een leven zullen zij worden opgewekt, die in Christus ontslapen zijn? Opgenomen zullen zij worden na hunne bekleeding met hunne woonstede die uit de hemelen is, opgenomen

in de wolken, den Heer te gemoet, en alzoo zullen zij altijd bij den Heer wezen. Opgenomen werd reeds hunne ontbondene ziel van stonden aan tot Hem, die tot den eenen boetvaardigen zijner medekruiselingen sprak: „heden zult gij met Mij in het Paradijs zijn,” en bij Hem is het haar wel en o! zoo goed. Evenwel is, hetgeen zij geniet, de voorproef nog maar van volkomener vreugde. Als weder, hetgeen gezaaid werd in verderfelijkheid, zwakheid en vrees, in heerlijkheid en onverderfelijkheid en kracht zal zijn opgewekt; als de mensch in zijn geheel zal hersteld, en de hem toegewezen hemelsche verblijven door hem zullen zijn betrokken; zalige gemeenschap, die hij dan smaken zal met Christus, aan wiens verheerlijkt lichaam hij in het zijne zal gelijkvormig zijn. Naarmate men meer met iemand is ingenomen, naarmate men hooger hem acht en meer verbonden en geestelijk vermaagdschap aan hem zich gevoelt, des te liever zal men zich in zijn bijzijn bevinden; en hoe meer hij in kennis en in zedelijke voortreffelijkheid boven ons is verheven, hoe meer winst met zijnen omgang voor ons verstand en hart zal worden gedaan. Maar wat dan als, na hunne opstanding uit de dooden, de geloovigen, lichamelijk en geestelijk, eeuwig Hem nabij zullen zijn, en in Zijne heerlijkheid hem aanschouwen, in wien al de volheid der godheid woont, die hen heeft lief gehad en van hunne zonden hen gewasschen in Zijn bloed, en tot priesterkoningen hen gemaakt, Gode en Zijnen Vader; die in alles hun gelijk is geworden behalve de zonde, en die de kaars is daar omhoog! Wat zal er dan worden aangeleerd? Welke inzichten in de natuurwonderen! in de wegen der Voorzienigheid en in het werk der verlossing, zullen dan bij dat licht, door die er in wandelen, worden verkregen; en welke vorderingen in ware rechtvaardigheid en heiligheid en in gelukzaligheid zullen er worden gemaakt! Alle verdriet, alle ellende, alle ontbering, alle zonde en strijd, alle zorg en vrees en alle sterfgevaar is dan voorbij, en is men voor eeuwig te boven; en eene eindelooze en namelooze gelukkige ervaring zet het zegel op deze apostolische woorden: „bij Christus te zijn is zeer verre het beste.” Nu zijn wij kinderen Gods, en het is nog niet geopenbaard wat wij zijn zullen. Maar wij weten, dat Hij zal geopenbaard zijn, wij Hem zullen gelijk wezen, want wij zullen Hem zien gelijk Hij is.

MOLSTER.

Wat wij eenmaal wezen zullen
 Blijft verborgen tot den stond,
 Die de wondren zal onthullen
 Van het eeuwig vreéverbond!
 Maar wij weten: als Gods Zoon
 Is verschenen op Zijn troon,
 Zullen we als de Zijnen prijken,
 Hem aanschouwen, Hem gelijken.

 16 MEI.

Christus is opgewekt uit de dooden en is de eerstelug geworden dergenen die ontslapen zijn.

1 Cor. XV : 20.

Als de Heer de gevangenen Sions wederbracht, waren wij gelijk degenen die droomen. Dit schoone Psalmwoord schildert zoo juist en treffend, hoe een ziel te moede is, als zij den Heiland leert kennen. Zoovele tranen toch, zoo talloos vele heeft de mensch gezaaid op den doornigen weg zijner zonden, en in plaats van nu ook tranen te maaien als de vrucht van zijn zaaisel, kan hij zijn oogen haast niet vertrouwen als hij de vreugdegarven ziet, die zijn opgeschoten, die gouden halmen waarop zijn oog met welgevallen rust, want zij dragen vrucht, dertig- en zestig- en honderdvoud. „Dat kan geen werkelijkheid zijn, 't is enkel een droombeeld, dat slechts een oogenblik den smachtende verrukt, maar weldra door een ontwaken gevolgd wordt, dat den werkelijken nood weer met dubbele zwaarte doet gevoelen.” Zoo spreekt met angstig voorgevoel het menschelijk hart, en kan het niet gelooven: men is er zoo bang voor, dat het reikhalzend zielsverlangen ons wellicht iets voortoovert, dat straks als een nevelbeeld voor het licht des daags verdwijnt.

Zijt echter getroost! De Heer heeft groote dingen aan ons gedaan, dies zijn wij verblijd. 't Is alles zijn werk, en hij misleidt ons niet; hij laat geen bedriegelijke schijngedaanten aan ons zielsoog voorbijgaan. Hij is getrouw. Geen menschelijke vindingrijkheid, geen menschelijke kunst heeft deze gestalte te voorschijn geroepen. 't Is

Gods heilig maaksel, dat met zijne wortelvezelen vastligt in de geschiedenis van een geheel volk. Deze geschiedenis is heilig land, 't eene geslacht is aan 't andere, de eene eeuw aan de andere vastgeschakeld, maar de gouden draad, die gelijk de inslag bij het weefsel, de geslachten en eeuwen aan elkander verbindt, is geen andere dan het Godswoord: „ik heb u lief gehad met een eeuwige liefde, daarom heb ik u getrokken met goedertierenheid.”

Zoo behoeven wij op de verontrustende vraag het antwoord niet schuldig te blijven en kunnen wij de steengroeve aanwijzen, uit welker granietblokken „de vaste burgt van onzen God” is saamgevoegd.

DALTON.

Het heillicht der Genadezon

Scheen overfloerst met wolken:

Nu rijst ze, een Licht- en Levensbron,

Beschijnt zij alle volken!

De Schepping blinkt,

En jubelzingt

Een lied als niemand heugde:

Een Psalm der Weerziensvreugde.

17 MEI.

Want gelijk de dood door een mensch is, zoo is ook de opstanding der dooden door een mensch.

1 Cor. XV: 21.

Wil men zich nu rekenschap geven van de verhouding, waarin Christus en de Zijnen tot elkander staan, dan kan men dit doen door te letten op de twee bedeelingen en betrekkingen, waarin de kinderen der menschen staan tot Adam en tot Christus. In deze twee worden gezien de bezoldiging der zonde en het overvloedige der genade, met andere woorden: Adam en Christus zijn de groote vertegenwoordigers van dood en leven. Van beiden gaat een stroom uit, hetzij van verwoesting, hetzij van herstel. Doch ook dit niet op eene willekeurige wijze, want zij worden niet alleen door Adam

en Christus vertegenwoordigd, zoodat zij wel onze representanten zijn, maar in geene rechtstreeksche betrekking tot ons staan, maar wij worden *in* Adam, *in* Christus gevonden, zoodat er eene nauwe innige gemeenschap tusschen ons en hen bestaat, en hun sterven *ons* sterven, hun leven *ons* leven is, zijn moet. Voor zoo ver wij nu in Adam zijn, sterven wij; voor zoo ver wij in Christus zijn, leven wij. Adam is niet slechts één, maar de eerste mensch, de bron waaruit alle menschen zijn voortgekomen, de wortel van het geheele mensdomein, en in hem dan ook zijn alle zijne nakomelingen besloten. Is de wortel bedorven, dan lijden alle vruchten daaronder, en naarmate de bron zelve zout of zoet is, wordt elke druppel de smaak deelachtig. Alzoo zijn wij ook uit, in Adam, en daarom deelachtig geworden zijne door de zonde bedorvene, in alle deelen verwoeste natuur. *Alle* menschen zijn nu zijne nakomelingen van Adam, en in hem te zijn is dus te zijn een zondaar, een stervende. Maar in Christus te zijn, die het brood, de fontein, het woord des levens, het leven is, die juist de verstoorde gemeenschap met God, die de levende is, herstelt, is te wezen een begenadigde zondaar, dat is een stervende, maar om te leven. Want in zoover de Christen nog een zondaar is, sterft ook hij; voor zoo ver hij daarentegen een begenadigde is, is de dood overwonnen, sterft hij nimmer, want hij sterft alleen om te leven.

Hoe belangrijk is het nu te weten of men in Christus is. In Adam is een iegelijk, die in deze wereld komt en op den weg der natuur uit eene vrouw geboren is. In Christus daarentegen is slechts hij, die deel heeft aan Hem, welke uit den hemel op deze aarde is gekomen, alleen hij, die op bovennatuurlijke wijze door den Heiligen Geest is wedergeboren. In Adam zijn wij allen van nature, in Christus slechts door genade; in Adam willens of onwillens; in Christus enkel door eene besliste keuze. Want wij worden in Christus gevonden, niet bij wijze van eene erfenis, omdat wij uit christelijke ouders geboren zijn, of op den natuurlijke weg, omdat wij Christelijk onderwijs hebben genoten, of wel in eene Christelijke omgeving ons hebben bewogen. Neen wij zijn in Christus, krachtens eene bijzondere daad van genade voor ons en in ons tot stand gekomen, daar wij gedoopt worden met den Heiligen Geest en gemaakt worden tot een gewillig volk op den dag Zijner heikracht.

SCHWARTZ.

Hij die voor ons Zijn leven gaf,
 Voor ons de kluisters brak van 't graf,
 Hij heeft voor ons den strijd volstreden:
 Nu zijn wij met Hem opgestaan,
 Nu vangt het nieuwe leven aan,
 Dat we eeuwig in Zijn dienst besteden.

 18 MEI.

De ure komt, in welke allen, die in de graven zijn, Zijne stem zullen hooren, en zullen uitgaan, die het goede gedaan hebben, tot de opstanding des levens, en die het kwade gedaan hebben, tot de opstanding der verdoemenis.

Joh. V : 28, 29.

Het is een zalige troost als wij van de onzen mogen gelooven, dat zij in Christus gestorven zijn. Maar zullen wij ze eens weder vinden bij Hem? Zullen wij ook eens ontslapen in Hem en in Zijne toekomst met onze vrome afgestorvenen door Hem worden opgenomen? En zullen, zooals wij nu hen naogen, ook eens de onzen ons kunnen nazien? Het zijn vragen die van zelve zich aan ons voordoen, als wij ons zelve, en onze dooden, en de nog levenden van onze vrienden en nabestaanden recht lief hebben; en die zich een ieder moet voorleggen, die ze zich nog niet deed. En welk antwoord er op geeft ons geweten? Zegt het u ook of zou het althans u behooren te zeggen, dat gij in Christus met het ware harte nog niet gelooft, dat gij in oprechtheid aan hem u nog niet verbondt, en dat gij nog met uw hart, uw leven Hem onthoudt? Och waar dan heen, als gij in Uw ongeloof sterft! Welk een afscheid van deze wereld, zonder het uitzicht op een betere, en zonder de hope der hereeniging voor den troon van God met uwe vrome vrienden, die u zijn voorgegaan, en die door u worden achtergelaten! Verliest het toch niet uit het oog, dat er nog eene andere opstanding is dan die ten leven! Bedriegt u niet met den waan, dat gij in Christus, zonder in Hem te hebben geleefd, zult komen te sterven; en stelt het u voor, wat u zoo menig ziek- en sterfbed leert, hoe vergankelijk gij zijt! Wordt het bij deze voorstelling, en bij de

gedachte aan uwe zonden en aan uwe betrekkingen in den hemel en op de aarde, u ernst om zalig te worden; zoekt het alleen in dien Naam, die onder den Hemel daartoe is gesteld, en in de gemeenschap des Heiligen Geestes! Weest ijverig en bekeert u, als uwe uitzichten in de toekomst door uwe nalatigheid zijn verdonkerd. Slaapt niet, maar waakt en zijt nuchteren, gij, die het borstwapen des geloofs en der liefde en tot een helm de hope der zaligheid hebt aangedaan; en blijft in Hem, die voor ons is gestorven, opdat, hetzij wij waken, hetzij wij slapen, wij te zamen met Hem leven zouden. Dan zult gij ook in Hem sterven. „Weent niet, — zult gij dan tot de omstanders van uwen laatsten strijd kunnen zeggen, — weent niet over mij! Mijn heil begint! Mijn Heiland komt! Ik wacht u voor Zijnen troon daar boven!” En op uw graf zal kunnen staan: Zalig is hij, die geloofd heeft want hij rust van zijn werk; en heerlijk zal hij verrijzen ten uitersten dage.

MOLSTER.

Als hier geliefden ons ontvliên,
 Hoe troostend dat wij 't weten,
 Eens doet een zalig wederzien
 De scheidonssmart vergeten!

Nu kan bij elke goede daad
 Ons hart van vreugde gloeien,
 Nu de oogst uit dit ons tranenzaad
 Eens heerlijk op zal bloeien!

19 MEI.

Want dáártoe is Christus ook gestorven en opgestaan en weder levend geworden, opdat Hij beide over dooden en levenden heerschen zoude.

Rom. XIV : 9.

Wie kan ons nog kwaad doen; ons, die zulk een machtigen Heer hebben, die ieders leven en dood in Zijne hand heeft en zoo troostvol tot ons spreekt: hebt goeden moed, ik heb de wereld overwonnen? Onze vijanden dreigen ons met den dood, maar als zij verstandig waren, zouden zij ons met het leven dreigen. Het is een dreigen, dat hen zelf het meest vernedert, als zij de Christenen

met den dood trachten te verschrikken, daar deze toch immers in hun Heer overwinnaars van den dood zijn! Het zou zijn, als of ik een man wilde verschrikken door zijn paard op te toomen en hem daarop te laten rijden! Maar zij gelooven niet, dat Christus is opgestaan uit de dooden en een Heer van leven en dood is; wij echter verblijden ons in Zijne opstanding.

Het moge zijn, hoe het wil, of wij zondigen of eene goede daad verrichten, wij kunnen altijd onbevreesd zijn; want hoewel wij ons op onze goede daden niet verhoovaardigen, zoo behoeven wij ook om onze zonden niet beangst te zijn. Wij danken God, dat Hij ons het geloof schenkt, waardoor wij niet behoeven te vertwijtelen. Want God geeft ons in Zijne barmhartigheid te gelooven niet in een dooden, maar in een levenden Christus, die een Heer is over zonde en schuld, die ons kan oprichten en staande houden al vielen wij ook in duizend maal duizend zonden, daar twijfel ik niet aan. En als satan ons nog heviger en dringender verzocht, hij zal toch niet zijn zin krijgen, voordat hij een middel bedenkt om Christus van Zijn troon aan Gods rechterhand naar beneden te trekken. Maar de Heer blijft daar rustig zitten en dus blijven wij ook heer en meester over zonde, dood en duivel. Wij weten, dat Hij sterk en trouw genoeg is, die Hem heeft opgewekt en aan Zijne rechterhand heeft geplaatst om een Heer te zijn over alle dingen, dus ongetwijfeld ook over zonde, dood, duivel en hel. Die zekerheid kunnen onze vijanden ons niet ontnemen en, zoolang wij die behouden kunnen wij rustig en vroolijk afwachten of zij onzen Christus, zoo gemakkelijk als zij, wel meenen, kunnen verwerpen en een ander voor Hem in de plaats stellen, dien de Vader niet kent. Daarom vertrouw ik ook vast, dat Christus dit alles niet alleen weer terecht zal brengen, doch het zelfs naar den onmetelijken rijkdom Zijner genade en wijsheid, tot ons eeuwig nut dienstig zal maken.

LUTHER.

O mijn ziel! wanneer de nacht
 Des vertwijflens, der bestrijdens
 U bestormt en aanvecht, wacht!
 't Allerdonkerste uur des lijdens
 Zal in blijdschap overgaan.
 Want de Heer is opgestaan!

20 MEI.

En die op den troon zat, zeide: „Ziet, ik maak alle dingen nieuw.”
 Openb. XXI: 5.

Welk een nieuw genot zal er dan bij dezen nieuwen staat van zaken door het vernieuwde menschedom worden gesmaakt! Reeds hier, het is waar, gevoelen zij, die kinderen Gods door Jezus Christus geworden, en des eeuwigen levens verzekerd zijn door den H. Geest, het beginsel in zich hunner toekomstige zaligheid; en naarmate hunne vorderingen in kennis en godsvrucht voorspoediger zijn, worden zij gelukkiger en rijker in hope. Maar het blijft hier bij een kennen ten deele. Het spoor der waarheid wordt telkens gemist. Vleesch en geest houden niet op over elkander te staan, en tegen elkander te strijden. Zorgen drukken, rampen treffen, verliezen worden geleden, teleurstellingen grieven, de graven wachten. En het kan en moet hier beneden, om onzentwil, niet anders zijn. Maar ook deze ondervinding is alleen tot ons tijdelijk bestaan en deze onvolkomene, voorbijgaande, tegenwoordige huishouding bepaald. In het nieuwe Jeruzalem zullen de dienstknechten Gods Zijn aangezicht zien, en Zijnen naam op hunne voorhoofden dragen. Als eene bruid, aan wier bruidsgewaad geen vlekje kleeft, zal de hemelsche gemeente, met het bloed des Lams gekocht en gewaschen, in allen deele onberispelijk Gode worden voorgesteld. De nacht der zonde, en de nevelen der dwaling, en de duisternis aller ellende zullen voor altoos zijn opgeklaard. Met moederlijke teederheid en vaderlijke ontferming, zal Hij, die op den troon zit, van aller oogen alle tranen afwisschen. De dood zal niet meer gevreesd, zijn geweld niet langer ondervonden, en geen slachtoffer er van ooit meer gezien worden, en weenende worden nageklaagd. Niet één der lasten, waaronder men hier ging gebogen, zal worden overgedragen in dien veel beteren staat. Noch rouw, noch gekrijt, noch moeite zal er meer zijn. Want de eerste dingen zijn weggegaan; en hemel en aarde, ons lichamelijk bestaan, ons verblijf, ons verkeer, onze werkzaamheden, onze genietingen, alles is nieuw geworden!

MOLSTER.

Wanneer, o Godstad, groet 'k Uw beemd,
 Uw heiligen tempelhof,
 Waar 't Sabbatsfeest nooit einde neemt,
 Gevierd met liefde en lof?

Daar wacht mij 't zalig wellekom
 Der vrijgekochte schaar;
 't Apostlen en Profetendom
 En Mart'laarskoor is dáár!

Jeruzalem, volheerlijk oord,
 Eind van mijn zonde en leed,
 Mijn laatste zuchten zijn verhoord,
 Wanneer 'k U binnentreed!

21 MEI.

Wees getrouw tot in den dood en ik zal u geven de kroon des levens.
 Openb. II : 10.

Hoe minder men zich inbeeldt, hoe beter men er aan toe is. Als men door de genade Gods iets van de geestelijke gaven verkregen heeft, zoo telle men die niet over en over, doch trachte liever naar datgene wat men nog niet ontvangen heeft. Bij den Heer wordt dat alles voor ons bewaard en op den rechten tijd zal Hij het ons ook wel schenken.

De kroon des levens — het is eene groote belofte en de mensch moet het er eerst naar maken om haar waardig te zijn. Alleen die getrouw is tot in den dood, dien geeft Hij de kroon des levens. Hoe menigmaal laten de soldaten, ook die van hooge geboorte, in den oorlog het leven, en verwerven daardoor in de wereld den roem van dapperheid, die echter bij de meesten spoedig vergeten wordt! De wereld kan iemand, die in haar dienst het leven verliest, niets geven waar hijzelf nog iets aan heeft. Het eenige wat zij schenken kan is eene roemvolle vermelding, dat hij op het bed van eer gestorven is en eenige vergankelijke eerbewijzen. Maar de Heer Jezus vergeldt ons rijkelijk alles wat wij voor Hem vermogen te doen.

Daarom willen wij ons vast voornemen, dat wij ons van ganscher harte aan den Heer zullen toewijden, opdat Hij ons alles moge leeren en met ons doen kan, wat Hem goed dunkt.

BENGEL.

Volgen we ons verheerlijkt Hoofd,
 In wien onze ziel gelooft!
 Voorwaarts door dit aardsch gewemel!
 Ons Zijn kruis, Zijn graf, Zijn Hemel.

Koning, vol van Majesteit!
 Dit, reeds nu, is zaligheid:
 Lijdend, strijdend te overwinnen,
 U te zingen, U te minnen!

22 MEI.

„Zij hebben den verklager overwonnen door het bloed des Lams en door het woord hunner getuigenis, en zij hebben hun leven niet lief gehad tot den dood toe.” Openb. XII : 11.

Zoo schildert de Schrift de martelaars der Kerk, de bloedgetuigen van onzen Heer Jezus Christus, zoo wel in de belijdenis van hunnen mond, als in hunne trouw tot den smartelijksten dood toe. Wat hebben die waardige mannen om des Evangelies wil geleden en moeten doorstaan. Alles wat slechts het menschelijk hart ondergaan kan, is hun overkomen om ze afvallig te maken. Maar de liefde trok hen; zij gingen steeds hun doel te gemoet. Achter zich de wereld, vóór zich God, in het midden de beul en de martelenden. Zoo diep hun hart door de liefde verwond was, zoo diep verachtten zij de wonden, die hun vleesch werden geslagen en bekenden stervende, wat hun in het leven het dierbaarste geweest was. O! welke zaligheid moet hun die liefde hebben gegeven, die zoo onuitblussbaar in hunne harten brandde! en nu zijn zij dáár gekomen, waar de liefde hen zelve heeft opgenomen. Als waterstromen stortte het lijden der wereld op hen in, maar vele vloedden en wateren konden de liefde niet uitblusschen. Hoe roerend is het, als een onder hen, Ignatius, aan zijne gemeente schrijft: „Vuur en Kruis,

beenbreken en radbraken van het geheele lichaam en alle boosheid des duivels mogen over mij komen, het zij zoo, als ik slechts op Christus zie. Wat kan mij de wereld met al hare Rijken geven! Ik wil liever om Christus wil sterven, dan over de einden der aarde heerschen. Hem zoek ik, die voor ons stierf; Hem begeer ik, die voor ons opstond. Mijne aardsche neigingen zijn gekruisigd; het vuur der liefde Gods brandt in mij met onuitdoofbare vlam; het roept: „Kom tot den Vader.” Hoe aandoenlijk, als de oude Polycarpus zegt: „Zes en tachtig jaren heb ik Hem gediend, en Hij heeft mij nooit iets leed gedaan; hoe zou ik dan mijnen Koning vloeken die mij zalig heeft gemaakt!” Hoe aangrijpend, als Johannes Huss, ter dood veroordeeld uitriep: „Mijn Heer Christus droeg voor mij, ellendigen zondaar, de smartvolle doornenkroon aan het kruis, zoo wil ik deze spotkroon ook gaarne om Zijnentwil dragen.” — Hoe staat het met onze liefde tot Jezus? Is zij ook bereid om Zijnentwil smarten te lijden? En is zij bereid, Hem in de kleine zelfverloocheningen des levens onvoorwaardelijk na te volgen? Alle Christenen moesten in dit opzicht heilige martelaren zijn. Uw eigen wil is uw tyran en vervolger; Hem niet te volgen, is voor u de hoogste marteling. Door de zelfverloochening wordt gij een martelaar. O! dat aan de brandende liefde der martelaren van de kerk, mijn traag, koud hart, warm wierd!

MENKEN.

Er is een kroon, een priesterkleed
 Voor 's Heeren volk gereed,
 Als op Zijn troon, des Vaders Zoon
 Ter heilge vierschaar treedt.

Wees welkom mij uit 's Heeren hand
 Mijn kruis, van de eerkroon pand;
 Mijn strijd en zorg, Gij zijt mijn borg,
 Van rust in 't Vaderland.

In Jezus ken ik kroon en kleed,
 Mijn troost, mijn psalm in 't leed;
 Hij blijft mijn staf, in dood en graf,
 Die eens mijn strijd volstreed.

23 MEI.

De lijdzaamheid werkt bevinding, en de bevinding hoop, en de hoop beschaamt niet, omdat de liefde Gods in onze harten uitgestort is.

Rom. V : 4, 5.

De vruchtdragende rank moet in den wijnstok blijven, om bij voortdoring vruchten te geven; zoo moet ook de levende discipel van Jezus blijven in de gemeenschap zijns Heeren, om in de liefde te kunnen blijven wandelen, in de liefde tot God, en alzoo in de liefde tot Gods kinderen, met wie hij dezelfde hoop, de hoop des levens, heeft. Houdt deze hoop in het oog; dan is er licht in uw hart. Dan zult gij uwe roeping niet vergeten. Is uwe hoop, dat gij de kroon des levens ontvangen zult, als gij dit strijdperk hebt verlaten, dan is uwe roeping, dat gij uw hoofd niet buigt voor eenen anderen Heer, dan voor Hem, wien gij toebehoort en die u met Zijn bloed gekocht heeft. Het eeuwige leven is een heilig leven, juist daardoor vooral onderscheiden van het leven, dat men leidt, zoo lang men in den dood is. Zoo gij het eeuwige leven hebt en gij wilt, dat bij het terugzien op uwen vroegeren levens-toestand het groote onderscheid tusschen het oude en het nieuwe u spoedig in het oog valle, leeft nauwgezet naar den u bekenden en duidelijk geopenbaarden wil van God. Laat die wil uw richtsnoer zijn, opdat gij, u bewust van uwen overgang uit den dood in het leven, met blijdschap de vaak moeilijke loopbaan loopen moogt, waarin de Heer u voortleidt. Zoo zal ook de vreeze des doods verre van u verwijderd blijven. De liefde sluit de vrees buiten; een leven in de liefde Gods verdrijft den doodsangst. Zoo gij het eeuwige leven hebt, zal uw sterfuur u geen schade kunnen aanbrengen. Verontrust u niet over het laatste uur, maar hebt goeden moed. Jezus is bij het sterfbed der Zijnen, en bewaakt hen getrouw.

DOEDES.

Gij hebt gezegd: „Betrouw op Mij!
 „Al waart ge alleen, Ik blijf u bij;
 „Waar niets behield, zal Ik behouden;
 „Mijn liefde weet van geen verouden.”
 Ja, wat ons ooit verlaten zal,
 Gij, Heiland! hoort ons overal.

24 MEI.

En alzoó zullen wij altijd met den Heer wezen.

1 Thess. IV : 17.

Welk eene vertroosting! Wij gaan ook naar 't graf. Wij zullen, als wij in Christus geloofd en in onverderfelijkheid Hem hebben liefgehad; ook weder verrijzen ten leven, wij met onze wél afgestorvenen en in Christus ontslapene vrienden; om weder daarna van hen gescheiden en verre verwijderd te worden? Neen! te zamen worden wij opgenomen, éénen Heer tegemoet, naar één hemelsch verblijf, om er altoos met den Heer, en dus ook met elkander te wezen! En een wederzien zonder herkennen; wie kan er aan gelooven, die aan de liefde Gods, die aan de geschiedenis van het door Jezus met zijne uitverkoren jongeren gehouden verkeer na zijne opstanding uit de dooden, en aan de zaligheid van den hemel gelooft? Dus is het geene eeuwige scheiding, die tusschen de volgers en vrienden des Heeren door den dood wordt gemaakt. Het is geen eeuwig vaarwel, dat op de sterfbedden der geheiligden en geloovigen in Christus wordt uitgestameld. Zij zijn, die u dierbaar waren in Hem, voor u zoo min als voor den hemel verloren. Slechts gingen zij u vóór, en zijn zij vooruit gereisd om eens volmaakter en veel heerlijker dan gij hen hebt afgestaan, u weder te worden gegeven en eeuwig met u en met Jezus te leven. En welk een dag, als, op de velden der opstanding, die hier hand aan hand het pad des levens hebben bewandeld, teeder liefhebbende echtgenooten, ouders en kinderen, broeders en zusters, boezemvrienden en vriendinnen, leeraars en die zij geleerd, en voor den hemel hebben gewonnen, in het kleed der onsterfelijken elkander weder ontmoeten! En welk een heil als zij in hoogere en eindeloos durende verbintenis met elkander worden gebracht, als de wegen waarlangs hen de Heer heeft geleid, door hen bedacht en besproken worden; en als Hij in hen allen wordt verheerlijkt en aller kroonen worden nedergeworpen voor den troon van God, en van het Lam Gods, dat aller zonden weggedragen, en allen tot zich genomen, en aller graven ontsloten

heeft! Ziet, zulk een rijkdom van vertroosting is er vervat in de apostolische woorden!

MOLSTER.

Dat zalig uitzicht, Heere!
 Dat ons bezielen moet,
 Te wandlen tot Uw eere,
 Geeft kracht tot alle goed!
 Laat ons Uw troost niet derven,
 Als eens dit hulsel zwicht!
 Die in Uw liefde sterven
 Herleven in Uw licht.

25 MEI.

Er blijft dan eene rust over voor het volk Gods.

Hebr. IV : 9.

Die rust, die daar overblijft is eene werkzame ruste: Wij zullen werkzaam zijn.

De engelen zijn het, Jezus is het. Werkzaam zonder strijd, werkzaam zonder uitputting.

Kent gij ze niet die zeldzame, vluchtige uren van werkzaamheid, waarin uw geest zich vrij onder zijne scheppingen bewoog? Naarmate de gedachte meer verheven werd, ontving zij den vorm, en de vorm paste haar. Nu eens was het een kleed met bevallige plooien, dan een meer sober gewaad, maar de gedachte werd er altijd door veredeeld. Dit geschiedde zonder moeite. De engel, die Eden bewaakt, had zijn zwaard laten zinken. Gij dooldet, met een gelaat, stralende van licht, met een hart, vol van vreugd, in die wereld waar elke werkzaamheid vreugde was. — Hoe! er zijn menschen, die met tranen zaaien, daar zijn hoefijzers, die den schoot der aarde scheuren! Gij begreep het niet meer.

Een enkel tochtjen en Eden is gesloten, het zwaard is weér geheven, en gij ligt weder ter aarde. Duisternis komt over uwen geest, uwe zenuwen zijn afgemat, spreken kunt gij niet, denken nog minder, en als gij worstelen wilt, zou uw angstzweet tot bloed worden. — O! Hoe herinnert gij u dan het aardsche paradijs.

In den hemel wachten ons aangename werkzaamheden, gemakkelijk als de ademhaling, frisch als de dauw; en dat zal niet eindigen. — Een voortdurende toestand.

Toppunt van vreugd. Mijn hart versterkt er zich in: *Allijd*.

Ik heb mij, naar 't mij voorkomt, soms zoo gelukkig gevoeld, dat de hemel er niets aan kan toevoegen: 't waren lichtstralen. Aanbidding van God, liefde, waarheid, alles in een oogenblik, maar het was een oogenblik. De overtuiging, dat dit voorzeker eindigen zou, wierp er haar zware schaduw over.

Bij mijn God, in het paradijs van mijn God, is geen einde.

Het licht zal niet verduisteren, het hart niet wankelen, de Eeuwige zal zijn aangezicht niet omsluiëren, niets zal verbleeken, niets verkoelen, verval zal niet mogelijk zijn, de beker zal niet verbroken worden, de lippen zullen zich nimmer afwenden.

Eeuwige jeugd, eeuwige dorst, eeuwig geluk. En de grondtoon dier eeuwigheid: „*liefde*”.

MEVR. DE GASPARIN.

Daar zal Gods heilige beschikking
 Mijn wil zijn en mijn zaligheid;
 Daar vind ik eeuwige verkwikking,
 In al wat mij omringt, verspreid.
 Als wij den God der liefde zien
 En eeuwig, eeuwig hulde biën.

Daar zal 'k in helder licht betrachten
 Wat hier op aarde donker scheen.
 Daar wonderbaar en heilig achten,
 Wat niemand doorzag hier beneën.
 Daar eert mijn ziel, met lofgevang
 Gods schikking in haar samenhang.

26 MEI.

De God nu des vredes, die den grooten Herder der schapen, door het bloed des eeuwigen Testaments, uit de dooden heeft wedergebracht, namelijk onzen Heere Jezus Christus; die volmake U in alle goed werk, opdat gij Zijnen wil moogt doen.

Hebr. XIII : 20. 21.

De Heer heeft plichten jegens zijn dienstknechten. Ook deze Heer is van zijn plichten niet ontslagen sedert dien oogenblik, dat Hij ons uit genade tot zijn dienstknechten heeft aangenomen. In het geloof in Hem, als onzen Heer, rust het toevorzicht des harten, dat het „moet” van zulk een plicht, dat uit Gods eeuwige liefde voortspriuit, door onzen lieven Heer is heilig gehouden. Het kostelijke dezer plichten en de getrouwe vervulling daarvan door Christus vloeit uit de voortdurende koninklijke heerschappij van onzen Heer voort. Het geloof in Hem, als onzen Heer, werkt nu echter ook van den anderen kant een blijmoedige en zalige werkzaamheid in den geloovige. In trouwe gehoorzaamheid aan zijn Heer openbaart zich in hem echte mannenkracht. Zoodra wij ons onder de heerschappij van onzen Heer hebben gesteld, en door ons geloof in Hem daarop het zegel hebben gezet, is er voor een langdurig twijfelen en aarzelen geen grond meer, maar betaamt alleen een krachtdadig handelen overeenkomstig zijn woord en wil. „Wat zegt mijn Heer daarvan?” dat blijft dan de telkens weer terugkeerende vraag. Laat de stem des gewetens zich hooren met één beslist „neen, mijn Heer wil het niet”, dan is, al mag het aanbod ook nog zoo verlokking, de bekoring ook nog zoo groot zijn, de zaak afgedaan, want de Heer heeft haar verworpen. Hoe zou ik mijnen Heer willen mishagen? Maar verkondigt van den anderen kant het geweten ook weder met hoorbare stem: „de Heer wil het”, dan gaat het zoo frisch en vroolijk aan den arbeid. Of die licht of zwaar is, of er leven of dood het gevolg van is, wat gaat ons dat aan, dat is de zaak van onzen Heer; maar wij hebben beloofd Hem gehoorzaam te zullen zijn en getrouw tot in den dood. Het woordje „de Heer wil het” werkt als een wonderwoord, en in dat woord bezit de waarachtig geloovige een tooverstaf. Hoe talloze malen heeft deze staf reeds den zwakke aangeraakt, die daarop als met leeuwenkracht omgord werd. Hoe

tallooze malen heeft deze staf het woord van den Heer Jezus vervuld, door mogelijk te maken, wat bij de menschen onmogelijk was. De wereld ziet dit dan met verwondering aan, en kan het niet begrijpen, maar vol vertrouwen belijdt de christenheid, als uit éénen mond: het is de Heer! Hem zij lof en prijs.

DALTON.

Bid en werk! bij zon of regen,
 Bij bewolkte of klare lucht;
 Bidden is des arbeids zegen,
 Arbeid is des biddens vrucht.
Werk en bid! — en al uw krachten
 Keeren tot haar evenwicht:
 Daden groeien uit gedachten,
 En het zwaarste kruis wordt licht!

 27 MEI.

Gaat dan heen, onderwijst al de volken, dezelve doopende in den naam des Vaders, en des Zoons en des Heiligen Geestes.

Matth. XXVIII: 19.

Bij onze geboorte worden wij de kinderen van onzen vader en onze moeder. Het is een kostbaar geschenk Gods voor een kind, wanneer het geloovige, vrome ouders heeft, en toch hoe weinig kunnen zelfs de teederste ouders voor hun kind doen! Hoe menige moeder heeft de geboorte van haar kind, het dragen van den heiligen moedernaam, met den dood moeten bekoopen! Hoe menig kind heeft zijn vader nooit gekend, daar zijne wieg op diens graf stond! Maar zelfs indien het ons wordt vergund, onze kinderen op te voeden, kunnen wij hun dan het geloof geven, kunnen wij hun den vrede Gods mededeelen, kunnen wij hun de genadegift van het eeuwige leven schenken? Neen, ieder vader moet het erkennen: „Als mijn kind eenmaal godzalig en zalig zal worden, moet de goede Vader van alle kinderen, in den hemel en op aarde, ook zijn Vader worden.” En dit groote voorrecht is het deel van iederen Christen. Bij onzen doop zijn wij voor Gods kinderen erkend: van

dien tijd af, hebben wij het recht, Hem onzen Vader te noemen, want Hij heeft ons het erfdeel van de kinderen des lichts deelachtig doen worden. Hij, die dit gevoelt, en die geloovig aanneemt, wat de Vader voor ons heeft gedaan, die moet ootmoedig de knie buigen en erkennen: „wat is de mensch, dat Gij zijner gedenkt, of des menschen zoon, dat Gij hem bezoekt?” Ziet, hoe groote liefde ons de Vader gegeven heeft, dat wij kinderen Gods genaamd zouden worden, laat ons daarom vroolijk terugblikken op den dag, waarop Hij ons deze genade schonk; het was het morgenuur, de zonsopgang van het ware, eeuwige leven, het was het eerste, het schoonste bewijs van Gods liefde voor ons.

Gij, trouwe God, hoe menigmaal hebt Gij ons reeds Uwe liefde betoond! Ook heden danken wij U daarvoor, dat zij elken nieuwen dag opnieuw over ons is opgegaan. Toen wij sliepen, waakte zij over ons; zij zorgde en dacht voor ons, toen onze gedachten machteloos waren. Ja, wij danken U voor Uw Vaderhart, schenk ons nu ook het ware kinderhart, dat alle zorgen en angsten, verwachtingen en wenschen aan U overgeeft. Leid ons op het rechte spoor, om Uws Zoons Naams wil, Amen!

AHLFELD.

Wat zal ik U vergelden,
Mijn Heiland!, wat bestaan,
Om U den dank te melden,
Die mij het hart doet slaan?
Heer, maak mijn kleine krachten
Berekend tot Uw werk,
'k Wil alles van U wachten,
Maak Gij mijn zwakheid sterk!

28 MEI.

En zie, ik ben met ulieden al de dagen, tot aan de voleinding der wereld.
Matth. XXVIII : 20.

Groote, wonderbaar heerlijke belofte! Wie ook, al zij het slechts bij aanvang door het geloof deel heeft aan het heil, dat God ons schenkt, zoodat de Heiland der wereld ook zijn Heiland is gewor-

den, die mag zich reeds dit heerlijke woord toeigenen. Die heeft iederen dag opnieuw reden om zich te verheugen, als het zonnelicht hem een flauwen voorsmaak geeft van wat de Zon der Gerechtigheid zal zijn, die ook eenmaal voor hem zal opgaan en een einde maken aan de duisternis en schaduwen des doods, die nu nog zijn geestesoog benevelen. Zoo kunnen wij allen, die in het Evangelie gelooven, iederen morgen tot onszelf zeggen: „Zie, dit is een van de dagen, waarvan de Heer ons heeft gesproken: ook heden, wil Hij met u zijn en u Zijn nabijheid, liefde, macht en troost doen ondervinden. Ook den dag van heden kan Hij voor u tot een gezegenden dag voor de eeuwigheid maken. Alles wat u heden zal bejegenen, komt van Zijne hand, groot en klein, lief en leed, alles is Zijn werk of geschiedt onder Zijne toelating, door dat alles wil Hij u tot Zich trekken en bereiden voor den hemel; en als gij Hem getrouw zijt en Zijn woord gebruikt als een licht voor uwen voet, dan zal u alles medewerken ten goede.

Wel ons, als wij iets beters kennen dan het hopelooze en rustelooze jagen naar de dingen van dit vergankelijke leven; als wij weten, dat er een Koninkrijk bestaat, dat niet van deze wereld is en dat de onzichtbare hand van Zijn Koning alles in de wereld bestuurt en het langzamerhand het heerlijke einddoel tegemoet voert. Wel ons, als wij weten, dat wij reeds hier burgers en onderdanen van dat eeuwige rijk zijn en dat wij deel kunnen krijgen aan Zijn goederen en beloften, aan Zijn troost en vrede, ja, dat wij een Koning hebben, die hooger verheven is dan de hemel en toch ook het nederigste en geringste aanziet en reeds hier in deze wereld van vergankelijkheid en dood ons met Zijne kracht en hulp wil bijstaan, al de dagen tot aan de voleinding der wereld.

MEINERTZHAGEN.

„Ik ben met u al de dagen!”
 Wie zou siddren of vertzagen,
 Die dat woord gelooven mag?
 Mijn Verlosser leidt mijn schreden,
 Alle dagen, dus ook heden,
 Morgen, tot mijn jongsten dag!

29 MEI.

Hemelvaartsdag.

En als Hij dit gezegd had werd Hij opgenomen daar zij het zagen, en eene wolk nam Hem weg van hunne oogen.

Hand. I : 9.

De hemelvaart van onzen Verlosser is niet de morgen van den Sabbat waarop Hij rust van zijnen arbeid, maar de voortzetting van zijn werk, die zich zoo noodwendig aansluit aan zijn aardsche taak, dat deze zonder dit gevolg onvoltooid zou zijn gebleven. De hemelvaart is de intrede van onzen barmhartigen Hoogepriester in het heilige der heiligen, dat niet met menschenhanden gemaakt is, maar eeuwig in de hemelen. Daar staat de Zoon des Menschen voor het aangezicht Zijns Vaders, als onze Voorspraak. Onze zonden klagen ons telkens, ja ieder oogenblik weder aan voor den troon van den driemaal Heilige, die zich niet ongestraft wil laten bespotten. Al klagen deze zonden ons nu ook aan, en al zoeken zij ons den troost te ontrooven, dien wij bezitten in God als onzen Vader, toch roept Johannes ons met blijde verzekering des geloofs toe: „Wij hebben een Voorspraak bij den Vader, Jezus Christus, den rechtvaardige; en Hij is een verzoening voor onze zonden; en niet alleen voor de onze, maar ook voor de zonden der geheele wereld.”

Onze voorspraak, maar niet slechts zulk een, die uit medelijden zijn werk verricht, maar met die innigheid en kracht, gelijk de bruidegom optreedt voor zijn bruid. Want hij heeft zich met ons verloofd voor eeuwig, en het geloof is de gouden bruidsring, die ons met hem verbindt in gerechtigheid en gericht, in barmhartigheid en genade. Hij is alzoo ons Hoofd geworden, gelijk de man het hoofd is der vrouw. En waar het hoofd is, derwaarts moeten de leden ook zeker volgen. Het levend geloof in den ten hemel gevaren Heiland verleent aan de bruid de rechtmatige aanspraak om bij haar Hoofd te mogen zijn, en Christus is zelf bij den Vader de pleitbezorger van dat recht. De geloovige ziel weet dat haar in den hemel

een gebouw des vredes is bereid; zij weet, dat de woonplaats van den Zoon Gods nu ook haar vaderland is geworden, en dat er in het groote Vaderhuis voor haar een plaatsje wordt opengehouden, waarvan niemand haar herooven mag. Even zeker en gewis, als de Heiland zijn bede richt tot den Allerhoogste: „Vader ik wil dat waar ik ben, ook die bij mij zijn, die Gij mij gegeven hebt”, met niet minder verzekerdheid mag het geloof herhalen: „Ja Heer, ik wil zijn waar Gij zijt. Want ik kan U niet verlaten, om van achter u weder te keeren. Waar Gij heengaat, zal ik ook heengaan; waar Gij blijft zal ik ook blijven. Uw volk is mijn volk, uw God is mijn God.”

DALTON.

Heerlijke Heiland! vaar op tot Uw troon

De aarde is gered door Uw lijden en sterven,

Had zij voor U slechts een distlige kroon,

Heeft zij gekruisigd Gods eenigen Zoon,

Thans zult Gij scepter en kroone verwerven;

Daar, waar Gij eeuwig en heerlijk regeert,

Tot Gij den laatsten weêrstrever verneêrt!

Stijg dan ten hoogen door wolken en zwerk!

De Englen verwachten hun Heer in hun midden!

Zie welgevallig terug op Uw werk;

Regel, bezegel en zuiver Uw kerk;

Wees onze voorspraak bij Hem, wien we aanbidden;

Reinig ons, heilig ons, maak ons bereid,

Om U te zien in Uw heerlijkheid!

30 MEI.

En alzoo zij hunne oogen naar den hemel hielden, terwijl Hij heenvoer, ziet twee mannen stonden bij hen in witte kleeding; welke ook zelden: „Gij Galileesche mannen! wat staat gij en ziet op naar den hemel? Deze Jezus, die van u opgenomen is in den hemel, zal alzoo komen, gelijkerwijs gij Hem naar den hemel hebt zien henevaren.”

Hand. I : 10, 11.

Gelijk de opvaart, zoo de wederkomst. Hij is gekomen „niet om te oordeelen, maar om te behouden.” Juist daarom echter komt Hij nu „om te oordeelen”, om te zien wat er dan nu, door al die voorbereiding, zich heeft laten bruikbaar maken tot de nieuwe wereld die het eigenlijk doel van alles is. Ezechiël ziet in het visioen van zijn elfde hoofdstuk hoe „de heerlijkheid des Heeren oprees uit het midden der stad, en zich stelde op den berg die tegen het Oosten van Jeruzalem is.” Het gericht der wegvoering in ballingschap was der goddelooze bevolking en haar overheden aangezegd. Nu verhief zich dan de „heerlijkheid des Heeren” en stelde zich op den Olijfberg, ten teeken dat stad en tempel hadden opgehouden de genadevolle tegenwoordigheid des Heeren in zich te hebben. Op den Olijfberg blijft dus nu die uitgeweken „heerlijkheid des Heeren” staan, om het gericht over Jeruzalem te doen voltrekken. Van dienzelfden berg af heeft ook Jezus aan de weerspannige stad haar tweede verwoesting aangezegd, en stijgt nu van den Olijfberg zichtbaar ten hemel. Maar wederom zullen, zegt een profeet, de voeten des Rechters op den Olijfberg staan. Nu, bij de hemelvaart, stijgt de aarde tot den hemel op. Later, in de toekomst des Heeren, daalt de hemel tot de aarde af. „Gelijkerwijs gij Hem hebt zien heenvaren.” Dat bedoelt iets meer dan enkel dat het ook lichaamlijk zal zijn. Zijn opvaren was naar innerlijke aandrift om „te zijn in de dingen des Vaders”, en naar den trek des hemels tot Hem. Evenzoo zal naar innerlijke aandrift, naar de liefde des Hoofds tot de leden, des Bruidegoms tot de bruid, Zijn wederkomst zijn. Wij gaan niet slechts tot de eeuwigheid, maar de eeuwigheid, de Eeuwige, komt tot ons. Zoo behoeft en begeert dan de Gemeente den Heiligen Geest, om daar zij door zijn genade één lichaam met hem is, ook

door eigen geloof één geest met hem te worden en hem volkomen te dienen. De Geest verkondigt Jezus' koninklijk hooge priesterschap naar Melchizedeks ordening. En de stem des Geestes in het hart van Gods uitverkorenen is waarborg van de overwinning. De Geest die Christus uit de dooden heeft opgewekt zal onze sterfelijke lichamen, en voorts al het doode, levend maken. Dit staat vast, al het overige is onvast. Deze wereld wordt bewogen, maar het „onbeweeglijk koninkrijk” is in aantocht. En stijgt er een twijfel in de ziel op, hij is slechts voorbijtrekkende schaduw van de wolk waarachter de Koning opwaarts steeg. GUNNING.

Wij zegenen, o Heer! Uw goedheid al den dag!
 Geef, dat eeuw in eeuw uit ons lied U loven mag.
 Geef dat we bij Uw komst onstraflijk wezen mogen!
 Ontferm, ontferm U, Heer! toon ons Uw mededoogen!
 Op U steunt onze hoop, o God van ons vertrouwen!
 Zij worden nooit beschaamd, die op Uw goedheid bouwen.

31 MEI.

Toen keerden zij wederom naar Jeruzalem. Hand. I: 12.

Ja, dat is ook eene vermaning en waarschuwing voor u, die den troost kent en die gaarne zoo alleen den troost zoude willen genieten, zonder ook de vermaning te ontvangen en de waarschuwing te verstaan. Ja, ook u geldt het woord: „wat staat gij, en ziet op naar den hemel? Deze Jezus, die van u opgenomen is in den hemel, zal alzoo komen, gelijkerwijs gij Hem naar den hemel hebt zien henuvaren.” O! herinnert u het woord des Verheerlijkten! toen Hij nog de profeet was van Nazareth in Galilea. Hij wist wel dat de wereld Hem toebehoorde en alzoo sprak Hij: „De akker is de wereld; die het goede zaad zaait is de Zoon des menschen, en het goede zaad zijn de kinderen des Koninkrijks....” Hoort het! De akker is de wereld en het goede zaad zijn de kinderen des Koninkrijks. Zijt gij de kinderen des Koninkrijks, is uw burgerschap daarboven in den hemel, dan zijt gij het goede zaad voor deze wereld. Deze wereld hebt gij te winnen voor het Koninkrijk Gods,

op geene andere wijze komt het zaad des woords in den akker der wereld dan door u, in u; niet alleen door uwe getuigenissen, belijdenissen, predikingen, maar in u. De hemelsgezindheid uws harten moet zich afdrucken in uw leven, in uwe blijmoedigheid en vrijmoedigheid, standvastigheid en heldhaftigheid, in uwe liefde en trouw. Ziet de dagen die wij beleven zijn dagen van bezoeking en oordeel. Oordeel nu is schifting, scheiding der geesten. Een ruischen wordt er vernomen aan alle zijden als over de doodsbeenderen; des Heeren geest blaast er over en ziet, daar is een vragen, een zoeken, een vreezen, een hopen aan alle zijden. Dat zijn dagen van zifting, van bezoeking en beproeving in de eerste plaats over het huis Gods. Hebt gij aan de vragende en zoekende wereld niets anders te toonen dan een beeld van hoogmoed, hardheid en liefde-loosheid, wee u, wee u! de rechtvaardige Rechter zal geen ander vonnis over u vellen dan dit: „gij onnutte dienstknecht!” — en uw talent zal Hij van u wegnemen, en geven aan den getrouwen. O! belijders van Jezus naam, de wereld ziet op u! Dat zij in u vinden de kinderen des Koninkrijks, het zout der aarde, het licht der wereld. Gezegende des Vaders, weest tot een zegen voor de wereld! Het is uwe roeping, uwe heerlijkheid, uwe toekomst. Ja uw toekomst! — Zie hier uw troost en uwe kracht! — Uw werk is niet ijdel in den Heer! — De Heer is nabij en Zijn loon is met Hem! — Hij komt om Zijn Koninkrijk hier op aarde in bezit te nemen. Hij komt ten gerichte en ter verlossing. Hij komt als de bruidegom zich met de gemeente, zijne bruid, vereenigen. Houdt u bereid. Dat uwe lendenen omgord en uwe lampen brandende zijn. Ziet, deze Jezus, die van ons is opgenomen in den hemel, zal alzoo komen, gelijkerwijs wij Hem naar den hemel hebben zien henen-varen. O! mogen wij allen kunnen zeggen: Ja kom, Heere Jezus!

DE LA SAUSSAYE.

Wat ge in den Heer verricht zal u gelukken;
 Hij zegent steeds, geeft gij aan Hem slechts de eer;
 Hij schenkt tot willen, tot volbrengen krachten,
 Maar wil, wat we immermeer betrachten,
 Van alle werk de Schepper zijn en Heer.
 De hand aan 't werk, het oog op Hem gericht,
 Zoo, zoo alléén wordt hier iets goeds verricht.

1 JUNI.

En als zij ingekomen waren, gingen zij op in de opperzaal,
waar zij bleven. Hand. I: 13a.

Wat deden die eerste discipelen, wat moeten ook wij doen? Verlieten zij den tempel? Neen, zij kwamen op met hunne volksgenooten, en namen deel aan morgen- en avondoffer. En hoevele redenen hadden zij niet dien te verlaten, redenen die nimmer in die mate bestaan hebben, thans allerminst. Was de voorhang niet verscheurd? Was het Heilige der Heiligen niet ont-heiligd? Toch gaan zij op in den tempel en weldra nemen zij deel aan het Israëlitisch Pinksterfeest, en vieren mede het feest der stichting van het O. Verbond, terwijl zij toch wisten dat er een Nieuw gesticht was. Welnu, wat is er geschied op dien Pinksterdag, en waar is het geschied? Gij weet het, op den Pinksterdag is de H. Geest uitgestort, niet in de opperzale maar in den tempel; uitgestort alzoo dat daar al het volk kon toestroomen om te vernemen de dingen die geschied waren en om geroepen te worden tot bekeering en tot het ontvangen van den H. Geest. Aldaar groeien de honderd twintig aan tot drie duizend. Zoo zij de opperzale; niet tegenover maar naast den tempel en tot zegen voor den tempel! Dat ik mij duidelijker uitdrukke! Het is Gods wijze en liefderijke ordening, dat hier op aarde alles geschiede, niet in scherpe tegenstellingen, maar in geleidelijke overgangen. Eerst wanneer het goede gerijpt zal zijn in de kinderen des Koninkrijks, en wanneer in de wederspanningen, dan tot kinderen des duivels geworden, de wederspanningheid tot openbare en zelfbewuste vijandschap zal zijn gerijpt, eerst dan geschiedt de scheiding. Volstreckte tegenstelling is er tusschen hemel en hel, dáár is de onoverkomelijke kloof, niet tusschen gemeente en wereld. Dáár komt men nog over tot elkander; de gemeente tot de wereld om haar te zoeken en te redden, de wereld tot de gemeente om van haar den geest te ontvangen.

De kerk nu is beeld en uitdrukking van die wederkeerige betrekking der gemeente tot de wereld, der wereld tot de gemeente. O! wij weten het wel, dat niet allen, die opkomen in onze bedehuizen, op den weg der bekeering en der heiligmaking zijn, niet

allen den Heer hebben zien opvaren in heerlijkheid, omdat zij niet allen Zijn lijden kennen.

Maar toch zijt gij daar allen onder den zegen, die de gemeente bezit, en wanneer wij het bedehuis verlatende, de genade des Zoons en de liefde des Vaders en de gemeenschap des H. Geestes afbidden over de vergadering, dan is het niet alleen over degenen die reeds bij ervaring weten wat dat zegt, maar over allen. Want hier althans riep u de genade des Zoons, trok u de liefde des Vaders en ondervondt gij iets althans van de gemeenschap des H. Geestes. Hier, omdat onder de verkondiging des woords, de geest door de gemeente spreekt tot de wereld! — O gij, die de opperzalen zoekt, gij doet wel; maar miskent den tempelzegen niet; miskent de liefderijke bestelling en bedoeling des Vaders niet, die alzoo wereld en gemeente te zamen brengt. Hebt gij de priesterlijke wijding ontvangen door de gave des H. Geestes, en staat gij dus, God dienende, in het heilige, o vergeet dan niet dat, even als er vóór u ligt het Heilige der Heiligen, waar de Hoogepriester alleen is ingegaan, er even zoo achter u is een voorhof, die ook tot den tempel behoort, en dat de zegen des hemelschen Hoogepriesters door u, zijt gij priesters op aarde, neder moet dalen op het volk.

DE I. A. SAUSSAYE.

Ach, leer in eigen boezem delven;
 Misleid u niet, tot enkel smart;
 En vraag, bij hemelsch licht, uzelfen:
 „Woont reeds de Heiland in mijn hart?
 „Werd hem, die opvoer in den hoogten,
 „Ook daar een zetel opgericht,
 „Zoo dat Hij, naar Zijn alvermogen
 „En liefde, ook daar een hemel sticht?”

2 JUNI.

Deze allen waren eendrachtelijk volhardende in het bidden en smeeken met de vrouwen, en Maria, de moeder van Jezus, en met zijne broederen.

Hand. I : 14.

„Heer, red onze zielen nog in dit uur!” Zóó hoort men soms ijverige leeraars bidden. Hoe aangrijpend het klinken moge, zoo is het toch niet in den geest van onzen Heiland. De apostelen, die wij hier in de opperzaal te Jeruzalem vereenigd vinden, hebben ongetwijfeld zóó niet gebeden. Zij wisten, dat hunne zielen verlost waren, ja dat de geheele wereld verlost was. Dat waarborgde hun het kruis en het ledige graf van Christus Jezus, den Heiland der wereld. Als de paus beweert, dat alle gedoopten rechtens behooren tot de door hem bestuurde roomsche kerk en dat de protestanten en de andere „kettters” zijn weggelooopen kinderen zijn, dan is dat eene aanmatiging en stuitende verdraaiing der zalige waarheid, dat alle menschen door Christus verlossingswerk tot het kindschap Gods zijn geroepen. Wij behoeven niet meer verlost te worden, wij zijn verlost; de weg tot God behoeft niet meer te worden geopend — hij is geopend. Het heil is voor ons bereid, wij moeten nu slechts voor het heil bereid worden, door den Geest dien de Heiland ons beloofd heeft. Dat is het wat de discipelen met elkander bidden. In het geloof aan den Heiland, in de liefde tot Hem, in het biddend en verlangend uitzien naar de komst van Zijn Heiligen Geest, dien de Heiland ons beloofd heeft, zijn zij één, en daarom staat er, dat zij „eendrachtig” bijeen waren. Dit eendrachtig wordt in de pinkster-geschiedenis met nadruk herhaald.

Hiermee is niet gezegd, dat de discipelen in alle zaken, ook niet in godsdienstige vraagpunten, dezelfde meening waren toegedaan, zij waren integendeel scherpgeteekende persoonlijkheden. Zij waren zoo vrij in hun denken en gevoelen, dat sommige geleerden bewezen dat Johannes een geheel ander beeld van Christus heeft geteekend dan Mattheus, en Jacobus een anderen weg des heils gepredikt dan Petrus en Paulus. Toch waren zij „eendrachtig,” want alle verschei-

denheid in levens beschouwing en opvatting van de leer kwam hun gering voor, hiermeê vergeleken, dat zij getuigen konden:

Hij is 't Hoofd en wij de leden,
 Hij het licht, de stralen wij,
 Hij de Meester, wij de broeders,
 Wij de Zijnen, de onze — Hij.

Zonder die eendracht der discipelen en discipelinnen was de Geest ook niet over hen gekomen. Als de leden van het lichaam van Christus elkander vijandig zijn, twisten en kijven, dan kan de Heer geen woning maken door Zijn Geest. De eensgezindheid der discipelen was hunne kracht en de hedendaagsche twisten der jongeren des Heeren zijn hun onmacht. „Ziet hoe lief zij elkander hebben,” zeiden eens de heidenen — en zij werden christenen. Ziet, hoe zij onderling verdeeld zijn, zeggen de menschen der wereld heden ten dage en zij keeren het Christendom den rug toe. Ach hoe menige kostelijke zegen, dien Christus volgelingen elkander brengen konden, gaat voor hen verloren, omdat de eenheid des geloofs en der liefde in den Eene, die onze Heiland is, niet voldoet, daar zij eenvormigheid in alle leerstukken en gevoelens verlangen! God sta ons bij, en ook wij mogen ons wel beijveren om te waken, dat het geloof in de liefde toeneme, en dat wij in de hoogere eenheid tot de vrijheid opwassen. Niet eerder zal de gemeente van Christus op aarde, een nieuw Pinksterfeest beleven, voordat dit „eendrachtig” weder waarheid wordt.

FUNCKE.

Hij is het Hoofd, wij zijn de leden.
 Dat Hoofd is nu gekroond met eeuw'ge heerlijkheid,
 Die heerlijkheid der heerlijkheden
 Is ook den Leden toebereid.
 Zóo worden door den dauw, die op den wijnstok vloeit,
 Ook alle ranken mild besproeid.

3 JUNI.

Na dezen zag ik, en zie, eene groote schare, die niemand tellen kon, uit alle natien en geslachten, en volken, en talen, staande voor den troon en voor het Lam.

Openb. VII : 9.

Tot een zinnebeeld van de talrijke menigte, waaruit zich de hemelmaatschappij heeft gevormd, dienen de afmetingen, die Johannes van het nieuwe Jeruzalem door eenen Engel zag opnemen. Het is eene stad, die al de volken der verlostten omvat; scharen die ontelbaar zijn, en waaronder het aan geene oude vrienden en bekenden, die hier geleefd hebben en gestorven zijn in het geloof, ons ontbreken zal; maar die wij daar zullen aantreffen, zoo als zij ons zullen vinden, van de zwakheden ontdaan en van de gebreken ontheven, waardoor het aardsch verkeer werd besmet, en de genoegelijkheid aan den omgang meer of minder werd benomen. En hoe velen, die wij, hoewel hen niet gezien hebbende, nochtans uit hunne geschiedenis en hunne geschriften hebben leeren hoogschatten en beminnen; hoe vele rechtvaardigen en edelen, hoe vele geloofshelden van den ouden en nieuwen dag, aartsvaders en profeten, apostelen en martelaars, en bij name hier beneden onbekende, maar in den hemel hooggeplaatste stille dienaars des Koninkrijks, zullen er door ons worden aangetroffen, en door hunnen omgang voor ons het hemelgenoege verhoogen! Ook de gediensstige geesten, die ten dienst van de erfgenamen der zaligheid worden uitgezonden, de wachters aan de poorten van het hemelsche Jeruzalem, de wijze, vriendelijke en heilige Engelen, zullen er ons vergezellen; en wat meer zegt en alles in zich besluit, is, dat de heerlijkheid Gods de stad onzer toekomstige woning verlichten zal, en dat er geschreven staat: Het Lam is hare kaars! — Dan, als het volmaakte zal zijn gekomen, geene lichamelijke scheiding en geen uitwonen van Hem, in wien al de volheid Gods, gelijk Hij zelf in Zijne verlossende liefde, door zijne verlostten wordt aanbeden! Dan geene klove meer tusschen de gemeente, die in de hemelen en die op de aarde is; en geene samenleving meer van rechtvaardigen en onrechtvaardigen, en van struikelenden in velen met elkander! Dit oude is dan verdwenen, en met dit aardsche is het uit. De oogst is volbracht, en

de tarwe bijeen in de schure; en opgenomen tot onzen Heer in de wolken, zijn wij altoos met den Heer, en zien Hem onze oogen, zoo als Hij is. MOLSTER.

Stijg, lieve Heiland! Stijg omhoog;
 U volgt ons oog.
 De Hemel moet wel zalig wezen;
 Want Gij bewoont Zijn heerlijk licht.
 Och mochten wij Uw aangezicht
 Er zien na dezen!

Hoe zullen wij hem binnengaan?
 Heer, wijs 't ons aan!
 Geleid ons door deze aardsche wegen!
 Doorzuiver ons het schuldig hart,
 In zooveel zonde en lust verward,
 En schenk Uw zegen!

4 JUNI.

Maar wij zien Jezus met heerlijkheid en eer gekroond.

Hebr. II : 9.

O! gerust mogen wij beweren dat er geene Christelijke Kerk meer zou bestaan, ja, nooit zou bestaan hebben, indien hare kracht, het middenpunt van haar leven, de band harer leden bestond in louter herinnering. Maar wat hebben wij redeneering noodig, waar de feiten spreken? De zedelijke invloed van Jezus persoonlijkheid strekte zich uit tot Zijn sterven. Welnu, heeft Zijn dood Zijne discipelen vereenigd? Veeleer verstrooid. De Herder was verslagen en de schapen zijn verstrooid. Wat de kudde weder vereenigd heeft, was, gij weet het, dat God, daarom de God des vredes genaamd, den grooten Herder der schapen, door het bloed des eeuwi-

gen testaments, uit de dooden heeft wedergebracht. Toen kwamen de schapen weder bij elkander en hoorden de stem des Herders, die hen riep. En nu ziet, die opstanding des Heeren is voltooid in Zijne hemelvaart. Zijne verheerlijking is volkomen. Alle macht is Hem gegeven in den hemel en op aarde. In de kracht des Verrezenen en Verheerlijkten sluiten zijne discipelen zich nauw aan elkander. Zij weten het: zij hebben niet slechts een zelfde verleden, maar ook, en meer nog, eene zelfde toekomst, niet slechts eene zelfde gave ontvangen, maar ook en meer nog, om die gave, een zelfde werk te doen op aarde. Niet slechts een gemeenschappelijk genot, maar eene gemeenschappelijke kracht brengt hen onwederstaanbaar te zamen en verklaart hunne eendracht. Die kracht is de Heer in den Hemel, de onzichtbare, de verheerlijkte Jezus. O! hoort het gij allen, die u ook nauw te zamen wilt verbinden en die behoefte hebt aan eendracht, en het betreurt dat die eendracht vaak zoo weinig gevonden wordt; er is geene eendracht dan in de gemeenschap met Jezus den Verheerlijkten!

Die ooren heeft om te hooren, dat hij hoore! Leg ik hier den vinger niet op eene diepe wonde der hedendaagsche gemeente, eene wonde die velen niet willen zien, opdat zij genezen worden, en die daarom immer dieper invreet? Waarom zijt gij zoo gedrukt, mijne broeders en zusters, die in den Heer gelooft? Waarom komen van uwe lippen zoovele klachten en zuchten? Waarom spreekt gij zooveel van den afval der kerk, en niet van de heerlijkheid van het gezegend Hoofd der kerk; waarom zoo veel van menschen, zoo weinig van God? Past dat aan hen die van den Olijfberg komen en den Heer hebben zien opvaren in heerlijkheid? Ach! u is een nieuw pinksteren noodig, een pinksteren, dat u leere niet meer te vermelden de ellendigheden der menschen, maar de groote dingen Gods.

DE LA SAUSSAYE.

O, veel behoeven wij; maar meest
 Uw goeden Geest;
 Opdat wij altoos 't beste kiezen,
 En, wat ons tijd of lot ontroof,
 Toch nimmermeer 't oprecht geloof
 In U verliezen.

Opdat wij steeds de smalle paân
 Der godsvrucht gaan,
 Altijd gewapend zijn ten strijde,
 En heilig wand'len aan Uw hand,
 Niet wijkende ter linkerkant
 Of rechterzijde.

5 JUNI.

Zie, Hij komt met de wolken, en alle oog zal Hem zien, ook degenen, die Hem doorstoken hebben; en alle geslachten der aarde zullen over Hem rouw bedrijven; ja, amen. Ik ben de Alfa en de Omega, het begin en het einde, zegt de Heer, die is en die was en die komen zal, de Almachtige.

Openb. I : 7, 8.

De dingen, die aanstaande zijn, moeten wij ons door het geloof voorstellen, als reeds tegenwoordig zijnde, opdat wij daardoor tot het rechte gemeenschapsleven met den Heer Jezus zouden komen. Ja, amen, zegt Johannes daarop, het hebreuwsche Amen en het hollandsche Ja beteekenen hetzelfde en stemmen liefelijk overeen. Dit is juist het voorrecht van den Christen, dat als hij van de toekomst van den Heer Jezus hoort, hij Hem met vreugde tegemoetziet en Hem van harte het „Kom, Heer Jezus”, kan tegen roepen, met allen, die de verschijning van den Heer hebben liefgekregeen en op Zijne openbaring wachten, zoo als Paulus van zich zelve en van de Corinthiërs zegt. Over het algemeen pleegt men het Christendom slechts te beschouwen als de kunst om te sterven; en het overdenken der sterfelijkheid heeft ook zijn nut. Het maakt ons wel deemoedig en klein en doet ons de aardsche ijdelheid gering schatten, maar het geeft ons nog geene gerustheid, die de ziel toch zoo noodig heeft. Eene ziel, die deze bezit, kan den Heer Jezus, als Hij in Zijne heerlijkheid verschijnt, welkom heeten, en Hem zonder voorafgegane voorbereiding met opgeheven hoofd tegemoet ijlen, daar zij reeds vroeger voor hare zonden vergeving heeft verkregen en zich niet behoeft te verschuilen, maar zich vrijuit durft vertoonen. O

laat ons dan streven naar voortdurende waakzaamheid en helderheid van zinnen, opdat wij ons door niets laten afleiden, maar den Heer Jezus als Hij verschijnt, onbevreesd in het aangezicht kunnen zien en op het woord: „Hij komt”, vroolijk ons „ja” durven antwoorden. Ja, kom, Heer Jezus, hoe-eer hoe liever! Geen dag gaat voorbij, waarop wij U niet verwachten en gaarne bij U zouden willen zijn. Wie nog in de zonde leeft, late zich door Zijn licht verlichten, opdat alles wat onrein is, daardoor openbaar gemaakt en weggedaan worde. Maar hij, die Hem liefheeft, die ons het eerst heeft liefgehad, die sterke zich, want de Heer is nabij.

BENGEL.

Nog eenmaal zal Hij komen
 Als Richter van 't heelal,
 Die 't moede hoofd der vromen,
 Voor eeuwig kroonen zal,
 Nog is die dag verborgen;
 Wacht hem geloovig af
 Terwijl de groote morgen,
 Reeds schemert boven 't graf.

6 JUNI.

De hoofdsom nu der dingen waarvan wij spreken is, dat wij hebben zoodanigen Hoogepriester, die gezeten is aan de rechterhand des troons der Majesteit in de hemelen; een bedienaar des Heiligdoms, en des waren Tabernakels, welken de Heer heeft opgericht en geen mensch.

Hebr. VIII : 1, 2.

Welk een grond van vertroosting is voor den waren christen gelegen in hetgeen zijn Heer in den Hemel voor hem is en blijft! Zinkt hier onder zijne voeten alles weg, die Heer die de Eerste is en de Laatste, blijft zijne rots, zijn deel, zijn eeuwig goed! Straffen kunnen voor hem zijne rampen niet zijn, want die dood is geweest, nam uit den lijdensbeker het bitterste weg. Van het toeval hangt Hij niet af, en die Hem kwellen en plagen, hebben geen macht over Hem, dan voor zooverre zij hun van boven gegeven is; want

die dood is geweest, is ook weder levend geworden, en heerscht over levenden en dooden! Hij weet wie de Zijnen zijn, en Hij kent hunne werken. Hij ziet, wat zij lijden, en wat zegt het veel, eenen alwetenden, eenen alvermogenden en hartelijk liefhebbenden vriend in den hemel te hebben! Is de toekomst ons donker, zij ligt naakt en geopend voor Hem! en onzen nog aanstaanden strijd heeft Hij zelf met wijsheid en met liefde bepaald. Valt de wereld aan op hen, die Hem hebben aangenomen, en komt haar overste tegen hen op; Hij heeft de wereld overwonnen en den duivel is Hij te sterk. En is het een bange doodstrijd, waartoe Hij hen roept: Ik, zegt Hij tot hen, Ik zelf ben dood geweest; en waar Ik nu ben zal ook mijn dienaar zijn; Wie overwint, zal van den tweeden dood niet beschadigd worden!

En in dit toekomend geluk ligt nog een derde grond van bemoeiding voor den christen onder Zijn lijden. Er hangt aan het einde van het worstelperk eene heerlijke kroon; er is eene heerlijkheid aanstaande, die alle leed zal vergoeden; er is een hemel waar geen gebrek meer kwellen, geen lastering knagen, geene vervolging verontrusten, geene toekomst dreigen en geen dood zijn zal. „Wat buigt gij u neder,” zegge de man die hier het brood der smarte eet, „wat buigt gij u neder, o mijne ziele, hoop op God!” Hoop op Zijn heil! Hoop op die Kroon die nooit vergaat! Hoop op die heerlijkheid, waartegen het lijden des tegenwoordigen tijds niet te waardeeren is.” Hoop op dien hemel, waar met gejuich zullen maaien, die met tranen hier beneden hebben gezaaid.

MOLSTER.

Die hoop moet al ons leed verzachten,
 Komt, reisgenooten! 't hoofd omhoog!
 Voor hen, die 't heil des Heeren wachten,
 Zijn bergen vlak en zeeën droog.
 O zaligheid, niet af te meten!
 O vreugd, die alle smart verbant!
 Daar is de vreemdlingschap vergeten;
 En wij, wij zijn in 't Vaderland!

7 JUNI.

Zalig zijn die dorsten naar de gerechtigheid.

Matth. V : 6.

Anders is het een gewone feestwensch, elkander volle verzadiging van alle gaven toe te wenschen; maar met eene geheele andere bede kom ik heden tot U: ik bidde u dorst toe: een hevigen, een brandenden, een onleschbaren dorst naar de gaven des Geestes. Maar hoe zal die wensch vervuld, hoe zal die dorst in u geboren worden? Hoort het en bewondert met mij de wonderbare bedeelingen Gods! Door den H. Geest! Luidt het niet wonderbaar? Het is ook een wonder van genade. Diezelfde Jezus, die u tot deelgenootschap aan de gaven van Zijnen Geest roept: „Wie dorst heeft, kome tot mij!” wil tevens door den verborgen invloed van Zijnen Geest dien zaligen dorst in u verwekken. Hij wil het? Misschien is Hij bezig het te toonen! Misschien gevoelt gij het op dezen zelfden oogenblik, met meerder of minder helderheid en warmte. „Er is toch geen begeerlijker gave, dan de Geest der verlichting en vertroosting. Het is toch dwaas en onredelijk; wanneer God mij den H. Geest schenken wil, van Hem, in plaats van een brood, een steen, en in plaats van de hemelsche de aardsche gaven te begeeren.” O! mocht ik van nu aan het brood van Gods kinderen deelen; al ware het dan ook, dat ik mij met de kruimkens die van de tafel der kinderen vallen; vergenoegen moest!” Ik bidde u dan, wederstaat die opkomende, schoon nog zwakke begeerte niet. Blaast die smeulende vonk met den adem des gebeds aan! Wacht u voor alles, wat haar in u zou kunnen uitblusschen. Zoo zal welhaast die vonk tot een vlam, de vlam tot een vuur worden. Dat vuur zal uw hart geheel door louteren, en daarin alle overblijvende onreinheid en zonden verteren. En gij zelf, gij zult een tempel des H. Geestes worden, waarin niet alleen het vuur der dankbaarheid en der liefde op het altaar des harten nooit worden uitgebluscht, maar waarin ook een verborgen Siloa-bron der vertroosting vloeit, die u al de waarde doet kennen van de vervulde belofte des Heeren: „Stroomen des levenden waters zullen uit uw binnenste vloeien.” Is het niet zoo? Weest gij getuigen, vrome vrienden van Jezus, die de gave Gods kent! Zegt, kent gij iets heerlijkers, iets zaligers?

Neen, voor u is het woord van Jezus vervuld: Die van het water drinkt dat de aarde geeft, zal wederom dorsten; maar zoo wie gedronken zal hebben van het water, dat Ik hem geven zal, dien zal in eeuwigheid niet dorsten. maar het water dat Ik hem geven zal, zal in hem worden een fontein van water, springende tot in het eeuwige leven! Tot in het eeuwige leven! Daar verheft zich ons oog onwillekeurig weder ten hemel. Daar worden wij getuigen van een ander, van een hemelsch loofhuttenfeest. Daar zien wij Jezus in het hemelsch Jeruzalem, in den grooten, geheel den hemel vervullenden tempel, te midden der Zijnen! In plaats van aardsche meijen zijn eeuwige vredepalmen in hunne hand. In plaats van vergankelijke looverhutten is God, God zelf de loofhut, wier schaduw hen overdekt. In plaats van Silóas bron is de rivier van het water des levens. In plaats van het Levitisch zangkoor zijn de gouden citers van hen, die priesters en koningen gemaakt zijn, Gode, den Vader. En wie, wie beschrijft het gevoel, waarmede die hemelsche zangers nu hunne stemmen vereenigen in het gejuich: Wij scheppen wateren uit de fonteinen des heils!

Gelijk een hert schreit naar de waterstroomen, alzoo schreit mijne ziel tot u o God! mijne ziele dorst naar God, naar den levenden God. Wanneer zal ik ingaan, en voor Gods aangezicht verschijnen?

HASEBROEK.

Gij zijt alleen het dorstend hart
 De ware Heilfontein,
 Dat in den Geest Uw volheid zoekt,
 Almachtig, eeuwig, rein.

En daarom brengt ons hart U lof
 Als Vader, Zoon en Geest,
 Een eenig God, die eeuwig leeft
 En eeuwig is geweest.

8 JUNI.

Eerste Pinksterdag.

En zij werden allen vervuld met den Heiligen Geest, en begonnen te spreken met andere talen, zoo als de Geest hun gaf uit te spreken.

. . . . wij hooren hen, in onze talen, de groote werken Gods spreken. Hand. II : 4, 11b.

Eindelijk vervuld! eindelijk dat arme, rijke, diepe menschenhart vervuld; dat, sinds het uit het paradijs was verdreven, met een nameloos ledig had omgedwaald, nu, Gode zij dank, „vervuld.” De Heilige Geest alléén vervult dat hart werkelijk en geheel. Verzadiging van vreugde werkt Hij.

En nu geeft die Geest te spreken met nieuwe talen; te verkondigen de groote werken Gods. Die Geest leert profeteeren, en legt een lied in het vrijgemaakte hart. Oorspronkelijk was zulk een loflied de natuurlijke spraak aller schepselen Gods; maar sinds de mensch het oor geleend heeft aan de slang, in plaats van aan zijn Schepper, nu is zijn oor dik geworden, en hij hoort de stem van dat hemellied niet meer; nu is zijne tong zwaar geworden, en hij stemt met dat loflied niet meer in. Nogtans, het vermogen dier aanbidding, dier profetie, dier verheerlijking Gods leeft in zijn hart; en als alle dingen in haar rechten stand teruggebracht zijn, zal ook in het menschenhart de fontein van levende liederen weer ontspringen. Dat is de heerlijke beteekenis van het Pinksterfeest: over den mensch, uit stof genomen en tot stof geworden, komt de heilige adem Gods. De adem des levens komt op nieuw over hem; nu niet om dit stof te maken tot een levende ziel; maar nu om het in den dienst des Geestes te stellen; en nu wordt de oorspronkelijke toon zijns levens binnen in den mensch losgemaakt; het feest der vervulling is eerst het feest der verlossing; de mensch leert instemmen met het loflied des hemels, en hij verkondigt „de groote werken Gods.” Ja, dát doet de pinksterprediking; zij is een lied; zij is een teeken. Een lied; de engelenzang: „eere zij God,” door dankbare menschenharten nu eindelijk verstaan, en óvergenomen en voortgezet; en een heerlijk teeken, want nu is, in beginsel, de nieuwe dag aan-

gebroken, dat aarde en hemel hereenigd worden, en „alle schepsel dat in den hemel is en op de aarde en onder de aarde, en die in de zee zijn, en alles wat daarin is” zal zeggen: „Hem die op den Troon zit en het Lam, zij de dankzegging en de eer en de heerlijkheid en de kracht in alle eeuwigheid.”

v. G. G.

Bron der hoogste zaligheden
 Allerreinste hemelgloed,
 Trouwe Leidsman hier beneden,
 Beide in vreugd en tegenspoed!
 Geest des Heeren, steun der kerk,
 Zegel van 't verlossingswerk,
 Aller vromen hoogst verlangen!
 Heilig, heilig onze zangen!

Uit den hoogen wordt Ge als regen
 Overvloedig uitgestort;
 En een rijke hemelzegen
 Kiemt, waar Gij gezonden wordt.
 Keer tot mij, tot mij ook in,
 Reinig mij, vernieuw mijn zin,
 Heilig al mijn geesteskrachten!
 'k Blijf altijd Uw hulp verwachten.

9 JUNI.

Tweede Pinksterdag.

Maar dit is het wat gesproken is door den Profeet Joël.

Hand. II : 16.

Wie zijn Pinksterdag beleefd heeft, is eene nieuwe schepping; het oude is voorbijgegaan; het is alles nieuw geworden. Hoe wordt het in Petrus aanschouwd, in datzelfde Jeruzalem, waar hij zijn Heiland verloochend had, nu een kloekmoedig getuige van dien Christus; dien deze zelfde „Israëlitische mannen” bij Barabbas hadden achtergesteld. De Heilige Geest maakt moedig; ootmoedig; zachtmoedig. Is die vrucht des Geestes in ons leven openbaar?

En de Geest leert het woord der profetie verstaan. Of al die joodsche mannen de profetie van Joël kennen, geen die haar vervulling opmerkt. Het twijfelmoedige hart vraagt: „wat wil dat wezen?” Het vijandige hart spot met de vervulling, en zegt: „zij zijn vol zoeten wijns.” Het door den Heiligen Geest vervulde hart alleen grijpt het woord aan, en zegt: „dit is het nu.” De natuurlijke mensch leeft in het verleden, door de herinnering aan wat hij terugwenscht, of in de toekomst, die hem teleurstellen zal. De geestelijke mensch heeft het ware „heden” ontvangen; het water dat de Heiland geeft wordt in hem eene fontein, springende tot in het eeuwige leven.

En wat de Heilige Geest in Petrus gewerkt heeft, doet Hij, vermag Hij, begeert Hij nóg. De gaven, de krachten, de vermogens, deels sluimerende, deels verstikt, deels moedwillig tegen God gekeerd; zij worden vernieuwd, zij worden hersteld, zij komen in den dienst van den wettigen meester. De Heilige geest roeit niet de vermogens van den mensch uit, maar eischt ze voor zich op; doordringt ze, herschept ze, vervult ze. Het verdorde wordt weder frisch: het ledige vervuld; het duistere tot licht gemaakt. En de nieuwe mensch verheerlijkt zijn God met dezelfde gaven, waarmede hij Hem eerst heeft beleedigd en bedroefd. De Heilige Geest herschept die gaven; herstelt ze tot wat zij waren in Adam; méér nog, tot wat zij behooren te wezen in Christus. Als de Geest dezen hof doorwaait, dan gaat er voor een doorn een denneboom, voor een distel een mirtenboom op; en het wordt den Heere tot een naam, tot een eeuwig teeken.

v. G. G.

Geest des Heeren! kom van boven!
 Laaf met Uw genadegoed
 Alle zielen die gelooven,
 Doe ze blaken van Uw gloed!
 Op het blinken Uwer stralen
 Buigt zich de aard voor Jezus neér,
 Zaamlen zich van heinde en veer,
 Alle tongen, alle talen,
 Halleluja, U zij d' eer,
 U zij d' eer, Halléluja!

10 JUNI.

In Christus zijt gij ook, nadat gij geloofd hebt verzegeld geworden met den Heiligen Geest der belofte.

Efez. I : 13.

Duidelijk en uitdrukkelijk getuigt de Heer, dat Hij wenscht, dat zijne kinderen het weten zullen, dat zij Hem toebehooren. Hoe toch zouden zij, zonder dit te weten, in liefde kunnen verkeerren jegens Hem, van wiens liefde zij niet zeker waren; hoe zouden zij hem kunnen verheerlijken, omtrent wien zij nog twifelen moesten, of Hij ook hun vijand was? Neen de Heilige Schrift maakt ons bekend met eenen God, die het wil laten weten dat Hij de Verbonds God en de Vader is van allen die hem toebehooren. Zijne liefde en begeerte tot vertrouwelyken omgang met zijne kinderen doet ons reeds dit verwachten, het geestelijke leven van den Christen vereischt het en de Bijbel zegt het bovendien uitdrukkelijk. Daar lezen wij: „Hij roept zijne schapen bij name.” Gods geest getuigt met onzen Geest dat wij kinderen Gods zijn. Hieraan kennen wij, dat wij Hem gekend hebben, zoo wij Zijne geboden bewaren. Hieraan kennen wij dat Hij in ons blijft, namelijk uit den Geest, dien Hij ons gegeven heeft. Wij weten dat wij uit God zijn. Die in den Zoon van God gelooft, heeft de getuigenis in zich zelven.” Ziedaar enkele uitspraken uit velen, waarin ons deze waarheid wordt bevestigd. De ziel dan die naar den zegen verlangt, moet slechts volharden met in Jezus te blijven door het geloof; dit doende zal zij weldra tot de zekerheid komen, dat Jezus ook voor haar is. In Hem ontvangt zij den Heiligen Geest, en in Hem blijvende, leert zij weldra de stem des Geestes in het hart verstaan, die Haar toeroept, dat zij des Heeren is. In Jezus blijvende wordt het hart vernieuwd en geheiligd tot een leven van gehoorzaamheid, dat de zalige gewisheid nog al krachtiger bevestigt: „ik ben des Heeren.” Daarom, mijn Christen! „Blijf in Jezus.” Dan kunt gij er zeker van zijn, dat de Geest u verzegelen en Gods verborgene liefde ontdekken zal; dan zal het geloof vaste en onbeweeglijke wortelen schieten, en gij zult geheiligd worden tot werken, die u tot een nieuw bewijs zullen strekken, dat de Heer u heeft aangenomen.

Blijf in Jezus door het eenvoudig aannemen van Zijne uitnoodi-

ging en belofte; door het gedurig zien op Hem, als den van God verordenden Zaligmaker, door u geheel aan Hem over te geven, dan zal het niet lang duren, of gij zult weten, dat gij in Hem zijt. Uw geloof in Hem zal versterkt; uwe liefde tot Hem vermeerderd, de kracht van Zijn leven en werken in u zal u steeds duidelijker worden; en door dit een en ander zal de H. Geest met uwen geest getuigen dat gij een kind Gods zijt. Nog eens, „Blijf in Jezus!” Klem u aan Hem vast, zoo komt gij in de zaligste betrekking tot God, zoo wordt gij den Geest deelachtig. MURRAY.

De Heer is uw Huisvriend, bij lief en bij leed!
 Op hem zij uw zielsoog geslagen!
 In uw bidkamer ligge Zijn Woord steeds gereed!
 't Heeft een antwoord op al onze vragen.
 Aanschouw Hem in alles, in 't kleine en in 't groot',
 In 't licht van uw leven, de schouw van uw dood.

11 JUNI.

De nacht is voorbijgegaan, en de dag is nabijgekomen. Laat ons dan afleggen de werken der duisternis, en aandoen de wapenen des lichts. Rom. XIII : 12.

In zijn kloppen is de Heer zeer lankmoedig geweest, die lange jaren achtereen aan onze deur is blijven staan; even als die Heer des wijngaards, die drie jaren na elkander vrucht aan den vijgeboom zocht, maar die niet vond. Heeft de Heer niet lang op ons gewacht? Hoe lang gij ook, nadat gij een oordeel des onderscheids hadt gekregen, zijn ernstig kloppen en roepen met doove ooren hebt aangehoord, en op het bed van zorgeloosheid zijt blijven liggen, zonder acht te geven op de waardigheid van Zijn persoon, en op de gunstige aanbieding van Zijn genade, zoo is Hij evenwel niet afkeerig van U weggegaan, maar is door uwe deur met luider stem blijven roepen, dat het nu de ure was om uit den slaap te ontwaken, zeggende: De nacht is voorbijgegaan, en de dag is nabij gekomen. Laat ons dan afleggen de werken der

duisternis, en aandoen de wapenen des lichts. Laat ons als in den dag, eerlijk wandelen; niet in brasserij en dronkenschap, niet in slaapkameren en ontuchtigheden, niet in twist en nijdigheid. Wat tegenwil gij betoond hebt, zoo heeft Hij evenwel nog al zijne aanzoekingen hervat; ja hoezeer gij hebt uitgesteld Zijn klopping te hooren, hem verachtelijk als een bedelaar aan uwe deur latende wachten, en Hem smadelijk hebt geantwoord; hoewel gij niet geacht hebt zijne overtuiging, hoewel uwe consciëntie heeft geroepen, u gewroegd, geslagen, verwond en bedroefd heeft, evenwel bleef Hij nog aanhouden om in uw hart ingelaten te worden. O, aanbiddelijke langmoedigheid van dien zoo vriendelijken Heiland! O, wonderlijke verdraagzaamheid van dien grooten Hemelvorst omtrent Nederland's volk! Hoe gebelgd hield zich Naāman, de krijgsoverste van den koning van Syriēn, niet, toen de profeet Elisa niet aanstonds in eigen persoon uitkwam, toen hij met zijn paarden en wagens voor zijn deur stond, maar alleen hem door een bode liet antwoorden, dat hij, om van zijne melaatschheid gereinigd te worden, zich zevenmaal in de Jordaan zoude wasschen. En ziet daar, schoon gij voor dezen volmachtigen gezaghebber van hemel en aarde geen achting toont te hebben, maar hem verdrietig voor uwe deur laat staan, als een bedelende Lazarus voor de poort van den rijken man, zoo blijft Hij nog al kloppen, en houdt aan met Zijn aanzoek, om binnen uw hart gelaten te worden.

FRANKEN.

„k Zal opstaan!” — Heil, hoe diep hij vele,
 Die deze zucht toch eindlijk slaakt!
 't Is de eerste Levenskreet der ziele,
 Die uit den schijndood is ontwaakt.

12 JUNI.

„De Heere zegene u en behoede u.”

Num. VI : 24.

Doe uwe hand wijd open. De vader komt om haar te vullen. De Heer zegene u en behoede u. Het eerste woord is zoo groot als God groot is. Het vult den beker dat er geen droppel meer in

kan. Het toont ons een vooruitzicht zonder ledige plaats. De Heere zegene u. Moge Hij die spreekt en het staat er; die wil, en het moet geschieden; die alle macht in Zijne hand heeft, en die op den troon Zijner eeuwige heerschappij zit, u zegenen!

Wanneer? nu en eeuwiglijk, gedurende de oogenblikken, die nu zijn en zijn zullen, als gij uitgaat, en ingaat, nederzit en opstaat, gedurende uw gansche leven, en als de laatste ademtocht op uwe lippen zal wezen: „De Heere zegene u.”

Waar? Overal waar gij zijn zult of waar gij heen zult gaan, in uwe binnenkamer, aan uwen huiselijken disch, in uw huis, buiten uw huis, in de stille eenzaamheid, en in de drukste omgeving, in openbare werkzaamheid, en in de afzondering der heiligste plekken. De Heere zegene u.

Hoe? door alle dingen te doen mede werken u ten goede, door uwen weg te kroonen met ware zaligheid. De Heere zegene u.

Mogelijk zucht de van hare zwakheid overtuigde ziel, die zich zelve een gebroken riet bevindt, en vele gevaren om zich henen ziet, om bijzondere bewaring. Dit zij zoo. Bewaring is hier uitgestrekt als een schild; hulp wordt verstrekt als een ondersteunende arm. Daar staat bijgevoegd: „en behoede u.” Waarvan? van elken aanval; van iederen vijand, van elke verborgene pijl, van elken open aanval, van uzelf, van den mensch, van de menigte des kwaads, van de vriendelijkheid en den haat der wereld.

Hoe? Door de bewaring onder de schuilplaats Zijner vleugelen. *Hoe lang?* Totdat alle nood voorbij is, en de plaats des gevaar geheel achter u ligt, en de veilige haven des hemels bereikt is. Gelukkige geloovige, die aldus gezegend en door den Heer bewaard wordt!

LAW.

De Heer behoedt de Zijnen
 En wat hen op Hun pad ontmoet,
 Hoe nietig 't moge schijnen,
 Bewerkte Hij, zoo groot als goed.
 Hij zendt ons alle dagen
 Zijn licht en zegen van Zijn troon;
 Opdat wij vruchten dragen
 Tot eere van Zijn Zoon.

13 JUNI.

„Het is goed, dat het hart gesterkt worde door genade.”

Hebr. XIII : 9.

Op drie plaatsen der Heilige Schrift wordt van eene goede zaak gesproken; vooreerst Ps. 92 : 2. „Het is goed dat men den Heer love;” vervolgens Klaag. 3 : 26. „Het is goed dat men hope en stille zij op het heil des Heeren;” en eindelijk Hebr. 13 : 9. „Het is goed dat het hart gesterkt worde door genade.” Dit laatste is zeker de grondslag van beide anderen; slechts een gesterkt hart kan geduldig zijn in hope, slechts een gesterkt hart kan danken. Hoe zeer behoeven wij daarom dat sterk worden, daar het ons zulke groote schatten en kleinodiën verschaft! Niet het geringste kruid kan gedijen, wanneer het niet in een vasten bodem staat. De bestendige afwisseling in gelooven en twijfelen, in zegepralen en vallen wordt aan de geroepen ziel ten laatste zeer lastig en zij vraagt: zou dan het hart niet gesterkt kunnen worden? Zou er dan slechts één Paulus zijn geweest, die kon zeggen: ik weet, in wien ik geloof? Zou dan de herinnering aan de vele mij verleende genademiddelen, aan de Kerk, aan het gebed, aan het Woord van God, aan den Doop en het Avondmaal altoos vruchteloos voor mij blijven? Zou ik dan nooit vrij worden van die slaafsche afhankelijkheid van het oordeel der menschen en van de macht der zinnelijkheid? Nooit sterk genoeg worden, om dat te volbrengen, wat ik mij voorgenomen heb? Gode zij dank, dat de Apostel ons niet laat vertwijfelen, maar een middel noemt, dat helpt! Hij zegt: dat het hart gesterkt wordt door genade. Als er niets in den hemel bestendig was, dan zoude ook niets op aarde bestendig zijn, maar er is iets bestendigs in den hemel: de genade des Heeren. Hoe vaster wij daaraan gelooven, des te meer wordt aan ons het woord vervuld: „Geen inwoner zal zeggen: ik ben ziek, want het volk dat daarin woont, zal vergeving van ongerechtigheid hebben.” (Jes. 33 : 24); des te meer zegent ons de Heer met hooger licht, waardoor wij Hem in Zijne volle erbarming erkennen, die met eenen standvastigen vrede ons hart en onze zinnen bewaart in Christus Jezus; die ons begiftigt met een volledig geloof; uit Zijne volheid ons schenkt genade op genade, als wij in Hem blijven, gelijk de rank in den

wijnstok. Dan hebben wij eene ware gemeenschap en omgang met Jezus, zoodat wij zonder oponthoud bidden, danken en God prijzen. Het gedurig levende bewustzijn der verzoening is het geestelijke bad der ziel, waarin het alleen gesterkt wordt. ARNDT.

Jezus! Uw verzoenend sterven
Blijft het rustpunt van ons hart.
Als wij alles, alles derven,
Blijft Uw liefde ons bij in smart.
Och wanneer mijn oog eens breekt,
't Angstig doodzweet van mij leekt,
Dat Uw bloed mijn hoop dan wekke,
En mijn schuld voor God bedekke!

14 JUNI.

En Petrus zeide: Ananias! waarom heeft de Satan Uw hart vervuld, dat Gij den Heiligen Geest zoudt liegen, en onttrekken van den prijs des lands? Hand. V : 3.

„De geldgierigheid is een wortel van alle kwaad, tot welke sommigen, lust hebbende zijn afgedwaald van het geloof en hebben zich zelve met vele smarten doorstoken.” De geldgierigheid maakte Ananias en Saffira tot huichelaars; de geldgierigheid had Judas gemaakt tot verrader van zijnen Heer. . . De Mammon, ziedaar, ten allen tijde, een der sterkste tegenpartijders van God en den Heiland, een der voorspoedigste belagers van de liefde, de oprechtheid, de toewijding van hen die God vreezen en hunnen Heiland belijden. In de voorbeeldige Gemeente te Jeruzalem, in den heiligen kring der Twaalve speelde hij zijn rol en sloeg hij zijne slagen. En waar sloeg hij ze niet? De geldgierigheid! hoe veel liefde heeft zij doen verkoelen; hoe veel heiligen ijver in zijn vaart gestuit; hoe veel onwaarheid op de baan gebracht; hoeveel oneerlijkheid doen verschoonen; hoe vele sterke betuigingen tot logen gemaakt; hoeveel afval bewerkt; hoeveel verhinderingen opgeworpen voor degenen „die wel liepen”; tot hoeveel treurige ontdekkingen, diepe vernede-

ringen, schrikkelijke oordeelen heeft zij vaak aanleiding gegeven in de Gemeente des Heeren! Voor hoe velen was zij levenslang de nooit bij haren naam genoemde boezemzonde; van hoe velen de eenige, maar altijd ontveinsde oorzaak eener altoosdurende vreugdeloosheid, bij godsdienstigen zin en in menig opzicht krachtig geloof! „Gij dan, o mensche Gods!” vlied deze verzoeking. „Strijd den goeden strijd des geloofs,” ook tegen deze zonde, sta naar geen anderen rijkdom dan den „rijkdom in God,” den „rijkdom in goede werken!”

BEETS.

't Blijft alles leggen ende staan,
 Wat iemand had, bezat en bouwden,
 En hij moet ledig heenen gaan,
 En laten 't deze wereld houden
 O wijsheid, die het beste deel
 Voorzigtelijk weet uit te leezen,
 En meê te draagen uit het veel,
 Gij moet bij ons ter wooning weezen!

15 JUNI.

Welgelukzalig is de mensch, die geduriglijk vreest.

Gen. XXVIII : 14.

In elke oprechte bekeering wordt niet de straf, maar de zonde gevreesd. Het is niet de vrees van verdoemd te worden, maar wel de vrees van te zondigen, die den waarlijk verootmoedigden zondaar God om genade doet bidden. Wel is de vrees voor de hel, door de bedreigingen der wet in de ziel ontstaan, niet geheel en al uit de ziel verdwenen, maar het is niet de hel, die haar zoo verschrikkelijk toeschijnt, maar wel de zonde, zich openbarende als boven mate zondigende in al hare afschuwelijkheid; die vreeze is een zeker bewijs van het wezenlijk werk der genade Gods in de ziel. Elk mensch zal ijzen bij de gedachte aan het eeuwige vuur, vooral als hij aan den rand des grafs genaderd zijnde, door de hitte van het helsche vuur als het ware reeds geschroeid wordt; maar geloof daarom niet dat elk stervend mensch de zonde haat. Neen, de

zonde haten doet niemand, tenzij de Heer zelf omgang houdt met zijne ziel. Welnu, zegt mij, wat haat gij het meest, de hel of de zonde? Want waarlijk, al ware er geen hel, nochtans zou de ware boetvaardige daarom nog geen enkel stipje der zonde kunnen lief hebben, of het kleinste kwaad minder haat toedragen. Wat, zoudt gij de zonde begeeren, dan bezit gij geen enkele sprank van goddelijk leven in uwe ziel, want een enkele sprank slechts zou uwe liefde tot de zonde voor goed den doodsteek geven! De zonde is voor eene ziel, die krank van zonde is, zulk een doodelijk kwaad, dat het bijkans verkrachting der waarheid zou zijn, te willen ontkennen dat een oprecht boetvaardig zondaar, gesteld dat zoo iets mogelijk ware, liever de pijnen der hel zonder zijne zonde zou willen lijden, dan de gelukzaligheid des hemels met zijne zonde genieten. De zonde, de *zonde*, de zonde is dat vervloekte ding, hetwelk elke ziel die leeft *haat en verfoeit*.

SPURGEON.

De zonde een *zwakheid*? Neen, wel is de zonde een *kracht*.
 Zij heeft de slang in 't schuldloos Eden,
 Zij heeft den Dood op aard, den Heer aan 't Kruis gebracht.
 Zij kan alleen bestreden
 Door *Goddelijke* overmacht!

16 JUNI.

En er waren te dierzelfer tijd eenigen tegenwoordig, die hem boodschapten van de Galleërs, wier bloed Pilatus met hunne offeranden gemengd had. En Jezus antwoordde en zeide tot hen: **Meent gij dat deze Galleërs zondaars zijn geweest boven al de Galleërs, omdat zij zulks geleden hebben? Ik zeg u: neen zij, maar indien gij u niet bekeert, zoo zult Gij allen desgelijks vergaan.**

Luc. XIII : 1—3.

Geen enkele heidensche geschiedschrijver spreekt van den moord dier Galileërs, wier bloed, volgens de uitdrukking van Lukas, Pilatus met hunne offeranden gemengd had. Wij weten er dus geene bijzonderheden van; maar wij zien dat de Joden, wier gelief-

koosd denkbeeld het was dat de verdrukking als de straf voor eene bijzondere zonde moest worden beschouwd, al spoedig uitgemaakt hadden dat het ook zoo was met deze door hen zoo verachte Galileërs. Deze meeningen omtrent het lijden kwamen voort uit den hoogmoed der Joden. Zij haastten zich lijdenden te veroordeelen, zich overtuigd houdende, dat zoolang zij voorspoed genoten, dit een teeken was dat hun gedrag hun recht gaf op Gods gunst. Zij wisten alles dank aan hunne eigene gerechtigheid. Maar Jezus die alles aan hunne zaligheid dienstbaar wilde maken, spreekt woorden tot hen, die hen diep moesten vernederen. Hij herinnert hen dat de Galileërs in geen meerdere mate aan rampen waren blootgesteld dan de inwoners van Jeruzalem, daar in deze hoofdstad de toren van Siloam op achttien menschen was gevallen, en dezen verpletterd had. Zij zelve zouden, indien God hen oordeelde naar hunne verdiensten, voor de gestrengste straffen niet beveiligd zijn. Het vreeselijkste bovendien van den plotseligen dood dier Galileërs en der achttien inwoners van Jeruzalem was, dat indien zij in onboetvaardigheid waren verrast, zij waren vergaan, niet alleen naar het lichaam, maar naar de ziel en voor eeuwig, gelijk allen vergaan zouden, die de dood onbekeerd zoude vinden. Misschien verbaasden zich Jezus tijdgenooten over deze leer, en vraagden zij elkander, — God geve dat zij het met heiligen ernst gedaan hebben — „welke is toch deze leer die Hij verkondigt?” Maar houden wij ons overtuigd, dat even als Jezus hunnen blik op henzelfen richtte, Hij ook wil dat de onze op ons eigen hart zij geslagen. Wanneer wij hooren van een plotseling sterfgeval, van een of ander onheil, waardoor op het onverwachtst ook de zielen naar de eeuwigheid zijn overgebracht van dezulken, die hieraan misschien nooit dachten, wat doen wij dan? Misschien bepalen wij ons tot eene huivering, half van vrees en van mededoogen; maar dat is niet voldoende. Wij moeten ons herinneren, dat zij die God zoo in zijne gestrengheid schijnt te behandelen, eigenlijk slechts ontvangen naar hetgeen zij hebben verdiend en naar hetgeen wij ook zelve verdienen, wij, die „kinderen des toorns zijn gelijk ook de anderen.” Zoo wij dus worden gespaard, is dit enkel door Gods genade; toch zullen wij misschien niet altoos gespaard worden, en het éénige middel om Gods oordeelen niet te vreezen, is met Hem verzoend te zijn. En al komt ook de dood niet plotseling voor ieder onzer, voor een iegelijk toch komt hij

zeker, en even zeker is het, dat zoo wij ons niet bekeeren, wij het eeuwige verderf te gemoet gaan. Daarom komt Jezus ook bij herhaling terug op de groote les van bekeering en boetvaardigheid.

MONOD.

Leer mij, o Heer! den weg door U bepaald,
 Dan zal ik dien ten einde toe bewaren;
 Geef mij verstand, met godlijk licht bestraald,
 Dan zal mijn oog op Uwe wetten staren;
 Dan houd ik die, hoe licht mijn ziel ook dwaalt,
 Dan zal zich 't hart met mijne daden paren.

17 JUNI.

„Zoo onderwerpt u dan Gode; wederstaat den duivel en hij zal van u vlieden.”

Jak. 4 : 7.

Fénélon zegt: Tegen de verzoeken weet ik slechts twee zaken te doen; de eene: dat men getrouw zij aan het innerlijk licht, en zonder barmhartigheid beproeve, dat alles *af te snijden*, wat in onze macht is en de verzoeking onderhouden en opwekken kan. De tweede is: dat men zich in verzoeking tot God wende, zonder zich te verontrusten noch angstig te zijn, of men zich deze niet misschien door eene halve inwilliging op den hals heeft gehaald, en zonder zich van den rechten weg te laten afbrengen. Men zou gevaar loopen door een te omstandig onderzoek over eenige begane ontrouw, in de verzoeking terug te vallen. Het kortste en zekerste is, het te maken als een kind aan de borst; toon hem een verschrikkelijk dier, dan doet het niets als zich terugwerpen en zich vaster aan moeders borst te drukken, opdat het niets zie. De zekerheid der tegenwoordigheid en genade Gods is het volkomenste hulpmiddel. Het ondersteunt, het troost en geeft rust. Men moet de verzoeken om zich heen laten tobben en niet ophouden voortwaarts te gaan; gelijk een wandelaar, die in het vrije veld door een onweder wordt overvallen, zich in zijnen mantel wikkelt en, trots het ergste weder, altijd voortgaat. Ten aanzien van hetgeen voorbij is, ga men niet weder daarin terug, maar werpe al zijne

ongerechtigheden in den afgrond der barmhartigheid. Komt er eene onwillekeurige gedachte op aan de voorbijgegane ellende, zoo blijve men beschaamd voor God staan, drage rustig voor Zijn heilig aangezicht de gansche schande en den smaad der zonde, zonder dat men ondertusschen het gevaarlijk aandenken opzoeke en onderhoude, noch ook terug roepe. Genoeg, om alles te doen wat God wil, is in zekeren zin zeer weinig te doen. Het komt slechts daarop aan, niets te willen en alles te willen, zonder voorbehoud en keus, met goeden moed te gaan, werwaarts God ons voert; niets te zoeken en niets af te slaan, alles te vinden in het tegenwoordig oogenblik; Hem die alles doet, het te laten doen, en zijn eigen wil zonder wederstreven aan den wil van God over te geven. O! wat is men in dien toestand gelukkig! en hoe tevreden en vervuld is het hart, zelfs als het van alles ledig schijnt! ARNDT.

Hier is het nog beproevingstijd,
 Hier leven wij nog steeds in strijd,
 Hier waar de booze heimlijkt loert,
 Het zwakke vleesch zichzelf vervoert,
 De kracht der zinnen lokt en trekt
 En menig voorbeeld lust verwekt.

Gij zijt het dan, op wien ik hoop
 In 'tmoelijk perk van mijnen loop,
 Tot daar de kroon in 't eind mij wacht,
 Waarnaar mijn hart zoo hijgend smacht.
 Heer! sta in allen strijd mij bij,
 Dat ik door u verwinnaar zij.

18 JUNI.

Benaarstigt u om uwe roeping en verkiezing vast te maken.

2 Petr. I : 10.

Onmiddellijk na de bekeering *maken wij zeer zorgvuldig van alle genademiddelen gebruik*, en van daar dat wij daaraan meer troost ontleenen dan in latere jaren, zoo wij daarin onachtzamer worden.

Den jongen geloovige kan men vroeg en laat in elken bidstond zien, op elke godsdienstoefening, zelfs al wordt zij op eenen aanmerkelijken afstand gehouden; de bijbel is zelden voor hem gesloten en de tijd van afzonderlijk gebed wordt nimmer door hem verzuimd. In latere dagen zal eene of andere verontschuldiging ons lichtelijk van den godsdienst zonder veel gewetensbezwaar verwijderd houden, maar dan achten wij het bijna als eene misdaad van hoog verraad zulk eene goede gelegenheid ongebruikt te laten. Van hier dat de ziel zich dan veel met het hemelsch brood voedt en in wasdom toeneemt, en niets kent van de kwellingen des hongers van hen, die des konings tafel verzuimen. De jonge wedlooper in de hemelsche loopbaan spant al zijne krachten in om den prijs te behalen, en zijn voortgang is dus in het eerst veel grooter dan later als hij zich een weinig buiten adem geloopt heeft, of de natuurlijke traagheid des vleesches hem zijne schreden doet matigen. O gave God, dat wij de snelheid onzer jeugd bewaarden! hoe zouden wij ook al hare vertroosting behouden! Wij hebben eenige weinige uitnemende heiligen ontmoet, die altijd vurig van geest waren en den Heer met een ijverig hart dienden. Waarom zouden wij dit voorrecht moeten missen? John Bunyan schreef te recht: „Gij oude belijders, zorgt dat de jonge kweekelingen u niet voorbij streven, opdat aan u de schrift niet vervuld worde; „de laatsten zullen de eersten zijn,” dit zou u tot schande en hun tot eere verstreken.” O dat wij thans even gehoorzaam waren als toen wij nog de stem des woords uit den hooge vernamen, hoe zou de Heer uit den hemel met meer welgevallen op ons neêrzien; „dat de ziel des vlijtigen vet zal gemaakt worden,” is even waarden aanzien der geestelijke als der tijdelijke dingen. „Daarom, broeders! benaastigt u te meer om uwe roeping en verkiezing vast te maken; want dat doende, zult gij nimmermeer struikelen, want alzoo zal u rijkelijk toegevoegd worden de ingang in het eeuwig koninkrijk onzes Heeren en Zaligmakers Jezus Christus.” Hij die rijk wil worden moet steeds zijne zorg aan zijne kudde wijden. Het is niet eene enkele daad, die de ziel rijk maakt, het is eene onverpoosde volharding in het werk der zaligheid. Het zijn slechts levendige en werkzame christenen, die zielverrukkende blijdschap, die liefelijke vertroosting en heerlijke genietingen, de onafscheidelijke gezellinnen eener gezegende ziel kunnen verwachten. Stilstaand

water zal nimmer in de zon vonkelen — alleen een stroomend water glinstert als zilver. Laat ons woekeren met onze genade en onze vreugde zal verwonderlijk toenemen. Zoo onze wateremmer ledig is, laat ons hem op nieuw gaan vullen en diep in het water dompelen. Waarlijk een verzuim der middelen berooft ons van oneindig veel troost.

SPURGEON.

Kort is 't leven,
 Ons gegeven
 Daarom neem het wel in acht;
 Want het heden te verlengen,
 Of het gisteren weêr te brengen
 Staat niet in des menschen macht.
 En het morgen
 Is verborgen,
 In een ondoorzichtbren nacht.

19 JUNI.

Met zachtmoedigheid en vreeze.

1 Petr. III : 15c.

Er is geen betere school van nederigheid dan vernedering. Men leert zijne zwakheid nooit beter kennen, dan wanneer men zijne krachten eens op de proef stelt. Niemand heeft de nederigheid en het gevoel van eigene zwakheid meer noodig, dan hij, die in de eerste gelederen van de krijgsknechten des Heeren Jezus zich geplaatst ziet of zich zelf plaatst. Tot deze soort behoorde Petrus. Hij zag zich door den Heer zeer op den voorgrond gesteld en zou later, in den strijd tegen het rijk der duisternis ter overwinning der wereld, een der aanvoerders wezen van het leger, dat voortrukte achter de banier des kruises. Zoo moest hij wel weten, hoeveel waarheid er lag in het woord van één zijner medestrijders: „als ik zwak ben, dan ben ik machtig.” Maar dit moest hem daarvoor ook tijdig geleerd worden, want hij vergat zoo dikwijls zich zelven. Levendig gevoelende, dat hij den Heer liefhad met zijne geheele ziel, durfde hij met die liefde alles ondernemen, en rekende hij zich door die liefde tot alles bekwaam, terwijl hij de zwakheid

zijns vleesch niet genoeg in rekening bracht. Voegde hij vele jaren later bij de opwekking aan de gemeenten des Heeren, om altijd bereid te zijn tot verantwoording aan een iegelijk, die haar rekenschap afeischte van de hoop, die in haar was, de vermaning: „met zachtmoedigheid en vreeze,” hij had toen geleerd, wat de heftige en stoutmoedige Simon Bar Jona in de dagen van des Heeren wandel in het vleesch nog dagelijks vergat.

Zachtmoedigheid en vreeze, twee moeilijk te leeren zaken voor iemand, die van nature eerder geneigd is tot heftigheid en voortvarendheid; maar twee onmisbare woorden in het woordenboek van den discipel des Heeren Jezus. Omdat zij niet gemist kunnen worden, schrijft de Heer, die getrouw is, ze zelf in het hart zijner volgelingen, maar niet altijd op dezelfde wijze. Die met Petrus in de leerschool der beproeving en vernedering moeten onderwezen worden, komen ook met Petrus wel eens op de golven; dáár niet door den Heer gebracht, maar door eigen keus er op geplaatst. Niet altijd verhindert de Heer dan wat niet bepaald naar zijn wil en gebod is. Hij kan alles verhinderen. Hij had tot Petrus kunnen zeggen: blijf in het schip, en de discipel zou gebleven zijn. Hij kan nog door de leiding des Geestes of door den loop der omstandigheden de zijnen afhouden van iets, waarin zij anders grooten lust zouden gehad hebben. Maar ook spreekt Hij wel eens zulk een „Kom” uit, door de omstandigheden zoo te richten; dat zij des Heeren goedkeuring schijnen te brengen op hetgeen men Hem eerst heeft voorgeschreven. Wij weten, waarom de Heer de zijnen somtijds zoo leidt. Wij denken daarbij aan de woorden van Petrus: zachtmoedigheid en vreeze.

DOEDES.

God en Vader, hoor mijn bede!
 Trekke Uw aanschijn met mij mede!
 Dat mijn liefde nooit verdoov!
 Laat geen zonde me ooit verlokken,
 Geen gevaar den rotsgrond schokken
 Van mijn kinderlijk geloof!
 Help mij, Heer! . . . Wel sta ik nu,
 Maar wat ben ik zonder U?

20 JUNI.

Er is verscheidenheid der werkingen; doch het is dezelfde God, die alles in allen werkt.

1 Cor. XII : 6.

Zou het misschien een kenmerk van elken waren geloovige zijn, dat hij zoo plotseling, als sommigen, tot bekeering moet komen en als in een oogenblik? Dat meenen enkelen, en zij voegen er dan niet zelden bij, naar hunne wettische denkwijze en in afwijking van het Evangelie der genade, dat dit geschieden moet in een weg van hooggaande angsten, en dat de zondaar, zal hij op Christus mogen hopen en vrede voor zich zelve vinden, eerst bijna tot den staat van wanhoop moet gekomen zijn, en dat elk, die daar niet van spreken kan, niet gerust kan wezen ten aanzien van zijn geloof, dat hij nog geen vasten grond voor de echtheid van hetzelfde bezit! Helaas! dit hoorende, blijven ook daardoor vele bekommerde zielen altijd in het duister, wijl zij, schoon sinds langen tijd den Heer zoekende, toch meenen, dat het nog niet wel bij hen met hun geloof is, zoo lang zij nog niet die plotselinge verandering, en dien toestand van angst waarvan zij sommigen hooren gewagen, voor zichzelf hebben ondervonden. Maar waarom heeft dan Paulus, die zulk een plotselinge verandering voor zich zelve ondervonden had, als deze op die wijze voor elk, die waarlijk gelooft, noodig was, dit niet bij zijne prediking en in zijne brieven voorgesteld? Wat de Heer met enkelen doet, moet Hij dat daarom ook doen met allen? Zijn niet de wegen, waarin Hij zondaren tot zich trekt, zeer onderscheiden? Mag men dit uit het oog verliezen? Mag men den bekeeringsweg met de bekeering zelve verwarren? Stonden dan een Joseph, een Samuël, een Obadja, achter bij een Manasse, omdat zij niet hebben ondervonden, wat aan dezen is geschied? Zullen wij een Johannes, een Timothëus, een Cornelius en den Kamerling minder achten, omdat wij van hem niet lezen, wat ons bekend is van de bekeering van Saulus, Lydia en den stokbewaarder? En waar staat het geschreven, dat de zondaar eerst als in een staat van vertwijfeling moet verkeerd hebben, eer hij vrijmoedigheid heeft om op Christus te hopen? Of is dit ook zoo geweest bij de meeste bekeerden, wier

namen in het N. T. staan opgeteekend? Hebben Jezus en de Apostelen dit geëischt? Wij lezen er niets van. Wel wordt de droefheid naar God vereischt voor eene waarachtige bekeering, maar de trap en mate daarvan is nergens bepaald. Och! wachten wij ons toch, om wijzer te willen zijn, dan de Heer zelf. Menigeen die het woord van God niet goed kent, laat zich door zulke oordeelvellingen van feilbare menschen op het dwaalspoor brengen en neemt onder de kenmerken des waren geloofs en voor de gronden voor hetzelfde dezelfde op, die er nooit toe hebben behoord. En deze in zichzelf niet vindende, is zijn leven een leven van gedurige onrust.

Het spreekt van zelf dat hij die zonder berouw en verootmoediging tot den troon der genade gaat, niet vatbaar is voor den troost die daar is te vinden. Maar zoo hij, om voor zich zelve op dien troost aanspraak te maken, eenigen grond wilde ontleenen aan zijne bevinding van hooggaand berouw of zielestrijd over de zonde, dan kan hij zich bedriegen. Voor den troon, waar alleen uit genade vergeven wordt, komen geenerlei gemoedsgesteldheden in aanmerking, om daaraan eenige vrijheid of recht voor het ontvangen dier genade te ontleenen.

O! ware dit steeds recht ingezien, hoe velen, die nu bevreesd van verre staan, zouden dan met vrijmoedigheid tot den Heiland zijn gegaan, en reeds lang bij Hem de rust der ziel gevonden hebben! Door het zoeken naar zekere gestalten des gemoeds, van welke zij anderen hoog hooren opgeven, zoeken velen eerst eenen Christus in zich zelve, eer zij tot den waren Christus gaan. Men noemt dit dan dikwerf getrouwheid en bevreesdheid, om met een genomen en opgedrongen geloof zich zelve valschelijk gerust te stellen; maar hierbij mogen wij ons wel herinneren, wat de dichter zingt:

Hoe 't ongelooft zich, onder 't roemen,
 Getrouwheid met zich zelf moog noemen,
 En zijn gestalten kroon';
 Zijn nedrigheid is hoogvaardige
 Ze ontwingt gena' haar heerschappije
 Uw albetalend bloed ten hoon.

O zalig daarom allen, die, met verwerping van alle andere gronden, alleen in die genade en in het dierbaar bloed van Christus,

in vast vertrouwen op Gods woord hunne vrijmoedigheid vinden,
om de vergeving hunner zonden te zoeken. BÖSKEN.

Mijn Jezus, schoon 'k U niets kon toonen,
Dan zonden die dit hart bewonen,
En niet een enklen traan;
Och! leer m'ook dan mij zelv' vergeten,
Om aan uw kruispaal neêrgezeten
Niets dan genade ga' te slaan.

21 JUNI.

„Zal dan de Heer in eeuwigheden verstooten? en voortaan niet meer goedgunstig zijn? Houdt zijne goedertierenheid in eeuwigheid op? Heeft de toezegging een einde van geslacht tot geslacht? Heeft God vergeten genadig te zijn? Heeft Hij zijne barmhartigheden door toorn toegesloten?” Ps. LXXVII : 8—10.

Zoo zuchtte reeds Asaf in een oogenblik, dat de verzoeking hem aanrandde, en hoevelen zullen hem deze woorden nagezucht hebben, aan wie de belofde en afgebeden hulp zoolang werd onthouden dat zij scheen onmogelijk te zijn geworden, en wie daarentegen het kwaad zoolang drukte, alsof er geen ophouden aan was! Hoe het hart door zulke aanvechtingen geteisterd wordt, met welke smartvolle gedachten het kan worden doorboord, leert ook het voorbeeld van Job, die jammerde: „Vele maanden heb ik te vergeefs gearbeid en de bedroefde nachten zijn mij vele geworden.” Uren en dagen lang houdt het de mensch uit dat de Heer vertoeft, maar wanneer dit jaren en maanden duurt, dan beginnen heldenzielen ook wel kleinmoedig te worden en met Zion te spreken: „De Heer heeft mij verlaten, de Heer heeft mij vergeten!” Maar ook de Heer antwoordt: „Kan eene vrouw haren zuigeling vergeten, dat zij zich niet ontferme over den zoon van haren schoot? Ofschoon deze vergat, zoo zal ik u niet vergeten. Zie ik heb u in de beide handpalmen gegraveerd.” (Jes. 49 : 14—16) En de Apostel verklaart: „Die hij te voren verordineerd heeft, deze heeft Hij ook te voren gerechtvaardigd, en

die Hij te voren gerechtvaardigd heeft, deze heeft Hij ook te voren verheerlijkt." Wat zegt gij nu nog mijne ziel? Gij weet dat alles wat u overkomt, geschiedt naar Gods wijzen raad en hoog bestel. Het woord des bijbels is waar: „Des avonds vernacht het geween en des morgens is er gejuich. Er is een oogenblik in Zijnen toorn, maar een leven in Zijne goedgunstigheid." Gij denkt dat God u verlaten heeft, omdat het uitwendige kruis en de inwendige aanvechting zoolang aanhouden; doch weet gij niet dat het kruis het ordeteeken van een christen is? Dat het een goed teeken is, als uwe getuigenis aanstoot lijdt en de wereld tegen u in oproer brengt? Als gij de wereld aan u wildet gelijk stellen, alles goed heeten en mededoen wat de wereld doet, dan zou zij u wel in rust laten. Maar nu, daar gij in beproevingen komt, is het een teeken, dat de zonde in u tot den dood toe is verwond en den duivel zijne macht over u is ontnomen; de kinderen dezer wereld, die hij in zijne macht heeft, laat hij met rust. Zoudt gij het dus niet voor groote vreugde achten, wanneer gij in vele beproevingen komt? Maar houd u sterk, wees mannelijk, kloekmoedig, altijd overvloedig in het werk des Heeren, wetende dat uw arbeid in den Heer niet ijdel zal wezen.

ARNDT.

Wees sterk, wees blij van hart; God leeft,
 Die 't eens beloofde zeker geeft;
 God is de God der vromen.
 Geen ding kan zijn voor God te groot.
 Voor U — tot wien uit 's Vaders schoot
 De Zoon zelf is gekomen.

 22 JUNI.

Kiest u heden wien gij dienen zult.

Jozua XXIV : 15.

O! zoo er daar zijn onder u die klagen: „ik wenschte wel te gelooven maar ik kan niet; de geleerden twisten, de gemeente is verdeeld, ik heb geen tijd, geene bekwaamheid tot onderzoek;" ik smeeek u, o ziele, die door Jezus Christus gezocht wordt, ik

smeek u in Zijn naam; hoor Hem, hoor Hem alleen! Vlucht in uwe binnenkamer met de kleine boekrol zijner woorden. Daartoe hebt gij den tijd niet waar? Laat ze op u werken! Plaatst u voor Gods aangezicht, en hoor die woorden als op uwe knieën gezonken. Voorwaar, voorwaar, zeg ik u: Jezus zal u bezoeken, gij zult de waarheid verstaan en de waarheid zal u vrijmaken. Vrij, ook van menschenoordeel. Het bekommere u niet hoe gij heet, vrijzinnig of rechtzinnig. Laat hen twisten! Waar het al meer en meer de groote levensvraag wordt, vóór of tegen Jezus van Nazareth, zijn discipel of zijn beoordeelaar, zijn onderdaan of zijn meester, daar zijn die schermutselingen, waarin de ijdelheid zoo grooten rol speelt, o, zoo kleingeestig, zoo onbeduidend, zoo armzalig!

Vóór of tegen Jezus, dat is de vraag. Onverschilligheid is onmogelijk. De Heer zal ze u onmogelijk maken. Hoorbaar reeds zijn Zijne schreden in de werelgeschiedenis, Hij komt ten gerichte. Ja Hij komt haastelijk. Een groote afval kondigt zich aan, ja, is daár. Zult gij in de ure des gevaars bestaan? O! Discipelen des Heeren! waakt en wapent u! Doet aan de wapenrusting Gods! Gij weet waarin die bestaat. Laat Paulus, de Apostel, het u leeren. Ja, doet haar aan, opdat gij moogt wederstaan in den boozen dag, en alles verricht hebbende staande blijven. Alles verricht hebbende! Niet het „Heere, Heere” roepen zal u behouden in dien dag; maar die den wil des Vaders zal gedaan hebben zal behouden worden. Gij kent de gelijkenis; die daar zeide: „ik ga, Heere,” ging niet, maar die daar gesproken had: „ik wil niet gaan,” ging, ging in stilte zonder het aan iemand te zeggen, en hij werd gevonden aan den avond in den wijngaard. Welnu, ga alzoo, als gij Jezus gevonden hebt en Hij tot u gesproken heeft, ga en belijd Zijn naam! Belijd Zijn naam, door aan de wereld, die vrijheid zoekt, maar slaaf is, te toonen, dat de ware vrijheid bij u te vinden is, dat zij de schoone en onverwelkelijke vrucht is van de gehoorzaamheid des geloofs! Ach! in dezen zoo bewogenen tijd is zelfstandigheid van karakter zoo noodzakelijk, en toch zoo zeldzaam. Welnu, zij wordt verkregen niet door de halstarrigheid van den angst, waarmede gij u vastklampt aan een of ander gezag; maar door in het woord van Jezus te blijven en Zijne discipelen te zijn. Er zullen er wellicht zijn die zeggen: gij belijdt niet goed; er zullen er zijn wellicht die daar zeggen: gij gaat een anderen weg dan wij, dus gaat gij niet met

Christus. Het bekommere u niet! Mits Christus de Heer wete dat gij gaat! Hij zal u weten te vinden en uw naam belijden op dien dag voor Zijnen Vader en Zijne heilige Engelen.

DE LA SAUSSAYE.

Schaam u den Heiland niet! Laat de aarde uw doornen strenglen,
 Uw Heiland heeft ze tot een eerekroon gewijd.
 Die voor de menschen Hem belijdt,
 Zal Hij belijden voor Zijn Vader en voor de Engelen:
 Dat sterke u tot den Goeden Strijd!

23 JUNI.

Want God is mijn getuige, welken ik diene in mijnen Geest, in het Evangelie Zijns Zoons, hoe ik zonder nalaten Uwer gedenke; allen tijd in mijne gebeden biddende of mogelijk mij nog te eeniger tijd goede gelegenheid gegeven wierd, door den wil van God, om tot ulleden te komen.

Rom. X : 9, 10.

Paulus had zoo gaarne Rome gezien! Och, hij had het zoo verlangd! Hij had er zoo gedurig om gebeden, en zoo menigmaal het voornemen er toe opgevat! De Heer had het hem tot nog toe belet, had het hem telkens afgesneden. Maar, wat dunkt u, deze verhindering, kon zij ook hare nuttigheid voor Paulus hebben gehad? Al was het maar alleen, om bij hem die ootmoedige en bescheidene gevoelens omtrent zijn Apostolischen arbeid te onderhouden, die wij in zijn leven zoo heerlijk zien uitblinken? Om hem te leeren, dat de Heere der kerke voor de Zijnen waakt, en aan de Zijnen werkt, ook zonder Paulus? Dat Hij Paulus niet noodig heeft, om te midden van de allerlei gevaren der wereldstad, eene gemeente staande te houden, naar Zijnen naam genoemd, en wel zóó, dat haar geloove verkondigd wordt in de geheele wereld! O, Mijne Broederen! IJver voor den Heere en voor Zijn koninkrijk is goed, is zalig, is uit God; maar het kan ons zoo nuttig, zoo noodig, zoo leerzaam en zoo heilzaam wezen, dien ijver eens te moeten inhouden, te moeten verloochenen, dien ijver door den Heere te voelen

stuiten. Hartverdagens is de genade Gods, als hij ons gunt Hem te dienen, in onzen geest, in het Evangelie Zijns Zoons; maar hartdoorlouterend, als Zij ons de handen bindt, onze wenschen, voornemens en gebeden verwerpt of uitstelt, en zegt: „Let op mij, en zie wat ik doen zal, zonder u!” En als deze verhindering van den Heer ons door Zijne genade duidelijk worden mag, o dan valt het niet zwaar te berusten en af te wachten, zonder murmureeren en tegenspreken. Want Hij heeft ons niet verontmoedigd maar verootmoedigd. Wij zwijgen Gode; letten op het einde Zijner wegen, en zóó zonderling kunnen zij niet zijn, of wij behouden het opwekkelijk geloof, dat Hij het alles ten beste zal doen uitloopen; dat Hij, naar Zijne belofte, voor alle de Zijnen, alle dingen, ook de strijdigste, zal doen medewerken ten goede, zoodat er een verborgen gebedsverhooring in de schijnbare gebedsverwerping gelegen is.

Geliefden! indien wij geleerd hebben in dit leven onzen wil aan dien des Heeren met een volkomen hart ten offer te brengen, zoo zullen wij ook weten te sterven, waar, wanneer, en op wat wijze, de Heere zal gelieven te beschikken. Maar wie leert ons dat? de genade Gods! Om wiens wille verworven? Om Christus wille. Zoeken wij dan Christus, en Gods genade in Hem. Houden wij vast aan Christus, en aan de om Zijnentwille verleende genade. Bidden wij om in Christus begenadigd te worden; en zoo ons hart ons zegt, dat wij het zijn, laat ons biddende onder de genade verkeereren. Zoo zal de vrede Gods, die alle verstand te boven gaat, onder allerlei omstandigheden, in allerlei teleurstelling, in allerlei slingering, in elk gevaar, bij iedere uitkomst, onze harten en onze zinnen bewaren in Christus Jezus. Amen, Heere! ons geschiede naar dat woord!

BEETS.

Geef, Heere, niet naar ons verlangen,
 Maar naar Uw wijsheid, altijd goed;
 En leer ons dankbaar dat ontvangen,
 Met onderwerping van 't gemoed.

24 JUNI.

De wonden des liefhebbers zijn getrouw; maar de kussingen des haters zijn af te bidden.

Spr. XXVII : 6.

Een donkere wolk is geen bewijs dat de zon geen licht meer geeft, en de stikdonkere nacht der schuldovertuiging bewijst niet, dat God opgehouden heeft genadig te zijn; Zijn geduchte toorn over de zonden moge u vreeselijke donderslagen doen hooren, maar Zijne barmhartigheid spreekt oneindig luider.

Een enkel woord uit den mond des Heeren kan zeebaren stillen en stormwinden doen zwijgen. Ga, schuil onder den boom des levens, en geen enkele drup van den stortregen Zijns toorns zal op Uw hoofd vallen. Ga zonder vrees onder de beschutting van dien boom, want de Cherubim, die gij daar ziet staan, staan daar niet meer om u den toegang te beletten, maar staan daar nu als bedienende engelen om u onder dien boom welkom te heeten. O zit daar niet langer in uwe stugge wanhoop ter neder, verhard niet langer uw hart, want Hij die U wondt is Uw vriend. Hij heeft u in den vurigen oven beproefd. Hij is nu bezig u te polijsten met Zijnen hamer. Laat Hem dien arbeid aan u verrichten, maar blijf op Hem vertrouwen. Zoo Hij u had willen vernietigen, zekerlijk zou Hij zóó de handen niet aan u hebben geslagen, u zulke vreeselijke dingen hebben doen ondervinden. Niets dan liefde voor u ontgloeit Zijn hart, al scheldt u Zijn mond. Ja zelfs Zijne woorden van bestraffing zijn zoovele gewisse teekenen u ten goede. Neen, geen vader zal zijne tuchtende hand tegen eens anders kind opheffen, maar wel tegen zijn eigen kind. Evenzoo kastijdt de Heer onze God zijne eigene kinderen; de kinderen zijner liefde; zijne straffen behoudt Hij alleen voor de kinderen zijns toorns na dit leven. Weet dus, houd het voor geene geringe barmhartigheid, indien Hij u uwe schuld doet gevoelen, maar veeleer voor een zeker bewijs, dat gij niet langer dood zijt in de zonden, maar uit dien dood zijt opgewekt en leeft. Geestelijke droefheid is een zeker teeken van het leven der ziel. O, wees goedsmoeds, ja verblijd u, de onzachte behandeling van heden zal u eerlang het onderpand van de heerlijkste erfenis worden; zoo alleen wordt het schaap door

het geblaf des honds naar de kudde, zoo alleen wordt het schip door den storm naar de naaste haven gedreven. Vlucht tot Jezus, en geloof in Zijne genade! SPURGEON.

Wat zijn wij, sterflijk, broos geslacht,
 Wier vluchtige adem ons elk' oogwenk dreigt te ontzweven;
 Wat zijn wij, dat Ge ons waardig acht
 Door weldaân, door Uw vadertucht,
 In stille hartevreugd, benauwden boezemzucht,
 Een blik van aandacht, ja, gestaâger zorg te geven,
 En opleidt tot een Englenvlucht?

25 JUNI.

Ik zal zijn die Ik zijn zal.

Ex. III : 14.

Gelijk Jezus onveranderlijk is, zoo zijn dit ook Zijne deugden. Heerlijk blinkt elke in dezen helderen spiegel. Zijne liefde bloeide eeuwiglijk. Bij Hem is altoos zomertijd. De wortelen worden in Hem zelve gevonden; daarom kunnen de takken niet sterven. Geloovige! drink ieder uur uit dezen vreugdebeker. Laat den Satan niet toe, daar een vergiftigen twijfel in te werpen. Christus had u lief met eene oneindige liefde, toen Hij u in den eeuwigen vrederaad in Zijn hart opnam. Hij had u lief in der waarheid, toen Hij, als de volheid des tijds gekomen was, uwen vloek op zich nam, en uwe schuld, die de hel verdiende, geheel en al uitdelgde, Hij had u teederlijk lief, toen Hij u, door Zijnen Heiligen Geest, Zijne doorboorde handen en voeten toonde, en u influisterde dat gij de Zijne waart; Zijne liefde is getrouw, Hij bidt voor u, en houdt niet op u met zegeningen naar lichaam en ziel te overladen. Hij zal u oneindiglijk liefhebben in den hemel wanneer gij als Zijne gekochte zult openbaar worden en gekroond wezen als Zijne bruid. Op elke vraag „Heeft Hij liefgehad? Heeft Hij lief en zal Hij liefhebben?” is dit het afdoend antwoord: „Ik zal zijn die Ik zijn zal”.

Zijn macht is zoo groot als Zijne liefde. Het was eene machtige stem die zeide, „wordt”, en alle dingen waren. Het is een machtige arm die alle dingen bestuurt. Deze macht is nog en zal eeuwig

blijven, wat zij eeuwig geweest is. Geen tijd verzwakt haar, geen gebruik doet haar verslijten. Dit is de rots der gemeente. De Bijbel blaast de bazuin en verkondigt deze dingen en zegt tot het wormpje Jacobs: „zijt sterk in den Heer en in de sterkte Zijner macht”. Hij gebiedt, en zeeën van moeielijkheden keeren terug. Hij spreekt, en stormen en orkanen zwijgen. Hij spreekt, en de kromme wegen der zonden worden recht. Hij spreekt, en hemelhooge bergen van zonden worden geslecht. Hij spreekt en de vervolging zwijgt. Hij spreekt en de heete vlammen van begeerlijkheden worden uitgedoofd. Zoo leidt Hij zijne volgelingen, in het gezicht van alle Goliaths, ter overwinning onder deze banier; „Ik zal zijn die Ik zijn zal.

LAW.

Wie is Hij, die zoo hoog, zoo diep
 In 't grondelooze licht,
 Zijn eeuwgen zetel heeft gesticht;
 Miljoenen in het aanzijn riep,
 En al 't bestaande schiep?
 Die, zonder steunsel, alles schraagt,
 En 't eeuwig zeker lot
 Van alles op zijn adem draagt?
 Wie is, Wie is Hij? — God.

Wie is Hij, die zoo diep, zoo hoog,
 Als aller Wezens Vorst,
 Het al op Zijne handpalm torscht,
 En 't met den opslag van zijn oog
 Beweegt, en drijft, en schorscht? —
 Op Worm en Engel evenzeer
 Verzorgend nederschouwt?
 Wie is Hij? — Aller opperheer,
 Op wien mijn hart vertrouwt.

26 JUNI.

„Aller oogen wachten op U, en Gij geeft hun hunne spijs te zijner tijd. Gij doet uwe hand open, en verzadigt al wat er leeft, naar Uw welbehagen. Ps. CXLV : 15, 16.

Hoe menigmaal hebben wij deze woorden gehoord of aan tafel gebeden! Zij doen ons denken aan de wonderbare verzadiging door Jezus van vierduizend menschen met zeven brooden en weinige vischjes. God maakt in Zijne regeering altijd uit weinig veel. Bij handen wordt het zaad uitgestrooid, bij garven geeft het de eeuwige liefde terug. Uit de kern wordt onder Zijne zorg een boom, uit de korrel een brood. God geeft uit zuiver erbarmen, uit innige vaderliefde, zonder dwang en eigen voordeel, eergierigheid of roemzucht, zooals wij ijdele menschen wel geven; ach! Hij begroet menigeen met Zijne gave, die Hem niet dankt. Daarbij vraagt Hij niet naar rijk en arm, groot en klein, goed en slecht; Hij laat Zijne zon opgaan over boozen en goeden en regent over rechtvaardigen en onrechtvaardigen. Waar ergens gebrek is, daarheen laat Hij Zijnen zegen ijlen, om te stillen, te verheugen, te verzadigen, Hij verzadigt al wat leeft; naar Zijn welbehagen. Bovendien geeft hij altijd ter rechtertijd; niet te vroeg, niet te laat, niet te veel, niet te weinig; en ter rechter plaats, naar de rechte orde. Niemand komt te kort in zijne huishouding, en die op den Heer hopen, hebben geen gebrek aan eenige gaven. Wee hem, die door ongelooft, moedeloosheid, ontevredenheid, ongeduld, zich zou bezondigen aan Gods rijke gaven, of aan Zijn wijs bestuur. God geeft aan ieder die bidt en werkt, zooals hij tot zijn onderhoud noodig heeft. De mensch behoeft meerendeels niet zooveel, als hij zich uit mistrouwen jegens God inbeeldt. Menigeen zwoegt voor datgeen wat hij nog niet behoeft, en bedenkt niet, dat de dood binnen kort den honger verdrijven zal. Een kind dat een rijken vader heeft, bekommert er zich weinig over, van waar hij morgen spijs zal bekomen. Als gij God tot Vader hebt, dan hebt gij den allerrijksten Vader; daarom zou het eene allergrootste dwaasheid en zonde zijn, als gij U voor den dag van morgen zoudt willen kwellen en verontrusten. Hij heeft u bevolen te bidden en te werken, maar niet bezorgd te zijn, laat uwe oogen op God wachten en uwe handen iets goeds

doen; zoo zult gij rijk genoeg zijn en vergenoegd leven kunnen. Doch vóór alles wil God door den tijdelijken zegen, een hooger en voorbereiden, door het lichaam tegelijk op de ziel werken. Daarom laat ons niet alleen werken om de spijs die vergaat, maar om de spijs die blijft tot in het eeuwige leven. ARNDT.

Die 't beste deel kiest, heeft het blijvend deel verkoren;
 Die wegwerpt wat hem schaadt, verliest niet, maar hij wint.
 Wat ge offert aan uw God, is nimmermeer verloren
 Omdat ge 't in uw God straks hondervoud hervindt.

27 JUNI.

Wreekt U zelve niet, beminden! maar geeft den toorn plaats: want er is geschreven: Mij komt de wrake toe, Ik zal het vergelden, zegt de Heere. Rom. XII : 19.

„Wreek u zelve niet, beminden,” zegt Paulus. Deze woorden zijn slechts schijnbaar in tegenspraak met die van Mozes: „Oog om oog, en tand om tand,” daar dezen niet doelden op persoonlijke wraakneming, maar slechts een voorschrift waren van de wijze waarop het gerecht de misdaden straffen moest. De Joden verdraaiden de ware beteekenis dezer woorden en verdedigden zich er mede, waar zij kwaad voor kwaad vergolden. De wraakzucht woont van nature in het menschelijk hart, maar aan haar stem gehoor te geven is nimmer geoorloofd voor den discipel van dien Heer die zich „als een Lam ter slachting liet lijden,” en „gelijk een schaap stom is voor het aangezicht van dien die het scheert, alzoo zijnen mond niet heeft opengedaan.” Moet men dan deze verschillende vermaningen des Heeren letterlijk opvatten, zich bij elke gelegenheid laten mishandelen en berooven, en nooit eene gave weigeren zelfs aan hen die wij weten dat hiervan misbruik zullen maken? Voorzeker neen. Hier, gelijk elders, zijn de woorden van Jezus „geest en leven;” maar juist de geest van deze vermaningen is strijdig met de neigingen onzer harten. Jezus wil dat wij, in al onzen omgang met onzen naaste, bezielde worden door

eene geheele en ware verloochening van ons zelve, die zich bij elke gelegenheid vertoont, of liever, die werkt zonder zich te vertoonen; want dat is het karakter der ware verloochening. Daar is veel zelfverloochening toe noodig om zich te laten mishandelen; om zoodra men eene belediging heeft ontvangen, de volgende met hetzelfde geduld af te wachten; om de natuurlijke zelfzucht tot zwijgen te brengen, bij gedurig herhaalde verzoeken en misschien onbescheidene vragen. In sommige gevallen, zoo als bij voorbeeld in dat van Paulus, waar hij zich op zijn romeinsch burgerrecht beroept om de geeseling te ontkomen, mag de Christen zijne rechten doen gelden, maar daar waar hij twijfelt of hem dit al dan niet geoorloofd zij, onderzoekte hij oprechtelijk welke de beweegredenen zijn die hem dringen. Waar het Gods eer of het belang van anderen geldt, kan er geen twijfel meer bestaan, waar het ons zelve geldt dragen wij zorg ons niet te laten besturen door toorn, wraakzucht of eenig ander persoonlijk gevoel. De Christen zal nooit gelijk de wereldling gevoelig zijn op het punt van eer; men zal hem nooit die zoo gebruikelijke uitdrukking hooren bezigen: „Ik zal niet toelaten dat men zich zoo tegen mij gedrage;” men zal hem integendeel bij elke gelegenheid zien trachten dien Heiland na te volgen, die „als Hij gescholden werd niet terugschold, en waar Hij leed niet dreigde, maar het overgaf aan Dien, die rechtvaardig oordeelt.”

„De liefde is langmoedig, zij is goedertieren, zij wordt niet verbitterd, zij denkt geen kwaad, zij bedekt alle dingen, zij gelooft alle dingen, zij hoopt alle dingen, zij verdraagt alle dingen.”

MONOD.

Welzalig hij, die 't al aan God kan overlaten,
 In lief en lijden Gods Voorzienigheid erkent,
 En vast gelooft, dat, wie hun vrienden ooit vergaten,
 De Heer, zijn Beste Vriend, hem liefheeft tot het end!

28 JUNI.

Ik heb alle dingen schade gerekend opdat ik Christus moge gewinnen, en in Hem gevonden worde. Filipp. III : 8, 9.

Elk Christen, die tot het volle genot van Christus en den nauwen omgang met Hem gekomen is, heeft het ondervonden; dat men daartoe niet geraakt, zonder veel, zonder alles wat ons dierbaar was prijs te geven. Om den schat, in den akker verborgen, dadelijk in bezit te krijgen, moet men alles verkoopen wat men heeft. Die tot het volle blijven in Jezus wil geraken, dien zal het veel kosten. Het spreekt van zelf dat gij daartoe de zonde en hare genietingen moet opofferen. Gij zult met nauwgezetheid ook op kleine zonden moeten acht geven; gewillig moeten luisteren naar betere overtuigingen ook in de geringste zaken; en voorts ernstig moeten streven naar ontdekking van nog verborgene zonden, zoo gij volkomen in Jezus wilt blijven. Ik zeg dit niet tot uwe ontmoediging, alsof gij volkomen en zonder zonde moest zijn, maar tot uwe bemoediging, ten einde u aan te sporen, om met de belijdenis van elke zonde tot den grooten Zaligmaker van de zonden te naderen. Zoo gij met ootmoedige belijdenis uwe schuld voor Hem openlegt, opdat Hij die van u wegneme en u reinige van ongerechtigheid, zal Hij u niet verstooten. Niet slechts van ongerechtigheid, maar ook van eigen gerechtigheid moet men afstand doen, zoo men in Jezus wil blijven. Het ontbreekt ons zooveel aan een duidelijk inzicht van het verwerpelijke onzer gerechtigheden. Al laten wij ons er ook niets op voorstaan, wij gevoelen toch eene heimelijke tevredenheid met hetgeen wij verrichten. Wij zijn niet genoeg overtuigd van het gebrekkige en onvolkomene onzer zoogenoemde goede werken, waarvan het gevolg is, dat wij er meer waarde aan hechten dan zij verdienen. Waarlijk wij mogen wel bidden dat de Heer ons recht doet gevoelen hoe gebrekkig al ons werk is, opdat wij daardoor van ons zelf leeren afzien en geleid worden tot een meer onverdeeld blijven in Hem! Daar is nog meer. Tusschen ongerechtigheid en eigengerechtigheid, staat als het ware in het midden het leven des vleesches, welks kruisiging ook veel kost. Ik bedoel hier zoodanige dingen, die den schijn hebben niet bepaald goed noch kwaad te zijn, die met den naam van onschuldige dingen

worden bestempeld, en waaraan men meent te kunnen toegeven. Zoo handelde men bijv. omtrent gemakzucht en traagheid, omtrent een behagen in aardse dingen, die op zich zelve niet zondig zijn, omtrent eigen zin en wil in zaken, die niet rechtstreeks in strijd zijn met Gods wil en zoo verder; — aan deze dingen geeft men toe, zonder te bedenken, dat deze het geestelijk leven hinderen. En om zulk een gedrag te rechtvaardigen, bezigt men allerlei schoone redeneeringen en uitvluchten. Doch ik zeg u, zulke Christenen, die het zoo nauw niet nemen met hun Christendom, zullen nooit geraken tot het volkomen blijven in Christus. Eerst moet ons alles, wat zich niet met Zijne gemeenschap vereenigen laat, tot zonde worden; — recht moeten wij het beseffen dat het bedenken des vleesches vijandschap is tegen God en in de navolging van, en gemeenschap met Christus, moet het geheele leven Gode worden toegewijd. In één woord, wij moeten alles verlaten en alle dingen schade rekenen, om met de geheele ziel eenig en alleen in Jezus te blijven, dan zullen wij tot de rechte gemeenschap met hem geraken.

MURRAY.

Al wat het aardse oog beschouwd
 Zal ons ontzinken en ontvluchten,
 Maar die op Christus Jezus bouwd,
 Behoefd daarover niet te zuchten,
 Zijn fundament leit diep en vast,
 Dat hem het onweer niet verrast.

Hij heeft gegraven en gezocht
 Den Rotsteen van 't onzichtbaar wezen,
 En daar Zijn fundament gebrocht,
 Dies zal zijn bouwkunst zijn geprezen,
 Terwijl z' in eeuwigheid bestaat,
 Als 't aards verbrijzeld en vergaat.

29 JUNI.

Zoo wie ten onrecht op zijn broeder toornig wordt, die zal strafbaar zijn door het gericht. Matth. V : 22.

O! waarom wilt gij nog op anderen toornig zijn? Door zulk eenen toorn wordt gij slechts een dubbele moordenaar. Gij doodt uwen naasten en u zelve ook. Den naasten doodt gij met het hart, gunt hem het leven niet, maar veel meer den *dood* en alle ongeluk; met de oogen ziet gij hem onvriendelijk aan, en verandert uw gelaat tegen hem; met de tong krenkt gij zijne eer, die hem zoo lief is als het leven, wenscht hem den dood toe en bedroeft hem met menig bitter woord. *Uzelve* doodt gij *geestelijk* want Uw toorn verwijdert u van God. God is voor de ziel, wat de ziel is voor het lichaam. Zonder God is de ziel dood. Waar de toorn de overhand neemt, dáár gaat Christus, de Zon der gerechtigheid onder. Christus is het leven der ziel, zonder Christus zijt gij geestelijk dood. Gij doodt u zelve *lichamelijk*. Hoe sidderen uwe handen en lippen als gij toornig zijt. Hoe verbleekt uw gelaat! Hoe fonkelen uwe oogen! Hoe stamelt de tong! Hoe ongeregeld is de beweging van uw geheele lichaam! Louter teekenen van den dood. Gij doodt u zelve voor de *eeuwigheid*. Want de toorn behoort tot de werken des vleesches, waarvan Paulus zegt, dat zij, die ze doen, in het rijk van God niet zullen komen. — Wilt gij toornen, toorn tegen uwe zonde. Wilt gij richten, richt over uwe eigene daden. — Ach! de toorn tegen anderen is gewoonlijk een zondige, die niet voorkomt uit *afschuw voor de zonde*, maar uit *zelfzucht*; niet ter wille Gods en der waarheid, maar omdat ons ijdel, eigenlievend Ik beleedigd is geworden. Zulk een toorn werkt de gerechtigheid Gods niet. Zulk een toorn is blind en het spreekwoord zegt met recht: Het einde van den toorn is het begin van het berouw. Hij staat naar wraak, maar niet naar recht en gerechtigheid, niet naar de redding en verbetering des broeders. Voor zulken toorn beware ons God, opdat de heilige toorn voor de zaak des Heeren tegen de zonde des te meer in ons gloeië; want deze toorn is volgens zijnen aard niets anders als *heilige liefde*, die slechts ter rechter tijd spreekt, ter rechter tijd zwijgt. Voor onzen eigen persoon hebben wij alles te

vergeven en te verdragen; slechts dan als wij zeggen kunnen: „ik heb geen vijand meer op aarde” zijn wij bekwaam om den krijg des Heeren te voeren en met heilig vuur te strijden.

ARNDT.

Ei ziet! hoe goed, hoe lieflijk is 't dat zonen
 Van 't zelfde huis, als broeders samen wonen,
 Daar 't liefdevuur niet wordt gedoofd!
 Waar liefde woont, gebiedt de Heer den zegen
 Daar woont Hij zelf, daar wordt Zijn heil verkregen
 En 't leven tot in eeuwigheid.

30 JUNI.

Ziet dan hoe gij voorzichtiglijk wandelt.

Ef. V : 15.

Geen sterveling gaat alléén de gelukzaligheid of de ellende van eene andere wereld te gemoet, en de geringste mensch kan niet begrijpen, welk een belangrijken invloed zijne schijnbaar onbeduidendste daden op de bevordering van deugd of ondeugd bij zijn' naaste hebben. Een toevallige wenk, een onbedachtzame scherts, een onwillekeurige blik, die op den oogenblik zelve ter nauwer-nood opgemerkt wordt, heeft misschien zijn eeuwigdurend zegel gedrukt op de ziel van den naaste; de indruk, veroorzaakt door eene welsprekende redevoering, wordt somwijlen grootelijks vermindert door één achteloozen glimlach of een onverschilligen blik van een der toehoorders; ja, in Londen was eenige jaren geleden een der achtbaarste bankiershuizen genoodzaakt zijne betalingen te staken, dewijl een vreemdeling het gewaagd had, bij gelegenheid dat de soliditeit van dat huis ter sprake kwam, op eene veelbeteekende wijze het hoofd te schudden. Een arme Hindoe in een dicht bosch vuur ontstekende, werd onlangs de redder van een aanzienlijk gezelschap engelsche reizigers, door de duisternis overvallen en in levensgevaar verkeerende. Eene dame, vroeger in den maalstroom van vermaken en ijdelheden levende, alsof zij enkel en alleen voor

deze aarde en hare genoegens geschapen was, doch eindelijk die onbepaalde overgave aan de wereld moede, gekweld door ontevredenheid en droefgeestige gedachten, verwonderde zich dagelijks meer en meer over het stil en tevreden uiterlijk van een harer bekenden, die een geheel tegenovergestelden levensregel volgde en volmaakt gelukkig scheen. Nieuwsgierig zijnde de bron op te sporen van deze bestendige opgeruimdheid, zoo besloot dit slachtoffer van verveling in een ledig uur om de voetstappen van hare buurvrouw te volgen, waarop zij al spoedig ontdekte, dat deze hare bekende haren tijd doorbracht met het bezoeken van de woningen der armoede en geregeld de openbare godsdienst-oefening bijwoonde. Het voorwerp van hare nieuwsgierigheid derwaarts volgende, luisterde zij met vernieuwde belangstelling naar de leerrede en werd van dat uur af aan eene ijverige, gelukkige christin, ofschoon de persoon, die deze gelukkige verandering in haar binnenste veroorzaakte, er zich niet bewust van was.

Slechts weinige menschen beseffen volkomen de ontzettende verantwoordelijkheid, welke somwijlen aan een enkel woord, eene enkele daad of een' enkelen blik voor den Christen kan verbonden zijn; vooral wanneer hij door stand of betrekking eenigen invloed op zijne mede-christenen uitoefent. Eerst in eene andere wereld zal ons de hooge waarde, gelijk onze verantwoordelijkheid blijken.

C. SINCLAIR.

Des Christens dagtaak roept juist niet
 Tot ongewone heldendaden,
 Die de Aarde met verbazing ziet
 En kroont met weidsche lauwerbladen:
 Ze is zedig, needrig, stil van aart,
 Besloten tusschen enge grenzen —
 Wat minst gezien wordt door de Menschen,
 Is vaak d'Alziende 't meeste waard!

1 JULI.

Een iegelijk, die den naam van Christus noemt, sta af van ongerechtigheid.
2 Tim. II : 19.

Den naam des Heeren belijden, ziet dat is eene eigenaardige uitdrukking om het leven der gemeente van Jezus Christus in de wereld aan te duiden, want het is eene haar eigenaardige daad. De Heiden belijdt niet en de Jood belijdt niet, want om te belijden moet men kennen, en de Heiden kent God niet, en de Jood staat van verre en ziet slechts de slippers van Zijn gewaad. Een roepen tot den onbekenden God, zoo als de Heiden doet, is nog geen aanroepen van den naam des Heeren, en een naderen tot Hem met het bloed der stieren en hokken is nog niet de vrucht der lippen die Zijn naam belijden. De Christen kent dien naam, de Christen alleen belijdt. Die den naam des Heeren noemt, sta af van ongerechtigheid! O! zegt niet in uw hart: „dat spreekt van zelfs, dat is eene lichte zaak, die van zelfs volgt uit de belijdenis.” Uit het geloof ja! maar niet uit de belijdenis. Dagelijksche treurige voorbeelden leeren het anders. Afstaan van ongerechtigheid! neen, het is geene lichte zaak, het is eene taak, onbereikbaar buiten die kracht, die de gekenden des Heeren bezitten; de kracht van Zijnen almachtigen geest.

De dagelijksche heiligmaking, ach! zoo wij haar buiten die kracht najagen, wij bezwijken weldra en wij geven den arbeid op, als te zwaar voor onze schouderen. Tot dien arbeid is niets geringers noodig dan de almacht Gods! Afstaan van ongerechtigheid! Verstaat gij het woord! Verstaat gij het woord afstaan? Verstaat gij het woord ongerechtigheid? Ziet, daar zit gij op uwen troon, den troon uwer zonden, den troon van uwen hoogmoed, van uwe zinnelijkheid, van uwe eer en baatzucht. Men zetelt er zoo zacht, men slaapt er zoo zoetelijk in op dien troon. Dagelijks trekt er het hart naar toe, want ach! van dien troon afdalende heeft men geen rust, men moet loopen in de renbaan, strijden in het worstelperk. En toch, zijt gij eens afgedaald van dien troon, gij moogt dien niet weder bestijgen; uw afstandsacte moet gij dagelijks vernieuwen, hoe uitlokkend u ook die gouden sieradiën en die donzen kussens mogen

zijn. Gij moet afstand doen van alle ongerechtigheid, niet van eenige maar van alle, van *de* ongerechtigheid.

Zwaar is deze taak, maar niet te zwaar voor hen, die God als de zijnen kent en in wie Hij leeft. Want die taak, ziet het is geen bijvoegsel tot dat leven Gods, het is de openbaring zelve van dat leven, dat verborgen is, het is het teeken dat wij gekend zijn, het is het kenmerk eener oprechte belijdenis. Daardoor, en daardoor alleen, wordt die belijdenis zelve eene kracht in de wereld de kracht Gods tegen het hooze en blijkt het dat de poorten der hel niets vermogen tegen Zijne gemeente; dat het vaste fundament Gods staat.

DE LA SAUSSAYE.

Vertwijfeld niet, o mensch, bij d' afschrik van Uw zonden:

Die afschrik werkt berouw in 't hart dat zich doorschouwt.

Aan 't afstaan van den wil is 't waar geloof verbonden,

En 't kwaad behoort niet meer wier 't ongeveinsd berouwt.

Diens hart besprenkelt reeds de bron van Jezus' wonden,

Hij laadde ze op zijn hals bij 't schuldendelgend hout.

2 JULI.

Zijt altijd bereid tot verantwoording aan een iegelijk, die U rekenschap afescht van de hoop, die in U is, met zachtmoedigheid en vreeze.

1 Petr. III : 15.

Verwacht toch nooit, dat men u hooger achting waardig zal keuren, omdat gij niet vrijmoedig in uwe belijdenis van Jezus zijt. De wereldsgezinden zullen gaarne zien, dat gij u schaamt als een discipel des Heeren te verschijnen. Zij zullen zeer gaarne zien, dat gij Hem niet in woord en wandel durft belijden, dat gij in hunne tegenwoordigheid beschroomd zijt. Maar zij zullen u er in hun hart om verachten. Wat hebt gij dan door uwe valsche schaamte verkregen? Dat men u met minachting aanziet, en om uwe vreesachtigheid heimelijk bespot. Was dit slechts alles. Maar, hetgeen nog meer te vreezen is, gij hebt het licht, dat helder schijnen moest om anderen te verlichten, onder de korenmaat geplaatst, en dat

was toch zijne bestemming niet; gij hebt de stad op den berg onzichtbaar gemaakt, en daartoe was zij niet gebouwd! Door uwe getuigenis van Jezus had men kunnen gewonnen worden voor de belijdenis en gemeenschap van onzen Heer, terwijl men zich door uwe schaamte zeker niet opgewekt zal gevoelen, om zich bij de zijnen te voegen. Waarom zou men ook uit de wereld tot gemeente des Heeren overgaan, indien de leden der gemeente voor de wereld wijken en zich om harentwil nederig naar haar beginnen te schikken? Arm koninkrijk der hemelen, indien het verder op aarde komen moet door getuigen van Christus, die zich telkens huns Heeren getuigenis schamen! De wereld wordt niet door zwakheid en vreesachtigheid, maar door kracht en moedsbetoon overwonnen, immers door het geloof in den Zoon van God! Schaamt u dan de getuigenis uws Heeren nooit, volgelingen van den overwinnaar der wereld, en bedroeft niet den Heiligen Geest, noch de gemeente. Door u zou anders smaadheid komen over het ligchaam van Christus en over den Geest, die in haar leeft. Ziet op het gevolg, dat gij van uwe valsche schaamte duchten moet, en zoo er nog eenige liefde tot den Heer in u is, nog eenige waarde door u gehecht wordt aan den vrede van uw hart, nog eenige bekoorlijkheid voor u is in de gedachte, dat men ook door uwen wandel opgewekt wordt tot de verkering: wat er ook valt aan te merken op de volgelingen van Jezus, zij blijven hunnen Heer getrouw en verloochenen Hem nooit! — wijkt nimmer uit menschenvrees, maar blijft standvastig, onbeweeglijk, vasthoudende aan uwe eerste belijdenis: „ik geloof in Jezus Christus, den Zoon van God.”

DOEDES.

Maak mij getrouw, o Heere!
 Doorzuivere en bekeere
 Uw Geest mijn ziel met goddelijk kracht!
 Tot dat zij, sterk en louter,
 Gelijk de vlam van 't outer
 Naar boven streeft, een Licht in 's Werelds nacht;
 Tot dat zij, gants herboren,
 In 's Hemels reine chooren
 U vindt, die 't kind met open armen wacht!

3 JULI.

Vernedert U onder de krachtige hand Gods, opdat Hij U verhooge te Zijner tijd.

1 Petr. V, 6.

De bekeering bestaat in het gaan tot Christus. Doch, wanneer het er op aankomt tot Hem te gaan, hoevele gedachten, hoevele gezindheden, die tegenover Jezus dezelve taal spreken als zijne vijanden in de gelijkenis. „Wij willen niet dat deze over ons Koning zij!” Welk een strijd kost het dan, om deze vijanden tot Jezus te brengen, waar zij hun oordeel ontvangen om gedood te worden! Welk een tegenstand in ons hart, wanneer het er op aankomt, om alles wat daarin omgaat voor Jezus oog bloot te leggen.

Al wat bezoedeld en duister is, haat en ontvlucht het licht; en, zoolang ons hart niet gereinigd is, vreest het eene ontmoeting onder vier oogen met God, men ducht het om Hem sommige zonden te noemen en zich gansch voor Hem te ontdekken, zonder aan zich zelve te bekennen al de onwaarheid en dubbelzinnigheid, die in zijn hart schuilt, vreest de mensch voor den alles doorzoekenden en ontdekkenden blik van Jezus.

Daar zijn zonden, zoo als die der onreinheid, en geheime zonden, welke meer dan andere den sluier behoeven om te bestaan en waaraan in vele gevallen het krachtig geneesmiddel dezer belijdenis zou moeten toegepast worden, zoo als dit door den Apostel Jacobus aanbevolen is.

Door het misbruik hebben wij het gebruik van dit middel te zeer veronachtzaamd. Deze werken der duisternis open te leggen voor het oog van een' geestelijken broeder of zuster (tot dat Gods blik genoegzaam voor ons is, om ons over dit kwaad te doen zegevieren) is menigmaal hun den doodsteek geven. En deze zal afdoende worden, wanneer zulk een broeder, onzen last op zich nemende, voor en met ons voor God staat. De overwinning is ons in dit geval gewaarborgd.

Dikwijls reiken de zonden des vleesches en van den hoogmoed elkander de hand. Schuldbelijdenis zal een even gevoelige slag voor de eene als voor de andere wezen. Zij zal „het gepleisterde graf” van een leven, dat schooner van buiten dan van

binnen is, afbreken, zij zal het farizeïsme, dat zoekt te schijnen wat het niet is, en te verbergen wat het is, tegenstaan. Is het, na dit alles, niet waar dat zich bekeeren is, te sterven? En is er een dood zoo smartelijk als die der vernedering? en iets dat het vleesch zoo zeer vreest? Maar er is ook geene die zoo heilzaam is en zoo zeker en spoedig door verhooging en opstanding gevolgd wordt. Alzoo is er redding voor den zondaar, indien hij de vernedering aanneemt, onder welken vorm de Heer haar ook toezendt of oplegt; voor den christen die haar vreest en terugwijst is alles te vreezen.

STOCKMAYER.

'k Bekende, o Heer! aan U oprecht mijn zonden;
 'k Verborg geen kwaad, dat in mij werd gevonden;
 Maar ik beleed, na ernstig overleg
 Mijn booze daân; Gij naamt die gunstig weg.
 Gij zijt mij Heer! ter schuilplaats in gevaren;
 Gij zult mij voor benauwdheid trouw bewaren;
 Ge omringt mij, daar Ge mij in ruimte stelt,
 Met blij gezang, dat mijn verlossing meldt.

4 JULI.

Het brood Gods is Hij, die uit den hemel nederdaalt, en die der wereld het leven geeft.

Joh. VI : 33.

„Heere, geef ons altijd dat brood!”

Met dat woord toonen de Joden, zooveel geloof te hebben, dat zij van Jezus een wonderbrood kunnen verwachten: maar niet zooveel, dat zij kunnen gelooven dat Hij zelf dat brood is. Aan een onpersoonlijke gave, een brood dat door Jezus hand, eene leer die door Zijn mond gaat, kan men gemakkelijker gelooven dan in Hem zelve als persoonlijk de gave zijnde. Dit waarlijk te gelooven, niet als leerstuk maar als levenswaarheid, is de diepste innigheid des geloofs, omdat het is antwoorden op de hoogste overgave

des Heeren van zichzelf, op de overgave niet van Zijn uitwendig leven alléén, maar van Zijn diepst inwendig bestaan, van Zijn eeuwig liefdewezen zelf. De mensch die deze geloofsdaad volvoert, die deze gave aanneemt, geeft zich zelven op dezelfde wijze terug als hij den Heer ontvangt, namelijk in volkomen offerande der liefde. Dat is het „tot Mij komen” waarvan de Heer, vs. 37, spreekt: „Al wat Mij de Vader geeft, zal tot Mij komen!” met die zekerheid troost zich de Heiland bij de gedachte dat; helaas! Zijn werk wel zou voortgaan, maar er velen om huns ongeloofs wille zouden uitgesloten worden. En Hij herhaalt dat woord in andere wending: „niemand kan tot Mij komen tenzij dat de Vader, die Mij gezonden heeft, hem trekke.” Wanneer er iemand tot Hem komt, zoo is dat een werk des Vaders „die den Zoon gezonden heeft.” Dit „zenden” is voltooiing van dezelfde werkzaamheid Gods die bij ons menschen een „trekken” heet. De Zoon „is gezonden” — dat is niet bloot een historisch, een als van Gods wege gedaan feit, zooals een dienstknecht of gezant willeloos door zijn heer afgezonden wordt. Neen, het is de hoogste adel der liefde van den Zoon, zijn volkomen zelfovergave, gelijk een heldhaftig welbeslist martelaar „gezonden wordt” om de waarheid met Zijn bloed te bezegelen. En evenzoo moeten wij, om ons te laten trekken, den trek der zelfzucht, die in ons is, het geheele „bedenken des vleesches” opgeven en laten dooden. Dit kan nu geschieden. Want de profetische belofte, dat „allen van God geleerd” zullen zijn, is nu in Jezus vervuld. Hij heeft God gezien, en de menschen zien Hem nu ook in den Zoon. Hem zich toe te eigenen, Hem te eten, dit alleen is het eeuwige leven. Waarom? omdat niets ons werkelijk goed, onverliesbaar eigendom is noch zijn kan, dan Jezus zelf. Niet alleen zijn alle overige gaven des levens, hoe schoon, geestelijk, door kunst of wetenschap heerlijk en edel ze ook mogen zijn, toch nog slechts *aan* den mensch, kunnen zijn volkomen eigendom niet zijn zoolang door de vergeving der zonden de rechte bodem in hem nog niet gelegd is om die gaven waarlijk te kunnen ontvangen, — Maar ook zelfs wat wij van Jezus zelven ontvangen, al Zijn schatten van waarheid, troost en kracht, moeten in ons door Hem zelven, door Zijn eigen persoonlijke gemeenschap gedragen en gevestigd worden, anders zijn ze als het manna, ook voorwaar wel van God tot de Vaderen gekomen, en toch zijn ze daarna gestorven, hadden er het eeuwig leven niet door. „Gelijkerwijs

Mij de levende Vader gezonden heeft, en ik leef door den Vader, alzo die Mij eet, dezelve zal leven door Mij."

GUNNING.

O Jezus, Brood des Levens,
O Heiland, Man der smart
En Hemelkoning tevens,
Verzaad ons hongrend hart!

Den honger naar genade
Was steeds Uw heil bereid;
De dorstenden verzaadde
Uw algenoegzaamheid.

Gij zijt de Hemelgave,
Gij zelf bereidt den disch,
Die 't leven komt te laven
Dat van deze aard niet is.

5 JULI.

Ik ben de waarheid.

Joh. XIV : 6b.

Staat het bij ons vast, dat de Heer heeft gesproken, dan voegt het ons op alle aanspraken, op alle beloftenissen, op elke bijzondere toezegging van Hem, met zulk een verzekerd toeverzicht ons te verlaten, alsof wij de waarheid van elke uitspraak door eigen inzien in haren juisten aard en zinnelijke waarneming, zelve konden aanschouwen. Eerbiedig aan te nemen, ootmoedig te buigen, kinderlijk te berusten, ijverig werkzaam te zijn met het woord des Heeren voor ons hart en leven, is het geloof dat Hij van ons eischt. Al het andere is waanwijs ongeloof van het kind jegens den Vader, van den leerling jegens den oppersten Leeraar. Veel moge voor ons verstand ook nog onbegrijpelijk en onnaspeurlijk blijven; als de mond der waarheid spreekt moet zulks genoeg zijn. Indien dit op goede gronden voor ons vaststaat, zoo houde alle verdere aarzeling, redeneering en tegenspraak op; dan worde zonder twijfeling door

ons geloofd, zonder tegenbedenkingen te maken. Dat Johannes, die dit woord ons bewaarde, ons hierin ten voorbeeld zij. Wij lezen niet dat hij den Meester immer tegensprak, als de anderen. Het was de Heer die het zeide: die gedachte deed hem eerbiedig berusten al verstond hij soms het woord van Jezus niet. Genoeg, dat de Heer zoo gesproken had; het moest dus waarheid wezen. Wat deze sprak, nam hij ter harte, en bewaarde het in zijn gemoed, zoo zij ook voor ons dat woord der waarheid de rots waarop wij bouwen, te midden van alle onzekerheden en twijfelingen des verstands. En al wilde niemand met ons dat woord gelooven, dat wij het ons door niets of niemand laten ontrooven; of zouden wij Hem, die de waarheid zelve is wantrouwen?

Maar wast dan ook op in de waarheid. Dat hetgeen in het woord des Heeren te lezen staat als waarheid, door ons steeds meer, als ook voor ons waarheid beschouwd worde, en in ons ook werkelijk waarheid worde. Het zij onze ijverige toeleg om in geestelijke kennis toe te nemen, en steeds meer Christus als de waarheid voor onze zielen te leeren kennen, opdat wij vervuld mogen worden met de kennis van Gods wil, in alle wijsheid en geestelijk verstand. Hoe meer de Heiland ons dierbaar en de uitnemendheid Zijner kennis ons één en alles wordt, des te meer schatten van wijsheid en kennis zullen wij in Hem vinden. Daarom nalatende het beginsel der leer van Christus, laat ons tot de volmaaktheid voortvaren. En daarbij zij het onze dagelijksche bede, om in de waarheid geheiligd en tot de geheele, de volkomene waarheid geleid te worden door Zijnen Heiligen Geest. Dan zal ook het wandelen in de waarheid niet achter blijven.

VAN DEN HAM.

Heilige Jezus, vorm mijn leden,
 Mijn krachten en begeerlijkheden,
 Dat aan mij alles U gelijk;
 't Oog in 't zien, de voet in 't wandlen:
 Dat in mijn denken, spreken, handlen,
 In alles Uwe beeldnis blijk!
 Hervorm vooral, volmaak mijn hart naar Uwen smaak;
 Heilige Jezus, o heilig mij, dat ik als Gij,
 Geheel volmaakt en heilig zij!

6 JULI.

**Gelijk gij Christus Jezus, den Heer, hebt aangenomen, wandel
alzo in Hem, geworteld en opgebouwd in Hem, en bevestigd
in het geloof, overvloedig zijnde in hetzelve.**

Colloss. II : 6, 7.

Met deze woorden leert ons de apostel Paulus dat het geloof ons niet alleen in den beginne noodzakelijk is om tot Jezus te komen en met Hem vereenigd te worden, maar dat wij ook later in het geloof moeten trachten op te wassen, om des te nauwer verbonden te worden met Hem. Er zijn vele christenen die dit niet verstaan, zij meenen dat de vrije aanbieding van genade, welke door het geloof wordt aangenomen, zich vooral bepaalt tot de eerste vergeving der zonden en de aanneming van Jezus; maar daarna komt het volgens hunne meening vooral aan op eigene werkzaamheid en getrouwheid in den dienst des Heeren, zonder dat hierbij verder van geloof sprake is. Zij vergeten echter dat er geschreven staat „de rechtvaardige zal door het geloof leven,” en bijgevolg, dat het geloof de dagelijksche levensadem, de eenige kracht is van het geestelijk leven der verlostten. Zij schijnen niet in te zien, dat het geloof de onmisbare voorwaarde is om in de gemeenschap met Jezus te wandelen. En toch staat het er zoo duidelijk: gelijk gij Christus Jezus den Heer aangenomen hebt door het geloof; wandelt alzo in Hem; ook door het geloof; geworteld en opgebouwd in Hem, en bevestigd in het geloof, overvloedig zijnde in hetzelve. Met andere woorden: „gelijk gij tot Jezus gekomen zijt blijft in Hem door het geloof.” Gij hoort het woord van den Heer: „Blijft in mij.” Hij wil u niet alleen aannemen, maar u bij zich houden. Hij wil u bewaren en in onafgebrokene gemeenschap met u verkeeren. Dit is de zegen die Zijne liefde u toegedacht heeft, en u gewisselijk schenken zal, zoodra gij uwe toestemming geeft en geloovig de waarheid aanneemt. Denk dan: Jezus liefde heeft het beste met mij voor; mijne zwakheid en ontrouw kunnen dit niet verhinderen; Hij is machtig en getrouw en zal het mij doen geworden, nu Hij mijn verlangen daarnaar gewekt heeft! Geloof alleenlijk; dit woord komt ook hier te pas: geloof, dat uwe verwachting niet falen kan. Ja, het sta bij u vast. „Jezus heeft mij tot zich doen komen opdat ik in Hem

blijven zou"; en zoo gij dit van harte gelooft, gij zult er niet bedrogen mede uitkomen. En mocht soms het verstand met zijn tegenwerkingen, het hart met zijne bedenkingen hiertegen opkomen dan zij het geloof, of liever, dan zij Jezus door het geloof uwe toevlucht. Bedenk dan hoe dezelfde trouwbeloften, die u getrokken hebben om tot Jezus te komen, waarborg zijn, dat gij bewaard zult worden om in Hem te blijven. Stel u voor hoe Jezus, die u geroepen en getrokken heeft toen gij een vijand waart, nu nadat gij een vriend geworden zijt, veel minder uw vertrouwen op Zijne liefde beschamen zal, en zeg in ootmoedig geloofsvertrouwen tot Hem „Heer Jezus door uwe genade wensch ik in U te blijven.”

MURRAY.

Ik kan mij zelf geen wasdom geven;
 Niets kan ik zonder U, o Heer!
 In Uw gemeenschap kient er leven;
 En levensvolheid, meer en meer,
 Uw geest zij in mij uitgestort;
 De rank die U ontvalt, verdort.

Daarom, herhaal het duizendwerven,
 Herhaal het, Heer! van uur tot uur:
 „Die zich aan Mij niet houdt, zal sterven,
 De doode ranken zijn voor 't vuur.”
 Geef dat ik nauwer me aan U bind,
 Hoe zwakker ik mij zelven vind.

7 JULI.

Jezus dan, vermoeid zijnde van de reize, zat alzoo neder, nevens de fontein.

Joh. IV : 6.

Jezus was bij den put van Jacob aangekomen, vermoeid van een langen tocht, gekweld door honger en dorst. Hoe aandoenlijk is het, Hem onderworpen te zien aan al de lichamelijke behoeften die onafscheidelijk zijn van de menschelijke natuur. Waar wij den Verlosser zien, afgemat door de hitte des daags, genoodzaakt daar

Hij arm was naar de wereld, om lange tochten te voet af te leggen, en eindelijk aan den weg uitrustende, terwijl Zijne discipelen henen-gaan om het benoodigde tot een soberen maaltijd te koopen, komt daar niet als van zelve, de gedachte in ons op, dat Hij zich voor ons heeft onderworpen aan zoovele vermoeienissen en ontbeeringen? Doch de ijver van Jezus voor het heil der zielen en voor de eer Zijns Vaders deed Hem zichzelf vergeten gedurende Zijn gesprek met de Samaritaansche, en Hij antwoordt Zijnen discipelen, waar deze Hem smeeken dat Hij iets eten zal: „Mijne spijs is, dat ik doe den wil desgenen die Mij gezonden heeft, en Zijn werk volbrengt.” De Heer wilde hiermede zeggen, dat de wil van God in Zijne schatting niet alleen alle andere dingen in waardij te boven ging; maar dat die wil de kracht en het leven Zijner ziel uitmaakte. En dat zeide Jezus gedurende een leven van beproeving en vernedering hetwelk uit zou loopen op een kruis! Kunnen wij Zijne woorden tot de onze maken? Is het volbrengen van den wil Gods voor ons niet slechts een nooddwang of een zware plicht, maar eene kracht en blijdschap? Is het voor den vrede onzer ziel voldoende, zoo wij bij de doornen en moeiten van onzen weg bedenken dat ook deze „Gods wil” zijn?

De Samaritanen werden op het woord van Jezus opmerkzaam gemaakt, en baden Hem dat Hij bij hen bleve; hun ontkiemend geloof bezat reeds kracht genoeg om de sterke vooroordeelen te overwinnen, die hen tot hiertoe van de Joden hadden verwijderd. „En er geloofden veel meer om Zijns woords wil; en zeiden tot de vrouw: wij gelooven niet meer om uws zeggens wil, want wij zelve hebben Hem gehoord, en weten dat deze waarlijk is de Christus.” Gelukkige Samaritanen, op wie het woord van toepassing was, dat Jezus later tot Petrus sprak; „Zalig zijt gij, want vleesch en bloed hebben U dat niet geleerd, maar mijn Vader die in de hemelen is.” Dit is het wat het ware geloof uitmaakt. Het getuigenis der menschen kan tot op zekere hoogte tot het geloof brengen; het kan onder Gods zegen ons hart geschikt maken tot het ontvangen der zaligheid, en in zooverre zijn eene christelijke opvoeding, een getrouw godsdienstig onderwijs, een vrome omgeving, onschatbare voorrechten, maar dit is niet voldoende. Het geloof moet persoonlijk worden, onafhankelijk van allen invloed van ouders, leeraars of vrienden; dan eerst is het waarlijk krachtig en levend, en dan

kunnen wij met Job uitroepen: Met het gehoor mijns oor heb ik U
gehoord, maar nu ziet u mijn oog.”

MONOD.

Daar kwam een Heiland, een Bevrijder
Een Menschenzoon, vol liefde en kracht!
Hijzelf, de goddelijke Lijder,
Heeft al wat lijdt tot rust gebracht!
En zagen wij den Hemel open,
Als ons waarachtig Vaderland;
Wij durfden tegen hope hopen,
En — voelden d'Eeuwige ons verwant!

8 JULI.

**Komt, ziet een mensch, die mij gezegd heeft alles, wat ik
gedaan heb; is deze niet de Christus?**

Joh. IV : 29.

Dit verhaal geeft ons een bewonderingswaardig voorbeeld van de kracht, waarmede de genade des Heeren doordringt, ook in het meest verharde hart. Het hart der Samaritaansche vrouw was voor de waarheid gesloten, door de lichtzinnigheid. Zij toont zich ten hoogste lichtzinnig in geheel haar gesprek met Jezus. In plaats van te zoeken naar den verborgen zin Zijner woorden, vat zij ze geheel oppervlakkig op, en zelfs waar een van 's Heeren woorden, meer bepaald en gestreng, haar doet zien hoe Jezus geheel haar slecht gedrag kent, haar geweten wakker schudt, en haar noodzaak in Hem althans een profeet te erkennen, daar haast zij zich het gesprek op een ander onderwerp te brengen en begint te spreken van het verschil dat er bestond tusschen de aanbedding der Joden en die der Samaritanen. Velen handelen evenzoo, wanneer men tot hen spreekt over het heil hunner zielen; zij trachten dringende vragen te ontwijken, om zich bij het algemeene te bepalen: het schijnt alsof zij besloten hebben zich zelve te verstrooien en het geduld dergenen die tot hen spreken uit te putten. Maar hoe doet nu de Heer met die arme onverschillige vrouw? Zonder haar eenig verwijt te doen, spreekt Hij tot haar, en geen Zijner woorden doet haar blijken, dat Hij het opmerkt, hoe zij Hem niet begrijpt of niet

begrijpen wil. Met de grootste zachtmoedigheid tracht Hij hare aandacht op te wekken niet door rechtstreeksche vermaningen, waarnaar zij misschien niet geluisterd zoude hebben, maar door zich te bedienen van eene beeldspraak die hare verbeelding moest treffen: „Zoo wie gedronken zal hebben van het water dat Ik hem geven zal, dien zal in eeuwigheid niet dorsten.” Met dezelfde geduldige liefde, beantwoordt Jezus de vreemde vraag der vrouw aangaande de aanbedding in den tempel of op Gerizim, op eene wijze die haar tevens eene andere nuttige les deed ontvangen: „God is geest, en die Hem aanbidden, moeten Hem aanbidden in geest en in waarheid.” Welk een voorbeeld voor degenen, die de ziel hunner broederen tot zegen wenschen te zijn! De Samaritaansche vrouw werd ten laatste tot ernst gestemd. Maar nog zoekt zij eenen uitweg. „Als de Christus gekomen zal zijn, zoo zal Hij ons alle dingen verkondigen.” Hoe velen doen niet gelijk deze vrouw en zoeken telkens uitstel, sommigen om zich te bekeeren, anderen om een of ander offer te brengen, nog anderen om van deze of die zonde afstand te doen. Maar Jezus laat het niet toe. Waar de Samaritaansche, in het geweten getroffen, nog tracht uit te stellen, richt Hij een woord tot haar, waarop haar geen ontwijken meer mogelijk is. „Ik die met u spreek, ben de Christus.” Nu is zij zoo getroffen, dat zij alles vergeet, hare kruik achterlaat; en zich haast tot hare stadgenooten te gaan zeggen: „Komt ziet een mensch, die mij gezegd heeft alles wat ik gedaan heb: is deze niet de Christus?” „Heden zoo gij Zijne stem hoort, verhard uw harte niet.” Jezus spreekt tot ons, gelijk Hij sprak tot de Samaritaansche; Hij biedt ons, gelijk haar, het stroomende water des eeuwigen levens aan. Sluiten wij dan onze ooren niet voor Zijne roepstem; maar leeren wij van Hem den eenigen weg kennen, waarop wij kunnen vorderen in het Christelijke leven, of er eenen aanvang mede maken, zoo wij het ongeluk hebben nog vreemd te zijn aan Gods genade.

MONOD.

God, enkel licht,
 Voor wiens gezicht
 Niets zuiver wordt bevonden,
 Ziet ons bevlekt,
 Met schuld bedekt,
 Misvormd door duizend zonden.

Heer! waar dan heen!
 Tot U alleen!
 Gij zult ons niet verstooten;
 Uw eigen Zoon
 Heeft tot Uw troon
 Den weg ons weer ontsloten.

9 JULI.

**De zaligmakende genade Gods is verschenen aan alle menschen,
 en onderwijst ons.**
Titus II : 11.

De zaligmakende genade onderwijst ons. De genade werkt niet met ons als redeloozen of onwetenden, met eene blinde, alles overweldigende tooverkracht; die alles in eens voltooit. Neen, zij onderwijst ons. Als zij ons haren zegen wil mededeelen, komt zij tot ons met de waarheid Gods en verlicht onze kennis; door de kennis werkt zij op het hart om begeerte op te wekken. Door de begeerte brengt zij onzen wil in beweging en zet dan aan tot strijd en werkzaamheid. Alzoo dat, wanneer God werkt, onze gansche mensch ook medewerkt. Met goddelijke wijsheid en voorzichtigheid (Ef. 1 : 8); met een heilig overleg volbrengt zij haren arbeid. Het is eene goddelijke en krachtdadige machtwerking, waardoor zij zalig maakt, d. i. de zaligheid in ons van stuk tot stuk nederlegt en toeigent, en toch geschiedt het geheel overeenkomstig de wetten der menschelijke natuur. Zij maakt zalig door haar onderwijs. Daarom, als gij tot den wasdom in de Genade hare krachtige levenswerking wilt ondervinden, moet gij met haar zoeken bekend te worden, hooren wat zij u leert, overdenken wat God u van haar zegt; leeren van Genade te genieten. Gelijk het licht op den eersten dag werd geschapen, en al het andere in het *licht*, alzoo is genadelicht eene van de eerste zegeningen van het nieuwe leven. De genade maakt zalig door ons te onderwijzen.

Ik heb meer dan één onderwijzer gekend die altijd klaagt dat hij den kinderen zegt, wat zij doen moeten, maar dat zij naar hem niet hooren willen. Ik wist niet dat dit juist het bewijs was hoezeer

hij ongeschikt was voor zijn werk. De ware onderwijzer is iemand, die niet alleen den kinderen zegt wat zij doen moeten, maar ziet of zij het doen, hun leert hoe het te doen. Zulke een onderwijzer is de Genade. Onder het Oude Testament is de onderwijzer de wet. Maar deze kon niets doen dan zeggen: „gij zult”, en „gij zult niet”; de wet heeft niemand geleerd om gerechtigheid te doen. Onder het Nieuwe Testament heeft genade de opvoeding van Gods kinderen in hare handen. Niet zoo als de Wet, met hardigheid en gestrengheid, maar met onbegrijpelijke zachtmoedigheid volbrengt zij hare taak. En zij leert waarlijk doen wat zij zegt. Zij bestraalt ons gemoed met hemelsche lust, zij bezielt ons met hemelsche kracht, en deelt ons werkelijk mede uit haren schat al wat wij behoeven.

MURRAY.

God kan alleen dat hart doorgronden:
 Maar, zoekt gij, voor Zijn aangezicht,
 Oprecht naar Uw verborgen zonden,
 Hij geeft U telkens meerder licht;
 Dan is uw weg en gang gewis,
 Dan wandelt ge in geen duisternis.

Wil mij, door Uw genade, sterken
 Tot al wat aan mijn roeping past,
 En zet, op 't pad van goede werken,
 O God! mijn wankle schreden vast.
 En houd mijn hart, in waakzaamheid
 Altijd voor Uwe komst bereid.

10 · JULI.

Gij zijt het licht der wereld. Laat Uw licht alzoo schijnen voor de menschen, dat zij Uwe goede werken mogen zien, en Uw Vader, die in de hemelen is, verheerlijken. Matth. V : 14, 16.

Het Christelijk leven is een priesterlijk leven, maar de priester draagt er geen plechtgewaad; het priesterlijke is van binnen, niet van buiten; gelijk ook de Hoogepriester Christus zonder plechtgewaad

(ja! naakt en zonder gedaante of heerlijkheid), Zijn hoogepriesterlijk offer voor hem gebracht heeft. Er is gezegd, dat hij Zijn licht moet laten schijnen voor de menschen. Als een stille oirbare lampe; niet met gevonkel en geknal, als een luidruchtig ijdel vuurwerk! Zacht, maar helder schijnende zal, het is beloofd, dat licht ook anderen bewegen om God van wege dat licht te verheerlijken; ja hen tot heilige jaloerschheid verwekken, om ook zelve als lichten te schijnen in eene duistere wereld. Eene wereld die niet duister blijven zal, maar meer en meer verlicht worden, als een iegelijk zijnen kring beschijnt, en de kandelaar der gemeente Gods met gedurig meerdere armen het licht des Evangelies van waarheid en heerlijkheid rondom zich verspreidt. Zoodat de tijden verhaast worden waarvan geschreven staat bij den Profeet Zacharia: „Te dien dage zal op de bellen der paarden staan, *de heiligheid des Heeren*, en de potten in den huize des Heeren zullen zijn, als de sprengbekkens voor den altaar; ja alle de potten in Jeruzalem en in Juda zullen den Heere der heirscharen heilig zijn; zoodat allen die offeren willen, zullen komen, en van dezelve nemen en in dezelve koken; en daar zal geen kanaaniter meer zijn in het huis des Heeren der heirscharen te dien dage.”

BEETS.

Zalig zijn de reine harten,
 Die, hoe zoet de zonde streelt,
 Biddend onder strijd en smarten,
 Jagen naar Gods deugdenbeeld.
 In een onbeneveld licht
 Zien zij 's Heeren aangezicht.

Weest het zout, het licht der aarde!
 Wandelt tot des Vaders eer!
 't Hart geeft aan het werk zijn waarde,
 Legt het in Gods handen neêr.
 Wensch ge een hemel voor Uw deel,
 Hemelsch zij Uw hart geheel.

11 JULI.

Overvloedig zijnde in het geloof met dankzegging.

Col. II : 7.

De reden, waarom de dankzegging deze uitwerking heeft, dat zij het geloof vermeerdert, is duidelijk. Het geloof bezit zijne grootste kracht daarin, dat de ziel zich zelve geheel vergeet, onverdeeld naar God ziet en hoort en geheel naar Hem uitgaat. Evenzeer nu ligt het in den aard der dankzegging, dat de ziel daarin zich geheel met God moet bezig houden, met het beschouwen van Zijne goedheid, het aanbidden Zijner godheid, het overdenken Zijner wegen, het uitspreken Zijner wonderen. Hoe meer nu het gemoed hiermede werkzaam en met de gedachte aan dit alles vervuld is, te sterker zal de overtuiging in haar gevestigd en geworteld worden, dat de Heer waarlijk een God is, op wien zij zich behoort te verlaten. Het kan niet anders of het danken, de opzettelijke vermelding van Zijne almacht, liefde en trouw, zal de ziel vervullen met eene zalige gewisheid dat zij het op Hem kan laten aankomen. Wie maar één woord van zulk een God heeft om daarop te bouwen, die heeft genoeg. In die dankzegging zal hare begeerte naar God opgewekt, haar moed versterkt, hare verkleefdheid aan Hem inniger worden. De schandelijkheid van haar ongeloof zal haar duidelijk worden als misdaad tegen zulk een God. De bedenkingen van het ongeloof, de twijfelingen, veroorzaakt door 't gevoel van onwaardigheid, van gebrek aan liefde, van onoprechtheid, van zwakheid, en door de onzekerheid of zij getrouw zal blijven, worden al te zamen ter neder geworpen door hetgeen de dankende ziel uitgesproken heeft, namelijk: dat Gods ontfermende en almachtige liefde grooter is dan al de macht der zonde en des satans. Alzoo kan het niet anders of de dankzegging zal het geloof vermeederen. Van daar dat woord: overvloedig in het geloof met dankzegging. En nu wensch ik u te vragen, die daar zegt, dat gij naar vermeederding des geloofs staat: doet gij dit door God veel te danken? Zijt gij nog onbekeerd, ga en dank Hem, dat gij nog niet in de hel zijt. O welk een wonder is het toch, dat Hij u in zijne lankmoedigheid nog draagt en spaart; Dank Hem daarvoor. Dank Hem, dat Hij Jezus, Zijn eigen Zoon, voor zondaars heeft gegeven. Ja, al kunt gij nog niet

zeggen, dat Hij de uwe is, val op uwe knieën en dank God voor Zijne onuitsprekelijke gave aan deze zondige wereld en ook aan u. Dank Hem voor Zijne genadebelofte, ook tot u gekomen. Al hebt gij nog niets of weinig voor u zelve, o zondaar! zwijg toch niet, maar aanbid en spreek over Zijne wonderbare ontferming. Laat het bij u een dagelijksch werk wezen. Houd u daarmee opzettelijk bezig; laat uwe ziel aanhoudend daarop staren en overdenk, wie God is, wat Hij gedaan, wat Hij beloofd heeft te zullen doen; hoe genadig, getrouw en machtig Hij is om te verlossen; en tracht, hoe gebrekkig ook, het op de knieën voor Hem uit te spreken. Dank Hem, bij elke belijdenis van uwe bittere ellende, dat Hij God is; spreek het uit voor Hem dat Hij groot en goed is. Die dankzegging zal uwe ziel leeren, dat gij op God gerust moogt vertrouwen, En gedurende geheel den strijd des geloofs, zult gij dikwijls moeten zeggen, dat wanneer alles rondom u stikdonker is en was, als gij maar gedankt hadt voor datgene, wat God voor een zondaar is en zijn wil, alsdan de hoop in uwe ziel weder herleefde. Wat u ooit ontzinke, dit blijft u altijd over: een God om te prijzen. Nooit was het zóó ellendig met u gesteld, dat gij niets meer hadt om voor te danken. Beproof slechts dien raad, bij al wat duister, zwaar en onbegrijpelijk voor de ziel is; begin maar te loven, het zal spoedig worden een gelooven. Loven en gelooven zijn één. MURRAY.

Gij zijt mijn God, U zal ik loven,
 Verhoog Uwe majesteit!
 Mijn God! niets gaat Uw roem te boven;
 U prijz' ik tot in eeuwigheid!
 Laat ieder 's Heeren goedheid loven,
 Want goed is d' Oppermajesteit!
 Zijn goedheid gaat het al te boven;
 Zijn goedheid duurt in eeuwigheid.

12 JULI.

Een andere gelijkenis heeft Hij hun voorgesteld.

Mattheus XIII : 31—35, 44—48.

De gelijkenissen die onzen tekst uitmaken, en waarbij Markus nog die van het zaad in den akker voegt, zijn niet moeielijk te verstaan. En toch zullen wij wel doen met aandachtig het oor te leenen; waar Jezus tot ons, zoowel als vroeger tot zijne discipelen, de ernstige vraag richt: „Hebt gij dit alles verstaan?” Want het is niet genoeg om ze wel te verstaan, hare beteekenis te vatten en hare juistheid te bewonderen; het is niet genoeg al kan men met zelfvertrouwen zeggen: De gelijkenis van het mostaardzaad en den zuurdeesem waren voorspellingen aangaande de wijze, waarop het Christendom op aarde zou worden gevestigd, in het klein beginnende, om eindelijk de geheele wereld te gewinnen. Die van den schat in den akker en van de kostbare parel toonen aan hoe groot een schat het Evangelie is voor de ziel, die het heeft leeren kennen als het eenige middel tot zaligheid, en het als zoodanig gaarne heeft aangenomen. Die van het vischnet leert ons, gelijk die van het onkruid onder de tarwe, hoe de kinderen Gods en de kinderen des boozen hier beneden met elkander vermengd zijn en blijven zullen tot op den dag des oordeels. Nog eens, dit alles te weten is op zich zelf niet genoeg. Wij moeten die gelijkenissen begrijpen, gelijk het geheele Evangelie, om daardoor wijs te worden tot zaligheid: dus meer nog met het hart dan met het verstand. En men verstaat slechts met het hart, men bevat eerst recht diep en levendig den zin van Gods Woord, wanneer persoonlijke ervaring in ons getuigenis geeft van de waarheid des Goddelijken Woords. De vraag van Jezus bedoelt dus eigenlijk, of wij deze dingen bij ervaring kennen. Vragen wij dit dan ook onszelven ernstig af. Wij, in wier hart het goede zaad is gestrooid, hebben wij den machtigen invloed des Heiligen Geestes gevoeld, die „gelijk aan den zuurdeesem die het geheele deeg verzuurt”, onze neigingen, gedachten en wenschen heeft vernieuwd, onze daden geheiligd en ons geheele leven bezielt? Heerscht God even onverdeeld in ons hart als in de schepping

buiten ons? Gevoelen wij eene ware droefheid bij de dagelijksche aanraking met de zonde, bij het zien van de macht die de zonde nog over ons uitoefent? Is Jezus in waarheid voor ons de kostbare schat, de parel van groote waarde, nevens welke alle aardsche goederen, alle wereldsche genietingen hunne bedriegelijke waardij verliezen in ons oog? Erkennen wij tot in het diepst onzer ziel, hoe zeer die schat en die parel het waard zijn, dat men om ze te verkrijgen, alles verkoopen: dat wil zeggen, zichzelf verloothen en zich geheel overgeve aan Hem die ons duur heeft gekocht. En indien wij door Gods genade op vraag van Jezus: „Hebt gij dit alles verstaan?” met vollen vrede antwoorden mogen: „Ja Heer”, bedenken wij het dan wel dat een rijke schat in ons bezit is, die niet onvruchtbaar mag blijven. „Het woord van Christus wone rijkelijk in ons”. Dat wij dat woord overdenken op zoodanige wijze als meest geschikt is om de geestelijke rijkdommen die het bevat, deelachtig te worden, terwijl wij steeds nieuwe ervaringen aan de reeds gemaakte toevoegen.

MONOD.

Heer, ai maak mij Uwe wegen
 Door Uw woord en geest bekend,
 Leer mij hoe die zijn gelegen
 En waarheen ge Uw treden wendt.
 Leid mij in Uw waarheid, leer
 IJvrig mij Uw wet betrachten;
 Want Gij zijt mijn heil, o Heer:
 'k Blijf U al den dag verwachten.

 13 JULI.

U dan, die gelooft, is hij dierbaar.

1 Petr. I : 7.

U dan die gelooft, is Hij dierbaar! Ja, dierbaar zegt gij! maar hoe oneindig minder dan Hij dit verdient, en het behoorde te wezen! Klaagt Hem uw gebrek, hebt aan zijne genade genoeg en laat u er door aansporen om overvloediger in den arbeid des geloofs en der liefde u te betoonen! Of breekt u het hart, omdat uw geloof is verzwakt en uwe eerste liefde er bij geleden heeft? O, gedenkt, van waar gij zijt uitgevallen, en weest ijverig en bekeert u en doet de

eerste werken! Staat naar vermeerdering van dat geloof, waardoor Hij in ons, en wij in Hem leven. Bewijst het, hoezeer gij u aan Hem gehecht gevoelt met uwe woorden, en inzonderheid met uwe goede werken; inzonderheid met de navolging van Hem, met wien gij één geest zijt geworden. Benaarstigt u, en bidt zonder ophouden, dat de u dierbare aan alle menschen, en bovenal aan degenen, die in uwen huize zijn, en u na aan het hart liggen, dierbaar worde! Dankt God den Vader, die aan Zijnen Zoon u verbond, en die in onze liefde geene mindere plaats, dan Hij, mag bekleeden! En als gij behagen hebt om uit het lichaam uit te wonen, en bij den Heer in te wonen; verlangt nog meer, hetzij inwonende, hetzij uitwonende, Hem welbehagelijk te zijn. Eens, die op de verschijning van den verheerlijkte hoopt, en de vereeniging met den dierbare van Zijne toekomst vrolijk verwacht; eens komt die zalige tijd. Eens zullen wij met Jezus leven, en Hem zien gelijk Hij is. Hem zien en onzen dank Hem betalen, en verzadiging der vreugde in zijn bijzijn genieten; en altijd, altijd, verheugt er u in, gij rechtvaardigen! en juicht, gij oprechten van hart! zal dan de Heer met u, en zult gij met den Heer wezen!

MOLSTER.

Wie blijft U geen liefde schuldig,
 Die Uw trouw zoo menigvuldig,
 Voor een worm, een Adamskind,
 Jezus! voor een zondaar vindt?
 Wij gevoelen 't, maar ons harte
 Zegt ons daaglijks nog met smarte,
 Dat, wat onze liefde ook schijn;
 Wij te flauw in liefde zijn.

Heiland! Liefdebron vol liefde,
 Die U diep in 't harte griefde,
 't Leven kostte met Uw bloed,
 Stook, och stook een liefdegloed
 In ons koud gemoed genadig,
 Sterk dat liefdevuur gestadig.
 Dat het, in geluk en nood,
 Altijd gloeie tot mijn dood.

14 JULI.

Gij ziet het immers, want Gij aanschouwt de moeite en het verdriet, opdat men het in Uwe handen zou geven; op U verlaat zich de arme, gij immers zijt geweest een Helper van den wees.

Ps. X : 14.

„Gij ziet het immers, want gij aanschouwt de moeite en het verdriet.” Slechts één is er, van wien dat gezegd worden kan; vergeten wij het niet. Zoo licht verwachten wij nog altijd van menschen, wat God alleen slechts kan geven, en zijn ontstemd, wanneer anderen zelfs van verre niet vermoeden, wat het is wat ons kwelt; ach, er kan niet veel divinatie-vermogen zijn, waar zoo menigeen dag en nacht het zoo druk heeft met eigen kleine of groote belangen! 't Is onze smart, ja, maar tegelijk ons geluk, dat wij zoo weinig begrepen worden. Er is er dan toch één, die ons altijd verstaat, niet slechts omdat, of nadat, maar opdat men alles in Zijne handen zou geven, en die ééne, oneindig veel bleef ons van Hem verborgen, maar deze twee althans staan vast, Hij heeft een warm hart en een nimmer feilend geheugen. Tot Hem kunnen wij met alles komen, Hem zullen wij nooit tegenvallen, en juist de meest deerniswaardigen onder de menschen, de arme en de wees, zij kunnen tegen over Hem de meest gelukkigigen heeten, want wie heeft, om dus te spreken, bij Hem ouder brieven dan zij? Daarom, wat ook drukke of dreige, onze waaroms kunnen lastige woorden zijn, maar nimmer de laatste, want niets dat tegen is, blijft Hem verborgen, en Hij die alles weet, zal en moet het eindelijk winnen. Wat ook tegen onze zielerust opkome, wat list en geweld ook tegen zijn heilig woord en kerke bedacht worden — en ook dát, mijn broeder, het telt immers ook in úwe lijdensgeschiedenis mede — geen woord zal er ter aarde vallen van den roem en den troost des geloofs.

VAN OOSTERZEE.

Wat al twisten, wat al veeten
 Dreigen d'arme christenheid,
 Die bedrukt ten Hemel schreit!
 Moet Naomi Mara heeten?
 Staat het ongeloof gereed
 d' Oude wereld te overstroomen?
 Neen, Uw koninkrijk zal komen,
 God, mijn God, die alles weet.

15 JULI.

Want Christns, als wij nog krachteloos waren, is te zijner tijd voor de goddeloozen gestorven. Rom. V : 6.

Het heeft onzen Zaligmaker behaagd zich lijnrecht in strijd met de meening der menschen uit te drukken, „Ik ben gekomen niet om rechtvaardigen maar om zondaars tot bekeering te roepen.” De arme tollenaar die niets had waarop hij zich kon beroepen, ging naar huis meer gerechtvaardigd dan de trotsche farizeër die God zooveel in rekening wilde brengen, en zeide: „Ik dank U, dat ik niet ben gelijk deze tollenaar.” De menschen denken dat zij rechtvaardigen moeten zijn om tot Christus te mogen komen. Geliefden! het is onze rechtvaardigheid die ons van Christus terughoudt. Bevalt u deze verklaring niet? Zij is de heldere waarheid des Evangelies.

Het is niet deze of gene verdienstelijke daad of plicht op zich zelve beschouwd, die ons van Christus verwijdert, maar het steunen op die daad en op dezen plicht ter aanneming door of deel hebben aan Christus, dat ons van Hem verwijdert; die soort van rechtvaardigheid is de eenige scheidsmuur tusschen Christus en den mensch. Geene zondigheid ter wereld kan iemand beletten tot Hem te komen, maar wel zijne eigene rechtvaardigheid.

Veel, zeer veel zullen sommigen tegen zulk eene leer hebben en haar als te streng en onvoorzichtig uitkrijten, maar een aandachtig onderzoek zal aantoonen, dat zij dezelfde leer is van een Luther, en dat dezelfde verklaring van zijne lippen zoude gevloeid hebben, want het rechtvaardigmakend geloof alleen wees hij aan als den weg onzer zaligheid, eene leer in overeenstemming met die van Paulus, zoo krachtig in zijne brieven aan de Romeinen en de Galaten verkondigd. Waarlijk zulke uitdrukkingen zijn noodig om den menschen de geheele waarheid aan te toonen, want zij is eene dier waarheden die het menschelijk verstand het moeilijkst aannemen kan. Zoo het mogelijk ware den menschen duidelijk aan het verstand te brengen, dat rechtvaardigmaking nimmer of nooit, zelfs niet in de geringste mate, door hunne eigene werken te verkrijgen is, hoe gemakkelijk zouden zij te vertroosten zijn! Maar hierin ligt juist de grootste moeilijkheid. De mensch wil maar niet aannemen, dat zijne deugd niets kan toedoen tot Gods rijkdom,

en zijne zonde niets afdoen van zijne goddelijke genade; hij zal zich altijd nog verbeelden, dat hij eenige geringe geschenken moet aanbieden, en dat barmhartigheid nimmer de genadige goedheid des hemels kan zijn; zelfs het ellendigste schepsel, dat zijne eigene berooidheid heeft leeren kennen en verzekerd is toch niets te kunnen medebrengen, beeft van schrik om geheel naakt te komen gelijk hij is. Hij weet dat hij niets kan doen, en toch kan hij nauwelijks de belofte gelooven die hem te goed schijnt om waar te zijn. „Ik zal hunne afwijkingen genezen, Ik zal hem vrijwillig liet hebben, want mijn toorn is van hem afgekeerd. SPURGEON.

Met mijn zwaren val bewogen,
 Bood Gods liefde mij de hand,
 O ontfermend mededoogen!
 Liefde, boven mijn verstand!
 Vijandschap was mijn bedenken;
 Vleeschlijk, onder 't kwaad verkocht,
 Had ik nimmer hem gezocht:
 Hij wou me eerst Zijn liefde schenken;
 God is liefde, o Engelenstem,
 Menschentong, verheerlijk Hem!

16 JULI.

„De Geest Gods woont in u”.

1 Cor. III : 16.

Woont in wien? In iederen Christen. Want „zoo iemand” den Geest van Christus niet heeft, die komt Hem niet toe. Waar de Geest woont, werkt Hij, en zijn werk is de krachtdadige oorzaak onzer heiligmaking, troost en vruchtbaarheid. Hij woont in ons als een Geest des levens, ons opwekkende en levendmakende. Als een Geest des lichts, ons onderwijzende en verlichtende. Als een Geest der vrijheid, ons bevrijdende van slavernij, vrees en schrik. Als een Geest der liefde; de liefde Gods in onze harten doende nederdalen, en daarin liefde tot Hem, en zijn dierbaar volk opwekkende. Als een Geest der kracht, ons bekwaam makende om de wereld te overwinnen, den satan in ons neder te werpen, en den ouden mensch

met al zijne daden in ons te kruisigen. Als een Geest des Gebeds, ons leerende hoe te bidden, en voor ons biddende met onuitsprekelijke verzuchtingen. Als een Geest des vredes, ons de vrucht der verzoening schenkende, ons vrede gevende met God door onzen Heer Jezus Christus, en in ons eene vredelievende gezindheid aankweekende. Als de Geest van Christus, Hem in onze gemoederen verheffende, Hem in onze harten de hoogste eere gevende, en Hem in ons en door ons verheerlijkende. Lezer, hebt gij den Heiligen Geest ontvangen? Toont gij dit openlijk door uwen ijver voor Christus?

J. SMITH.

O Geest! ziet Gij mijn hart nog hangen
 Aan 't fijnste draadje van het kwaad,
 Ziet Gij mijn ziel naar iets verlangen,
 Dat Jezus, mijn Verlosser, haat.
 Al waar het ook mijn liefste leven,
 Zoo bid ik U, ontnem het mij!
 't Zij alles in uw hand gegeven;
 Breek, scheur, verbrand het, maak mij vrij!

17 JULI.

En Petrus antwoordde hem, en zeide: Heere! indien gij het zijt, zoo gebied mij tot U te komen op het water. En Hij zeide: kom. En Petrus klom neder van het schip. Matth. XIV : 28, 29.

Dit zullen wij wel moeten erkennen, dat de wandeling van Petrus op de zee tot op zekere hoogte een werk des geloofs is geweest, al was het dan geen werk in des Heeren weg, en dat wij, waar wij onzen eigen weg tot dien des Heeren maken, ons doorgaans vooraf wel verzekeren van nog eenige andere vastigheid te hebben dan een zoo vloeibaar element is, als dat het geloof van Petrus eischte. Gelukkig voor ons en gelukkig voor allen, die bij Jezus willen zijn, dat zij niet op het water behoeven te wandelen, om tot Hem te komen. Het is waar, indien het water de weg was voor onzen voet, om tot Jezus te gaan, Hij zou er ons toe sterken

en wij zouden wandelen als Petrus. Maar toch gelukkig voor ons, dat de weg tot Jezus niet eene wandeling op het water is. Wij zouden misschien beginnen met onzen voet eerst voorzichtig met de oppervlakte van het water in aanraking te brengen, terwijl wij er niet aan zouden denken, datgene waaraan wij ons vasthielden onbeschroomd los te laten, voordat wij ons met onze oogen wel overtuigd hadden van de nieuwe eigenschap des waters, dat wij er namelijk onzen voet niet in, maar op konden zetten. Wij zouden misschien beginnen met eerst zeer voorzichtig een proef te nemen, door onze hand eens op het water te leggen, misschien met te gelooven, dat het water ons toch niet dragen zou; misschien wel met niet te gelooven, dat als Jezus zegt „kom” er dan ook geen gevaar van zinken is. Ziet, met dit geloof begon Petrus althans, en geloofde hij alzoo, ofschoon hij niet op den weg des Heeren was, wat oordeelt gij dan van U zelve, als gij niet gelooft, niettegenstaande gij wel op den weg des Heeren zijt, wandelende naar zijn gebod?

DOEDES.

Laat geen dwaling U verleiden,
 Of, wat aardsche wijsheid heet,
 U haar listig striknet spreiden
 En van dien Verlosser scheiden,
 Dien Ge als God en Heer beleedt.

 18 JULI.
Bidt zonder ophouden.

1 Thess. V : 17.

Waar het Woord Gods ons een voorrecht schenkt, daar is ook voor het kind Gods de verplichting aanwezig, om hiervan recht gebruik te maken. Wij moeten het gebed eigenlijk slechts beschouwen als een voorrecht, maar wij zijn zoo weinig bezielde door het ware leven, zoo weinig geneigd tot geestelijke dingen, dat het Woord Gods ons het gebed voor moet stellen als een der plichten van het Christelijk leven. Daarom zegt dezelfde schrift die ons ge-

biedt: „Verblijdt u te allen tijde,” ons ook: „Bidt zonder ophouden.” Dit gebod, waar het wordt aangenomen door een hart dat in oprechtheid verlangt het te kunnen begrijpen en te beoefenen, verklaart zich zelf door ons den waren aard des Geestes te doen kennen. Wij zien er uit, dat zoo daar al in het leven des Christen oogenblikken zijn die moeten doorgebracht worden in de stilte der binnenkamer, alléén onder het oog onzes hemelschen Vaders, hierin toch het wezen des gebeds niet bestaat, daar immers den Christenen die geroepen zijn tot een werkzaam leven, niet bevolen kan worden, dat zij *zonder ophouden* zich met eene uiterlijke Godsvereering bezig houden. Het gebed is in den eigenlijken zin onafhankelijk van de handelingen die er mede gepaard gaan, ja zelfs van de woorden waardoor het wordt uitgedrukt. Het gebed is de gemoedsbeweging die deze woorden of handelingen ingeeft, en die ons met onze gedachten en begeerten doet gaan tot den troon der genade van waar al de zegeningen die wij behoeven, nederdalen. Bidden zonder ophouden, is zorgvuldig deze gemoedsgesteldheid onderhouden, en er voor waken dat het oog onzes geloofs op den Heer blijve gericht; het is onder zijn oog en in het gevoel zijner nabijheid te leven, zóó dat wij bij de vervulling onzer dagelijksche plichten, te midden van een werkzaam leven en zelfs van de meest drukke bezigheden, zonder moeite ons hart kunnen verheffen tot Hem, zijnen zegen inroepen over ons werk en Hem vragen ons te bewaren voor de verleiding en ons nauw aan Hem te verbinden. Het gebod van te bidden zonder ophouden is, om zoo te spreken, opgesloten in al Gods andere geboden, en, gelijk daar geen leven is met Christus verborgen in God, geene uitstorting des Heiligen Geestes, geene blijdschap, waar de geest des gebeds ontbreekt, zoo kan ook een Christen die waarlijk bidt zonder ophouden, niet anders zijn dan een levend Christen, vurig van geest, blijmoedig, getrouw en steeds voortgaande op den weg der heiligmaking. Blijven wij dan volharderen in dat voortdurend gebed dat kan bestaan in:

„Het slaken van een ademtocht,
 Het vallen van een traan,
 Den blik naar boven van een oog
 Door God alleen verstaan.”

En schiet ook hiertoe onze kracht nog soms te kort, wij staan niet alleen, wij zijn niet aan ons zelven overgelaten. MONOD.

„Gij zelf, de Waarheid en de Weg!
Ziet biddend op ons neêr,
Hebt biddend onzen strijd volstreên,
Leer Gij ons bidden, Heer!”

19 JULI.

En als zij de schepen aan land gestuurd hadden, verlieten zij alles en volgden Hem. Luc. V : 11.

De eigenschap van Christus heerlijkheid in de ziel is: alle dingen schade en drek te achten om de uitnemendheid van Christus.

Mozes achtte al de schatten van Egypte niets. Indien de geheele wereld met al derzelve schatten en vermakelijkheden voor u stond zoudt gij dan nog zeggen met Azaf: „Nevens God lust mij niets in Hemel en op aarde”? Zoo was het hier, onder anderen, met de herders gesteld; want toen Christus heerlijkheid hen omscheen, dachten zij niet eens meer aan hunne kudde, noch aan hunne goederen, maar verlieten alles om naar Jezus, hunnen Zaligmaker te gaan. En zoo is het ook met de zielen der kleingeloovigen, wanneer zij Jezus en Zijne heerlijkheid zien, dan leeren zij alle andere dingen verachten om die uitnemende heerlijkheid; want hoeveel er in alle dingen ook wezen moge; in Christus is nog duizendmaal meer, ja alles voor tijd en eeuwigheid te vinden.

De tweede eigenschap is deze: dat men van een lasteraar een beminnaar van Christus wordt; van een Sabbathschender een Kerk-ganger; van een vloeker een bidder, van een onbedachtzame een opmerkzame en een overlegger; van een vervolger een prediker van Christus kruis; zoo als te zien is in Paulus, die vervolging, moord en bedreiging blaasde, en een aanbieder en een prediker van Christus werd, toen hij Zijne heerlijkheid gezien had. Kent gij nu deze dingen? Hebt gij deze omwentingen gevoeld, en ziet gij dit nog in u zelven? Dan behoort ge onder degenen, die door den Heere Jezus zalig gesproken worden. Maar kent gij er niets van,

dan zijt gij nog in uwe zonden, en tot op dit oogenblik nog in uwen natuurlijken doodstaat.

De derde eigenschap is, dat zulk eene ziel niet aardsch maar hemelsch denkt, handelt en wandelt, omdat Christus geen aardsch maar een Hemelsch Koning is, zijn rijk is niet van deze wereld.

Alle aardsche dingen moeten in het hart de plaats inruimen voor de geestelijke en hemelsche, die wij met Mozes, als ziende den onzienlijke, vasthouden. Indien dit zoo bij u is, dan kunt gij u verzekerd houden dat gij Christus heerlijkheid wel gezien en ontvangen hebt. Een nederig Christen zegt nu wellicht: ik zie nog zoo weinig heerlijkheid in Christus. Wij zeggen; al ziet gij weinig, gij ziet dan toch *wal* in Hem, waardoor gij tot Hem gedrongen wordt als tot het Lam Gods, dat de zonden der wereld wegneemt, Gij ziet uwe gruwelijke zonden, door welk gezicht gij naar Hem gaat, om uwe zonden door zijn bloed gereinigd te krijgen. Zoo lang gij *wal* of *iets* ziet in Hem, zoo kunt ge toch niet zeggen blind te wezen, want een blinde ziet niets. Die schemering ziet en eenigzins de voorwerpen onderscheiden kan, van dien kan men immers niet zeggen dat hij blind is? Het kan wel zijn dat Jezus zich om wijze en heilige redenen achter traliën verschuilt, zoodat gij nu, en soms in lang niet zijne heerlijkheid ziet, evenwel zijt gij niet uit zijn oog; zijn oog bespiedt u van alle kanten zelfs in uwe verborgene plaatsen. En al moest gij nu zoo in het duistere en benevelde uw leven ten einde brengen, wat hebt gij er tegen te zeggen? Gij zult immers wel willen bekennen, dat het uwe zonden zijn, die eene scheiding maken tusschen God en uwe ziel? Doch geen nood, als gij maar eens in uw leven Jezus heerlijkheid gezien hebt, waardoor gij aan hem verbonden zijt geworden; Hij zal het werk, in U begonnen, nooit laten varen; want Hij is geen man die liegen kan: bij Hem is geene schaduw van omkeering. LODESTELJN.

Ik heb den besten Vrind,
 Jezus is mijn!
 Die mij zoo teer bemint,
 Jezus is mijn!
 Wijk van mij wereldsch goed!
 'k Heb rust in mijn gemced,
 Vrede door Jezus' bloed,
 Jezus is mijn.

In voor- of tegenspoed,
 Jezus is mijn!
 Dit is mijn hoogste goed:
 Jezus is mijn!
 Hij die Zijn bloed vergoot,
 Vervult ook al mijn nood,
 Zijn liefd' is eindloos groot,
 Jezus is mijn.

20 JULI.

Neem op de som van de geheele vergadering der kinderen Israëls, naar hne geslachten, naar het huis hunner vaders, in het getal der namen van al wat mannelijk is, hoofd voor hoofd. Van twintig jaren oud en daarboven, allen die ten heire in Israël uit-trekken.

Num. I : 2, 3.

De stammen Israëls trekken als vreemdelingen door eene woeste wildernis. En uwe loopbaan, is die ook geene reize door de woestijn? Het land der ruste wordt hier niet gevonden. De rust is daarboven. Maar zij worden door een hemelschen leidsman geleid. Zoo is er ook eene hand, die u bij dag en bij nacht den weg aanwijst, die u wenkt hierheen, dit is de weg. Is uwe ziel hongurig? Het brood des levens ontbreekt niet. Zijt gij dorstig? De fonteinen des levens staan geopend.

Zij hadden de stem der woorden, de onverbiddelijke wet gehoord. Deze wet is ook tot de diepste schuilhoeken uws inwendigen levens doorgedrongen. Gij hebt alzoo de heerlijke gerechtigheid Gods; de hatelijke zondigheid der zonde: uwen verloren toestand in uzelf kennen. Daaruit werdt gij onderwezen, tot de waardeering der genade van uwen vloekdragenden Heer, en van de oneindige waarde Zijner u toegerekende verdiensten.

Was Israël het bijzonder erfdeel des Heeren? Zoo zijt ook gij niet meer uws zelve! Gij zijt een gekocht eigendom; een afgezonderd volk. Gij vermijdt de wereld, als een verboden pad, de legerplaats van opstandelingen. Waar de vreemde lucht u het ademen moeilijk

maakt, het is u een vijandelijke stam; eene tent van Israël; een land vol onreinheid en listige lagen.

In de zaken dezer wereld, telt de mensch die bezittingen, welke uitgezocht, en hem dierbaar zijn. Zij, wier grootste vreugde gezet is op de grootschheid des levens, tellen hun goud; hunne koffers worden menigmaal geopend. Herhaalde telling onderzoekt het bedrag. Zie ook op de trouwe zorg eens goeden herders; zijn nauwlettend oog overziet aanhoudend de kudde. Als zij uitgaan en als zij ingaan worden zij op het nauwkeurigst gesteld.

Dwalen wij in het onzekere rond, geven wij ons aan eene verbeelding, die geen grond heeft over, wanneer wij in de telling der kinderen Israëls op Gods bevel, Gods liefde lezen? Is het hier niet met duidelijk schrift geschreven, dat Zijn volk Zijne getelden zijn omdat zij Zijne kinderen zijn?

Daar is geene grootere zaligheid dan deze, dat wij met een dankend hart menigmaal mogen ondervinden: mijn God heeft mij lief; mijn naam is in Zijn hart geschreven. De Heer der gansche schepping telt mij onder zijne dierbaarste kleinodiën. Deze kennis wordt telkens vernieuwd herkregeu.

Wanneer heeft deze liefde eenen aanvang genomen? Zeg mij wanneer God begonnen heeft te zijn, en ik zal u zeggen wanneer deze liefde begon. Zal deze liefde niet sterven? kan God ophouden God te wezen? Zoo lang God God is, zal Hij liefde zijn.

God heeft u lief! O! dat het oog des geloofs immer op deze waarheid ruste!

Heldenmoed zal den inwendigen mensch sterken, in het natuurlijke, evenzoo maakt de wetenschap: God heeft u lief, tot alles bekwam, en geeft sterkte en krachten aan in zichzelf zwakken en ellendigen.

LAW.

Hij, die ons leidt door 't aardsche dal,
Die nimmer ons verlaten zal
Heeft Zijne liefde en trouw verpand
Voor onze komst in 't Vaderland.

Komt, treën wij dan gemoedigd voort
In vast vertrouwen op Zijn woord;
Hoe moeilijk ons de weg ook schijn'
Het eind zal zeker zalig zijn.

21 JULI.

Hoedanigen behoort Gij te zijn in heiligen wandel en godzaligheid!

2 Petr. III : 11.

De nieuwe natuur is niet tevreden met de zonde te bestrijden: maar zij wil heiligheid in de plaats, en gelijk tot het eene arbeid en werkzaamheid noodig is, zoo ook tot het andere: Zij jaagt de heiligmaking na, 't welk zich bijzonder vertoont in haren wil te vereenigen met den wil van God. Zij stelt zich voor den wil van God als van haren Vader in Christus, zij kent God als heilig, als den alléén hoogen, als den Souvereinen Gebieder, zij ziet zulk eene zuiverheid, zulk eene schoonheid in den wil van God, en zulk eene betamelijkheid, dat haar wil één wordt met den wil van God, dat zij geheel daarop verliest en zich daartoe met ernst zet, om haar wil te doen willen hetgeen dat God wil dat zij zullen willen.

Wil God haar lijden toezenden naar ziel of lichaam, zij wil het hebben, omdat het de wil van haren Heer is, zij omhelst het, zij neemt het gewillig op, al is het met tranen in de oogen wegens de smarten die zij gevoelen moet, dewijl ongevoeligheid tegen den wil van God is. Zij verootmoedigt en vernedert zich onder de krachtige hand Gods. Zij mort niet tegen, zij is niet verdrietig, zij wordt niet moedeloos, en als dat opkomt zegt ze, zwijgt, 't is tegen den wil Gods: maar zij onderwerpt zich met lijdzaamheid al weet ze geen reden waarom God met haar handelt. Zij zegt ik behoef geen reden te weten, God antwoordt niet van al zijne daden, en wat zoù ik, worm, willen dat God mij reden gaf van zijn doen aan mij? Neen, 't is mij genoeg dat het zóó de wil van mijn Vader is: Ik weet uit het Woord dat het liefde is, dat het mij ten beste zal gedijen, al zie ik nu niet hoe. 't Zal eens eindigen, de uitkomst zal heerlijk zijn. Deze arbeidzaamheid, om haar wil te buigen onder den wil van God, maakt de ziel heilig; dus sprak David in zijne verdrukking, „Ik ben verstomd en zal mijn mond niet opendoen, want Gij hebt het gedaan.” In Klaagl. III leest men: „hij zit eenzaam en zwijgt stil, omdat God het hem opgelegd heeft” en „Want de Heer zal niet verstooten in eeuwigheid: maar als hij bedroefd heeft, zoo zal hij zich ontfermen, naar de grootheid zijner goeder-

tierenheden." Ja „Deze kastijdt ons ten onze nutte, opdat wij zijner heiligheid zouden deelachtig worden.”

BRAKEL.

Doe mij zóó Uw pijn gedenken,
 In uw vleesch voor mij gekend,
 Om uit volheid mij te schenken
 Troost in al mijn zielsellend.
 Heer, 't is van Uw geeselslagen,
 Dat mijn hart genezing wacht;
 Uit Uw smart, voor mij verdragen,
 Stroomt mij leven toe en kracht.

22 JULI.

Immers bemint Hij de volken.

Deutr. XXXIII : 3.

Op langen na bedenken wij niet genoeg de onmetelijke volheid der liefde Gods. Anders wel zou de psalm onzer lippen nooit verstommen, en de jubel over Gods erbarmen nimmer in ons verkwijnen. De mensch is een toonbeeld der goddelijke liefde in de zichtbare en in de onzichtbare wereld. Beschouwen wij hem als een zinnelijk wezen in zijn kunstvol samenstel, of als geestelijk wezen in de leiding zijner gedachten, in de kracht zijns wils, in het aangeboren verlangen naar het eeuwige, in den trek naar vrijheid, in de stem des gewetens; — in alles is hij bekwaam voor de zichtbare en onzichtbare wereld. Nauwelijks geboren, hulpeloos en hulpbehoevend, zooals geen wezen der schepping, ontvangen hem lieve moederarmen, neemt hem de Kerk op door den Doop en doet hem de heerlijkste beloften Gods. En nu volgt de eene school na de andere, de eene tucht na de andere; geen dag gaat er om zonder nieuwe vorming en ontwikkeling; genademiddelen, genadewerkingen stroomen van alle kanten op hem toe; als wij na jaren den onmachtigen zuigeling wederzien, welk eene verandering is er dan geschied! Men vertrouwt ter nauwernood zijne oogen. En leert hij eerst Jezus Christus uit eigen ervaring kennen, bekomt de Heer eens eene gestalte in Hem, wordt hij een burger van het Godsrijk, vertoont zich de vrede Gods in zijn aangezicht, welk een rijkdom dan der genade, die openbaar

wordt! En deze zegeningen blijven niet slechts; zij nemen toe tot aan het einde. Zouden wij de sterren kunnen tellen? Gods gaven tellen wij niet. En ofschoon ons oog donker wordt, de inwendige zon verduistert niet. En ofschoon ons oor zich langzamerhand sluit; de stem der waarheid houdt niet op te klinken. En al verdroogt onze tong; de bronnen des hemels drogen niet uit. Dank is onze afscheidsgroet aan deze wereld, dank zij onze groet in een beter leven. Welaan! zoo willen wij ons hoeden, om het toonbeeld der goddelijke liefde tot een schouwtooneel der zonde te verlagen, willen ons niet toesluiten voor den zegenstroom van boven, maar veel meer leven als burgers van twee werelden, willen, zoo als God ons liefheeft, zoo ook weder liefhebben naar Zijn beeld en door den Hemel in ons, tevens de aarde om ons ten hemel maken.

ARNDT.

Wij willen needrig Gode leven,
 Hem volgen, waar Hij ons geleidt,
 Ons zelve Hem ten offer geven,
 Met altijd nieuwe dankbaarheid.
 Getrouwe Leidsman, sla ons gade;
 Voleinder, laat door Uwe kracht,
 Het heerlijk werk van Gods genade
 In ons ook eenmaal zijn volbracht.

23 JULI.

Zie, ik sta aan de deur en ik klop.

Openb. III : 20.

Gewis, het is geen wonder, dat Christus zoo genadig wil inkomen tot diegenen, die naar zijn stem hooren, en hem opendoen, want daartoe verplicht hem zijn voorgaande goedertierenheid, waardoor Hij zoo langmoedig aan hunne deur is blijven staan, en zich had aangeboden met de volheid Zijner genade, zocht hij hen dan zoo liefelijk uit te lokken, terwijl zij de deur voor hem hadden gesloten, zoo zal hij immers niet weggaan als de deur geopend is. Noodigt hij ons nog onwillig zijnde, zoo zal Hij immers bij ons komen als wij willig geworden zijn; op die goedertierenheid grondde David zijn gebed, zeggende: Gij zijt goed en goeddoende:

leert mij uwe inzittingen. En daarom deed de opperste Wijsheid die troostrijke belofte, zeggende: Ik heb lief, die mij liefhebben en die mij vroeg zoeken, zullen mij vinden.

Christus heeft zelf zulk een hart willig gemaakt om zich te openen; dies zal hij zijn eigen werk niet laten varen, maar moet dat met zijn zegen bekroonen, om tot hem in te komen; past hierop toe de taal van Naomi tot Ruth: Die man zal niet rusten, tenzij dat hij heden deze zaak voleindigd hebbe. Immers laat God het werk zijner handen niet varen; daarmede versterkte Paulus, de geloovige Philippensen: Vertrouwende dit zelve, dat Hij die in U een goed werk begonnen heeft, dat zal voleindigen tot op den dag van Jezus Christus.

Als het hart zich voor Christus ontsluit, dan is het genoegzaam geschikt en bereid voor al hetgeen Christus daar in te doen heeft, en in wil werken, daar het nu willig is, om voor dien Heiland alles te verzaken: „Hoort, o dochter, en ziet, en neigt uwe ooren, en vergeet uw volk, en uws vaders huis,” werd daarom geroepen in den 45sten Psalm. Dat hart is dan genoegzaam bereid, om met die van Macedoniën, alles aan Christus toe te heiligen; daarom zegt Paulus, zij gaven zichzelf eerst aan den Heer, en daarna aan ons, door den wille Gods. Dat hart is dan geschikt, om alles van Christus te ontvangen, ja om van hem in alles bestuurd te worden; dies kan Christus dan niet anders dan in zulk een wel bereid hart ingaan.

Zulk een ziet hoe noodig dat hij Christus heeft om tot hem in te komen; nu wil Christus alleen komen tot diegenen die zien, dat zij Hem ten uiterste noodig hebben; dat betuigde immers Christus: Ik ben niet gekomen om te roepen rechtvaardigen, maar zondaars tot bekeering. Ja Hij zegt ook: De Zoon des menschen is gekomen om zalig te maken dat verloren was.

FRANKEN.

De Blijde Boodschap steeds te ontvangen,
 Haar die alléén dien naam verdient,
 Te weten, Jezus is mijn Vriend,
 Dien 'k tot den dood toe aan zal hangen,
 Die me uit den dood ten leven leidt
 Een voorsmaak is 't der Zaligheid.

24 JULI.

Het zij dan dat gijlieden eet, het zij dat gij drinkt, het zij dat gij iets anders doet, doet het al ter eere Gods.

1 Cor. X : 31.

Zoo spreekt Paulus; zoo spreekt God. Dat is wat anders te zeggen, dan „iedereen het zijne te geven”, dan „in zijn zaken en zijn huishouden den ganschen dag te slaven, en voorts niet beter te weten of men neemt zijne Godsdienstplichten behoorlijk waar;” daar zoo velen mede tevreden zijn.

Dat is nog iets meer dan „met een eerlijk hart zich van de armen af te houden,” of met een „goed hart veel voor zijn evenmensch over te hebben”; wat bij velen zulk een stof tot ijdeloosheid roemt, en nog ijdeloosheid geeft.

Dat is wat wezenlijkers dan den Heere lof te zingen met den mond; des Heeren woord te kennen en te lezen, veel prijs te stellen op alle de genademiddelen Gods, waardoor velen zich reeds toeschijnen meer dan godsdienstig te zijn.

Dat is wat innigers dan uiterlijke ongelijkvormigheid aan de wereld, onthouding van vele dingen, en een zekere stemmigheid van smaak en neigingen, waarin, zelfs bij de overtuiging van zonde en onwaardigheid voor God, nog zoo vele strikken voor de eigen-gerechtigheid des harten overblijven.

Dat eischt wat meer dan, nu en dan, een groot bewijs van liefde voor den Heere, eene groote verloochening om Zijns naams wille, een krachtige inspanning van ijver voor Zijn koninkrijk, een moedig afgelegd getuigenis, trots dreigende wereld, en vleeienden Booze, en eigen menschenvreezende ziele. Het zij dan dat gijlieden eet, het zij dat gij drinkt, het zij dat gij iets anders doet, doet het al ter eere Gods. Het geheele leven moet geheiligd worden; in al zijne deelen, in alle zijne opzichten, in alle zijne betrekkingen, genietingen, behoeften, vele dingen; ook tot de allereenvoudigste toe; geheiligd in alle zijne dagen, en in het meest alledaagsche. Er is niets uitgezonderd, er mag niets licht geacht worden; alles is ernstig, alles is gewichtig, alles zal moeten worden verantwoord,

alles moet geschieden gelijk onder het oog Gods, zoo ook met God
in het harte.

BEETS.

Laat ons lezen
In Uw wezen,
Dat door al Uw werken speelt,
En ontdekken
Al de trekken
Van Uw Godlijk Deugdenbeeld!

Liefderijke!
U gelijke
't Kind, dat Gij hebt opgevoed!
Eerste en Laatste! dat hij worde
Wat een schepsel Zijner orde
Worden kan en — worden *moet!*

25 JULI.

Ik bid U dan, broeders! door de ontfermingen Gods, dat Gij Uwe lichamen stelt tot eene levende, heilige en Gode welbehagelijke offerande, welke is uw redelijke godsdienst. Rom. XII : 1.

God wil niet slechts van een oogenblikkelijk gevaar u redden, maar uw diepsten zielennoed wil Hij genezen, Hij wil doordringen tot uwe ellende en dan eerst zult gij aan uwe eigene armoede ontdekt worden en zult gij het niet betreuren, als God in uw angstig roepen een aanleiding vindt om u ter zijde te nemen en met u in 't gericht te gaan. Zal het bij u weder tot eene vereeniging met uwen God, tot een gebedsleven komen, dan moet gij u eerst tot de fontein Jacobs laten leiden, opdat de Heer daar onder vier oogen u grondig onderzoeke en Zijnen heiligen vinger legge op iedere wond en wonde plek in uw hart en leven, op alles, wat in huis en beroep niet recht is. In één woord, gij moet u overgeven. God kan slechts leven in hen, die zich overgeven, die hun leven er aan geven; slechts bij hen komt het tot een gebedsleven.

Gij moet den Heer toelaten Zijne geeselslagen vrij te laten vallen op het gebied van uw meest verborgen inwendig leven totdat het

vroegere moordhol, het vroegere koopmanshuis ook zelfs van den laatsten onreinen gast geheel gereinigd is, totdat in den herstelden tempel van uw hart, de vlam van het gebed, weer ongehinderd branden kan. Zelf kunt gij geen onreinen geest uitdrijven, maar aan uwen Heer uitleveren en prijs geven kunt gij iederen vijand, dien Hij in uw hart ontdekt en als vijand kenmerkt. Voor Zijn richtenden blik kunt gij blootleggen en aan Zijne richtende hand kunt gij overlaten, wat in uw hart onder Zijn staf zich niet buigen wil en in u de oproerige taal spreekt: „Wij willen niet, dat Deze Koning over ons zij.”

En waar het geldt den Heer oordeelend en tuchtigend tot het inwendig leven te laten spreken, daar geldt het ook Zijne gerichtten in het uitwendig leven aan te nemen, daar, waar onze levensweg donker en moeilijk is. Menig vreemde, sinds jaren en jaren in ons hart inwonende gast, menige onzuivere geest verlaat zijne plaats en wijkt slechts voor de hitte van den smeltkroes. Wie waarachtig innerlijk rein wil worden (en waar geen rein hart is, daar is geen zien van God, daar is geen gebedsleven), wie vrij wil worden van onreinheid en bevlekking, van ijdelheid, zelfbehagen en zelfgenoegzaamheid (om van het andere niet te spreken), die leere eerst ja en amen zeggen op alle louterende tegenspoeden, waarin het onzuivere afgescheiden wordt. Hij spare en bescherme zijn vleesch niet, waar de Heer hem naar het leven staat. Sterven is bitter, en oude ingewortelde zonde, even als geheime lusten of geestelijke hoogmoed, laten zich niet altijd met den wind wegblazen, die moeten in het vuur.

Wellicht ziet gij op dit oogenblik geen uitwendige samenhang tusschen het uitwendige lijden, de tuchtigingen, en verootmoedigingen en verzoekingten, waaraan gij in 't bijzonder blootgesteld zijt; maar buig u slechts onvoorwaardelijk en ten allen tijde onder de krachtige hand van Uwen God, en gij zult het spoedig gewaar worden, hoe onmiddelijk de uitwendige leiding uws levens reinigend en louterend kan werken op uw hart tot in zijne meest verborgene plooiën. Zich te buigen onder de krachtige hand Gods is de weg, om gebroken en verslagen, om klein en ootmoedig, gering en ellendig te worden. Slechts verslagene, in zich zelf gebrokene harten kan de Heer genezen en zegenen. Den hoovaardigen en dengenen, die nog eigene kracht hebben, wederstaat Hij; den ootmoedigen en

onmachtigen geeft Hij genade. Hij daalt tot hen af en heft ze tot Zich op in Zijne gemeenschap. Zij hebben een gebedsleven.

STOCKMAIJER.

Niet gevraagd, maar gevolgd! niet gevreesd, maar geloofd!

Niet gehaast, maar gewacht op den Heer!

Dan verkwikt Hij uw hart, dan beschermt Hij uw hoofd,

Dan bewaart Hij de kroon uwer eer.

Een banier des triomfs wordt het kruis dat gij draagt,

En — benijd wordt gij eens door wie thans u beklaagt!

26 JULI.

„Mijne oogen zijn gedurig op den Heer, want Hij zal mijne voeten uit het net voeren.”

Ps. XXV : 15.

Als één lid lijdt, lijden al de leden mede, maar toch, o zalig voorrecht, zij behoeven daarom nog niet in denzelfden toestand te zijn. Het oog kan zich nog onbelemmerd omhoog heffen, al is de voet van den gunstgenoot des Heeren ook tijdelijk, misschien niet zonder eigen schuld, in een dicht warnet van drukkende zorgen beklemd, die het hem onmogelijk maken een schrede vooruit of terug op den weg des levens te zetten. De voeten in het net, de handen onbekwaam om het weefsel uit elkander te scheuren, de vijand misschien op de hielen, zoodat men onmogelijk vlieden, en toch even onmogelijk blijven kan wat en zoo als men is: wat blijft in zulk een hopeloozen toestand nog over? Maar wat anders dan de stem, die nog roepen; wat bovenal dan het oog, dat nog op hope tegen hope kan opzien tot die hand, die den pijnlijkst geknevelden voet kan ontsnoeren, een oogenblik vóór de Verderver genaakt? Ja, „Hij zal mijne voeten uit het net uitvoeren,” dat blijft de hoop des geloofs; uit ieder net; uit dat van kleingeloof en twijfel, dat ik met eigen hand heb geknoopt; uit dat van knellende zorg of van eindeloze verwickeling, mij door een lastig vriend of een listigen vijand om de gezwollen enkels geslagen; uit dat van den Satan, die mijne ziel zeer heeft begeerd als de tarwe te ziften, en mij tijdelijk, helaas, overmocht. Hij zal het, als het mogelijk is, nog

vóór mijn dood, en mij nog eens geven in het land der levenden (wat zou dat heerlijk zijn!) te wandelen met vasten voet, op ruimer baan, in schooner licht dan te voren; en anders zeker daarna, als de laatste strik van den laatsten vijand voor goed verbroken zal zijn. Aan de voeten zal Hij het noodige doen, mits slechts de oogen den goeden kant blijven uitzien; op het „gedurig opzien” van hier volgt een eeuwig vertroost worden. Maar zeker, als het oog alleen blijft zien op het warnet, waarvan het de mazen reeds tallooze malen geteld heeft, dan zou het ons vaak al te benauwd worden, en het net wordt ten slotte een koord, waarin zich de wanhoop verstrikt. Niet van den voet en zijn net, maar van het oog en zijn licht hangt ten slotte onze behoudenis af. Menigeen had het reeds lang kwaad genoeg, maar beter wordt het niet, zoolang hij niet begon dieper dan tot dusver te zuchten: „wend u tot mij, en wees genadig, want ik ben eenzaam en ellendig.” Alzoo onze dichter, en gij? O, prent heel dezen vijf-en-twintigsten Psalm in het geheugen van uw hart, en herhaal nu dit, dan dat Woord uit het diepst uwer ziel; 't is een schatkamer, waaruit niet licht de laatste penning is aangesproken.

VAN OOSTERZEE.

Laat godlijk licht mijn ziel beschijnen;
 Doe, Zonne van Gerechtigheid!
 Mijn wolk van ongelooft verdwijnen;
 O Jezus! vol van zaligheid,
 Laat ik mijn treên geloovig zetten
 Op d' eeuwig ware levensbaan;
 Dáár redt Gij uit des duivels netten,
 En leert den weg des hemels gaan.

27 JULI.

Daarom nalatende het beginsel der leer van Christus, laat ons tot de volmaaktheid voortvaren, niet wederom leggende het fundament van de bekeering van doode werken, en van het geloof in God.

Hebr. VI : 1.

Neen, wij mogen niet blijven die wij zijn op het oogenblik onzer

vernieuwing, of kort na de verandering onzes gemoeds door de wedergeboorte. Wij moeten ontevreden over ons zelve zijn, indien wij een jaar later nog even ver, of liever niet verder gevorderd zijn, dan toen wij begonnen. Naar mate wij ouder worden, naar mate wij ons langer tot de wedergeborenen kunnen rekenen, moeten wij opwassen in de kennis van Gods woord, van den Heer Jezus, van den weg des eeuwigen levens; moeten wij helderder inzicht verkrijgen in den toestand van ons hart, in de gesteldheid van ons gemoed, in de gevaren der verzoeking. Wat ons in den beginne nog vreemd scheen, moet ons al minder en minder bevreemden, indien het door Gods woord en in de gemeenschap des Heiligen Geestes verklaard en verstaan kan worden. Meer en meer moeten wij geoefend zijn in de onderscheiding des goeds en des kwaads, der waarheid en der leugen, der rechte wegen en der dwaalwegen.

Daarnaar nu moet de wedergeborene zich uitstrekken, dat het bij hem worde een volkomen doen van zijns Heeren wil ten allen tijde, onder alle omstandigheden, overal, wat het ook koste, wat het ook moge aanbrengen; en zeker zoudt gij de volmaaktheid volkomen bereikt hebben, zeker zoudt gij in waarheid als een geestelijk volwassene leven, indien gij U werkelijk rein bewaardet van alle besmetting des vleesches en des geestes en in eenheid van wil met den Heer u door Hem werkelijk volkomen aan God, den Vader, heiligdet. De vraag is niet, of dit op aarde bereikbaar is voor eenig wedergeboren Christen, maar of hij tot zich zelve zeggen moet: voorwaarts, daartoe moet gij voortvaren!

Voorwaarts moet het; tot een onafgebroken volkomen willen en volbrengen van al wat God verheerlijkt, van al wat God gebiedt. Naarmate het na uwe vernieuwing bij u meer komt tot dit voortdurend volkomen willen en volbrengen van al wat God verheerlijkt, van al wat God gebiedt, nadert gij meer den vollen geestelijken wasdom, en hiertoe moet gij meer voortvaren, naarmate de tijd, sedert welken gij wedergeboren werdt, verder achter u ligt en te liggen komt. Voorwaarts moet het, omdat naast het „strijd om in te gaan” ook dit andere woord staat: „hierin is mijn Vader verheerlijkt, dat gij veel vrucht draagt,” en gij moogt nooit meenen, dat gij God genoeg verheerlijkt, dat gij genoeg vruchten der bekeering voortgebracht hebt. Voorwaarts moet het en altijd voorwaarts, omdat God het zoo wil, omdat God geen vermaak in stilstand heeft, God, die

nooit tot eene vruchtdragende rank van den waren wijnstok zal zeggen : nu is het genoeg! maar die haar integendeel reinigt, opdat zij meer vrucht drage. Daarom moeten alle wedergeborenen tot elkander zeggen: laat ons tot de volmaaktheid voortvaren. **DOEDES.**

Welnu dan, Heer! maak Gij Uw werk volkomen;
 Dat langer niets mijns levens keus verdeel.
 Geen aarzling meer; geen twijfelmoedig schromen
 Beheersch dit hart; verover en beveel;
 Gij hebt alleen het Uwe weergenomen
 Als Ge ons herneemt; zoo neem mij dan geheel.

28 JULI.

„Ligt niet tegen elkander, dewijl gij uitgedaan hebt den ouden mensch met zijne werken; en aangedaan hebt den nieuwen (mensch), die vernieuwd wordt tot kennis naar het evenbeeld desgenen, die hem geschapen heeft.”

Coll.III : 9, 10.

Ik ken iemand die lange jaren vertrouwd met u heeft geleefd, die van uwe tafel heeft gegeten, spijs uit uwe hand ontvangen, in uwen schoot geslapen, en zoo dikwijls hij wilde met u gesproken heeft; van rechtswege is hij uw knecht. Maar omdat gij hem van der jeugd af zoo hartelijk hebt bemind en de roede aan hem hebt gespaard, is hij weerbarstig geworden en u boven het hoofd gegroeid, heeft u tot knecht en zich zelve tot een geweldenaar en gebieder gemaakt. Gij vraagt verwonderd: wien meent gij? Uwen ouden mensch, meen ik, die uwen geest met voeten treedt, slechts lust heeft in aardse dingen en volstrekt niet naar den hemel vraagt. Deze mensch is van zijne jeugd af blind, doof en stom, grijs geworden in de boosheid, de deugd en de waarheid wederstaande, een vijand van het kruis van Christus. Hij lacht met onschuld en eenvoudige zeden, heeft voor niemand ontzag, verheft zich trotschelijk, spreekt in zijn hart: Er is geen God! Hij voedt zich met onreine gedachten, verspeelt zijn eigendom even als een verkwister, brengt het goed

van anderen aan zich even als een gierigaard. Hij is geheel in zonde geboren en opgevoed, een vriend der ongerechtigheid, een kind des doods, een vat ten verderve. Wat oordeelt gij nu daarover? Indien gij verstandig waart, zoudt gij zeggen: Hij is des doods schuldig, aan het kruis met hem! Zoolang gij den ouden mensch dient, zijt gij in de smadelijkste slavernij der wereld, in eene slavernij, die daarom zoo smaadvol is, omdat gij er zelf de oorzaak van zijt. O! verbreek die knellende keten, ruk dien snijdenden band van een, trek hem uit, dien ouden mensch met al zijne werken en lusten, en laat u geheel en al door Christus vernieuwen. Doe dien ouden mensch uit en den nieuwen aan! Weg met de wereld! Hoe meer verborgen, hoe zachter de band is, die u aan de wereld en de wereld aan u boeit, des te gevaarlijker is het voor u, omdat gij het gevaar niet bemerkt. Weg met u zelven! Uwe wonden en builen aan te zien, helpt u niet. Weg met de zonde! niet strijdlustig haar tegengegaan. De zonde te vlieden, dat alleen is haar te bekampen, haar te overwinnen. Gedurig het oog op Christus gevestigd, op Zijn beeld de blikken geslagen, in Zijn hart gelegd, Hem in alles zoo wel tot Uw doel als tot uw middel gemaakt; niets willen weten, niets willen, niets kunnen en niets doen, dan Jezus te volgen. Ach, gij zijt zeer ziek! Door welke ziekte ben ik aangetast? Gij zijt zelf ziek, ziek in u zelven. Zoo ga dan heen, zoo snel, zoo dikwijls het mogelijk is, naar den geneesheer der menschen, opdat Hij u van dat groote kwaad verlosse.

ARNDT.

Er is geen naam zoo lieflijk schoon,
 In hemel noch op aarde,
 Als die, dien God gaf aan Zijn Zoon,
 Als Hij Hem openbaarde.

Die naam getuigt van liefde en macht
 Van godlijk welbehagen,
 En schept den zondaar in Zijn nacht
 Een vriendlijk morgendagen.

29 JULI.

Die achttien, op welke de toren van Silóam viel en doodde ze; meent gij dat deze schuldenaars zijn geweest boven alle menschen, die in Jeruzalem wonen? Ik zeg U, neen zij, maar indien gij u niet bekeert; zoo zult gij allen insgelijks vergaan.

Luc. XIII : 3, 4.

Iedere volksramp is eene roepstem Gods, die allen dringt om tot zichzelf in te keeren en biddend te vragen; „Wat heeft de Heer ook ons daarmede te leeren?” Dan zal zij den nadenkende stemmen tot boete, tot verootmoediging, tot bekeering. Al zijn dan ook volksrampen geen bepaalde of vergeldende straffen voor de zonden, waaraan zij, die er door getroffen worden, zich bijzonder, boven anderen schuldig hebben gemaakt; ik erken toch in het wijs, heilig en rechtvaardig bestuur van God, verband tusschen volksrampen en volkszonden. Zal er een kwaad in de stad zijn, dat de Heer niet doet? En als ik dan zie dat Hij, die zoo gaarne zegent en het zegenen nimmer moede wordt, de roede opheft en eene zware ramp over het land brengt, dán erken ik daarin vaderlijke, wijze, liefdevolle tuchtiging om ons bij onze zonden te bepalen en ons tot onszelfen te doen inkeeren; en ik verootmoedig en verneder mij onder de krachtige hand Gods. En, al stonden wij voor onszelfen niet schuldig aan die bepaalde ongerechtigheden, die het volk schandvlekken, — getuigen en ijveren wij er genoeg tegen? Dragen wij er werkelijk leed over? Bidden wij God voor de zondaars? Of trekken wij ons geen van deze dingen aan, naar het Kains-beginsel: „Ben ik mijn broeders hoeder?” — Het kan niet ontkend worden dat sommige zonden reeds hier hunne eigene straffen medebrengen. Het blijft waarheid: God huwde aan zonde smarte, aan zedelijk kwaad hier pijn; maar doorgaans is het hier, althans voor het oog der menschen, de plaats der vergelding niet. Vele wederwaardigheden zijn dikwijls der vromen lot, terwijl de goddeloozen soms geene banden kennen tot hun dood. Bedenken wij het wel dat de rampen en beproevingen van dit leven geene vergeldende straffen zijn, en wij dus daaruit niet kunnen besluiten dat zij, die er door getroffen worden, grooter zondaars zijn dan anderen, die er van bevrijd blijven. Bedenken wij wel dat goeden en kwaden, ligtzinnigen en

godvreezenden, er gelijkelijk in deelen, en dat, wat straf kan zijn voor den een, zegen kan worden voor den ander. Bedenken wij wel dat er niet tevergeefs staat geschreven: „God kastijdt hem, dien Hij liefheeft en tuchtigt een iegelijken, dien Hij aanneemt.” Hij doet het tot ons nut, om ons tot zich te trekken, van verkeerdheid terug te brengen, en te versterken in het goede, opdat wij Zijner heiligheid zouden deelachtig worden. Daarom matigen wij ons geen oordeel aan over hen, die in zware beproevingen zijn, of door algemeene rampen worden getroffen. Wij worden daartoe niet geroepen. Wij zouden daarbij zoo jammerlijk kunnen mistasten. Wij kunnen de redenen en bedoelingen Gods niet nagaan, waarom de een wordt voorbijgegaan en de ander getroffen. Wij zouden Hem zoo licht iets ongerijmds toeschrijven of ons aan liefdeloosheid schuldig maken. En, wat het ergste is: wij zouden daardoor het oog van onszelven afwenden, en het nut der beproeving zou voor ons verloren gaan. Daarom, oordeelen wij niet over anderen, oordeelen wij liever ons zelf en doen wij alzoo winst voor ons zelve, met de beproeving en verdrukking, die over anderen komt en die wij ootmoedig erkennen evenzeer verdiend te hebben, indien Hij met ons in het gerichte wilde gaan.

HUYDECOPER.

Kome Uw genade, o Heer, al mijn gedachten voor!

Bestiere en volg' zij haar in denken, spreken, handlen!

Wees Gij begin en eind, geheel mijn leven door;

En laat mij aan Uw hand en in Uw leiding wandelen!

30 JULI.

„Als zij door het dal der moerbeziën (door anderen met jammerdal vertaald) gaan, stellen zij Hem (anderen: het) tot eene fontein; ook zal de regen hen gansch rijkelijk overdekken. Zij gaan van kracht tot kracht; een iegelijk (van hen) zal verschijnen voor God op Zion.”

Ps. LXXXIV : 7, 8.

Zoo moeten deze woorden naar de letter van den Hebreewsch

grondtekst vertaald worden. Zij handelen van den weg der kinderen Gods door de woestijn dezer wereld naar het hemelsche Kanaän. Hun leven is niets anders dan eene voortdurende keten van groote nooden en bezwaren en van groote hulp en troost, een gedurig moeite hebben en verkwikt worden, een onafgebroken verlaten zijn en verlichting vinden. De wereld is een jammerdal, maar wie door dat jammerdal gaat, met het bewustzijn, dat hij zijn schat en doel daar buiten heeft, opgericht steeds voorwaarts in de kracht des Heeren en in de macht Zijner sterkte, die vindt in die woestijn opene, volle bronnen. Ja, hij maakt het jammerdal der wereld tot een waterrijken grond, niet alleen voor zich, maar ook voor hen, die later den weg naar Kanaän volgen; de veelvuldige ondervinding, die hij heeft, van de trouw zijns Heeren, zijn zoete fonteinen in het dal, waaruit hij moed en verkwikking en nieuwe sterkte en vreugde kan drinken. En de herfstregen kleedt het jammerdal met zegen; dat is, als de nood nog hoog geklommen is, wordt de wandelaar gewaar, dat het geen leed maar liefde is geweest, welke de Heer aan hem heeft bewezen; eerst dan ziet hij in de smart het heil, en in de schijnbaar doellooze leiding, enkel bedoeling van eeuwige barmhartigheid.

Wat hem, toen hij er nog midden in was, een woest doornveld toescheen, staat thans als een rijk heerlijk koornveld voor zijne oogen, waarvan hij rijke vruchten heeft geplukt ten eeuwigen leven. Het lijden is de hooge school van den Christen, dáár worden de volmaakten gevormd. Onder het lijden worden de schoonste deugden geleerd en beoefend, de deugden van het stille-zijn en der zelfverloochening, van het geduld en der zachtmoedigheid, van het vertrouwen en der onderwerping, van den ootmoed en de liefde; deugden, die als eeuwige pilaren, den hoogsten hemel der zaligheid dragen. — Hoe meermalen wij nu zulke ophelderingen ontvangen over het raadsbesluit des Heeren, des te vroolijker en getrooster, gaan wij iedere nieuwe donkerheid en nood te gemoet, en verkrijgen eene zege na de andere, gaan voort van kracht tot kracht omdat wij zóó door den Heer geleid worden, dat wij dagelijks meer ons zelve afsterven en dagelijks sterker worden in Christus, tot dat wij eens voor God in Zion verschijnen. Dat is het einddoel, waar wij dan den staf met de doornenkroon nederleggen, het met stof bezoedeld gewaad uitdoen en het zweet afdrogen. O Heer! help mij

op dien weg door den aardschen nood, opdat ik spreke: Ik dank U, dat Gij mij verootmoedigd en mij hulp geschonken hebt.

ARNDT.

De hemelpoort laat d'ingang vrij
 Aan wie komt binnenvlieden,
 Aan rijk en arm, aan U en mij
 Komt Jezus ruste bieden.

Die open poort leidt tot Gods troon.
 Ga door, laat niets U hinderen;
 Neem op Uw kruis, aanvaard de kroon,
 Die God biedt aan Zijn kindren.

31 JULI.

En het bloed van Jezus Christus, Zijnen Zoon, reinigt ons van alle ongerechtigheid.

1 Joh. I : 7b.

. Het verschil tusschen het natuurlijk geweten en een door Gods genade verlicht geweten is daarin gelegen dat het eerste oneindig gemakkelijker bevredigd wordt. Een klein zacht middel zal daartoe voldoende zijn, want het geweten met al zijne hooggeroemde onpartijdigheid is en blijft evenzoo geheel bedorven als eenig ander deel der menschelijke ziel. Het verbaast ons altijd wanneer de christelijke prediker het geweten voorstelt als zijnde de vertegenwoordiger Gods, als een rechter dien men niet misleiden kan, terwijl de vluchtigste opmerking toereikend is om ons eigenlijk van de verdorvenheid des gewetens te overtuigen. Hoe velen doen niet dingen, die zij erkennen groote zonden te zijn, maar waarvan hun onverlicht geweten hen toch geen oogenblik beschuldigt, en als die partijdige berisper geen vonnis van veroordeeling uitspreekt, hoe gereedelijk zal niet de geringste belofte van beterschap hem bevredigen, zijnen toorn bedaren en hem de zonden doen vergeven. Het natuurlijk geweten zal, als het ontwaakt is, met eene donderende stem spreken, maar zelfs die stem kan den doode niet uit zijn graf opwekken. De ware geestelijke is

alleen het werk van God. Wij hebben menschen als door dwarlwinden van schrikverwekkende gedachten en ernstige gemoedsbewegingen zien wegvoeren, maar de windvlaag duurde slechts eenige oogenblikken, en liet geen den minsten zegen na. Er is geene heeling onder de vleugelen eener bloot natuurlijke bekeering, en haar kortstondige duur bewijst hare onvruchtbaarheid.

Zulk een geweten zal zich met verbetering tevreden houden, de ware genade Gods zal nimmer rusten vóór dat men van zijne wedergeboorte is overtuigd geworden. Laat niemand onzer gerust zijn vóór dat hij weet eene ware in het hart gewerkte droefheid over de zonde, een diep gevoel van natuurlijke bedorvenheid, een oprecht geloof in den Heer Jezus en eene werkelijke inwoning van Zijnen Geest te bezitten; al wat minder is dan dit, mist ten eenenmale de levende grondbeginselen van den godsdienst. Hoe is dit thans met ons gesteld? Verlangen wij nu naar Jezus en al zijne heerlijke bedieningen om Hem als den onze voor eeuwig te bezitten, dan behoeven wij niet te vreezen, of Hij heeft ons in liefde verwond, en heeft ons gebracht aan Zijne voeten. Zoo wij thans gevoelen, dat niet anders dan dit bloed der gerechtigheid van Christus Jezus de behoeften die wij betreuren kan vervullen, mogen wij ons verblijden, dat Gods genade in ons hart is nedergedaald en zekerlijk de overwinning zal behalen.

SPURGEON.

Volheid van genade, o Heer!
 Woont daar in Uw priesterhart.
 Stort den stroom des levens neer
 In mijn ziel; — neem weg mijn smart.
 Gij zijt 's levens Heilfontein,
 Gij geeft zondaars zaligheid;
 Wasch mij, Heer! en maak mij rein,
 Nu en tot in eeuwigheid!

1 AUGUSTUS.

„Als Hij stilt, wie zal dan beroeren?“ Job. XXXIV : 29.

Onze tijden zijn in Gods hand; en al onze ervaringen staan geheel en al onder Zijne bestiering. Waar, of in welke omstandigheden wij ons ook mogen bevinden, indien God vrede aan ons gemoed schenkt, zijne liefde in onze harten doet nederdalen, zullen wij stilte genieten. Maar evenzoo aan den anderen kant kunnen wij, — al verkeerden wij in de gunstigste omstandigheden, al werden wij door de deelnemendste vrienden omringd, al werden wij met al de weldaden van zijne goedgunstige voorzienigheid overladen, — zonder de tegenwoordigheid, den zegen en de liefde van God, ons nimmer gelukkig gevoelen. Niemand hier beneden zal ons gelukkig kunnen maken. Dat wij dus al onze belangen als in Gods hand beschouwen, en slechts tevredenheid van ons gemoed verwachten van Zijn woord, van Zijne tegenwoordigheid en van Zijne goedkeuring. Indien Hij stilt, zullen wij ook niet beroerd worden, al trekt de geheele wereld tegen ons te velde; al storten de grondslagen der aarde ook onder onze voeten in, en al werden de hemelen ook als een kleed opgerold. Heer, geef ons dezen gemoedsvrede, welke uit de vergeving van zonde en uit het genot der aanneming bij u, uit het gevoel uwer liefde, en uit de hoop eener eeuwige gelukzaligheid voortvloeit. O, mochten wij zulk een rustig vertrouwen op een altoos tegenwoordig God bezitten!

J. SMITH.

Schraag, Jezus! onzen geest in dit armoedig leven;
 D' afkeerigheid van God, de boosheid kleeft ons aan.
 Och! spreek tot ons van vrêe, toon dat G' ons wilt vergeven,
 Zoo dikmaals w' in den geest op 't kruisbloed d' oogen slaan;
 Maak los, breek af de zondebanden,
 Wêersta de hel, die stout ons aan durft randen;
 En leer ons langs uw kruis met moed ten hemel gaan.

2 AUGUSTUS.

Heere ga uit van mij, want ik ben een zondig mensch.

Luc. V : 8.

Gelijk het Petrus ging, zoo gaat het nog met alle geloovigen; de uren van de heerlijkste openbaring van Jezus genade en liefde zijn tijden van de diepste beschaming. En die tijden komen meestal niet in het begin, maar bij meerdere vordering op den levensweg voor. Men denke ook hierbij aan Petrus; zijn algeheele zondenkennis moet hij bijna drie jaar later, bij zijn verloochening van den Heer opdoen, nadat hij reeds lang te voren had gesproken: „Wij hebben geloofd en bekend, dat gij zijt de Christus.” Denk aan een Jacob, hoe de Heer met hem te Bethel het verbond zijner genade oprichtte, doch eerst twintig jaren later hem tot rechte erkenenis van zijne zondigheid bracht, in de benauwheid der nachtelijke worsteling, waarin de Heer als een wederpartijder hem tegen kwam om de oude natuur en de macht des vleesches te breken. Denk aan David en de heerlijke ervaringen van Gods hulp en vriendelijkheid, die hij reeds als jongeling gemaakt had achter de schapen en tegenover Goliath; — eerst later wordt hij op den lijdensweg gevoerd tot ontdekking van zonde. En zoo zijn er nog zoo velen, bij wie het duidelijk blijkt, dat de Heer de zielen eerst tot het geloof en later juist door het geloof tot de volle erkenenis van zonde, tot waarachtige boetvaardigheid brengt.

Moge daarom de ziel, die verlangt om meer en meer ootmoedig en schuldig in eigen oog voor God te verkeerem, het verstaan en gevoelen, dat twijfeling en ongeloof haar hierin niet behulpzaam, maar veel meer hinderlijk zullen zijn, en dat het geloof daarentegen de weg is om dit alles te verkrijgen. Laat de ziel die twijfelt of zij wel geloof heeft of hebben mag, zoo lang het gevoel van onwaardigheid en schuld het haar zoo donker en benauwd maakt in het binnenste, bedenken. dat het geloof niet anders dan in deze armoede der ziel bloeien kan, en dat zij daardoor tot haren Heer moet worden uitgedreven. Voorts vergete de ziel die gelooft niet, dat het eene der onmisbare vruchten, en bewijzen van de oprechtheid haars geloofs moet zijn, dat zij zich steeds bij toeneming verfoeit en klein wordt in eigen oogen volgens dat woord des Heeren tot zijn volk:

Ik zal mijn verbond met u oprichten opdat gij u alsdan schaamt, wanneer ik voor u verzoening zal doen over al hetgeen gij gedaan hebt, spreekt de Heere! Lezer, waarom gelooft gij niet? Toch niet omdat gij wachten wilt op meerdere boetvaardigheid of verbrijzeling des harten? Maar deze laatste is immers ook een vrucht van het geloof? Neen, geloof heden nog aan de genade van Hem, die tot u komt. Al wat u ontbreekt, moet u daartoe opwekken. Bij Hem ontvangt gij alles, wat gij te vergeefs elders gaat zoeken.

MURRAY.

Gij hebt Uw troon van eeuwigheid gegrond:
De waatren, Heer, verheffen zich in 't rond:
Rivier en meir verheffen hun geruisch;
Het siddert al op 't woedend stroomgedruisch.

Maar, Heer! Gij zijt veel sterker, dan 't geweld
Der waatren, dien Uw almacht palen stelt:
De groote zee zwijgt op Uw wenk en wil,
Hoe fel zij bruis', hoe fel zij woede, stil.

3 AUGUSTUS.

„Gij zijt volmaakt in Hem.”

Kol. II : 10.

De zondaar die schuldvergiffenis ontvangen heeft, is voor een wijle tijds met die eene gave volkomen tevreden en over zijne uit de gevangenis bekomene vrijheid te verblijd om nog eenen anderen wensch te voeden. Maar weldra gaat hij over zijnen toestand, zijne behoefte en zijne uitzichten ernstig nadenken, en hoe groot wordt nu zijne blijdschap, als hij ontdekt dat zijn kwijtbrief hem te gelijk een recht op alle rijkdommen, een aanspraak op alle voorrechten en zegeningen schenkt. Met Christus heeft hij in Hem alle dingen verkregen. Hij ziet op dat kruis, waaraan het handschrift der inzettingen is genageld, tot zijne onuitsprekelijke verrassing alle goeder-tierenbeden bloeien gelijk de twaalf verschillende soorten van heerlijke vruchten aan den boom des levens. Ja hem is verzekerd al wat hij voor het leven en in den dood, voor den tijd en voor de eeuwigheid

noodig heeft. Nu ziet hij aan den voet van het eenmaal vervloekte hout planten ter genezing en bloemen ter verlustiging groeien, en uit den bloedenden voet des Verlossers vloeit bestierende liefde, om hem door de geheele woestijn heen te leiden; — uit de doorstokene zijde gudst reinigend water om hem van al de besmetting der zonde te reinigen, en die nagelen verzekeren hem van zijne rechtvaardigmaking, terwijl boven het kruis de kroon, het genadig loon zijner volharding, hem tegen schittert. Alle dingen zijn in het kruis, door het kruis overwinnen wij, door het kruis leven wij, door het kruis worden wij gereinigd, door het kruis blijven wij volstandig tot den einde, zittende onder de schaduw van het kruis onzes Heeren houden wij ons zelve voor de rijksten, en het is ons, of de engelen Gods ons toezingen: „Gij zijt in Hem volmaakt.” Onschatbaar woord, zoeter dan honigzeem voor onze ziel! Aanbidden wij den Heiligen Geest dat Hij dit woord, dit heerlijk woord aan zijnen dienstknecht Paulus in den mond heeft gelegd. O mochten wij door Gods genade dat woord werkelijk tot het onze maken, want het is het onze, zoo in ons de vruchten, in de eerste verzen van zijnen brief aan die van Korinthe beschreven, gevonden worden. Zoo wij in Christus Jezus gelooven, liefde tot alle heiligen en de hope des hemels hebben, mogen wij naar dat woord als geheel het onze grijpen. Lezer, hebt gij reeds den voet gezet op den weg die u uit de ballingschap voert? Dan moogt gij dat heerlijk woord u zelve als een deel van uw erfdeel toeëigenen; want hoe zwak, arm, hulpeloos en onwaardig gij ook zijn moogt in uzelve, in Hem, uwen Heer, uwen Verlosser zijt gij volmaakt in den volsten zin van dat machtig woord en met al de blijdschap des geloofs zult gij de wonderen van dat heerlijk erfdeel bepeinzen. SPURGEON.

'k Heb me aan Hem geheel gegeven
 En mijn hart verlangt niets meer;
 Hij is 't Leven van mijn Leven
 Hij is al wat ik begeer;
 En dat zal Hij altijd wezen
 Die mijn lichaam, ziel en geest,
 In Zijn wonden heeft genezen,
 En voortdurend nog geneest.

4 AUGUSTUS.

„De God des vredes.”

Rom. XVI : 20.

Vrede is een onwaardeerbare zegen, en onze vrede met God is tot eenen grooten prijs verkregen. Maar God is vrede, geen toorn of drift heerscht in Zijne natuur. Hij kan geen behagen scheppen in de dienstbaarheid, of het lijden van één Zijner schepselen. Hij heeft een welbehagen in ons heilig en gelukkig te zien. Wij waren eenmaal zijne vrienden. Wij werden zijne vijanden. Hij verlangde verzoening, daarom voorzag Hij in de middelen daartoe. Als de God des vredes bedacht Hij den weg waardoor verzoening tot stand kon gebracht worden, en zond Hij zijnen eigen' Zoon om die door zijne gehoorzaamheid tot den dood te bewerken, gelast Hij zijnen dienaren om dit aan ieder schepsel te gaan verkondigen, en schenkt Hij zijnen Heiligen Geest om van vrede te spreken tot elk ontroerd hart. Heilige rust heerscht in de Goddelijke natuur, en God strekt in Christus zijne hand tot ons uit; roept ons tot zijnen troon, en (o wonder van neêrbuigende liefde) smeekt ons om ons met Hem te laten verzoenen. Hij verzekert ons dat Hij geene onzer bedrevene zonden ons meer toerekenen zal, maar ze allen zonder onderscheid vergeven, en met ons handelen zal evenals of wij nimmer jegens Hem iets misdreven hadden. Geliefden, laat ons elken dag aanvangen met op God te zien, als den God des vredes.

J. I.A.W.

O God des vredes! geef mijn harte
 Dien vrede, die ons zwak verstand,
 Te boven gaat; weer mijne smarte,
 Leid mijne ziel aan Uwe hand.
 Geef mij den vrede dien Uwe eng'len
 Der aarde wenschten in het rond;
 Dan zal ik mijne stemme meng'len
 En juichen in uw vreêverbond.

5 AUGUSTUS.

Alzoo bleven wij in dat dal tegenover Beth-Peor.

Deut. III : 29.

Er zijn enkele berichten in den Pentateuch, die bij alle kronijkmatige korthed en dorheid niet weinig te denken geven. Zoo is het ook met dit schijnbaar zoo onbeduidende woord uit het laatste jaar van Mozes' levensgeschiedenis, wanneer wij daarop het licht laten vallen van zijn merkwaardig verband. Pas heeft de Godsman met den vurigsten aandrang de bede ontboezemd om opheffing van het vonnis, dat hem van Kanaän scheidde. Maar vergeefs, het is alsof God vergeten heeft genadig te zijn; hij mag het land der belofte aanschouwen, maar heeft verder niets te doen dan Josua aan te stellen, en op zijn eigen doodsuur te wachten. En nu, nadat hij vruchteloos de berghoogte des gebeds heeft bestegen, blijft hij mede in het lage dal, waar Israël nog tijdelijk toeft. „Alzoo bleven wij”, het zwaard in de ziel; geen enkele klacht op de lippen, zonder te weten hoelang, zonder te begrijpen waartoe. „In dit dal” ja wel een dal in den dubbelen zin van het woord voor een Mozes-ziel, die tot zulke berghoogten steeg, ver boven de hoogte van Pisga; hier, waar het uitzicht in ieder opzicht beperkt, het wachten eentonig, het leven vreugdeloos is; in het gebergte Abarim, later aan den Baälsdienst gewijd. „Tegenover Beth-Peor”, waar hij na de volbrachte veertigjarige woestijnreis voor 't weerspannig Israël nog eens de wet mag herhalen, maar zonder zelf het evangelie te hooren, dat ook hem het land der belofte ontsloten is. Is het niet hard, zou het niet al te hard mogen heeten, indien er geen hemel was, die vergoedt wat de aarde nimmer kan geven? „Alzoo bleven wij”. . . . neem den spiegel vóór u, gij die zoo spoedig zelfs over geringe teleurstelling klaagt! Gij niet minder, kloeke hoogstijgende geest, wien het zoo eng kan zijn in de kleine kluis, in den prozaischen kring, bij de eentonige, schijnbaar zoo ondankbare taak; die reeds zoolang naar een Bethel op aarde gezocht hebt, en nog niet anders dan een vreugdeloos Beth-Peor gevonden. Hierin is de lijdzaamheid en de volharding der heiligen, het beginsel onvoorwaardelijk tot het zijne te maken: „heeft God geen haast; ik heb óók geen haast”; Hem niet anders, niet korter, niet lichter te dienen,

dan Hij ons in dienst heeft gesteld, en den Psalm van het gespeende kind te herhalen, als ons nog het volle lied der eeuwige verlossing niet van de lippen kan stijgen. „Mijne ziel is als een gespeend kind in mij”, hoevelen zingen het werktuigelijk na, zonder van verre te beseffen, wat het soms kost! Te Beth-Peor wil men niet blijven, zonder nadere voorwaarden: niet te lang, niet te eenzaam, niet zonder buitengewone vergoeding. Ach, hoe vèr blijft de beste beneden Mozes terug, wiens leven met een tijdperk van schijnbaar nutteloos wachten begonnen en ook besloten is. Heer, zoo het U behaagt mij in déze school te geleiden, laat het vooral niet ontbreken aan het bijzonder onderwijs van uwen Heiligen Geest!

VAN OOSTERZEE.

Doch gij, mijn ziel, het ga zoo 't wil,
 Stel U gerust; zwijg Gode stil;
 Ik wacht op Hem, zijn hulp zal blijken:
 Hij is mijn rots, mijn heil in nood,
 Mijn hoog vertrek; zijn macht is groot;
 Ik zal noch wank'len, noch bezwijken.

6 AUGUSTUS.

„Mijne hulp is van den Heer, die Hemel en aarde gemaakt heeft.”

Ps. CXXI : 2.

Zoodra de hulp van de bergen uitblijft, zoo komt de hulp van den Heer, zooals David uit eigen ondervinding in den 121sten Psalm zegt: „ik hef mijne oogen op naar de bergen, van waar mijne hulp komen zal.” Maar neen, „Mijne hulp is van den Heer.” Die hulp hebben wij noodig, opdat ziel en lichaam bewaard worden. Maar van waar zal zij komen? Het oog voert ons tot de bergen en ons hart vertrouwt daarop, wat groot, sterk en vast is, op geld en goed, dat men uit de bergen graaft, op koningen en vorsten, welke in de Schrift met bergen worden vergeleken. Doch versmelten moeten al die bergen voor den troon des Almachtigen, als was het voor het vuur. Geen berg is het, die ons kan te hulp komen, als

God tegen ons strijdt. En als God op onze zijde is, wat behoeven wij dan menschen, die heden bergen zijn, morgen dalen, heden rijk, morgen arm, heden hoog, morgen gering, heden levend, morgen dood? Ach! wat zouden ons menschen, die zich zelve niet kunnen helpen? Onze hulp komt van den Heer, wanneer alle menschelijke hulp een einde neemt. Hulpeloos op aarde, helpt God in den hemel. Ofschoon vader en moeder mij verlaten, spreekt David, zoo verlaat de Heer mij toch niet. Alhoewel dikke, donkere wolken opgaan, ofschoon het tevens begint te bliksemen en te donderen, te sneeuwen en te regenen van enkel ongeluk, ellende en nood, al jaagt mij de goddelooze wereld, ja, al werd ik door de wilde dieren vervolgd, door het water overstelpt, en er was niemand die zich over mij erbarmde, zoo weet ik toch, dat God mij, als zijnen beschermeling, voor de bedreigingen der goddeloozen behoeden, in Zijne eeuwige woningen opnemen en bij zich verbergen zal, trots alle menschen. Er is leven en liefde genoeg in Hem om mij levend te maken, als ik het meest levenloos ben en mij op te richten, wanneer ik het diepst ben neergebogen. Met één woord, al verlaat mij de geheele wereld, zoo verlaat God mij toch niet. Al deed ieder, als of ik hem niets aanging, zoo neemt God zich toch mijner aan. Ik wil bij menschen geene hulp zoeken. Als mij een mensch helpt, zoo is hij slechts het werktuig van God, want van God heeft hij waarmede hij mij helpt. Mijne hulp komt van den Heer en gaat dan eerst recht op, wanneer menschenhulp ondergaat. Aarde, help gij de uwen, God helpt de Zijnen, en helpt ook mij, daarom dank ik Hem uit grond van mijn hart.

ARNDT.

Om mij in 't rond,
Schept Hij mij rust en zegen;
Hij geeft mij kracht en hulp op al mijn wegen,
En mij, en u kent Hij gegrond.

Steeds aan mijn zij;
Waar ik mij ook begeve,
Waar ik omhoog, waar in de laagte zweve,
Al waar ik ben verzelt Hij mij.

7 AUGUSTUS.

Indien iemand gezondigd heeft, wij hebben een voorspraak bij den Vader, Jezus Christus, den Rechtvaardige. 1 Joh. II : 1.

't Is waar, dat hij die in Christus is, een nieuw schepsel is, en dat bij hem het oude voorbijgegaan en dat het bij hem alles nieuw is geworden. Maar even waar is het, dat er in dezen staat kinderen, jongelingen en vaders zijn, en dat de Heer een voortgang, eene ontwikkeling in het leven der bekeering voorgesteld heeft in genoemde gelijkenissen van het zuurdeeg en het zaad, gelijk de brieven der apostelen dien dan ook gedurig leeren. Doch velen, dit niet wetende en een geheel ander denkbeeld van den Christen na zijne bekeering hebbende, dan de Schrift er van geeft, zien zich na hunne eigene bekeering in zich zelven teleurgesteld. Zij meenden te voren, als zij eens bekeerd waren, terstond bijna heilig te zullen zijn, van alle zonden een afkeer te zullen hebben; maar helaas dat bevinden zij nu nog zoo geheel anders in zich. Daardoor komen zij spoedig tot twifelen aangaande hun genadestaat, en de blijdschap, waarin zij slechts weinige dagen geleefd hebben, is voor altijd van hen geweken. Ach, hadden zij het Evangelie beter gekend, hadden zij daaruit geleerd, hoe het leven des Christens na zijne bekeering een leven is niet van heiligheid, maar van heiligmaking; een leven, niet in rust van de zonde, maar in voortdurenden strijd tegen de zonde, hoe zouden zij voor verdenking van zich zelven en voor de treurigste twijfelmoedigheid zijn bewaard gebleven. Zoo is het ook met anderen, die zich eene verkeerde voorstelling maken van de hoogte, tot welke de Christen het in het leven voor den Heer brengt op deze aarde. Zij weten het wel, dat de Christen niet in eens volmaakt is, maar zij meenen toch, dat een waar Christen veel verder en spoediger vorderen moet in het leven voor den Heer, dan zij er sinds hunne bekeering in gevorderd zijn: Ach! wat al onreine en snoode gedachten in hun hoofd, wat al verkeerdheden in hun hart, en dat niet nu en dan, maar dag aan dag; en uur op uur! Zouden zij zich voor ware geloovigen kunnen houden? Zoude het dan niet geheel anders bij hen wezen? Die gedachte ontnemt hun verder alle vrijmoedigheid om het goede te denken van de oprechtheid van hun geloof.

Zoo wordt de vorige blijmoedigheid weder door de oude slaafsche vrees vervangen. Ach hadden zij het Evangelie beter gekend! Mijn lezer, moogt gij u van dat vertrouwend overgeven van u zelve aan den Heer Jezus nog laten weerhouden door de vrees, dat gij wellicht toch nog u zelve iets zult toeëigenen dat u niet toekomt? Maar zoudt gij dan aan den anderen kant niet evenzeer moeten vreezen, dat Gij het werk Gods in u zult miskennen? Als gij dagelijks tot Jezus gaat met al uw nooden, hebt gij dat dan van u zelve? Kan niemand tot den Zoon komen, tenzij de Vader hem trekke, zult gij dan voorbij zien wat de Vader u gedaan heeft, zoo gij dagelijks tot Jezus getrokken wordt? Wat is het anders dan miskennen van Gods werk in u, zoo gij dit niet wilt erkennen? Wat bedenkingen er zich soms nog in u vermenigvuldigen, bedenk dat ze allen te kort doen aan het dierbaar Evangelie onzer behoudenis: alleen uit genade." Leeft gij onder 't diep gevoel van de zwaarte uwer schuld, sla 't oog naar boven en leer het Evangelie van schuldvergifenis gelooven.

BÖSKEN.

Oneindig God! bij uw genade
 Wat komt in zich den worm te stade?
 Gij ziet op zondaars neer!
 Ach! eer ik 't aanzijn mocht erlangen
 Had ik vergeving reeds ontvangen
 Ik ben hier niets; gij alles Heer!

Zou 't zondig stof aan zich nog denken,
 Waar God het godlijk wil beschenken.
 Dit waar te snood een waan!
 Gods liefde is aan zich zelf verbonden
 Eèn schuld en millioenen zonden
 Verzinken in dien oceaen.

8 AUGUSTUS.

„Wat klaagt (dan) een levend mensch? Een ieder (klage) van wege zijne zonden!”
Klaagl. III : 39.

De menschen zeggen altijd. „De tijden worden erger.” De tijden blijven wel dezelfde, maar de menschen worden slechter. Dat is een waar woord! Er is aan het klagen en morren geen einde onder de menschen, niet alleen over slechte tijden, maar ook over allerlei anderen nood, waarmede zij bezwaard zijn, en waarvan Gods woord toch zegt: God verzoekt niemand boven zijn vermogen, onze verdrukkingen zijn tijdelijk en kort, en geven eene vreedzame vrucht der gerechtigheid aan hen die daardoor geoefend zijn. O! klaag niet over uw kruis; gij klaagt en mort dan tegen God! Klaag niet over Uwe smarten, die u sedert gisteren kwellen; gij doet daaraan zeer kwalijk mijn vriend. Onder u in een vochtig vertrek woont een arm man, die sedert tien jaren het bed moet houden, en zijne vrouw onderhoudt hem in het zweet haars aangezichts en past hem op zonder een woord van verwijt of van ongeduld tegen den kranke of tegen God. In een straat met u woont een rijk man, die heeft een eenig kind dat kreupel is, en dat niemand op aarde helpen kan. Zoo dikwijls de vader zijn kind aanziet, blijft hem de spijs in de keel steken en des morgens is zijn hoofdkussen doorweekt van tranen. In de stad waarin gij woont, is een vroom, rechtschapen echtpaar, dat reeds lang kon gestorven zijn van kommer over een slechten zoon; hij had zich aan alle zonden schuldig gemaakt, had alle schande op zich en allen jammer op zijne ouders geladen; eindelijk stierf hij als moordenaar op een schavot; — zeg vriend, wilt gij nog klagen over uwe geringe smarten? Zoudt gij niet veel meer den Barmhartige *danken*, dat Hij u zoo goed en liefderijk behandelt? De mensch moet ziek worden om de waarde der gezondheid te leeren; van hooren zeggen gelooft hij niet. Hij gelooft het slechts met de ooren, die het hooren, met de oogen die het zien, niet met zijn geheel gemoed, met ziel en lichaam. Het moet ons in de handen komen, wat wij goed willen begrijpen. Als wij niet zelven smarten lijden, wij gelooven niet dat er smarten op aarde zijn. Eéne gapende wonde predikt met meer nadruk dan tien getuigen. Wilt gij echter het klagen niet laten, klaag dan over uwe zonde, over uw afschuw

van het heilige kruis, over uw ongeduld in lijden, over uwe weerspanningheid tegen God, over uwe zucht om voortdurend te klagen en te morren. Ja, mocht ik, o mijn God! inzien, dat de zonde alleen oorzaak is mijner klachten, opdat ik over haar alleen klage, tegen haar alleen strijde! en verlos mij er van, opdat in droefenis Uwe genade mij trooste en mij altijd welkom zij; want Gij leidt mij het diepste in den raad van Uwe liefde, als ik het diepst in vernedering ben.

ARNDT.

Heer! dat mijn harte sterve en leve
 In Christus en in Zijne min;
 Dat Christus leve in hart en zin;
 Zijn dood mijn vleesch den doodsteek geve,
 Zijn heilig kruis den ouden mensch,
 Die nimmermeer den geest laat rusten
 Aan 't kruishout naagle met zijn lusten,
 Dit blijft mijns harten diepe wensch.

9 AUGUSTUS.

Zijt nuchteren, en waakt: want uw tegenpartij, de duivel, gaat om als een brieschende leeuw, zoekende wien hij zou mogen verslinden.

1 Petr. V : 8.

Waakzaamheid en nuchterheid zijn ons des te noodzakelijker, daar wij niet slechts te doen hebben met vleesch en bloed, maar met de machten der duisternis. Niets is den Satan zoo onverdragelijk als het geloof, omdat men door te gelooven God verheerlijkt en Hem welgevallig is. Wie daarom den geloofsweg gaan en een gebedsleven leiden wil, die wete, dat hij juist daardoor de woedende haat van den vorst der duisternis wakker roept, en een strijd op leven en dood tegengaat. Tegenover een zoo geweldigen en onvermoeiden tegenstander geldt het niet slechts nuchteren en matig te zijn, in uitwendige genietingen, maar ook vóór alles inwendig, geestelijk nuchter te zijn.

Zoolang wij ons vasthouden aan Christus, hebben wij niet te vreezen. Maar in onzen dagelijkschen wandel, zoowel als in uren

van bijzondere verzoeking waarvoor wij ons steeds hebben te wachten, is het vóór alle dingen noodzakelijk, dat wij niet slechts steunen op den verheerlijkten Christus, zooals Hij ons van uit den Hemel bijstaat en doorhelpt, maar op den gekruisigden Christus, op zijn voor ons volbracht werk, op zijn voor ons vergoten bloed. Hoe oprecht en beslist wij ons ook mogen stellen onder de hoede en den invloed des Heiligen Geestes, de Satan weet zeer goed zijn stem na te bootsen en in de gedaante van een Engel des lichts de kinderen Gods tegemoet te treden. Om zijne strikken te ontgaan, moeten wij ons terugtrekken in de schaduwen van het kruis van Christus, daarheen alleen kan ons de Satan niet volgen, alléén dáár zijn wij tegen zijn verblindenden en bedriegelijken invloed gewaarborgd. Alléén dáár blijven wij nuchter. Zooals het door een van onze broederen is uitgesproken: niet door den geest, maar door het bloed van Jezus Christus is de Satan overwonnen, en het Woord en de Geest getuigen van dit bloed.

Een eerste voorwaarde om in een gebedsleven te blijven, is het getrouw gebruik van de Heilige Schrift; gelijk niemand tot den Vader komt dan door den Zoon, zoo blijft ook niemand bij den Vader dan door den Zoon. Alleen Gods Woord geeft ons den Zoon, zooals Hij is in Zijn geheele werk. Evenals een gezond, frisch gebedsleven gebouwd is op de kennis van al datgene wat God gedaan, beloofd of gebonden heeft, op de kennis van alles, wat Hij ons van zijn wezen geopenbaard heeft in woord of daad, zoo voedt het zich ook uit de gedachten Gods, m. a. w. het gebedsleven steunt van het begin tot het einde op de Heilige Schrift en wordt door de Heilige Schrift gevoed. Wat in ons geestelijk leven zich niet aan de Schrift vasthoudt en zich niet door de Schrift rechtvaardigt, is inbeelding en zelfbedrog. Al onze levensbetrekkingen tot God, onze uit- en inwendige ervaringen, alles wat wij gelooven, hopen en leeren, moet de Heilige Schrift tot vast en onvoorwaardelijk richtsnoer hebben.

STOCKMAYER.

Des Heeren redenen zijn rein,
 Gelouterd zilver, zevenmalen!
 Al is de kandlaar zwak en klein,
 Gods woord zal straks alomme stralen,
 Een zegenende lichtfontein!

Gij Heer! zult tegen 't boos geslacht
 Uw trouwe kinderen behoeden!
 Wij schuilen bij Uw liefde en macht,
 Wanneer rondom de boozen woeden.
 Gezegend, wie Uw hulp verwacht!

10 AUGUSTUS.

Jezus zeide tot hem: „Zoo gij wilt volmaakt zijn, ga heen, verkoop wat gij hebt en geeft het den armen, en gij zult een schat hebben in den hemel: en kom herwaarts, volg mij!” Als nu de jongeling dit woord hoorde, ging hij bedroefd weg, want hij had vele goederen. Matth. XIX : 21, 22.

Had hij gehoorzaamd aan Jezus woord, wellicht ware hij, naast Johannes, een tweede „discipel, dien de Heer liefhad” geworden, een der vorsten in de nieuwere, hoogere wereld die Jezus kwam vestigen. Maar ach, hij ging weg, hij ging tot zijn goederen terug, bestuurde en genoot ze, — en stierf. Stelt Jezus dien jongeling niet een geheel buitengewonen eisch? een eisch, nauwelijks bij een zeer ver gevorderde billijk, maar toch zeker niet bij een eerstbeginnende op het pad des geestelijken leven? Want dat de eisch niet bij een eerstbeginnende werkelijk gemeend was, dat hij slechts diende om den jonkman te „beproeven of hij het wel waarlijk doen zou”, kunnen wij niet aannemen. Neen, de Heer eischt van hem niets anders dan van iedereen. Wij allen moeten ons inwendig, maar even werkelijk, van alles wat wij hebben, afscheiden zoodat wij er los van zijn, het opgegeven, van ons afgewezen, verkocht hebben. Eerst dan is het geestelijk leven reëel. Anders is het een gevaarlijke vertooning. Ja, gevaarlijk. Want waarom is het tooneel gevaarlijk? Omdat de toeschouwer gedurig voor iets edels en groots, dat hij daar op de planken ziet uitvoeren, in geestdrift geraakt, maar dan naar huis gaat zonder dat er iets uit volgt, zonder dat die geestdrift welke hem vervulde, zich in een daad omzet. Zoo wordt hij ten leste inwendig geheel onwaar. Evenzoo is het belijden

van Christus zonder daar bij komend offer des geheelen levens een hoogst gevaarlijke zaak, een vervalsching van denken en gevoelen, een krachteloos maken van het geheele bestaan. Een mensch die Jezus als den Christus naar de Schriften belijdt en daarbij een alle-daagsch, niet uit den dood opgestaan leven leidt, pleegt een onop-houdelijken zelfmoord in geestelijken zin; de krachtvol moderne mensch, die met het „christendom” naar de schriften geheel gebroken heeft, is een veel meer waar, aan zich zelf gelijk, wezen dan hij.

Maar wie brengt er ons toe, dat wij werkelijk ons zelve offeren, alles verkoopen wat wij hebben, en Jezus volgen? Niet het inzien van de ijdelheid en ellende van al het aardsche. Zoo meent het ten onrechte de Boeddhist. Neen, de liefde van Christus alléén kan het doen, als wij hem dagelijks aanzien, en daardoor leeren de hoogere wereld als de éénige ware te erken zooals zij zich in hem als de wereld van heiligheid en goddelijke liefde toont. Hij alleen kan ons ontheffen aan de aantrekking van het goede en schoone dezer aarde.

GUNNING.

De oude zuurdeeg moet verdwijnen!
 Christus laaft en voedt de Zijnen
 Na den langen hongersnood,
 Met het echte Hemelbrood.
 In den Heiland begenadigd,
 Worden we eeuwiglijk verzadigd.
 Hallelujah!

11 AUGUSTUS.

Wat uit het vleesch geboren is, dat is vleesch. Joh. III:6.

„Wat uit het vleesch geboren is, dat is vleesch;” al de arme kinderen van Adam komen zondig en geneigd tot het kwaad ter wereld, en daarom is voor ieder die wil ingaan in het Koninkrijk Gods, eene geheele vernieuwing noodzakelijk. Men moet geboren worden „uit Water en Geest;” want alleen wat „uit den Geest geboren is, dat is Geest.” God alleen kan dit werk volbrengen,

waaraan de natuurlijke mensch zelf geene behoefte gevoelt. Hij wascht ons van onze zonde door zijne genade die ons wordt voorgesteld onder het zinnebeeld van water, en Hij geeft ons zijnen Heiligen Geest, die ons, terwijl wij van nature dood waren, „levend maakt voor God.” De Heer gebruikt vele en velerlei middelen om de harten te vernieuwen dergenen die Hij tot zijne kinderen wil vormen. Sommigen worden plotseling bekeerd door eene oogeblikkelijke werking des Heiligen Geestes; bij anderen gaat het werk der bekeering langzaam voort, zonder dat zij misschien zelve kunnen onderscheiden wat de Heer in hen werkt; weér anderen hebben het voorrecht reeds in hun vroegste jeugd bekeerd te worden. Op welke wijze echter de Heer dit werk volbrengt, het blijft in zijn aard hetzelfde, en doet zich aan de gevolgen kennen: dit beteekent het woord van Jezus: „De wind blaast waarheen hij wil, en gij hoort zijn geluid, zoo is ieder mensch die uit den Geest geboren is.” Velen, zelfs onder degenen die zich Christenen noemen, hooren niet gaarne spreken over de noodzakelijkheid der wedergeboorte. Het is alsof het woord *bekeering* hen ergert. Zij beschuldigen van overdrijving of dweeperij degenen die hier groot gewicht aan hechten; zij verwijten dezen dat zij zichzelve boven anderen verheffen of over het hart huns naasten oordeelen, door onderscheid te maken tusschen bekeerden en onbekeerden. Vanwaar toch deze valsche en bedroevende meening, zoo niet daarvan dat degenen die haar aanhangen, zelve nog onbekend zijn met de eigenlijke wedergeboorte? De hoogmoed die van nature zetelt in 's menschen hart, belet hen zichzelve te zien zooals zij waarlijk zijn, en in eenvoudigheid deze zoo duidelijke en stellige verzekering des Heeren aan te nemen. Al dragen wij den naam van Christenen, al hebben wij een zeker behagen in de dingen Gods, ja zelfs een zekeren godsdienstigen ijver, zoo bewijst dit nog niet dat wij waarlijk bekeerd zijn, en dat ons hart geheel den Heer behoort. En zoo lang wij daaromtrent niet gerust kunnen zijn voor zijn aangezicht, moet ons het woord van Jezus tot Nikodemus, vreeselijk in de ooren klinken: „Tenzij iemand wederom geboren worde, hij kan het Koninkrijk Gods niet zien.” Geve die God, die ons allen genadig wil zijn, dat een iegelijk onzer uit den grond zijns harten met Paulus kunne zeggen: „Want ook wij waren eertijds onwijs, ongehoorzaam, dwalende, menigerlei begeerlijkheden en wellusten die-

nende, in boosheid en nijdigheid levende, hatelijk zijnde en elkander hatende. Maar wanneer de goedertierenheid van God, onzen Zaligmaker, en zijne liefde tot de menschen verschenen is, heeft hij ons zalig gemaakt, niet uit de werken der rechtvaardigheid die wij gedaan hadden, maar naar zijne barmhartigheid, door het bad der wedergeboorte en vernieuwing des Heiligen Geestes." MONOD.

Heer! dat ik oprecht beken
 Of ik door des Geestes werk
 Waarlijk weergeboren ben;
 Of ik draag zijn stempelmerk:
 Woorden baten niet, noch schijn;
 Weergeboren moet men zijn.

12 AUGUSTUS.

En de braambosch werd niet verteerd.

Exod. III : 2b.

Van waar komt het, dat juist die braambosch zoo branden moet, en wederom, hoe mag het komen, dat hij niettegenstaande den fellen gloed niet verteert?

Zoo vragen wij nog dikwijls, onwillekeurig ontroerd bij den blik op zoo oneindig veel lijden rondom ons en in ons, maar treden wij als Mozes Gods heiligdom binnen, een nieuwe openbaring ver-rast ons van Majesteit en Heiligheid aan de eene, maar ook van Genade en Trouw aan de andere zijde. Ja waarlijk, hier is de Heer in het vuur der beproeving, dat voor zijn aangezicht uitgaat om de zonden der zijnen te bezoeken, hunne verkeerdheid te louteren, hunne onreinheid te verteren; zijne openbaringen zijn tegelijk oordeelen, maar zijne oordeelen mogen tevens verlossingen heeten. In den vuurgloed komt Hij zelf met nederbuigende ontferming, om hunne ellende te zien, hunne tranen te droogen, hunne boeien te slaken, en in eeuwigheid blijft Hij gedachtig aan het verbond zijner genade. Ja, de braambosch moet branden want waar een heilig God met een zondig schepsel in aanraking komt, daar

kàn het niet gaan zonder bezoeken, louteringen, uitstralingen eener Majesteit, die nu eenmaal niets gedooft wat met hare innerlijke Heiligheid strijdt. Doch waar nu de gloed dezer Majesteit schittert, neen, daar verteert zij daarom niet wat haar nauwelijks schijnt te kunnen verdragen; de braambosch moet, maar kàn ook branden, ja groenen in de roode vlam, omdat God in haar is, als in zijn tempel van onverbrandbaar hout. Hij die het volk zijns eigendoms loutert, spaart en bewaart dat onvergankelijk leven, dat in Hem is gegrond en geworteld; Hij „behoudt zijn werk in het midden der jaren; te midden van den toorn gedenkt Hij des ontfermers”, en het laatste „grootte gericht” dat de laatste Godsman met aanbiddend zielsverrukken aan het einde der eeuwen zal zien, 't zal zijn een doorlouterde Godsgemeente, onsterfelijk groenend tot in de vlammen van den jongsten wereldbrand, „doorblaakt, maar niet verteerd”.

VAN OOSTERZEE.

Gij, Heere Christus, sta ons bij!
 Maak ons van elke zonde vrij!
 Doe ons Uw zegen erven!
 Geef starren in den donkren nacht!
 Schud ons de laatste sponde zacht,
 En help ons zalig sterven!
 Al klimt de nood,
 Al grimt de dood,
 Al schiet de Hel haar pijlen,
 Blijft Gij maar onze beukelaar,
 Dan zullen wij, door 't bangst gevaar,
 Uw Hemel binnenijlen!
 Dan davert eens ons jubelchoor,
 Hosanna! heel den hemel door!

13 AUGUSTUS.

Maar het water dat ik hem zal geven, zal in hem worden een fontein van water, springende tot in het eeuwige leven.

Joh. IV : 14b.

Elk kunst-enthousiasme, elk geloof dat op zinnelijke ervaring rust, is onverzadelijk en moet telkens vernieuwd worden, versche prikkels ontvangen. Want al wat uit onszelfen, nl. uit onze gevallen natuur, uit de laagte voorkomt, is niet ons eigen leven. Alleen het van Jezus ontvangene is ons eigen leven, het eigenlijk oorspronkelijke onzer natuur door hem hersteld. Hij geeft ons „water des levens”, de waarheid in haar reine krachtige hemelsche gestalte, niet een afgepast stelsel maar breed en heerlijk naar alle zijden spattende, als een in de zon vonkelende fontein. Ook niet een rustig bezit als eens voor al en voor goed verworven. Neen, hier is een onophoudelijk overwinnen van den dood door het onophoudelijk toestroomend leven. De dorst blijft, maar wordt tevens elk oogenblik gestild door het uit zalige diepte opwellend water; gelijk in een fontein elke druppel de aantrekking naar beneden wel in zich heeft, maar hij wordt steeds op hetzelfde oogenblik door de opheffende kracht naar boven gericht. Dat is de gestadige gemeenschap met den levenden Heiland. Een ander leven hebben wij niet: aan Hem hangt het elk oogenblik, en juist daarom is het onwrikbaar vast. En nog steeds werft zich de Heer zijn gemeente meest uit eenvoudige herders, argelooze Samaritanen: lieden aan wie niemand beteekenis toeschrijft of eere geeft. Zij echter leeren te „aanbidden wat zij weten”, omdat zij niet, gelijk de geleerdste buiten Christus, met de idee van God, maar met den levenden God zelve, die zich hun gegeven heeft; mogen omgaan. Hun spijs is de Heer zelf, gelijk de rank zich van den wijnstok voedt. De smart, de arbeid van het zaaien wordt onophoudelijk tot de blijdschap van het maaien, want hun blik is op den grooten Oogst, tot wien de velden reeds wit zijn. Eigenlijk zijn, gelijk de Heer zelf het tarwegraan is dat sterft om vruchtbaar te wezen, alzoo ook de kinderen des Koninkrijks zelve een zaad, een goed zaad dat in de groote aarde der wereld valt. Het zaad kan vruchtbaar zijn omdat het in zijn wezen verwant is aan de aarde, door haar kan toegeëigend worden gelijk

het wederkeerig zich die aarde toeëigent. Zoo is het tusschen de Gemeente en de wereld eveneens. Gods kinderen zijn bereid om in die aarde te vallen, te sterven en te herleven, omdat zij door Jezus weér natuurlijke menschen zijn geworden. Aldus is dan deze heerlijke geschiedenis van Jezus met de Samaritaansche en hare medeburgers een beeld van wat ten allen tijden geschiedt waar de Heer zich aan een eenvoudig, heilbegeerig hart als Bronwel van het water des eeuwigen levens kenbaar maakt. GUNNING.

Zoo wien het leven Christus is,
 Wie leeft op zijn getuigenis,
 Die kent gewis Gods rijksten zegen,
 Die gaat, met opgeheven hoofd,
 Vervuld van wat hem is beloofd,
 In vaste hoop het einde tegen.

14 AUGUSTUS.

Zalig zijn de armen van geest; want hunner is het koninkrijk der hemelen. Matth. V : 8.

Armoede van geest is de gelukkige gemoedsgesteldheid van hen, die waarlijk gering zijn in hunne eigene oogen, daar zij hunne eigene geestelijke ellende recht kunnen gevoelen. Zij weten dat zij niets zijn, niets bezitten en tot niets in staat zijn buiten Jezus Christus, en deze overtuiging stelt hen in staat elke vernedering te dragen zonder verbittering of gekrenkte eigenliefde te verraden. Zóó moesten wij allen zijn. Maar hoe verre zijn wij er meestal van verwijderd, zelfs wanneer wij oprecht onze ellende belijden! Hoe moeielijk toch kunnen wij het verdragen, dat onze broeders om ons over onze gebreken te onderhouden, zich beroepen op onze eigene bekentenis. In dezen zin zijn er vele armen, die niet arm zijn van geest, maar die helaas vervuld zijn van hoogmoed, van ontevredenheid, van verbittering, als meenden

zij recht te hebben op een beter deel in de wereld. Maar er zijn ook, Gode zij dank, rijken die geleerd hebben zichzelf gering te achten, bij al de zegeningen die God hun schenkt. De armoede van geest bestaat ook in het opvolgen van de les van Paulus: „Door ootmoedigheid achte de een den ander uitnemender dan zichzelf.” Hoe kan men dat in oprechtheid doen, zelfs tegenover de grootste zondaren? Alleen door te bedenken hoe, indien de genade aan ons geschonken, hun verleend ware, zij er misschien een veel beter gebruik van gemaakt zouden hebben dan wij. Zalig zijn de armen van geest, want God ziet met welgevallen op hen neder, Hij die „den hoovaardigen wederstaat, maar den nederigen genade geeft”, en zij zijn navolgers van Jezus die zachtmoedig was en nederig van harte. Eene heerlijke belofte is hun gegeven: „hunner is het koninkrijk der hemelen,” en gelijk wij gezien hebben beteekent deze uitdrukking het rijk der genade hier beneden, het rijk der heerlijkheid in den hemel. Het tegenwoordige leven wordt den nederigen ook verlicht door hunnen ootmoed, die hen gestadig tevreden doet zijn met hun lot en met hunne medemenschen; en hij die zich vernedert, zal na dezen verhoogd worden als hij in het bezit zal worden gesteld van zijn hemelsch erfdeel. „Hij heeft machtigen van de troonen afgetrokken, en nederigen heeft hij verhoogd; hongerigen heeft Hij met goederen vervuld, en rijken heeft Hij ledig weggezonden.” „Alzoo hebben de ellendigen onder de schapen, die op mij wachten, bekend, dat het des Heeren woord was.” Zalig dan, driewerf zalig de armen van geest. MONOD.

Zalig zijn de geestlijk armen,
 Hunner is Gods koninkrijk!
 't Onuitputlijk Godserbarmen,
 Maakt aan d' Englen hen gelijk;
 Uit zijn rijken overvloed
 Schenkt de Heer hun 't hoogste goed.

15 AUGUSTUS.

Met alle bidding en smeeking biddende te alle tijd in den geest.

Efez. 6 : 18.

Het gebed is het voornaamste stuk der godzaligheid. Een christen zonder gebed zou eene even zoo groote tegenstrijdigheid zijn, als wanneer men zeggen wilde: een levend mensch zonder adem. Die zou of niet levend zijn, of zou in eene zware bezwijming liggen, of den dood nabij zijn. Een waar Christen kan het bidden even zoo min nalaten, als een levend wezen het ademen, en hij bidt meer dan hij zelf weet. Want waarlijk: bidden en woorden prevelen, zijn twee zaken. Het laatste is gemakkelijk en alleen menschenwerk; het eerste is moeilijk en alleen door den Heiligen Geest mogelijk. Want bij hem die zóó bidt, is oprechtheid, een godsdienstige stemming, toevorzicht en geloof, dat God, niettegenstaande onze onwaardigheid, door Christus, onze God en Vader is. O! hoe naar waarheid zegt Augustinus: „Geef ons, o Heer! den Heiligen Geest, opdat wij om Hem nog meer mogen bidden.” Anders gaat het, zooals Jacobus zegt: „Gij ontvangt niet, omdat gij kwalijk bidt”, en zoo als God zegt: „ofschoon gij ook lang en veel badt, hoor Ik toch niet.” Daarentegen brengt een: „Heer! gedenk mijner,” door den Heiligen Geest gewerkt, een moordenaar na weinige uren in het Paradijs. Wel hem daarom, die met alle bidding en smeeking, gedurig bidt in den geest! Als het grootste ongelooft, als de allerdiepste kommer wordt ons het onvermogen om te bidden beschreven door hen, die ondervinding hebben van het leven van den inwendigen mensch. Wel hem, die bidden kan! Er is geen nood op aarde, waarvoor het bidden niet veel helpt, en in de grootste nooden kan alleen het bidden helpen. Van menschen moet dikwijls de lijdende zeggen, wat Job van zijne vrienden zeide: „Gij zijt altemaal ijdele troosters.” Maar van God heet het: „Hij wendt zich tot het gebed desgenen, die gansch ontbloot is en versmaadt hun gebed niet” (Ps. 102 : 18). „God is onze toevlucht en sterkte; hij is krachtelijk bevonden eene hulp in benauwdheden” (Ps. 46 : 2). Terecht zegt Augustinus: „Het gebed is Gode een offer, den mensch eene hulp, den duivel een geesel”. En een vroom man: „Dat gij,

o God! almachtig zijt, oneindig in vermogen, dat toonen ons de werken van Uwe almacht; maar het gebed zegt ons zelve, dat gij alle dingen vermoogt." De eerste Christenen knielden neder des avonds, en zij knielden neder des morgens, om God te bidden. Op dan! Bid steeds met alle bidding en smeeking in den geest. Klop met uwe gebeden aan de Godspoort! Die in de zon staat, wordt verlicht en warm, en wie tot God naakt, die zal door Zijne goedertierenheid beïmoedigd, door Zijn licht verlicht, door Zijne kracht gesterkt en door Zijnen troost verkwikt worden. ARNDT.

Wat gij in 't gebed verwacht,
 Wat gij van uw God mocht wenschen,
 Hoe onmogelijk 't is voor menschen,
 Grenzloos is Gods wondermacht.

16 AUGUSTUS.

Op dat jubeljaar zult gij ieder weerkeeren tot zijne bezitting.
 Lev. XXV : 13.

Het jubeljaar was oorzaak van groote vreugde voor de Israëlieten. De bedrukte schuldenaar was nu vrij. De slaaf wierp de banden af. Alle verbeurde eigendommen werden den eigenaren teruggegeven. De verdrukker mocht niet meer verdrukken. Geen dienstbare beefde meer voor de ruwe stem zijns meesters. De vroegere bezitter eischte den akker zijns vaders. De oude landpalen werden weer hersteld, en de vrijheid alom genoten. In elk huis, in elk hart was er bewustheid van uitkomst. Treurigheid en droefenis waren gevloeden. Zoo is er al geheele verlossing in Christus. Het evangelie is het ware jubelfeest in elke beteekenis. Wij zijn arme schuldenaren. Maar onze Heer heeft voldaan. Wij zijn gehoorzaamheid aan den wil van onzen Schepper verschuldigd. Onze tijd, onze krachten, onze genegenheden, al onze vermogens van ziel en lichaam, alles is Zijne. Het is ons toevertrouwd; en rentmeesters moeten getrouw wezen. Maar is het zoo? Het geweten doet ons verbleeken.

Elk uur getuigt van eene misbruikte gave. God is beroofd geworden. Het Zijne is Hem niet uitbetaald. Zijne goederen zijn verkeerd besteed geworden. Het te loochenen is dwaasheid. Onze schuld overtreft het getal der oogenblikken onzes levens. Maar de rechtvaardigheid moet rekenschap hebben. Daar is geen spotten met God. Zondaar! denk aan den dag waarop gij elke beschuldiging in het aangezicht zult moeten zien. Wat kunt gij aanbrengen, om die groote menigte van schuld uit te delgen? Bij u zelve is geene hoop. Uwe beste oogenblikken komen te kort aan den eisch van diezelfde oogenblikken. En al deedt gij heden al wat gij doen moest, het verledene heeft zijne onvervulde plichten, die niet te herstellen zijn. Gij zijt dus bankroetier. Wat hebt gij in te brengen, waarom zou de gerechtigheid u niet gevangen nemen? Maar luister, uw jubeljaar is gekomen. Christus heeft deze aarde bezocht met een schat in Zijne handen. Hij roept: zeg mij wat de rechtvaardigheid eischt. De schuld is groot, maar Hij is machtig te betalen. De schaal is zwaar geladen, maar Hij geeft Zijn verzoenend sterven daartegen over, en deze oneindige waarde overtreft alles. De rol van onverbiddelijke eischen is lang en zwaar. Maar Zijn bloed delgt elke beschuldiging uit. Hij raakt haar aan, en de bladzijde is witter dan de witte sneeuw. Alzoo zijn Zijne vrijgekochten vrij. Dat dan de geloovige roeme in Zijn jubeljaar. Geen schuld is onbetaald gebleven. Geen schuldeischer jaagt meer vrees aan, zonder 's menschen geld, en zonder eigen hulp is de betaling ten volle geschied door den grooten Borg Christus.

Het jubeljaar maakt de ketenen der slavernij los. Zoo ook bevrijdt Christus van alle banden en ketenen. Indien dan de Zoon u zal vrijgemaakt hebben, zoo zult gij waarlijk vrij zijn. Elke ziel, die buiten Christus is, is een arme slaaf. LAW.

O mensche! wiens begeert' hier nimmer word versaed,
Denkt immers op Uw eijnd, als alles hier moet blijven,
Behalven d'edle schat der ziel, die met ons gaet;
En wilt dit soo in 't hert, als op Uw grafkleed schrijven!

17 AUGUSTUS.

Toen werden kinderkens tot Hem gebracht, opdat Hij de handen hun zou opleggen.

Matth. XIX : 13a.

Doet hetgeen gij hier ziet dat den Heiland welgevallig is: Brengt de kinderkens tot Hem, opdat Hij ze aanrake, Zijne liefde toone, Zijnen zegen; den hoogsten zegen geve; Uwe kinderkens, Christelijke ouders! uwe kinderkens, Christelijke Gemeente! Christelijke Menschlievendheid! het kroost dat gij u aantrekt. Denkt niet dat gij voor hen iets gedaan hebt, iets voor hen doet, zoo lang gij dit verzuimt. Het geschiedt; o gij weet hoe het geschiedt; het geschiedt door hen aan Hem op te dragen in het gebed; het geschiedt door hen te laten doopen in zijn naam; het geschiedt door hen Hem te leeren kennen; door aanwijzing, opvoeding, voorbeeld. Dit geschiedt bij voortdoring door het gedurig gebed. O bidt voor de kinderkens, bidt veel voor hen, Gemeente van Christus! Ouders! volhardt in den gebede voor uw kroost! Bidt niet slechts voor hen bij plechtige gelegenheden, of in dagen en tijden van zorg of nood, maar zegt dagelijks van hen tot uwen Heiland: „Och, dat zij mochten leven voor uw aangezicht! „Bidt dat Hij ze moge aanraken”, aangrijpen, in het harte tasten, tot Zich trekken. Bidt dat Hij ze „omvange met zijne armen”, drukke aan zijn hart, het kloppen van dat goddelijk hart gevoelen doe. Bidt dat Hij ze „de handen oplegge”, ze bekwame voor het godsrijk, ze toewijde aan zijn dienst en eer; dat Hij ze zegene met de invloeden van Zijnen Geest. Bidt, bidt vuriglijk, ootmoediglijk, onophoudelijk dat Hij u heiligheid geven moge om ze tot Hem te brengen door onderwijzing, opvoeding, voorbeeld. Christenen! onderwijst de kinderkens, en dat als christenen. Leert hen Jezus kennen; Jezus in zijn leven, Jezus in zijn lijden, Jezus in zijn dood en opstanding, Jezus in zijn liefde, ook voor hen, uitdrukkelijk voor hen. Voedt hen als christenen op. Leert hen Jezus gehoorzamen en hunne ouders om Jezus wil, en naar Zijn voorbeeld. Dat zij uwe liefde tot Jezus, uwe behoefte aan Jezus, uwe navolging van Jezus voorbeeld zien. Neen, gij kunt hen niet tot Jezus

brengeu zonder hen van Jezus te spreken, maar nog minder zonder met hen te gaan.

BEETS.

U God en Heer! zij eeuwig eer,
 Wij roemen Uw genade;
 Ontfermend slaat Gij ook ons zaad,
 Om Jezus' offer gade.

Uw zondaarsmin stort blijdschap in,
 En lust, en moed, en krachten:
 Der oudren plicht, hoe zwaar, wordt licht
 Voor hen die op U wachten.

Wil ons beleid met waakzaamheid
 Ons kroost Uw zegen geven:
 Zoo zullen zij, zoo zullen wij
 U hier en eeuwig leven;

18 AUGUSTUS.

En gij weet dat hij geopenbaard is, opdat hij onze zonden zou wegnemen.

1 Joh. III : 5.

Hij heeft moeten sterven met ons en voor ons, opdat de eeuwige kracht zijns levens openbaar zoude worden als eene kracht die onzen dood overwint. Onze menschelijke wereld, door zonde en dood beheerscht, heeft hem als moeten omsingelen en belegeren, op hem moeten aandruischen, eerst met al hare verleidingen, dan met alle hare verschrikkingen, opdat zoude blijken dat in waarheid zijn heilig en eeuwig leven onverwoestbaar is en onverwelkelijk, maar ook tevens mededeelbaar, mededeelbaar aan menschen, de levenskracht der wereld. Als zoon des menschen is hij verzocht en heeft hij geleden en is gestorven. Maar die zoon des menschen was de Zoon Gods, die voor de verzoeking niet kan bezwijken, die

in het lijden de zaligende gemeenschap met den Vader niet verliest, die in den dood zijn leven niet prijs geeft.

Zoo is hij geopenbaard om de zonden weg te nemen alleen door zelf in de zondige wereld zonder zonde te zijn. Geene zonde is in hem, zegt de Apostel met nadruk om te verklaren hoe hij de zonden wegneemt. Geene zonde is in hem: 't zegt niets als wij hier moesten denken aan eene Godsverschijning, dat er toch in God geene zonde is 't behoefde immers niet gezegd te worden. 't Zegt veel, 't zegt alles, als wij ons voorstellen den strijd, het lijden van den Zoon des menschen in de wereld en letten op zijn eeuwig onwankelbaar recht. O! vrij mag het beweerd worden, dat geen mensch alzoo verzocht is geworden als deze Zoon des menschen. Geen mensch heeft deze tegensprekingen te verduren gehad; geen mensch was zoo vreemd in de wereld en voelde zich daarin zoo weinig te huis, als deze zoon des menschen, en geen mensch had dit besef van kracht noch dit bewustzijn van onschuld. Al wat hij ondervond was de tergendste onrechtvaardigheid; geen mensch had zooveel redenen om aan God te twijfelen, geen mensch zooveel aanleiding om zich van God los te scheuren en tegen God te verheffen als deze zoon des menschen.

Maar geene zonde is in hem. In den verpestten dampkring bleef hij onbesmet: in de booze wereld bleef hij heilig. Wat zeg ik? waar deze wereld slechts zonde en dood ademde, geloofde hij aan hare toekomst, bleef hij haar liefhebben en deelde haar zijne liefde mede. Zijn geloof heeft ons behouden, want door dat geloof liet hij ons niet los, hield vast 'aan ons toen wij hem verwierpen, en keert weder tot den Vader, niet alléén, maar met de zondige wereld die hem doodde, die hij liefhad en wier vloek hij droeg, in zijn hart.

DE LA SAUSSAYE.

Uw trouw heeft nooit bedrogen:
 Uw wijsheid kent geen perk;
 Uw waarheid feil noch logen;
 Uw kracht geen kracht zoo sterk;
 Uw heiligheid geen vlekken;
 Uw schoonheid geen gebrek;
 Uw grootheid, klaar 't ontdekken,
 Geen oorsprong noch bestek.

En blijft ge alleen verzadigt,
 Vernoeft met zooveel goet?
 O neen, gij begenadigt
 Ons met dien overvloed.
 Uw wijsheid, trouw en waarheid,
 En wat Uw grootheid vat,
 Schenkt door Uw licht ons klaarheit;
 Verrijkt ons met Uw schat.

19 AUGUSTUS.

**„Door ootmoedigheid achte de een den ander uitnemender dan
 zich zelve.”**

Philip. II : 3.

Ootmoed is met recht de dochter des geloofs, en de moeder der tevredenheid genoemd. Luther noemt haar: eene zeldzame deugd, een zoo engelachtig kleed der menschen, dat zij wel een geheimenis Gods mag genoemd worden. Zij is eene ingewortelde genade, waaruit de zoete vrucht der lankmoedigheid, geduld, liefde, blijdschap, vergevensgezindheid en tevredenheid opgroeien; zij is de eenig gunstige bodem voor de aankweeking van alle Christelijke deugden. Ootmoedigheid ontnemt aan den mensch de zelfzucht en brengt de genade te voorschijn, die van zelfliefdie vrijmaakt; zij is de sluier, die den rijken opschik van een Christen moet verbergen. Ootmoed maakt den mensch geschikt, om al wat in de Heilige Schrift vervat is, als waarheid aan te nemen, bevordert gebed en dankzegging en maakt dat ieder, die in droefenis verkeert, kan zeggen: „Hij is de Heer, Hij doe wat goed is in Zijn oogen!” De zegen die uit deze onschatbare begenadiging voortvloeit, is groot; hij houdt staande in droefheid, brengt geduld aan, is Gode welgevallig, die het tegenovergestelde, den hoogmoed haat en dien wederstaat, en tegen dien strijd voert met alle macht. Ootmoedigheid bewaart voor de list des Satans, houdt ons ten onder in ons gevoel van eigenwaarde, herinnert ons, van wien wij ieder onzer gaven hebben ontvangen, en maakt ons ijverig om ons zelve Hem geheel toe te wijden, van

wien alle goede gave en alle volmaakte giften komen. Als God daarom in den mensch Zijn paradijs weder wil herstellen, zoo voert Hij hem eerst door het dal van den ootmoed. Het middel van onzen kant om die wenschenswaardige genade te verkrijgen is: de majesteit en reinheid van Jehova te beseffen, haar onze geringheid en schuld tegen over te stellen en ons met heilige mannen van den ouden tijd, met de Aartsvaders, Profeten en Apostelen te vergelijken. Dan moeten wij zeer zeker ons slechts dwergen tegenover hen erkennen. O Heer! bij den aanblik Uwer macht, Uwer heiligheid, Uwer genade is alle gevoel van eigen waarde, hetzij nog zoo geheim en zacht, in het dal van mijn niets verslonden, en in alle eeuwigheid verslonden. In dit Uw licht toont Gij mij aan mijzelfen, wat ik ben en wat ik was, van waar ik kwam en waarheen ik verdwaalde. Aan mijzelfen overgelaten, ben ik niets als zwakheid en gebrek. Maar als Gij mij weder aanziet, zoo stort mij Uw blik nieuwe kracht en vreugde in mijn hart. O! laat mij dan wassen in ootmoed en ieder ander hooger achten dan mij zelve; met Paulus altijd denken en gevoelen, gelooven en spreken; „ik ben de voornaamste van alle zondaren; waar echter de zonde overvloedig is geworden, daar is de genade veel meer overvloedig geweest.”

ARNDT.

Wanneer de hemel geeft zijn zegen
 Van eenen schoonen zomerregen
 Zoo vloeit die gaaf wel overal;
 Maar al wat hoog is en verheven
 Daar komt het water afgedreven;
 En stroomt naar 't allerlaagste dal.

Dat is wat schoons om mij te leeren;
 Zoo vloeit de milde Geest des Heeren
 In 't needrig en ootmoedig hert;
 O nederigheid, zoo hoog te roemen;
 Wat draagt Uw grond al schoone bloemen,
 Och, of mijn berg een diepte werd!

20 AUGUSTUS.

Doorgrond mij o God! en ken mijn hart; beproef mij en ken mijne gedachten. En zie of bij mij een schadelijke weg zij, en leid mij op den eeuwigen weg. Ps. CXXXIX, 23, 24.

Iemand sprak de waarheid toen hij zeide: „Wij doen uit eigenliefde evenzeer ons best, onze harten voor ons zelve als voor anderen te verbergen, en wij slagen hierin meestal goed, en zoo wij al niet altijd den eersten rechter, ons geweten, in deze onze eigene zaak kunnen misleiden, is echter onze eigenliefde, die oudere rechter in hooger beroep, altijd bereid het vonnis wederrechterlijk te vernietigen. Daar wij nu zoo zeer tot zelfbedrog geneigd zijn, laat ons daarom dan ook werkzamer op elke waarschuwing en berisping acht geven, daar zij ons juist het gevaar waarin wij ons bevinden kan aantoonen. Vele kooplieden maken bankroet door hunne boeken te verwaarloozen, maar die dikwijls zijne rekening opmaakt, zal met den waren toestand zijner eigene zaken bekend blijven en elke gewaagde onderneming vermijden. Geen schip verongelukt door overmaat van zorg des kapiteins in het nemen zijner hoogte en breedte, maar de weeklagende zee geeft menig treurig getuigenis van het lot van zorgelooze zeelieden, die hunne kaart vergeten, en alzoo in hunne brooddronkenheid tegen klippen aan zeilen, die zij anders zeer gemakkelijk hadden kunnen vermijden. Laat ons niet slapen gelijk de anderen, maar ons zelve tot volhardende waakzaamheid opwekken door met allen ernst te bedenken, dat, zoo wij ten laatste ons in onzen zielstoestand bedriegen, de dwaling voor eeuwig onherstelbaar is. Zoo hier een veldheer een veldslag verliest, hoopt hij die nederlaag door eene latere overwinning te herstellen, maar ontgaat ons hier in den strijd des levens de overwinning, dan is onze nederlaag eeuwigdurend. De bankroetier troost zich met het vooruitzicht van zijnen handel op nieuw voort te kunnen zetten bij een gunstigen keer des fortuins, en dat zijne ijverige pogingen met zijne nog toereikende middelen zullen gezegend worden, ja hij hoopt zelfs nog rijk te worden en zijn huis met verborgene schatten te vervullen; maar wordt hij bankroetier in eene andere wereld, zonder God, zonder Christus, zonder hope, dan moet hij voor eeuwig, zonder eene penning te be-

zitten, vruchteloos met bedelaarslippen smeeken om een enkelen droppel water als aalmoes om in de pijn der helle zijne brandende tong te verfrisschen. Hoe hooger de plaats ware waarop wij sliepen, des te ontzettender zou onze val zijn. Onttroonde koningen, bedelende vorsten, van honger stervende edellieden zijn wegens hunnen vorigen staat van invloed en grootheid veel dieper te beklagen; evenzoo zullen verlorene belijders eenen zeer droevigen voorrang van veroordeeling hebben, juist omdat zij zich eenmaal rijk en verrijkt achtten. Wanneer wij het grootste aantal van zulke belijders onzer tijden nagaan, die gelijk eene effene maar ondiepe zee nauwelijks de rotsen van schijnheiligheid bedekken; wanneer wij het betreurenswaardig aantal afvalligen overzien, die nog onlangs de voortreffelijkste leden der kerk waren, zouden wij dan niet onze stem als een bazuin verheffen en met al onze macht de menschen bezweren, dat zij zich van hunne gronden van vertrouwen toch goed verzekeren, opdat hunne gronden niet bevonden worden slechts zandgronden te zijn geweest, wanneer voor hen niets anders meer zal overblijven dan wanhoop, en dat het voor eenige herstelling voor eeuwig te laat is. O tijd van belijdenis, werp u zelven heden in den smeltkroes der beproeving! O natie van vormbelijders, zorg dat gij voor den vorm den Geest Gods niet verwerp! O lezer! laat een iegelijk onzer toch grondig zijn eigen hart doorzoeken!

SPURGEON.

Onderzoek dan Uw harte,
 Peil Uw doel, ken Uw wegen,
 Ja doorzoek het gedurig,
 't Is gewis U tot zegen.
 't Zal geen blijdschap U schenken
 Als gij voelt hoe Uw zonden,
 Dan als distels en doornen
 't Harte scheuren en wonden;
 Maar 't bereidt u gewis tot dat zalige lot,
 Dat de heilzame vrucht is der droefheid naar God.

21 AUGUSTUS.

Heiligt U; en komt met mij ten offer.

1 Sam. XVI: 5.

Het woord heiligheid baart achting en ontzach, zoodra men het hoort; hoe heerlijk hoe ontzachtlijk is hij dan die waarlijk heilig is? Heiligheid is niet iets uiterlijks, is niet slechts het kwade te laten en het goede te doen; maar heiligheid heeft woonplaats in het hart, dat alle zonden, zonder uitzondering, haat en ontvliedt en alle deugden zonder onderscheid bemint en beoefent. Van hoedanige gestalte de heiligheid des harten is, en hoe uit die gestalte heilige daden voortvloeien, kan niemand recht verstaan dan die zelf in zulk eene gestalte is, daar geene deugd goed gekend wordt, dan door dengene die haar beoefent. Daar heiligheid het Beeld van God is, hoe zou dan iemand heiligheid kennen die God niet kent? Als God zijne uitverkorenen nu overgebracht heeft in den staat der kinderen Gods en hun hoofd volmaakt en borg voor hen gesteld heeft, zoo hernieuwt hij ze waarlijk naar Zijn Beeld; zij doen den nieuwen mensch aan die vernieuwd wordt tot kennis, naar het evenbeeld desgenen die hem geschapen heeft.

Den nieuwen mensch . . . die naar God geschapen is, in ware rechtvaardigheid en heiligheid. Zoodat de heiligheid een uitdrukkel is van de zuiverheid Gods en eene gelijkvormigheid met God. Zijt heilig, want Ik ben heilig.

God geeft hun een wonderbaar licht in de ziel. „Verlichtende de oogen des verstands.” Verlichting der kennis der heerlijkheid Gods in het aangezicht van Jezus Christus. In dit licht ziet de ziel God, zijne volmaaktheden, dat hij door zich zelve waardig is, dat alle verstandige schepselen al hun genoegen, blijdschap en liefde in Hem stellen, en zich in alles naar zijn wil in alle volvaardigheid schikken. Meteen ziet de ziel, dat God zoo goed is geweest dat hij niets nevens den mensch wil, 't zij hem eenig lijden toe te zenden, 't zij hem iets te gebieden; de geheiligde ziel behoeft geen reden meer om zich daaraan te onderwerpen, en dat te gehoorzamen, daar het de wil van God is, maar zij ziet evenwel dat de Wet heilig, het Gebod heilig, rechtvaardig en goed is.

Al de genegenheden die te voren als onbesuisde paarden naar

verstand en wil niet luisterden, maar vooruit liepen, ja verstand en wil bedrogen hebbende, tot zich neigden, die worden in hunne plaats hersteld om te gehoorzamen, en die worden door dat inwendige leven gaande gemaakt om intrek en neiging te hebben tot den wil van God; het geheele lichaam wordt dienstbaar, al de leden worden wapenen der gerechtigheid, zij dienen de geheiligde ziel, niet alleen om uit te werken hetgeen zij wil, maar oog en oor geeft gedurig stof tot voedsel van het geestelijk leven; ziet zoo wordt door het licht de duisternis verdreven, door het leven de dood verslonden, door de heiligheid en schoonheid de zondige mismaaktheid weggenomen.

à BRAKEL.

Als de levensstormen woeden,
 Om mij heen, op zee of land,
 Dan zal ik mijn toevlucht zoeken
 In de schaduw van Gods hand.

22 AUGUSTUS.

Voorts broeders, zijt blijde.

2 Cor. 13 : 11.

Daar alles in Gods Woord zijn grond vindt in de liefde Gods, zoo wijst het ons alles op het einddoel dier liefde: eeuwige, volkomene vreugde en zaligheid voor de door Jezus Christus met God verzoende en door Zijn Woord en Geest geheiligde wereld, opdat eenmaal alle onvergankelijke en reine vreugde mede zou werken daartoe, dat Hij door allen als de eeuwige Liefde erkend en aanbeden worde. Als de mensch dezen grond, de liefde erkent en Zijn doel om allen gelukkig te maken, doorziet, dan zal hij God en Zijn Woord leeren liefhebben en hij zou voor altijd gelukkig zijn, als hij niet in eene wereld leefde, waar zoovele invloeden van buiten op hem werken en waar hem zooveel kan overkomen, dat hem aan Gods liefde doet twijfelen; of als er niet, wat nog veel meer zeggen wil, in zijn eigen hart zoo vaak booze bedenkingen opkwamen,

die zijn geluk kunnen bederven. Maar de eeuwige liefde laat het er niet bij blijven, dat zij den menschen zooveel zaligs en heerlijk belooft, zij vermaant hen ook uitdrukkelijk overal tot blijdschap, gebiedt hen blijde te zijn, stelt hun de blijmoedigheid voor als een heiligen plicht dien zij moeten betrachten om tot het ware gemeenschapsleven met den Heer te geraken. Zij moeten er naar streven om ontvankelijk te zijn voor vreugde, opdat zij zich altijd zouden kunnen verblijden over de vreugde, de liefde en de opgewektheid van anderen, en eene bron van liefde en blijmoedigheid in zichzelf aankweeken, om ook hunne omgeving tot eene voortdurende opwekking, tot blijdschap te zijn. De vreugde is een uitvloeisel van de liefde: tracht slechts naar eene heilige, ootmoedige, verschoonende liefde en gij zult meer en meer ondervinden hoe heerlijk het is, de vreugde van anderen te deelen en zelf blijdschap rondom u te verspreiden.

Zoo willen wij dus onszelf vermanen en zeggen zijt blijde! God verlangt dat gij vreugde zult smaken; zorg slechts dat gij nog ijveriger dan vroeger uw eigen beletselen tot vreugde uit den weg ruimt, uw hoogmoed en eigenzin, wraaklust en heerschezucht, toorn en haat, argwaan en jaloerschheid, uw afgunst en uw hangen aan de dingen der wereld en alles wat u hindert om een leven van liefde te leiden.

MENKEN.

Waan toch niet dat 's Hemels zegen
 Door het bidden wordt verkregen,
 Als een ontevreden hart
 Tegenworstelt aan de smart.
 Als men met een morrend klagen
 Tegen 's Hoogsten welbehagen
 't Wrevelig gemoed verzet,
 Noem dat bidden geen gebed!

23 AUGUSTUS.

Sprekende onder elkander met psalmen en lofzangen en geestelijke liederen, zingende en psalmende den Heere in uw hart.

Efez. V : 19.

Zingt en psalmt! niet waar hoe vroolijk klinkt dat! En waarlijk niet anders is het ook gemeend, daar immers het christendom enkel vrede en vreugde is in den Heiligen Geest. Moeten niet de lippen van al degenen, die dat begrepen hebben, vol lofzangen zijn, en alle harmoniën der edele musica dien zang begeleiden? Daarom vermaant de apostel: Zingt en psalmt den Heer! Wanneer hij er echter bijvoegt: „in uwe harten,” zoo is het volstrekt niet zijne meening, welke sommige dweepers en kettters voorstonden, dat er slechts eene inwendige muziek mag zijn. De apostel weet zeer wel dat de mond overvloeit van hetgeen, waarvan het hart vol is. Maar hij bedoelt dit, dat gezang en muziek niet maar de ooren mogen streelen en een aesthetisch genot opleveren, neen uit het hart moet ons lied voortkomen; het moet uitdrukking geven aan den vrede, de vreugde, den dank, de liefde, de hoop welke wonen in het diepst der ziel. Niet het oor alleen, maar de geheele inwendige mensch moet daardoor verkwikt worden, opdat lichaam en ziel zich verblijden in den levenden God. Wat in het hart sluimert als gevoel, waakt dikwerf plotseling op en wordt tot eene klare gedachte; gedachten en gevoelens ontworstelen zich echter aan de innerlijke stilte en worden tot een luid uitgesproken woord. Het woord van den overgelukkige wordt tot een gedicht, en het gedicht wordt een harmonisch gezang, waaraan de muziek haar klanken paart. Zóó moet het gaan!

Het is waar, niet alleen den Heiligen Geest bewijst de muziek haar diensten, maar ook aan den onheiligen geest. In liederen is heil, in liederen is vergift. Niet alleen de heilige geestdrift, neen ook zinsbedwelming en zinnelust, haat, toorn, wellust en allerlei zondige hartstochten kunnen door lied en gezang worden opgewekt. De reformatie had haar liederen, op welker vleugelen zij van stad tot stad, van land tot land gedragen werd, maar de revolutie had

ook haar lied. Te Efezus zag het er in den tijd, toen Paulus opwekte tot zingen en psalmen, met muziek en zang recht droevig uit. Wat toen bij drinkgelagen en braspartijen, in schouwburgen en op de straten gezongen werd, was voor een groot deel zeer onkiesch en onrein, en strekte om den zinnelijken lust te prikkelen en op te wekken. Daarom evenwel schrijft Paulus niet: „Onthoud u van de muziek.” Omgekeerd, de edele gaven, die door de wereld zoo veelvuldig ontheiligd en in den dienst der zonde worden aangewend, moeten door de discipelen van Christus weder geheiligd en in den dienst van God gebruikt worden. Hij noemt psalmen, lofzangen, geestelijke liederen. Onder eerstgenoemden hebben wij zeker wel gedichten en gezangen te verstaan in den geest van de oud testamentische psalmen, die echter met den geest van het nieuwe verbond moeten vervuld worden. Wat lofgezangen (hymnen) zijn, is voor ieder duidelijk. De liederen waarvan hij het laatst spreekt, zijn eigenlijk gezangen van wereldschen inhoud (oden) die echter het evangelie voor zich veroveren en in geestelijke liederen herschep-
pen moet.

. Zoo mogen wij Nederlandsche christenen, deze apostolische vermaning ook wel ter harte nemen. Waarom zou ons volk niet meer worden wat het geweest is, een volk van gezang en poëzie? Wee een volk, dat niet meer jubelt en zingt! Dan is zijn aard bedorven. Uit ouden en nieuwen tijd hebben wij overvloed van kerkelijke en geestelijke liederen, zij hebben tot instandhouding van het geloofsleven meer bijgedragen dan alle leerredenen. Mochten wij dezen kostelijken schat, wél bewaren, gebruiken, aankweeken! Hoe veel rijker zou het innerlijk leven der menschen zijn, indien wij in onze geestelijke liederen uit den eersten en jongsten christentijd meer te huis waren. Maar zullen wij loven, danken, zingen en juichen, dan moet men eerst weten, wat iemand *doet* zingen: dat men het verrijzen der zon, die ons toelacht, namelijk onzen Heer Jezus Christus heeft gezien, en een burger is geworden van het rijk, waarin vrede en blijdschap eeuwig wonen. Eerst moet alles uit den weg worden geruimd, wat ons belet te zingen, omdat het staat tusschen ons en de heilige Christuszon, een iegelijk onzer weet wel wat dit is. Eerst moet daar binnen in ons de hemelsche liefde geboren zijn, die de sprinkader is van alle vreugdeliederen en harmoniën. Zoo, terwijl de oude mensch nog altijd sterft en

de nieuwe opstaande is zal ons lied, onze eeuwige psalm geboren worden.

FUNCKE.

Gij, Jezus! lust van 't leven!
 Mijn vreugde en zaligheid!
 Hebt U aan mij gegeven:
 Uw gunst mij toegezeid:
 Ei! stier mijn zangvermogen,
 Hoe dof en zwak het zij!
 'k Wil in mijn lied verhoogen
 Uw liefdes heerschappij.

Ik heb te lang gezwegen;
 Te dwaas mijn vreugd gesmoord;
 Maar nu, tot zang genegen,
 Heeft mij Uw kruis bekoord;
 Heb ik geene Englenlippen,
 Geen drift van hemelgloed;
 De tonen, die me ontglippen
 Keurt Uwe liefde goed.

24 AUGUSTUS.

En God schiep den mensch naar zijn beeld. Gen. 1 : 27.

„Laat ons menschen maken, naar ons beeld, naar onze gelijkenis:” met dit almachtig scheppingswoord leidde de Schepper den mensch de schepping binnen, om juist hierdoor haar sieraad en kroon te zijn. Gelijk de dauwdroppeel in den bloemkelk de zonnestraal opvangt en weerkaatst, zoo moest het heilige wezen Gods in de menschelijke ziel zich afspiegelen, en dezen glans zijner heerlijkheid door haar op de gansche schepping terugkaatsen, opdat zij in hare kroon als het evenbeeld Gods, met vernieuwde pracht en schoonheid zou te voorschijn treden. Het diepste, het innigste wezen van God is zijne heilige liefde; en eene straal dier liefde heeft de Schepper in den mensch doen vallen, opdat hij in het volle bezit dier liefde zijne zalige bestemming zou vinden.

Gelijk het morgenrood aan de opkomende zon, zoo gaat ook

altijd aan de liefde de vrijheid vooraf, en slechts onder haar geleide neemt zij overal, waar zij zich eene woonstede vesten wil, haren intrek. De liefde is het goddelijkste, als een hemelsch mysterie zweeft zij door de schepping rond. Tot in haar hart kunnen wij nimmer doordringen, zoolang wij slechts door een spiegel in eene duistere reden zien. Wat wij van haar waarnemen, schijnt ons als een onverklaarbaar wonder toe. Door haar zien wij tegenstrijdigheden samengesmolten; wat elkander anders uitsluit, in overeenstemming gebracht, maar de band der vereeniging ligt verborgen in eene diepte, die geen menschelijk oog kan peilen. Zoo openbaart zich de liefde als algeheele overgave en verknochtheid aan het geliefde voorwerp, en toch leeft de liefde slechts in de ware en volkomen vrijheid. Schuw wijkt zij terug, als haar ook maar de geringste dwang wordt aangedaan; ja gesteld zelfs, dat God zelf de liefde wilde afdwingen, ook dan zou zij moeten wijken; in de liefde beperkt God zijne almacht; zelfs tegenover haar doet de liefde van haren aard geen afstand. Want God is de liefde en slechts in de liefde blijft God.

DALTON.

Gij zaligt Uw bemidders,
 Bemint ze als U gelijk,
 En kroont ze, als overwinners
 Met glori in Uw rijk.
 Wie zou met hart en zinnen
 O Jezus, U niet meer
 Dan 's werelds schat beminnen,
 Zo rijk, zo mildt van eer?

 25 AUGUSTUS.

En gij zijt in Hem volmaakt, die het hoofd is van alle overheid en macht.

Col. II : 10.

Wij zijn volmaakt zonder menschelijke verdiensten want onze eigene werken zijn een wegwerpelijk kleet. Hoe velen zijn er, die, terwijl zij zich het harnas tegen het pausdom aangorden; zijn beginselen in hunne eigene gemoederen huldigen. De ware kracht des paus-

24*

doms is gelegen in dat steunen op onze eigene werken, en in Gods oog zijn de vorm-en wettische belijders verachtelijk, en al zijn zij ook leden eener rechtzinnige kerk, in Gods oog zijn zij slechts openbare volgers van den Antichrist.

Broeders! laat ons toezien, dat wij alleen steunen op de gerechtigheid van Jezus, dat Hij alleen alles in allen zij! Laat ons nimmer vergeten, dat zoo wij in Hem volmaakt zijn, wij alleen in Hem volmaakt zijn! Terwijl wij naar heiligmaking streven, laat ons zorgen, dat wij aan het volmaakt werk van Jezus toch niets toevoegen. Het kleed der gerechtigheid, dat de natuur spint en weeft, is een te broos maaksel om den adem des Almachtigen te kunnen verdragen. Wij moeten daarom alles wegwerpen, schepselendaden moeten nimmer als helpers der goddelijke voldoening beschouwd worden. Wij willen heilig zijn gelijk God heilig is, maar wij vreezen nog altijd dat de groote gerechtigheid, die de onze bij toerekening is, daartoe niet algenoegzaam is. Neen, hoe ook door allerlei zonden bezoedeld, wij weten dat wij nochtans zoo volmaakt in Jezus zijn, dat wij onmogelijk volmaakter kunnen zijn, zelfs dat wij in Hem even heilig en verheerlijkt zijn, als de geesten der volmaakt rechtvaardigen. Alzoo volmaakt in den Godmensch gezegend, hoe moet alle ongeloof ons beschamen, hoe moesten wij ons aanbidgend over zulk een heerlijk voorrecht verblijden! O geloovige! Aanschouw u zelve. Zie! gij zijt „volmaakt in Christus Jezus.” Dat uwe zonden u in uw geloof in de algenoegzaamheid van Jezus niet doen wankelen! Gij zijt met al uw bederf altijd in Hem, en dus volmaakt. Gij hebt niets anders noodig dan hetgeen in Hem is. In Hem zijt gij in dezen zelfden oogenblik volkomen rechtvaardig, in Hem volkomen rein, in Hem een voorwerp van Gods gunst en Gods eeuwige liefde. Zooals gij zijt, en waar gij ook zijt, altijd en overal zijt gij volmaakt in Hem. Hoe zwak, hoe ontrouw, hoe vol vrees en ellendig en onstandvastig in u zelve, in Hem zijt gij alles wat God van u begeeren kan, uwe ongerechtigheid is door het kleed zijner gerechtigheid bedekt en aangenomen, in Hem is uwe kracht volmaakt, in Hem uwe veiligheid zeker, in Hem uw hemel gewis, verblijd u dus, want gij zijt „in Hem volmaakt.” Zie op uwe eigene nietswaardigheid en wees ootmoedig; maar zie tevens op Jezus, uw grooten plaatsbekleeder, en verheug u. Wees niet zóó bezorgd over uwe eigene verdorvenheden, dat gij het kleed zijner vlekkelooze

reinheid, die Hij aan u gegeven heeft; zoudt vergeten. Verdiep u niet zóó over uwe natuurlijke armoede, dat gij de oneindige rijkdommen, die Hij u geschonken heeft, uit het oog zoudt verliezen. Gij zult u voor eene menigte kwellingen behoeden, zoo gij kunt leeren over u zelve te denken als in Hem zijnde, en als zijnde door zijne heerlijke genade aangenomen in Hem, als zijnde volmaakt in Jezus Christus.

SPURGEON.

Ja, Jezus! 't is Uw werk, Uw lust,
 En de eer van Uwen Vader,
 Dat ik, ten oorlog uitgerust,
 Hoe 't stormen moog', de blijde kust
 Van 't erfland veilig nader.

Al wat ik van Uw hand genoot,
 Is door Uw dood verworven:
 Ai, draag mij verder in Uw schoot!
 Mijn leven toon, dat Gij den dood
 Aan 't kruishout zijt gestorven!

26 AUGUSTUS.

Hij zal zwijgen in Zijne liefde.

Zeph. III : 17.

In tijden van beproeving, lijden en smarte, kan het stilzwijgen des Heeren den geloovige zwaar genoeg vallen. Het kan hem zijn alsof hij alleen is in zijne droefheid, en niemand voor zijne ziel zorgt. Met de beproeving van afneming der gezondheid, verlies van aardsche goederen, gemis van dierbare betrekkingen, kan verbonden zijn donkerheid der ziel, verberging van God, stilzwijgen van Jezus. „*Ik ween; mijn oog, mijn oog vliet af van water, omdat de trooster, die mijne ziel zou verkwikken, verre van mij is.*” (Klaagl. I : 16.) Alles is donkerheid en stilte. Geene stem wordt gehoord behalve de echo der golven, geen klank, uitgezonderd het geloei en gebulder van den storm. Het schip wordt te midden der baren heen en weder geslingerd, de nacht is duister en Jezus is nog niet gekomen. Geliefden! dit is het woeste pad, dat menig pelgrim ging,

die nu reeds te huis is. Gij ziet uw boot zeilende in het kielwater van menig prachtig vaartuig; gij vervolgt uwen weg langs een pad dat menig heilige betrad, die nu in den hemel in veiligheid is.

Allen hebben het stilzwijgen van Christus, in smarte ondervonden. Maar hoe moet het geloof dit verklaren en uitleggen? Juist gelijk de Joden het stilzwijgen verklaarden, dat de lippen van Jezus verzegelde, toen Hij in sprakelooze droefheid aan Lazarus graf weende. „Ziet, hoe lief Hij hem had!” Het is het zwijgen der liefde! De droefheid is somtijds zóó diep, zóó hevig, zóó teeder, dat zwijgen de gevoeligste treffendste en duidelijkste wijze is om stilling aan te brengen en medegevoel te kennen te geven. Wij lezen van de vrienden van Job, die bij hem kwamen om met hem te weenen en hem te vertroosten, dat toen zij zijne smart, zijn droevig en veranderd voorkomen zagen, „zij met hem op de aarde zaten, zeven dagen en zeven nachten; en niemand sprak tot hem één woord; want zij zagen, dat de smart zeer groot was.” Het zwijgen van een oogblik, het zwijgen van een traan, het zwijgen van iemand, dien men weet dat bij onze smarte tegenwoordig is, o wie heeft de wondere kracht en vertroosting hiervan niet gevoeld? Zoodanig is het zwijgen van Jezus in smarte. Hij moge ons niet één woord antwoorden, Hij moge koel en onverschillig schijnen voor den last die ons drukt, voor het gemis dat ons treft, voor de wolk die ons in het duister plaatst, voor de verzoeking die ons wondt, voor den nood die ons kwelt, maar nog is het het zwijgen eener liefde, die eens voor ons haren angst uitdrukte aan het kruis, en nu van den troon op ons nederziet met haren blik van onuitsprekelijke blijdschap. Indien de stem van Christus niet gehoord wordt op aarde, zij spreekt in den hemel, en spreekt daar met een gezag, eene kracht en eene teederheid, welke God niet kan weerstaan. De Middelaarsverdienschte onzes Zaligmakers onderschept onze smeekingen op weg naar God, vermengt ze met Zijne eigene en draagt ze naar Zijnen Vader, zoodat op deze wijze het ontvangen van elken waren zegen verzekerd is.

OCTAVIUS WINSLOW.

De hand, die onzen zin niet doet,
Is toch de hand, die ons behoedt.

27 AUGUSTUS.

De liefde gelooft alle dingen.

1 Cor. XIII : 7.

De liefde gelooft alle dingen. Hoe hartelijk klinkt dat: „De liefde gelooft”. Men hoort anders zoo vaak zeggen en klagen: „Ach, gelooven, gelooven, altijd maar gelooven!” Waartoe zal 't ons helpen? In vele kringen mag men zelfs van 't geloof niet spreken, omdat het ten eenenmale verkeerd begrepen wordt. Niets schijnt harder dan te zeggen: „Wie niet gelooft is verloren” en toch is dit zonder twijfel de leer van Christus. Men moet echter maar niet in ijver ontstoken over deze „booze wereld”, die niet gelooven wil, maar zich zelf afvragen: hoe komt het toch dat de menschen zoo afkeerig zijn van 't geloof? Ach het zou daarmee anders geschapen staan, indien overal en altijd het geloof gepaard was geweest, met hemelsche, goddelijke liefde. De liefde gelooft, zegt de Apostel, en onze Heiland bewijst overal, dat het geloof uit de liefde voortvloeit. Al zoo niet uit de traagheid om te denken, gelijk thans velen valschelijk beweren, zeggende, dat men gelooft om niet den last van het denken te hebben; in de roomsche kerk moge dat zoo zijn, maar 't is al zoo niet in de gemeenschap van Christus. Maar ook uit het scherpzinnig nadenken, uit het kritisch verstand vloeit het geloof niet voort; zoodat men gelooft omdat het verstand overtuigd is. Integendeel, het geloof gaat aan het kennen vooraf. Ook dat is geen geloof, als men de christelijke leeringen en vertroostingën aanneemt, omdat zij met ons gevoel en onzen smaak overeenstemmen. Zoo zeggen velen: Ik vind de Christelijke waarheden zoo verstroostend, zoo geruststellend, daarom neem ik ze aan.” Neen, dat alles is geen geloof.

Waarom gelooft een kind zijn moeder? Waarom is het overtuigd dat zijn moeder altijd goed doet en gelijk heeft, ook wanneer het niet begrijpt, wat zij zegt en doet, ja ook dan als zij handelt lijnrecht in strijd met hetgeen het kind verlangt? Niet waar, het kind gelooft zijn moeder, omdat het haar lief heeft. En waarom heeft het zijn moeder lief? Nietwaar, omdat zijn moeder het het eerst liefhad, en die moederliefde aan het kind het leven gaf, ja voortdurend zijn leven is. Dat is de oplossing van het raadsel. Zoo zegt ook

Zinzendorf, de hoogbegenadigde knecht des Heeren: „Ik geloof, omdat ik lief heb, en wat ik geloof dat wil ik ook.” Dat is een kostelijk woord, dat in den Bijbel niet misplaatst zou wezen. Uit de liefde vloeit het geloof voort, en zulk een geloof, welks ziel de liefde is, draagt een machtig, ootmoedig, nieuw heilig willen in zich. Welk willen dan? Geen ander dan datgene, dat hij die lief heeft gaarne in den geest van den geliefde zou willen wandelen en handelen, spreken en zwijgen, doen en laten. Dan is het geloof niet een uitstalling van woorden, niet een doode rechtzinnigheid, maar leven en geest en kracht van Boven.

Het geheele leven van Zinzendorf, ja het geheele leven van alle echte discipelen van Christus toont dit. Zie een apostel als Paulus! Hij had aan Jezus borst gelegen, aan zijn voeten gezeten en daarom geloofde hij, en dagelijks ontleende zijn geloof nieuwe kracht aan de liefde waarmee hij zich liet liefhebben. Daarom nam hij ook de woorden des Heeren aan als een kind en arbeidde aan hunne verspreiding over de aarde, als een held, die geen gevaren kent, geen offers vreest en zijn leven niet lief heeft tot den dood. En voor zulk een geloof heeft de wereld ontzag. Zij heeft dat ook heden nog. Ziet zij eerst in dat het de liefde is die gelooft, en dat daarom ook dat geloof den sterken wil heeft, om overal het nieuw gebod tot eere te brengen, dan zullen velen zich op de borst slaan, die vroeger spotten. Dat wij ons beijveren, om tot dit inzicht te komen. Het zal voor ons en voor de wereld ten leven zijn.

FUNCKE.

Laat mijn arme ziel zich baden
 En verzaden,
 In U, ware levensbron!
 Laat mijn duisternis verdwijnen,
 Door het schijnen
 Van Uw licht, o eeuwige zon!

28 AUGUSTUS.

Een iegelijk, die den naam van Christus noemt, sta af van ongerechtigheid. 2 Tim. II : 19.

Als onze smartelijke gemoedsaandoeningen ons tot een volkomen verlaten der zonden drijven, dan hebben wij grond van hope. Er zijn velen die zeer spoedig van diepe ervaring van hun inwendig zondebederf spreken en die nochtans nimmer voor goed hunne booze wegen verlieten. Maar wat beduidt toch al dat vroom gepraat, zoo in openbare tegenspraak met hun eigen leven, dat ons hunne liefde tot de zonde en hunnen lust tot ongerechtigheid verkondigt? Hij die werkelijk over zijne vorige zonden treurt, zal driedubbel waakzaam zijn om daarin niet weder opnieuw te vervallen. Hij liegt God in het aangezicht, die van een werk in zijn hart begonnen spreekt, wanneer geen enkel werk buiten hem daarvan het minste blijk geeft. Gods genade zal in een zondig hart, hoe diep ook gevallen, nederdalen, maar nimmer zal zij een vredeverbond met de zonde sluiten, maar haar integendeel eenen onverzoenlijken oorlog verklaren en de zonde met alle geweld uit het hart drijven. Hij vergist zich volkomen omtrent het wezen der goddelijke genade, die het voor eene mogelijkheid houdt, dat hij daarvan het voorwerp kan zijn, terwijl hij een slaaf zijner lusten blijft, of de zonde in zijn sterfelijk lichaam op den troon duldt. De belofte luidt: „De goddelooze verlate zijnen weg, en de ongerechtige man zijne gedachten en hij bekeere zich tot den Heer, zoo zal hij zich Zijner ontfermen, en tot onzen God want Hij vergeeft menigvuldiglijk”, maar geen enkel troostwoord lezen wij voor hem die in zijne ongerechtigheid voortgaat. Schoon de Hooge en Verhevene bij eenen verbrijzelden zondaar wil wonen, zal Hij zulks nimmer doen, als Hij dien zondaar nog in vollen opstand tegen Hem met de wapenen in de hand ontmoet. „De goddeloozen hebben geen vrede” zegt mijn God. Zijne rechtvaardigheid zal nimmer het beleg opbreken op onze bloote kreten of op onze bloote beloften; het hart zal met verschrikkingen vervuld blijven, zoolang de verraders zich nog binnen zijne poorten ophouden. De Geest zegt door den mond van Paulus: „Want de droefheid naar God werkt eene onberouwelijke

bekeering tot zaligheid, maar de droefheid der wereld werkt den dood. Want zie, ditzelfde, dat gij naar God zijt bedroefd geworden, hoe groote naarstigheit heeft het in u gewerkt! ja verantwoording, ja onlust, ja vrees, ja verlangen, ja ijver, ja straf; in alles hebt gij uzelfen bewezen rein te zijn in deze zaak." Het is geen oprecht berouw ten eeuwigen leven, dat zich niet kan verheugen in het bezit van zulke zegelen. Jesaja zegt: „Daarom zal daardoor de ongerechtigheit Jacobs verzoend worden, en dit is de gansche vrucht, dat hij zijne zonden zal weg doen, wanneer hij al de steenen des altaars maken zal als verstrooide kalksteen; de bosschen en de zonnebeelden zullen niet bestaan." Niet eer zal het oprecht berouw ten leven in het hart zijn doorgedrongen, dan nadat elke afgod en elk afgodisch altaar daarin is ter neder geworpen. Hij dien de Heer roept, zal gelijk Gideon het altaar van Baäl neêrwerpen en de hage afhouden en den var offeren; gelijk Pineas met zijne spies de booze lusten doorsteken; hij zal als de zonen van Levi op den last van Mozes door de legerplaats trekken en zijne geliefdste boezemzonden met het zwaard dooden, zijne handen zullen niets sparen, noch zijne oogen van medelijden willen weten, rechterhanden zullen afgehouden, rechteroogen uitgerukt, de zonde zal in eenen tranenvloed van godzalig berouw worden gedompeld, de ziel zal hare verlossing van de zonde begeeren die zij haat en verfoeit.

SPURGEON.

Herschep mijn hart, en reinig Gij, o Heer!
 Die vuile bron van al mijn wanbedrijven;
 Vernieuw in mij een vaster geest, en leer
 Mij aan Uw dienst oprecht verbonden blijven!

29 AUGUSTUS.

Zoo gij U bekeeren zult, Israël, spreekt de Heere, bekeer U tot mij. Jer. IV : 1.

Zoo spreekt de Heer: Bekeert u tot Mij met uw gansche hart. Hoe dit verstaan moet worden, getuigt de Heilige Geest zelf, wanneer Hij door eenen anderen profeet zegt: De trouwelooze

Juda heeft zich niet tot Mij bekeerd met haar gansche hart maar valschelijk; waaruit blijkt, dat wel is waar de heilige God niet van ons eene bekeering vordert, die in alle omstandigheden en in alle stukken geheel volkomen en onberispelijk, maar die toch zonder bedrog is, zooals David verklaart. De boetvaardige zondaar moet het hartelijk en ernstig meenen. De overdenking der zonde moet niet in vluchtige gedachten bestaan, ook moet niet het eene oog op Christus den gekruisigde, het andere op den mammon en de wereld gevestigd zijn; men moet van de geliefde en gewone zonden geen afscheid nemen als van goede vrienden, wanneer men eene plezierreis maken wil, in de hoop en met verlangen ze spoedig weder te zien, maar als van de ergste vijanden, die men wenscht verdronken te zien in de zee, waar zij het diepst is. Er zijn eenige menschen die zich van de zonde onthouden als de zieke van spijs en drank, die hem door den geneesheer op verlies van zijn leven verboden zijn, terwijl hij toch nog altijd daarnaar haakt. Zulk eene bekeering is niet van ganscher harte, want het hart hangt aan de zonde en moet zich daarvan alleen uit knechtelijke vrees onthouden; de ware bekeering is eene vernieuwing van het doopverbond waarin wij den duivel met al zijne werken en al zijn wezen verzaakt hebben. De boetvaardige ziel, wanneer zij in den angst en nood van haar geweten slechts genade bij God en rust in Jezus Christus vinden mag, geeft zich gewillig en geheel aan Hem ten offer, en begeert niets anders dan haar geheele leven door Hem te dienen in heiligheid en gerechtigheid, die Hem welgevallig is.

Evenwel die gewetens- en zielsangst is niet even sterk bij alle boetvaardige zondaren, en aan allen wordt zulk een bittere galdrank niet in gelijke mate gegeven. De hand Gods draagt dien beker en schenkt een ieder zoo als Hij wil; maar iedereen, die waarachtig en grondig bekeerd zal worden, moet iets daarvan smaken. Het zondige hart moet verslagen en verscheurd worden, voordat het bekwaam is voor den troost van het evangelie; het moet eerst weten wat zonde en Gods toorn is, voordat het verzekerd wordt van de genade Gods in Christus; het moet eerst ondervinden welk eene ellende en harteleed het aanbrengt, wanneer men den Heer zijnen God verlaat en Hem niet vreest, voordat hij onder het kruis van Christus rust vindt. God giet de balsemolie van Zijne genade nergens anders dan in verbrokene harten; andere vochtigheden moeten ge-

heele, maar het bloed van Jezus Christus wil verbrokene en verslagene vaten hebben, om er in te blijven. Daarom zal men geen bekeerden zondaar vinden, die volstrekt niets weet te zeggen van den gewetens- en zielsangst, dien hij in de kennis zijner zonden ondervonden heeft. Ook de godzalige harten ondervinden in de dagelijksche bekeering, wegens de nog overige zwakheden en doorloopende zonden, een hartelijk berouw, en zien den bloedenden Jezus nog menigmaal met bloedende harten aan. Zij moeten dikwijls de bitterheid der zonde smaken, opdat hun daardoor de genade Gods in Christus des te aangener en zoeter zij; hoeveel meer zij, die na een zwaren zondenval of een lang onchristelijk leven door de genade Gods tot de eerste bekeering gebracht worden!

SCRIVER.

Gij, 's Vaders Zoon! zag God in U ons aan!
 Dan zag Hij ons, niet onvolmaakt als heden,
 Maar zooals wij, is eens de strijd volstreden,
 Door U vernieuwd, in glorie vóór Hem staan.

O Heiland! had die waarheid voor ons hart
 Haar volle kracht, hoe zou de zonde wijken!
 Hoe zouden wij Uw heilig beeld gelijken,
 Gelouterd in den smeltkroes onzer smart!

30 AUGUSTUS.

Deze kwam des nachts tot Jezus.

Joh. III : 2a.

„Nikodemus behoorde tot degenen op wie de wonderen van Jezus een diepen indruk gemaakt hadden. Hij wenschte met den Heer in betrekking te komen; maar menschenvrees deed hem sidderen bij de gedachte: „wat zal men er van zeggen”? Daar hij dus bij het licht des daags niet tot den Heer durfde gaan, kwam hij tot Hem in den nacht. Zijn ze niet talrijk geweest in alle tijden, degenen die zich schaamden of vreesden den Heer openlijk te zoeken? Deze vrees is lafhartig, en zoo de Heer ze Nikodemus niet verweet, het is omdat Hij de „zwakke beginselen” niet veracht van hen die Hem in oprechtheid zoeken.

Nikodemus was een farizeër, en als zoodanig vervuld met zijne eigene gerechtigheid. Niettegenstaande zijn gebrek aan moed was hij tevreden met zichzelf, toen hij tot den Heer kwam, voldaan over zijne eigene wijsheid die hem in Jezus een van God gezonden leeraar had doen erkennen. Om hem te overtuigen dat hij nog verre van de waarheid was, moesten al zijne vastgewortelde begrippen worden omver geworpen; van daar het ernstige en diepzinnige woord des Heeren: „Voorwaar, voorwaar zeg ik U; tenzij dat iemand wederom geboren wordt, hij kan het Koninkrijk Gods niet zien.” Deze uitdrukking „Koninkrijk Gods” of koninkrijk der hemelen”, gelijk Mattheus bij voorkeur zegt heeft eene drievoudige beteekenis; namelijk die van Gods heerschappij in het hart der geloovigen, het rijk der genade; of het rijk des Evangelies dat zijnen aanvang neemt bij de werkzaamheid van Johannes den Dooper; of ook het rijk der heerlijkheid, de hemel, waar God ten troon zit en het Lam. Al deze drie beteekenissen kunnen toegepast worden op het woord Koninkrijk Gods in deze geschiedenis; maar welke is nu die wedergeboorte zonder welke men dat rijk niet zien kan? Het is gelijk het woord zelf reeds uitdrukt, eene groote verandering die in ons moet plaats hebben, eene hervorming in geheel ons wezen, gelijk ons ook blijkt uit andere niet minder krachtige uitdrukkingen der Heilige Schrift. Zoo spreekt Paulus van „het bad der wedergeboorte en der vernieuwing des Heiligen Geestes,” van „een nieuw schepsel te zijn in Christus,” van een „opgewekt zijn met Christus.” De zondaar wordt wederom geboren en ontwaakt tot een nieuw leven, wanneer hij de genade van Christus is deelachtig geworden. Hij heeft den Heer lief en jaagt naar de heiligmaking, waar vroeger alleen zijne liefde der wereld en der zonde gewijd was; hij beoordeelt alle dingen geheel anders dan vroeger; hij wandelt als een kind des lichts in stede van den vorst der duisternis te dienen; hij is, in één woord; van den dood overgegaan in het leven. Zoodanig is dus die verandering welke Jezus de wedergeboorte noemt.

MONOD.

Alleenlijk wat uit God is kan niet sterven :

Zijn woord is trouw, Zijn liefde heeft geen end.

De kindren staan in 's Vaders testament,

En zullen eens al 's Vaders schatten erven.

31 AUGUSTUS.

„De Bewaarder Israëls”.

Ps. CXXI : 4.

Welk een liefelijke naam aan den Heer gegeven, de naam van Bewaarder Israëls! Het is een titel, dien Hij zich zelf geeft; het is een openbaring van de gedachten Zijns harten. De Heere is de Bewaarder Israëls. Gelijk een rijke zijn schat bewaart, gelijk de wachter op het paleis het leven van zijn koning bewaart, gelijk de moeder waakt aan de wieg van haar kind, zoo bewaart de Heer zijn Israël, het welbeminde. Hij is nooit onbekend met den toestand, nooit onverschillig voor de belangen en nooit vermoeid om te helpen in de nooden van dat Israël, dat Hij bemint.

Hij is de Bewaarder van datzelfde Israël, dat Hij heeft gered uit Egypte, dat Hij heeft geleid door de woestijn. En méér nog. De „Bewaarder Israëls” is ook de Bewaarder van Jacob, dien Hij tot Israël maken, en uit wien Hij dit Israël zou laten voortkomen. Als Jacob bij Bethel geen bescherming ziet, nochtans is de Heer aan die plaats, maar hij had het niet geweten. Doch wat Jacob niet wist, noch vermoedde, de Heer wist het reeds; en de Bewaarder Israëls is eerst óók Bewaarder van Jacob geweest.

En waarin nu openbaart zich deze bewaring? „De Heere zal u bewaren van alle kwaad; uwe ziel zal Hij bewaren”; — ziedaar het antwoord. De Bewaarder Israëls, die niet slaapt of sluimert, is bovenal jaloersch op den heiligen wandel van zijn volk, voor hetwelk de belofte geldt: „Hij zal uwen voet niet laten wankelen; Hij zal uwe ziel bewaren van alle kwaad”. De bewaring der ziel is de ziel van alle bewaring; en de vaste gang, in dit leven, een heerlijk gevolg van die genadige bewaring Gods.

Het is goed dat de Bewaarder Israëls niet sluimert, want ook de vijand van Israël weet van geen slapen. En als Israël zelf inslapen zou, dan waakt zijn Bewaarder, en Hij wekt hen.

Hij geleidt hen voortdurend. „De zon zal u des daags niet steken, noch de maan des nachts.” Zoo is de Israëliet, die zich aan deze bewaring overgeeft, nacht en dag beschermd.

Maar ook deze heerlijke gedachte ligt er in dit woord: de Heer

schept geen *andere* zon, noch ook een *andere* maan voor zijne kinderen; dezelfde zon, die een ander kan schaden, en dezelfde maan, die anders nadeelig kon zijn, zal hen niet steken, en schaadt hen niet. In de wereld, in *dezelfde* wereld die in het booze ligt, hebben Gods kinderen hunne taak en tijdelijk hunne plaats en nu zijn zij dikwijls in dezelfde, en vaak in moeilijker omstandigheden dan de kinderen der wereld geplaatst. Maar dezelfde zon die een ander steekt, geeft hun groei-kracht en vruchtbaarheid; en in dezelfde levensomstandigheden, waarin de ongeloofige het spoor hijster kon worden, hooren zij de stem, en erkennen zij de bedoeling van Hem, die in Zijne bewaring één doel heeft: de zijnen te „bewaren van alle kwaad”. De Bewaarder Israëls sluimerde ook niet tijdens uwe zonden, en terwijl gij, ver afwijkende, tot de ongerechtigheid gezegd hebt: „wees mijne gezellin”. Maar als gij uwe zonde belijdt, Hij is *getrouw*, dat Hij U de zonden vergeve; en als gij u overgeeft in Zijne bewaring, Hij is *rechtvaardig*, dat Hij u reinige van alle ongerechtigheid. Bewaren, dat is beschermen, niet alleen tegen het van buiten komend kwaad, maar ook tegen het van binnen wonend bederf; — welnu, dit bewaren is het groote doel van den Bewaarder Israëls. En als wij ons laten bewaren door Hem, dan wordt Hij in Zijne bewaring al grooter en liefelijker voor ons oog: „de Heere zal uwen uitgang en uwen ingang bewaren.” Hij bewaart uw uitgaan, als gij u naar den arbeid begeeft, en uw inkomen, als gij thuis komt om te rusten; Hij is altijd met u, en blijkt uw God voor elken dag. Dan eerst krijgt uw leven het rechte gewicht en de ware vruchtbaarheid; en wat onder het oude Verbond de ervaring was: „de Heere is mijn Bewaarder”, is in het Nicuwe Testament uitgedrukt: „Christus leeft in mij; en hetgeen ik nu in het vleesch leef, dat leef ik door het geloof des Zoons van God, die mij liefgehad heeft, en zichzelf voor mij heeft overgegeven.”

v. G. G.

God is een eeuwig geven,
 Een volle stroom van goed,
 Zijn liefde drijft ten leven,
 Vloeit weg met dezen vloed;
 Verlaat de wereld en haar schijn,
 En staakt het wederstreven,
 Gij zult gelukkig zijn.

Gelukkig boven mate,
 Die 't Godlijk willen kiest,
 En alles wil verlaaten
 Waardoor men God verliest.
 't Was immers ijdelheid en niet
 Of wij 't hier al bezaten
 Wat ons de wereld biedt?

1 SEPTEMBER.

„Vrees niet, Abraham! Ik ben U een schild, en uw loon zeer groot.”
 Gen. XV : 1.

Een van die woorden Gods, die wel verdienen zouden met groote letteren in iederen Bijbel gedrukt te staan. Het eerste „vrees niet,” zoover wij weten, in de geschiedenis der oude Godsopenbaring, dat later nog zoo dikwijls herhaald wordt. Wél moet de vrees ons al zeer diep in het bloed zijn gedrongen, dat zelfs voor den Vader der geloovigen zulk een Godswoord oogenblikkelijk noodig kon zijn. Was wellicht de hooge spanning en stemming des gemoeds, waarvan het vorig Hoofdstuk doet blijken, door diepe inzinking van geestelijke krachten gevolgd? Staan de vijf verwonnen koningen als schrikbeelden voor hem, of voelt hij zich dubbel eenzaam na de scheiding van Loth? Althans, de hemelsche Vriend weet wel, dat en waarom deze Abram juist heden een vriendelijk „vrees niet” behoeft, dat niet zijn eigen hart, maar slechts zijn God hem kan toespreken, en Hij verdrijft iedere onrust uit dat hart door wat Hij er onmiddellijk bijvoegt: „Ik ben u een schild, uw loon zeer groot”; uw schild tegen iederen vijand, uw loon voor ieder smartelijk offer. O hoe verstaat onze God het geheim om tot den moede een woord ter rechter tijd te spreken! Al wat zijn hart bezwaart mag Abram vrij voor Hem openleggen: hij kan zich van een antwoord verzekerd houden, dat zijne stoutste hoop overtreft: en nu, waar is straks de vrees, die zijn bang gemoed had vervuld? Verdwenen als een vluchtige wolk aan den avondhemel, waarop zijn God hem deed staren, en vervangen door een geloof, dat zijn God hem tot gerechtigheid rekent.

Zoo werd Abrams geloof geschokt, gesterkt, geoefend, gekroond; en nu het onze, zoo velen wij erfgenamen der Godsbelofte geworden zijn? Helaas, zijne vrees kennen wij slechts van al te nabij, maar zijne innige gemeenschap met God, maar zijne volle oprechtheid voor God, ook ten aanzien zijner eigen zwakheid; maar zijn onbezweken zielsvertrouwen op God dat ook aan een nog onbegrepen woord zich onwankelbaar vastklemt? Ach, daarom zijn wij zoo jammerlijk kleine, zwakke, voor ons zelve innerlijk ongelukkige menschen, omdat wij zoo jammerlijk zwakgeloovige, indien ook al aanvankelijk geloovige Christenen zijn! Wel hebben ook wij gedurig noodig, uit de enge ruimte onzer wankelende tent door hooger hand tot onder het onmetelijk dak der hemelen als „uitgeleid” te worden, en de geheimzinnige stem te vernemen: „zie op naar den hemel.” Maar hoe dikwijls spreekt die stem te vergeefs; wij laten ons afleiden, maar niet opleiden; misleiden, maar niet voortleiden; en wordt eindelijk het oog wat hooger dan de aarde gericht, wij zien de sterren niet, maar altijd weder de zevendubbele wolken, zonder één purperen of zilveren zoom. Wij zijn als die wijzen in het Oosten; die den nacht op hunne wachttorens bij hunne kunstglazen doorbrachten, in plaats van zich liever op te maken, en zelve op nader onderzoek uit te gaan; onderzoek van die sterren vooral, die heenwijzen naar het Land der belofte. En toch zijn er zooveel, zoo vast, zoo vriendelijk voor wie slechts haar schrift weet te duiden, want „zoovele beloften Gods als er zijn, zijn ze Ja en Amen in Christus, Gode tot heerlijkheid door ons.” O Gij, die ons het opzien gebiedt, ontsluit en verhelder zélf ons het oog, en groote Ontfermer, als ook wij klein en zwak genoeg zijn van te sidderen voor een pijn, die mogelijk nooit geleden zal worden, och, herhaal dan ook tot ons in zulke stille schemerstonden der ziel het woord, dat niemand zoo kan spreken als Gij: „vrees niet, Ik ben u een schild, uw loon zeer groot!”

VAN OOSTERZEE.

Uit de engte naar de ruimte,
 Uit de diepte naar omhoog,
 Voert de trouwe Heer de Zijnen,
 En doet wondren voor hun oog.

2 SEPTEMBER.

**„Nochtans zal ik verheerlijkt worden in de oogen des Heeren,
en mijn God zal mijne sterkte zijn.”** **Jes. XLIX : 5.**

De tijden van onzekerheid zijn de gezegendste en vruchtbaarste van ons leven, wanneer wij er geduldig door heen gaan. Door middel der bezwaren die de Heer ons in den weg legt, opent Hij ons nieuwe blikken op de menschen en dingen, op het leven en op onszelven, op de bedoelingen en gedachten Gods ten onzen opzichte.

Eerst geheel ingenomen door de stoffelijke moeilijkheden die ons belemmeren, bemerken wij weldra dat zij het gevolg zijn van een verkeerden zedelijken toestand. Onze blik wordt op ons zelve teruggeleid, en, ons onder het oog Gods stellende, ontdekken wij afwijkingen waarvan wij ons niet bewust waren, stemmingen waarvan wij ons geen rekenschap hadden gegeven, geheime neigingen en onreine drijfveeren. Misschien betrappen wij er ons op dat wij onzen eigen wil gevolgd hebben, dáár, waar wij meenden voor de eere Gods te werken. Ons dan te laten verlichten en oordeelen, dat is den zandkorrel die ons gezicht belemmerde uit ons oog wegdoen; en, is eenmaal ons innerlijk oog verhelderd, zijn ons geweten en ons hart eenvoudig geworden, dan zien wij tegelijkertijd den uitwendigen toestand opklaren; wij onderscheiden er onzen weg, omdat ons oordeel vrij gemaakt is. Zoo Jezus, gedurende zijn aardsche loopbaan, nimmer in verlegenheid is kunnen gebracht worden, zoo Hij, menschelijkerwijs gesproken, in de meest onware toestanden gekomen is, zonder dat Zijn rust verstoord werd, zonder weifelen of aarzelen, is dit doordat zijn oog eenvoudig was; wat Hem geheel innam en bestuurde, was de wil zijns Vaders. Hij zocht niet zijn eigen leven, noch zijne eere; zijn leven was een bestendig brandoffer.

STOCKMAYER.

Geef mij, o Heer! een open harte
Dat ik Uw stem versta,
En nimmer, onder vreugd noch smarte,
Mijn eigen wegen ga.

Geef me, onder al Uw zegeningen,
 Een rein oprecht gemoed,
 Dat meê zijns scheppers lof kan zingen,
 En 't ongehuicheld doet!

Geef, geef me, in droeve en blijde dagen,
 Den zin, die U behaagt,
 Die in 't geluk naar U blijft vragen
 En niet in 't leed versaagt;
 Die verder dan naar 't vluchtig heden
 Het oog des geestes richt,
 En door dat uitzicht, hier beneden
 Den levenstrijd verlicht!

3 SEPTEMBER.

En Jezus zelde tot hem: Gij zult liefhebben den Heer uwen God, met geheel uw hart, en met geheel uwe ziel, en met geheel uw verstand. Dit is het eerste en het grootste gebod. En het tweede, daaraan gelijk [is]: Gij zult uwen naaste liefhebben als u zelve.
 Matth. XXII : 37, 38, 39.

Terwijl de mensch uit de hand van God was voortgekomen, plaatste zich dit heerlijke woord als zijne wet en zijne bestemming tegenover hem: Gij zult liefhebben den Heer, uwen God, met geheel uw hart, en uwen naaste als u zelve. De ware liefde laat alleen een „gij zult” toe, en ieder „moeten” bant zij uit hare nabijheid. Deze taak kan niet worden volbracht zonder de toestemming van hem, aan wien zij zich ter vervulling aanbiedt; zij gaat als het ware noodigend voor hem uit, wiens bestemming zij moet zijn, en wien zij daarmede zijne zaligheid waarborgt. Gelijk de schepping des menschen de hoogste betooning is van Gods liefde, zoo mag de godgewijde ziener in haar ook eene daad van heiligen ootmoed aanschouwen. Er wordt voor God eene liefde geëischt met geheel het hart, met geheel de ziel, met geheel het gemoed en met alle krachten; alle vermogens, alle krachten van den mensch, die noodwendig tot zijn wezen behooren, moeten tot

het bereiken dezer bestemming medewerken. De geheele mensch moet God liefhebben, gelijk de geheele mensch zalig worden moet.

De Heerde neemt steeds toe in en door de liefde zelve. Dat is haar koninklijk voorrecht, dat zij door het verbruik niet afneemt, maar juist daarin veel meer de maat harer vermeerdering bezit. Hoe meer de gansche ziel in de liefde zich Gode toewijdt, des te meer is zij in staat, den naaste lief te hebben als zich zelve. De mensch erkent in zijn medemensch het zichtbare evenbeeld van den onzienlijken God; in hem ziet hij als in een spiegel het aangezicht van dien God, dien hij van aangezicht tot aangezicht eerst daarboven aanschouwen zal. Wie zijn naaste niet liefheeft, hem ontbreekt de liefde tot God. Want hoe kan hij, die zijnen broeder niet liefheeft, dien hij gezien heeft, God liefhebben, dien hij niet gezien heeft? De Goddelijke rijkswet stelt als maat voor de liefde tot den naaste: „als tot zichzelf”. Dat is niet de maat, waarmede wij God liefhebben. Want Hij is de Hoogverhevene, de Heilige, die in de hoogte en in het heiligdom woont, daarom wordt de liefde tot Hem voornamelijk gekenmerkt door ootmoed, gehoorzaamheid, vertrouwen, onderwerping aan zijnen heiligen wil. Maar in den naaste erkennen wij onzen broeder, die gelijke rechten heeft als wij, en de liefde noopt ons, ter wille van de liefde Gods, dit woord in allen ernst op te vatten.

Aldus luidt haar ernstig gebod: wacht u, in de liefde jegens uwen naaste, u zelve beneden hem te stellen, want ook hij is een kind van uw Vader, gelijk gij zelf, en hoe hoog ook geplaatst, hij staat toch met u gelijk; maar draag evenzeer zorg, dat gij niet met minachting op hem neerziet, want hij is ook een kind van uw Vader gelijk gij zelf, en hoe gering ook in stand, toch staat hij niet beneden u. Wacht u voor beide want de liefde woont evenmin achter het vleiend gelaat van den hoveling, die voor de overheid kruipt, als hij den tyran, die zijn voet loodzwaar zet op den nek van zijnen mindere, de liefde die uit God is, woont alleen in de vrije borst van den mensch, die God zijn Vader noemt en in den naaste zijnen broeder ziet.

DALTON.

Zij zal ons niet berouwen,
De keus van 't smalle pad;
Wij kennen den Getrouwen,
Die ons heeft liefgehad.

Vest al Uw hoop op Hem;
 Dat ieder 't aangezichte
 Ginds naar de Godstad richte,
 Dáár ligt Jeruzalem!

4 SEPTEMBER.

De wet des Heeren is volmaakt, bekeerende de zielen. De getuigenis des Heeren is gewis, den slechten wijsheid gevende. De bevelen des Heeren zijn recht, verblijdende het harte. Het gebod des Heeren is zuiver, verlichtende de oogen. De vreeze des Heeren is rein, bestaande tot in eeuwigheid. De rechten des Heeren zijn waarheid, 't samen zijn ze rechtvaardig. Zij zijn begeerlijker dan goud, ja dan veel fijn goud, en zoeter dan honig en honigzeem. Ook wordt Uw knecht door dezelve klaarlijk vermaand; in 't houden van dien is groote loon. Ps. XIX, 8—12.

Wat zouden wij zijn zonder Gods Openbaring in de Schrift? Zij alleen kan ons God leeren kennen in hetgeen Hij voor ons, arme, verlorene, doemwaardige zondaren nog wezen wil; zij alleen, ons zelve, in al onze verwerpelijkheid; maar zij alleen reikt ons ook den sleutel, gelijk van ons eigen hart, zoo van die andere Openbaring Gods, de Openbaring in de werken Zijner handen. Die, door het Woord onderwezen, zijne oogen opheft over de aarde en tot den hemel, voor dien spreken aarde en hemel een verstaanbaarder niet slechts, maar een verhevener, een overvloediger, een diepzinniger, en dierbaarder sprake; die de heerlijkheid en de schoonheden van het rijk der genade heeft leeren kennen, die heeft een hart om de heerlijkheid van God in het rijk der natuur te genieten. Hem spiegelen aarde en hemel het beeld, al de volmaakt-heden, al de geopenbaarde waarheden, van den God zijns harten in duizenderlei uitdrukking tegen; hem is zij het kleed, het lichtgewaad Gods, waarmede Hij zich bedekt, en waarin Hij zich tevens bekend maakt; hij alleen kan de natuur recht genieten; hij recht mede gevoelen met die Schepping, die ook met hem zucht en die openbaring der kinderen Gods tegensmacht, welke ook hare vernieuwing, hare verheerlijking zijn zal. Hij alleen voelt al zijn

trotschheden in haar midden bezwijken en roept, zoo menigmaal hij den hemel aanziet, de maan en de sterren, die God bereid heeft, uit, wat is de mensch dat Gij zijner gedenkt? en de zone des menschen dat Gij hem bezoekt? Door Gods geest wedergeboren niet uit vergankelijken, maar uit onvergankelijken zade, door het levend en eeuwigblijvend Woord Gods, kan hij de heerlijkheid der natuur, gelijk zijne eigene heerlijkheid, zien betrekken, door hare nevelen en zijne tranen; kan hij de zonne zien veranderen in duisternis en de mane in bloed, van wege de gruwelen eener wereld die in het booze ligt; kan hij zich den eindelijkken voorbijgang van hemel en aarde — zij zullen voorbijgaan! — voorstellen, ja ze voor zich zien voorbijgaan, in de duisternis der veege ure, als hij zelf aan het einde van zijn loop gekomen is, en het graf zijne donkere tente voor hem opent, en toch Gode psalmzingen in zijn harte, die zijn Heere, zijn Rotssteen, zijn Goël is, wiens trouwe blijft in der eeuwigheid, en door de eeuwigheid niet dan bevestigd zal worden!

BEETS.

God! Uw woord houdt eeuwig waarde;
 O bewaar mij steeds dien schat!
 Och! wat waar me al 't goed der aarde
 Zoo ik niet dien rijkdom had?
 Moest dat kostlijk woord bezwijken,
 Mijn geloof, mijn rust verdween;
 Wat zijn duizend koninkrijken?
 'k Vraag Uw woord, Uw woord alléén!

5 SEPTEMBER.

Wetende, dat gij niet door vergankelijke dingen, zilver of goud, verlost zijt, maar door het dierbaar bloed van Christus als eens onbestraffelijken en onbevleekten Lams. 1 Petr. I : 18.

Bedenk dit nu ten allen tijde, o mensch! en verwaarloos niet lichtzinnig dit kleinood, dat door het bloed van Gods Zoon gekocht is. Eert uwen vader van ganscher harte en vergeet niet, zegt de wijze Sirach, hoeveel smart gij uwe moeder veroorzaakt hebt en bedenkt, dat gij uit hen geboren zijt, en wat kunt gij hun daarvoor doen wat zij aan u gedaan hebben? (Sirach 7 : 29, 30). Waarom

zou ik een Christelijke ziel niet met dezelfde woorden aanspreken en zeggen: Eert uwen Verlosser met uw gansche hart en vergeet niet, hoeveel gij Hem gekost hebt, en wat kunt gij Hem doen voor hetgeen Hij aan u gedaan heeft? De ziel is eene bruid van Gods Zoon, voor welke Hij bijna 34 jaren in de wereld gediend en gearbeid en die Hij zich ook eindelijk door Zijnen bloedigen strijd en bitteren dood verworven heeft. O welk eene goddelooze lichtzinnigheid is het dus, wanneer zij zich tot eene vreemde liefde keert en met den Satan in zonden boeleert! Eene maagd, zoolang zij niet toegezegd is, heeft reden om haar hart kuisch en onbevlekt te bewaren, hoeveel te meer evenwel wanneer zij zich door den echt aan iemand verbonden heeft? Zoo moet ook onze ziel van alle zonden afgeschrikt worden, omdat zij aan een zoo verheven persoon, aan den Zoon Gods verloofd is; zij is het eigendom van Jezus Christus, (Titus II: 14) dat Hij als Zijne eigene ziel liefheeft, hoe kan zij er dan aan denken zich aan overspel met haren en Zijnen vijand schuldig te maken? Daarom nu, o Christenen! wanneer de wereld u liefkoost en de Satan u wil verleiden tot zondigen, zoo spreek met een blijmoedig hart: Hoe? ik een kind Gods, gekocht door het dierbaar bloed van Christus, en verlost van het geweld des Satans en der zonde, zou ik mij weder vrijwillig onder zijn juk begeven? Zou ik den Zoon Gods met voeten vertreden en het bloed des Testaments, waardoor ik geheiligd ben, onrein achten (Hebr. X: 29)? Zou ik datgene, wat mijn Jezus in bloedig zweet en doodsangst verworven heeft, in snoode begeerlijkheid en vergankelijke, dwaze vreugde weder verkwisten? Zou ik voor de aangename, reine, heilige liefde van Gods Zoon de onreine wereldliefde verkiesen? Dat zij verre! Wat vergt gij van mij, mijn vleesch? Ik zou ruilen? den hemel laten varen en de hel nemen? Ik zou het verbond der genade, dat ik met God door Jezus gemaakt heb, verbreken en mij aan de wereld en aan de zonde verbinden? Vervloekt zij alles, wat mij van mijnen Verlosser afrukken en mij van Hem afvallig maken wil! Mijnen Jezus verlaat ik niet; daarbij blijft het in eeuwigheid! SCRIVER.

'k Heb geproefd, ik heb gesmaakt,
 'k Heb gezongen, dat Hij goed is.
 Hoe door zonden ook mismaakt,
 Als zijn balsem 't harte raakt,
 Proeft hoe al het bittere zoet is.

Groote Heiland blijf nabij,
 Woon en triomfeer in mij,
 Overwin de kracht van 't kwade
 Dat mij alles drek en schade,
 Dat mij alles haatlijk zij,
 Heer, mijn God, bij Uw genade!

6 SEPTEMBER.

Doch de Zoon des menschen, als hij komt, zal hij ook geloof vinden op de aarde?
 Luc. XVIII: 8.

Het geloof is meer dan een voor waar houden, meer dan alle kennis, het is een daad, een daad des harten. In Christus te gelooven is een onbepaald vertrouwen in Hem te stellen, Hem aan te nemen, geheel aan te nemen, met zijn onderwijs en zijne beloften, met zijn leven, lijden, sterven, opstanding en wederkomst, als Leeraar, Verlosser en Koning; het is zich aan Hem over te geven, met ziel en zin, verstand, gevoel en wil, voor tijd en eeuwigheid, in leven en in sterven, zoodat wij door het geloof in Hem één zijn met Hem, gelijk de rank één is met den wijnstok, de leden één zijn met het hoofd, het is niets te willen of te wenschen, dan hetgeen Hij wenscht en wil, zoodat *wij* niet meer leven, maar Christus in ons leeft. Waaraan is het geloof in Christus gelijk, of waarmede zullen wij het vergelijken? Het is er mede als met een blinde, die zijn leidsman bij de hand neemt en hem stap voor stap volgt, opdat hij veilig langs de gracht wandele. Wederom is het met het geloof in Christus als met een kranke, die den geneesmeester tot zich roept en de bittere medicijnen drinkt en het mes des wondhealers aan zijn lichaam toelaat, opdat hij geneze. En wederom is het met het geloof in Christus als met een kind, tot hetwelk de opvoeder zegt: doe dit, en hij doet het! ga derwaarts, en hij gaat; roer dit niet aan! en hij onthoudt er zich van; omdat hij zijn eigen best niet weet, en vertrouwen stelt in den man die wijs is en hem lief heeft. Voorwaar zeg ik u: zoo gij niet zijt als die blinde, die kranke, dat kindeke, gij gelooft niet in Christus.

Waar vinden wij voorbeelden des geloofs? De Vader der Geloovigen heeft in God geloofd; dat is niet slechts: hij hield voor waar dat er een God is; maar hij verliet huis en maagschap, en toog naar een vreemd land, niet wetende waar hij komen zoude; maar dit wetende en vertrouwende dat God, wiens roepstem hij volgde, het alles wél zou maken; en schoon Sara's schoot gesloten bleef, hij wist in wien hij geloofde; en schoon de zoon der belofte reeds op den altaar lag, hij voer met het offer voort en wist: God zou er in voorzien. De apostel des geloofs heeft geloofd in Christus; dat is niet slechts: hij hield voor waar dat deze mensch vele teekenen gedaan had, maar hij heeft Hem aangenomen als zijnen eenigen Heer en Heiland, en zich aan Hem overgegeven met volkomen vertrouwen, als een werktuig ter bekeering der Heidenen; Saulus steunde op zijne eigene wijsheid als kweekeling der schriftgeleerden; op eigen verdienste en kracht, als ijveraar voor de wet; Paulus wilde van niets weten dan van de wijsheid Gods in Christus en van de verzoening met God in Christus. Ziet daar dan wat de Heer bedoelt en vraagt en vordert. Dit zich aan Hem toevertrouwen, zich aan Hem overgeven, en wederom, dit Hem aannemen, dit aan Hem vasthouden, gelijk de vrouw zich overgeeft aan den man harer keuze, en zich aan hem vastklemt als aan haar Heer en hoofd, dit is het geloof in Christus. De Zoon des menschen als hij komt, zal hij het bij u vinden? Wat dunkt u; is de vraag van weinig beteekenis en is het antwoord licht te geven? En zonder antwoord laat de Heer u niet van hier. Hij laat zich niet met een geroep van „Heere, Heere”, afwijzen! niet met een vertoon van goede werken, niet met eene breede en rechtzinnige belijdenis — het geloof des harten in mij, zal ik dat bij u vinden?

DES AMORIE VAN DER HOEVEN JR.

Buiten Hem is hier alles slechts *schijn*,
't Reinst geluk een gevaarlijk genot,
En begeerlijker waar 't *niet te zijn*
Dan gescheiden te leven van God.
Slechts de Christen gaat vroolijk zijn pad,
Als een kind dat op weg is naar huis;
Na den strijd, dien Hij door te staan had,
Vond hij rust aan den voet van het kruis.

7 SEPTEMBER.

„Hij is mijn rotsteen, en in Hem is geen onrecht.”

Ps. XCII : 16b.

Een heerlijk slotakkoord van dien heerlijken Sabbatspsalm, die in den loop der eeuwen reeds zoo menige ziel aan het stof der aarde ontvoerde! Dát is dan de slotsom van wat zij, die ook in den ouderdom in het huis des Heeren geplant zijn, gedurig weder te bedenken en te verkondigen hebben; het kort begrip van hun Credo, het resultaat hunner geheele levenservaring. „Hij is mijn Rotsteen”; de Rotsteen waarin ik schuil, wanneer het onweert of stormt om mij henen. De Rotsteen, waarop ik bouw; het huis beide mijner aardsche en mijner hemelsche hoop, zoodat het, wèl gefundeerd en vast, niet wankelen noch instorten kan. De Rotsteen, waaruit ik mij laaf, want door zijne wanden loopen verborgen sprinkadere des levenden waters, die slechts behoeven te worden aangeraakt met den staf des geloofs, en de verkwikkende teug vloeit mij tegen. Dat is Hij, als in een eeuwig heden, en bij Hem, die dat is voor een ieder der Zijnen, kan in geen geval sprake zijn van Onrecht. Geen onrecht in zijne eischen, al *schijnen* ze nog zoo onbillijk en overdreven. Geen onrecht in zijne bedelingen, want hoe ongelijkmatig ook, de hoogste Wijsheid beschikte ze. Hij antwoordt niet van al zijne daden, maar kan die allen volkomen verantwoorden; Hij verbergt zich dikwijls, maar zonder dat Hij zich immer vergist. Onrecht eindelijk, ook niet in zijne strengste gerichtten, want, waar zelfs het minste verbeurd is, is ook het ergste niet onverdiend, als Hij onze heimelijke zonden in het licht van Zijn aangezicht stelt. Wij kunnen, helaas, ons vergrijpen, en lijden vaak grievend onrecht van menschen, maar het geschiedt niet buiten Hem om, en in menige krenking is, geheel buiten weten van den krenker, het onkronkbaar Godsgericht niet te miskennen. Die dat onvoorwaardelijk toestemt, omdat hij zijn trouw geweten laat spreken, en nochtans geloof genoeg heeft, om het van dezen Rechter te blijven belijden: „Hij is mijn Rotsteen” — wat dunkt u, zou deze mensch het in stilte niet goed kunnen hebben voor

zich zelve te midden van de lange en bange arbeidsweek dezes levens, ja wat meer is, niet reeds een goed eind op weg zijn, om het Volmaakte Sabbatslied in den hemelschen tempel te zingen: waar de Rots niet langer omneveld zal zijn, en het Onrecht zelfs in schijn niet langer voorduren kan?

Zalig, wie kennelijk op weg is om één van die menschen te worden! God leert en geeft hem hier alvast den Psalm in den nacht, maar ook dien op den vollen dag, den eeuwigen Sabbat, die zal komen. Zal hij daarbij misschien zelfs anderen als „Oppierzangmeester” voorgaan? Dit is zeker, ook op de lagere plaats van „Dorpelwachter” zal hij zich volkomen te huis, en onuitsprekelijk begenadigd gevoelen.

VAN OOSTERZEE.

Gij zijt mijn Rots,
 O God der Legerscharen!
 In storm en golfgeklots
 Zult Gij mijn voet bewaren,
 Mij redden uit benauwdheid en gevaren:
 Gij zijt mijn Rots!

8 SEPTEMBER.

„Die op den Heer vertrouwt is welgelukzalig.”

Spreuken XVI : 20.

De Heer is het eenig betamelijk voorwerp van vertrouwen voor eenen zondaar. Hij kan op zich zelve niet vertrouwen, want zijn hart is bedriegelijk, meer dan éénig ding. Hij kan op zijne medemenschen niet vertrouwen, want zij zijn niet beter dan hij. Indien hij op iemand anders dan op den Heer vertrouwt moet kwelling, teleurstelling en smart daarvan het noodwendig gevolg zijn. Op God *kan* hij vertrouwen, want de belofte is zijn waarborg. Op God

behoort hij te vertrouwen, want het voorschrift gebiedt hem zulks. Op God *moet* hij vertrouwen, want elke andere toevlucht zal hem ontvallen. Het woord van God is getrouw, en kan ons niet bedriegen; het is onwankelbaar, en kan niet falen; het is zeer genadig, en juist voor ons berekend. In zijn woord heeft God al wat wij bij mogelijkheid kunnen behoeven, beloofd; Hij heeft ons uitgenoodigd om al wat Hij beloofd heeft, van Hem alleen te vragen, en Hij heeft ons verzekerd, dat wij nimmer teleurgesteld zullen worden. Indien wij dus op zijn woord vertrouwen, op zijne getrouwheid steunen, en alleen van Hem onze hulpe verwachten, zullen wij Hem bevinden getrouw aan zijn woord te zijn. En alzoo doende, zullen wij gelukkig zijn, want het zal onze twijfelingen wegnemen, onze zielsangsten overwinnen, ons voor teleurstelling bewaren, en ons tallooze goedertierenheden verzekeren. Al wie „op den Heer vertrouwt, dien zal de goedertierenheid omringen.”

JAMES SMITH.

Och! dat wij U met hart en daden,
 Toch beter, vuurger danken, Heer!
 En trouwer wand'len op de paden
 Des levens, naar uw reine leer!

9 SEPTEMBER.

Die in Mij gelooft, zal nimmermeer dorsten. Joh. VI : 35.

Voldoening is een kleinood even zeldzaam als kostbaar. Gelukkig de koopman die het gevonden heeft. Wij mogen dit kleinood in *rijkdommen* zoeken, maar wij vinden het niet. Wij mogen goud op goud en zilver op zilver stapelen, totdat wij rijker worden dan zich een gierigaard droomen kan, dan steken wij onze handen wel in gouden ringen, en zoeken daarin onze voldoening, maar wij vinden haar niet, ons hart is gelijk de bloedzuiger die altijd roept: „Geef! geef!” Laat ons paleizen bouwen, machtige volken over-

winnen, maar onder de zegeteekeningen waarmede wij onze zalen versieren, ligt dat kostbare kleinood, dat geen wereld van goud kan kopen, niet verscholen. Maar geef ons Christus, laat ons met Hem in verbond treden en zie ons hart is voldaan! Te midden van armoede zijn wij onmetelijk rijk, en in rampspoed bezitten wij alles, ja overvloed, wij zijn verzadigd, want in Hem zijn wij voldaan. Laat ons velden van kennis ontginnen, laat ons in afzondering schatten van wijsheid vergaderen, laat ons in de diepte der natuur dringen, laat onze verrekijker hemelen ontdekken en de aarde zich voor ons onderzoek openen, laat ons de lijvige boekdeelen openslaan en op hunne bladzijden turen, laat ons zitting nemen in den stoel der wijzen en volleerd in alle wetenschappen worden; maar, helaas! weldra zal dit alles walgen, want veel wetenschap is „kwelling des geestes.” Maar laat ons tot de hoofdfontein wederkeeren en ons uit de wateren der openbaring drenken, en ziet, wij worden voldaan. Wat wij ook hebben nagejaagd, al moge de trompet der faam ons huldigen en onze medemenschen bewegen den wierook der eer voor ons te branden; wij mogen of al de genietingen der zonde bij vroolijken rei en dans najagen, of de meer ernstige bewegingen des handels volgen en grooten invloed onder de menschen verkrijgen, allerwege zullen ons teleurstelling en leegte op de hielen volgen. Maar wanneer wij, zooveel omdoolens moede, al onze begeerten als in een brandpunt aan den voet zijns kruises vereenigen, zullen wij eene voldoening smaken die de wereld ons onmogelijk ontrooven kan. Wij zochten eenmaal naar iets onzichtbaars, hetwelk wij in al onze vreugde niet konden vinden, en nu is door Gods groote liefde het water dat alleen onzen dorst kon laven gevonden; dat water geeft Jezus, „het levend water” zijner genade, en nu wij ons in de zaligheden van den naam van Jezus baden en voldaan zijn, verlangen wij niets meer. Gelijk Naphtali zijn wij voldaan met gunst en vervuld met den zegen des Heeren. Gelijk Jakob roepen wij uit: „Het is genoeg.” De ziel heeft een anker, het verlangen is „met vetheid verzadigd”, de geheele mensch is rijk in alle soort van geluk en verlangt niets anders meer. Zeker schrijver laat den geloovige aldus tot zich zelve spreken: „O gelukzalige ziel! hoe rijk zijt gij, welk een schat hebt gij gewonnen! Het is alles het uwe, gij hebt de beloften van dit en van het toekomstige leven. O wat zoudt gij meer kunnen wenschen? Hoe

volmaakt is dit verbond, nu kan mijne twijfelmoedige ziel vrijmoedig en geloovig met Thomas zeggen: „Mijn Heer en mijn God!” Wat hebben wij meer getuigen van noode? Wij zelven hebben het uit zijnen mond gehoord, Hij heeft bij zijne heiligheid gezworen dat zijn voornemen niet veranderd zal worden, en Hij heeft dit met eede bekrachtigd.

SPURGEON.

Ziet, hier is de beste weide,
 Hier stroomt water, rein en frisch;
 Wie verlangt de dorre heide?
 Wie zoekt nog de wildernis?
 Laat u leiden! laat u drenken!
 Kiest den weg, waarop Hij leidt!
 Wie Hem volgen op Zijn wenken,
 Vinden vreed' en heerlijkheid.

10 SEPTEMBER.

En de apostelen zeiden tot den Heer: Vermeerder ons het geloof!

Luc. XVII:5.

Het gelooven in den Heer Jezus is niets anders, dan een toevlucht nemen tot Hem.

Wel is waar, dit geschiedt met zeer onderscheidene mate van vrijmoedigheid, en naar mate het meer geschiedt ten genoegte van, en in vertrouwen op zijne eigene uitnoodiging, in vereeniging met die van zijnen Vader, om tot Hem te komen, naar die mate zal het geloof vaster en volkomener zijn. Echter elk komen tot Hem, om als zondaar door Hem geholpen te worden, verdient den naam van geloof. Daar zijn er wel, die dit hoorende, meenen zullen, dat zoo de zaak niet zwaar genoeg wordt voorgesteld, en dat er tot het gelooven in Jezus meer of iets anders behoort, dan het daar genoemde. Maar wat hier ten aanzien van den aard des geloofs gezegd is, komt

geheel met het Evangelie overeen. Of was het geloof van allen, die op aarde voor lichaamskwalen bij Jezus genezing zochten, iets anders, dan zulk een toevlucht nemen tot Hem? En eischte Hij iets meer, dan dit van hen, die ook voor hunne zielen bij Hem redding zochten? Aan wie beloofde Hij rust te zullen geven? Aan wie anders dan aan hen, die als vermoelden en belasten tot hem kwamen? Wien beloofde Hij geenszins te zullen uitwerpen? Zeide Hij niet, dat het was een iegelijk, die tot Hem kwam? Als wij ons deze woorden van den Heiland herinneren, dan blijkt het reeds duidelijk, dat het al te veel wordt vergeten dat het gelooven in Jezus hetzelfde is als het komen tot Hem. Maar, wat meer is, als de Heer zelf nu eens het eeuwige leven toezegt aan hen, die in Hem gelooven, en dan weder rust der ziel belooft aan hen, die tot Hem komen, als Hij zegt, die tot mij komt zal geenszins hongeren en die in mij geloofd zal nimmermeer dorsten, moest dan elk niet hierdoor overtuigd worden, dat gelooven in Jezus hetzelfde is, als tot Hem komen? Het is dus eene dwaling, wanneer men het gelooven meer gelegen acht in een weten, dan in een handelen. Het geloof is eene daad, eene gedurige werkzaamheid tusschen onze ziel en den Heere Jezus, een dagelijks overgeven van ons zelve aan Hem, met al onze zondaarsbehoefden, en alzoo een gedurig komen in het gebed tot Hem. Door een verkeerd begrip van hetgeen eigenlijk gelooven is, heeft men menige twijfelmoedige ziel ter neer geslagen, door te zeggen, dat zij niet anders bezat dan een toevluchtnemend geloof. O hoe had men diezelfde ziel kunnen bemoedigen door te zeggen: dat toevlucht nemen tot den Heer Jezus waarin gij dagelijks werkzaam zijt, dat is juist, naar 's Heilands eigene verklaring, het geloof, het opdragen, het toevertrouwen van u zelve aan Hem, hetwelk Hij van u eischt om u te kunnen helpen, neem dat toch ter harte. Als dit wat meer werd ingezien, dan het doorgaans geschiedt, zouden er dan niet velen zijn, die misschien reeds voor langen tijd hadden kunnen zeggen, dat zij wisten Wien zij geloofden?

BÖSKEN.

Zou ik door ongeloof versmaden,
 Hem die zijn trouwe nimmer krenkt,
 En mij, hoe zwaar met schuld beladen
 Van alle schuld vergeving schenkt?

Zou 'k met uw eigen woord gezegend
 Door twijfelzucht van verre staan?
 En daar mij zooveel gunst bejegt,
 Niet vroolijk tot een vader gaan?

Uw gift is uit genade, Heere!
 Uit onverdiende gunst alleen,
 Wat kan een zondaar u ter eere,
 Dan op Uw woord slechts toe te treên?

11 SEPTEMBER.

**Want alzoo lief heeft God de wereld gehad, dat Hij Zijn eenig-
 geboren Zoon gegeven heeft. Joh. III : 16.**

„Alzoo lief heeft God de wereld gehad”. Is dit niet een dier heerlijke woorden, zooals men ze hier en daar in onzen dierbaren Bijbel vindt, die het oog treffen, het hart verlichten en geheel een diepzinnig gedeelte der schrift toelichten? Hoe teeh zouden wij begrijpen dat de Vader zijnen Zoon kon hebben overgegeven, „opdat een ieder die in Hem gelooft niet verderve, maar het eeuwige leven hebbe,” zoo ons dit ongehoorde offer niet werd opgehelderd door de wonderbare liefde des Heeren? God heeft de wereld zoo innig lief gehad; de wereld die Hem vijandig is, die in de zonde ligt; de wereld, dat wil zeggen, zondaren gelijk een iegelijk onzer, die Hem niet kenden, die aan Hem niet dachten en Zijne liefde niet op prijs stelden. Wie had het ooit kunnen denken dat Hij Zijnen eeniggeboren Zoon zou overgeven in den dood tot verzoening van onze zonden? Wie had ooit kunnen denken dat Hij dien geliefden Zoon zou verhoogen aan een bloedig kruis, gelijk eens Mozes in de woestijn de koperen slang verhoogd had opdat alle einden der aarde op Hem zouden zien en verlost worden door Hem? Wie had het kunnen denken dat er een dag zou komen, waarop zij die beangst en bekommerd waren door het gevoel van zonden en schuld, woorden zouden hooren als deze: „Die in den Zoon van God gelooft zal niet

veroordeeld worden?" En toch is dat alles geschied. Het Evangelie zegt het ons, en het schenkt mede vreugde en leven aan de tot God bekeerde ziel, die wel Gods liefde niet begrijpt, maar ze toch gelooft en aan zich zelve gevoelt door de werking des Heiligen Geestes. Ja, „alzo lief heeft God de wereld gehad dat Hij Zijnen eeniggeboren Zoon gegeven heeft, opdat een iegelijk, die in Hem gelooft niet verderve, maar het eeuwige leven hebbe." Een iegelijk: de zaligheid wordt iederen zondaar aangeboden, van waar hij kome, wie hij zij, geleerd of onwetend, rijk of arm, oud of jong: dat is de rijkdom van Gods genade. Maar daarom ook dubbel schuldig zij die hun hart sluiten voor die roepstem, en hunne oogen niet willen openen voor het licht dat Jezus op aarde heeft ontstoken. God schenkt ons dat licht, maar allen zien het daarom niet; want maar al te velen helaas! willen tot Jezus niet komen om het eeuwige leven te hebben. „Degene nu die niet gelooft, is alreede veroordeeld." „Hoe zullen wij dan ontvlieden, zoo wij op zoo groote zaligheid geen acht geven?" Hooren wij hoe of de Heer tot onze ziel spreekt: „ik heb u lief gehad met eene eeuwige liefde, daarom heb Ik u getrokken met goedertierenheid." En dat onze vrijgekochte ziel antwoordt met den uitroep der dankbaarheid: „Hierin is de liefde Gods jegens ons geopenbaard, dat God zijnen eeniggeboren Zoon heeft gezonden in de wereld, opdat wij zouden leven door Hem!

MONOD.

Zoo, zoo lief had God de wereld,
 Dat Hij Zijnen eigen Zoon
 Voor die afgevalen wereld
 Overgaf aan smaad en hoon;
 Ja, toen wij nog zondaars waren
 Schonk de Ontfermer ons gena;
 Stierf zijn Zoon op Golgotha,
 Stierf voor ons, die zondaars waren;
 God is liefde, o Englenstem!
 Menschentong, verheerlijk Hem!

12 SEPTEMBER.

Zoo verzond hem de Heere God uit den hof van Eden, om den aardbodem te bouwen, waaruit hij genomen was.

Gen. III : 23.

Ja zondaar in de ellende uwer zonde die de straf Gods is, ligt de lokking der liefde Gods. De verdrijving uit het paradijs is niet eenzijdig alleen als een rechtvaardig oordeel te beschouwen: zij was ook een werk der liefde Gods die verhinderen wilde dat de zondaar in de paradijs-weelde zich en zijne eigenlijke ellende vergeten zou. Daarom deed die liefde de doornen en distelen groeien en vervloekte de aarde om des menschen wil, opdat hij naar het verdwenen geluk, naar God terug verlangen zou. Daarom zette Hij vijandschap tusschen het zaad der slang en het zaad der vrouw en gaf aan het eerste de macht om de verzenen van het laatste te vermorzelen. Daarom die lange reeks van oordeelen die de vlammen-de toorn der liefde Gods over Israël en de heidenen deed gaan, opdat in beide het besef der ellende buiten God en de behoefte aan hereeniging met God zou ontwaken en toenemen: opdat in Israël het heil voor de menschheid, in de heidenwereld de menschheid voor het heil toebereid worden zou. En onder dat alles kwam Hij, de eeuwige Liefde zelf, nader en nader tot de afvallige menschheid: duidelijker en duidelijker kondigde Hij zich aan: hooger en hooger deed Hij de ellende stijgen, luider en luider de behoefte aan Verlossing spreken, totdat Hij, door alle die voorbereidingen al nader en nader gekomen zijnde, eindelijk volledig en persoonlijk tot ons kwam in de vleeschwording des eeuwigen Woords, in de openbaring des Zoons die ons in zijne broederarmen gesloten heeft opdat wij één zouden zijn met Hem, gelijk Hij met den Vader; die het gansche oordeel, den ganschen vloek waaronder de wereld zuchtte, in Zijn verzoenend lijden op zich genomen heeft, opdat door Zijne striemen ons genezing zou geworden en wij in Hem gerechtvaardigd voor God zouden zijn.

Alzoo hebben dan alle leidingen Gods deze bedoeling, o zondig mensch! dat zij u tot Jezus Christus, tot uw eigenlijk wezen, tot de eigenlijke zaligheid terug willen brengen. Aanschouw dan die

heerlijke waarheid bij het licht dat van Bethlehem over Golgotha door de geheele wereld schijnt: bij het licht der heilige menschheid van Gods Zoon.

GUNNING.

's Heilands juk is begeerlijk en zacht;
 't Is het rustpunt voor 't ijdel gemoed,
 't Is het licht in den donkersten nacht,
 't Is de staf, die voor vallen behoedt.
 Wordt de baan dan ook zeldzaam betreên,
 Die door lijden tot heerlijkheid gaat,
 Wend, o Jezus, wend derwaarts mijn schreên!
 't Is de weg, die naar 't Vaderland gaat.

13 SEPTEMBER.

Uw geloof heeft U behouden, ga heen in vrede.

Luc. VII : 50.

Uw geloof heeft u behouden. Alleen uw geloof, en nog altijd uw geloof. Niet de tranen, niet de kussen, niet de zalve, niet de vele liefde, maar het geloove, dat uit den ootmoed, dat uit de liefde gekend wordt. Op de vele liefde der zondaresse heeft Jezus de Farizeën gewezen, als op de liefelijke, zichtbare bloem en vrucht uit den voor hen verborgen en nog onkenbaren wortel des Geloofs; doch komt het er op aan haar zelve gerust te stellen, haar zelve te versterken te midden van aanvechtingen, die haar nu van buiten straks wellicht; want zoo gaat het op den geloofsweg; straks wellicht van binnen zullen aankomen; zoo wijst Hij op niet anders dan op het Geloof, door Hem in haar hart gelegd; op den vasten wortel, en niet op de teedere bloem. Och geliefden! wat zou het de zondaresse weinig, of voor korten tijd gerustgesteld hebben, zoo de Heer haar op hare liefde als grond haars behouds of behouden blijvens gewezen had! Op eene liefde, die, ofschoon hare uitdrukking ons beminnelijk, velen overdreven toeschijnt, in hare eigene schatting zekerlijk zeer weinig, voor haar eigene bewustheid zeker-

lijk met zonde bezoedeld was! Wie twijfelt er aan of de zondaresse hechtte een mindere waarde aan hare tranen, hare kussen, hare zalve, dan Simon de Farizeër aan zijne koude noodiging? En zou die liefde altijd even levendig, altijd even werkzaam blijven, om haar, gesteld dat zij dat kon voor een oogenblik, op den duur den vrede te bewaren, dien de Heere haar gegeven, haar gelaten had, als Hij zeide: Ga henen in vrede! Vrienden van Jezus, wat zegt gij? Ach er zullen oogenblikken komen dat zij aan hare liefde voor den Heer twijfelen zal; dat zij zich zeer lauw, zeer koud, zeer onvruchtbaar zal bevinden; dat het, naar het gevoel van liefde te oordeelen, is alsof de gemeenschap met den Heere heeft opgehouden, en het leven harer ziele is ingeslapen. Dat zullen treurige, mistroostige oogenblikken zijn. Wat is het, dat haar in die oogenblikken het leven, die blijdschap, de hope wedergeven, en eene gansch nieuwe liefde in haar hart zal uitstorten? Wat, dan dit levendmakend woord: Uw geloof heeft u behouden? — Mensch noch Satan zal haren vrede van haar wegnemen! **BEETS.**

Gij zijt mijn deel,
 O Heer van dood en leven!
 U geve ik mij geheel,
 Gij hebt U mij gegeven;
 Die troost zal mij in 't doodsuur niet begeven;
 Gij zijt mijn deel!

14 SEPTEMBER.

„En de duif kwam tot hem tegen den avondtijd, en zlet een afgebroken olijfbblad was in haren bek. Gen. VIII: 11a.

Wat onbeduidende kleinigheid voor het zinnelijk, en toch, wat onschatbare vertroosting voor het geestelijk oog! Die duif, wat is zij voor Noach, dan een bode van God; die olijftak, wat wordt hij minder dan de profetie des nieuwen levens, dat boven het onaf-

zienbaar graf der oude wereld onthult? En dát ten tijde des avonds, als het donker wordt uit-, en misschien ook inwendig, na een dag en week van onzekerheid, moeite en zorg Wees welkom, klapwiekende bode der goedertierenheid, na de ervaring der gestrengheid van God! Verkondig het aan menigen Noach, in menig vreugdeloos schemeruur: „Het zal geschieden ten tijde des avonds, dat het licht zal wezen.” (Zach. XIV : 7b.) En gij, o mijne ziel, behoud een open oog voor den grooten schat ook der kleinste vertroostingens Gods! Die duif keerde na een week niet meer tot de arke terug; déze verschijnt telkens op nieuw, hoezeer alleen slechts met een fragment van wat in volle pracht en kracht eerst in de Nieuwe wereld ons wacht. De duif komt op haar tijd, doch op „het uitstrekken der hand” komt het aan, zal zij bij ons in de ark komen.

V. OOSTERZEE.

„Heer! Gij hebt me Uw woord geschonken,
 En ik geef het nooit weêrom.
 Uw genâbeloften klonken
 In mijns harten heiligdom.

Alle zorgen en bezwaren
 Maakt Gij tot een lichte last:
 'k Zal U nimmer laten varen,
 'k Houd U eeuwig, eeuwig vast!

Gij zijt mijne! O, laat Uw vrede
 Mij verkwikken als ik bad!
Noachsduive, keer' mijn bede
 Met een groen olijvenblad!”

15 SEPTEMBER.

Strijd den goeden strijd des geloofs.

1 Tim. VI : 12.

Indien de heiligmaking die God van zijne kinderen eischt, zóoveelomvattend is, dat zelfs verkeerde gedachten en allerlei bewe-

gingen van een van nature bedorven hart als zonde worden beschouwd, wat wonder dan dat het Christelijk leven slechts een voortdurende strijd is, en wij hier beneden geene rust kunnen verwachten! Den natuurlijken mensch in ons te vernietigen, dat is het doel waarnaar wij streven moeten. Maar helaas! die natuurlijke mensch is niet gemakkelijk te overwinnen, en menigmaal wanneer wij hem ten onder gebracht wanen, verheft hij zich weder met nieuwe kracht. Al onze waakzaamheid, al onze moed, al onze geestkracht hebben wij noodig in deze worsteling. Het is geen lichte zaak een machtigen vijand te bestrijden; maar hoeveel moeilijker valt het zichzelf te bestrijden, en uit zijn eigen hart vele gevoelens, neigingen, hebbelijkheden die er diepe wortelen hebben geschoten, uit te roeien. Daartoe toch roept ons Jezus, waar Hij spreekt van de hand af te houwen of het oog uit te rukken, dat ons tot zonde doet vervallen, hetgeen beteekent, dat wij zelfs voor de smartelijkste offers niet moeten terugdeinzen, waar het geldt de verzoeking te weerstaan of den wil Gods te vervullen. In de woorden die wij overdenken, past Jezus deze vermaning op één enkel gebod toe; maar Hij heeft ze elders herhaald, en zij is klaarblijkelijk op vele andere gevallen toepasselijk. Buitendien zijn aan de zonde die door dit gebod veroordeeld wordt, vele anderen verbonden, die, door eene nauwkeurige beschouwing, dikwijls zelfs in het hart dergenen ontdekt kunnen worden die waarlijk begeeren naar den wil van God te leven. Het zijn overtredingen in woorden, neigingen of gedachten, gelijk die waarvan David bad: „Reinig mij van mijne verborgene zonden.” Wat het ook kosten moge, alles moet vermeden worden waardoor de vijand onzer zielen eenig voordeel op ons zou kunnen behalen, wanneer hij tracht onheilige gevoelens in ons optewekken. Hoeden wij ons voor gesprekken, gezelschappen of lectuur, die den ouden mensch behagen, maar die de nieuwe mensch zich zou schamen voor zijn Hemelschen Vader te belijden. Daar is veel moed noodig om die verzoeking te weerstaan. Zij zijn te gevaarlijker, omdat zij zich veelal niet als verzoeking voordoen. Maar die moed is onmisbaar. Zoo de vijand ook maar in bezit kwam van het kleinste deel onzes harten, zou hij weldra het geheele hart veroverd hebben „Bewaar uw hart meer dan eenig ding, want daaruit zijn de uitgangen des levens.” Daar wij deze wet in ons vinden, dat „waar wij het goede willen, het kwade

ons bijligt," zoo laat ons aandoen de geheele wapenrusting Gods, opdat wij kunnen staan tegen de listige omleidingen des duivels: „want wij hebben den strijd niet tegen vleesch en bloed, maar tegen de geestelijke boosheden in de lucht.”

MONOD.

Rijst op, rijst op voor Jezus!
 Steunt op Zijn kracht alleen;
 Uw eigen arm is machtloos,
 Hoe groot Uw kracht ook scheen.
 Doet aan Gods wapenrusting
 En waakt en bidt en strijdt;
 Roept plicht U in gevaren,
 Gehoorzaamt 't allen tijd.

Rijst op, rijst op voor Jezus!
 De strijd is kort van duur;
 Na al het krijgsgekletter,
 Komt 't overwinningsuur;
 Aan hen die overwinnen
 Geeft Hij de zegekroon;
 Zij zullen met Hem heerschen,
 Voor eeuwig in Zijn troon!

16 SEPTEMBER.

Terzelve ure werd dat woord volbracht aan Nebukadnezar.

Daniël IV : 33a.

Hetgeen den Koning Nebukadnezar overkwam, was in den raad des hemels besloten, opdat de levenden zouden bekennen, dat de Allerhoogste heerschappij heeft over de koninkrijken der menschen, en dat Hij ze geeft aan dien Hij wil. En hoe kan het treffender worden getoond, dan toen die hemelhooge boom werd geknot; en die veroveraar die de aarde deed beven, en het huis des Heeren te Jeruzalem had in de asch gelegd, en het volk des Heeren gevan-

kelijk weggevoerd, overeenkomstig zijnen profetischen droom en deszelfs uitlegging, aan de beesten gelijk werd, die vergaan? Ziet den mensch, die zijn Babel bouwt, en wijd en zijd zijnen schepter zwaait; maar die geenens dag tot zijne gezonde dagen kan toedoen en geen verstandig woord voortbrengen, als de stem van den Hemel klinkt: „Uw koninkrijk is van u gegaan.” Predikte hij niet aan het heidendom, dat de hemel heerscht? Predikt hij ons niet nog, dat al de bewoners der aarde als niet geacht, en met al het heir des hemels aan God onderworpen zijn; en dat er niemand is die zijne hand kan afslaan of tot hem zeggen „wat doet Gij?” En ziet gij in zijne geschiedenis niet, dat het God is, door wien het verstand ons gegeven wordt, en die het bewaart en ontnemt; God de Heer, beide van lichaam en geest? En dezen God, zult Gij Hem niet vreezen? Gij die Christenen zijt en grootere dingen zaagt dan deze; gij die Nederlanders zijt en gekend hebt den geweldrijvenden goddelooze, die zich uitbreidde als een groene inlandsche boom, maar als een machteloze te midden zijner rotsen bezweek; zult gij voor het menschenkind u beducht maken? Zal het rijzen en zinken der troonen u doen beven? Zult gij den Oppermachtige tegenstaan, en tegen den Allerhoogste u aankanten? En, als gij wél doet, hebt gij dan aan den troost niet genoeg: zoo God vóór ons is, wie zal dan tegen ons zijn?

Maar als de mensch zich niet wil laten gezeggen, en vooral als hij op het Babel, dat hij heeft gebouwd, zich niet weinig verheft; ziet in den man, die bij zich zelve sprak: Ik zal boven de hoogten der wolken klimmen, ik zal mijnen troon boven de sterren verhoogen, ik zal den Allerhoogste gelijk worden; ziet in hem die zoo dacht, en daarna in de diepste ellende, die het redelijk schepsel hier beneden kan treffen, kwam te vallen van zijnen troon; dat er één is, wiens werken waarheid en wiens paden gerechtigheid zijn: en die machtig is te vernederen die in hoogmoed wandelen! Ja ziet hier, dat de Schrift niet te vergeefs zegt: hoogmoed komt vóór den val, en: God wederstaat de hoovaardigen. Ziet het, gij, die op uwen rijkdom, of op uwe geboorte en hoogen staat, of op kennis en wetenschap, of op iets anders u nog laat voorstaan, minder of meer; en weet dat er niets verfoeilijkers is in de oogen des Heeren; niets dat meer Hem onteert; niets dat meer u misstaat; en dat gij, u niet vernederende, eens aan deze zijde des grafs, of als de maden

onder u gestrooid worden en de wormen u tot een dekkleed zullen wezen, des te dieper verlaagd en geschandvlekt zult worden! Ons allen licht de hoogmoed zoo nabij. Hij sluipt zoo licht bij ons in. O! laat ons waken! Laat ons bedachtzaam zijn! Laat ons bedenken, hoe gering, hoe onwaardig, hoe diep afhankelijk wij zijn; en laat ons veel bidden: Houdt uwen knecht terug van trotschheden, laat ze niet over mij heerschen; dan zal ik oprecht zijn, en rein van groote overtreding!

MOLSTER.

Ach, niets van ons, maar 't al van Hem!

Zoo komt men in Jeruzalem!

Zoo treedt men needrig-onbevreesd,

Gods tempel in, bij 't eeuwig feest.

17 SEPTEMBER.

Want dat gevoelen zij in U, hetwelk ook in Christus Jezus was.

Phil. II : 5.

Is alles wat naar zelfverloochening zweemt voor den dienaar der wereld, iets onnatuurlijks, het kan daarom ook alleen de vrucht zijn van eene geheele vernieuwing van den inwendigen mensch door den Heiligen Geest, om welken wij dagelijks hebben te bidden. Daaraan moge de wereld zien dat wij discipelen van Christus zijn, dat wij van dat gevoelen in ons hebben, dat in Christus Jezus was. Ziet hoe Hij zichzelf heeft vernietigd, zichzelf heeft opgeofferd aan het hout des kruises om eene verlorene wereld te verzoenen met God. Méér dan Abraham is hier. Deze stond een gedeelte land af, Hij verliet Zijn hemel. Abraham maakte geen gebruik van de overmacht die hij over Lot had. Christus heeft er niet mede gepronkt dat hij Gode even gelijk was. Kruis en schande heeft Hij verdragen, — als Hij gescholden werd, schold Hij nooit weder, en als Hij leed, dreigde Hij niet. Hieraan zal de wereld bekennen dat wij Zijne discipelen zijn, zoo wij liefde hebben onder elkander. Dankbaarheid voor den vrede, dien Hij ons heeft aange-

bracht, dringe ons alles te doen om den vrede te bewaren en alle wortel van bitterheid, die zoo licht opschiet, uit te roeien uit ons hart, en trachten wij vooral ook door inschikkelijkheid twist te voorkomen. Indien eens een ongelovige in den grooten dag tot u sprak: „Er was een tijd dat ik mij tot het Christendom, dien godsdienst der liefde, machtig aangetrokken gevoelde; maar toen ik van nabij den wandel der christenen bezag, hunne twisten en verdeeldheden opmerkte, toen heb ik mij in gelijke mate teruggestooten gevoeld, als ik mij door die heerlijke leer had laten innemen, en ik heb begrepen dat zij voor hare belijders geene kracht Gods is tot zaligheid.” O, gij die in twist en vijandschap met uw naaste leeft, hoewel gij u broeders noemt van één Heer, wat zoudt gij dien ongelukkige, dien gij door uwe twistzucht hadt verdorven, antwoorden? Zoudt gij rein zijn van zijn bloed? Door liefdeloosheid en onverzoenlijkheid schandvlekt men zijne heerlijke belijdenis en maakt dat Christus leer en naam om onzentwil gelasterd wordt. — Het behoort tot het karakter van een toekomstig hemelburger dat hij den vrede beware, dat hij in de liefde wandele. Zoek allen, die rondom u zijn, door liefde gelukkig te maken, en gij zult zelf gelukkig zijn en u éénmaal geen vreemdeling gevoelen in dat land waar alles liefde, en waar het dáárom hemel is.

HUYDECQPER.

O Heere Jezus! blijf ons bij,
 Dat wij niet van den weg verdwaalen,
 Uw goede geest zij ons geleij,
 Tot dat Gij ons komt thuis te halen!

Al zijn wij dan in een woestijn,
 Wij zijn Egypteland ontkomen:
 't Zal eindelijk een Kanaan zijn,
 't Beloofde land van alle vroomen!

18 SEPTEMBER.

En Jezus nam toe in wijsheid, en in grootte, en in genade bij God en de menschen.

Luc. II : 52.

Maar wast op in de genade en in de kennis van onzen Heer en Zaligmaker Jezus Christus.

2 Petr. III : 18a.

Christenen te worden, dag aan dag, jaar op jaar, met onafgebroken inspanning, onder bestendig en wijs gebruik der genademiddelen, toe te nemen en op te wassen in Christus: 't is zoo natuurlijk en eenvoudig, 't schijnt zoo geheel van zelf te spreken, dat deze de éénige weg is om tot de volle manlijke grootte in Christus te komen, en toch spreken en handelen de meesten als hadden zij er hoegenaamd geen denkbeeld van. Zij hebben het goede en onberouwlijke besluit genomen, nu, meent gij, zullen zij het werk der heiligmaking aanvangen; neen, nu wanen zij het voltooid te hebben. Ongewapend wagen zij zich met de jammerlijkste zorgeloosheid te midden eener wereld vol verleiding. Zij achten de zelfbeproeving, de dagelijksche hernieuwing hunner goede voornemens, de volharding in 't gebed, onverschillig, overtollig. Gisteren nog vèr van Christus, heden eerst kinderen, willen ze terstond reeds vaders in Hem wezen, en leeren en besturen, en geven den geestelijken hoogmoed plaats! en gij verwondert u dat ze struikelen en vallen; dat ze niet aanstonds zijn 't geen ze niet allengs hebben willen worden, gij die glimlacht om den dwazen wensch uwer kleinen die eensklaps mannen willen wezen! en gij vergeet dat dezelfde God, van wien de wetten in 't rijk der natuur zijn uitgegaan, de wet van groei en ontwikkeling ook in het rijk der genade laat gelden. Hebt gij het getuigenis van Paulus niet vernomen: Broeders, ik jaag er naar! Niet dat ik reeds gegrepen heb; maar dit ééne: ik jaag er naar! En Gij omdat gij het met den eersten greep niet hebt bereikt, staat moedeloos stil? Hebt gij van Simon Jonas-zoon niet gehoord, hoe hij, na vele jaren van beproeving met vallen en opstaan Petrus geworden is, en gij, omdat gij niet aanstonds een rotsman zijt, geeft straks den moed verloren? Of dunkt gij u zelven meerder te zijn dan Petrus en Paulus; dan de Apostelen des Heeren, gij zult toch niet meerder willen wezen dan de Meester zelf. Ook van Hem staat geschreven dat Hij opwies niet slechts naar het lichaam, maar ook

naar den geest, en toenam in kracht en wijsheid en in genade bij God en menschen. Zoo onafscheidelijk van onze menschelijke natuur is die langzame ontwikkeling, welke u verdriet en het geduld doet verliezen, dat de Zoon van God zelf, toen Hij ons vleesch aannam, kind moest wezen, kind naar ziel en lichaam, om mensch te worden. 't Is waar, van den H. Geest ontvangen, en ten teeken Zijner geestelijke reinheid uit een reine maagd geboren, hield Hij zich van den beginne tot den einde toe vrij van alle smet der zonde. Niet met vallen en opstaan, maar met vasten, wisselende tred heeft Hij de baan geloopt; niet met wisselende kans, maar altijd overwinnend heeft Hij den strijd gestreden. Hij heeft gestreden en is in alle dingen verzocht geweest als wij, en heeft uit het lijden gehoorzaamheid geleerd, want ons, ons menschen moest Hij een menschelijk voorbeeld zijn. Ook Hij, de Zoon des menschen, is allengs geworden die Hij was, en in het twaalfjarig kind Jezus zien wij de kiemen en beginselen derzelfde deugden, wier volle kracht en luister wij in den mensch Jezus aanschouwen.

A. V. D. HOEVEN. JR.

Neen, gij zult niet eeuwig twisten,
Strijdend Christen!

Met den vijand die U haat:
Als het vleesch U zal begeven,
Zult ge zweven
Boven aanval en verraad.

Zonder haasten steeds gelooven,
Heft naar boven
't Hart, ook als Hij wachten doet.
Komen zal Hij; zeker komen;
's Levens stroomen
Ruischen U reeds in 't gemoet.

19 SEPTEMBER.

O God, op mij zijn Uwe geloften; ik zal U dankzeggingen vergelden. Want Gij hebt mijne ziel gered van den dood; ook niet mijne voeten van aanstoot, om voor Gods aangezicht te wandelen in het licht der levenden?

Ps. LVI : 13, 14.

Op wonderbare wijze stemde de schepping van den mensch met het doel zijner schepping overeen. Hier op aarde was de mensch, wien God de trekken van Zijn beeld had ingeademd, en die geroepen was de schepping als hare kroon te doorwandelen, zijn hoogste lofspraak en roem. De eerste plicht van deze kroon der schepping tot welker vervulling alles dienen moest, wat hij van het beeld Gods ontvangen had, was God te loven en te prijzen. Zijn leven in de gerechtigheid en heiligheid moest als een loflied ten hemel opstijgen, voortklinken als een schoon gezang, dat zich met het Halleluja der engelen vereenigen moest, een heilig beurtgezag met de hemelsche heirscharen, zoodat, wanneer zij omhoog het „heilig, heilig, heilig is de Heer der heirscharen!” aanhieven, wij dan volmondig mede instemden: „de gansche aarde is van Zijne heerlijkheid vol!” Lot en prijs van den Allerhoogste is niet in woorden gelegen, maar in kracht en waarheid. Slechts de volle gerechtigheid en heiligheid van onzen wandel zou, als de volkomene toewijding aan God in eene liefde met geheel het hart, met geheel de ziel, met geheel het gemoed, de verhevene melodie tot dien lof en prijs hebben kunnen teweegbrengen. Maar tevens treedt ook reeds bij het einddoel der schepping helder en duidelijk aan het licht, hoe er nooit of nimmer van een verdienste van het schepsel tegenover den Schepper sprake kan zijn; wat hij ook ooit aan gerechtigheid en heiligheid zou hebben verwerkelijkt, 't zou slechts tot stand zijn gekomen in den vorm van lof en verheerlijking van God.

De gansche natuur heft dit loflied aan, de uitgebreide schepping weergalmt van den lof des Allerhoogsten. De hemelen vertellen Gods eer en het uitspansel verkondigt Zijner handen werk. Maar zij brengt dien lof terwijl zij daarvan zelve onbewust is, en haar psalm klinkt als de toon der Aeolusharp, die door den adem des winds zachtens wordt bewogen. Anders is het bij den mensch. Bij hem moet de verheerlijking van God opstijgen als de welluidende

melodie van het grondakkoord eener rechte kennis van God, eener hartelijke liefde tot God, van een zalig leven in God.

Een scherpzinnig verstand, een kloeke geest zijn niet voldoende om met juistheid over God te spreken; tot eene ware kennis wordt vereischt een rechte zin en heilig streven, een reine wandel voor God. Hij verbergt zijn wezen voor de waanwijzen, en openbaart Zijne heerlijkheid aan de reinen van hart. Het troebele moeras weerkaatst de zon niet; maar vriendelijk en helder straalt haar beeld uit het klare, lichte bergmeer. Als een teeken van rechte kennis van God mag het volgende gelden. Hoe meer ik toeneem in rechte kennis van God, des te hartelijker en inniger moet ik Hem liefhebben. Hem kennen, dat is Hem opnemen in Zijn hart. Wie kan het vuur opnemen zonder warm te worden? Wie dien God, die liefde is, zonder dat deze liefde Zijn gansche hart zou vervullen en in heilige wederliefde doen ontvlammen jegens Hem, dien trouwen God en Vader, die ons het eerst heeft lief gehad? De grondwet van het koninkrijk der hemelen is zoo voortreffelijk en zoo zalig: hoe beter wij God kennen, des te meer hebben wij Hem lief, en hoe meer wij Hem liefhebben, des te beter kennen wij Hem. 't Een berust op 't andere; 't een ontleent zijn kracht aan het andere. De diepe, heilige grond, waaruit deze twee voortvloeien, is de goddelijke wandel in ware gerechtigheid en heiligheid. Gelijk de geur uit den bloemkelk, zoo ademt uit zulk een wandel de innige liefde tot God ons tegen, die Zijn evenbeeld met de kennis van Hem vervult.

DALTON.

Gij, Heer! die boven denken
 En bidden ons wilt schenken;
 Volbreng in ons Uw doel!
 Uw onbegrensd gelooven
 Gaat nooit de gift te boven,
 Maar wel ons zwak gevoel.

U, Vader der genade!
 Zij eere, vroeg en spade,
 Tot in het laatst geslacht,
 Door vrijgekochte zielen,
 Waar ze immer voor U knielen,
 En Jezus toegebracht.

20 SEPTEMBER.

Sprekende onder elkander met psalmen en lofzangen en geestelijke liederen, zingende en psalmende den Heere in uw hart.

Efez. V : 19.

Dat het zingen van geestelijke liederen goed en Gode welgevallig is, moet ieder Christen weten, omdat ieder het voorbeeld voor oog en heeft van de profeten en koningen in het Oude Testament (die met gezang en harpspel God geloofd hebben) en ook omdat juist het zingen van psalmen reeds in de eerste Christentijden in gebruik was. Ja, Paulus beveelt het zelfs den Corinthiërs en Colossenzen aan, om den Heer te loven met geestelijke liederen en psalmen, opdat het Woord Gods en de leer der Christenen op allerlei wijzen zou worden verbreid. Daarom ben ik ook, in vereeniging met anderen, om hun een voorbeeld te geven, die het beter kunnen, begonnen eenige geestelijke liederen te verzamelen om het heilige Evangelie, dat nu door Gods genade weer op den kandelaar is gezet, te verbreiden en aannemelijk te maken. Zoo kunnen wij dan ook roemen in ons lied, zooals Mozes in Ex. XV. doet, en evenals Paulus in 1 Cor. II zeggen, dat wij niets willen weten dan Jezus Christus en dien gekruisigd, wiens lof en verheerlijking wij wenschen te zingen. Er zijn er onder, die gezet zijn voor vier stemmen, omdat ik gaarne zou willen zien, dat de jeugd, die toch ook muziek moet leeren, iets had om de wereldsche liedjes te vervangen en zodoende met lust het goede en heilzame zou leeren. Zooals het ook behoort. Ook ben ik volstrekt niet, zooals eenige geestdrijvers voorgeven, de meening toegedaan, dat het Evangelie de beoefening der schoone kunsten verbiedt; integendeel: ik zou gaarne zien, dat zij alle, de muziek in 't bijzonder, dienstbaar werden gemaakt aan Hem, die ze geschapen heeft. Daarom bid ik ook, dat ieder vroom Christen hiermede instemme en zooveel het hem mogelijk zij dit doel helpe bevorderen. De wereld is toch al traag genoeg, als het er op aankomt, den armen kinderen iets te leeren en hun eene goede opvoeding te geven, dat wij daartoe niet nog

meer reden mogen geven. Daartoe schenke de Heer ons Zijne genade. Amen.

LUTHER.

Verheerlijk, den Heer!	Verhef dan ons lied
Verheffen wij saam	Zijn goedheid en eer,
Zijn liefde en Zijn trouw	En prijz' Hem ons hart
Zijn grootheid en naam!	En leven als Heer!
De Heer, onze Helper,	Verloren in zonden,
Die waakt en gebiedt,	Door Christus gezocht,
Is waard ons vertrouwen,	Heeft Hij ons tot priesters
Heeft recht op ons lied.	Den Vader gekocht.

21 SEPTEMBER.

De wet des Heeren is volmaakt, bekeerende de ziel.

Ps. XIX : 8.

De menschelijke ellende is begonnen met het woord, dat de duivel door de slang tot onze eerste ouders gesproken heeft. Dit was eene vergiftige beademing, waardoor hunne zielen gedood en verdorven zijn. Zij was vol haat, toorn, valsheid en leugen en ruimde den Satan zelfs eene plaats in hunne harten in. Zoo heeft het nu den barmhartigen en goedertieren God behaagd, door Zijn woord, als een heilzaam middel, de menschen weder te genezen, dat Woord, hetwelk eene kracht Gods is tot zaligheid een ieder die gelooft, en dat met louter liefde en trouw, goedertierenheid en waarheid als het ware vermengd is. Een water smaakt naar zijne bron, en voert de kracht mede van het kanaal, waaruit het stroomt. Het Woord Gods ontspringt uit de diepte der eeuwige liefde; het heeft zijnen oorsprong in het hart van God en van Jezus Christus; daarom brengt het ook louter goddelijke wijsheid, kracht, liefde, genade en geest mede. Gelijk God zelf een levend, heilzaam, liefderijk, werkzaam, eeuwig Wezen is, alzoo is ook Zijn woord eene levende, heilzame, liefderijke, werkzame, levendmakende kracht; uit den mond Gods gaat Zijn Woord, vereenigd met den Heiligen Geest. Even als de adem van den Heer Jezus den Heiligen Geest

medebracht, toen Hij op de discipelen blies, en zeide: Ontvangt den Heiligen Geest, zoo is het ook nu nog; Zijn woord is Zijn adem, waardoor Hij aan Zijne kerk den Heiligen Geest mededeelt. Elders zegt de hemelsche Wijsheid: „Ziet ik zal Mijnen Geest op U overvloedig uitstorten. Ik zal Mijne woorden u bekend maken. „Daarbij valt op te merken, dat zij te doen had met wederspannige, roekelooze en verkeerde spotters, die zij gaarne tot andere gedachten bracht, waartoe zij het Woord tot middel gekozen heeft; maar ook, dat dit eene gelijkenis is van de waterfonteynen, die haren stroom overvloedig en rijkelijk uitgieten. Eindelijk de Wijsheid zegt, dat zij door het Woord haren Geest schenken wil; daaruit volgt niet alleen, dat Gods woord een middel is tot bekeering der zondige menschen, maar ook dat het zulk eene kracht heeft, daar het uit den diepsten grond Gods komt en Zijne liefde, Zijnen Geest en Zijne levendmakende kracht medebrenkt. Het is eene kracht des Heiligen Geestes en des goddelijken Woords; doch het Woord heeft die kracht niet uit zich zelf, maar van God, zoo als Luther zegt: hoewel het lichamelijk Woord op zich zelf het leven niet geeft, moet het er toch bij zijn en gehoord en ontvangen worden, en de Heilige Geest door hetzelfde in het hart werken, en het hart zich door en in het Woord in het geloof versterken tegen den duivel en alle aanvechting. De Heilige Geest werkt niet zonder het Woord en het Woord niet zonder den Heiligen Geest. Wel kan de Heilige Geest door Zijne oneindige kracht alles onmiddellijk door zich zelve doen, maar het heeft God alzo behaagd, dat Hij niet zonder Zijn Woord werken wil. De kracht, de ziel en het leven van het Woord is evenwel de Heilige Geest, die in, met en bij het Woord is; zoo als een vroom leeraar onzer kerk zegt: God heeft zich in het Woord ingewikkeld met al Zijne Genade en liefde; anders zou, wanneer het slechts een bloot woord zonder kracht en leven Gods was, het niet de spijs, en alzo ook niet een middel tot onze bekeering zijn; maar daar God in het Woord is, zoo spijst Hij de ziel, verkwikt haar, maakt haar levend.

SCRIVER.

De Meester is daar en Hij roept ons tot komen,
 Tot volgen in 't spoor, hier geprent door Zijn voet,
 Al ga het langs bergen, of voer het door stroomen,
 En dalen, waar schaduw des doods ons ontmoet,

De Meester gebiedt ons met Hem niet te vreezen,
 Zijn kruisvaan te volgen, als 't kinderen betaamt,
 Nooit liet Hij in doodsnoed de Zijnen als weezen,
 Maar zal ook niet kennen, wie Zijner zich schaamt.

Heer, heilige Meester, Uw woord is ons leven,
 Wij komen en volgen, waarheen ook Gij gaat;
 Hoe donker het zijn moog, ons hart zal niet beven,
 Bestraalt maar tot troost ons Uw vriendlijk gelaat!

22 SEPTEMBER.

Want de droefheid naar God werkt eene onberouwelijke bekeering tot zaligheid.

2 Cor. VII:10a.

Zaligmakende bekeering zal zich zelve zeer gemakkelijk openbaren door den hemelschen zin onzer overdenkingen. Hieronder verstaan wij, dat zoo onze droefheid en vrees alleenlijk ontstaan ten gevolge van onze overpeinzingen over de verdoemenis der goddeloozen en den toorn van God, wij alle reden hebben haar evangelisch karakter te verdenken. Maar zoo wij bij de bespiegelingen over Jezus, zijn kruis, den hemel, zijne eeuwige liefde, zijn genadeverbond, zijn vergevend bloed en zijne volkomene verzoening, tranen storten, dan hebben wij grond ons te verheugen, dat onze droefheid van eenen goddelijken oorsprong is. De zondaar, die door den Heiligen Geest ontwaakt is, zal de bronwel zijner droefheid niet bij de doornen en distelen van den berg Sinai, maar op de grasrijke zoomen van den heuvel Golgotha zoeken; zijn kreet zal zijn: „o zonde! ik haat u, want gij zijt het, die mijnen Heer al die wonden geslagen hebt.” Gijlieden die den Heer liefhebt, gij zult niet schromen te verklaren, dat liefde ons hart weeker maakt dan toorn, dat de stem die weeklaagt oneindig meer indruk op u gemaakt heeft dan de stem die uwe veroordeeling uitsprak, en dat hoop meer leven gaf aan uwe ziel, dan de vrees immer doen kon.

Toen gij den Heer dáár gekruisigd, dáár gestorven en dáár begraven aanschouwdet, toen was het dat gij weenen moest, ja Hij was het, met zijne vriendelijke op u geworpen blikken, die u zoo bitterlijk deed weenen, terwijl het streng gelaat van Mozes u wel angst in het hart joeg, maar u nimmer op de knieën wierp, belijdenis uwer overtredingen doende. Wij werden bedroefd, waarom? Omdat wij tegen Hem, tegen Zijne liefde, tegen Zijn bloed, tegen Zijne genade, tegen Zijn hart en Zijne genegenheid overtreden hebben. De naam Jezus is de naam die uw stug en wederspannig hart gebogen heeft zoo het althans metterdaad onder de gehoorzaamheid des Evangelies gebracht werd. Hij is de staf die het water uit den rotssteen deed vloeien. Hij is de hamer die den rotssteen in stukken sloeg.

SPURGEON.

O Jezus, hoog verheven,
 Gij hebt het ons beloofd,
 Dat hij zou eeuwig leven,
 Die in Uw naam gelooft.
 In U, o Heer! gelooven wij;
 O Brood, van God gegeven,
 Zet Gij ons voedsel bij!

23 SEPTEMBER.

En eene zekere vrouw, met name Martha, ontving Hem in haar huis.

Luc. X : 38b.

Niet vele menschen ontvangen Jezus gaarne in hun huis. Eenigen hebben geen plaats genoeg, zij willen zich geene moeite geven, noch zich eenigszins in bedwang houden. Anderen vreezen, dat Jezus hun tijd in beslag zal nemen. Zij bezoeken Hem liever in de kerk of het Evangelisatiegebouw. Zij groeten Hem in het voorbijgaan, maar zeer haastig, uit vrees dat Hij vragen mocht:

Van waar komt Gij?

En waarheen gaat Gij?

Martha ontving Jezus in hare woning zonder zich rekenschap te

geven van wat zij deed. Zij wist wel, dat zij geen gewonen gast ontving, en stelde dus alles in het werk om Hem de noodige eer te bewijzen. Maar zij vatte in het geheel niet het ware karakter van dien Gast, noch de plaats, die Hem in het huis, waar Hij zijn intrekt neemt, toe komt.

Als gij bij Uwe vrienden tijdelijk komt inwonen, dan houdt gij u op een gepasten afstand van al wat het intieme leven der familie aangaat. Maar als Jezus in een huis Zijn intrek heeft genomen, dan wenscht Hij op de hoogte te zijn van alles wat er voorvalt. Zelfs wil Hij de overdenkingen en de bedoeling des harten weten. Gij zult Hem niets kunnen verbergen en gij moet er niet aan denken iets achterwege te houden. Gij moet Hem op elk uur en elk oogenblik welkom heeten, in één woord, Hem de sleutels van uw huis en hart overhandigen.

Misschien hadt gij hiervan reeds een voorgevoel en aarzeldet gij zulk een Gast toe te laten.

Maar er is nog meer; indien een gewoon gast tracht om niet tot last te wezen en zoo min mogelijk de gewoonte van het huis in stoornis te brengen, begint Jezus daarentegen met *dit* af te keuren, *dat* te berispen, *hier* een verandering te verlangen, *daar* iets uit te roeien, en eindigt met alles te hervormen naar Zijnen smaak.

Het is niet alleen moeilijk voor een zondaar om te erkennen, dat het verwaandheid is, wanneer hij door eigen kracht de banden der zonde, waarin hij gekneld lag, wil losrukken, maar ook om door eigen pogen meer voor den Heer te leven. Hij verstaat niet, dat het Gode onteerend is om Hem vruchten van een kwaden boom aan te bieden. Door niet te erkennen, dat het een zondaar onmogelijk is om Gode te behagen en door niet eenvoudig alles van zijne genade en barmhartigheid te verwachten, krijgt God niet de eer, die Hem alleen toekomt.

STOCKMAYER.

Laat het eigen in mij sterven!
 IJdele eerezucht leev' niet meer!
 Vader, doe mij 't heil beërven,
 't Welk Uw zoon mij wou verwerven!
 Mij tot blijdschap, Hem tot eer.

24 SEPTEMBER.

Doch Martha was zeer bezig met veel dienens, en daarbij komende, zeide zij: Heer trekt gij U dat niet aan, dat mijne zuster mij alleen laat dienen?

Luc. X : 40

Het geluk van Martha, dat in het werken bestaat, is afhankelijk van het ál of niet slagen, waaraan elk menschenwerk onderhevig is. Zij is eerst vervuld met ijver en moed, maar het is eene oogenblikkelijke opwinding, het is een ijver, die spoedig vertraagt, zij wordt licht ontmoedigd en ongelukkig bij de minste moeilijkheid. Haar hart wordt spoedig traag en lusteloos.

De kracht en het geluk van eene Maria gronden zich in Hem, die gisteren, heden en in eeuwigheid Dezelfde is. Zij is niet onder den invloed van de vruchten, die zij op haren arbeid ziet. Zij weet dat een werk uit Jezus gedaan, nooit ijdel is en dat geeft haar een onwrikbare kracht en maakt haar overvloedig in het werk des Heeren.

Wanneer de moeilijkheden, die zij op haar weg ontmoet zich als een berg opstapelen, dan weet zij, dat het geloof de wereld overwint. Vandaar, dat zij rustig blijft onder het werk, wat Martha in een verregaanden staat van overspanning zou gebracht hebben. Zij gevoelt gedurig hare zwakte, maar dit verdriet, noch ontmoedigt haar, omdat zij weet dat hare sterkte in den Heer is, opdat zij op Hem rekenen kan voor het volbrengen van elke taak, waartoe de Heer haar roept. In die kracht gaat zij voorwaarts, zij loopt zonder mat te worden, en indien zij eens moede wordt, zal zij toch nimmer uitgeput zijn. Zij verlaat zich op den Heer, opdat Hij haar de krachten en de jeugd vernieuwe als eens arends.

En gij mijne zuster, die een huis hebt te bestieren, die weet hoe de kleine onaangenaamheden des levens kunnen doen lijden; gij die de zorgen, de bezwaren, de vermoeienis en de lasten eener huishouding kent; gij, die u aftobt om te voldoen aan de eischen uwer betrekking, om gereed te zijn op het bepaalde uur en hiermede uwe familie of uwen man te behagen, o, tracht toch beter dan eene Martha te verstaan wat het zeggen wil, Jezus in uwe woning te ontvangen. Haast u om in Zijne hand uwe plaats als vrouw des huizes over te geven, vertrouw Hem de algeheele leiding

van uw huis toe, dat gij steeds Zijne bevelen hebt af te wachten.

Indien de moeilijkheden zich opstapelen, weet dat de Heer bij u is om er in te voorzien. Blijf eene Maria en de Heer neemt alle verantwoordelijkheid op Zich. Hij zal alles in orde maken zonder dat gij u aftobt.

Nog eens: „Kies het goede deel, hetwelk niet van u zal weggenomen worden.”

STOCKMAYER.

Neem de wereld, geef mij Jezus,
Want in Hem heb 'k eeuwig licht;
En op 's levens weg met Jezus,
Blijft geen duisternis in zicht.

25 SEPTEMBER.

Doch Maria heeft het goede deel uitgekozen. Luc. X : 42.

Martha's arbeid is noodig en prijzenswaard, doch moet met Maria's geest gedaan worden, gelijk voor Maria's innigheid de aanraking met Martha's ijver gezond en heilzaam blijft. Maar zeker, het goede deel is dat van Maria. Aan Jezus voeten, in gemeenschap met God wint en bewaart men de eenheid des levens die er de schoonheid, de kracht, de waarheid van is. Te zondigen, is de eenheid voor het vele te verzaken. In gehoorzaamheid in God ligt de kracht, onze begeerten die naar duizend richtingen de ziel en het leven uiteendrijven, door de liefde te overwinnen, de hoogste wet tot ons hoogste goed te maken en den geheelen mensch tot éénheid saam te voegen. Ons leven, onze geest is toch altijd slechts op één punt wakker, terwijl we op alle overige punten slapen. We leven bij het tegenwoordige dat onze geheele belangstelling in beslag neemt. Maar dit tegenwoordige gaat voorbij, en ook wijzelve gaan voorbij, veranderen van bezigheid, symphathieën, omstandigheden en tijdelijk levensdoel. Zoo wordt het leven verstrooid, versnipperd, en onze levensgeschiedenis, over eenige jaren genomen, is ordeloos

bont. Hoe komen we tot het ééne, de eenheid, die noodig is? Aan Jezus voeten, bij Zijn kruis. Door op te offeren wat niet uit het hart maar uit den hartstocht en de zinnen voorkomt, door aldus den ouden mensch te kruisigen, bereiken we die gewenschte eenheid, het diepe geconcentreerde leven. God heeft den mensch recht gemaakt, doch hij heeft vele zonden gezocht; Christus maakt hem uit die veelheid weér eenvoudig door zijn kruis. Dan zegt hij: ik begeer en weet niets, dan het kruis van Christus; niet ik leef meer, neen Hij in mij.

GUNNING.

Die op hun weg gedenken
 Aan God, des Levens bron,
 Dien zal zich Jezus schenken
 Tot rots, en schild, en zon.

26 SEPTEMBER.

En als hij het gevonden heeft, legt hij het op zijne schouders, verblijd zijnde. En te huis komende roept hij de vrienden en geburen te zamen, zeggende tot hen: Weest blijde met mij, want ik heb het schaap gevonden dat verloren was. Ik zeg u lieden, dat er alzoo blijdschap zal zijn in den hemel, over één zondaar die zich bekeert, meer dan over negen en negentig rechtvaardigen, die de bekeering niet van noode hebben.

Luc. XV: 5, 6, 7.

Blijdschap, hooge heerlijke blijdschap is er alzoo in den blijden hemel, als de geredde zondaar daar eindelijk te huis komt. Blijdschap allereerst in de ziel van den behoudene zelve. O, wie zal haar schetsen, die onuitsprekelijke en heerlijke vreugde, die dan gesmaakt moet worden, als de onsterfelijke ziel, eindelijk verlost van alle zonden en zorgen, voor eeuwig gereinigd, daar Boven ingaat in de eindelooze heerlijkheid? Maar blijdschap is er ook bij „de vrienden en geburen” bij „de vrienden” de vrome vroeggestorven zielen, die den laatst aangekomene slechts wat vooruit

waren gegaan en hem nu het blijde welkom toeroepen na het droevig vaarwel; bij de bureu, de medeburgers van het huis der vele woningen, de broederlijke Engelen, weleer uitgezonden om den wille van hen, die de zaligheid zouden beërven en die nu gekomen zijn tot hunne erfenis bij de Heiligen in 't licht. Maar al die blijdschap, wat is zij dan het uitvloeisel en het afschijnsel van die allerhoogste blijdschap, die het hart van Jezus vervult en den schoonsten glans geeft aan Zijne aanbiddelijke heerlijkheid? Hoe verheugde zich de Heiland reeds in den geest hier beneden, als hij een zondaar mocht behouden van de dwaling zijns wegs; als eene Maria het goede deel koos, dat niet kan worden weggenomen, als een Johannes zijn borst koos tot eenige schuilplaats! Wat zalig loon voor al Zijn striemen en wonden, voor al den smaad en verwerping, voor al den stervensnood en doodsmarte, die Hij zich getroostte, zoo menigmaal Hij nu nog in Zijne heerlijkheid een nieuwe ziel heeft gewonnen voor het eeuwig heil. Maar wat zal Zijne blijdschap zijn, zoo menigmaal zulk een ziel heeft volstreden, den goeden strijd volstreden, den loop geëindigd en het geloof behouden! Zoo menigmaal zij tot Hem komt uit de „grootte verdrukking”, om de genadekroon te ontvangen, en straks neêr te werpen aan Zijne voeten met een: U zij de heerlijkheid in alle eeuwigheid. Dan blinkt een nieuwe parel in de kroon Zijner heerlijkheid en nieuwe stroomen van zaligheid gaan door Zijn goddelijk Herdershart. Is het wonder? Neen! Verheerlijkt wordt in elke bekeering de naam van Gods lankmoedigheid, naar welke Hij geduld heeft omdat Hij eeuwig is; zóóveel geduld dat Hij den dag der genade tot jaren uitrekt, een menschenleven lang. Verheerlijkt wordt in elke bekeering de naam van Gods almacht, die dooden levend maakt en kinderen der ongehoorzaamheid herschept in vaten Zijner eere. Want ja, zij ook, zij verheerlijken Hem, die geredde zielen, met hart en mond en leven. Zij aanbidden Zijne ontferming, zij prijzen Zijne grootheid, zij hebben Hem lief. Hem te kennen is hun leven, Hem te dienen hunne vrijheid; Hem te zien hun verlangen, dat hen reinigt van harte. Zij roemen in den Zoon dien Hij gaf, en in alles wat Hij met dien Zoon heeft gegeven. Zij kussen Zijne roede en zegenen Zijne wegen, en danken met tranen; ook met de tranen hunner smart. Zij wandelen in Zijne geboden, zij zingen mede in het grootte loflied, en kennen geen grooter voorrecht dan

voor Hem te leven, hier bij aanvang en namaals volkomen. Voorwaar, voorwaar dan! als reeds wij ons verblijden, waar wij het vereereenswaardige geëerd zien; als reeds de aardsche kinderen zich verheugen in het aanzien huns vaders: hoe moet dan Jezus zich niet verblijden, waar Hij den hemelschen Vader ziet verheerlijkt in eeuwigheid!

TEN KATE.

't Worden grooten, 't worden wijzen,
 Die 't geloof aan Jezus hecht.
 God te zien en God te prijzen,
 Is hun eeuwig toegezegd.
 Englen zweven op hun zij;
 Jezus blijft hun steeds nabij;
 Die op zulke gunsten roemen,
 Mag men wijs en edel noemen.

27 SEPTEMBER.

Doch gij, o mijne ziel! zwijg Gode: want van Hem is mijne verwachting.

Psalm LXII: 6.

Het behoort tot een godgewijd leven, dat men het gebruik van alle talenten en krachten, van tijd en geld, steeds aan zijn bestuur onderwerpt; onder alles een geopend oor behoudt en opmerkzaam blijft, om bij elke zaak bereid te zijn eene verhindering van Gods wege aan te nemen en stil te blijven staan.

Stil zijn en zich laten terughouden. Vraagt gij nu, hoe God tot ons spreekt zoo kunnen wij u slechts dit zeggen: in de diepte van ons innerlijk leven, veel dieper dan het gebied des gevoels of der stemmingen of der indrukken, vernemen wij eene stem die somtijds zegt: „ophouden,” en dan weer heet het „ga voort.”

Aan de eene zijde wordt ons eene deur geopend, elders wordt een grendel voorgeschoven. Het is niet anders dan de toepassing en uitvoering in de kleine alledaagsche zaken, van datgene, wat alle ware Christenen in feestelijke uren en bij beslissende levensvragen hebben ervaren, toen zij met vollen vrede en vreugde die overtuiging bekwamen, waardoor zij eene roeping mochten aannemen of afwijzen; voortgingen of bleven staan op hunnen weg.

Heeft men nu eenmaal niet slechts den eigen wil, maar ook alle plannen en wenschen opgegeven, en is men een kind geworden, zoo kan God Zijne stem in ons binnenste doen hooren. Waar zulk een overgave bij iemand tot blijvende levensrichting werd, daar verstaat men gedurig al beter en beter wat God wil zeggen, de opmerkzaamheid neemt dagelijks toe, want door de geoefendheid die men verkrijgt, leert men spoedig Gods stem van alle anderen onderscheiden.

Door het onvoorwaardelijk, onbegrensd vertrouwen in de volmaaktheid van den Goddelijken wil, en door eene besliste overtuiging, dat volkomen onderwerping aan dien wil ons tot louter gewin strekt, worden alle droomen en ijdele wenschen, iedere begoocheling of inbeelding, bij den wortel afgesneden.

Waar dit betrouwen op God is, daar deinst men terug bij de gedachte om eenigen wensch te koesteren voor het dagelijksch leven en den daaraan verbonden arbeid; men houdt zich stil voor God om Hem aan het woord te laten komen, en Hem te laten beslissen. Men is bevreesd om zelve in te grijpen ook waar het de geringste zaak geldt, wel bewust zijnde, dat Zijn wil alleen leven en zaligheid is.

Wel verre van aan eene machine te gelijken, wordt men langs dezen weg het meest vrije schepsel op aarde; want men leeft en beweegt zich in een ruime, zuivere, hemelsche lucht.

STOCKMAYER.

O mijne ziel, zwijg Gode stil!
 Blijf alom den Heer verbeiden!
 Breng Hem 't offer van Uw wil,
 Laat den Zijne u blindlings leiden!
 Wat Uw wijsheid overleg
 God alleen bepaalt den weg.

Al wat U is weggeleid,
 Priesterzang in 's hemels tempel
 Englenkroon en heerlijkheid,
 Moog vertoeven op Uw drempel,
 Tot ge in al wat God u biedt,
 Enkel de eer des gevers ziet.

28 SEPTEMBER.

En ziet, een melaatsche kwam, en aanbad hem, zeggende: Heere! indien Gij wilt, Gij kunt mij reinigen.

Matth. VIII : 2.

Hier komt den Heiland in den rampzaligen melaatsche een aanvankelijk maar nog te zeer op het uitwendige gericht geloof te ontmoet. Hij gelooft dat Jezus hem reinigen kan, maar of de Heer het wil, dat weet hij nog niet. De wondermacht des Heeren heeft hij gezien of er bij geruchte van gehoord, en hij gelooft er aan: maar het hart van Jezus, Zijn liefdevolle wil om rampzaligen te bevrijden, is hem zoo nog niet bekend. Toch is zijn geloof reeds iets, ja veel. Onze tegenwoordige gevallen toestand is eigenlijk een omgekeerd wonder, een wonder van den Booze. Al de dingen waarin wij dagelijks verkeerden, dezen toestand noemen wij „natuurlijk” omdat wij er geheel en al aan gewend zijn, en het niemand, helaas! moeite kost zich er aan te gewinnen, tenzij hij van boven begint een nieuw leven te ontvangen. Maar dat ook het Goede een wonder kan doen, een strooming van buitengewoon leven der hoogere wereld in deze lagere kan doen afvlieten om haar te verkwikken en te reinigen, dat te gelooven kost ons groote moeite: dat noemt de wetenschap, aan het gevallene gekluisterd, met achterdocht of minachting „wondergeloof”; niet voelende dat zijzelve aan het demonisch wonder van onzen gevallen toestand zò sterk „geloof” (d. i. er zich aan overgeeft) dat zij het niet eens meer merkt, en dit alles „zeer natuurlijk” acht. Tot dit wondergeloof, die overtuiging dat er van het Goede, van God en zijn gezant, een wonder kan uitgaan, is de ongelukkige melaatsche gekomen. „O Heer Gij kunt: och dat Gij het ook, tot mijn redding, moogt willen!” De Heer „met barmhartigheid bewogen”, strekt de hand uit zeggende: ik wil. En zie, de melaatschheid vliedt: Jezus heilige levensmacht gaat op den onreine over, en geneest hem: niet omgekeerd wordt Jezus besmet. Zijn liefde heeft de macht, haar voorwerp in de eigen sfeer op te nemen. Hij heeft de hulpbehoevende zijn persoonlijkheid

getoond, Zijne barmhartigheid, in welke Zijn wondervermogen gegrond was.

GUNNING.

Jezus is alleen mijn schat,
 Hij, de wellust mijner oogen:
 Jezus heeft mijn hand gevat,
 En mijn hart tot zich gebogen,
 'k Zal Hem als mijn bruidegom,
 'k Zal Hem als mijn rijkdom roemen,
 Telkens als ik tot Hem kom,
 Hem de rijke liefde noemen.

29 SEPTEMBER.

. en (zoo ik) de liefde niet had, zoo ware niets.

1 Cor. XIII : 2c.

De liefde is de allerzuiverste deugd, geen deugd is bij deze te vergelijken, ja geen deugd is deugd, zoo zij haar glans van deze niet krijgt; in niets komen wij God zoo nabij als in de liefde. God is liefde. Die liefheeft, is der Goddelijke natuur deelachtig, in een zoodanige is licht, zuiverheid, warmte, heiligheid, blijdschap, en al wat men zaligheid noemen kan. Gij hebt al reeds bevonden, hoe uwe ziel op de liefde verliefde, toen gij de natuur en de daden van haar door ons hoorde verklaren, en als gij de hartstochten van eene Godlievende ziel zaagt, of door anderen hoordet verhalen: Welaan dan, volg uwe begeerte op, verlief op dat liefelijke.

God is de allerbeminlijkste in zich zelven; al wat beminnelijk is, is in God; het schoone, het bevallige, het heerlijke, het liefelijke te beminnen, is geen zwaar werk, het trekt het hart door zichzelf genoeg; God is dat alles op eene oneindige wijze; die God ziet, kan niet anders dan liefhebben, woorden zijn te gering, hartstochten te klein; alles schiet te kort om de liefelijkheid des Heeren te vertoonen. Niemand weet wie God is, als die aan wien zich God geopenbaard heeft, en God openbaart zich aan niemand, of hij wordt ontstoken in liefde, omdat Hij God, omdat Hij de Heer is, die alle eer en liefde waardig is.

De oneindige God, de eeuwige Liefde heeft U lief, geloovige. „Ja ik heb U lief gehad met eene eeuwige liefde.” „De Vader zelf heeft U lief.” „Maar God die rijk is in barmhartigheid door Zijne groote liefde waarmede Hij ons heeft liefgehad.”

De zon kan op geen spiegel schijnen of zij geeft reflexie, noch op eenig gepolijst metaal of het wordt warm, en geeft weder warmte van zich. Kan ook een mensch wederstaan de liefde van de allerschoonste en beminnelijkste, die wel wil dat men dezelve weder lieve, zonder dat de Liefde gaande wordt? Zal dan de Liefde Gods tot u, gij die gelooft, en wel een klein straaltje van de liefde gezien en gesmaakt hebt; uwe harten niet brandende maken in die liefde? Wij hebben Hem lief, omdat Hij ons eerst heeft liefgehad.

à BRAKEL.

Christen, wilt gij heilig wezen?
Sla het ongelooft aan 't kruis;
Leer toch blij den Vader vreezen!
En ge reist voorspoedig thuis.
Hoe ge meer Zijn liefde ziet
Hoe gij meer aan Hem zult hangen;
Alles geeft Hij U om niet;
Ja, gelooven is ontvangen.

30 SEPTEMBER.

Zijn niet de tien gereinigd geworden, en waar zijn de negen?

Luc. XVII : 17.

Hoe schoon ware het geweest indien al deze tien, van heesche kranken nu gezond geworden, met luider stem als een „tiensnarig instrument” hun dank hadden gebracht! Maar die negen, als zoo-velen onzer, denken er slechts aan zoo spoedig mogelijk, na het noodzakelijk bezoek aan den priester, tot hun aardsche bezigheden terug te keeren. Zoo verteert men zijn leven als een voortgaande vlam, zonder het tot zijn oorsprong te wenden. En toch is dat alleen waarlijk blijvende in ons leven, wat wij uit dien snellen voortgang der vergankelijkheid redden door het „met dankzegging

te genieten." Dat alleen is „niet verwerpelijk" (1 Tim. 4, 15) maar van den vloek der ijdelheid en gemeenheid vrijgesproken, om eeuwig en in waarheid het onze te zijn. Dit is het ware „geloof", gelijk de Heer het hier bij de negen rechtgeloovige Israëlieten niet, bij den ketterschen Samaritaan wel, opgemerkt en geprezen heeft. Alleen dankbaarheid maakt Gods gaven ons waarlijk eigen. Slechts datgene wordt ons eigendom wat wij Gode terugbrengen, vallende als deze Samaritaan op het aangezicht en dankende. Door dit te verzuimen is de gansche menschheid tot afgoderij vervallen. Door „God niet te danken" (Rom. I : 21) hebben zij de geschonken gave der kennis Gods in zich laten bederven, gelijk wijn die niet omgekeerd wordt op zijn droesem. Zoo is, ondanks alle logische juistheid der wijsgeerige gevolgtrekking, toch ook nog heden ten dage het licht Gods in ons, zoo het niet tot zijn oorsprong wordt teruggebracht, oorzaak der afgoderij; daar deze „ongerechtigheid" de waarheid die wij ontvingen, ten onder houdt, en haar eenheid tot de vele dwalingen van een hoogbeschaafd negentiende-eeuwsch veelgodendom doet uiteenspatten. Wanneer de mensch zijn persoonlijkheid, die uit God is, niet voor God gebruikt, niet Gode offert, den grond zijns bestaans niet tot het doel zijns levens kiest, wordt dat leven grond-en doelloos. Alleen deze dankbaarheid of zooals Jezus het hier noemt, dit „geloof" behoudt ons. Anders verliezen wij ons; blijven niet in ons geheel. Alle gaven Gods, ook de groote gave van het leven zelf, zijn slechts doorschijnend en heerlijk licht als ik in haar middelpunt en kern de vlam van de tegenwoordigheid des Gevers, dien ik daarin zie en erken, doe branden. Alleen dan stijgt alles blinkend naar boven: anders wordt het donker en zwaar en trekt mij mede omlaag in den dood.

GUNNING.

Leer naar een hooger goed verlangen
 Dan de aard begeerlijk heet,
 En geef u aan geen mensch gevangen,
 Dewijl Ge U Godes weet.

Hij, die de wereld heeft verwonnen,
 Hij, aller Heeren Heer
 Zal 't goede werk, in U begonnen,
 Voleinden tot Zijn eer.

1 OCTOBER.

En neemt den helm der zaligheid, en het zwaard des Geestes, hetwelk is Gods Woord; met alle bidding en smeeking, biddende te allen tijd in den Geest. Ef. VI : 17, 18a.

Vergeet niet, dat tegen de aanvechtingen des satans u een sterk wapen geschonken is, — het *gebed*. Neem uwe verzoeking op u, en sleep den verzoeker naar den troon der genade, en gij zijt gered. De schaduw der plaats is te goddelijk, te rein en te heilig, dan dat eene verzoeking er een enkel oogenblik zou leven. Daar zal uwe vermoeide ziel liefelijk rusten Gemeenschap met God, de opening van uw hart voor Christus, toevluchtneming in den boezem van den vertrooster: dat zal al de machten der hel op de vlucht jagen. O, verzocht kind van God, begeef u *in het gebed!* God noodigt er u toe uit, het bloed van Jezus geeft u vrijen toegang, en de genade-troon zal u bedekken met Zijne goddelijke en heilige schaduw, waar God u in volkomen vrede zal bewaren, „*O, hoe groot is Uw goed, dat Gij weggelegd hebt voor degenen, die U vreezen, dat Gij gewrocht hebt voor degenen, die op U betrouwen, in de tegenwoordigheid der menschenkinderen. Gij verbergt hen in het verborgene Uws aangezichts voor de hoogmoedigheden des mans; Gij versteekt hen in eene hut voor den twist der tongen.*” Neem dus de toevlucht tot het gebed! Indien hij u met vreeze vervult omtrent uwen geestelijken staat, vlucht tot den troon der genade, en smee om een nieuw exemplaar van uwe oude rol, die gij hebt verloren. Het oorspronkelijke is in de kamer der vergeving in den hemel, waarvan Christus Meester is; indien gij een heilige zijt, zoo staat uw naam in het archief opgeschreven; klaagt tot God, hoor liever naar het nieuws van den hemel, dan naar de sprookjes die uw vijand u uit de hel brengt. Redeneerden dezulken minder met satan, en brachten zij hunne vrees meer in het gebed tot God zij zoude spoedig verdwenen zijn.

Kunt gij waarheid verwachten van eenen leugenaar en vertroosting van een' vijand? Profeteerde hij ooit iets goeds van geloovigen? Was niet Job bij den duivel een huichelaar, terwijl God van hem getuigde dat niemand aan Hem gelijk was in heiligheid, gelijk ook

eindelijk bleek? Indien hij wist, dat gij een heilige waart, zou hij u zoo noemen? Indien gij een huichelaar waart, zou hij U lastig vallen? Keer hem dus den rug toe, en ga naar uwen God, vrees niet; vroeger of later zal Hij u Zijne hand weder ter uwer geruststelling toereiken. Maar gij moet niet dadelijk met zelfbeschuldiging gereed zijn, omdat niet oogenblikkelijk een voldoende antwoord op uwe begeerte is ingekomen; de bode kan lang uitblijven, maar zal eindelijk goede tijding brengen. OCTAVIUS WINSLOW.

Welk een vriend is onze Jezus,
 Die in onze plaats wil staan!
 Welk een voorrecht, dat ik door Hem,
 Altijd vrij tot God mag gaan.
 Dikwijls derven wij veel vrede,
 Dikwijls drukt ons moeite neêr,
 Juist omdat wij 't al niet brengen
 In 't gebed tot onzen Heer.

Zijn wij zwak, belast, beladen,
 En terneêrgedrukt door zorg,
 Dierbre Heiland! onze Toevlucht!
 Gij zijt onze Hulp en Borg.
 Als soms vrienden ons verlaten,
 Gaan wij biddend tot den Heer;
 In Zijn armen zijn wij veilig,
 Hij verlaat ons nimmermeer.

2 OCTOBER.

„Ziet, God is met U.”

2 Kron. XIII : 12.

Zoo spraken de kinderen van Juda, toen zij ten strijde togen tegen Jerobeam, en in de kracht daarvan overwonnen zij. Geloovige, de Heer geeft niet alleen zijne engelen den last om u in al uwe wegen te behoeden, maar Hij zelf is met u. Verlies nimmer deze

dierbare waarheid uit het oog, want zij is de heiligste en tevens de meest vertroostende. Indien God zelf met u is, dan wordt elke zonde in Zijne tegenwoordigheid en onder Zijn oog bedreven. Hoe verzwaart dit de schuld onzer zonden! Wij denken, wij spreken, wij handelen als of God op een oneindigen afstand van ons verwijderd ware, en als of Hij weinig of geene aandacht sloeg op onze woorden of op onze daden. Maar het tegendeel is waar: niemand is ons zoo nabij als God, niemand slaat ons zoo oplettend gade als God. Indien God zelf met u is, hoe onverstandig, hoe ongerijmd is dan uwe vrees! Indien God zelf met ons is, zal Hij ons dan gebrek laten lijden, of gedoogen, dat ons eenig leed geschiede? Kan eenig vijand te listig of te machtig voor Hem zijn? onmogelijk! Ziet dan, God zelf is met u! Hij zal heden met u zijn. Op elke plaats, elken oogenblik. Hij zal elk woord dat gij spreekt hooren; Hij zal getuige zijn van elke zonde die gij bedrijft; en Hij zal luisteren naar elk gebed dat gij opzendt.

JAMES SMITH.

Maak, Heer! uw weldaân wonderbaar,
 Gij, die uw kind'ren wilt behoeden
 Voor 's vijands macht en vreeslijk woeden,
 En hen beschermt in 't grootst gevaar.
 Wil mij uw bijstand niet onttrekken;
 Uw' zorg bewaak' mij van omhoog,
 Bewaar me als d' appel van uw oog,
 Wil mij met uwe vleugelen dekken.

3 OCTOBER.

De genade van onzen Heer Jezus Christus zij met Uwen geest.

Philemon, 25.

In den geest rust het gevoel der genade, en zonder dat is de geest dood. De genade heeft eene macht over den geheelen mensch; want zij is het bewustzijn van het één zijn met God door Jezus Christus,

en oefent hare werking voornamelijk uit op den geest des menschen, die uit God is. Deze geest, is, om het zoo eens uit te drukken, geen Geest, als de genade Gods hem niet bezielt en in hem leeft. Als de trekkingen van het geweten geheel en al ophouden of achterwege blijven, dan daalt die geest af tot eene eenvoudige dieren ziel, of slechts naar een laag en aardsch instinct, zonder het vermogen om hooger dan het redelooze vee te staan. Alleen de genade kan hier helpen, dewijl zij het hart verwarmt, en den geest weder goddelijk doet herleven, en den mensch zijnen God door Christus terugschenkt naar het woord van Petrus: die door Hem (namelijk Christus) gelooft aan God: en „bekeerd tot den Herder en Opziener Uwer zielen.” Zonder dat behooren de menschen tot de vleeschelijken die geen geest hebben, zooals Judas zegt.

Laat ons derhalve heden zorgen, dat de genade van Christus met onzen geest zij, de genade, die ons de vergeving der zonden en het kindschap met God verzekert. Ten allen tijde moet ons hoofd doel zijn, dat deze zekerheid in onzen geest leve: wij zijn uit God en worden Gods kinderen door Christus. Dan juist kunnen wij ook voor hen bidden, wier geest nog slaapt of dood is, en begraven is in het inwendige van het vleeschelijke wezen. Want wij ontmoeten zoo weinig geestelijke mannen op aarde, en toch zal Gods erbarming nog groot worden over alle menschen, als Hij zegt: „Ik wil mijnen geest uitstorten over alle vleesch.” Om de vervulling dezer belofte, overeenkomstig welke de genade onzes Heeren Jezus Christus in aller geest komen en blijven zal, moeten wij zonder ophouden bidden. Dat dit spoedig moge vervuld worden! **BLUMHARDT.**

Gij hebt mij gunstig toegezeid
 Op al de bijbelblåren,
 Dat ik, met 's Borgs gerechtigheid
 Bekleed, en door Uw Geest geleid,
 Uw wetten zou bewaren.

Betoon die macht, vervul dit woord,
 Dat mij Uw Geest bestiere!
 Dat heiligheid, die U bekoort,
 O Vader, die Uw kindren hoort!
 Mijn hart en wandel siere!

4 OCTOBER.

**Welgelukzalig is het volk, welks God de Heer is; het volk,
dat Hij zich ten erve verkoren heeft.** Ps. XXXIII : 12.

Zoo heette het reeds onder het Oude Verbond, en nu, nu in plaats van het Oude Verbond een Nieuw is opgericht, gegrondvest in de genade, nu mogen wij nog veel blijmoediger zeggen, welgelukzalig het volk, welks Heer en Heiland Jezus Christus is geworden, en dat in Zijnen naam spreken mag: „Abba! lieve Vader!” Zijn naam Jehova, „die zijn woord houdt”, onder het Oude Verbond, en Jezus, „die volkomenlijk zalig maakt”, onder het Nieuwe, is ons onderpand en waarborg, waarop wij ons verlaten kunnen. Wat Hij ooit heeft gesproken en beloofd, dat houdt Hij nog; geen enkel Zijner woorden heeft Hij vergeten; geen heeft Hij ter aarde laten vallen; op geen enkel laat Hij te vergeefs hopen. Hemel en aarde zullen voorbijgaan, maar Zijne woorden, Zijne genadige beloften en toezeggingen niet; want Hij, Jezus Christus, is gisteren en heden dezelfde en in alle eeuwigheid. Hem kennen en liefhebben, dat is de ware vreugde; in Hem blijven, Zijnen Naam belijden, en zich nimmer Zijns te schamen; om Zijmentwil zich zelve te verloochenen, en den eigen wil gevangen geven onder de gehoorzaamheid van Christus, — dat is de ware wijsheid, dat brengt zegen en geluk in hart en huis, verdrijft zorg en vrees, verdriet en misnoedigheid, maakt het hart sterk en helpt ons aan dien zachtmoedigen en stillen geest die kostelijk is voor God; dat leert wachten en hopen, en laat te midden van onrust den vrede, en te midden van nood en smart de vreugde niet verloren gaan.

MEINERTSHAGEN.

De heemlen schiept Gij door Uw woord :
Hun heir heeft Uw bevel gehoord ;
Uw hand vervulde de aarde ;
O God! het was dezelfde macht,
Die uit het zondige geslacht
Uw dankbaar volk vergaerde.

Het volk, dat al Uw goedheid ziet,
 Het dient, o Heer! U nooit om niet;
 Gij houdt U niet verborgen,
 Uw woord vervult hun ziel met vreugd,
 Uw Geest schenkt hun vernieuwde jeugd,
 Uw blik verdrijft hun zorgen.

5 OCTOBER.

**Zoo dan, indien iemand in Christus is, die is een nieuw schepsel,
 het oude is voorbijgegaan, ziet, het is alles nieuw geworden,**

2 Cor. V : 17.

Alle getijden des jaars zijn even schoon voor degenen die weten, hoe zij het spoor van des Scheppers voetstappen langs den weg Zijner voorzienigheid moeten volgen, of die een teeken Zijner genade hebben gevonden, en de ure waarin Hij tot hen kwam zegnende. Er is geen struik of steen, geen insekt of kruipend diertje dat ons Hem niet zal doen prijzen, als de ziel in zulk eenen toestand verkeert. Het enkele woord van volkomene vergeving van den mond des Heeren trilt door al de deelen van onzen mensch, gelijk de bazuin des archangels zal doen, als hij het leven uit het graf der aarde zal roepen. Die druppelen van het verzoenend bloed hebben de geheele schepping met de schoonste kleuren versierd, gelijk het zonlicht de aarde verheerlijkt, die zonder zon een onafzienbaar vlak van akelige duisternis zijn zou.

Hoe worden al deze goedertierenheden ons dierbaar op den oogenblik, waarop Christus in ons hart is gedaald! Het brood onzer tafel wordt ons bijna even heilig als het brood van het nachtmaal. Elke teuge wijn smaakt ons even heilig als die uit zijnen gezegenden beker, elk maal is ons een sacrament, elke slaap heeft zijne Jakobs-gezichten, onze dekking is waarlijk kleeding, en ons huis wordt een tempel. Wij mogen zonen der armoede zijn, maar Jezus komst troost ons en bevloert ons huis met goudzand, en plant op ons nederig dak naast den ouden klimop, de liefelijke bloemen der

tevredenheid waarover de hemel zich niet behoeft te schamen. Zoo gelukkig worden wij in onzen nederigen staat gemaakt door dat heerlijk woord van genade hetwelk ons vrijheid aankondigt, dat wij aan geen vorsten hunne kroonen benijden, en wij zouden voor al hunne schatten dien gelukkigen plek niet willen verlaten waar onze Heer ons met Zijne bezoeken verwaardigt. O gelukkigste aller dagen! ons geheugen snelt u al weder te gemoet, en ons gelaat glinstert van vreugde bij uwe vermelding alleen. Vele dagen zijn er sints voorbijgesneld, maar gelijk een enkele dronk zoet water den kemel gedurende vele mijlen in de woestijn verkwikt, zoo verkwikt zich onze ziel bij de herdenking aan die gelukzalige ure waarop de vreugde des hemels voor ons een aanvang nam. SPURGEON.

Het goud der avondwolken,
 Het maanlicht, zilverzacht,
 En starren zijn ons tolken
 Van liefdes eenige macht.
 Maar, spreekt hier 't al van zegen,
 Der gaven hart en kroon
 Blinkt ons in Christus tegen,
 In 's Vaders eigen Zoon.

6 OCTOBER.

„ met alle gedurigheid.”

Ef. VI : 18m.

Niet op eenmaal komen wij door Christus in het vaderlijk huis. Als wij door het geloof des harten met den Heer als den waren weg ten leven vereenigd zijn geworden, dan vangt immers het wandelen in Hem eerst aan; en zoude het dan niet van groot gewicht zijn, met niet vertraagden ijver toe te gaan langs dien ingeslagen weg; steeds meer te leeren verstaan, wat genade is, en op te wassen in zijne kennis? Zoo verre zijn wij nog verwijderd van de volkomene gemeenschapsoefening met den Vader. Zooveel ontbreekt er nog aan ons geloof, aan onze liefde, aan onze hoop, aan onze heiliging; zooveel moet er nog worden afgelegd, eer wij tehuis zijn.

Voorwaarts dan , op den weg des levens; Laat ons niet traag zijn in het benaarstigen , maar met vaste schreden den weg der zaligheid betreden. Zoeken wij , zooveel mogelijk , een gelijkmatigen , vasten tred te houden; gaan wij bedaard maar ook gestadig voort , zonder ons te laten aftrekken door de verleiding der zonde , zoo komen wij het spoedigste en zekerste verder op den weg. Strecken wij ons slechts uit naar hetgeen dat vóór is en jagen wij het met alle inspanning na! Onze schreden moeten gericht wezen naar Gods woord of wij loopen terstond gevaar van het pad des levens weder af te dwalen. Vergeten wij nimmer , dat al onze bekwaamheid en kracht alleen in Christus te vinden is , en uit Hem door oefening des geloofs en des gebeds , moet worden afgeleid. Tot iedere schrede op den weg hebben wij behoefte aan Zijne hulp want hoe zouden wij zonder Hem iets kunnen doen? Roepen wij dan gedurig tot Hem , die machtig is , ons van struikelen te bewaren , ons hier reeds de gemeenschap van den Vader in de beginselen doet genieten , en ten laatste ons zekerlijk tot de volkomene gemeenschap met dien Vader zal leiden , en stellen in Zijne tegenwoordigheid , in heerlijkheid , met onuitsprekelijke vreugde.

Ziet , langs dien verschen en levenden weg , naderen wij telkens al meerder tot het vaderland daarboven. Het tijdstip der volkomene zaligheid is ons reeds nader , dan toen wij eerst geloofd hebben. Reeds is de Heer ingegaan om ons plaats te bereiden; eerlang komt Hij weder , om ons voor altijd tot Zich te nemen , in het huis des Vaders. In dat vaderland der discipelen van Jezus zal eene heerlijke vreugde worden gemaakt. Daarin worde u en mij door Gods genade een ruime ingang geschonken , opdat wij alsdan voor eeuwig te huis zijn.

VAN DEN HAM.

Waar u ook de Heiland leidt,
 O mijn ziel, ga volzaam mede!
 Wat ge in d'aanvang soms beschreit,
 't Wordt in 't voortgaan zielevrede
 En bij d'uitgang zaligheid.

7 OCTOBER.

En hij geloofde in den Heer en Hij rekende het hem tot gerechtigheid.
Gen. XV : 6.

Onvergelijkelijk groot is het geloof van Abraham. Het staat daar zoo kort, zoo eenvoudig beschreven: „Hij geloofde in den Heer” en het omvat zoo oneindig veel. Allen twijfel ter neder te werpen, die zoo even nog de afgematte ziel bestormde, en zich door het zien van het ontelbaar starrenheir boven de starren te verheffen tot den Onzienlijke, om zich vast te houden aan Hem, te gelooven tegen hoop op hoop, wat bij den mensch even onmogelijk scheen als starren te tellen: zoo onvoorwaardelijk te gelooven dat er geen twijfel meer overbleef in de ziel, ook niet voor het oog van Hem, die de harten proeft, en die dat geloof aannam; dat mag wel een onbepaald vertrouwen op het Woord van God heeten. Daarom mocht het voor alle eeuwen met gouden letters in het boek van Gods openbaringen tot een voorbeeld voor alle geslachten worden opgeteekend: „Hij geloofde in den Heer;” en de man, voor wien de Heilige Schrift deze eenvoudige eerzuil heeft gesticht, mag met het volste recht „Vader der geloovigen” worden genoemd. Zoo welbehagelijk was het Hem, dat Hij het gelijk stelde met de volmaakste gehoorzaamheid, dat Hij daardoor gerechtvaardigd gerekend werd voor Hem, die in dat geloof de onbepaalde overgave van zichzelf aan den Heer aanschouwde, en die het daarom met zulk een genadig welbehagen aannam dat Hij het Hem rekende tot gerechtigheid, alle twijfeling vergaf en van alle schuld hem vrijspak. Hier dus in de aartsvaderlijke tenten, en twee duizend jaar later in de gemeente der eerste Christenen, zien wij denzelfden stelregel in de opvoeding des menschedoms: rechtvaardiging uit het geloof — geloof gerekend tot gerechtigheid. Waar van toerekening wordt gesproken, vervalt alle verdienende kracht des geloofs en gaat alles van genade uit. De belofte gaat het geloof vooraf — hoe zou dit haar dan bij mogelijkheid kunnen verdienen? De belofte is louter vrije, ongehoudene genade, gelijk bij Abraham, zoo ook bij ons. Ofschoon het geloof niets verdient, is het echter onmisbaar. Het geloof maakt vatbaar voor het ontvangen van genade, die aan schuldigen

bewezen wordt, en welke het ongeloof verstoot en verwerpt, omdat het zich niet schuldig erkent. Het geloof neemt alles aan, wat God toezegt, hoe wonderbaar ook, het kinderhart kan den Vader niet wantrouwen. Zonder geloof kan men zich niet toeëigenen wat God schenkt, en het dus voor zichzelf niet in bezit krijgen. Het geloof is het oog der ziel, de ademtucht van den geest, die door de gemeenschapsoefening met God in Hem leeft. Zoo is het dan, gelijk de adem bij het tijdelijke, in den sterksten zin onmisbaar voor ons geestelijk leven. Wij dan, gerechtvaardigd zijnde uit het geloof, hebben vrede bij God. HUYDECOPER.

Drie stukken moet ik daaglijks leeren:

Mij zelf mishagen, God gelooven, mij bekeeren.
 Hoe meer 'k mijn slechtheid ken, te meer word ik bekoord
 Door 't zalige Evangeliewoord.
 Hoe meer ik op dat woord vertrouwe,
 En mijn verwachting op het godlijk offer bouwe,
 Te meer ontvlamt mijn lust door Jezus liefdegloed,
 Om met een nauwgezet gemoed
 Mijn treden naar Zijn wil te stieren:
 Zoo zie ik met Gods beeld mij reeds op aarde sieren;
 Een heilgoed, dat mijn ziel aanvankelijk heeft gezocht,
 Omdat mijn Borg het voor mij kocht.

8 OCTOBER.

„God is liefde; en die in de liefde blijft, blijft in God en God in hem.”
 1 Joh. IV : 16.

Het wezen van het christelijk leven is de liefde. Want waarmede begint het? Met de erkenning „God is liefde.” Deze erkenning is noodzakelijk het keerpunt tot een nieuw leven; want hierdoor beschouwt zich de mensch in eene geheele nieuwe verhouding tot God. De onbekende God is hem nu bekend, voor den ongenoemde

heeft hij nu een naam, den zoetsten VADERNAAM; daar te voren vrees en schrik hem van den Verhevene, Onbereikbare verwijderde, zoo durft hij thans met kinderlijk vertrouwen tot Hem naderen, en Hem Abba, Vader noemen. Nauwlijks echter zijn de stralen van het morgenrood aangebroken in de erkentenis dat God liefde is, of de zon van den nieuwen dag gaat ook even spoedig op in het besluit: Voortaan willen wij niet meer ons zelve leven, maar Hem, die ons lief heeft gehad en ons Zijnen Zoon gezonden heeft om ons met zich te verzoenen. Het geloof aan Gods liefde kweekt in ons de wederliefde aan, die zich zelve en haar gansch bestaan tot Gods eigendom wijdt en offert. Zoodanig eene wederliefde jegens God is evenwel niet denkbaar zonder liefde tot de broeders: „Een iegelijk die liefheeft dengenen die geboren heeft, die heeft ook lief dengenen, die uit Hem geboren is.” (1 Joh. V:1). De liefde tot God openbaart zich hoofdzakelijk in de broederliefde, en deze is het noodwendig teeken van gene. Nu jaagt de wedergeboren mensch als het hoogste doel van zijn moeite en arbeid niet meer zijn roem na, zijn voordeel, zijn genot, maar het gemeenschappelijk welzijn zijner broeders, het krachtige gedijen van hun geestelijk en lichamelijk leven. Zijne werkzaamheid, hoe moeitevol, hoe schijnbaar gering zij ook zij, schijnt hem nu geheiligd, omdat hij zich bewust is, daarin den broederen te dienen. Zoo begint het christelijk leven met de liefde tot God door Christus, ontwikkelt zich tot liefde jegens den naaste en eindigt in de volkomenheid dezer dubbele liefde. Doch zulk eene liefde kan hier beneden nog niet altijd onveranderlijk te huis zijn in ons hart; eerst wanneer wij Hem zien, gelijk Hij is en Hem zullen gelijk zijn, zullen wij geheel liefde zijn en uit den stroom der liefde het zalig leven gedurig drinken. Hier is het slechts begin, maar daarboven eerst, doch ook volkomen, hemelsche volmaking.

ARNDT.

Komt, sterken wij dien liefdeband!
 Één strijd is 't dien wij strijden,
 Één lijden dat wij lijden,
 Op reis naar 't hemelsch Vaderland,
 Waar we eenmaal binnentreên;
 Daar zijn wij eeuwig één.

9 OCTOBER.

„Laat u tuchtigen, Jeruzalem, opdat mijne ziel van u niet afgetrokken worde.”

Jeremia VI : 8a.

Hoe goed toont God zijn maaksel te kennen, dat Hij het ook zulke tonen laat hooren, al is het dan ook nog slechts al te dikwijls vergeefs! Het is immers zoo, niet de kastijding op zich zelve werkt de vreedzame vrucht der gerechtigheid, maar veeleer de wijze, waarop die gedragen, en bovenal de mate, waarin men door de tucht wordt geoefend. „Laat u tuchtigen,” veel meer behoort er toe, dan men oppervlakkig zou denken. Het is nu eenmaal niet genoeg, dat wij den vloed van jammeren over ons laten komen, dien wij nu eenmaal niet stuiten kunnen; dat wij ons sidderend neerzetten in het „hoekje waar de slagen vallen,” voor welke nu de beurt aan ons is gekomen; dat wij de striemen voelen, verwenschen, en voorts met een verbleekt gelaat zoo spoedig mogelijk afwasschen; 't zegt nog vrij wat meer, dan dit alles. Zich laten tuchtigen, 't is natuurlijk niet aangenaam, maar toch recht, toch goed, toch Zijner en onzer waardig vinden wat God met ons doet; het is des needs liever Zijne gunst genieten, wanneer die komt in de gedaante der tucht, dan Zijne roede te missen, maar dan ook die gunst geheel te verliezen. Niet weinig gewis komt tegen dat laten tuchtigen op, vooral wanneer het langer dan heden of gister duurt. Wij waren het vroeger zoo geheel anders gewoon; wij wisten toch ook niet, dat wij juist zooveel slechter dan anderen waren; wij begrijpen allerminst, waarom juist dat kruis voor deze schouders.... Om het even, „laat u tuchtigen, Jeruzalem”; uw dwaalspoor hebt gij naar hartelust zelf kunnen kiezen, maar de tuchtroede, die over u wordt opgeheven, moet gij gehoorzaam aanvaarden, onverschillig in wat vorm die wordt uitgestrekt, en op wat plek die u treft. Gekastijd te worden is op vërre na niet het ergste: vergeefs gekastijd te worden, ziedaar wat veel meer is afbedden. De bastaard, die nu eenmaal geen roede meer waard wordt gekeurd, heeft het erger dan de verloren zoon in de grootste weelde en — ellende der vreemdelingschap. „Opdat mijne ziel niet van u afgetrokken worde”: — neen, Heer, dát ééne althans in der eeuwigheid niet:

dan liever nog, zoo het moet, een slag der tuchtroede meer! Op uwe bede: „laat u tuchtigen”, kan slechts deze van onze zijde het antwoord zijn: „Kastijd mij, Heer, doch met mate, en spaar mij des needs ook een zwaarder kruis niet, mits Gij mij slechts uw hart laat behouden! En ja, dat zult Gij, Gij die eenmaal door dezen zelfden Profeet aan uw volk, dat zich tuchtigen liet, dit onschatbaar Troostwoord deedt toekomen, overwaard als op gebogen knie beluisterd en beantwoord te worden: „Ik weet de gedachten, die Ik over u denk, spreekt de Heer, gedachten des vredes, en niet des kwaads, dat Ik u geve het einde en de verwachting. Dan zult gij Mij aanroepen, en henegaan, en tot Mij bidden; en ik zal naar u hooren. En gij zult Mij zoeken en vinden, wanneer gij naar Mij zult vragen met uw gansche hart.” (H. XXIX : 11—13).

VAN OOSTERZEE.

De hand, die mij verdrukt, vertroost en zuivert mij,
 Helaas! mijn kranke ziel eischt bijtende artselij:
 De smart, die mij omringt, moet mijn geluk volmaken.
 In 't grievendst leed, dat ooit een Christen droeg,
 Had hij altoos aan God genoeg:
 En zag wel eens, verbaasd, zijn taaiste banden slaken.

Wees moedig dan, mijn ziel! Uw leidsman is uw God!
 Hij stiert, naar Zijnen wil, en tot Zijne eer, uw lot.
 Hij zal, bezwijk maar niet, aan U zijn zegen schenken:
 Al nam Hij 't kruis niet van uw schouders af,
 Wanneer uw lichaam rust in 't graf,
 Zal uw verlostte ziel aan 't leed met vreugd gedenken.

10 OCTOBER.

„Brengt het weder in het hart, o gij overtreders.”

Jes. XLVI : 8.

De waarachtige weg om tot zichzelf in te keeren, is het ware, levende geloof. Zijne eigenschap is, God van ganscher harte trouw aan te hangen, zijn geheel toevorzicht op God te willen stellen,

alleen op God te berusten, God alleen zijne hoogste begeerte, lust en vreugde te laten zijn, niets te wenschen dan God alleen, als het hoogste, eeuwige, oneindige, volmaakte goed, en dat alles in en door Christus, welke het begin en het einde des geloofs is. Zoo als des Hemels loop daarom de alleredelste en volkomenste is, omdat hij steeds in zichzelf wederkeert in zijn oorsprong, uit welken zijn loop een begin heeft genomen; zoo is ook des menschen loop de edelste en volmaaktste, wanneer hij wederkeert in zijn oorsprong, welke is God. Dat kan echter slechts geschieden, wanneer de mensch tot zichzelf inkeert met al zijne krachten; zijn verstand; wil en gedachte ledig maakt van de wereld en van alle vleeschelijke dingen, en zijne ziel met al hare begeerten, tot God wendt door den Heiligen Geest. Dan vangt God aan in hem te werken, en ijlt toe opdat Hij ons eigendom zij, zooals wij Zijn eigendom zijn. Zooveel de ziel in God rust, zooveel rust God in haar. Wendt gij echter uw eigen wil, uw verstand, gedachte en begeerte naar uw welgevallen aan, zoo kan God er zich niet van bedienen, noch er in werken. Want waar twee één moeten worden, daar moet het eene rusten en lijden, het andere moet werken. Wanneer het oog wil zien en een beeld opvangen, dan moet het los en ledig zijn van alle beelden en vormen. Zooals het oor ledig moet zijn van alle klanken, wanneer het een goed snarenspeel wil hooren, zoo moet ook uwe ziel ledig zijn van de wereld, als zij Gods liefelijkheid wil hooren. Het wordt daarom met recht gezegd: „Maak u zelve ledig, opdat Christus u vervulle; rijt alle wonden open, opdat uw Heiland ze heele; wees dwaas in u zelve, opdat Hij u wijs noeme; laat af van alle werken, opdat Hij in u werke; verneder u diep, opdat Hij u verhooge; vertwijfel aan u zelve, opdat Hij u dierbaar zij; laat allen vrede varen, opdat Hij u vrede verleene; dood den lust des vleesches, opdat Hij u geheel met Zijnen Geest vervulle; wanneer gij zoo niet u zelve, maar alleen Hem wilt eigen zijn, dan gaat uw pad ten hemel met vrede en blijdschap.

ARNDT.

Wien heb ik nevens U omhoog?
 Wat zou mijn hart, wat zou mijn oog
 Op aarde nevens U toch lusten?
 Niets is er, daar ik in kan rusten.

Bezwijkt dan ooit, in bittere smart
 Of bangen nood, mijn vleesch en hart,
 Zoo zult Gij zijn voor mijn gemoed,
 Mijn rots, mijn deel, mijn eeuwig goed!

11 OCTOBER.

Ik weet in wien ik geloofd heb, en ik ben verzekerd, dat Hij machtig is mijn pand, bij Hem weggelegd, te bewaren tot dien dag.
 2 Tim. I : 12.

Een geloof dat toeneemt in vrijmoedigheid, neemt toe in kracht. In al de worstelingen met de ongeloovigheid sterkt het zich, zoo maar na iedere nederlaag telkens alras met tranen worde uitgeroepen: „Ik geloove Heere! Door Uwe genade geloof ik toch. Mijne zwakheid kan uwe kracht niet te niet doen. Uw licht, eenmaal in mijne ziel uitgestort, zal altijd weer doorbreken; ik heb Uw woord, dat Gij mij niet zult doen bezwijken; niet loslaten, niet opgeven; Gij zult volbrengen wat Gij begint; Gij zult mijn pand bij U weggelegd bewaren tot den dag; Uw woord is meer dan al de overleggingen mijns harten, dan al de influisteringen van den Booze. Eenmaal hebt Gij uw innerlijke ontferming mij betoond; niets zal van die ontferming mij scheiden. Een vijand zijnde ben ik verzoend door Uw bloed; veel meer dan, verzoend zijnde, zal ik behouden worden door Uw leven!” Zoo spreekt het geloove ondanks de ongeloovigheid. En zoo sprekende, breekt de lach van gerustheid en blijdschap door de tranen der bekommring heen; en zoo sprekende blinkt het aangezicht als het aangezicht eens engels, en worden de oogen des geloofs versterkt om in den geest den Heere Jezus te zien, staande aan de rechterhand Gods; en het hart om zich in Hem te verheugen met eene onuitsprekelijke blijdschap; en zoo sprekende verheerlijkt het Hem, die het in 't hart gewerkt heeft, en die vrij is en blijft in de bedeeing der mate Zijner genadegaven, maar ook voor de geringste mate den tevreden dank der begenadigden eischt; en zoo sprekende verwekt het de ongevoelige, de

smadende, de achterdochtige wereld tot jaloerschheid van een rust en een blijdschap, die zij niet smaken kan. Want o, weet dit, gij die de wereld en hare ijdelheden dient, en u over u zelve, niet over de toekomst, niet over het geloof u bekommert; weet dit, dat het geloof, ondanks zijn worstelingen en strijd en tranen, een vrede geeft, die door niemand wordt weggenomen, een vrede, welke uw verstand te boven gaat; en welke door Hem, die eeniglijk in staat is u het geloof te schenken, bewaard, bevestigd, vermeerderd, en ook in alle deze slingeringen gelouterd wordt; om aan den eindpaal van alle worstelen en strijden te versmelten in de ruste, die voor geen oogwenk zelfs zal worden verstoord; de ruste die daar blijft voor het volk Gods, ter klaarlichten plaatse, waar geen nacht zijn zal

BEETS.

Zwijgen, bukken, God verbeiden,
 Volgen, waar Hij ons wil leiden,
 Steunen op Zijn trouw en macht,
 Psalmen zingen in den nacht;
 Hooren wat ons God wil leeren;
 Zijn bevelen dadig eeren;
 En, voor de uitkomst willig blind,
 Stil zijn als 't gespeende kind;

Wars zijn van het angstig zorgen,
 Voor den naderenden morgen;
 Bij het kwaad, dat ons ontmoet,
 Steeds gelooven, God is goed;
 Biddend waken, moedig strijden,
 Needrig wachten, hopen lijden,
 Vroolijk zijn met stil ontzag,
 Zijn de lessen van den dag.

12 OCTOBER.

Ziet, des Heeren, Uws Gods, is de hemel, en de hemel der hemelen, de aarde en al wat daarin is. Deut. X : 14.

Bovenstaande woorden laat God door Mozes den volke Israëls zeggen, om hun duidelijk te maken, hoe hoog het door God is gewaardeerd, dat het boven alle anderen volken de voorkeur heeft. Op dergelijke wijze moeten wij in het oog houden, wie ons dit door het evangelie predikt. Hij is een God die niet slechts over de aarde, maar ook over de hemelen heerschappij voert. Laat ons wel overwegen, hoe Mozes reeds hiervan overtuigd was, dat God het volk Israëls niet slechts heeft aangenomen met voorbijgaan van alle volken der aarde, maar ook met voorbijgaan van alle hemelen. Uit Mozes woord kunnen wij veel opmaken. Ten eerste ligt hierin opgesloten hoe groot en machtig de God is op wien hij zich beroept, hoe wijs en zorgvuldig Hij is, en hoe Hij zulks getoond heeft in de schepping van het heelal, dat Hem toebehoort. Ten tweede ligt daarin opgesloten, dat juist Hij, die alles in zijne hand en macht heeft, voor een ieder onzer wil zorgen, en wij derhalve volkomen vertrouwen in Hem moeten stellen. Ten derde moeten wij met diepe schaamte vervuld zijn, dat die groote God ons, zwakke nietige schepselen, tot eene zoo groote genade geroepen heeft, door de zending Zijns Zoons tot onze redding, waardoor wij plaats mogen nemen in de eeuwige woningen; dat God juist onzen aardbol, nagenoeg de kleinste onder alle wereldlichamen, zoo iets heeft toegedacht. Velen komt dit zoo onwaarschijnlijk voor, dat zij daarom reeds op het Christelijk geloof geen acht slaan. Maar deze bedenken niet dat juist Gods grootheid dáarin is gelegen, dat Hij zich tot de kleinen voelt aangetrokken. Dit ondervond reeds Mozes daarin, die toch zeker ook met een verstand tot nadenken begaafd was. Maar ten vierde liggen er in Mozes woorden wenken opgesloten van een alomvattend plan Gods, dat God voor heeft met de geheele schepping, wat Hij aan de kleinste doet. Zoo liet God reeds aan het bevoorrechte boven alle volken zeggen: Maar zoo waar als ik leef, zal aan de geheele wereld de heerlijkheid Gods bekend gemaakt worden; om hierdoor aan te toonen, dat Hij met de keuze van Israël het heil van alle volken op het oog had, hetwelk

reeds bleek uit den zegen op Abraham uitgestort, wiens zaad een zegen zoude worden voor alle geslachten der aarde. Evenzoo kunnen wij zeggen, had God door onzen aardbol te kiezen, de vernieuwing en verheerlijking van het gansche Heelal op het oog; want in Christus moeten alle dingen onder één Hoofd tezamen gevat worden, zoowel dát wat in den hemel, als wat op de aarde is, en: door Hem zullen allen met God worden verzoend, hetzij op aarde of in den Hemel. Om hiertoe te komen, laten wij Hem zorgen, die macht heeft over aarde en hemel. Eindelijk ten vijfde zien wij uit de woorden van Mozes dat de verantwoording des te grooter is voor de bevoorrechten, indien zij volharden in het ongeloof en de ongehoorzaamheid.

Als dit dan zoo is, dan liggen er in Mozes woorden aansporingen genoeg opgesloten, om met bescheidenheid en trouw datgene te blijven aankleven, wat ons in het evangelie en de openbaringen Gods wordt geleerd. Laat ons dan van onze zijde niet in gebreke blijven, als wij hiervan verzekerd zijn, dat Hij die zoo diep voor ons is neergedaald het ons ter Zijner tijd ook aan niets zal laten ontbreken.

BLUMHARDT.

Vorst der Englen, Hemelkoning!
 Daalt Gij in de lage woning
 Van de stervelingen neêr;
 Dan is 't land, waar Gij Uw treden
 Zetten wilt, vol zaligheden:
 Ja, dat land is heilig, Heer!

Daal dan Jezus! daal beneden
 In mijn huis en hart en leden;
 Vestig dáár Uw zetel, Heer!
 Dan zal lijf en ziel en woning
 Heilig zijn, o Hemelkoning!
 Blakend gloeien U ter eer!

13 OCTOBER.

Geeft eere den Heer uwen God, eerdad Hij het duister maakt, en eer uwe voeten zich stooten aan de schemerende bergen; dat gij naar licht wacht, en Hij dat tot eene schaduw des doods stelle, en tot eene donkerheid zette.

Jeremia. XIII : 16.

O zondaar, „geef eere den Heer uwen God eer dat Hij het duister maakt en eer uwe voeten zich stooten aan de schemerende bergen,” aan de onvoorziene hinderpalen die u ten slotte radeloos en hopeloos zullen doen staan. Eer dat Hij het duister maakt. Ja er is een langzame voortgang in de zonde en in de ontvouwing harer ellende. Niet plotseling doet de langmoedige God de ellende op de zonde volgen, hoewel zij als kiem daarin besloten ligt. De liefde Gods en de vrijheid des menschen eischen een tijdsverloop. Want indien elke zonde terstond de daaraan evenredige ellende zichtbaar en voelbaar met zich bracht, en ieder mensch zich terstond rampzalig gevoelde naarmate hij zich van de orde en de wet Gods verwijderde, zoo zou voorzeker de zonde in haren oorsprong gesmoord worden, maar met haar ook de heiligheid. Want waar de vrije ontwikkeling der zonde onmogelijk gemaakt is, daar is de vrije overwinning der zonde uit liefde, dat is: de heiligheid, evenzoo onmogelijk gemaakt. Maar God wil uit liefde de met vrijheid gekozene liefde Zijner schepselen: de vrije overwinning van het booze, daar er anders geene heiligheid zou mogelijk zijn. Daarom is er hier beneden wel een innig wezenlijk verband, maar toch ook nog een zekere afstand tusschen, de zonde en de stroom der ellende loopen als het ware evenwijdig naast elkander voort, wel in den grond aan elkander verbonden, wel ook hunne zwalpende golven nu en dan met elkander doende samenvloeien, maar toch over het geheel nog door een tuschenliggenden dam gescheiden. Die dam is de wereld met hare begeerlijkheden, de vleeschelijke genietingen, de stelselen der valsche gerustheid, bovenal de gewoonte en het algemeene voorbeeld des kwaads. Met dit alles is er hier op aarde te midden van de zonde nog een zekere, vaak een zeer schitterende, schijn van geluk te smaken. Maar wanneer eenmaal in den dag des doods de dam van deze wereld der zinnen en der ijdelheid, reeds lang door de beiderzijds vloeiende stroomen ondermijnd, eindelijk instorten zal, dan

schieten de stroom der zonde en de stroom der ellende tot eene innige, afgrijsselijke, onlosmakelijke vereeniging te samen, en aan den zondaar wordt het psalmwoord vervuld: „dewijl hij den vloek heeft liefgehad, dat die hem overkome: en geen lust gehad heeft tot den zegen, zoo zij die verre van hem. En hij zij bekleed met den vloek als met zijn kleed, en dat die ga tot in het binnenste van hem als water, en als de olie in zijne beenderen. Die zij hem als een kleed waarmede hij zich bedekt, en tot een gordel, waarmede hij zich steeds omgordt.”

Wij sidderen en bedekken ons gelaat met de handen.

GUNNING.

Rampzalig hij, die U weerstaat,
 Dien Gij te schande worden laat
 En ver van U doet zwerven,
 Met d' afgod, daar zijn ziel aan kleeft,
 Die hem geen troost in 't leven geeft,
 En hooploos weg doet sterven;
 Maar zalig 't volk dat U erkent,
 Dat Gij verlost hebt uit d'ellend
 En op Uw weg doet treden;
 Zij wandlen, Heer! in 't vroolijkst licht
 Geen schaamte dekt hun aangezicht,
 Nu — noch in eeuwigheden.

14 OCTOBER.

Maar Uwe ongerechtigheden maken eene scheiding tusschen Ulieden en uwen God, en uwe zonden verbergen het aangezicht van Ulieden, dat Hij niet hoort. Jes. LIX : 2.

Men leest in Matth. VIII : 28 van een mensch, die van den Duivel bezeten was, en met geen ketenen bedwongen kon worden, zoo machtig was de Duivel in hem. Wat eene verschrikkelijke ellende dan, een Legioen Duivelen in zich te hebben! Maar ik zeg, het ware u beter, met duizend Legioenen Duivelen bezeten te zijn, dan met ééne onbestredene zonde. Al de Duivels der Hel in uw lichaam

zijnde, kunnen u niet voor de waarde van een speld schade doen, ten aanzien van uwe zaligheid; maar eene zonde, daar men zich willens en wetens niet van bekeert, en die niet vergeven is, zal u verdoemen; zoodat het beter ware met tien duizend Legioenen Duivels bezeten te zijn, dan met eene onbestredene zonde. Want gij onteert God in een hoogen graad, gij tart de heerlijkheid van Zijne reine oogen dagelijks uit, door iedere zonde, die gij doet. *Want de oogen des Heeren zijn zoo rein, dat ze het kwade niet kunnen aanschouwen.* Hab. I : 13. Want hij, die daar zondigt, die kruisigt den *Zone Gods* wederom opnieuw, en maakt een spot van Hem. Heb. VI : 7. Hij die de wet van Christus door moedwillige zonden overtreedt, treedt den *Zone Gods* onder zijne voeten, besmet het bloed des nieuwen Testaments, Heb. X : 29 en wederspreekt den H. Geest; en dat doet gij met zondigen. O, de zonde weert het goede van ons, en maakt dat de ongelukken op ons komen. Jer. V : 25. Zij belet de genade, dat ze geen plaats vinden kan; zij smoort de conscientie, dat ze niet spreken kan; zij verhardt het hart, dat het niet voelen kan, als of het met een brandijzer was toegeschroeid; zij verblindt het verstand, dat het niet onderscheiden kan; zij stopt het oor, dat het niet hooren kan; zij verlamt de voeten, dat zij in den weg des Heeren niet wandelen kunnen; zij verstijft de handen, dat zij de liefdeplichten niet kunnen uitrichten, en zij doet de tong stamelen in het spreken van heilige dingen. Ja zij heeft de Engelen tot Duivelen gemaakt, en Adam ten val gebracht, ook dat zelfs de aarde daardoor vervloekt is geworden, en het gansche schepsel der ijdelheid onderworpen is. Foei dan zonde, gij moorderesse van 's menschen ziele! De ziel dan die zondigt die zal sterven, *want de bezoldiging der zonde, is de dood.* Rom. VI : 23. C. VAN NIEL.

Ruk, ruk mijn Heiland! uit mijn harte,
 Wat Uw genade tegenstreeft:
 Ja dood, al kost het mij ook smarte,
 Wat in mij, maar niet voor U leeft,
 Uw hand alléén kan heeling schenken,
 Zoo zal geen zondesmet mij krenken
 Snijd uit en brand; verschoon maar niet,
 Dat iedere tocht in mij verdoove,
 Die aan het kinderlijk geloove,
 En liefde en eenvoud weêrstand biedt.

15 OCTOBER.

Want Hij heeft de dorstige ziel verzadigd, en de hongerige ziel met goed vervuld.

Ps. CVII : 9.

De dorstigen, de hongerigen, hetzij naar het lichaam of naar de ziel, die wil Hij verzadigen. Zalig zijn, zegt Jezus, in de bergrede, die hongeren en dorsten naar de gerechtigheid, want zij zullen verzadigd worden. Dat is een taal van medelijden en liefelijke belofte als of het heette: „Thans vangt de zaligheid aan, want zij maakt dat de hongerigen en dorstigen verzadigd worden.” In Gods oog zijn alle menschen hongerig en dorstig. Er zijn echter tweederlei soort, n.l. dezulken, die van het aardse zat wordende en daardoor het hemelsche in zich verstikkende, zulks niet gevoelen, en deze behooren hier niet, en dezulken die niet van het aardse verzadigd worden. Aan deze laatsten hield de Heer zijne beloften aan. En toch zijn er onder diegenen nog veel, die hunnen honger en dorst met aardse dingen trachten te verdrijven, en derhalve hongerig en dorstig *blijven*. Hij, de Heer neemt hen onder Zijne vleugelen; juist diegenen, die geheel hongerig en dorstig zijn. Hij spijzigt en drinkt ze, opdat zij verzadigd worden. Zulke zielen verzadigt Hij met iets goeds, met iets verkwikkends. Want men kan zich ook met iets kwaads verzadigen, doch de nood wordt daardoor des te erger. Maar als de Heer verzadigt, doet Hij zulks met het goede. Wat Hij geeft, smaakt des te beter, hoe weinig men zich ook van de verzadiging voorstelde en het zal dengenen goedgaan die zijn goed ontvangt, in gerechtigheid en vrede. Zoo kan het hem reeds op deze wereld goed gaan, omdat de hoop op volmaaktheid bij hem is. Hoe zalig maakt ons reeds deze hoop. Hier beneden eet en drinkt men slechts omdat het noodig is; maar men hoopt op het volkomene, en weet wel, dat zal niet ontbreken. Dat reeds verzadigt; daarmede kan men het uithouden onder kruis en vurig verlangen, omdat men voelt, dat niets meer ontbreekt. Wel hem, die geleerd heeft, zich te verzadigen met het blijvende, eeuwigdurende waarin de volmaaktheid gewaarborgd is. Hoe zal het ons echter ginds zijn, als wij dat geheel hebben waarvan wij thans slechts kruimels en droppels hebben! Laat ons goeden moed houden,

deze kruimels en droppels zijn voor ons voldoende tot onze volle verzadiging, want hierdoor wordt onze honger en dorst gestild.

BLUMHARDT.

Onze reis gaat naar 't land van geluk en van vrede,
 Naar 't verblijf van de rust, naar het Vaderlijk huis;
 Arme zondaar, de stroom van 't verderf sleept u mede;
 Ruk u los uit dien stroom, uit der golven gebruis.

Geen gebrek in dat land. Onnaspeurlijke schatten,
 Zijn het deel dat Gods volk daar voor eeuwig verbeidt.
 Wat geen oog heeft gezien, wat geen hart kan bevatten,
 Heeft de Heer voor de Zijnen zoo heerlijk bereid.

16 OCTOBER.

En Kaïn bouwde eene stad, en noemde den naam dier stad naar
 den naam zijns zoons Henoeh. Gen. IV : 17.

Bouwt een huis, kinderen Kaïns, woont er in kinderen Seths! maar zegt niet in uw harte: „Is dit niet het groote Babel, dat Ik gebouwd hebbe door de sterkte Mijner macht en ter eere Mijner heerlijkheid?” (Dan. IV : 30)? Dan komt de Heer en vernedert u als Nebukadnezar, zoo lang, tot dat gij Hem looft en Hem verheerlijkt. Geniet dankbaar alle de geriefelijkheden en voordeelen des levens, de schatten des handels en der nijverheid, de genoogens, die de kunsten aanbieden, maar zoekt daarin niet de sterkte en de heerlijkheid uw volks, uwer stad, uwes huizes; maar laat niet toe, dat zij uw hart overstelpen en bemeesteren, zoodat gij vergeten zoudt den naam des Heeren aan te roepen, Hem te danken voor al deze gaven, en te bidden, dat gij ze moogt heiligen tot Zijne eere; opdat de Heer niet kome en uwe stad en huis omkeere, gelijk Hij Babylon, Ninevé, Tyrus, Sidon, Carthago, Rome heeft omgekeerd in het midden harer weelde.

Maar gelijk Abrahams tente, alom waar Hij ze nedersloeg, hetzij in een vreemd land, hetzij terugkeerende op Zijne voetstappen, in de plaatse daar zij in den beginne geweest was, het tooneel was van het ootmoedigst, het geloovigst aanroepen van des Heeren naam, gelijk zij Hem gedurig van een stemme des gejuichs en des heils weërgalmde en onwetend engelen herbergde; gelijk Jozua's zwaard

de oorlogen des Heeren; ook de Heere is een krijgsman; in Zijne kracht, in Zijne vreeze, tot heerlijkheid Zijns naams bevocht; gelijk Davids harpe, opwakende, den Heere looft onder de volken, Hem psalmzingt onder de natiën, tot op den huidigen dag, het gezegend, het door God geheiligd speeltuig der innigste en der welsprekendste godsvrucht; zoo is het, door Gods genade in ons vermogen, gelijk onze dure verplichting, alles in den dienst des Heeren, tot Zijne heerlijkheid, tot eigene en anderer stichting te besteden, wat God onder onze hand gelegd heeft. Gelukkig het kind Gods, die dat beseft, en vele gaven en goederen heeft om het te bewijzen.

BEETS.

Brengt aan dien Koning, op uw knieën
 O Koningen, Uw heerlijkheid!
 Zij voor Zijn voetbank, o geniën
 Uw schatting needrig neergeleid!
 Gij, wetenschappen en Gij kunsten
 Gij machten, krachten, gaven, gunsten,
 Door d'adem Gods in U verwekt,
 Weg met den dienst der heilighennis,
 Gij hoort den Goël toe, wiens kennis
 Eerlang het aardrijk overdekt.

17 OCTOBER.

Zijt getroost.

2 Cor. XIII : 11.

Deze vermaning plaatst twee zaken op den voorgrond: de droefheid en den troost; zij doet ons erkennen, dat ons leven evenmin als dat van ieder ander vrij zal zijn van verdriet en moeilijkheden, maar dat er toch voor al onze smarten troost te vinden is. Het komt er slechts op aan dat wij dezen troost kennen, en hem willen aannemen en onder het lijden steeds trachten ontvankelijk er voor te blijven, want anders was de vermaning om getroost te zijn, overbodig. De weg naar het rijk van vrede en licht leidt menigmaal door veel aardsche droefenissen, maar de weg is goed en veilig; de trouwe en helpende genade van God is met ons, als wij dien bewandelen evenals met de duizenden, die hem vóór ons bewandeld hebben. Laat ons den troost des Heeren niet vergeten, maar gedenken, hoe Hij, die door het lijden geheiligd en nu aan de rech-

terhand Gods verhoogd is, de eeuwige medelijdende Heiland en Hoogepiester, op ons neerziet en tot de bedroefde spreekt: weent niet! Zalig zijn de treurende, zij zullen vertroost worden. Een van die verhevenste deelgenooten eerst van Zijn lijden en nu van Zijne heerlijkheid, de Apostel Paulus troost ons zoo lieflijk met het woord: „want onze lichte verdrukking, die zeer haast voorbijgaat, werkt ons een gansch zeer uitnemend eeuwig gewicht der heerlijkheid; dewijl wij niet aanmerken de dingen, die men ziet, maar de dingen, die men niet ziet,” en daarmede wekt Hij de bedroefden op om naar Boven te zien waar de bron van aller troost is en waar alle lijden geëindigd zal zijn. Wat dan ook uw verdriet zijn moge, lichamelijke zwakheid of krankheid, smart of angst, armoede of tegenspoed, het ongeluk van of over hen, die ons geluk moesten uitmaken, weemoed of rouw over ontslapene geliefden, of het edeler maar ook dieper lijden, als wij in den eigenlijken zin van de duisternis tot het licht, van den dood tot het leven worden gevoerd, wat het ook zij, scheidt moed en zijt getroost. Sluit u nog inniger aan en houdt u nog trouwer vast aan den Onzichtbaren; bidt Hem, smeekt Hem, wacht op Hem, laat Hem niet los, voordat Hij u zegent. Strijdt om Zijntwille tegen de droefgeestigheid die zich zoo licht van u zou meester maken: zet de aardsche zorgen, die u plagen, van u af: onthoud u van het noodelooze jammeren en zuchten dat uwe ziel verteert, maar bid om licht en troost. Vergeet Christus' liefde en levenswoorden niet; bedek u met Gods beloften als met een schild, en hope des eeuwigen levens als een helm der zaligheid. De hand des Almachtigen is niet verkort en Hij sluit Zijn oor nooit voor onze klachten. Zijne goedheid duurt in eeuwigheid en Zijne barmhartigheid is eindeloos. Zij gaat iederen morgen opnieuw over ons op, want de oogen des Heeren zijn op de rechtvaardigen en Zijne ooren tot hun geroep. Nog altijd is Hij de Barmhartige, die het gekrookte riet niet zal verbreken en de rookende vlaswiek niet zal uitblusschen.

MENKEN.

't Zorgen doet met God u twisten;
 't Voegt geen Christen,
 Dien 't gebed ten hemel leidt:
 God te danken is Uw leven;
 Hem te geven
 't Geen Hij eischt, is zaligheid.

Zoek geloovig te verkeerem,
 Jezus te eeren!
 Zoek in deze rampwoestijn
 Met Uw Vader 't eens te wezen,
 Hem te vreezen!
 Dit moge al Uw zorgen zijn!

18 OCTOBER.

Ik ben de ware wijnstok en gij de ranken; die in Mij blijft en ik in Hem, die draagt veel vrucht.
Joh. XV : 5.

Zoo nauw zijn wijnstok en rank met elkander vereenigd, dat de laatste niet zonder de eerste bestaan kan. Zonder den wijnstok is de rank niets. Van dezen moet de rank haar leven, hare kracht, haren wasdom ontvangen. Daarom zegt ook de Heer: „zonder Mij kunt gij niets doen.” Door de gemeenschap met Christus wordt de geloovige in staat gesteld, werken te doen, die Gode waarlijk welgevallig zijn. Bovendien wijnstok en rank zijn geheel voor elkander en staan in wederkeerige verhouding. De wijnstok vergadert zijne vettigheid en zoetigheid niet voor zichzelf; neen, alles wat Hij heeft staat ten dienste van de ranken. Hij is de oorsprong maar tevens ook de drager der ranken. En nu, passen wij dit beeld toe, in welk een heerlijk en bemoedigend licht staat onze Zaligmaker daar voor ons. Hij is het aan wien wij ons leven te danken hebben en hoe geheel geeft Hij zich daartoe voor ons en aan ons over. De heerlijkheid, dus sprak Hij tot Zijnen Vader, die Gij mij gegeven hebt, heb Ik hun gegeven. En elders zeide Hij: Die in Mij gelooft, de werken die Ik doe, zal Hij ook doen, en Hij zal meerder doen dan deze. Al wat Hij heeft, al Zijn rijkdom, de grootte der volheid van Christus, is voor u, o geloovige, want de wijnstok houdt niets voor zichzelf, maar heeft alles voor de ranken ten beste. Maar de rank leeft ook wederkeerig voor den wijnstok. Zij is het sieraad van den stam, die haar kweekte; door vele vruchten te dragen wordt de heerlijkheid van den wijnstok verhoogd. Heerlijk beeld

van de roeping des Christens. Gelijk zijn Heer zich geheel en onverdeeld aan Hem overgeeft, zoo gevoelt Hij zich wederkeerig geroepen, om met al wat Hij heeft, geheel des Heeren te zijn. Hij rekent zich ten duurste verplicht, om elk vermogen van lichaam en geest Jezus ten dienste te stellen, opdat hij uit Hem en Hem ter eere vruchten drage.

Treffende gelijkenis, Jezus de wijnstok en gij de rank, hoeveel ligt er in opgesloten! O! mijne ziel, denk eens na en beproef u zelve. Hebt gij het al ingezien en recht begrepen, wat de Heer voor u zijn wil, en hoe groot uwe behoefte is aan Hem? En hebt gij daarbij tevens uwe dure verplichting gevoeld, om alles voor den Heer te wezen? Bestaat er tusschen u en Hem dezelfde verhouding als die van den rank tot den wijnstok? O! dat wij toch de eenheid van Jezus en Zijne geloovigen zooveel mogelijk recht trachten te vatten, daarin ligt de sterkste drangreden en de zekerste bemoediging om in Jezus te blijven.

MURRAY.

Al zijn wij zwak, bij U is macht
 Tot wat Uw liefde vroeg,
 In zwakheid wordt Uw kracht volbracht,
 Is uw genâ genoeg.

19 OCTOBER.

Want wij vergaan door Uwen toorn, en door Uwe grimmigheid worden wij verschrikt.

Ps. XC : 7.

Alle lijden is een oordeel Gods. Alle lijden is straf. Hoe bedoelen wij dit woord? Natuurlijk niet in den zin van iemands lijden toe te schrijven aan bepaalde zonden waaraan hij schuldig zou staan. Te zeggen dat iemand door een of ander lijden getroffen wordt omdat Hij het verdiend heeft, dat zou niet alleen onbarmhartig zijn, maar ook een laatdunkend zitting nemen op den rechterstoel des Alwetenden. Hij alleen weet, in welke mate een lijden dat Hij toe-

voegt, tot het geweten van Hem die het dragen moet, heeft te spreken. Wat wij weten, is veeleer dat Hij Zijne liefste kinderen het meest kastijdt, en geesselt een iegelijken Zoon dien Hij aanneemt. Maar als wij alle lijden een oordeel Gods noemen, dan bedoelen wij dat het geheele menschdom, in gemeenschappelijke zonde gevallen, den dood draagt als een last des toorns van God. En alle lijden des lichaams en der ziele is, als voorlooper of naverking, met dien dood in samenhang. Die sombere last des lijdens drukt op de geheelheid des menschdoms, doch niet op alle enkelen in gelijke mate. Het menschdom is als een aaneengesloten legermacht die in last heeft, eene sterke vesting te overmeesteren; allen arbeiden samen, doch niet ieder heeft gelijk aandeel aan vermoënis, wonden en dood — en voorwaar de dapperste niet het kleinste!

Acht gij misschien deze beschouwing hard en onbarmhartig? Ik weet dat velen er zoo over denken, en in plaats van over de oordeelen en de heiligheid Gods, alleen spreken van beproevingen door Gods wijze liefde opgelegd. Maar mij is het moeielijk, te gelooven, dat zulke menschen het werkelijk leven kennen of er met ernst over hebben nagedacht. Immers daar is menig lijden zóó verschrikkelijk, zóó verbijsterend, dat indien men het alleen uit Gods wijze liefde zal moeten verklaren, het in plaats van een moeielijk raadsel eene wreede ongerijmdheid wordt. Alleen de gedachte aan Gods oordeelen, die tevens verlossingen zijn, alleen het gedenken aan de heiligheid Gods brengt rust en kalmte in deze overstelpende gedachten. En wie door het geloof in Christus in de heiligheid Gods de wegbereiding voor Zijne barmharigheid ziet, die leert ook de oordeelen des Heeren kennen als eene diepte die naar boven gaat.

Neen voorwaar, wat uit de beschouwing van alle lijden als oordeelen der heiligheid Gods voortvloeit, dat is geene onbarmhartigheid, maar liefde en diepe ernst des levens. Gij leert u beschouwen als lid van het groote lijdende geheel; en blijft gij zelf gespaard, des te meer dringt u dan de liefde om deze oordeelen Gods ook voor u zelve te aanvaarden, en aan het gemeenschappelijk lijden mede deel te nemen gelijkt gij deel hebt aan den gemeenschappelijken grond van dat lijden, aan de algemeen-menschelijke schuld. Blijft gijzelf gespaard, het zal u in ootmoed u doen nederbuigen, erkennende dat God u tot nog toe des lijdens niet waardig acht,

er u niet zoo sterk voor rekt als anderen die reeds in de hitte der beproeving worden gelouterd.

GUNNING.

Wat God borduurt, door lief en leed,
 In 't weefsel van eens Christens leven,
 Vertoont een werk, waar niemand weet
 Gewisse duiding aan te geven.
 Aan deze zij schijnt lijn bij lijn
 Dooreen te weemlen en te warren;
 Aan de andre zal 't een bloemstuk zijn,
 Omgeven met een krans van starren.

20 OCTOBER.

Wordt geene afgodendienaars.

1 Cor. X : 7.

Getuigt tegen de afgoden, zoo gij waarlijk Christenen zijt, en eischt de tempels op voor den eenigen waarachtigen God, die hemel en aarde gemaakt heeft, en die verheerlijking eischt, beide door uw lichaam en geest, welke Zijne zijn, want gij zijt duur gekocht! Leert uwe kinderen, die in deze eeuw zoo veel te leeren hebben, eerst, boven, vóór alles, den naam des Heeren aan te roepen; doet het met, doet het voor hen. Leert ze betreuren het in Adam verloren, leert ze begeeren het in Christus herwonnen paradijs; leert ze beseffen, dat de aarde nooit een zweem van een paradijs hebben zal, ofschoon de duivel hun belooft hun alle heerlijke dingen te geven, indien zij, nedergevallen zijnde, Hem zullen aanbidden: dat zij ligt onder den vloek, den vloek der zonde, die ook op hunne ziele drukt, dien zij geërfd, dien zij verdiend hebben, die slechts door het bloed van Christus wordt weggenomen. Leert hen, dat de wereld voorbijgaat en hare begeerlijkheid, dat slechts die den wille Gods doet in eeuwigheid blijft; dat het niet zijn de vindingrijke kinderen der menschen, maar de zachtmoedige kinderen Gods, die het aardrijk beërven zullen; dat ten alle tijde voor de

ziele, die Hem kent, liefheeft en op Hem vertrouwt, de Heere genoeg en alles is. O, heil over u en uw kroost, indien gij geleerd hebt te zeggen: „Eén ding heb ik van den Heere begeerd, dat zal ik zoeken; dat ik alle de dagen mijns levens mocht wonen in het huis des Heeren, om de liefelijkheid des Heeren te aanschouwen en te onderzoeken in Zijnen tempel. Want Hij versteekt mij in Zijne hutte ten dage des kwaads, Hij verbergt mij in 't verborgen Zijner tente; Hij verhoogt mij op een rotsteen: ik zal zingen, ja psalmzingen den Heere!”

BEETS.

Trek af Uw hart van al des werlds goed,
 Verheft omhoog Uw rusteloos gemoed;
 En zoekt aldaar Uw gelukzaligheid
 Want daar alleen is Zij *U weggeleid;
 Houd Christus vast, zoo zal u rust toevloeien
 Die hier, en ook hier namaals nog zal bloeien.

21 OCTOBER.

Ik jaag er naar, of ik het ook grijpen mocht, waartoe ik van Christus Jezus ook gegrepen ben.

Filipp. III : 12.

De Apostel wist, dat de Almachtige en Getrouwe hem had aangegrepen met het heerlijk doel om hem zalig te maken, en daarom was hij er op uit, om naar datzelfde doel te grijpen. Het geloof, de ondervinding, de zekerheid „Christus heeft mij aangegrepen” gaven hem moed, om er naar te jagen, ten einde het ook te grijpen. Zoo moet het ook bij den geloovige wezen, die in Jezus blijven wil. Bedenk daartoe: Hij was het die mij het eerst het bewijs zijner ontferming gal; Hij trok mij door allerlei liefdekoorden tot zich; Hij riep mij onophoudelijk en nu, daar ik aan Zijne liefdestem gehoor gegeven heb en tot Hem gekomen ben, nu ik in mijne vaart als door Hem werd gegrepen, zou Hij mij nu verder alleen laten staan en al het overige van mijne zwakheid en ontrouw laten af-

hangen? Neen, verre van daar; Hij die het goede werk in mij begonnen heeft zal het ook in mij voleindigen. Overweeg, waartoe gij van Christus gegrepen zijt. Immers opdat gij in Hem blijven zoudt; opdat gij door uwe innige vereeniging met Hem deel zoudt hebben aan Zijne heilgoederen, en Hij alzoo daarin betoonen zoude den uitnemenden rijkdom zijner genade over u. Hij trok u tot zich, om elken dag gemeenschap met u te oefenen en u te overladen met Zijne zegeningen. En zoudt gij dan nu nog meenen, dat het bij u nooit tot dat zalig blijven in Hem komen zal? Twijfelmoedige! Jezus wil en verlangt het, en dit niet alleen, maar Hij kan het ook in u werken, want Zijne macht is grooter dan uwe ontrouw. Daarom bid ik u, houd dit in gedachte; gij zijt van Christus gegrepen om in Hem te blijven; geloof dit, dan zult gij de kracht hebben om er ook naar te grijpen; geloof dit, dan werkt Hij in u alles, wat daartoe noodig is. Nog eens dan, Hij die daar spreekt: „blijft in mij” is de liefderijke, almachtige en getrouwe Verlosser, die slechts van u verlangt, dat gij u onverdeeld aan Hem zult overgeven, opdat Hij zijne liefdevoornemens aan u ten uitvoer zou kunnen brengen. Hij die u roept is getrouw, die het ook doen zal. Als Hij dan beveelt: „Blijf in mij” vertrouw er op, Hij zelf zal u daartoe zeker in staat stellen.

MURRAY.

In U blijft mijn vertrouwen,
 Gij, Heiland! zijt mijn steun!
 In liefde schenkt Gij me alles,
 Uw arm, waarop ik leun.

Dit is mijn hoogste streven,
 Te leven U nabij;
 Opdat in Uwe liefde
 Steeds al mijn blijdschap zij!

22 OCTOBER.

Als nu de Heer de stem uwer woorden hoorde, toen gij tot mij spraakt, zoo zeide de Heer tot mij: Ik heb gehoord de stem der woorden van dit volk, die zij tot u gesproken hebben; het is altemaal goed dat zij gesproken hebben.

Och dat zij zulk een hart hadden, om Mij te vreezen, en al Mijne geboden te allen dage te onderhouden; opdat het hun en hunnen kinderen welginge in eeuwigheid! Deut. V : 28, 29.

Bij de wetgeving had het volk tot Mozes gezegd: Wij kunnen het niet verstaan; „ga gij er in onze plaats heen, en deel het ons daarna mede. Wij zullen u volgen en gehoorzamen in alles, wat gij ons in naam des Heeren zult zeggen.” Daarop zeide de Heer Ik heb gehoord wat het volk gezegd heeft, alles is goed, ik ben tevreden. God nam het hun dus niet kwalijk dat zij 't zelf niet hoorden, maar door tusschenkomst van Mozes zulks vernemen wilden. Er lag hier immers geene weerspanningheid of tegenspraak in den wensch des volks opgesloten: het was slechts natuurlijke zwakheid en angst, een onverdraaglijke angst voor het verschrikkelijke hetwelk zij van den berg Sinaï zagen en hoorden, zoodat zij liever op een afstand wilden blijven. Zodoende werd Mozes op verlangen des volks de Middelaar. Het volk had gezegd, hem in alles te zullen gehoorzamen, wat Mozes hun in naam des Heeren beval te doen. Dit meenden zij oprecht; maar hoe moeilijk zouden zij later het nakomen van hunne beloften vinden! Zoo gevoelt ook menigeen bij ons in sommige oogenblikken lust, om naar alles te luisteren, maar daarna komen zij tot andere gedachten. Hoe aandoenlijk klinkt, om zoo eens uit te drukken, des Heeren klaagtoon, als Hij zegt: „Ach, dat zij toch een hart hadden, om mij te vreezen, en hun geheele leven lang mijne geboden te bewaren!” Hij zucht omdat Hij als Vader zijn volk alles goed toewenscht, en toch zijne ongehoorzaamheid vooruit ziet, hetgeen Hem reeds smart! Maar och, het hart dat God zoo gaarne voor zich wenschte, hieraan ontbreekt nog zoo veel! De goede wil is er bij velen wel, maar het hart is nog onzuiver, en dat stemt niet overeen. Maar als de Heer zegt: *al mijne geboden* dan zoude men kunnen denken; maar hoe, zoude God het hebben kunnen verwachten van het volk dat het gedurende

zijn geheele leven lang Zijne geboden bewaarde? Doch men moet hier een onderscheid maken. Indien de menschen, uit hun natuurlijk onvermogen, de geboden Gods zoo goed zij kunnen, naleven, dan is dit voor Hem voldoende om genadig te blijven. Dit streven beschouwt God reeds als eene naleving zijner geboden. Opdat er echter geene verslapping in de goede gezindheid ontsta, als men op zijn onvermogen wilde steunen zoo bringe men voor al het gedane onrecht, een zoen-offer. Hij die dit zoenoffer bracht met een oprecht hart, werd beschouwd als hadde hij niet overtreden. Ten opzichte der onbekende zonden, was er een verzoeningsfeest ingesteld. Die dit feest vierde met een oprechten en ootmoedigen geest, en daar zijne onbekende zonden en gebreken voor het oog van Israëls God blootlegde, werd beschouwd als een, die de geboden had gehouden, en derhalve den zegen ontving, hoewel nog onwaardig zijnde de heerlijkheid des anderen levens te genieten. Wij zien derhalve, dat God wel zeggen mocht: „Ach dat zij toch een hart bezaten, om mij te vreezen en mijne geboden te bewaren.” zonder evenwel te veel van hen te vorderen. Verstaan wij het goed, God is altijd genadig, barmhartig en geduldig geweest. Die Zijne geboden erkende en dezelve naleefde, en daarbij den Heer een heilige vrees toedroeg, of hem zulks nuttig of niet nuttig toescheen, dien had God lief; die werd door Hem gezegend, zoo als men hier leest: „opdat het hun welginge en hunnen kinderen tot in eeuwigheid.” Maar als bij de onmacht nog ongehoorzaamheid komt en eigenzinnigheid, door met moedwil te overtreden, en het u onverschillig is, of God al dan niet gesproken heeft, dan houdt Gods toegevendheid op, dan gaat het anders, dan vervalt men in straf, daar waar geen plaats des berouws weer is. BLUMHARDT.

Heer! geef me een hart tot Uwen lof,
 Een hart, verlost en blij,
 Een hart, besprengd met Jezus bloed,
 Vergoten ook voor mij.

Een teeder, onderworpen hart,
 Waarin de Heiland woont;
 Waar Hij alléén bevelen geeft,
 Waar Hij alléén in troont.

23 OCTOBER.

De Heere richte Uwe harten tot de liefde Gods.

2 Thess. III : 5a.

Gij dan die lust hebt om in de liefde Gods te wandelen, wacht u voortaan voor datgene, wat u tot dusverre hinderlijk is geweest, om in de liefde toe te nemen en door te breken. Daar is: de onkunde; weinig kennis veroorzaakt weinig liefde, onderzoekt dan het Woord aandachtig, geeft verstandig acht op zijn werk buiten u en in u, staroogt om den Heer in 't oog te krijgen, en zijt werkzaam om u nabij den Heer te houden. Daar is gedeelde liefde. De geloovigen hebben nog den ouden Adam in zich, die nog gedurig hunkert naar het aardsche, de eigenliefde is nog niet dood. Als men die wat toegeeft, zoo neemt ze nog al meer, en hoe die liefde meer wast, des te minder wordt de liefde tot God; die dan in de liefde Gods wil toenemen, moet de andere tegenstaan en uitwerpen; dat hinken op twee gedachten belet den wasdom. Daar is te weinig omgang met God. De liefde wil beoefend zijn, of zij verkoudt. Scheidt u af van alles, waarvan gij u afscheiden moogt; opdat de Heer het hart alleen hebbe; wees gedurig biddende, overpeinsende, raadvrage, afhankelijk; en vooral houd u stipt aan den tijd uwer oefening, daardoor wordt men telkens hersteld, en men wordt bekwaamer om zich te gewennen aan den Heer. Daar is ongeloofheid. Het geloof is door de liefde werkende: als men niet gelooft dat men van God bemind is, zoo kan men zich ook niet verwarmen in de liefde; maar als men gelooft dat God ons liefheeft, dan wordt men wederom ontstoken in de liefde tot God; „wij hebben Hem lief, omdat Hij ons eerst heeft liefgehad.” Als men in gevaar komt, om wat van zijn eer te verliezen om de zaak Gods, als schade, als schande, als leven gevreesd wordt, en men krimpt dan ineen, men veinst dan wat; men verbergt zich dan, dan wordt de liefde zeer gekrenkt, en men heeft somtijds lang werk, om weder in eene liefhebbende gestalte te komen; maar als men dan doorbreekt, als het er op aan komt, dan krijgt de liefde dubbele krachten. De volmaakte liefde drijft de vrees buiten, niet alleen de schrik voor God, die van God vlieden doet, maar ook de vreeze voor gevaar.

Maar wilt gij toenemen in de liefde: Neem uw leven, eer, goed, en alles wat gij hebt; in Uw hand, geef het aan den Heer over, laat die daar voor zorgen en zie gij er niet naar om, opdat gij het gereedelijk kunt verlaten als de liefde Gods het vereischt. Vertoon het Beeld Gods dat in u is, zoo klein en groot het is, laat de wereld zien dat gij eene andere natuur hebt, en in een verbond met God staat. Geloof de liefde Gods tot u en wees daarover verblijd. Bid om vermeerdering van de liefde. Houd u gedurig bij de liefhebbers Gods en wees hun medegezel. Wacht u voor moedwillige zonden en bevljigt u om den wil Gods te doen, en als gij valt, blijf niet liggen, verneder u daarover met smart, om tegen de liefde gezondigd te hebben, en sta wederom op, U vasthoudende aan de onveranderlijkheid der liefde Gods en aan de onveranderlijkheid des verbonds. Dus u gewennende aan den Heer, zult gij voortgaan van kracht tot kracht, en in de liefde overvloediger worden. De Heer richte uwe harten tot de liefde Gods.

à BRAKEL.

't Is de hemel Hem te kennen,
 O, welk een Vriend!
 Wil U gansch aan Jezus wennen,
 Hij is die Vriend!
 Al Uw smart zal Hij genezen,
 Voor geen dood hebt Gij te vreezen,
 Eeuwig zult gij met Hem wezen,
 O welk een Vriend!

24 OCTOBER.

Die geloofd zal hebben zal zalig worden maar die niet geloofd zal hebben zal verdoemd worden. Mark. XVI : 16.

Hoort dit woord des Heeren, gij allen die betuigt Uwe zaligheid te zoeken.

Die geloofd zal zalig worden; het eenvoudig geloof is genoeg; meer eischt God niet. Met minder zal Hij echter niet tevreden zijn. Het geloof is de eenige weg, geen andere weg is er, die tot

zaligheid leidt. Die niet gelooft, zal verdoemd worden. Aldus zoekt God ons ter rechter en ter linker zijde, aan den eenen kant met Zijne liefelijk-lokkende genade, aan den anderen kant met bedreiging van Zijnen toorn, te bewegen tot het geloof in Christus, als de ééne, onmisbare voorwaarde ter zaligheid. Hoe de mensch zich ook tegen dezen weg Gods aankante, de tijd komt, dat zoowel de verlorenen in de helle, als de gezaligden in den hemel God rechtvaardigen zullen over dit Zijn bestel. Het gansch heelal zal de billijkheid erkennen van dit vonnis: Die niet gelooft zal verdoemd worden. De genadige was den zondaar immers tegengekomen met de wonderbare aanbieding van Hem alles te zullen kwijtschelden, wat hij had misdreven, of wat de wet nog te eischen had, van hem alles te schenken, wat tot een eeuwige zaligheid noodig was. Hij eischte geene waardigheid of verdienste, maar slechts dit: dat de mensch aannemen zoude, wat hem aangeboden en gelooven wat hem toegezegd werd. En om voor het geloof elke zwaarigheid uit den weg te ruimen, en het hart er voor te winnen heeft God die boodschap des heils door Zijnen eigen Zoon Jezus Christus laten brengen, die zich in de meest beminnelijke en innemende gestalte openbaarde, en Zijne liefde met Zijn eigen dierbaar bloed bezegelde. Wie nu nog niet gelooft — de gansche schepping moet het vonnis goedkeuren, — die [zal verdoemd worden. Hij heeft opnieuw het zegel gedrukt op al zijne vorige zonden want hij liet zich daarvan niet verlossen. Hij heeft bij zijn vroegere zonden nog deze, de allergrootste gevoegd, dat hij Gods gezag op nieuw heeft gehoond, Gods liefde veracht, Gods Zoon versmaad, Gods wraak getart en Gods zaligheid van zich gestooten. Hij heeft door dat ongeloof zijne vijandschap tegen, zijne verwerping van God betoond; het kan, het mag niet anders: Die niet gelooft, zal verdoemd worden.

Niet minder wordt de onmisbaarheid van het geloof bevestigd door de beschouwing van de andere zijde: Die gelooft zal zalig worden. De mensch heeft niets, volstrekt niets, waardoor hij in staat zou wezen, van zijne zijde, iets tot de zaligheid toe te brengen, en toch wil de Heere Jezus niet anders heerschen dan over een gewillig volk. De mensch is geen steen; hij moet van zijne zijde het zijne er toe doen. Het geloof lost dit moeilijk raadsel op, dat de mensch, die niets kan, toch iets doen moet; het geloof dat zich openbaart in de erkenning van armoede en ellende, in de belijdenis

van onvermogen en hulpeloosheid, in de toestemming van, in de onderwerping en overgave aan die genade Gods, die alles in ons worden moet. Meer kon God niet eischen, want de mensch heeft niets; minder mag Hij niet eischen, zal Hij aan Zijne eigene eer en de vrijheid van den mensch niet te kort doen. Hij eischt geloof, geloof alléén. Welk eene genade, die zich aldus nederbuigt tot onze zwakheid: die gelooft zal zalig worden.

Lezer, ziedaar twee wegen; doe uwe keuze. Redeneer toch niet langer, en vraag toch niet of er geen andere weg is; maar kom, onderwerp u Gode en den woorde Zijner genade: „Die gelooft zal zalig worden.” Geef niet langer toe aan de verborgene gedachte, dat er toch iets anders noodig is. Ik weet het, die eeuwige zaligheid schijnt u te groot tegenover dat gering en nietig geloof. Het komt u te gewaagd voor bij uwe zondigheid, om het zoo maar op het geloof te laten aankomen; doch zie, het is God die gezegd heeft: alleen door het geloof. Wie het geloof bezit, heeft alles, want daardoor heeft hij Christus. Wie het niet bezit, heeft niets, al bezat hij overigens ook alles. Het geloof is onmisbaar. MURRAY.

Tot het kruis van Golgotha
 Kom ik, arm en zwak en blind;
 'k Acht nu alles niets dan schâ,
 Wijl ik daar mijn Jezus vind.

Reeds te lang heb ik gezocht;
 'k Hoor nu Jezus' liefdestem:
 „Zie op mij, wees niet beducht;”
 En mijn hart vertrouwt op Hem.

Ik vertrouw gansch op den Heer!
 Lam van God! U zij al d'eer!
 Bij het kruis buig ik voor U;
 Jezus redt mij, redt mij nu.

25 OCTOBER.

Al wat mij de Vader geeft, zal tot Mij komen: en die tot Mij komt zal ik geenszins uitwerpen. Joh. VI : 37.

't Woord Vader, dat Christus hier gebruikt, Al wat Mij de Vader geeft, beschrijft ons de gevende persoon. En daarvan kunnen wij verscheidene nuttige dingen leeren, als:

Eerst, dat de God en Vader onzes Heeren Jezus Christus, tegelijk met den Zoön, zich de zaligheid van Zijn volk aantrekt, en Zijn belang daar in heeft. 't Is waar, des Vaders werkingen en daden omtrent onze zaligheid, zijn verscheiden van die van den Zoon; Hij kon dat niet voor ons doen, wat de Zoon voor ons gedaan heeft. Hij stierf niet voor ons, noch stortte Hij Zijn bloed voor ons uit, tot onze verlossing gelijk de Zoon, maar nochtans had Hij mede eene hand, eene groote hand in het werk onzer zaligheid. Christus zegt daarom, de Vader zelf heeft u lief. En Zijne liefde is ons blijkbaar daarin dat Hij ons verkoren heeft, aan Hem gegeven heeft, ja dat Hij zijn Zoon geeft om een ransoen te zijn voor ons. Daardoor heet Hij de Vader der Barmhartigheid, en de God van alle vertroosting. Want de Vader zelf heeft dit middel uitgevonden, en een weg gemaakt voor Zijne genade, om tot ons te kunnen komen, door de zijde, en het hartebloed van Zijn welgeliefden Zoon. En daarom moet de Vader hier herdacht, aangebeden, en vereerd worden, als een die eene voorname hand heeft in de zaligheid der zondaren. Dankende den Vader, die ons bekwaam gemaakt heeft, om deel te hebben in de erve der heiligen in het licht. Col. 1 : 12. En wij getuigen dat de Vader zijnen Zoon gezonden heeft tot een Zaligmaker der wereld. Joh. 4 : 42. Gelijk wij ook zien in den tekst: de Vader geeft den zondaar aan Christus om hem te zaligen. **BUNJAN.**

'k Zal eeuwig zingen van Gods goedertierenheên;
 Uw waarheid t' allen tijd vermelden door mijn reên;
 Ik weet hoe 't vast gebouw van Uwe gunstbewijzen
 Naar Uw gemaakt bestek, in eeuwigheid zal rijzen:
 Zoo min de hemel ooit uit zijnen stand zal wijken,
 Zoo min zal Uwe trouw ooit wanklen of bezwijken.

26 OCTOBER.

Velen zeggen: Wie zal ons het goede doen zien? verhef gij over ons het licht uws aanschijns, o Heer! Psalm **IV**: 7,

Wat is zij dan toch, die verheffing van des Heeren aanschijn over ons, zoo begeerlijk boven alles; wat is zij dan toch, die verhooring van die ééne bede, die den *hoogsten*, die *allen* zegen in zich sluit? Wat anders, dan de bestraling onzer harten, door een licht dat van boven, dat van God komt, het licht van den Heiligen Geest? Een licht dat de mensch aan zichzelf duidelijk maakt; hem het wezenlijk doel des levens voor oogen stelt, en den prijs der aardse dingen doet waardeeren, hem de genade Gods doet aannemen, en daardoor in alle de beschikkingen van Gods Voorzienigheid doet berusten, zich doet verblijden en roemen. Een licht, dat den mensch aan zich zelve duidelijk maakt. Hoe dierbaar en begeerlijk moet ons allen dan die verheffing van het licht van 's Heeren aanschijn over ons, de bestraling met het licht des Heiligen Geestes niet wezen. Och of ons aller hart er naar uitging, och of wij allen in geloof en oprechtheid baden: Verhef Gij over ons het licht uwes aanschijns o Heere! Helaas, menigeen bidt het niet; wil zich niet laten overtuigen, dat Hij het *eindelijk*, dat Hij het *nog*, dat Hij het *nu* bidden moet. O Gij, die tot dezulken behoort! Wat wanhopige hoop hebt gij nog van de aarde en hare ijdelheid en hare fraaie leugenen; welke redelijke verwachtingen kunt gij nog koesteren van de genietingen des levens; dat gij eene bede uitstelt, die u het eenig, eeuwig en waarachtig heil, door Gods genade voor arme zondaars daargesteld, ook deelachtig maakt; die u voor de lastige en vermoeiende bekommering en ontrusting over vele dingen, het beste deel doet kiezen, dat niet van u zal worden weggenomen in eeuwigheid. Veel teleurstelling, veel ellende, veel kwaads gaf u de aarde voor het goede, dat gij begeerdet, maar het ergste zal de eeuwigheid u geven. Gij hebt geen licht van boven verlangd — welnu, de buitenste duisternis zult gij hebben.

Maar over wie de Heere het licht Zijns aanschijns verheven heeft, wien de Heilige Geest onderwezen, in de waarheid geleid, vertroost, en geheiligd heeft; met wier geest Hij getuigt, dat gij gunstgenooten des Heeren, dat gij om Christus wille kinderen Gods zijt, wandelt

als kinderen des lichts, schijnt zelve als lichten in de wereld. Maar vooral, vergeet het ootmoedig gebed niet, om eene onophoudelijke en telkens vermeerderende verheffing van dat licht over u, tot bestraffing en uitdelging van de ook in u nog opkomende wolken en duisternissen. Hoe nu? Och gij wordt nog wel eens bevonden te klagen en te zuchten; wie zal ons het goede doen zien? ook uw hart is nog wel eens bezwaard, twijfelmoedig en beroerd; zeker niet op de wijze en van wege de overleggingen der ijdelheidszoekers en zondeslaven; maar op het grondgebied, waarop gij door genade zijt overgeplaatst; het grondgebied van het geestelijk *goede*, dat u niet altijd even dadelijk, niet altijd even duidelijk voor oogen is. O, verootmoedigt u, verootmoedigt u diep over deze u overblijvende zwakheden, niet des Heeren licht, maar uwe oogen hebben schuld; en weest gij het die, als David, allen voorgaat in dat godgevallig gebed: Verhef Gij over ons het licht uwes aanschijns, o Heere!

BEETS.

Wil mij, wanneer ik roep verhooren,
 O God; die mijne rechtzaak redt!
 Gij hebt in angst mij hulp beschoren,
 En mij doen gaan in ruime sporen:
 Betoon genâ: hoor mijn gebed!
 Daar velen twijfelmoedig vragen:
 „Wie zal ons 't goede toch doen zien?”
 Doe Gij, o Heer naar 't angstig klagen,
 Ons 't lieflijk licht Uws aanschijns dagen,
 En wil Uw rijke gunst ons biên.

27 OCTOBER.

Blijf in mij, en ik in U.

Joh, XV : 4.

Tot u wordt dit woord des Heeren gericht, die aan Zijne roepstem „komt tot mij,” gehoor hebt gegeven. Het heeft u zeker niet berouwd, dat gij op Zijne uitnoodiging gekomen zijt. Gij hebt ondervonden,

dat Zijn woord waarheid was, dat Zijne beloften niet falen, dat Zijne zegeningen boven alle verwachting groot en vele zijn, zoodat gij, opgetogen over zooveel goeds getuigdet: „de helft was mij niet aangezegd.” Dan later bemerktet gij, dat die eerste aandoeningen ván liefde en vreugde verflauwden, dat 's Heilands zegeningen zoo vaak zonder invloed bleven op uw hart en zoo goed als voor u verloren gingen. Hoe kwam dit? De oorzaak is eenvoudig: gij zijt weder afgedwaald; gij hebt niet recht begrepen, dat gij, tot den Heer gekomen zijnde, ook in Hem blijven moet. Dit toch was het doel waartoe Jezus u tot zich riep. Het was Hem niet te doen, u slechts eenige oogenblikken te verkwikken met Zijnen omgang, om u na een kortstondig verkeer met Hem weder van zich te verwijderen en de donkere wereld in te zenden. Neen, iets anders had Hij u toegedacht. Hij wilde, dat gij uw geheele leven en elk oogenblik in Zijne nabijheid doorbrengen en onafgebroken Zijne zalige gemeenschap genieten zoudt. Daarom riep Hij niet slechts „kom” maar voegde er ook de opwekking bij „blijf.” Was de roepstem ernstig en vriendelijk, even oprecht en liefdevol was de opwekking die Hij u deed hooren.

En die opwekking was niet slechts „blijft bij mij”, maar „blijft in mij,” waarmede de innigste gemeenschap wordt aangeduid. De Heer wilde u zoo geheel met zich vereenigen als immer mogelijk is. Aan die liefderijke bedoeling hadt gij moeten beantwoorden; alles had er u toe moeten dringen; al wat u noopte om tot Hem te komen, had u tevens moeten uitlokken om bij en in Hem te blijven. Wat toch dreef u tot Hem heen? Was het de vrees voor de zonde en haren vloek? Maar de vergeving, die gij bij het komen tot Hem ontvangt, wordt eerst recht bevestigd en genoten door het blijven in Hem. Of was het begeerte naar de kennis en liefde van den oneindige? Maar het eerste komen gaf u slechts een enkele straal te zien, terwijl het blijven in Hem u eerst zou opvoeren tot volle gemeenschap en tot innige ondervinding van de zaligheid van Gods vriendschap. Was het de hoop op de eeuwige erfenis die u uitlokte om tot den Heer te komen? Maar de rechte voorbereiding daartoe, ja zelfs de heerlijke voorsmaak daarvan wordt slechts geschonken aan een iegelijk die in Hem blijft. Ja, al wat u bewoog om tot Jezus te komen, roept u met kracht en nadruk toe: Blijft in Hem! Hebt gij wél gedaan met tot Hem te komen, gij doet

vooral wél door in Hem te blijven. Wie wil blijven staan in de deur van het paleis, waar hij zijnen Koning en Vriend kan ontmoeten? Gij moet op de uitnoodiging ook binnentreden, om alles te ontvangen en genieten, wat Zijne liefde had bereid tot vervulling uwer nooden.

MURRAY.

Rots der eeuwen, troost in smart,
 Laat mij schuilen in Uw hart!
 Laat het water en het bloed,
 Vloeiend daar als 's levens vloed,
 Mij tot heil zijn en tot kracht
 Tegen zonde, schuld en macht.

28 OCTOBER.

Gij hebt vreugde in mijn hart gegeven, meer dan ter tijd, als hun koorn en hun most vermenigvuldigd zijn. Ps. IV : 8.

Is er geen reden, om te klagen over het wangedrag van Gods volk, die zoo weinig werk maken, om hun voorrecht te gebruiken, en zich in God te verheugen meer dan zich de godloozen verblijden als hun koren en most vermenigvuldigd is? Hoe vele van Gods gunstgenooten gaan niet gedurig met een hangend hoofd, met een stuursch en bedroefd aangezicht; die steeds wandelen in een zwart treurgewaad, altijd gebogen onder een naar gezicht van hunne zonden en onwaardigheid; die altijd met zuchten en kermen hunne ellendige dagen doorbrengen, zonder dat zij ooit bijna een recht vervroolijkt wezen toonen, evenals of het ware Christendom bestond in een droefgeestig leven, en in zulk een zwaarmoedig gelaat, als het beeld van eene schreiende Magdalena; ik spreek niet van diegenen die hunne aangezichten met de Farizeën mismaken, die hun hoofd laten hangen als een bies, en steeds zuchten en steenen, doch uit geveinsdheid; neen ik spreek van de oprechten van hart, doch die in deze eene verkeerde opvatting hebben, van het wezen der ware godzaligheid, als of deze in droefgeestigheid bestond, en daarom menigmaal zoo stijf blijven zitten in hunne gedurige treurigheid

zeggende met een Asaf, mijne ziel weigert getroost te worden, evenals of de vertroosting van Gods, hun te klein waren. Maar droefgeestig Christen let eens bedaard op het gebrekkige van zulk een treurige gestalte in uwe ziel! Wat groot nadeel brengt zulk een gestadig dutten en naargeestig leven niet voort. Benadeelt gij door zulk een gestadig dutten en treuren niet op het hoogste de eere Gods? Berooft gij God niet van Zijn eer, welke gij anders Hem zoudt kunnen toebrengen? Maakt gij niet, dat gij God niet kunt danken en verheerlijken voor het goede aan uwe ziel bewezen? Smoort gij daardoor niet de heilige liefde binnen in U, en stopt uwen mond, als gij moest spreken en zingen den lof des Heeren, en krenkt u zelve, dat gij U niet behoorlijk kunt kwijten van dat hooge, zoete en aanminnelijk Engelenwerk? Ja, maakt gij God door zulk een zwaarmoedig leven, niet zwart bij de wereld, en stijft gij niet dien blaam der godloozen, dien zij op Gods weg leggen, „de weg des Heeren is niet recht?” Schijnt gij door zulk een troosteloos leven, Hem voor de wereld niet te beschuldigen, als of God voor de Zijnen maar een dorre woestijn was, een streng, hard en ongemakkelijk Heer, die wil maaien, daar Hij niet gezaaid heeft, en den Zijnen niet de minste verkwikking gaf daar hij nochtans zoo goed is voor Zijn volk? Zoo gij aldus een dienstknecht ziet, die te voren in den dienst van een ander heer of meester blijgeestig was, zoudt gij niet denken, dat hij een hard heer of meester had gekregen, die hem tegen de borst was?

FRANCKEN.

'k Zal Uw liefde niet verbloemen;
 Trouwe God! vervul Uw woord!
 'k Zal het steeds genade noemen
 En bij mensch en engel roemen,
 Dat mijn God naar zondaars hoort.

29 OCTOBER.

Zie of bij mij een schadelijke weg zij, en leid mij op den
eeuwigen weg. Ps. CXXXIX : 24.

Indien er onder de menschen iemand leefde, die al onze gangen naging, al onze woorden beluisterde, onze geheimste gedachten wist uit te vorschen, — voorzeker zou zulk een mensch ons spoedig lastig worden, wij zouden, indien wij konden, ons van hem trachten te ontslaan of hem ontvlieden; of wij zouden ons wellicht boven hem verheffen en ons om zijn bespiedenden blik niet meer bekreunen. Zóó behandelen velen den Alwetende, alsof Hij zulk een mensch ware en geen God, daar zij in hunne vermetelheid tot Hem schijnen te zeggen: „Wijk van ons, want wat hebben wij met u te doen?” Onzinnige, gij moogt het jaren uithouden tegen dien Alwetende, omdat Hij groot is van lankmoedigheid en goedertierendheid, maar zoo u die lankmoedigheid Gods niet tot bekeering leidt, sidder dan tegen het uur dat de Alwetende ten gerichte verschijnt! Mocht een werkzaam geloof aan Gods alwetendheid ons altijd doordringen! Er valt nauwelijks iets te noemen, dat een meer heiligenden invloed op den wandel uitoefent. Zult gij in Zijne heilige tegenwoordigheid kunnen liegen? Ach, dat zoo algemeene kwaad is een treurig bewijs hoe weinig de meesten aan een Alwetende denken. Elke opzettelijke leugen is eene verloochening van het geloof aan de Alwetendheid van Hem, die gedreigd heeft: „Ik zal de leugensprekers verdoen met den adem Mijnsmonds.” Beproof u zelve onder Zijn oog, of er bij u eenige schadelijke weg zij. Onderzoek of er ook iets is, dat gij liever voor Hem niet zoudt willen weten; ook eenig voornemen of neiging, die gij niet vrijmoedig onder Zijn oog durft brengen — geloof mij, dat is een schadelijke weg. Indien gij den Alwetende liefhebt, en uwe vrijmoedigheid voor Hem wenscht te behouden, dan hoe eer hoe beter daarvan afstand gedaan. Bid gedurig tot den Alwetende, openbaar Hem alles, klaag Hem vrij elken nood. Hij kent uw hart tot op den bodem, Hij bemint waarheid in het binnenste. En is het telkens weder een gansche reeks van zondige gedachten, woorden en daden, die gij Hem te beleiden hebt, — verzuim het niet, de alwetende Vader ziet in zijn kind zoo gaarne die droefheid, die eene onberouwelijke bekeering tot

zaligheid werkt. Zelfs het gebrek aan ootmoed verootmoedigt ons voor Hem.

HUYDECOPER.

Ach, ver van God verlokken de ijdelheden
 Ons argloos hart, gelijk het speelziek kind
 Het dwaallicht volgt, maar straks geen uitweg vindt,
 In 't valsch moeras verdoofd, met wankle treden!
 Bij God alleen, waar ge ooit uw schreden richt,
 Is vaste grond en onbedrieglijk licht.

Zoo blijf mijn gids, Alwijze! op al Uw wegen.
 Hoe moeilijk, zij zijn veilig, eeuwig waar;
 Hoe hobblig vaak, toch steeds onwankelbaar,
 Uitlopende op den Eenen, Grooten zegen,
 Den zegen, God des Eeuwigen Verbonds:
 Wij alle in U, en Gij het Al in ons.

30 OCTOBER.

Komt, hoort toe, o allen gij, die God vreest, en ik zal vertellen wat Hij aan mijne ziel gedaan heeft. Ps. LXVI: 16.

Het hart van David is vervuld met lof en dank jegens God die hem geholpen heeft; dit kan hij niet verzwijgen. Hij wilde zoo gaarne anderen in zijne vreugde doen deelen, en hun zulks mededeelen. Daarom roept hij allen tot zich, die God vreezen. Hij wendt zich alléén tot hen die God vreezen. Hij weet wel dat hij het niet aan iedereen mag en kan zeggen. Want er zijn er vele, tegenover wie men zwijgen moet, en aan wie men daarvan niet durft te spreken, omdat zij slechts lachen en spotten, ja schimpen en lasteren. Maar hun, die God vreezen, doet het goed, van Gods liefde te hooren spreken door hen, die er ondervinding van hebben. Als dezulken met elkander vereenigd zijn en Gods genade prijzen, dan is dat eene kleine schare, maar die den Heer blijdschap geeft, en gelukkiger is, dan alle andere vereenigingen in de wereld, die slechts op eigene werken pochen en die prijzen. De vrienden Gods echter toonen zich ondankbaar, als zij, tegen wie ook, de goedheden Gods die zij ondervonden hebben verzwijgen; en het

maakt een slechten indruk als iemand dáár, waar de gelegenheid zich aanbiedt om over ondervondene hulp of Gods liefde te spreken, den mond niet wil openen. Er zijn menschen, die nemen alles onverschillig op, wat van God komt; dezulken moeten het zich laten welgevallen, als God hen in nood en ellende brengt, opdat zij Gods goedheid des te meer leeren op prijs te stellen. Zij schamen zich als het ware, een vergenoegd gelaat te toonen, echter met een schijn van trots, indien maar niet eenige verloochening des Heeren. Maar zij, die opgeruimd kunnen zijn, en zich met hunne broeders in God verheugen, kunnen des te meer hunne hoop op den lieven God vestigen. Aan den anderen kant zijn er weer velen, die te snel en te onbedachtzaam met een ieder over alles spreken; dezen veroorzaken daardoor dikwerf gróote schade, omdat zij den lasteraars den mond openen. Let slechts op, hoe David hen noemt, die God vreezen, en zijn woord hooren. Nog onhandiger is het, als men met Gods genade praat, en den indruk maakt, als wilde men dezelve overal kenbaar maken, daarbij denkende hiermede Gode welgevallig te zijn. Maar het is eene groote zonde, als men van Gods genade een eigen roem maakt, en, door God te prijzen, meer zijne eigenliefde op het oog heeft. Er zijn lieden, die er haastig toe komen, zich voor het oog van anderen als Gods uitverkorenen te doen doorgaan. Een oprechte, kinderlijke, ware dank, is iets schoons; maar nederigheid en vreeze Gods moet hiervan de grond zijn, en zal het ook wezen, wanneer men goed in het oog houdt aan wien Gods genade betoond is.

BLUMHARDT.

Hebt Ge in genaë en goedheid lust?
 Gebiedt Gij mij te komen?
 Uw schepter wordt van mij gekust
 Uw trouwring aangenomen.
 'k Ben de Uwe tot in eeuwigheid,
 Verlicht, verzoen, regeer, en leid
 Mij naar Uw welbehagen,
 Aan U wordt mijn oprecht gemoed
 In dood en leven, zuur en zoet,
 Ter redding opgedragen.

31 OCTOBER.

(Hervormingsdag.)

Want al wat uit God geboren is overwint de wereld; en dit is de Overwinning die de wereld overwint, namelijk ons geloof.

1 Joh. V : 4.

Wel is het een heerlijke tijd, waartoe heden onze verbeelding terugkeert, en goed kan het zijn voor ons oog, van het rusten op zooveel dwergengestalten van dit geslachte vermoeid, op die reuzen uit den voortijd te staren, die daar in den geest en de kracht van een Elia en Johannes zijn opgestaan, om den Heer als bij vernieuwing den weg te bereiden. Wat hebben zij niet ten offer gebracht om het Woord des geloofs zijn vrijen loop te doen hernemen op aarde, en wat gewonnen, waar zij alles op het spel zetten voor de zaak van een onbewegelijk Koninkrijk? Opgeofferd — alles, waarom de wereld zich het zwaarste getroost; gewonnen niets, dat winst in haar woordenboek heet. En toch, alleen sterk door hun allerheiligst geloof, hebben zij verdragen, gestreden, gearbeid, en zijn niet moede geworden; en wij, wij durven nauwelijks bedenken, wat zij zich onderwonden te doen! Het mag er ons niet om te doen zijn, om eene eerkroon voor menschen te vlechten, maar toch, eene heilige verrukking grijpt ons aan, wanneer wij de bladen opslaan van het boek der Hervorming, waarboven het schijnt, alsof hoogerhand het woord uit het elfde Hoofdstuk van den brief aan de Hebreëen heeft neergeschreven: „door het geloof, door het geloof, door het geloof.” — Door het geloof heeft *Kalvijn* zijn vaderland verlaten, niet wetende waar hij komen zou, en is geroepen zijnde gehoorzaam geweest in de onafzienbare taak om de Hervorming in Zwitserland voort te zetten, die alles in *Zwingli* verloren had. Door het geloof hebben *Esch* en *Voets*, uwe eerste martelaars, Nederland! — een beter offer dan dat van Abel, het offer van hun leven geofferd, en, te Brussel den brandstapel opgestegen, van de vlammen aan hunne voeten gesproken: „dit schijnen wel rozen, die men onder ons strooit.” Door het geloof heeft een *Willem van Oranje*, nu groot geworden, geweigerd een vriend van den zoon des keizers genoemd te worden,

verkiezende liever met het volk Gods kwalijk gehandeld te worden, dan een tijdlang de genieting der zonde te hebben, achtende de versmaadheid van Christus grooter rijkdom te zijn, dan al de schatten van Peru, want hij zag op de vergelding des loons. Door het geloof heeft hij Spanje bestreden, niet vreezende den toorn des Konings, want hij hield zich vast, als ziende den Onzienlijke. Door het geloof — maar wat zal ik nog meer zeggen, want de tijd zou mij ontbreken, indien ik (om alleen te blijven bij Nederland!) zou verhalen van een *Guido de Bres*, een *van Zutphen*, een *Marnix*, een *Maurits* en zooveel anderen, die door het geloof koninkrijken hebben overwonnen, de kracht des vuurs hebben uitgebluscht, uit zwakheid krachten hebben gekregen; in den krijg sterk geworden zijn, verlaten, verdrukt, kwalijk gehandeld zijnde (welker de wereld niet waardig was!) doch die allen door hun geloof getuigenis hadden, dat zij Gode behaagden. Geheel de geschiedenis der Hervorming, met al wat haar zondigs en treurigs bezoedelt, mag, in haar geheel beschouwd, een doorlopend tafereel van geloofsvolharding en geloofsbekroning genoemd worden, dat wij nog eeuwen niet aanstaren kunnen, of wij tintelen van hooger en gloed.

VAN OOSTERZEE.

Tot wakkre helden riep Gods mond:
 „Staat op ten strijd voor mijn verbond,
 „U heeft de Heer verkoren!”
 Hij spreekt: „de waarheid maakt U vrij,
 „De nacht is heen, de dag nabij!”
 En 't lofied doet zich hooren.
 Dat Uw psalmen luid weergalmen
 Om te loven 't Licht van boven:
 Niets zal ooit zijn glans verdooven.

1 NOVEMBER.

En deze allen, hebbende door het geloof getuigenis gehad. . . .

Hebr. XI : 39.

**Daarom dan ook, alzoo wij zoo groot eene wolk der getuigen
rondom ons hebben liggende. . . ,**

Hebr. XII : 4.

En wij, zijn wij de kinderen dier vaderen, die zich, in de kracht des geloofs, om en voor hun geloof, op de pijnbank lieten uittrekken, en, naar het voorbeeld van de heiligen des ouden tijds, eene betere kennende, de aangebodene verlossing niet aannamen? die zich voor de eer van God en zijns Woords, bespottling en geeseling, banden en gevangenis, steeniging en verminking, dood en ballingschap hebben getroost, en met den psalm des lofs op de lippen den brandstapel om des evangeliums wil beklommen? Ach, hoe behoorde ons hart te bloeden, bij de minachting, de verguizing, de bespottling, de mishandeling, de terzijdestelling en vervolging, die nu aan dat heilig evangelie te beurt valt, in die zelfde landen, waar eertijds, om het ééne enkele maal te hooren verkondigen, om er één, één blad van te mogen lezen zoo vele gebeden zijn opgegaan en het leven niet te dierbaar gerekend werd! Maar hoeveel meer behooren wij onze aangezichten in het stof te verbergen, wanneer wij, ja wij, die dat evangelie hoogschatten, die er al onzen troost en al ons heil inzoeken, ons zelve maar al te zeer moeten beschuldigen, dat wij er dikwijls zoo weinig voor willen doen, en nog zoo veel minder voor willen lijden. Fij! de hoog opgetrokken wenkbrauw en de medelijdende glimlach van den ellendigsten wereldling, van den minsten der wijzen dezer eeuw is dikwijls reeds genoeg om ons onze belijdenis te doen schamen, en bij de kleinste persoonlijke hatelijkheid, de geringste maatschappelijke terugzetting, waarvan wij slechts vermoeden dat zij ons om onzes geloofs wille te beurt valt, krijten wij als of ons groot leed geschiedde, of roemen wij als of wij verwaardigd waren om Christus wil zware smaadheid te verdragen. Niet alzoo zonen der hervorming! Niet alzoo kinderen der martelaren! Het evangelie, uit hun bloedige hand tot u gekomen, moet u meer, moet u, gelijk hun, alles waard zijn. . . . Ach, reeds moest het u alles waard zijn om de doorboorde hand, wier gave het is, en die van den troon der heerlijkheid zegenend is uit-

gestrekt over hen die het eeren! . . . Hij, wiens die hand is, was de groote martelaar; Hij is de groote hervormer. Hij heeft Zijne ééne, heilige, algemeene, christelijke kerk gekocht door Zijn bloed. Hij hervorme de hervormde kerk van Nederland, Hij alle de kerken der hervorming, tot hetgeen zij naar Zijnen heiligen wil wezen moeten en door Zijn Woord en Geest wezen kunnen! Hij hervorme ons allen naar Zijn beeld! Dan zullen wij, elk in Zijnen weg voor het hoogste goed der menschheid en onzer eigene ziel, tot elken strijd bereid en tot alle lijden in staat zijn. **BEETS.**

Gedankt zij God, Zijn naam zij d'eer!
 Laat elk Hem juichend prijzen!
 Hij zag op Zijne Kerk ter neêr,
 Hij deed het licht herrijzen.
 Zijn heilig Woord wordt weer gehoord;
 Geen dwang van menschevonden
 Houdt langer ons gebonden.

Blijf bij ons, Heer! met Uwen Geest
 Schraag onze zwakke krachten;
 Maak in den strijd ons onbevreesd,
 Leer ons Uw bijstand wachten!
 Geen twijfel roov' ons 't heilgeloof,
 Aan d'eindpaal onzer wegen
 Blinkt ras ons d'eerkroon tegen.

2 NOVEMBER.

Houd dat Gij hebt, opdat niemand Uwe kroon neme.

Openb. III : 11.

Hoe zullen de kerken der hervorming haren schat houden, hoe dezen schat en deze kroon bewaren, bij de talrijkheid harer belagers, bij de vele verzoeken waaraan zij zijn blootgesteld? Een kerk der Hervorming heeft niet waarlijk wat zij heeft, indien zij het niet

lief — indien zij er geen hart voor heeft, indien haar hart er niet aan hangt. Dit is een „hebben als niet hebbende,” prijselijk en apostolisch, waar van het goed der wereld sprake is, maar verderfelijik waar het geestelijke schatten geldt, ja verderfelijker dan het ontbereren, want ontbereren kwelt, maar deze wijze van hebben bedriegt. Men heeft den schat niet, al heeft men den akker, die hem heeft, indien men hem niet opgraaft en blijde tot zich neemt; men heeft de parel niet van groote waarde, indien men hare waarde miskent, en met paarden van minder waarde of wel met valsche paarden pronkt. Men heeft de Heilige Schriften niet, die men „van jongs af geweten heeft,” indien men ze niet als de Heilige Schriften waardeert, ze niet onderzoekt, tracht te verstaan, haar inhoud niet ter harte neemt, indien zij niet dierbaar worden gehouden, als een gave Gods, onmisbaar, in verband met het eeuwig leven. Gij hebt niet „het Evangelie der heerlijkheid en der genade Gods”, indien het U niet heeft door de onontbeerlijkheid zijner vertroosting en den onwederstaanbaren eisch Zijner geboden. Men heeft niet de belijdenis van „den eenigen Naam, die onder de menschen gegeven is, door welken wij moeten behouden worden”, indien deze belijdenis niet is de vreugd van het hart, de kracht van het innerlijk leven; indien deze Naam niet dierbaar en heilig is „boven allen naam die genoemd wordt.” Slechts liefhebben is hier hebben, en de voorwaarde tot houden.

BEETS.

Gods Woord houdt stand in eeuwigheid

En zal geen duimbreed wijken.

Beef, Satan! Hij die ons geleidt

Zal u de vaan doen strijken!

Delf vrouw en kindren 't graf,

Neem goed en bloed ons af,

Het brengt u geen gewin:

Wij gaan ten hemel in

En erven koninkrijken!

3 NOVEMBER.

Welke Zijn lichaam is.

Ef. I : 23a,

De Heer noemt de kerk Zijn lichaam. Hij is het hoofd van dit organisme vol leven, in hetwelk alles zich uit één enkel beginsel ontwikkelt en om welks wil ieder lid afzonderlijk bestaat. De kenmerken en onderscheidingsteekenen van dit lichaam en zijn jeugdige schoonheid heeft de apostolische geloofsbelijdenis saamgevat in de vier benamingen, waarmede zij de kerk betitelt. Zij is ééne. Gelijk er slechts één hoofd is, zoo is er ook maar één lichaam, één levensbeginsel. Maar dit leven is een heilig leven. Er zijn twee kenteekenen der heiligheid. De ware kerk is in hare leden vlekkeloos rein en tevens bezielde door den ijver, om niets onreins, niets zondigs naast zich te laten bestaan, zoodat zij het of gelijk een verteerend vuur moet vernietigen, of wel, indien het zich naar haar voegen wil, het loutert en verheerlijkt, zoodat het haar gelijkvormig wordt. Met een inwendige noodzakelijkheid vloeit uit dezen grondtrek van haar wezen, het onafgebroken streven voort naar algemeene uitbreiding. Evenmin als tusschen licht en duisternis kan er tusschen heiligheid en zonde een verbond des vredes bestaan, maar alleen een strijd op leven of dood. De kerk mag niet nalaten den wereldoverwinnenden strijd te voeren; als zij alleen maar een wapenstilstand wilde sluiten, zou hare heiligheid zijn aangetast. Zij moet zich uitbreiden. Noch volk, noch taal, noch land, noch zee mag de grenzen harer werkzaamheid uitmaken; daar eerst kan zij haar banier laten zinken, waar zij niets onheiligs meer aantreft, waar geen zonde meer is, die verzoening behoeft. De zending is de hartader der kerk. Van dien aderslag hangt haar gezondheid af; als de heilige ijver naar algemeene uitbreiding verlamt, is de kerk ziek aan krankheid ten doode. De kerk draagt haar naam christelijke naar Hem, die haar hoofd is; ook voor haar is die naam de uitdrukking van haar wezen en doel. Dit is hare zalving, dit hare taak: Christus blijmoedig te belijden; zich zelve tot een levend dankoffer Hem te offeren; in dit leven als strijdende kerk met een vrij en goed geweten met Hem den reuzenstrijd te voeren tegen de zonde en den duivel,

om eenmaal als de triumfeerende kerk met Hem over alle schepselen te heerschen.

DALTON.

Groote Jezus, hoog verheven
 Aan Uws Vaders rechterhand,
 Die Uw knechten door dit leven
 Voert naar 't eeuwig Vaderland;
 Wien in Uw doorluchte woning,
 Als der eeuwigheden Koning,
 Aller heemlen zalig heer
 Brengt in ootmoed lof en eer,

Groote Jezus! o wij prijzen
 U, die ons in 't heiligdom
 Zooveel liefde woudt bewijzen,
 Sinds Uw voet den troon beklom!
 Wil hetgeen wij biddend vragen
 Door Uw Midlaars voorbeë schragen:
 Bid nog voor ons in den stond,
 Als de dood sluit onzen mond!

4 NOVEMBER.

Want als ik zwak ben, dan ben ik machtig."

2 Kor. XII : 10.

Laat het u niet ontrusten, als gij telkens zwakker wordt in u zelve. Hoe zoudt gij u toch bedriegen, indien gij de gesteldheid van u zelve of anderen daarnaar wildet afmeten. Het is niet de vraag of men krachtig is naar het vleesch, naar het uiterlijk voorkomen, maar of des Heeren kracht in ons volbracht wordt en zich openbaart. Juist zij die Gij voor zwakker houdt dan anderen, blijken menigwerf in de uren der beproeving veel vaster te staan dan de sterken, gelijk ook de zwakkeren naar het lichaam menigmaal eene krankheid doorstaan, waaraan de sterkeren bezwijken. Het is omdat de kracht Godes is, en niet uit ons. Maar waarom zoudt gij dan verslagen en moedeloos worden bij het gevoel uwer zwakheid en krachteloosheid? Hoe zwakker gij u zelve toch

gevoelt, des te meer kan des Heeren kracht in U worden gebracht, en wanneer u alle kracht schijnt te ontbreken, zoo moogt gij vertrouwen, dat Hij op weg is, om Zijne almacht te luisterrijker en volkomen aan U te verheerlijken. Zoo moeten wij telkens meer aan ons zelveu ontvallen, sterven aan het eigen, minder worden in ons zelveu; opdat wij het anders wedervinden in Christus en opwassen in Hem. Klagen wij daarover niet; want vrij sterve de uitwendige mensch alle dagen, zoo de inwendige slechts vernieuwd worde van dag tot dag. Langs dien weg van minder worden, wordt Zijne kracht te meer in ons volbracht. In den beginne meent de mensch iets te hebben; maar de Christen verliest allengs meer, om Christus te winnen. Zoo is het minder worden in ons zelveu, tot dat eindelijk des Heeren kracht alleen ons overblijft, en Zijne genade tot alles ons genoeg is. Daarom zijn de meest gevorderde Christenen ook de armste en ootmoedigste; maar dan ook eenmaal de zaligste en grootste, daar God door verootmoediging groot maakt, en men aller dienstknecht wezen moet, om daar boven de meeste te zijn. Als ik zwak ben, dan ben ik machtig! Maar dan kunt gij u ook nimmer met uwe zwakheid verontschuldigen, als gij in de verzoeking bezwijkt en tot zonde vervalt. Niet uwe zwakheid is het, welke u ten val brengt, maar dat gij daaraan toegeeft, dat gij de kracht van Christus niet in u laat volbrengen en machtig worden. De Christen vermag alle dingen door Christus. Daar staat niet, gelijk velen het eigendunkelijk veranderen: zoo of indien Christus kracht geeft, als of dit nog eenigzins twijfelachtig ware. Neen, Christus *geeft* kracht; Zijn genade is genoeg, Zijne kracht *wordt* in zwakheid volbracht. Gelooft slechts Zijne toezegging; maakt slechts staat op Zijn woord. Wat gij niet kunt, vermag Hij. Oog en hart slechts hemelwaarts geheven. Gemeenschap met Hem, den Almachtige en Genadige, zal dan onze sterkte zijn, kracht van boven zal afdalen in onze zielen, met moed en ijver ons vervullen. Gewisselijk onze arbeid zal dan niet ijdel zijn in den Heer! Hij uw barmhartige Hoogepriester leeft; hoe meer gij Zijne hulp noodig hebt, en deze door u gevraagd wordt, des te meer zal zij u geschonken worden, wanneer gij ze behoeft. De Heer vermeedert dan juist Zijne genade, als gij ze noodig hebt. Hij geeft kracht naar kruis. Waar lijden is, daar is troost, en waar troost is, daar is immers genade? Juist dan wanneer gij zulks het

meeste behoeft, zal Zijne kracht in u worden volbracht. Maak daarom uit uw gevoel in gewone tijden niet op, dat gij in buitengewone omstandigheden zoudt moeten bezwijken. Vraag alleen: waartoe roept mij de Heer? en wees verzekerd, dat gij, Zijne roeping volgende, alle dingen vermoogt door Christus, die u kracht geeft.

VAN DEN HAM.

Ja, wat lot, of dood of leven,
Smaad of eer mij ooit verwacht,
Jezus zal mij nooit begeven,
Ben ik zwak, bij Hem is kracht.

Gunst van menschen, raad van vrienden,
Bittere haat van kwaadgezinden,
Hoogte, diepte, vreugd of rouw,
Niets ontroofd mij aan Gods trouw.

5 NOVEMBER.

Door welke ons de grootste en dierbare beloften geschonken zijn, opdat gij door dezelve der Goddelijke natuur deelachtig zoudt worden, nadat gij ontvloeden zijt het verderf dat in de wereld is door de begeerlijkheid.

2 Petr. I : 4.

O! hoe benijdenswaardig is het echte christendom! Hoe armoedig is alles, wat wij op de wereld kunnen bezitten en genieten, bij den schat der kennis, des geloofs en der hope, die het eigendom des Christens is! Hoe veel verkieslijker is reeds hier beneden zijn deel, zelfs in banden van tegenspoed, dan het genoegelijkste leven van hen, die geene banden kennen, en van geene kwellingen weten. En hoe zalig zal het zijn, als zijne trouw hem vergolden wordt, en de strijd, dien Hij streed, uit genade wordt bekroond! Laat er u tot jaloerschheid door verwekken, gij die u Christen noemt, maar nog den geest van Christus niet hebt. Of weet gij, als gij op rozen gaat, dat het steeds zoo zal blijven? Of hebt gij eene toevlucht

buiten Christus, als u de wereld begeeft? En zult gij niet eenmaal moeten sterven? Eenmaal? ja, ware het daarmee nog gedaan! Maar na den eersten dood een tweede, een nog ergere, eene ellende . . . maar neen ik wil u niet langer den schrik des Heeren verkondigen! Ziet op Hem, die gestorven is en weder opgestaan, om u uit de duisternis tot het licht, en uit den dienst der zonde tot Zijnen vader te brengen. Geloof in Hem! die u kan en wil en zal zalig maken, als gij aan Hem u vertrouwt! Komt tot Hem, die rijk is over allen, die Hem aanroepen, en koopt Zijn goud; neemt om niet, wat u door Hem uit Zijne volheid wordt aangeboden, en verbindt u tot eeuwigdurende trouw aan Hem en Zijn Woord. Maar doet het niet lichtvaardig. Doet het niet, zonder te voren u wel bedacht, en de kosten berekend te hebben, die de grondlegging vordert van het gebouw uwer hope! Er moet veel strijd gestreden zijn, veel kruis en leed geleden zijn, en veel gebeds gebeden zijn! Al staan geen aardsche overheden en machten tegen ons, daarom ontbreekt het aan geene verzoeking en vijanden. Stelt u hunne sterkte voor, en wapent u, als het u ernst is om overwinnaars te worden bevonden, wapent u met de wapenrusting Gods, en bovenal met het schild des geloofs, waarmee gij alle vurige pijlen van den booze zult kunnen uitblusschen! Maar bedenkt te gelijk hoe het hem zal gaan, die vergetende wat achter is en naar voren zich uitstreckende, jaagt naar het wit, tot den prijs der roeping Gods, die van boven is in Christus. Denk aan het eeuwige leven, eindeloos heerlijk, dat hem na dit leven wacht; en strijd alzoo uwen strijd, vreezende noch voor den eersten dood, noch voor den tweeden, en loop alzoo uwe baan, dat gij, aan het einde gekomen, moogt kunnen zeggen: Ik heb den goeden strijd gestreden, ik heb den loop geëindigd, ik heb het geloof behouden; voorts is mij weggelegd de kroon der rechtvaardigheid, welke mij de Heer, de rechtvaardige Rechter geven zal in dien dag.

MOLSTER.

Ik heb geen andren wensch, Gij, die mij leidt tot God!
 Dan dat Uw goede Geest mij wissche van mijn smetten,
 En in mijn wil Uw goddelijke wetten
 Vereenige tot Liefdes hoogst gebod!

Begeef, o Heiland! dan mijn wankle schreden niet!
 Trek mij Uw wegen voor; blijf in mijn harte fluistren,
 En laat altijd mijn gantsche ziele luistren
 Naar alles wat Uw goedheid mij gebiedt!

6 NOVEMBER.

Dewijl wij dan eenen grooten Hoogepriester hebben, die door de hemelen doorgedaan is, (namelijk) Jezus den Zoon Gods, zoo laat ons deze beltjdenis vasthouden.

Laat ons dan met vrijmoedigheid toegaan tot den troon der genade, opdat wij barmhartigheid mogen verkrijgen, en genade vinden, om geholpen te worden te bekwamer tijd.

Hebr. IV : 14, 16.

Tot den wasdom is frissche lucht niet minder noodig dan gezonde spijs. Voor een zieke of zwakke hebben de dokters geen beteren raad, dan ze weg te zenden naar de hooge bergen om door de reine lucht die daar waait, versterkt te worden. De eetlust wordt vermeerderd en de krachten worden vernieuwd. En zoo is het, wanneer de Christen de hooge bergtoppen van het gebedsleven beklimt, en de reine frissche lucht der eeuwigheid, die in de hemelsche gewesten de levensadem is, vrijelijk inademt, — dat de wasdom in de genade gezond en krachtig zal wezen. Het gebed is een onmisbaar deel van het genadeleven; juist daarom wordt de Troon Gods genoemd de Troon der Genade.

De Troon is de zetel van den Koning, het middelpunt van het Koninkrijk, de openbaring van wat een Koning en zijn Rijk zijn. Alzoo is de Troon Gods hoog en verheven; het middelpunt van het rijk van Gods heerlijkheid, van waar al de goddelijke krachten, waardoor het Heelal wordt onderhouden en bestierd, onophoudelijk uitstroomen, waar al de majesteit van den Koning aller Koningen als in haar brandpunt wordt geopenbaard. Daarom wordt van den Troon gezegd, dat hij is: de Troon zijner heiligheid. Zijn Troon was vuurvonken, deszelfs raderen een brandend vuur.

Maar sinds de Heere Jezus op dien troon is gezeten, heeft die troon een nieuwen naam, de Troon der genade.

Omdat bij 's Heilands hemelvaart de genade Gods tot hare volle heerschappij over de zonde is gekomen, en de Zoon als Priester-Koning door den Vader op den Troon geplaatst is met onbeperkte almacht over alles in hemel en op aarde om Zijne genadevolheid uitteedeelen, draagt de troon Gods dezen gezegenden naam: Troon der Genade.

MURRAY.

Ik zie een poort wijd open staan,
 Waardoor het licht komt stroomen;
 Van 't huis, waar 'k vrijlijk heen mag gaan
 Om vrede te bekomen;
 Genade Gods, zoo rijk, zoo vrij,
 Die poort staat open ook voor mij.

7 NOVEMBER.

En Jezus, terstond de hand uitstekende, greep hem aan.

Matth. XIV : 31a.

Als de hand des geloofs naar den Heer Jezus grijpt, behoeft zij nooit te vreezen, dat zij slechts ledige ruimte zal vangen. Geen golven kunnen zoo hoog gaan, dat Jezus er niet over henen reikt, en geen storm kan zoo loeien, dat Jezus er de stem van eenen naar Hem roependen niet door henen hoort, en geen nacht kan zoo donker wezen, dat Jezus niet aanstonds de diepte heeft gepeild, door welke een nederzinkende, die tot Hem opziet, bedreigd wordt. Zoo vaardig is de Heer. Och, of ieder, die begint te zinken, ook als Petrus vaardig was om aanstonds geloovig uit te roepen: „Heer, behoud mij!”

Petrus heeft er zich zeker niet over beklagd. Wel moest hij, terwijl Jezus hem ophief, het zacht verwijt hooren: „gij kleingelovige, waarom hebt gij gewankeld?” Dit verdiende Petrus ook.

Maar de Heer hief hem dan toch op, en voerde hem naar het schip, en bracht hem behouden daar binnen, en toen de wind was gaan liggen — hij zweeg, als zij in het schip geklommen waren — toen kon Petrus met de anderen voor Hem neervallen op de knieën, om Hem als Gods Zoon te aanbidden. Het evangelisch verhaal meldt ons niet, hoe Petrus het schip heeft bereikt; maar wij zijn misschien niet ver van de waarheid, als wij aannemen, dat de Heer zijnen discipel nu vastgehouden heeft, nadat het gebleken was, dat Petrus nog niet wel alleen kon gaan. De behoefte aan zulk eene ondersteuning van den Heer moet voor hem ook zeer groot zijn geweest, daar de wind nog altijd sterk blies, en zijne vrees hem dus weer kon doen zinken. Zoo gaat het met ieder die de handen uit de diepte naar Jezus uitstrekt. De Heer Jezus neemt dan ook alles op zich. Wordt het u bang, zijt gij beangst en grijpt Jezus uwe hand, om u uit de diepte, welke u tot Hem deed opzien, te redden; gelooft vrij, dat gij dan ook op Hem rekenen kunt. Houdt Hij u vast, dan rukt niemand u uit Zijne hand en zegt gij ook: maar ik voel niets onder mijne voeten; welnu, Petrus voelde ook geen vasten grond onder zich, toen Jezus hem vasthield. Op het vastgehouden worden door Jezus komt het aan. Laat het u daarom bovenal te doen zijn.

DOEDES.

Ik worstel op naar Sions top
 Want „volg Mij” spreekt mijn Koning,
 En gaat hier 't spoor woestijnen door
 Omhoog ligt Vaders woning.
 En o, hoe meer ik nader kom,
 Aan 't oord van vrede en schoonheid,
 Hoe meer van 't hemelsch heiligdom
 Een lichtglans reeds ten toon spreidt.

Nog gansch gezind als 't zwakste kind
 Ken ik mijn onvermogen,
 Maar Jezus hand houdt mij in stand
 Zijn macht zal mij verhoogen.
 Met Hem zet ik mijn reisweg voort
 En voel den tocht verzoeten,
 In 't fluistren van Zijn teeder woord:
 Geen leeuw zal u ontmoeten.

8 NOVEMBER.

„Vertrouwende dit, dat Hij die in u een goed werk begonnen heeft, (het) voleindigen zal tot op den dag van Jezus Christus.”

Filip. 1 : 6.

Op drie woordjes moet een Christen dag en nacht studeeren, zij zijn: willen, worden, zijn. Wat wilt gij? Een Christen zijn. Wat wordt gij? Een Christen. Het willen is de zaak der beginnenden, het worden van de wassenden, het zijn der volmaakten. Willen is zwaar, want een goed voornemen heeft vele vijanden. Worden nog zwaarder; want als men eenen berg beklimt, valt men er dikwijls af; de geest is gewillig maar het vleesch is zwak.

Zijn is het allerswaarste en wordt door niemand in dezen onvolkomen staat bereikt. Ik kan niet zeggen: „ik ben een Christen,” want ik voel nog in het vleesch de zonde, die tegen Christus is. Gaarne een Christen te willen zijn, geeft ook niets. Hoe menigeen wilde gaarne rijk zijn; maar daarom is hij het nog niet.

Wanneer het willen in worden overgaat, dan prijs ik het: „Ik wilde gaarne een goed Christen zijn en werd het ook; ik werd van dag tot dag vromer en beter, ootmoediger en zachtmoediger. „God neemt toch het willen voor de daad,” zeggen zij: Zeker, maar dán slechts als de wil zich daarheen uitstrekt om de daad te volbrengen en het worden te bevorderen. Ik spreek liever: „Kan ik niet zijn, die ik zijn moet, dan wil ik toch door de genade Gods worden, die ik worden moet, zoo wilde ik het toch gaarne worden en het doet mij leed, dat ik het niet zoo ver breng.” Ik weet dat zal aan God ook welgevallig zijn. Het heet wel niet: „de knecht die den wil zijns Heeren geweten en niet gedaan heeft; maar: die hem geweten, en zich niet bereid noch naar zijnen wil gedaan heeft, die zal met vele slagen geslagen worden.” (Luk. 12 : 47). Ach Heer! ik ben bereid; Uwen wil, o God! doe ik gaarne. Gij, die het willen hebt gewerkt, werk ook in mij het doen naar Uw welbehagen! Gij die het goede werk hebt begonnen, voleindig het ook tot op den dag van Jezus Christus, opdat ik meer het beeld nabij kome, dat Luther van den waren Christen ontworpen heeft: „Eens Christens eer is Christus in den hemel, en Christus eer is een Christen op aarde.” Hij is een waar kind van God, die met de gerechtigheid aangedaan,

in heiligen eerbied en gewillige gehoorzaamheid vóór zijnen Vader wandelt; hij schijnt als een licht in de wereld en als een roos onder de doornen. Hij is een wonderschoon genadeschepsel van God waarover zich de Engelen verheugen. Hij is een wonder der wereld, een schrik des duivels, een sieraad der Kerk, een verlangen des hemels. Zijn hart is vol vreugde, de oogen vol water, de mond vol zuchten, de handen vol genadewerken. ARNDT.

Zullen eenmaal wij ook komen
 Waar de levensstroom ontspringt,
 En aan altoos groene zoomen,
 Christus' kerk haar Hallel zingt?
 Ja, wij zullen eenmaal komen
 Aan de zilvren, zilvren stroomen
 Waar aan bloemenrijke zoomen
 Christus kerk Hosanna zingt.

Laat ons in die hope leven;
 God, die ons haar vreugde biedt,
 Wil Zijn geest als pand ons geven,
 Dat genade ons is geschied.

9 NOVEMBER.

En daarom zal de Heere wachten, opdat Hij u genadig zij, en daarom zal Hij verhoogd worden, opdat Hij zich over ulieden ontferme, want de Heer is een God des gericht; welgelukzalig zijn die allen, die Hem verwachten. Jes. XXX : 18.

Het is onzer aller wensch, dat de Heer ons genadig zij. Menigmaal echter schijnt het ons toe, dat Hij zich niet meer over ons ontfermt, en dat Hij ons geheel vergeet. Dan worden wij ongeduldig en ontevreden, of murmureeren, alsof wij het recht hadden om het onzen lieven Heer kwalijk te nemen, dat Hij ons Zijne genade en hulp onthoudt. Zoo dachten en deden ook de Israëlieten

in vroeger tijd. Zij riepen om hulp, maar er kwam geen antwoord, hoewel zij in dreigend gevaar verkeerden.

De profeet evenwel zegt hun iets geheel anders van God. In plaats dat de Heer opgehouden zou hebben om genadig te zijn, is Hij het juist die wachten moet om hun genadig te kunnen zijn. Roepen zij met ongeduld om Zijne hulp, zoo is Hij van Zijne zijde ongeduldig dat de tijd kome, waarop Hem de gelegenheid zal gegeven worden om te helpen. In plaats van onverschillig jegens hen te zijn, is het den Heer veeleer een smart, dat Hij wachten moet, eer Hij Zijne genade openbaren kan.

Moet de Heer alzo wachten, zoo kunnen wij er zeker van zijn, dat er iets is, wat Hem belet ter hulpe te komen; en wat Hem belemmert, moet altijd aan ons liggen. Hij ziet dan iets in ons, dat afgebroken moet worden. Bij de Israëlieten lag het, blijkens vs. 15, hierin, dat zij niet in stilheid en in vertrouwen hunne sterkte wilden zoeken. In de onrust hunner harten zagen zij steeds naar vreemde hulp, naar valsche hulp uit; en terwijl zij telkens beproefden om door hunne naburen geholpen te worden, vergaten zij om op God te hopen, hoe kan God hun dan genadig zijn en hun helpen? Het was wel Zijn verlangen om zich over hen te ontfermen; maar Hij werd tegengehouden, Hij bereikte Zijn doel niet, Hij moest wachten, — ja wachten terwijl Hij zoo gaarne wilde helpen. De Israëlieten meenden dat het aan Hem lag en dat het niet hunne schuld was. O! hoe menigmaal gebeurt het, dat wij even dwaas zijn! Laat ons maar zwijgen van al het ellendige dat God in ons ziet en waarom Hij zich ver van ons houden moet, en alleen vermelden dat het ook daaraan ontbreekt dat wij niet in stilheid en in vertrouwen onze sterkte zoeken. Wij zijn onrustig en beproeven duizenderlei dingen, zonder te bedenken dat wij juist daarmede den genadigen God steeds meer van ons verwijderen. Want Hij verlangt een volkomen hart en een onverdeeld vertrouwen, en hebben wij dát niet, zoo moet Hij wachten; en ach! hoe jammerlijk moeten wij dan ook wachten!

Laat ons dus den Heer niet noodzaken om te wachten met ons de hulp te geven, die wij zoozeer behoeven. Wij kunnen er zeker van zijn, dat het Zijn welbehagen is om zich onzer te ontfermen! O Heer! ontferm U ook daarin over ons, dat Gij alles van ons wegneemt wat U belemmert in de betooning Uwer liefde,

en U noodzaakt te wachten om al Uwe beloften aan ons te vervullen!

BLUMHARDT.

Trek, o Geest, mijn ziel naar boven;

Wilt Gij dooven

't Vreemde vuur;

'k Zal mijns meesters zin dan treffen;

En verheffen,

't Wijs bestuur.

'k Zal dan voor den Hemel leven;

Boven zweven,

Gansch ontward:

Dan zal al het aardsche wijken,

En bezwijken,

In mijn hart.

10 NOVEMBER.

En God is machtig alle genade overvloedig te doen zijn in u; opdat gij in alles te allen tijde alle genoegzaamheid hebbende, tot alle goed werk overvloedig moogt zijn. 2 Cor. IX : 8.

Welk eene onuitputtelijke belofte! En er zijn Christenen die niet eens weten dat zij in den Bijbel staat! En, wat erger is, er is menigeen die het weet, maar geen' tijd vinden kan om stil te zitten, en zich te verblijden in dezen heerlijken schat, dien zijn God hier voor hem heeft weggelegd. Het is alsof de Heilige Geest geen woorden genoeg kan vinden om het ons duidelijk te maken, dat er aan genade voor ons werkelijk geen gebrek kon zijn. Vijfmaal wordt het woord alle, tweemaal het woord overvloedig in dit eene vers gebruikt. De beste uitlegging zal wezen, het eenvoudig van woord tot woord na te gaan, en moge de Heilige Geest; de Geest der Genade, voor ons de uitlegger, zijn van den rijkdom van dit woord!

God is machtig; heerlijke gedachte! Als er sprake is van de werking van Gods genade in u, dan moet niets minder dan de almacht van God de grond en maat zijn uwer verwachtingen.

Alle genade, niet slechts iets, een weinig van Zijne genade, maar

alle — ja al wat gij van Zijne Genade maar behoeven kunt; of in staat zijt om te dragen.

Overvloedig te doen zijn, niet alleen genoeg om toe te komen, maar den ruimsten overvloed geeft Hij;

In u, niet voor u, maar werkelijk in u, in uwe ondervinding.

Opdat gij in alles, in alle omstandigheden, in elken toestand, waarin een Christen komen kan.

Ten alle tijde, zonder uitzondering van een enkel oogenblik van uw leven, waarin de genade niet overvloedig in u zou wezen.

Alle genoegzaamheid hebbende, zonder de vrees, dat er naderhand gebrek zal komen, of dat gij te kort zult schieten, of voor de toekomst niet genoeg hebben.

Tot alle goed werk, niet nu en dan, tot een' enkel goed werk, als iets bijzonders, maar tot alle goed werk, waartoe God u roept, gereed, ja

Overvloedig moogt zijn, zoodat er overeenkomst zij: alle genade overvloedig in u en gij overvloedig tot alle goede werk.

En waarom ondervinden wij Christenen dit zoo weinig? Het antwoord van den Heere Jezus is duidelijk: „Om uws ongeloofs wille”. Het geloof klemt zich aan de macht van God, gelijk van Abraham staat: Hij is gesterkt geweest in het geloof, gevende Gode de eer, en ten volle verzekerd zijnde, dat hetgeen beloofd was, God ook machtig was te doen.

Dit is het geheim van het geloofsleven dat de machteloze zich op den Almachtige verlaat. Dat brengt eene wonderbare verbintenis tot stand tusschen die twee, zoodat het van beiden waar wordt dat zij alles vermogen, gelijk de Schrift zegt; Bij God zijn alle dingen mogelijk; „Alle dingen zijn mogelijk dengenen, die geloof.”

MURRAY.

Bestrijd in mij met Uw vermogen

't Zelfzuchtig Ik, den boozen wil.

Wend af van 't kwaad begeerlijke oogen!

En maak, bij 't opzien naar den Hoogen,

Het hart in mijnen boezem stil.

11 NOVEMBER.

Weest in geen ding bezorgd, maar laat uwe begeerten in alles, door bidden en smeeken, met dankzegging bekend worden bij God.

En de vrede Gods die alle verstand te boven gaat, zal uwe harten en uwe zinnen bewaren in Christus Jezus.

Phil. IV : 6 en 7.

„Laat uwe begeerten in alles met bidden en smeeken, met dankzegging bekend worden bij God.” Dat is het rechte middel om de bezorgdheid te overwinnen; en deze strijd leidt tot de zegepraal. „En de vrede Gods die alle verstand te boven gaat, zal uwe harten en zinnen bewaren in Christus Jezus”.

Merkt wel op dat er volstrekt niet staat: „en dan zult gij uwe wenschen verkrijgen, die gij gebeden hebt”; en dankt er God voor, dat Hij zich maar niet alles laat afdwingen. Dankt Hem dat Hij niet zoo onbarmhartig is om ons dat schadelijke te geven, dat wij in onzen roes van begeerlijkheid zoo dringend vragen; want bitter zelfverwijt zou de nasmaak wezen, en bange ontgoocheling de vrucht. En als de Heer u in Zijne wijsheid onthoudt wat gij stellig meent noodig te hebben voor uw geluk; dankt Hem voor de wijsheid die het weet en de liefde, die het durft u dit te onthouden, dewijl daar iets beters voor u is voorzien!

Maar de vrede Gods, die alle verstand te boven gaat zal uwe harten en uwe zinnen bewaren in Christus Jezus.” —

Die vrede gaat alle verstand te boven; hier bepaald in invloed om de bezorgdheid te overwinnen. Geen verstand is in staat die heilige onbekommerdheid te kweken, die het kenmerk is van de kinderen Gods. Die vrede Gods gaat alle verstand te boven: hoeveel te meer dan alle onverstand!

En die vrede Gods zal uwe harten en zinnen bewaren in Christus Jezus. Bewaren; dat is in bedwang houden. Bewaren: dat is beschermen tegen den vijand die van buiten aanvalt, en den opstand die van binnen uitbreken zou. Het hart, de zetel der begeerten; de zinnen, en wat zij uitwerken, bewaard in den vrede Gods. En

dat zal die vrede niet doen als een vreemde overheerscher; niet als een tiran, maar als de wettige meester, met liefde gediend, met gejuich ingehaald, en in zijn zachten sceptor, hoe meer hij gekend wordt, des te hooger gewaardeerd.

Mijn lezer! die bezorgd zijt, niet over éénig ding maar over vele dingen; deze Paulus, die aan zijne broeders in Christus dezen raad geeft, heeft hem ook zelf in practijk gebracht. In ditzelfde Philippi, waar nu die brief gelezen werd, misschien terwijl daar voorgelezen werd: „laat uwe begeerten in alles met bidden en smeeken en dankzegging bekend worden bij God”, — o ik verbeelde mij dat daar een der hoorders ontroerd werd tot in het binnenste zijner ziel! Een oud man, maar de blijdschap der naderende heerlijkheid op het aangezicht; en hij herinnert zich de gewichtigste ure van zijn leven, toen hij uit den binnensten kerker, waarover hij cipier was, ter middernacht een lofzang gehoord heeft; een lofzang, van Paulus in boeien, die zijne begeerten in alles, met bidden en smeeken en dankzegging bekend liet worden aan God. — Ja, ja, God van den hemel heeft geantwoord, en Paulus en de stokbewaarder zij zijn er beiden de sprekende getuigen van. O gij, die dezen vrede nog niet kent, jaagt er naar om dien te grijpen! Laat uwe begeerten in alles den Heere bekend worden! Moet Hij soms uw wenschen verijdelen, o laat ze stukgeslagen worden, opdat uwe ziel van het dwaalspoor gered, den weg vinde tot den eeuwigen vrede. Toont Hij u wat gij opgeven moet, laat het zonder tegenspreken geschieden; de vrede Gods, die op den weg der gehoorzaamheid uw deel wordt, hooger en heerlijker dan elke voorstelling van hare heerlijkheid, zal uw hart vervullen en uw 'kracht vernieuwen. Wie dien heiligen sabbatsvrede in het hart heeft, ziet alle de dingen die God gemaakt heeft in ons leven, en ziet, zij zijn zeer goed. Wie dien vrede bezit wil hem tot geen prijs missen; maar hij bewaart hem in de dankzegging, maar hij wordt er zelf door bewaard met hart en zinnen; hij wordt op dien weg onderwezen om te gelooven en te verwachten: „de Heer is nabij.”

v. G. G.

Doe als een kind en leg uw hoofd

Gerust in 's Vaders armen.

Hij zal, naar 't geen Hij heeft beloofd,

Zich uwer wis erbarmen.

Hij leidt door Zijnen Geest uw voet
 Langs wegen, die gij 't minst vermoedt
 En zal, na moedig strijden,
 U van uw last bevrijden.

12 NOVEMBER.

En zij versloegen zich over zijne leer, want hij leerde hen als macht hebbende.

Marc. I: 22.

Persoonlijk in de volste mate is de werking die van den Heer tot Zijn jongeren, en tot het volk in wijder kring, uitgaat. Hij werkt door het Woord. Hij sprak „als machthebbende”, Want wat is „het Woord Gods?” Het woord dat werkt en tot stand brengt wat het zegt. Door het Woord toch is in den aanvang hemel en aarde geschapen. Welnu, dat Woord kan Hij, de heilige Gods, geheel in zich ontvangen en uit zich als Zijn eigen woord voortbrengen, niet slechts het dragen en overbrengen gelijk een zondig mensch. Doch daarom is het dan ook in Zijn mond een woord van macht, dat blijft, ook als hemel en aarde voorbijgaan: een woord dat het Koninkrijk der hemelen niet slechts aankondigt maar tegelijk grondvest. Het »Koninkrijk der Hemelen” — deze heerlijke naam duidt een Koninkrijk aan, niet gelijk de Joden verwachtten een van aardschen oorsprong en dan door God verhoogd, dus van beneden naar boven opgebouwd, maar een dat van boven afdaalt, waarin de hemelsche geesten en krachten zich met de menschen verbinden om een Godsstaat te vormen gelijk aan den hunnen waaruit zij nederdalen. Zoo verheft Jezus zich boven elke poging die, gelijk Johannes de Dooper, slechts de bestaande orde tot hooger heiligheid op wilde voeren. Niet tot zijne geloovigen, als een afgesloten gemeente, richt Jezus zich; maar tot geheel Israël, tot de vromen die, naar de onnavolgbare schoone „zaligsprekingen” met welke Hij aanvangt, zich den rechten zin, de ootmoedige ontvankelijkheid voor het Koninkrijk bewaard hadden. Hun honger en dorst zou worden vervuld. Maar juist om het

ideale van Jezus belofte en eisch is de kring, die naar zijn bedoeling allen omvat, toch ook weer nauwer getrokken. De poort is eng, de weg is smal die ten leven leidt, en slechts de vruchten zullen beslissen wie al of niet werkelijk tot het Koninkrijk behoort. Reeds hier wordt de groote grondwet der zelfverloochening verkondigd: het heerschend stelsel van Israëlitische vroomheid moest verloochend, het denkbeeld „gerechtigheid” geheel veranderd worden. Als Jezus zegt niet gekomen te zijn om „rechtvaardigen” maar zondaars te roepen, zoo bedoelt Hij de gewone „rechtvaardigheid” zooals ze in vasten, aalmoezen, uitwendig bidden bestond. Hij stelt in deze bergrede voor haar het trachten naar Gods eigen volmaaktheid in de plaats. Onverdeeld, gelijk 's menschen lichaam zelf een éénheid is, door het oog als kaars verlicht en anders duister, onverdeeld moet die toewijding zijn. En voor de vraag naar den aard dier gerechtigheid wijst Jezus op de natuur zelve, de geschapen wereld, die afbeeldsel van de hoogere, volmaakte wereld is. Ja voor God zelve gebruikt Hij slechts éénen naam die aan de hoogste natuurlijke orde, die des huisgezins, ontleend is en tevens den aard der ware gerechtigheid aanduidt: „Uw Vader, die in den hemelen is.” In dezen éénen naam ligt als in kiem de geheele nieuwe bedeeing opgesloten. GUNNING.

O Gij, wien al de Hemelkringen,
 Die Uw nabijheid zalig maakt,
 Met heilgen eerbied *Heilig* zingen,
 Van ongeschapen vuur geblaakt!
 Mijn ziel, terwijl ik tot U nader,
 Verheft zich in heur heuchlijk lot,
 Dat Gij mijn Vader zijt, o Vader!
 Gij, aller Vader! aller God!

13 NOVEMBER.

En Hij zeide: een zeker mensch had twee zonen.

Luc. XV : 11.

Jezus stelt onder deze twee verschillende zonen twee onderscheidene menschenklassen, menschensoorten, menschentypen voor. Eerst en naast zal hij hier gedacht hebben aan Farizeën en Tollenaars, aan Joden- en Heidendom; aan dat Israël dat trotsch op zijn eerstgeboorterecht, uiterlijk als gebleven was in het vaderhuis, getrouw aan zijn dienst en wet, maar met werktuigelijke, knechtelijke gehoorzaamheid, even als de oudste zoon der parabel en aan het dieper gezonken, verder afgeweken, meer verbasterd, in grover zonde en grooter ellende verzonken Heidendom, maar eer er toe gebracht om zich te bekeeren met ootmoedig berouw, als die jongere zoon. Doch diezelfde onderscheiding reikt dieper en gaat verder nog. Ten opzichte hunner betrekking tot God, zijn er onder de menschen, in den diepsten grond, ondanks alle oneindige, nauwmerkbare overgangen in de veelvoudige toon- en kleurladder van het innerlijk leven, niet meer dan twee soorten. Niemand, in wien niet op een gegeven tijd, één van beide heerschende is, óf farizeërsgesest óf tollenaarszin. Maar toch, die zeer onderscheiden zonen zijn broeders, kinderen van één vader, leden van één gezin, door één familietrek verbonden, bevoorrecht met de liefde van denzelfden God, die Zijne zon laat opgaan over boozen en goeden, en regent over rechtvaardigen en onrechtvaardigen, en die „uit éénen bloede” het gansche geslacht der menschen heeft gemaakt, vereenigd door éénheid van wezen en natuur, zóó dat geen mensch iets dat menschelijk is, ganschelijk vreemd van zich kan achten. Zoo vinden wij dan ook wederom ieder ons eigen beeld in elk der twee zonen, maar bovenal in den jongsten, den verloren zoon, den held van deze gelijkenis, welke naar hem wordt genoemd. Want tegen den Vader opgestaan, van Hem afkeerig, verdoold op de wegen der zonde, verloren zonder vergeving, is ieder, die zich niet met een oprecht en volkomen harte bekeerde; in dat opzicht zijn ook de twee zonen der gelijkenis één; het verschil is slechts hierin, dat de een zich rijk waant en de ander zich arm leert gevoelen, de een meer openlijk, de ander meer in het verborgen de zonde dient, de

een komt tot het inzicht van hetgeen waarvoor de ander verblind is. Allen zijn zondaars, allen afgeweken, allen derven de heerlijkheid Gods. Er is niet één rechtvaardig, ook waar de ongerechtigheid in den vorm van schijngerechtigheid zich vertoont.

COHEN STUART.

Wat waar ik zonder Uw erbarmen,
 En, zonder U, wat wierd van mij!
 Verlaten, eenzaam, was mij, armen,
 Deze aard een dorre woestenij.
 'k Vond nergens wat ik mocht beminnen;
 Geen morgen gloorde op mijn verschiet;
 En prangde mij de smart van binnen,
 Aan wien betrouwde ik mijn verdriet?

14 NOVEMBER.

En de jongste van hen zelde tot den Vader: „Vader! geef mij het deel des goeds, dat mij toekomt.” Luc. XV: 12.

Dat er verlangen, begeeren, wenschen is in het menschelijk hart naar het meerdere en betere is natuurlijk, is goed. Dat is het kenmerk van hooger aanleg en een drang tot volmaking, want de mensch kan alleen gelukkig worden op voorwaarde van niet voldaan te zijn met wat hij is en heeft. De vraag is alleen, wáárheen dat onvermijdelijk begeeren des harten zich uitstrekt, of het begeerlijkheid dan wel heilbegeerte wordt. Dáárop komt alles aan, of dat goede hetwelk het hart zich wenscht, gezocht wordt bij of buiten den Vader, of er een hongeren en dorsten is naar de verboden vrucht en de gestolen wateren óf naar het brood en water des eeuwigen levens. Dan is het ons goed, als het onze vraag is aan onzen Vader, die in de Hemelen is: „Vader in Christus, geef mij niet naar 't geen mij toekomt, of ja, wel naar 't geen mij toekomt door de verdiensten van Christus, en op grond van Uwe beloften: geef mij een deel van Uwen Geest, geef mij het goede, het waarlijk goede deel, het ééne noodige, dat niet weggenomen wordt.”

Want altijd is de dienst der wereld een overdadig verkwisten, een verspillen en verspelen van Gods zegen, een verliezen van 't geen men heeft, of eigenlijk wat men meent te bezitten. Want al wat men buiten God heeft, heeft men niet inderdaad, het verdwijnt en vergaat. Dan eerst worden de verleende talenten ons eigendom, als wij ze gebruiken en beschouwen als talenten, die niet ons behooren maar den Heer. Of ze worden aangewend, bewaard, vermeerderd in zijn dienst, óf ze worden doorgebracht, verdorven, vernietigd. Wel geschiedt dat niet op eens. Het goede dat men als meënam uit het vaderhuis; goede aanleg, beter gevoel, de gezegende herinneringen van kindsheid en jeugd, de gedachten aan den vromen vader of moeder, de lessen der ervaring, de weldadige indrukken van vroeger, zijn nog niet aanstonds verdwenen, zij werken een tijd lang nog na; maar 't is als het uitbotten van enkele groene bladeren aan den afgehouden tronk, nog gevoed eenigen tijd door de overgebleven levenssappen in het niet gansch uitgedroogde hout, of als het laatste zwakke slaan van de pols eens stervenden, waar het hart reeds ophield te kloppen, en die werking wordt altijd zwakker, flauwer, geringer, het leven met God kwijnt eindelijk geheel weg in de verwijdering van Hem, 't wordt een gedurig meer versteen en versterven van het gemoed, een verliezen van het onmisbare, een derven van het ééne dat noodig is.

COHEN STUART.

Wat klage ik in 't verdwaasd gemoed,
 Wat zuchte ik dan om nietig goed
 Van 't onbestendig leven!
 Wat treure ik om een broos genot,
 Als waar mij van geen duurzaam lot
 Verzekering gegeven?

Wat klage ik, die Uw Woord ontving
 Van volle schuldvernietiging,
 Door Jezus' bloed verkregen!
 Van eeuwig erfdeel in het licht
 Van Uw geheiligd aangezicht,
 Verr' boven aardschen zegen?

15 NOVEMBER.

**En hij begeerde zijn buik te vullen met den draf, dien de
zwijnen aten; en niemand gaf hem dien. Luc. XV : 16.**

Ongelukkig wie zóó diep viel, dat ook zijne begeerte uitgaat naar den vuilen draf, dien de dienst der zonde geeft, waarmee men alleen zich vullen maar niet verzadigen kan, die den honger kan doen vergeten voor een oogenblik maar niet kan stillen; zóó diep, dat hij ook in dat onreine smaak vinden kan. En — alles is draf wat de wereld haar dienaren geeft, al geeft zij het dan ook in zilveren schalen, alles, ook het meest verfijnde genot van beschaving en omgang, van wetenschap en kunst, alles, zonder uitzondering, wat in de wereld gezocht en gevonden wordt buiten den Heer. De gansche geschiedenis van deze ellende is nog maar een zwak beeld van de jammerlijke gevolgen der zonde. Nog is dit altijd een onvolkomen voorstelling van wat de wroeging van het geweten, de angst voor sterven en oordeel, het gemis van vrede, vertroosting en hoop, het vreeselijk ledig der ziele, wat dit alles, met geen beeld uit te drukken en door geen woorden, zelfs van Jezus, te beschrijven, is voor den zondaar, diep beklagelijk als hij zijn armoe en honger en ellende gevoelt, nog dieper te beklagen, als hij geen gevoel daarvoor heeft, en nog smaak en behagen kan vinden in 'tgeen de wereld hem toewerpt. En ieder wordt een knecht der wereld en een slaaf der zonde, die niet kind wil wezen van God. Ieder, die zich nog niet bekeerd heeft van de dwalingen zijns wegs en zich zelven liever heeft dan zijn God, is ook verdoold in een wildernis, waar hij onvermijdelijk armoe en ellende zal ondervinden, waar zijn ziel noodzakelijk hongeren moet. De weg der goddeloosheid moet voeren tot vernedering, dienstbaarheid, verderf. En die ellende is de onze; zulke verafgeweken, diepgevalen, beklagenswaardige zondaars zijn wij, zoolang ons hart nog meer aan de wereld dan aan God behoort, verloren zondaars, zoolang wij ons behoud niet gezocht hebben bij den Vader, die Zijn Zoon zond op aarde, om een wereld door de zonde verloren, te verlossen en te behouden, dien

Zoon, die gekomen is om verloren kinderen te zoeken en weér te brengen tot God. COHEN STUART.

Wat zou hier bestendig zijn?
 Alles, hoe begeerlijk 't schijn',
 In de wereld hier beneden
 Gaat als in een damp voorbij,
 Hoe ook haar gedaante zij:
 't Zijn slechts vluchtige ijdelheden.

Zoek dan gij in deze wereld
 't Heilgoed van uw leven niet;
 't Moet een hoog're wereld wezen,
 Waar ge uw blijvend heil in ziet.

16 NOVEMBER.

En tot zich zelve gekomen zijnde.

Luc. XV : 17a.

Ook uitwendig leed kan onder het bestuur van die goddelijke liefde, welke sterk genoeg is om niet zwak te wezen en ook te slaan en te wonden uit erbarming, het middel worden om den mensch terug te brengen tot zich zelf en zijnen God. De verloren zondaar begint tot zich zelve te komen uit zijn verbijstering en bedwelming, en wij hooren hier als het ware het eerste woord, dat de vrucht van zijn nadenken is. De verloren zoon had, in den dienst der zonde, eigenlijk ook zich zelve verloren, zich zelve ontvloten; hij had geleefd, gelijk men het terecht noemt met een eigenaardige uitdrukking, buiten zich zelve om, angstig vermeden over zich zelve, over zijn innerlijken, wezenlijken toestand na te denken, in genieting en verstrooiing afleiding en bedwelming gezocht; nu kwam hij door Gods genade tot zich zelve weér, hij kwam op nieuw tot het bewustzijn van zich en van zijn innerlijken toestand, tot de kennis en het gevoel van zijn eigenlijk wezen, hij kwam nu eerst recht tot den waren, verborgen mensch zijns harten, tot dat leven der ziel, dat hem tot dusver vreemd was geweest. En

iedere bekeering is ten allen tijde een inkeeren in eigen gemoed, een komen van den mensch tot zich zelf uit den slaap der zorgeloosheid en de bezwijming van het zelfbedrog. Zoolang de zondaar nog afkeerig is van de waarheid, en het licht haat omdat zijne werken boos zijn, leeft hij als 't ware zonder zelfbewustzijn, in begoocheling en waan, als in eene denkbeeldige wereld, een leven van zelfbedrog en schijn; is hij een vreemdeling in eigen hart. In zijn verkeer met menschen, in zijn omgang met God en zich zelven, is hij niet eenvoudig, natuurlijk, waar. Hij mist dat eerlijk en open oog, dat de dingen zien wil en zien kan gelijk ze werkelijk zijn, hij kent zich zelven niet. Maar als hij eens komt tot nadenken, tot onderzoek, tot een dieper doordringen in den grond zijns gemoeds, dan komt hij ook tot zijn waar, zijn eigenlijk ik, tot dat hart, dat de kern vormt van zijn wezen, en waaruit, naar de waarachtige bijbelsche zielkunde, de uitgangen des levens zijn. Het ontwaken van de conscientie (het woord zelf drukt het uit) is in den grond niets anders dan een ontwaken van het zelfbewustzijn, een komen tot de kennis en het gevoel van eigen toestand en wezen. En wanneer de mensch op die wijs tot zich zelven gekomen is, komt hij dáárdoor ook onvermijdelijk tot God, want diep in ieders binnenste is een stemme, die hem spreekt van God, een stemme die uitroept tot den levenden God, een stem smeekend om den Heer en Zijne genade. Het komen tot zich zelven is het zien van een schuld en verderf, alleen door God te vergeven, het voelen van een leed en krankte alleen door God te genezen, het erkennen van een behoefte en ledig, alleen door God te vervullen. In den diepsten grond van ieder menschenhart is de onuitroeibare begeerte naar een onbekend iets — een verlangen nog onbewust, maar dat zich uitstrekt naar het Evangelie van Christus en den Christus des Evangelies. Kwamen allen zóó tot zich zelf en tot de bezinning der waarheid, uit de verstrooiing, bedwelming, verblinding van het ijdel leven der zinnen! Hij die inkeert tot zich zelven, is reeds op weg om weér te keeren tot God!

COHEN STUART.

Het hart, de welfontein van 't leven,
 Werd door een slaafschen geest beziel,
 Door stáge prikkels voortgedreven,
 Wier spits 't in eeuwge onrust hield.

Een ijzren band hield ons omtogen,
 Geboeiden aan het stof der aard,
 En angstig starend naar den hoogen
 Op 't vlammen van het Cherubszwaard.

Toen kwam een Heiland, vol ontfermen,
 Een Menschenzoon, wiens liefde en macht
 Door Zijn vergoten bloed ons, armen,
 't Verloren Eden wederbracht.
 Nu zag ons oog den hemel open;
 Ons waar en eeuwig Vaderland;
 En door gelooven en door hopen
 Gevoelden we ons aan God verwant.

17 NOVEMBER.

**Ik zal dan geduriglijk bij U zijn; Gij hebt mijne rechterhand
 gevat.**

Psalm LXXIII: 23.

Dit woord is een stil gebed. Hier is een mensch aan het woord die nu als een grooten rijkdom begeert, wat hij vroeger een onverdragelijk juk geacht heeft. Hier is het kind dat op zijn eigen weg heeft gedooled, en nu biddende verlangt de eigen kleine hand in de machtige hand van den Almachtigen Vader te leggen. Hier is de zondaar, die in zich zelven geene vrijmoedigheid vindt, en alleen pleit op de groote, machtige liefde, die hem het eerst, met peillooze ontferming, heeft liefgehad: „Gij hebt mijne rechterhand gevat; Gij zult mij leiden.” Dezelfde geloofsverzekerdheid, die Paulus (Rom. V, 10) deed spreken; „indien wij vijanden zijnde, verzoend zijn door den dood des Zoons, veel meer zullen wij verzoend zijnde, behouden worden door zijn leven.” — En dezelfde geest die ook nu nog de rechte vrijmoedigheid tot bidden en verwachten ontleent aan de reeds genotene liefde Gods. Gij hebt mijne rechterhand gevat! en hoe diep moest Gij daartoe niet afdalen! En wat heeft U toch gedreven om die weerbarstige hand te be-

geeren? En wat hebt Gij een geduld getoond om die hand te zoeken, en vast te houden, tot dat zij zich vrijwillig, gehoorzaam, blijmoedig leiden liet! — Ja, hoeveel „bemoeienissen” heeft die eeuwige liefde met ons gehad, „toen wij nog zondaars waren.” (Rom. V, 8) Wat al ontferming, nu lokkend, dan dreigend, altijd liefdevol, om ons te brengen tot het inzien dat al die eigene wegen dwaalwegen waren, om ons te brengen tot de blijhartige keuze: „Gij zijt mijn Heiland, en anders is er geen.” O laat ons, als Azaf deed, het uitspreken; en laat ons het doen zooals hij! Den Heer danken voor wat Hij reeds aan ons gedaan heeft, dat is de weg om macht te ontvangen in ons gebed. En let dan ook op dat persoonlijke: Gij. Azaf gaat niet over God redeneeren; hij zegt niet: „Jehova heeft mijne rechterhand gevat;” en als hij U, mijn broeder, soms zoo ijselijk nuchter over „het Opperwezen” kon hooren spreken — hij zou u zeer van koelheid verdenken. Maar hij spreekt het, den Heer in 't aangezicht uit: „Gij hebt mijne rechterhand gevat: Gij zult mij leiden!”

Wij hooren in dat woord de innige zielsbehoefte van den mensch, die, aan zichzelf ontdekt, heeft ingezien dat hij die dierbaarste aller vertroosting en niet kan missen. En wij, als wij den Azafs-zegen zullen ontvangen, laat het Asafsgebed en de dankzegging, die zulk een groot bestanddeel der ware aanbidding is, in onze harten en op onze lippen niet worden gemist! O wanneer daar duisternis en storm schijnt te komen, stelt u met het Asafsgebed voor den Heer, en zegt het Hem: „O God, hoe verward alles om mij henen mag schijnen, laat mij nimmer kwaad denken van U! Als ik Uwe handelingen niet kan begrijpen, laat ik ze nimmer verdenken; als Uwe daden soms regelrecht tegen mijne begeerten ingaan, laat ik maar nooit ophouden te gelooven dat Gij het weet, Gij alléén, en dat Gij niet altijd het liefste, maar altijd het beste voor mij kiest. Wanneer ik niet anders dan wolken en donkerheid rondom Uwen troon kan zien; laat mij nooit twifelen of gerechtigheid en gericht er wel de vastigheden van uitmaken, en geef mij, tegen allen schijn en alle lagere ervaring in, vast te houden aan Uw hart, aan Uwe eeuwige en onveranderlijke liefde, aan Uwe trouw, die van geen wankelen weet!” — Maar het hart dat altijd zelf aan de zijde van den twijfel gaat staan; maar het hart dat bij het geringste voorwendsel den Heer durft verdenken — o zulk een hart

meene niet dat het ooit macht in het gebed, of geestdrift in het belijden zal bezitten: die twijfelt is een baar der zee gelijk, van den wind heen en weder gedreven. Is dat ook misschien oorzaak, dat het ons zoo vaak aan een Asafszege ontbreekt, dewijl het waarachtige Asafsgebed in ons hart nog zoo dikwijls gemist wordt?

v. G. G.

Gij zijt al wat ik behoeve;
 Meer dan alles, gij alléén!
 Richt mij op, versterkt mijn zwakheid,
 Leid mijn blindheid, stier mijn schreên
 Ik ben vol van smet en zonde,
 Gij gerecht en heilig saam;
 Ik ellendig, Gij volzalig,
 Trouw en waarheid is Uw naam.

18 NOVEMBER.

Elkander onderdanig zijnde in de vreeze Gods.

Efez. V : 21.

Eener wereld waarin iedereen het liefst zou willen heerschen en door anderen zich zou laten dienen, roept de Apostel het woord toe: Weest elkander onderdanig; dient de een den ander, waar en zoo als gij maar dienen en helpen kunt. Dat woord is gericht tot allen, die den naam van Jezus noemen, hetzij hij keizer of slaaf, filosoof of zakkendrager, veldmaarschalk of gewoon soldaat is. Ieder moet weten dat hij dengenen, met wien God hem samenbrengt, moet helpen en dienen.

Wij weten wel, dat ook het N. T. het onderscheid in stand niet wil uitwisschen; de apostel eischt onderdanigheid van de dienstbaren; van den geest der revolutie is hij verre. Maar hij wil dat allen als leden van één lichaam, als kinderen van één gezin, als reizigers naar hetzelfde doel, als deelhebbenden aan dezelfde hoop; als erfgenamen van dezelfde zaligheid en heerlijkheid zich gevoelen

en elkander behandelen zullen. En zou, waar men dit ernstig wil, het niet gemakkelijk vallen te dienen; zou het daar geen lust zijn te helpen, zou het daar niet als van zelf spreken, dat men zich verplaatst in elkanders toestand en weet te bedenken, wat men van weerszijden verlangt en behoeft?

Wie zich zóó oefent in de kunst van te dienen, weet ook, dat daaruit geen slaafsche zin geboren wordt, maar dat omgekeerd in zulk dienen de ziel vrij wordt van elken ban van den tijdgeest en van alle schepsel, dit dienen toch is priesterlijk werk, een goddelijk beroep. Hier wordt de edele vrijheidszin geboren, die, als het moet, getroost een woedende wereld weerstaat.

De apostel wil dus geene opheffing, ondereenmenging der standen, ook geene vernietiging der persoonlijke vrijheid, maar vernietiging, van het oude, koude, zelfzuchtige ik. Dit „ik” moet sterven, voordat wij in ootmoed en liefde anderen kunnen dienen. En als wij dit willen, dan zal het aan gelegenheid daartoe niet ontbreken, evenmin als aan kracht en gaven. Wel zijn uiterlijke gaven ongelijk verdeeld, maar om te dienen is geen volle buidel en zijn geene schitterende talenten een vereischte: Op den rechten zin komt het aan, en juist deze ontbreekt zoo vaak. Och! of wij ons meer bevlijtigen om met den levenden Christus gedurig alleen te zijn; dáár wordt in ons de moed om te dienen en de lust om te helpen geboren, zoodat wij gaarne overal iets van de hemelsche barmhartigheid en het goddelijk mededoogen zouden brengen. Hoe en wanneer en waar men zulks doen kan, wijst zich van zelf uit. Niet in de gave der liefde, maar in de liefde zelve ligt de groote kracht. En in de liefde is ook het licht, dat ons wijst, wanneer en hoe wij de helpende hand moeten uitsteken.

O! heb slechts lief — het andere wijst zich en komt van zelf. — Ja, Heer Jezus Christus, zien wij op U, dan moeten wij ons schamen. Hoe weinig zijn wij nog aan U gelijk! Hoe weinig hebt gij nog in ons eene gestalte verworven. O! verlaat ons niet, en word Gij, terwijl onze zelfzucht te niet wordt gedaan; alles in ons allen.

FUNCKE.

Spreek zachtzinnig. Beter is 't
Dat de goedheid zich vergist,
Dan door barschheid te verbeuren

noeg gegeven waren. En geloof hun niet, die zoo spreken. Zoo waarachtig hunne ziele leeft, zij bedriegen u, indien niet tevens zich zelve. Al ware het dat de hooge God aan hun wil en eisch voldeed, al ware het dat Hij den hemel scheurde, om daaruit nog eens den ontblooten arm Zijner mogendheid uit te strekken: al ware het dat zich hier het tooneel uit Lazarus hof herhaalde; al ware het dat de grond daar voor uwe voeten openbarste ~~en~~ daaruit een doode opkwam om te getuigen dat Jezus van Nazareth de opstanding en het leven is: zij zouden zich niet laten zeggen. Twijfelt gij nog? Ziet het aan die verstokten bij Lazarus graf. Zij verkrijgen hun wensch, ja meer dan dit. Hij die de oogen des blinden geopend heeft, maakt dat de gestorvene weder levend worde. Zij worden getuige van het wonder. Zij zien den doode in het graf liggen. Zij rieken de reuk des bederfs, die van hem uitgaat. Zij hooren de stem van Jezus. Zij zijn er getuigen van, hoe Lazarus levend uitkomt. En wat is nu daarvan het gevolg? Vallen zij nu aan de voeten van Jezus met de belijdenis: „Heer, Gij zijt de opstanding en het leven. Gij zijt de Christus, de Zoon des levenden Gods?” Juist het tegendeel! Zij gaan naar de Farizeën en brengen bij hen het gebeurde aan. Met welk gevolg? Dat daarop in den raad het besluit genomen wordt: Het is nut dat één mensch sterve voor het volk!

HASEBROEK.

'k Ben niets, mijn God, 'k verzaak mijzelven;
 'k Geef me over; straf! beproef! vergeef!
 Uw gift is 't dat ik ben en leef;
 Geen goed is bij mij op te delven;
 Gij riept, Gij trekt, Gij greep mij aan;
 Ik — volg; ik bid; ik wil vertrouwen;
 Gij doet me Uw heerlijkheid aanschouwen:
 En eens Uw hemel binnengaan.

20 NOVEMBER.

En de geest en de bruid zeggen: Kom! En die het hoort, zegge: Kom! en die dorst heeft, kome; en die wil, die neme het water des levens om niet.
Openb. XXII : 17.

Dit dan is tot Christus te komen, namelijk dat men zich met het gemoed naar hem toekeert. Ziet nu eens, hoe Christus dit zelf verklaart en uitlegt, in het Boek der Openbaring: „de Geest en de Bruid zeggen kom, en die het hoort zegge kom, en die dorst heeft kome, en die wil, dat is die gewillig is, neme het water des levens, om niet.” Zoodat met Uw gemoed en wil U naar Christus te bewegen, dat is dit komen tot Hem. Daar zijn veel arme zielen die tot Christus komen, die echter niet durven zeggen, dat zij dat van zichzelf gelooven; omdat zij denken dat dit komen tot Hem zulk eene zekere vreemde en wonderbare zaak is; en zoo is het ook waarlijk, maar ik meen dat zij de neiging van hunnen wil, de bewegingen van hun gemoed, over het hoofd zien, en dat zij die voor geene van die vreemde en wonderbare dingen achten; maar inderdaad dit is een werk van de grootste wonderen der wereld, te zien dat een mensch die eertijds dood was in de zonden, die bezeten werd van den Satan, die een vijand van Christus, en alle geestelijk goed was, dat die zich nu met zijn gemoed, naar den Heere Jezus Christus wendt, dit (zeg ik) is een van de grootste wonderen der wereld.

De stokbewaarder wilde in 't eerst maar weten, wat hij doen zoude om zalig te worden. Maar Paulus vraagde hem niet eens, wat is uw einde in deze vraag? Beoogt gij de verheerlijking van God wel, in de zaligheid van Uwe ziel? Hij had meer verstand; hij wist wel dat zulke vragen maar dwaze praat waren, in plaats van eene genoegzame oplossing, van zulk eene gewichtige vraag als deze was. En daarom, dewijl dezen armen goddelooze, de zaligheid door Christus ontbrak (ik meen behouden te worden van hel en dood, die hij nu wist verdiend te hebben wegens zijne bedreven zonden) zoo gelast hem Paulus, als zulk een arm veroordeeld zondaar, gelijk hij was, maar voorttegaan in dezen weg van zelfonderzoek, zeggende: Geloof in den Heere Jezus Christus, en gij zult zalig worden. Ik weet, dat gij daarna wel begeerig

zult worden om Christus te verheerlijken, door te wandelen in Zijne bevelen en ordonnantiën, maar voor het tegenwoordige ontbreekt u leven; de bloedwreker is achter U, en de duivel brult tegen U als een brieschende leeuw, wel kom dan nu, en red uw leven. en als gij eenige troostelijke verzekering verkregen hebt, van dat gij een deelgenoot des levens door Christus geworden zijt, dan, zeg ik. en ook niet eerder, zult gij zeggen: Loof den Heer mijne ziel, en al wat binnen in mij is Zijnen heiligen naam. Loof den Heer mijne ziel, en vergeet geene van Zijne weldaden. Die al uwe ongerechtigheid vergeeft, die al uwe krankheden geneest; die Uw leven verlost van 't verderf, die U kroont met goedertierenheid en barmhartigheden.

BUNJAN.

O Gij, die 't oog beschermend houdt geslagen
 Op die U eert en stil verwaacht!
 Aanschouw ook ons in vriendlijk welbehagen!
 Geef strijdens-moed en levens-kracht!
 Wees onze hulp en schild! Red onze zielen!
 Voer Gij door nood en dood ons heen!
 Richt dankend op die biddend nederknielen, —
 Want Gij zijt onze Hoop alléén!

21 NOVEMBER.

Christus heeft zichzelf niet behaagd.

Rom. XV : 3.

Door in de eerste plaats de eere Gods te zoeken, behaagde onze Heer zichzelf niet. Indien er ooit een eenvoudig oog was, zoo straalde het in Christus. Hij had geen afzonderlijk koninkrijk, wedijverde niet met Zijnen Vader in het zwaaien van den sceptor, en droeg geene kroon afgescheiden van die Zijns Vaders. Alles, waarin Hij betrokken was, wat Hij deed en leerde, liep op één algemeen middelpunt uit, beoogde één eenvoudig doel, werd opgelost in dit ééne groote oogmerk: de eere Gods! Om Zijns Vaders eere te verdedigen en te handhaven stemde Hij er in toe, dat Zijne eigene

eer verduisterd, beschimpt en bezoedeld werd. O, ware dit gevoelen in ons, dat in Christus Jezus was! Welk eene verbazende kracht, welk eene goddelijke heiligheid, welk eene verhevenheid zou het mededeelen aan ieder doel, iedere daad, iedere opoffering, indien zij werden verricht met het eenvoudig en zuiver oogmerk om Gods eer te bedoelen! De laagste dienst jegens Christus zou daardoor groote waarde bekomen, en de hoogste dienst daardoor geheiligd worden. Alleen ter Zijner eer gedaan, zou de beker koud waters door ons aan eenen discipel gegeven, zoeter zijn dan nectar voor dengenen, die er uit dronk, en aan Hem, in Wiens naam het was gegeven, zou het dierbaarder en onwaardeerbaarder zijn dan robijnen. Er is geen grootere, geen meer verootmoedigende of zichtbaarder soort van zelfzucht dan het stellen van onze eer boven Gods eer. Indien wij prediken, of werken, of voltooien, of lijden, of geven, met het doel om van de wereld ons voetstuk te maken, ons eigen ik tot standbeeld en de menschen tot onze bewonderende toeschouwers te doen zijn, dan zoeken wij slechts onze eigene eer en heerlijkheid, en God zal den afgod verteeren, en ons de wateren doen drinken welke bitter gemaakt en ontreinigd zijn door de asch onzer zelfvergoding en menschenaanbidding! O, mocht deze zonde gedood worden! Mocht dit zelfbehagen gekruisigd worden, dat alles, door ons voor God en onze naasten gedaan, besmet en mismaaft! In dit alles, „heeft Christus zichzelf niet behaagd.” Maar hetgeen de kroon zet op Zijne belangelooze liefde en meedoogendheid was: Zijn lijden tot den dood. Hoe verbazend en dierbaar al de overige betooningen Zijner onbaatzuchtige liefde ook waren, zij verbleeken en verdwijnen voor de meest wondervolle, dierbare en onwaardeerbare van allen: de opoffering van zichzelf op het kruis! Wat konde de belangelooze liefde nog meer doen? Welke krachtiger gestalte konde zij aannemen? Welk kostelijker offer konde zij aanbrengeu? Meer dan zichzelf konde zij toch niet geven. O, welk eene oneindigheid van rijkdom, heerlijkheid en zaligheid ligt in deze woorden opgesloten: „heeft zichzelf overgegeven.” Hij gaf Zijne Godheid — Hij gaf Zijne menschheid — Hij gaf Zijne gehoorzaamheid — Hij gaf Zijn leven — Hij gaf Zijn hartebloed — Hij gaf Zijn hemel der heerlijkheid — Hij gaf alles voor arme, onwaardige, ellendige, hulpelooze zondaars, die niets hadden om te betalen. Hij vergeeft hen volkomen, Hij rechtvaardigt hen uit vrije gunst, Hij

roept hen genadiglijk, Hij bewaart hen en verheerlijkt hen in eeuwigheid. O Heere, mijne ziele bezwijkt voor dit grootsche, dit wonderbare, dit nooit geëvenaarde schouwspel van belangeloze, onbaatzuchtige liefde! Ik bloos dewijl ik mijzelf er zoo ongelijk mede bevind. Ik ween, omdat mijne zonden haar eischen. Ik geloof omdat Gij het waart die stierft. Mijn hart is gewonnen, mijne genegenheden zijn gekluisterd door eene liefde welke mijn geheele aanzijn aan zich hecht!

OCT. WINSLOW.

Goede Heer! de Goedheid zelve
 Dat uw goedheid in mijn hart,
 Den versteenden grond doordelve,
 Die houweel en spade tart.
 Kleed met Uwe majesteit
 Mijne naakte ellendigheid.

Zie mij heden tot U komen,
 Enkel Liefde, Liefdebron!
 Och, dat ik aan Uwe stroomen
 Eens mijn zieldorst laven kon.
 Dat slechts één fonteinsprong viel,
 Dierbre Jezus! op mijn ziel!

22 NOVEMBER.

„Toen liet de duivel van Hem af, en zie, engelen zijn toegekomen en dienden Hem.”

Matth. IV : 11.

Van de hoogere en de lagere, de hemelsche en de hellsche wereld is de mensch overal omringd: zij trachten beide hem voor zich te winnen als het kostelijkst bezit. Over iedere menschenziel is onophoudelijk de hemel en de hel in beweging. Sedert de eerste mensch de verboden vrucht genoot, hebben de geesten des afgronds zich in zijn nabijheid gedrongen, en zijn eerst weder afgedeinsd toen hij de Messiasbelofte in den geloove heeft aangenomen.

men. Hier is de Messias, de Mensch zelf; de groote geest des afgronds wordt door Hem afgewezen, nu komen de engelen en dienen Hem. Elk der Zijnen weet wat dit is, uit de onuitsprekelijke blijdschap die na het overwinnen van een verzoeking het moè gestreden hart verkwikt. Want in de gemeente herhaalt zich de verzoeking des Hoofds. Ook wij hebben, in en door Christus wiens we zijn, een recht op de wereld, een wondermacht die wij zouden kunnen geldig maken. „Die in Mij gelooft, hij zal Mijne werken, ja groo-tere doen,” spreekt de Heer. Hij toch heeft in de wereldgeschiedenis een nieuwe beweging gemaakt, nog ongeken- de diepten in het menschelijk wezen geopend, vatbaarheden en behoeften die, vóór hem onbekend, in het onbewuste sluimerden, wakker gemaakt. — Wie zich overgeeft in de kracht der overwinning die hier in de woestijn bevochten werd, die begrijpt dat deze weg niet is een met de wereld ten slotte verpletterd worden, maar een offer van zichzelf opdat de wereld er door tot behoudenis kome, een zelfverloochening der liefde, door welke voor onszelf en voor de wereld, door den dood heen, het waarachtig leven gewonnen wordt. De duivel week van onzen Heer „voor een tijd.” Hij kwam terug in het geheele volgend leven des Heilands. Jezus heeft door zijn weigering op zich genomen, der dreigende macht des vijands tot het einde toe het hoofd te bieden. En tevens heeft Hij zoo de verandering aanvaard voor allen nood waarin de Zijnen op denzelfden weg, door even als Hij de drievoudige verzoeking tot „begeerlijkheid des vleesches, begeerlijkheid der oogen en grootschheid des levens” af te slaan, kunnen en moeten geraken. Helaas! in dien nood komen wij niet onschuldig, als ons Hoofd. De gemeente heeft de heerschappij over de wereld te vroeg genomen, en haar zelfverloochening is slechts teruggave van het gestolene. Reeds begint de Anti-Christus, de dienaar des vijands, de menschheid in groote mate te brengen tot aanbidding van diezelfde Macht, aan wier bestaan zij niet wil gelooven en over wier naam zij spot. Dit is voor de gemeente hoe langer hoe meer de tijd der zelfverloochening. Met ruwe hand, met felle vijandschap (die in beleefde „wetenschappelijke” bestrijding, algemeene verdraagzaamheid, enz. begint) zal hetgeen zij gestolen heeft aan heerschappij en invloed in de wereld, haar weér ontnomen worden. Maar dat is goed en heilzaam. Al wat de wereld ons ontnemen kan, wij kunnen er vast op gaan dat

wij het te vroeg ons hebben toegeëigend. De smarten dezer verzoeking zijn tot eeuwig heil. Alleenlijk moeten wij in de kracht van Jezus volhouden, met zijn: „ga weg, want er staat geschreven!” den satan af te wijzen, totdat hij ons, als Hem, met de pijlen des doods ten eeuwigen leven doorboort. GUNNING.

Christus, Kroon der dappre helden,
Die aan U zijn toegewijd,
Voer mij in de stad des vredes
Aan het einde van mijn strijd,
Geef mij dan de kroon te dragen,
Die Uw burgers ginds verblijdt.

23 NOVEMBER.

Heden, zoo gij zijne stem hoort.

Ps. XCV : 7c.

Stel uwe bekeering niet uit tot uwen ouderdom; want hoe zult gij dan uwe handen en oogen tot God opheffen en Hem om genade durven smeeken, aan wien gij uw geheele leven niet recht gedacht hebt, wiens heilig Woord gij veracht en wiens genademiddelen gij bespot hebt? Hoe zult gij het durven wagen, daar gij de kern uws levens aan den satan geofferd hebt, slechts de bast aan den heiligen en rechtvaardigen God te brengen? Heeft uw God u dan daartoe geschapen en uw leven lang u gevoed, bewaard en onderhouden? Heeft Hij u daartoe het bloed van Zijnen Zoon doen plengen, dat gij uwen besten levenstijd in den dienst der zonde doorbrengen, en wanneer gij tot niets meer deugt, u aan Zijnen dienst overgeven zoudt? Doet Hij u ook onrecht, wanneer Hij u in uwe gerustheid overgeeft in uwe wegen? Ik wil gaarne toegeven, dat de genade en de harmhartigheid zoo groot zijn, dat zij zich ook de oprechte bekeering der ouden wêlgevallen en die tot hunne zaligheid uitloopen laat, maar het is ook buiten twijfel, dat het met de bekeering dergenen, die in de zonde oud geworden zijn, zeer moeilijk gaat. Want daar de boosheid bij hen eene gewoonte geworden is, daar

het hun ook ontbreekt aan noodzakelijke kennis van Gods Woord, dat zij niet recht ter harte hebben genomen, daar zij hunne zonden, zich zelven en hunnen Verlosser Jezus Christus nooit behoorlijk hebben leeren kennen, daar eindelijk hun hart verwilderd, verhard en verstokt is, zoo is dikwijls alle toespraak en vermaning vergeefs; en wanneer zij reeds zoover gebracht werden, dat zij naar de gewoonte der Christelijke Kerk bidden en het heilig avondmaal gebruiken, moet men evenwel bevreesd zijn, dat zij het uit huichelarij, gerustheid en onboetvaardigheid gedaan hebben. Een jonge boom laat zich nog wel verplanten, maar met een ouden, die zijnen wortel diep ingeslagen en uitgebreid heeft, gaat het zelden. Een oud doornbosch kan niets dan krabben en steken en behoort in het vuur; zoo is het gewoonlijk ook met oude goddelooze menschen gesteld. Hoe slecht handelen zij dus, die hunne dierbare ziel op eene zoo gevaarlijke sterkte plaatsen. Stel uwe bekeering ook niet uit tot op uw ziekbed of tot aan den dood. Want gij weet immers niet, hoe het met het einde uws levens en uw afscheid uit de wereld gesteld zal zijn? Ziet, velen van hen, met wie gij gehandeld en gewandeld hebt, zijn plotseling weggerukt, vóór dat zij er aan dachten! De dood heeft er vele duizenden overvallen en nedergeveld, voordat hij hun dit door ziekte had aangekondigd. Nu zijt gij immers niet verzekerd, noch door Gods Woord, noch op de eene of andere wijze, dat u niet iets dergelijks overkomen kan, ten zij de satan u eene zoodanige verzekering geeft, die hij u toch niet waarborgen kan, want uw leven en dood is in de handen van den heiligen en rechtvaardigen God. Wanneer het dan slechts ééne seconde, één oogenblik is, waaraan de eeuwigheid hangt, wat is het dan toch eene razernij, dat de mensch zoo gerust daar heengaat en zijne ziel zoo schandelijk waagt!

SCRIVER.

Leer ons vroeg Uw weg bewandlen,
 Vroeg Uw wil betrachten, Heer!
 Leer ons naar dien wil te handlen,
 Dat we U eeren, keer op keer.
 Wil ons hart vervullen, Heiland!
 Met Uw liefde, meer en meer.

24 NOVEMBER.

En de Koning zal antwoorden en tot hen zeggen: Voorwaar zeg ik u, voor zooveel gij (dit) één van deze mijne minste broeders gedaan hebt, zoo hebt gij (dat) mij gedaan. Matth. XXV : 40.

In de diepte van s'menschen wezen ligt het eeuwige Woord, aanduiding van zijn verkiezing en bestemming; want dit Woord, die innigste stem des gewetens te volgen, dat geeft vervulling aan het apostolische: „die Hij te voren gekend heeft, die heeft Hij ook te voren verordineerd, den beelde Zijns Zoons gelijkvormig te zijn.” Wanneer ik nu mijn broeder voed en kleed -- wanneer ik zelf het doe, niet slechts mijn verstand, mijn vrees, mijn gewoonte, mijn roemzucht, maar ik zelf — en wanneer ik het *hem* doe, niet slechts zijn lichaam, dan voed en kleed ik het eeuwige Woord dat in mijn broeder is: dan heb ik het „Hem gedaan” door den arbeid mijner hand en de liefde van mijn hart. Wat ik met mijn gevoel, met mijn redeneering of eigen belang, kortom met iets lagere dan mij-zelfen doe, dat houdt spoedig op als de prikkel verdwijnt, en het grijpt ook slechts weinig om zich heen. Maar als ikzelf dit doe, dat blijft voortgaan en omvat alles op den duur. Ik kan mijn armen verzonken broeder niet waarlijk voeden als ik hem niet tevens tot zedelijkheid op tracht te heffen, want anders verkwist en verderft hij toch weér het gegeven brood. En ik kan hem geen zedelijkheid bijbrengen zonder haar grondslag, het geloof in Jezus Christus. Zoo voed ik dan met mijn geschonken bete broods Jezus Christus, want Hem hongert naar mijn broeder, en Hij rekt naar waarheid als aan Hem gedaan wat ik aan dien schamele deed. Daarom, terwijl de ware wetenschap Christus bereikt langs den weg van het denken, doet de liefde hetzelfde langs den weg der daad. Gezonde wijsbegeerte ziet in, dat de vernieuwing van hemel en aarde, die op en uit Christus laatste oordeel volgt, de ware verhouding tusschen geest en natuur herstelt. Want dat de natuur eeuwig in haar kring, gelijk tegenwoordig, zou blijven rondloopen, dit te onderstellen is een beleediging aan den geest, als zou hij geen macht hebben om eindelijk de natuur te verheerlijken. Maar de liefde, de daad der barmhartigheid, doet Christus in de harten gevoed, opgekweekt, bevrijd worden zoodat Hij uit den hemel komen kan, om aan Zijn

toebereid erfdeel de laatste hand te leggen, en het doel der Scheping, d. i. de verheerlijking te voltooien.

Doch daarom ook, wie geen barmhartigheid oefent, wie geen liefde geeft, hij doet het tegenovergestelde. Hij bouwt niet, maar breekt af. Hij vergadert niet, maar verstroot. Hij kleedt niet, maar berooft. Hij geeft niet te eten, maar verslindt. Zoo werkt hij dan, om gelijke reden, tegen Christus, en werkt dus zijn verderf. Dat verderf is niet een willekeurige wreke Gods, maar inwendige noodzakelijkheid. In God is het leven: daarom is buiten God de dood. De liefde vervult de wet en erft haar belofte van zegen: daarom treft de vloek hem die haar verzaakt. Op het schip is de vaste bodem: daarom wie er afspringt, die verdrinkt. God is liefde: daarom „zullen de goddeloozen gaan in de eeuwige pijn,” gelijk „de rechtvaardigen in het eeuwige leven.”

GUNNING.

Des werelds zwijmelkelken
 Vergallen in den nood!
 De lauweren verwelken
 Bij d'adem van den dood!
 Te niet gaan koninkrijken
 En sterren vallen uit;
 Ja deze heemlen wijken
 Bij 't jongst bazuïngeluid.

Maar heil den heldenscharen
 Wien 's Heeren vrees bekoort;
 Maar heil den martelaren,
 Gehoorzaam aan zijn woord!
 Hun wordt van God gegeven
 Om 't zoenbloed van den Zoon,
 Voor dit vergankelijk leven
 Een onvergankbre kroon.

25 NOVEMBER.

En vele scharen gingen met Hem; en Hij, zich omkeerende, zeide tot hen: Indien iemand tot Mij komt, en niet haat zijnen vader, en moeder, en vrouw, en kinderen, en broeders, en zusters, ja ook zelfs zijn eigen leven, die kan Mijn discipel niet zijn. En wie Zijn kruis niet draagt, en Mij navolgt, die kan Mijn discipel niet zijn. Want wie van u, willende eenen toren bouwen, zit niet eerst neder, en overrekenet de kosten, of hij ook heeft hetgeen tot volmaking [noodig is]? Opdat niet misschien, als hij het fundament gelegd heeft, en niet kan voleindigen, allen die het zien hem beginnen te bespotten, zeggende: Deze mensch heeft begonnen te bouwen, en heeft niet kunnen voleindigen.

Luc. XIV : 25—30.

Aan de woorden van dezen tekst wordt men vaak herinnerd, als men hier en daar rondziet, en grootsch ontworpen straten, kerken, bruggen, fabrieken aanschouwt, die niet voltooid werden. Maar het staat vast, dat onze Heer Jezus Christus met deze zijne rede geen waarschuwing en raadgevingen heeft willen uitspreken met het oog op aandeelhouders, kerkelijke besturen, bouwmeesters en ingenieurs; Hij spreekt van de menschen, die Hem, den heiligen mensch, willen navolgen, maar zich niet duidelijk hebben voorgesteld, welke taak en welke offers dat vordert. Jezus wil geene discipelen die niet weten wat zij doen, die zich bij Hem, zonder grondig overleg of wel in een geestelijke opwinding of oogenblikkelijke gevoelsstorm aansluiten. Hij weet, dat zij toch niet volhardden; daarom laat Hij hun weten, dat het iets kost een Christen te zijn.

Vele menschen die roemen in den naam van Christen, zijn er toch nog ver van verwijderd, dat zij voor het hoog en zalig doel van het kindschap en de heerlijkheid Gods eenig offer, dat dien naam verdient, brengen willen. Men is anders wel er aan gewoon, dat in de wereld alles iets kost; het hoogste mag niets kosten, geen geld, geen tijd, geene ontbeering van eenig genot. En, wordt van deze menschen iets gevorderd om des Heeren wil, dan trekken zij zich snel terug. Dan is het: neen, dat zijn onze zaken, daar laten wij een ander zich niet mede moeiën. „Dat moeten wij weten.”

Of komt het er op aan om Jezus wil een weinig smaad te lijden, dan trekken zij zich ijlings terug en meenen dat men toch wel wat veel van hen eischt. Zij hebben de kosten van het volgen des Heeren niet berekend, en hadden wijzer gedaan zich nooit bij Hem aan te sluiten.

Jezus toch verlangt het geheele hart en onzen volkomen wil. Zoo stelt Hij den rijken jongeling op de proef, of hij, die zoo onbesuisd zich werpt aan Jezus borst, toch eigenlijk zijn geld niet liever heeft dan Hem, den Heiland „En de jongeling ging bedroefd henen.” En sedert zijn millioenen jongelingen, grijsaards en vrouwen op dezelfde klip gestrand. Den schriftgeleerde die Jezus volgen wil waarheen Hij ook gaat, wordt een zuivere spiegel voorgehouden van het arme leven onzes Heeren. Het is niet waarschijnlijk dat de man standvastig is gebleven. Anderen zijner discipelen gingen heen, omdat zij hun verstand niet wilden gevangen geven onder de hoogere wijsheid van Jezus, en zoo leden ook zij in hun geloof schipbreuk. Ja het kost iets een mensch Gods te zijn. Daarom is Jozua, de beproefde knecht des Heeren, er ten zeerste van ontsteld, toen geheel Israël, uit één mond en met groote woorden verklaarde, dat het Jehova dienen wilde. Zij hadden niets kunnen vragen wat Jozua liever hoorde — en toch hij schrikte, omdat het volk zoo overijld, zoo haastig met deze belijdenis was. Hij kende de menschen genoeg, om juist uit de overijling op te maken, dat niet de noodige bezinning, kracht, ernst en trouw achter deze belofte stonden.

Laat ons ook liever maar niet met Jezus na te volgen beginnen, indien wij toch niet willen wat Hij wil. Hij verlangt geen verheven deugden, diepgaande kennis, buitengewone zedelijke kracht. Dat alles zoekt Hij niet bij ons. Neen, genadig en goedertieren buigt Hij zich neer tot het gekrookte riet, tot de glimmende vlaswiek, tot hetgeen arm en verlaten, zwak en ellendig is. Hij verlangt slechts een onverdeeld kinderlijk vertrouwen, en — wat daarmede samenhangt, een wil, die beslist zich voorneemt met de zonde te breken, en wel met elke zonde, en op elk punt; alleen dezen wil zoekt Hij; het volbrengen is Zijn werk. Maar den wil zoekt hij dan ook beslist. Deze zaak moet bij ons boven elke andere staan. Met een „half om half.”; — spoedig maar nog niet! — met voorwaarden en dergelijken laat Jezus zich niet in. Geheel heeft Hij zich aan ons gegeven, geheel vraagt Hij ons. Een geheel, volkomen heil

heeft Hij voor ons verworven, al onze ellende wil Hij van ons ontvangen. Is dat te veel verlangd? FUNCKE.

Die zijn Heiland mag beminnen
 Uit een rein gemoed,
 Ziet zijn waar geluk beginnen,
 Al zijn schuld geboet.

Die aan Jesus 't hart blijft schenken,
 Smaakt het zoetste zoet;
 Al Gods wegen, woorden, wenken
 Zijn hem even goed.

Hem te zien, den Heer der Heeren,
 In zijn heerlijkheid;
 Daarna strekt zich mijn begeeren,
 Ware ik slechts bereid!

26 NOVEMBER.

Gij zult mij leiden door Uwen raad, en daarna zult Gij mij in heerlijkheid opnemen. Ps. LXXIII : 24.

Aan minder dan dit Asafsdeel heeft niemand onzer genoeg. Door iets anders dan dezen grooten zegen wordt geen hart bevredigd. Geen wereldsche godsdienstigheid, die „nu en dan eens” zich laat leiden; geen eer van menschen, geen bekoorlijkheid des vleesches, niets anders dan dit dit Asafsdeel kan het hart verzadigen. Het volle, het zalige deel, niet de namaak, in gevoel of verbeelding; niet de schijn, en ook niet een gedeelte, dat aan onzen natuurlijken mensch aangenaam is. Niet de zegen, zonder de gehoorzaamheid; niet de hope, zonder de volgbaarheid; niet het sentimenteele dweepen met een hemelsche heerlijkheid, zonder het nuchter en standvastig verzaken van de valsche begeerlijkheid hier beneden. Die beproefd hebben om het met minder te stellen zijn bedrogen uitge-

komen. Die zich niet gewillig, niet blijmoedig lieten leiden, kwamen er toe dat zij begeerden weg te vluchten van een harden meester, in plaats van geduriglijk bij hunnen Heiland te zijn. Ter zelfder tijd dat de gehoorzaamheid week, verdorde de blijdschap en vervloede de kracht. Voor de levende hope kwam stervende hoop, voor de toeneming van geestdrift sleur en angst in de plaats. En kan het anders? Kan de ziel die tot God geschapen is rust, vinden of kracht buiten Hem? Kan de geest, die klaarheid begeert, rusten in de raadselachtige wereld daar buiten, zonder lichtstraal der hope, zonder belofte van heerlijkheid? Kan het hart zonder verschrikken denken aan de onbekende wereld daarboven, wanneer het den Eenigen ongehoorzaam is, die een gids naar dat onbekende land kan wezen? Die dan minder kiezen dan dat Asafsdeel, die het met iets anders beproeven dan deze zaligheid zijn wel te beklagen; maar wat te zeggen van hen, die, wetende dat er eene fontein is van levend water, zich ophouden bij gescheurde bakken vol drabbig vocht, en dat anderen dorstigen aanprijzen?

Hoe groot moet die heerlijkheid niet wezen, wanneer de toebereiding tot hare aanschouwing en haar genot zoo zorgvuldig is! Hoe liefelijk wordt dan de achtergrond van al die leidingen, de beteekenis van elke droefheid; de waarde van elke zegening! Hoe schandelijk is dan alle wantrouwen, alle gedeelde toewijding, alle voorwaardelijke gehoorzaamheid. Hoe duidelijk wordt dan altijd meerder de blijdschap en de rijkdom der Asafs openbaar in dat: Gij zult mij leiden! Zoo willen wij ons laten leiden; zoo willen wij ons op den weg van een heilig leven laten genezen van onze natuurlijke liefde voor valsche heerlijkheid; zoo willen wij gaarne leeren de ware en eenige heerlijkheid te verwachten, die „nadat wij, zoo het noodig is, eenigen tijd zullen geleden hebben”, bereid is om geopenbaard te worden in den grooten dag, die aanstaande is. v. G. G.

Die tegen 't Oosten treedt bij rijzend zonnelicht,
 Bemerkt de schaduw niet, hem volgende op zijn schreden;
 De schrik des doods valt weg, voor wie het oog slechts richt
 Op 't voor hem dagend heil en eeuwge heerlijkheden.

27 NOVEMBER.

Gij zult Uws broeders os of klein vee niet zien afgedreven, en U van die verbergen; gij zult ze Uwen broeder ganschelijk weder toesturen. En indien Uw broeder niet nabij is of gij hem niet kent, zoo zult gij ze binnen in Uw huis vergaderen, dat zij bij U zijn, totdat Uw broeder die zoeker, en gij ze hem wedergeeft.
Deut. XXII : 1, 2.

De sterrekundige gelooft, dat de verst afwijkende dwaalster eindelijk zijn loop volbrengen en onzen aardbol bezoeken zal. Maar wat doen wij? Wij verklaren degenen voor verloren die slechts op halven afstand van het middenpunt van licht en leven zijn afgedwaald! Wij vinden eene verschooning voor onze werkeloosheid, door den toestand van zondaars voor reddeloos te houden, terwijl wij onze trotsche kieskeurigheid uit vrees van ons zelve te bezoedelen, ten dekmantel nemen voor onze vadsigheid en hoogmoed! Indien wij oprechter en helderder blikken in ons binnenste sloegen, zouden wij niet zoo lichtvaardig iemand voor zoo laag gezonken aanzien, dat hij door God niet zou kunnen worden opgericht, en zouden wij het niet ter oncere achten op de schouders van ons medelijden de verst afgedwaalde schapen der kudde te dragen. Er heerscht onder ons, helaas! nog te veel van dien treurigen geest die zegt: „Naak tot mij niet, want ik ben heiliger dan gij.” Hem, die Jezus bij de hand zou genomen hebben raken wij naauwelijks even met de tang aan. Zoo ontzettend groot is de hoogmoed des harten van vele belijders, dat hun slechts de naam ontbreekt om in hen, zonder zich een oogenblik te vergissen, de ware nazaten der farizeën te herkennen. Indien wij meer Christus gelijkvormig waren, zou in ons meer hope voor die hopeloozen leven, zouden wij meer de hooge waarde dier onwaardige zielen beseffen, zou ons oneindig meer liefde tot die zoo laag gevallen zondaars bezielen.

SPURGEON.

Schoon gij in den dag des oogstes
Ook geen schoven binden kunt;
Is u niet het deel des rapers,
De opgelezen aar gegund?

En van 't aandeel, dus vergaderd
 Bij den heeten zonnegloed,
 Wordt na 't stillen van uw honger,
 Licht een wees of weeûw gevoed.

Hoop niet ledig en hoogmoedig
 Op wat groot en glansrijk heet,
 Tot gij eindelijk werk en roeping
 In een tragen slaap vergeet.
 Ga en werk en zwoeg zoo lange
 Tot het uur der rust mag slaan:
 Als uw hart naar arbeid hongert
 Wijst Godzelf uw taak u aan.

28 NOVEMBER.

De vrucht des geestes is liefde.

Gal. V : 22.

Vijandschap tegen God is het gevolg der zonde, en het bewijs onzer verdorvenheid. Ieder zondaar is van natuur vijandig tegen God, onderwerpt zich Zijner wet niet en kan zulks ook niet. Waar zonde ongestoord heerscht, kunnen de menschen gezegd worden „hatelijk te zijn en elkander hatende.” In de hel heerscht niets anders dan vijandschap. Vijandschap tegen God en tegen elkander. In den hemel daarentegen heerscht niets anders dan liefde, allen hebben God lief en allen hebben elkander lief. De Geest, waar Hij in het hart woont, bedwingt de vijandschap, vernedert onzen hoogmoed, breekt ons ongeloof af, en brengt liefde voort. Dan hebben wij God boven alles lief, dragen den geloovigen welwillende genegenheid toe, en der geheele wereld een gevoel van liefde, van medelijden en van deelneming. Dan haten wij niets zoozeer als de zonde; maar, ofschoon wij de zonde in den zondaar haten, beklagen wij hem, en bidden wij om zijne bekeering. O, dat wij vervuld werden met den Geest, hoe vol liefde zouden wij dan niet zijn! Dan zou er geen strijd, geen nijd, geen haat of kwaadwil-

ligheid, geene afgunst bestaan, maar alles zou liefde en vrede wezen. Indien ons geene liefde van God, als geopenbaard in Jezus, bezielt; indien wij geene liefde voor de geloovigen, als Jezus discipelen, gevoelen, en indien wij geene liefde voor zondaren, voor de zaak van Jezus bezitten, dan bezitten wij ook geenszins den Geest.

JAMES SMITH.

Treur vrij, dat gij uwen Goël, Jezus niet genoeg bemint;
Treur, als g'ergens, buiten Christus, troost, vermaak, of vreugde vindt.
Dan verblijd u, dat uw leven is verborgen in uw' God,
Dat uw vreugd, uw rust, uw sterkte, dat uw overzalig lot
Niet berust in eigen handen, . . . neen, de rotsteen die u schraagt,
Wankelt nimmer; 't is de rotsteen, daar de Liefde roem op draagt.

29 NOVEMBER.

En opwaarts ziende naar den hemel zuchtte hij, en zeide tot hem: Effatha! dat is, word geopend. Marc. VII : 34.

Let op de houding van Jezus toen Hij aan Zijne ontroering lucht gaf. „Hij zag op naar den hemel.” O hoeveel beteekenend, hoe vol uitdrukking is deze schildering! Hij zag op tot Zijnen Vader met betrekking tot de tegenwoordige bezegeling van Zijn Messiaschap. Hart en hand en wil waren bij Hem in volkomene eenheid met die van God en Hij konde zeggen: „Ik ben uit den Hemel nedergedaald, niet opdat ik mijnen wil — afgescheiden van dien des Vaders — zou doen, maar den wil Desgenen, die mij gezonden heeft.” En hoe heerlijk en heilzaam waren de lessen, die Hij wilde geven aan de schare, welke het tooneel aanschouwde! Hij wilde hen herinneren, dat „elke goede gave en volmaakte gift van boven is, van den Vader der lichten afkomende.” En toen zij den Zoon des menschen dus met kinderlijken eerbied en biddend vertrouwen op het blauwe gewelf des hemels zagen staren, ter verborgen en innige gemeenschap met den Vader, hoe moet toen dat schouwspel de diepe overtuiging, bij hen hebben gewekt, dat door Gods kracht het wonder was gewerkt, hetwelk de stilte dier lippen verbrak en

welluidende klanken in die ooren deed dringen! Leert hieruit geliefden, hoe uwe ware houding moet zijn, als de droefheid uwer gevoelige natuur u een diepe zucht van de lippen perst. Wij zuchten en zien naar binnen, Jezus zuchtte en zag naar buiten. Wij zuchten en slaan de oogen neêr, Jezus zuchtte en zag op. Wij zuchten en zien naar de aarde. Jezus zuchtte en zag naar den hemel. Wij zuchten en zien naar den mensch, Jezus zuchtte en zag op tot God,

OCT. WINSLOW.

O Gij, die elken traan wilt droogen!
 Wie zou niet smachten naar den dood,
 Als wij, verslagen en bedrogen,
 Niet schuilen konden in Uw schoot?

De smart, door U gewijd, verdonkert
 Alle aardsche blijdschap door haar glans,
 Gelijk de nacht van starren flonkert,
 Bij dag onzichtbaar aan den trans.

30 NOVEMBER.

Verwondert u daar niet over: want de ure komt, in welke allen die in de graven zijn, Zijne stem zullen hooren.

En zullen uitgaan, die het goede gedaan hebben, tot de opstanding des levens, en die het kwade gedaan hebben, tot de opstanding der verdoemenis.

Joh. V : 28, 29.

Tot aan dien dag kan de leugen de leugen blijven en de ongerechtigheid vrij spel hebben, maar daarna komt de Heer met Zijn rechtvaardig oordeel om voor eeuwig te beslissen. Allen moeten wij denzelfden dood sterven; de stem van den Zone Gods zal ons allen zonder onderscheid uit het graf te voorschijn roepen, doch daarna begint de scheiding en de splitsing, want deze is gegrond op het verschil des harten. Wat neemt de Heer tot maatstaf voor Zijn oordeel? De daden der menschen. Waar blijft dan de zaligheid uit het geloof? Gij zult toch erkennen, dat de daden van het hart

de gewichtigste zijn en dat, wat uit het hart voortkomt, de wortel is van al het overige. Het geloof nu, is de gewichtigste daad van het hart en als God naar onze daden vraagt, als Hij Zijn Boek opent, dan slaat Hij het op bij de eerste bladzijde. Daarop staat, of gij Christus toebehoort, of niet, want dat was de grondtoon van geheel uw leven en daarnaar wordt gij geoordeeld. O, mijn broeder en mijne zuster, als wij worden geoordeeld, d. i. als uw leven in het licht van Gods wet wordt beschouwd, dan zijn wij allen verloren, wanneer de rechtvaardiging uit de genade niet ons deel is. Onderzoek u zelf dus ernstig, berouwvol en geloovig, zolang nog voor u het heden der genade bestaat, opdat gij niet veroordeeld wordt, wanneer het voor u te laat is. Sta op uit de dooden, terwijl gij nog leeft, opdat gij bij de opstanding der dooden niet voor eeuwig verloren zoudt gaan.

Als wij ons voor Uw heilig aangezicht afvragen, o God, of ons leven goed of slecht is geweest, dan moeten wij het bekennen: „iedere dag spreekt van nieuwe zonden,” en wij leeren zeggen, dat aan ons en aan ons leven, niets goeds is op deze aard; slechts wat Gij hebt gegeven, is onze liefde waard. O help ons elken dag, om bij al ons doen en laten te vragen: is het goed of is het kwaad? Laat ons nimmer vergeten, dat Gij alles hoort en ziet, wat wij spreken en doen en dat ons eenmaal rekenschap zal worden gevraagd, van alles wat wij gezegd en gedaan hebben. Op Uwe hulp en barmhartigheid vertrouwen wij heden en alle dagen. Amen.

AHLFELD.

O schenk mij, als Gij vierschaar spant,
 De gunstplaats aan Uw rechterhand,
 Bij de aan Uw stem getrouwe lammeren;
 En, als ze Uw hemel op zien gaan,
 O laat mij 't vloekwoord niet verstaan,
 Ten doem bestemd voor Helsche jammeren!

1 DECEMBER.

Al zoo stierf Mozes, de knecht des Heeren, aldaar in het land van Moab, naar des Heeren mond. Deut. XXXIV : 5.

Mozes stierf „naar des Heeren mond,” dat is overeenkomstig de gunst Gods. God was met hem, en in het hem zoo dierbare gezelschap Gods heeft hij zijn leven besloten op den eenzamen bergtop. Indien hem eenige zwakheid overkwam — geen menschelijk oog heeft het gezien. Voor zoo veel het zijn volk betrof „was hij niet meer, want God had hem weggenomen.” De Pisga was hem het voorportaal des hemels. God ontmoette hem aan de poort van het paradijs.

Bij zijn sterven was zijne laatste gedachte onbeschrijfelijk liefelijk. Voor zijn verhelderd oog lag het schoone land en de Libanon uitgestrekt. De Heere toonde hem het gansche land van Gilead tot Dan. Ginds verheft zich de Karmel en daarachter ziet hij het glinsteren der Groote Zee. Door openingen in het gebergte ziet hij Bethlehem en Jebus, hetwelk is Jeruzalem. En toen heeft hij, evenals Abraham, den dag van Christus gezien, en door het geloof aanschouwde hij het spoor van God, verschenen in het vleesch. Uw land, o Immanuel, lag voor hem uitgestrekt, en hij zag het in al deszelfs geestelijke beteekenissen. Welk een gezicht! Maar ook dit loste zich op in een nog edeler tafereel. De dienstknecht des Heeren werd verwijderd van de schaduwen, die zijn oog had gezien, en kwam in de werkelijkheid, die door geen oog gezien kan worden. Hij was heengegaan van het Kanaän hier beneden naar het Kanaän daar Boven, van de aanschouwing van het Jeruzalem op aarde, naar de vreugde van de Stad des Vredes in de heerlijkheid. De Rabbijnen zeggen, dat de beteekenis van onzen tekst is, dat Mozes stierf aan den mond Gods, en dat zijne ziel weggenomen werd door een' kus van den mond des Heeren. Ik voor mij geloof, dat er grooter liefelijkheid is in de waarheid, dan zelfs door hunne legende voorgesteld kon worden. Evenals eene moeder haar kind kust en het dan te slapen legt op zijn eigen bed, zoo heeft de Heere de ziel van Mozes weggekust om voor eeuwig met Hem te zijn, en toen verborg Hij zijn lichaam, op eene plaats, die wij niet weten. Wie heeft ooit eene begrafenis gehad als die van Mozes? Engelen hebben over het

lichaam van Mozes getwist, maar het mocht Satan niet gelukken om het tot zijne doeleinden te gebruiken. Dat lichaam was niet verloren, want ter bestemder tijd verscheen het op den Berg der Verheerlijking, sprekende over de grootste gebeurtenis, die men ooit te weten is gekomen. Ach, dat ook wij alzoo mochten sterven te midden van blijde vooruitzichten, de hemel nederdalende tot ons, terwijl wij opgaan naar den hemel. Mochten ook wij alzoo komen tot de wederopstanding der dooden, en met onzen Heere wezen in zijne heerlijkheid!

Weldra zal ook onze stervensure daar zijn. Vreezen wij haar? Als wij het voorrecht hebben van den Heere te dienen, zullen wij ook bevoorrecht worden door ter bestemder tijd te huis geroepen te worden. Laat ons immer gereed zijn, ja blijmoedig gereed zijn. Als wij sterven, zullen wij niet het land van Nafthali en Efraïm zien, maar het verbond, en de oneindige voorzieningen van deszelfs beloften zullen voor onze ziel zijn uitgespreid, gelijk Kanaän aan de voeten van Mozes lag uitgespreid. In de zalige genieting der dierbare beloften, zullen wij ons tot onze verrassing ingeleid vinden in de plaats, waar de beloften allen vervuld zijn. Voor den geloovige is sterven de dood niet. Daar Jezus gestorven en wederopgestaan is, is de prikkel des doods weggenomen; bereiden wij ons dus om op te klimmen naar de plaats, waar Mozes stond, om het land te overzien.

SPURGEON.

Mijn ziel, wat maekt gij nog beneên?
 Soek 't geen dat boven is alleen.
 Verwacht in hoop de Saligheid
 Die God daer heeft voor U bereid.

Daer uwen schat is, laat altijd
 Uw hart aldaer ook zijn met vlijt;
 Verwacht met blijdschap en geduld
 Totdat gij dien bekomen sult.

2 DECEMBER.

En Jezus ziende, dat hij verstandelijk geantwoord had, zeide tot hem: Gij zijt niet verre van het koninkrijk Gods. En niemand durfde hem meer vragen.

Marc. XII : 34.

De arme Schriftgeleerde was niet verre. Tusschen hem en het koninkrijk Gods was slechts een enkele, maar groote stap. Voor zoover wij weten, deed hij dien niet. Hoe weinig baatte hem dan zijn „niet verre” zijn! Ach, het was hem tot schade! Die niet ingaat, het is hem beter verre te wezen, dan dicht bij! Wat zal eene rampzalige eeuwigheid zijn voor hem, die er de bewustheid medebrengt niet verre te zijn van dat Koninkrijk, hetwelk hij echter niet gezocht heeft in te gaan, en hetwelk nu voor hem gesloten is. Wij hebben niet noodig, het is niet liefderijk, aan deze voorstelling toe te geven met opzicht tot den Schriftgeleerde; ons hart moet geneigd zijn te hopen, dat hij den stap gedaan heeft, dien het Evangelium ons niet vermeldt; maar het is voor een iegelijk nuttig, en voor velen hoog noodig, zich door deze voorstelling tot een ernstig inkeeren in zich zelve te laten bewegen, en tot deze gewichtige vraag: Is de zielstoestand, welken de Heer den Schriftgeleerde aanzegt, ook misschien de mijne? Is dat woord, dat uit Zijn mond is uitgegaan, dat ontzachelijk woord: „Gij zijt niet verre,” ook tot mij gesproken? O, gelukkig degene, wien het nog bijtijds als een tweesnijdend zwaard door de ziele gaat! Hem mogen wij bemoedigen met al wat het, bij al het ontzachelijke, ook bemoedigends heeft!

Vraagt gij, die niet verre zijt, of er grond voor u is om te hopen, dat de Heer u dien staf geven zal, waardoor gij volkomen zult ingaan? O, gij hebt in uw tegenwoordigen toestand de grootste aanmoediging ter wereld. Gij zijt niet verre van het koninkrijk Gods! Hoe komt het? Is het door uwe wijsheid, of door Zijne genade? Zijt gij het koninkrijk Gods, of is het koninkrijk u zoo nabij gekomen? Immers, ach bekend het dankbaar! immers het laatste. Al wat gij bij anderen, die verre zijn, vooruit hebt, hebt gij door Zijne onverdiende gunst van Hem verkregen. Hoe veel heeft Hij in uwe opvoeding en in al de wegen, langs welke Hij u tot dusverre geleid heeft, niet doen samenloopen, om dat alles in u op te wekken, en

te weeg te brengen, waardoor gij zijt die gij zijt. En nu doet Hij door dezelfde onverdiende gunst nog deze weldaad daartoe, dat Hij u beseffen laat, dat gij, ofschoon door Zijne hulpe niet verre, echter nog niet ver genoeg zijt; en u met dat denkbeeld verontrust. Weest dan niet van de Schriftgeleerden, die Hem niet meer durfden vragen. Maar vraag Hem gerustelijk om verder geleid te worden. Die met deze vrage tot Hem komt, zal Hij geenszins uitwerpen, al had hij Hem en Zijn Woord tot hiertoe, eer verzoekend dan belangstellend, eer twijfelziek dan eerbiedig ondervraagd; al had hij zich het schroomelijkst verzet te verwijten. Vraagt dan, vraagt eer het te laat is om te vragen! Gij zijt misschien niet verre meer van uw laatsten levensdag, niet verre meer van die ontzachelijke ure, die over zaligheid en ellende beslist!

BEETS.

Bestraal mij met Uw heilig licht
 In 's harten diepsten grond!
 Den doode hebt Gij opgericht:
 Maak Gij mijn hart gezond!
 Dan valt mijn laatste blinddoek af,
 Dan wordt Uw kruis mijn pelgrimsstaf,
 En 'k juich, schoon ook mijn sterfuur sloeg:
 Uw liefde is mij genoeg.

3 DECEMBER.

Neem weg al mijne zonde.

Ps. XXV : 18.

Jezus komt nimmer in de ziel eens menschen om daaruit slechts een paar of zeker bepaald aantal zonden te verdrijven, slechts eenige benden vijanden met uitzondering van de overigen te overwinnen; Zijn werk is een volmaakt werk, geen werk ten halve, Zijne reinwassing is 'een volmaakt nieuwe doop; Zijne louteringen nemen

niet een gedeelte, maar al ons draf, al ons schuim weg. Hij veegt uit elken hoek van ons hart zoowel het stof weg, als dat Hij daarin de Dagon's nederstort, duldt zelfs de kleinste spin van begeerlijkheid niet om hare webbe op de muren van Zijnen tempel te spinnen. Alle openbare zonden en alle verborgene zonden, alle zonden der jongheid of van rijperen leeftijd, alle zonden van nalatigheid en inwilliging, alle zonden in woorden en in daden, in gedachten of in verbeelding, alle zonden tegen God en de menschen, zullen zich gelijk slangen in de woestijn te zamen dringen om het nieuw geboren kind des hemels te verschrikken, en niet eer zal hij rusten, eer de kop van elk dier slangen onder den hiel van Jezus den verdelger des kwaads, het zaad der vrouw, vermorzeld is. Meent niet dat gij waarlijk ontwaakt zijt, zoolang gij de zonden in al hare verschillende gestalten, van af de pit tot de rijpe vrucht, in al hare schakeeringen, van de gewoonlijk licht ingewilligde begeerlijkheid, tot aan de opentlijke en verfoeide misdaad toe, niet haat en verfoeit.

Toen Hannibal een eeuwigen haat aan de Romeinen zwoer, begreep hij in dien eed zoowel de geringen als de aanzienlijken. Zoo ook gij, indien gij inderdaad openlijk den oorlog aan het kwaad verklaard hebt, zult gij alle mogelijke ongerechtigheid, zelfs al vertoon zij zich in de kleinste mate, verfoeien. Zorg dat gij den schrik voor eene enkele zonde niet houdt voor eene bekeering van alle zonden!

SPURGEON.

Zou, Vader, die de zonden haat,
 Uw kind in zonden blijven?
 Neen, 'k moet ze vlieden met de daad,
 En 'k zal op een betraand gelaat
 'k Verfoei de zonden schrijven.

4 DECEMBER.

Het Woord onzes Gods bestaat in eeuwigheid.

Jes. XL : 8.

O Christen! bedenk wel de majesteit van het woord Gods, dat, daar het eene kracht is en een woord uit Zijnen mond, ook als het woord van God gepredikt, behandeld en gehoord wil zijn; het vordert den diepsten ootmoed, eerbied en hartelijke aandacht. Hoort, gij hemelen! en neem ter oore, gij aarde! zegt de profeet, want de Heer spreekt. Terecht moest hemel en aarde en alles wat daarin is, zwijgen en aanhooren, wanneer de Schepper van alle dingen spreekt, zoo moest ook ons verstand zwijgen zwijgen en ons hart aandachtig zijn, wanneer wij Hem in Zijn woord hooren spreken. Het is prijselijk wanneer allen het gepredikte woord met een ongedekt hoofd aanhooren; doch de grootste eer, die wij Hem kunnen aandoen, is, dat wij Hem ons hart inruimen en het heilige voornemen opvatten, daarnaar te handelen. Men moest het gaarne en met zachtmoedigheid aannemen, en met Cornelius, den godzaligen hoofdman te Cesarea, in zijn hart tot de dienaren Gods zeggen: Wij zijn dan allen nu hier tegenwoordig, om te hooren al hetgeen u van God bevolen is.

Bedenk verder, dat God de Heer door Zijn woord niet met u over geringe zaken te spreken heeft, maar over hetgeen uwe ziel en haar eeuwig heil aangaat. Neigt uw oor en komt tot Mij; hoort en uwe ziel zal leven. Neemt Mijne tucht aan, zegt de hemelsche Wijsheid, en niet zilver; en wetenschap meer dan het uitgelezen uitgegraven goud, want wijsheid is beter dan robijnen, en al wat men begeeren mag is met haar niet te vergelijken. Nu dan, kinderen! hoort naar Mij, want welgelukzalig zijn zij, die Mijne wegen bewaren! Want die Mij vindt, vindt het leven en trekt een welgevallen van den Heer. David zegt: De reden des Heeren zijn begeerlijker dan goud, ja dan veel sijn goud, en zoeter dan honing en honigzeem. Ook wordt Uw knecht door dezelve klaarblijkelijk vermaand; in het houden van dien is groot loon. Alsof hij wilde zeggen: In het woord van mijnen God is meer winst en nut, en meer liefelijkheid

en wellust dan in alle andere dingen der wereld; het edelste goud is daarmede niet te vergelijken, en de zoetigheid, waarmede het eene bedroefde ziel verkwikt, gaat boven het van zelf vloeiende honigzeem; want goud kan voor de zaligheid niets baten en de zoetste honig kan een bedroefd hart niet troosten, hetgeen echter het woord Gods wel vermag. Daarom wordt het een woord des levens en des heils of der zaligheid genoemd. Wanneer nu de mensch over tijdelijke en vergankelijke dingen, die hem eenige verlustiging of nut verschaffen, met lust hoort spreken, en hem de eer aandoet, al de gedachten zijns harten daarop te richten moet hij dit dan niet veel meer doen onder het aanhooren van het goddelijke woord, waarin louter hemelsche troost, goddelijke kracht, wijsheid, zoetheid, vrede, vreugde, zegen en leven verborgen is? SCRIVER.

Geen grooter goed

Op aarde ik ken, dan 't woord, dat zielen voedt;
Geen grooter goed bescherm ik met mijn bloed.

Waarachtig God!

Uw heilig Woord, waarmee de vrijeest spot;
Waarachtig God! Uw woord beslist mijn lot.

5 DECEMBER.

Jezus weende.

Joh. XI: 35.

Houd het niet voor zondig om aan de aandoeningen uwer natuur den vrijen loop te laten. De godsdienst onzes Zaligmakers moedigt het Stoïcismus niet aan. Zij is niet de godsdienst van Seneca of Plato — zij is de godsdienst van Jezus — van Hem, die weende! En hoewel, heilige vreugde en stille blijmoedigheid onafscheidbaar zijn van het evangelie van Christus, terwijl de geloovige wordt vermaand om zich ten allen tijde te verblijden, zoo wordt daarmede niet bedoeld, dat wij dat fijne gevoel onzer menschelijke natuur

moeten onderdrukken, hetwelk zich eigenaardig openbaart in tranen van berouw en liefde, van droefheid en medelijden. Doorweekt gij uwe bedstede met tranen? Zijn tranen uwe spijsdag en nacht? Is het voor uw bezwaard harte eene verlichting dus te weenen? Ween voort, Jezus verbiedt het u niet. Zie slechts toe, dat uwe aandoeningen niet strijden met Gods wil en bedoelingen. Ween, maar ween in kinderlijke, stille onderwerping aan den goddelijken wil. Laat niet enig gevoel van opstand of vijandschap tegen God zich met uwe tranen vermengen. Dan moogt gij met David bidden: „Leg mijne tranen in Uwe flesch.” OCTAVIUS WINSLOW.

Heer, heilig elk gevoel mijns harten
 En woon er in met Uwen Geest!
 Bij vreugd zoowel als onder smarten
 Geld' Uwe Liefde, Uw eer mij 't meest!
 Geef mij dien zin, die enkel vraagt
 Naar 't geen Uw wijzen wil behaagt!

6 DECEMBER.

Zie dan de goedertierenheid en de gestrengheid van God.

Rom. XI : 22.

De uitsluitende overweging der goedheid zonder de gestrengheid is, bij onze onvolkomenheid hier op aarde, op den duur niet nuttig, maar bedenkelijk, en zou van lichtzinnigheid en dartelheid getuigen. Voorzeker is dit in die bijzondere oogenblikken niet te vreezen, waarin de ziel in gemeenschap verkeert met God, Zijne vertroosting haar verkwikken, alle wantrouwen verdreven is, en smart en zuchten ophouden. Dan is er aan geene lichtzinnigheid te denken, omdat dan de liefde Gods in onze harten is uitgestort door den Heiligen Geest, en alzoo de geheele vrucht des Geestes liefelijk daar staat. Wij wandelen echter niet in aanschouwen, maar in geloof. In het dagelijksche leven mag men niet altijd de goedertierenheid Gods in gedachte hebben, maar men moet benevens den vrede ook

zout in zich hebben (Mark. 9:50), als men voor kwade wegen, hoogten en voor lichtvaardigheid wil bewaard blijven, die het zoo nauw niet neemt, om menige zaak voor goed te houden, die ernstig moet bestreden worden, menig oog verschoont, dat uitgetrokken, menige hand en voet, die afgehouden moet worden. Indien evenwel goedertierenheid en gestrengheid met elkander worden verbonden, dan leidt dit op den rechten, zekeren weg. De gedachte aan de gestrengheid bewaart voor lichtzinnigheid; die der goedertierenheid voor wantrouwen en angst. Als gene het hart samen drukt, verwijdt deze het en geeft het zóó eene behoorlijke gedaante. De eerste stort eerbied, de andere vertrouwen in; deze bewaart voor mismoedigheid, gene voor zelfverliefing. De goedheid Gods zal eerst recht door ons erkend en begeerd worden, als de donderslagen Zijner gestrengheid ons hebben opgewekt en de bliksemschichten van Zijnen ernst ons onzen nacht en den rand des afgronds hebben geopenbaard; zoo als juist diegene het geluk op den rechten prijs weet te schatten, die het ongeluk heeft ondervonden. Zoo vele kruisdragers, zoo vele beminde kinderen Gods! Ook Christus heet en is de man van liefde en van smarten, en de Bijbel is zoowel Wet als Evangelie, Evangelie reeds in het Oude, Wet ook nog in het Nieuwe Testament. „Niet eerder zal de Heiland Jezus Christus u zoet zijn, eer gij voor u zelve recht bitter geworden zijt.”

ARNDT.

O Gij, die onze schuld woudt boeten
 Door Uwe gadelooze pijn,
 O Heiland! leer mij aan Uw voeten
 In eigen oog een zondaar zijn.
 Met al mijn deugd, bij al mijn werken
 Vind ik geen troost, die mij kan sterken;
 Geen hoop, dan die ik op U bouw;
 Op Uw genade zal ik leven;
 Op Uw genâ den doodsnik geven;
 O Heer! aan wien ik mij vertrouw!

7 DECEMBER.

Die de waarheid doet komt tot het licht.**Joh. III : 21.**

Oprechtheid is een groot sieraad, en zij is een der vereischten van het karakter van een Christen. Zonder oprechtheid kan niemand een Christen zijn. Oprecht te zijn, is hetzelfde als eenvoudig, openhartig, vrij van alle bedrog of dubbelhartig wezen: een dubbelhartig mensch of een mensch met tweederlei aangezicht, of een dubbelsprekend mensch is geen Christen, hij moge overigens alle andere deugden bezitten. Gods Israëlieten hebben nimmer bedrog kunnen gedogen, zij haatten de geveinsdheid en de dubbelhartigheid. Oprecht te zijn is tevens onbesmet te zijn, den toets van het onderzoek naar onze beginselen, naar onze bezittingen en naar onze handelingen te kunnen doorstaan; een iegelijk die zichzelf niet gedurig onderzoekt, en die voer het onderzoek van anderen vreest, heeft zeker gegronde redenen om zijne eigene oprechtheid in twijfel te trekken. O, mochten wij oprecht bevonden worden, in oprechtheid Gods wil gehoorzamende, in oprechtheid Gods waarheid geloovende, in oprechtheid Gods verheerlijking zoekende, in oprechtheid Gods zaak trachtende te bevorderen! Zonder oprechtheid is onze belijdenis leugenachtig, onze vertooning van godsdienstigheid beleedigend voor God, en ons einde zal overeenkomstig onze daden zijn. Lezer, zijt gij werkelijk hetgeen gij belijdt te zijn? Is er geene schijnvertooning, geen dekmantel, geen bedrog in uwe belijdenis of in uwen wandel? O, dat wij oprecht mochten bevonden worden, o Heer!

JAMES SMITH.

Leer ons bedrog en huichlarij
 Als gruwlijk in uw oog verfoeien;
 Geef dat oprechtheid in ons zij
 En wij voor haar in liefde gloeien.

8 DECEMBER.

Maar die de waarheid doet komt tot het licht, opdat Zijne werken openbaar worden, dat zij in God gedaan zijn.

Joh. III : 21.

Wie is degene die „de waarheid doet” en alzoo „tot het licht komt?” Die de waarheid doet is degene die allereerst aanvangt met zijne booze natuur en zijne booze werken door het licht van Christus te laten bestraffen, van zonde te laten overtuigen. Want wezenlijke waarheidsliefde en oprechtheid heeft dit kenmerk dat zij, zoodra men den heiligen Christus aanschouwd heeft, noodzakelijk tot gevoel van zonde en besef van schuld leidt. Daarom staat er ook niet dat de zoodanige „het goede” doet, maar dat hij „de waarheid” „doet.” Ook bij hem is zijn eerste doen een komen tot het licht uit de duisternis. De anderen hebben die verootmoediging geschuwd: hij niet, want de conscientie is hem te machtig geworden. Zoo is hij tot het licht, tot Christus gekomen en heeft zich zonder tegenspreken een zondaar, een afvallige en des doods schuldige laten noemen. Zijn trots is gebroken; het zwaard gaat door zijne ziele en doorboort hem. Edocht hij sterft niet, want hij gelooft.

Wanneer de zondaar, na een aanvankelijken blik op Christus die hem van zonde overtuigd heeft, het in de kracht des Heiligen Geestes waagt om zijn woord „Ik ben de Opstanding en het Leven” ook op zijne eigene verstorvene ziel toe te passen, wanneer hij in Christus gelooft, dan eigent hij zich daarmede den ganschen Christus toe. Deze Christus is eeuwig levende en eeuwig leven gevende: daarom is het niet alzoo, gelijk vele menschen dwalende zeggen, dat men zich eerst van vele zonden moet gereinigd hebben eer men zeggen kan dat men in Christus gelooft: maar omgekeerd, eerst moet men tot Christus komen om dan door Hem, door den Geest die van Hem uitgaat, gereinigd te worden. Eerst wanneer men in Christus behouden is, ziet men meer en meer zijne zonde en kan ze bestrijden. Zag men de volle diepte zijner zonde terwijl men nog buiten Christus was, het zou zijn om wanhopig te worden, gelijk dan ook vele menschen door dat gezicht werkelijk krankzinnig geworden zijn. Maar wanneer, men in Christus gemeenschap meer en meer door den Heiligen Geest van zonde overtuigd wordt,

dan wordt het kwade in ons overwonnen door het goede; door Christus zelf naarmate Hij door het geloof in ons woont. Daarom is het eeuwige leven, Christus zelf, in hem overgegaan en heeft den „nieuwen mensch” in hem opgewekt; en nu kan hij niet meer sterven, want die nieuwe mensch, Christus zelf, heeft in hem een onvergankelijk leven. Wat in hem sterft door de slagen van dat zwaard des Geestes, dat is de oude mensch die ten dood gewijd is. En zoo worden dan ook in dat licht „zijne werken openbaar, dat zij in God gedaan zijn.” Welke zijn die werken? de belijdenis van schuld en ellende, en het komen tot Christus om behouden te worden. Van die werken blijkt het dat zij „in God” in de kracht en gemeenschap van God, gedaan zijn. Zoo blijkt het dat dit geloof de hoogste daad van zijn eigen waarachtig menschelijk wezen, en derhalve de werking des Heiligen Geestes in zijn hart, de trekking van den Vader tot den Zoon geweest is: dat de zaligheid waarin hij zich verheugt, niet is „uit de werken der wet, maar naar de verkiezing der genade;” dat het begin, de voortgang en de voltooiing van alle geestelijke leven „niet is desgenen die wil, noch desgenen die loopt, maar des ontfermenden Gods.”

GUNNING.

Het eeuwig eigendom te wezen,
 Van Jezus, mijn getrouwen Heer,
 In liefde en ootmoed Hem te vreezen,
 Dat is mijn troost, mijn vreugd, mijn eer.

Leer Gij mij meer mijzelven kennen,
 Met droefheid mijn gebreken zien,
 Mij aan 't geloof in U gewennen,
 En dankbaar Gode hulde biën.

9 DECEMBER.

Die zijn leven verliest zal hetzelfde vinden. Matth. X : 39.

Het is eene grondwet der geestelijke wereld, dat men zijn leven slechts vindt door het te verliezen. Als kinderen Gods zijn wij ver-

zeker van eene erfenis, welker rijkdom en heerlijkheid al ons denken overtreft en die onverwelkelijk daarboven ons wacht. Maar juist daardoor zijn wij voor dit tegenwoordige leven gasten en vreemdelingen geworden, die daarin niets meer te zoeken, te verwachten of te vreezen hebben. Wie daarom tot een leven van onafgebroken gemeenschap met God, tot een gestadig blijven met Jezus komen wil, die zoek daarbij niet zijn eigen leven, ook niet in geestelijken zin; hij zoek bij den Heer niet geestelijk genot en innerlijke bevrediging. Hij zie af van zichzelven, om in een rein en onbaatzuchtig dienen enkel en alleen de wenschen en belangen zijns Heeren in het oog te vatten. Zijn Heer zorgt dan voor hem in het geestelijke zoowel als in het lichamelijke; Hij geeft Zijnen schapen leven en overvloed. Wie met opvolging Zijner bevelen Hem dient, dien behandelt Hij als Zijn vriend, hem openbaart Hij Zich zelve en den Vader; en God te kennen en Jezus Christus, dien Hij gezonden heeft, dat is het eeuwig leven (Joh. 15 : 14, 15; 17 : 3). Zijn dienst is leven en zaligheid.

Wie dit eenmaal gevat heeft en daarop ingegaan is, die heeft nog maar één verlangen, en dat is, dat de Heer hem moge gebruiken, zóó en wanneer als Hij wil. Hij denkt er niet meer aan om zich zijne werkzaamheid zelf uit te kiezen. Hij vraagt niet, waar hij zich het meest toe aangetrokken gevoelt, waarvoor hij smaak en voorliefde heeft; zonder aan het spel zijner verbeelding voedsel te geven, zonder naar hooge en buitengewone dingen te trachten, werkt hij getrouw, blijmoedig en stil ter plaatse waar de Heer hem stelt. De waarde en de beteekenis eener werkzaamheid liggen toch niet in haar uitwendigen aard, maar in den geest, waarin men haar verricht, dat men namelijk alles in den naam en ter eere Gods doet, uit liefde voor zijnen Heer en Heiland. In de uitdeulers zoekt de Heer niets meer, dan dat zij getrouw bevonden worden (1 Cor. 4 : 2).

Aan de zonde moet de oorlog verklaard worden, opdat Jezus weder een eigen volk hebbe, waarover Hij beschikken kan, een volk dat Zijne deugden verkondigt en Hem aan de wereld openbaart. Jezus Christus moet Zijne Gemeente weder hebben, eene gemeente die door hare eenheid getuigenis aflegt, dat Hij in de wereld gekomen is, gekomen is, gezonden van den Vader.

O Heer! Zend den scepter Uwer sterkte uit Zion. Heersch in het midden Uwer vijanden! Laat komen den dag Uwer heirkraft,

waarop Uw volk U gewillig volgen zal in heilig sieraad, waarop U eene schaar van jonge krijgsknechten tegemoetkomen zal als dauw uit den schoot des dageraads! (Ps. 110 : 2, 3). STOCKMAYER.

Wie in zulk een hoop mag leven
 Reinigt zich van elke smet;
 't Vlekloos voorbeeld na te streven
 Is Zijn lust en hoogste wet:
 't Blijft Zijn strijd — en zegelied:
 Die in Hem blijft zondigt niet.
 Kinderen uit God geboren
 Zijn tot heiligheid verkoren.

10 DECEMBER.

Zijt Gij die komen zou of verwachten wij een ander?

LUC. VII : 20.

Er was aanleiding tot de smart, die Johannes den Dooper tot deze vraag dreef; en men behoefde geen riet te zijn om door zulken storm geschud te worden. Het smartelijkste in deze ervaring was voor Johannes dat de Heer hem in den kerker scheen te vergeten; in dien kerker waar hij was ingekomen als een getrouwe getuige; — en moet nu, terwijl daar buiten alles zijn gang gaat, Johannes het goedvinden dat het koninkrijk Gods voortgaat te komen, ook al is hij op de grievendste wijze miskend?

Hier komt nu deze vraag uit het hart van „den grootsten onder allen, die van vrouwen geboren zijn;” het hart dat hier blijkt van zijn eigen verwachtingen, plannen, combinaties nog geen afstand gedaan te hebben; — en nu in het vasthouden van zichzelf, zichzelf en anderen die smart te hebben bereid.

Want ook den Heer moet deze vraag smartelijk aangedaan hebben. Ook deze grootste ander allen, die van vrouwen geboren zijn, be-

greep Hem niet, en kon vergeten wat hij bij de Jordaan gezien had, en den geest van zich afschudden, die hem als „veel meer dan een profeet” had doen getuigen: „zie het Lam Gods, dat de zonde der wereld wegdraagt!” — Even stellig als de Heiland in Gethsémané troost zou gevonden hebben in het deelnemende waken Zijner jongeren, even zeker wondt Hem de vraag: „verwachten wij een ander?” De schrikkelijke macht des vleesches openbaart zich Hem hier opnieuw als sterker dan de geest, verduisterende het geloofsoog, zelfs van Johannes den dooper!

En hoe antwoordt de Heiland dezen Johannes?

Merk op dat Hij in 't geheel niet spreekt van Zijne eigene smart. Hij verzwijgt het leed dat Johannes Hem aandeed. Waarom? Dewijl het belang van den vrager Hem véél gewichtiger is dan deze ervaring. Omdat deze Heiland, óók in iedere afzonderlijke zaak des levens, voortdurend Zichzelve verloochent; voortdurend het tarwegraan is dat in de aarde valt en sterft; voortdurend Zichzelve in den dood geeft, om met de kracht der opstanding aangedaan, de opstanding en het leven te blijken; omdat Hij van Johannes den kruisweg niet eischt, zonder dien zelf mede op te gaan en eerst te betreden.

En die liefde geeft Hem de macht om hard te schijnen. Volstrekt niets bedekt Hij van de ernstige, eenvoudige waarheid dat werkelijk Zijne macht genezend op kranken, kreupelen, dooven, melaatschen werkt, en . . . intusschen Johannes de Dooper in de gevangenis zucht. Maar dit werk is, voor wie aan den weg des Heeren niet geërgerd wordt, profetie van den heerlijken tijd, waarin aan alle onrecht, aan elken triomf der goddeloosheid een einde gemaakt zal wezen.

De val is bij den mensch begonnen, en nu is om zijnentwil de aarde vervloekt, doornen en distelen voortbrengende; maar de oprichting begint eveneens bij den mensch, met wien de gansche schepping der verheerlijking te gemoet gevoerd wordt. Koninklijk gaat de Heiland voort, miskennis, zelfs van Johannes, verdragende; en onder alle miskennis werkt Hij met majesteit de groote werken Gods. *Zalig die aan Hem niet geërgerd wordt!*

Johannes heeft ongetwijfeld de bedoeling des Heeren begrepen, en niet geweigerd door Zijne tuchtiging geleerd te worden. Hij heeft geleerd dat wij niet „een anderen,” maar den Heer zelve, doch

anders dan tot hier toe, moeten verwachten. En heeft de Heiland Zijnen Johannes niet gerechtvaardigd? Ja, nog hier op aarde. Reeds in Zijn Woord (vs. 22), en ook straks in de onrust die daar over Herodes komt, na zijn laaghartigen moord. „Dat is Johannes, dien ik gedood heb; die uit de dooden is opgestaan, en daarom werken deze krachten in Hem.” Hoe beseft het de rampzalige vorst dat er boven Hem Een is, die Johannes rechtvaardigt! Maar wij nemen Zijn Woord nog in den anderen zin ter harte, en verstaan dat Johannes „uit de dooden op moest staan,” zouden waarlijk in hem die „krachten” werken. Uit den kerker van Johannes kan de vraag des twijfels oprijzen; in de gevangenis van Paulus, die „met Christus gekruisigd” was (Gal. II : 20), klinken de lofliederen, en de deur van dien kerker springt open.

v. G. G.

Schenk den Heer uw gansch vertrouwen

Als gij 's levens onspoed lijdt;

Leer op Hem oodmoedig bouwen

In den dag van moeite en strijd.

Als ge U voor Uw God verneert,

Ziet ge U met Zijn gunst vereerd,

Wie slechts weinig hier verlangen,

Zullen eeuwig vrede ontvangen.

11 DECEMBER.

„Op Uw woord zal ik het net uitwerpen.”

Luc. 5 : 5.

Zoo sprak Petrus. Zoo gezegd, zoo gedaan. Hij wierp het net uit en het besloot zulk eene menigte van visschen, dat het net scheurde. Luther zegt: God let er niet op, hoe groot of gering uw stand is, maar of de stand u bevalt en of gij dien aanneemt als van God gegeven.” Dat aardsch beroep is dan het rechte, als wij eene uitwendige of inwendige roeping er toe hebben, zoodat het niet nevens ons geloof, onze liefde en hoop heenloopt, maar uit deze voorkomt, wij niet in onzen eigen naam en naar onze eigene begeerte en

willekeur daarbij handelen, maar op het woord en het bevel van den Heer aan het werk gaan. Dan wordt ook het dagelijksch leven en werken in het zweet des aangezichts Godsdienst! Wij arbeiden dan als rentmeesters van God. Ieder dagwerk is een Christelijk liefdewerk, en uit Gods hand aangenomen, wordt het tegelijk gezegend. Hij zal ons geen weezen laten; geene bezigheid is Hem te gering, te veracht, dat Hij niet erbarmend hem zou bijstaan, wien Hij het oplegt. De daglooner bij Zijner handen werk moet evenzoo de gemeenschap van Gods Geest afbidden, als de leermeester die arbeidt aan de geestelijke ontwikkeling; hij zoowel moet er om bidden, die aan den huiselijken haard zijn werk vindt, als hij, die een openlijk ambt waarneemt; de vader zoowel als de moeder, in den kring der hunnen, alsook de Koning op zijnen troon. Dan zal de menigte van bezigheden ons niet verstrooien en het gevoel der omgeving ons niet bedwelmen; dan zal het alledaagsche ons niet in slaap wiegen en het lage ons niet verlagen. Wat gelukt, zal wél gelukken; wat geëindigd wordt, zal ook voleindigd worden. Zegent God dan zijn werk, dan spreekt hij: „Niet mij, o Heer! maar Uwen naam alleen zij de eer; door Gods genade ben ik wat ik ben.’ Beschaamd en vol vreugde, weemoedig en dankbaar te gelijk, spreekt hij als Petrus: „Heer, ik ben een zondig mensch.” Iedere stand en beroep heeft ook zijne lasten; maar ook die neemt de Christen uit 's Heeren hand aan en verdraagt ze daarom met moed; neemt ze iederen morgen met nieuwe standvastigheid op zich, en vindt altijd hoogere versterking in het geloof: in Gods naam sta ik hier. Een blij gemoed maakt alle moeite en arbeid licht. De grootste zegen echter is deze, dat men tijd en geschiktheid behoudt, voor het Rijk van God, hoezeer ons wereldsch beroep ons ook bezig houde; men is daardoor bewaard, ooit te versteenen of te verdierlijken. Moge ons leven maar een meir van Genésareth zijn, waarop ons menige vangst zóó gelukt, dat het net scheurt, en wij het leven gebruiken, zonder het te misbruiken.

ARNDT.

O Jezus, kostelijk kleinoed!
 Gij zijt der Bruid, de Bruigom, de Beminde,
 Het lust ons U in 't hart te vinden,
 Daar ons begeeren U, door zuchten, nood.
 Trek aan, o levens Vorst! trek aan,

Doe alle deuren opengaan;
 U hoort de plaats, doet al het vreemden wijken;
 O Majesteit!
 Opdat het bliken,
 Dat gij des harten Koning zijt!

12 DECEMBER.

**Het is des Vaders welbehagen geweest, dat in Hem al de volheid
 wonen zou.** Coll. I : 19.

Tegenover de volheid van Christus staat de armoede van den zondaar, die in al zijne ledigheid een waar tegenbeeld is van den onnaspeurlijken rijkdom van Gods genade in den Zoon zijner liefde. En o, indien de ziel slechts verstaan wilde dat het hare bestemming is en dat zij van God geroepen wordt om in Jezus te blijven, hoe zoude het dan de taal worden van hare dagelijksche ondervinding: „Wij ontvangen uit zijne volheid genade voor genade.” Trachten wij deze gewichtige les te leeren. Buiten Christus kan de heilige God zich niet met den zondaar inlaten. Zijne heiligheid zoude tegen hem moeten uitvaren en hem verteeren. Doch in Christus heeft God in den zondaar een welbehagen, en stort over hem uit de volle liefde van zijn Vaderhart. Hij heeft ons gezegend met alle geestelijke zegeningen in Christus. Hij heeft ons begenadigd in den Geliefden en wil dat wij in Hem blijven zullen, om die zegeningen en genadegaven deelachtig te worden. In Christus is de geopende fontein van Gods liefde; wie dan in Hem blijft, heeft geen gebrek.

Dat wij het dan van nu voortaan nimmer vergeten dat al de volheid in Christus is. Wat gij ook begeert, alles is in Christus, niet alleen in Hem bereid, maar ook in Hem te genieten, vrede voor het gemoed, rust voor het hart, vertroosting voor den geest, vreugde voor de ziel. Als gij slechts in Hem blijft, zult gij weten, dat dit alles u in Hem bereid is en zal u zeker toekomen. Wijsheid op al uwen weg, waakzaamheid tegen den vijand, moed voor den strijd, kracht tot elken plicht, overwinning in elke verzoeking, bewaring in de liefde God en het leven zijner genade: alles wordt begrepen

in dat woord „wij zijn geschapen in Jezus Christus tot goede werken, welke God voorbereid heeft, opdat wij in dezelve zouden wandelen. Voorts, vrijmoedigheid voor het aangezicht Gods bij de aanklacht van het geweten en bij het uitzicht des doods; kinderlijke gemeenschap met den Oneindige; zalige ondervindingen van Jezus liefde; ook dit alles wordt der ziel geschonken, die in Jezus blijft. In één woord, genade voor genade, alles wat begeerd kan worden, is uit zijne onuitsprekelijke volheid te verkrijgen voor diegenen die in Hem blijven.

MURRAY.

O gij mijn eenig heil, mijn licht,
 Mijn hoop, mijn eer, mijn leven,
 Mijn troost, mijn eenig toeverzicht,
 Gij zult mij niet begeven:
 Zoo zal ik, waar gij mij geleidt,
 U na te volgen zijn bereid,
 En nimmer tegenstreven.

13 DECEMBER.

Die in den Zoon gelooft, heeft het eeuwige leven.

Joh. III : 36.

Des menschen ziel is Christinne van natuur. Dat zeggen wij gaarne Tertullianus na, den kerkvader die de leer der erfzonde, aan welke wij met hem gelooven, met den meesten nadruk ontwikkeld heeft. O zondaar die nog niet door geloof des harten in Christus leeft, en alzoo nog onder den vloek der zonde ligt, aanschouw den Zoon en kom tot uzelf. Gehoorzaam aan de stem uwer Conscientie, laat u tot Christus geleiden en oordeelen en behouden door God geopenbaard in het vleesch, den mensch Jezus Christus in wien uwe zaligheid is, door wien gij zalig wordt zoo gij Hem geheel in u opneemt door het geloof; ja geheel met zijne geheele persoon, met al zijne woorden en daden, die Hij door zijne offerande mededeelbaar gemaakt heeft. Geloof in Christus en gij hebt het eeuwige, het waarachtige en wezenlijke leven. Buiten Hem zijt gij dood in uwe zonden en misdaden, krachteloos en

zonder hoop. Maar geloof in den Heere Jezus Christus, en gij zult kracht ontvangen om weder in uzelve te gelooven, bekende dat uw wezenlijk en waarachtig, uw eigenlijk leven aan Hem verwant is.

Ja onze eigenlijke bestemming, onze verwantschap met God zal door Christus' almachtige liefde weer levend worden en verheerlijkt opstaan uit den dood der zonde. Die in Hem gelooft komt niet in de verdoemenis maar is aanvankelijk uit den dood overgegaan tot het leven, om daarin eens volkomen te wezen. Reeds nu is dat eeuwige leven begonnen en de geloovige heeft er de zekerheid van. De liefde waarmede Christus hem liefheeft is hem zekerder dan zijn eigen bestaan.

GUNNING.

Hij moet alleenig zijn bemind,
Of weet gij niet Zijn hooge waarde?
Hoe dat Hij is Gods eigen kind,
Een Heer van hemel en van aarde?

Een bron van alle goed en zoet,
Van licht, van kracht, van vreugd en leeven,
Die alles schept en alles voed,
En alle schoonheid heeft gegeven.

Wech ijdele wereld, slijk en aard',
Met uw vermomt wellustig leeven,
Gij zijt geen stip des herten waard,
Wat zouw men u het halve geeven?

14 DECEMBER.

En al de duivelen baden hem, zeggende: Zend ons in die zwijnen, opdat wij in dezelve mogen varen. Marc. V : 12.

Gerust mogen wij aannemen, dat zij die deze bede uitspreken, hiertoe, bewust of onbewust, worden gedreven door hunnen meester, den koning der demonen, den vorst der duisternis. Met verbitte-

ring had hij dien nacht den doodsnoed op het meer zien wijken; met verbittering den steven van dit scheepje naar het land der Gadarenen gekeerd gezien; met verbittering ziet hij hoe hem een rijke prooi wordt ontruk. . . . dan zal hij althans het verder voortdringen des Heeren beletten . . . en met waarlijk duivelsche sluwheid spant hij den strik. „Zeg dat wij in die zwijnen varen,” zoo laat hij zijne dienaren bidden. Hij verwacht dat de Heer, als Hij het toestaat, zich zelve onmogelijk zal maken in het land der Gadarenen. Hij voorziet: als de Heiland hunne zwijnen aantast, dan tast Hij hen aan. Dan zullen zijzelve Hem bidden om henen te gaan; dan zal Hij maaien wat Hij gezaaid heeft, en de Gadarenen hun eigen vonnis verlangen; — o, in waarheid de kunstgrepen der leugenachtige menschen zijn nog maar klein, bij de listen des Satans vergeleken.

Maar als nu de Heer dit doorziet hoe kon Hij dan zóó handelen, dat Hij den wil van den vijand doet, en door de wijze waarop Hij den bezetene geneest, zich zelve onmogelijk maakt bij de Gadarenen? Het wil ons voorkomen, dat de bedoeling des Heeren niet moeielijk te vatten is, bij de overweging, dat de groote kudden zwijnen in het Joodsche land een getuigenis gaven van de ontrouw en de zonden des volks; en — tot hoevelerlei zonden gaven zij geene aanleiding voor den Israëliet! En nu ziet de Heiland uitnemend in dat, als zij hunne zwijnen niet opgeven, het aanschouwen van zijne Majesteit en wondermacht hun niets zal baten. Eerst moeten zij tot de gehoorzaamheid aan de wet terug. Eerst gesteld worden voor de keuze tusschen hunne zwijnen en hunnen Messias. Israëel behoort het volk des Heeren te zijn; behoort het ouden uit zijn midden weg te doen. De Heiland, die zéér barmhartig is, kan soms zéér gestreng schijnen. Maar op een *te zware* proef stelt Hij u nooit. Want, wanneer stelt de Heiland hen voor die keuze? *Eer* Hij getoond had wie Hij was? Neen, maar nadat Hij zijne macht getoond had; en had dan iemand der Gadarenen dien thans geredde kunnen genezen? O zie hem aan, hoe zijn gansche wezen vrede en vertrouwen ademt; ziet in hem het beeld van wat uw land wacht, als het zijn Messias zal aannemen, en, zonen en dochteren van Gadara! treurt om uwe verlorene zwijnen niet! — Maar hun antwoord is anders geweest, zij begonnen Hem te bidden dat Hij uit hunne landpalen mocht weggaan; hunne andere kudden

mochten eens gevaar loopen. En weenende aanschouwden wij den diepen val, den staat van idiotisme waartoe de zonde leidt: Hij is gekomen tot het zijne, en... de zijnen hebben Hem niet aangenomen. Die Hem aannamen ontvingen de macht kinderen Gods te worden; macht om de atmosfeer des Hemels in te ademen, waar de engelen hun Hallel aanheffen; — doch zij verkiezen in alle stilte maar liever zwijnenhoeders en zwijnenhandelaars te blijven!

Nog altijd, nog voortdurend stelt de Heiland dezelfde keuze a's toen aan de Gadarenen. Als Hij een streep door uw liefste rekening haalt. Als Hij een lang gekoesterden wensch stuk slaat. Als Hij u de noodzakelijkheid toont om een lang ontziene zonde op te geven. Maar niemand mag vergeten, dat Hij die dit doet, de *Heiland* is, die *uw* Heiland wil wezen. Och, sta Hem toe te gebieden, te heerschen, te reinigen; en laat nooit van u de vreeselijke bede gehoord worden, of de Heer u maar liever bij uwe zwijnen wil laten. Wanneer gij dat met aandrang zoudt vragen, dan gaat Hij henen. Niet als Petrus vraagt: „Heer! ga uit van mij!” — want de Heer heeft in dat woord wel duidelijk de bede gehoord: „Heer! kom in tot mij.” Maar als Hij ten einde toe wederstaan wordt, dan gaat Hij henen, en als Hij henen gaat — wie zal u redden?

v. G. G.

Volbreng in ons Uw werk,
 O Heiland! maak ons sterk,
 Om, zoo als gij, te kiezen!
 Dan zal ook onze wil,
 Wat de oude mensch bedill',
 Zich in Uw wil verliezen!

15 DECEMBER.

En ik zal vijandschap zetten tusschen u en tusschen deze vrouw, tusschen uw zaad en tusschen haar zaad: datzelve zal u den kop vermorzelen, en gij zult het de verzenen vermorzelen.

Gen. III : 15.

Wie is deze slang? Wij zien dat het dat de Duivel is, die zich alzo vermomde om te kunnen bedriegen. De Bijbel heeft aan deze

waarheid geen twijfel overgelaten. Tweemaal staat er geschreven „de oude slang, welke is de duivel en Satanas.” De werkende oorzaak van ons geboren worden en van ons leven in de zonde, is dan duidelijk aangewezen. Het is de duivel.

Hij verkreeg het eerst zijne macht over ons geslacht door te bedriegen. Hij behoudt die macht door te blijven bedriegen. Zijn grootste list is ons te verblinden omtrent hemzelve en omtrent den grootsten Verlosser. Hiervan ben ik zeker door het zien van zooveel, die hunne dagen doorbrengen, zonder eene enkele ernstige gedachte daarover, dat zij steeds een vijand naast zich hebben die hun verderf beoogt. Zij hooren en spreken mogelijk zelfs van hem, als ware het slechts een ledige naam, en geen krachtige, en zeer booze macht.

Beschouw de natuur van den vijand. Zijne namen doen hem kennen. Hij is de vorst dezer wereld. Daarom heerscht zijn scepter over de gansche wereld. Al de millioenen van ons geslacht, zonder ééne uitzondering, werden als zijne slaven geboren. Zij kwamen in de wereld met ketenen aan hunne handen, en met zijn troon opgericht in hunne harten. Kunnen zij door zich zelven de vrijheid verkrijgen? Neen. Zijne machten zijn te vele en zijne banden te sterk. Verlangen zij naar vrijheid? Neen. Van de nature kiest de wil zijnen dienst. Jezus waarschuwt: „Gij zijt uit den vader den duivel en wilt de begeerte uws vaders doen.”

Hij is de God dezer wereld. Hij verheft den afgod van roem, wereldsche vreugd of geld, en de mensch valt neder en aanbidt.

Hij is de aanvoerder van talrijke benden. Daar is geen plek, geen huis in de gansche wereld, waar hij niet is. Gaan wij voorwaarts, wij zijn door hem omringd. Zoeken wij de eenzaamheid, wij worden vervolgd. In de voorhaven des Heeren, in de plaats der bijeenkomsten, overal zwerven zijne dienaren om ons heen. Wij lezen van een legioen in één mensch. Hoe talrijk moet dan zijn gansche leger wezen.

Hij is een geest. Daarom heeft hij den toegang tot de geheimste plaatsen des harten.

Hij ging in Judas Iskariot. Hij vervulde het hart van Ananias. Is hij niet menigmaal bij u binnengekomen? O! bedenk dan, waarom behoort gij niet onder zijne overwonnenen? Hij is even listig als sterk. Zijne ware bedoeling wordt zelden gekend, totdat de

prooi de zijne is. Zijne netten worden niet gezien, totdat het slachtoffer daarin verward is. De verborgen afgrond wordt alleen ontdekt door den val daarin. Hij is in hetzelfde werk bijna zes duizend jaren werkzaam geweest. Zoo kent hij dan zijne werktuigen en de stof die hij bearbeit. Hij zoekt den ganschen dag onzen aard en ons karakter te kennen. Wij kennen weinig van ons zelve; hij kent ons door en door. Hij ziet de zwakke zijde, de bekwame gelegenheid, en maakt daarvan gebruik in het spannen zijner strikken.

LAW.

Hoe de afgrond ons bestrijde,
 De wereld ons verschrikk',
 De Heer staat ons terzijde
 Tot onzen jongsten snik.
 Wat haatren ons begrimmen,
 't Ligt al voor Hem gebukt,
 Die zelfs het rijk der schimmen
 De zegepraal ontrukkt.

16 DECEMBER.

En ik zal vijandschap zetten tusschen u en deze vrouw, tusschen uw zaad en tusschen haar zaad, datzelve zal u den kop vermorselen, en gij zult het de verzenen vermorselen.

Gen. III : 15.

In de volheid des tijds verscheen de Verlosser in menschelijke gedaante. De satan kent Hem wel. Hij hoorde de stem die van den Hemel kwam „Deze is mijn geliefde Zoon, in welken Ik mijn welbehagen heb. Hij doet eene radeloze poging om de overmacht te verkrijgen. De gezegende Jezus aanvaardt den strijd. Alle voordeel van uitwendige omstandigheden wordt aan den vijand gegeven. Hij neemt uit zijnen koker zijne beproefde en meest gelukkige pijlen. Hij verzamelt al zijne kracht en bekwaamheid. Zijne heerschappij hangt van den uitslag af. Al wat de hel kan doen, wordt gedaan, maar alles is vruchteloos. Elke aanval moet voor het woord Gods wijken. De satan verlaat het slagveld, teleurgesteld en verslagen. Hij voelt zich gebonden door den keten: datzelve zal u den kop vermorselen.

Hij doet nog eene poging. Hij port de booze menschen aan om Jezus te grijpen en aan het kruis te nagelen. Als het zaad der vrouw zijn hoofd buigt en sterft, schijnt de vijand te zegepralen. Dan, het eind van den strijd toont aan, waar de overwinning is. Is de satan de sterkste, dat hij dan Jezus in het graf besloten houde; dat de gevangenis den gevangene gevangen houde. Maar dit kan hij niet. Jezus breekt de grendelen; staat op van de dooden; vertoont zich *zelve* levend, en vaart op ten Hemel in triomf. Zoo is de overwinning voor eeuwig verkregen. De verderver ligt voor eeuwig voor zijne voeten. En als nog een weinig jaren zullen voorbijgegaan zijn, zal de Heer zelf met groote kracht en heerlijkheid nederkomen van den hemel en de duivel zal in den poel des vuurs en sulfers geworpen worden, en zal daar gepijnigd worden, dag en nacht in alle eeuwigheid. Dit is het eeuwige vuur voor den duivel en zijne engelen bereid. Datzelve zal u den kop vermorzelen.

Het is alzo duidelijk, God is getrouw. Jezus is overwinnaar. De Goliath uit de hel is gevallen. Deze strijd is gestreden, deze overwinning is verkregen, opdat arme zondaars zouden kunnen verlost worden.

Moge u de Heilige Geest den hoogen toren uwer veiligheid ontdekken en gij er u in verbergen. De satan kan niet dan u haten, want haten is zijn wezen, gelijk liefde dat van God is; hij begeert u te hebben, om u te ziften als de tarwe. Doch zijt gij in Jezus gevonden, zoo zijt gij boven zijn bereik. Hij zal u aanvallen, hij zal u bedreigen, hij zal u beangstigen. Maar Jezus zal uw schild wezen; en dat schild moet aan stukken geslagen worden, alvorens u kwaad kan geschieden.

LAW.

Mijn beendren spreken tot Uw eer:
 Wie, wie is U gelijk, o Heer?
 U, die van d' overmacht der sterken
 De zwakken redt door wondre werken?
 Die, voor des roovers woed' en zwaard,
 't Nooddruftig volk getrouw bewaart,
 Mijn ziel vertroost in haar gewezen,
 En zegt: „ik ben Uw heil alléén!”

17 DECEMBER.

Maak U op, wordt verlicht, want Uw licht komt.

Jes. LX : 1a.

Maak u op o aarde! want uw Licht komt, en de heerlijkheid des Heeren gaat over u op. Welk is het licht waarin zich de heerlijkheid des Heeren openbaart? Hij is het, die reeds in de verste eeuwen aan Bileam verscheen, als de star die zou voortgaan uit Jacob. Hij is het dien David met stervend oog begroette: De rotssteen Israëls heeft tot mij gesproken: Er zal een heerscher zijn onder de menschen, en hij zal zijn als het licht des morgens wanneer de zon opgaat: 's morgens zonder wolken, wanneer van den glans na den regen de grasscheutkens voortkomen. Hij is het in wiens beloofde verschijning zich Jesaja verlustigt: Het volk dat in de duisternis wandelt, zal een groot licht zien, hun die wonen in het land van de schaduw des doods, over hen zal een licht schijnen. Hij is het dien Maleachi in zijne meer en meer nadere komst voorziet: Ulieden die mij vreest zal de zon der gerechtigheid opgaan, en er zal genezing zijn onder zijne vleugelen. Hij is het dien Zacharia aan den ingang des nieuwen verbonds tegenjuicht als den opgang uit de hoogte om te verschijnen dengenen, die gezeten zijn in de duisternis en schaduwen des doods. Hij is het wiens sterre ook in het Oosten gezien wordt en de Wijzen naar de kribbe van Bethlehem voert. Hij is het van wien Johannes verklaart: Dit is het waarachtige licht, hetwelk verlicht een iegelijk mensch, komende in de wereld. Hij is het die omwandelende op aarde getuigt: Ik ben het licht der wereld, Wie mij volgt, zal in de duisternis niet wandelen. Hij is het die, in den Hemel verhoogd, ons van daar toeroept Ik ben de blinkende morgenster. Het is — noemt zijn naam met eerbied, het is Jezus Christus. Ja deze was dat licht zoo lang aan de wereld beloofd, zoo lang door de wereld behoeft, zoo lang door de wereld begeerd en afgebeden. Waarlijk, de nacht van veertig eeuwen was lang genoeg geweest om naar den dag te doen reikhalzen. Het schepseel had lang genoeg naar de openbaring der kinderen Gods gezucht, om die ure met opgeheven hoofde in te wachten. Dat bleek uit het smachtend verlangen, waarmede geheel

de aarde den dag van Jézus verwachtte. Als door eene algemeene afspraak, ging van de geheele aarde de roepstem op: Wachter, wat is er van den nacht? In het Oosten turen de wijzen naar den hemel, om de star van Jacob te ontdekken. In het Westen vraagt de wereld met Pilatus: Wat is waarheid? Vooral op het gezegend plekje, waar de Heilige verschijnen zal, verlangen de bergen en heuvelen naar zijne komst, en de grijze Simeons begeeren in hun hart van God, niet te sterven, eer zij de zaligheid Gods hebben gezien. Van Oosten, Westen, Zuiden en Noorden ging een kreet op: Kom, Heere, kom haastiglijk! En de Heere sprak: Zie ik kom, het licht heeft geschenen in de duisternis. HASEBROEK.

Een luide roepstem wordt vernomen:

Bekeert U van uw booze paán,
 Verbant uw slaap, verzaakt Uw droomen,
 Het licht van Christus dag breekt aan!
 De ziel, in trage rust verloren,
 Verheff' zich uit het zondig slijk,
 Een nieuwe star vangt aan te gloren,
 Opdat de nacht van jamm'ren wijk!

18 DECEMBER.

Jeruzalem, Jeruzalem! gij die de profeten doodt, en steenigt die tot u gezonden zijn! hoe menigmaal heb ik uwe kinderen willen bijeenvergaderen, gelijk eene hen hare klekens bijeenvergadert onder de vleugelen; en gijlieden hebt niet gewild.

Matth. XXIII : 37.

Hoe menigmaal heb ik uwe kinderen willen bijeenvergaderen. O! niet toen alleen, niet tot Jeruzalem alleen is dit woord gesproken; neen thans ook, neen tot ons mede. Ook nu zoekt u de Heere God, gij lijdende, onmachtige ziele, wie gij zijt, ook nu daalt Hij neder, onzichtbaar voor uwe oogen, maar wel bemerkbaar voor uw hart, en spreekt u in de stilte uws harten van vrede en genade. Ook nu versmaadt hij u niet, gij, diepgevallen zondaar, die daar

vergeten hebt dat uw weg was niet naar de diepte, maar naar de hoogte, die met eene vertwijfeling, die gij u zelve niet bewust zijt, in het slijk der aarde u omwentelt en tracht te vergeten dat gij van Gods geslacht zijt en tot betere dingen geschapen dan tot de verdervingen dezer wereld. O! indien die vleugelen daar altijd boven ons zweefden, in onbereikbare hoogte, ter nauwernood met het oog te meten, wie zou den moed hebben van zich zelve te zeggen, en anderen aan te sporen het mede te zeggen. „Ik neem mijne toevlucht onder de schaduw uwer vleugelen.” Maar neen, die vleugelen zijn over ons. Daarom wordt er van eene schaduw dier vleugelen gesproken. Gij behoeft niet eerst te stijgen voor Hij daalt; gij zult met Hem onder de schaduw zijner vleugelen stijgen. Want die vleugelen dragen u gelijk de arend zijne jongen draagt. Ik heb u op de vleugelen der arenden gedragen en u tot Mij gebracht. Dit woord tot Zijn Israël gesproken, geldt ook ons. Zijne vleugelen zoeken ons, Zijne vleugelen dekken ons, Zijne vleugelen dragen ons. O! laat u vinden en dekken en dragen. Ziet! gij behoeft u geen geweld aan te doen om uwe toevlucht te nemen onder de schaduw zijner vleugelen. Neen! om u aan die schaduw te onttrekken, daartoe behoeft gij geweld, daartoe moet gij jegens uzelve wreed zijn, en uzelve kwellen en verminken en dooden.

Ik neem mijne toevlucht onder de schaduw Uwer vleugelen, o Heer! Het is geen onnatuurlijke en overspannen toestand, die door dit voornemen des harten wordt aangeduid. Neen, niets dan gebruik maken van de veerkracht zelve, u door de schaduw dier vleugelen medegeedeeld. Niets dan medewillen wat God wil, wat God doet. Niet mede den Zone Gods kruisigen, zooals Jeruzalem deed, dat zich niet wilde laten vergaderen. Neen, medegaan met hem, die u tot den Vader brengt. Uit de vertrooijing der wereld, uit het midden der veelvuldige verdervingen die ons omringen op ieder gebied in de kerk, in staat, in maatschappij, in eigen hart en in het lichaam der zonde zich samentrekken, den geest onttrekken aan die verdervingen en zich voegen, zich schuilen, vernachten onder de schaduw dier vleugelen. Het is eene toevlucht, eene veilige toevlucht, de eenige toevlucht tegen verdervingen, de tegenwoordige en de toekomstige. Onder die vleugelen zal u het verderf niet aanschouwen; zalig zijt gij, dat is behouden. Want „die in de schuilplaats des allerhoogsten is gezeten, die zal vernachten in

de schaduw des Almachtigen." Des Almachtigen! Des Almachtigen! O! heerlijk woord. Dus bewaard door Zijne Almacht. Dus zal u geen kwaad naderen; dus zal geene plage uwe tent naderen; dus zal Hij zijne engelen van u bevelen, dat zij u bewaren in al uwe wegen. Dus zult gij Hem aanroepen en Hij zal u verhooren; in de benauwdheid zal Hij bij u zijn en Hij zal er u uittrekken en gij zult Hem verheerlijken.

DE LA SAUSSAYE.

Hij, die op Gods bescherming wacht,
 Wordt door den hoogsten Koning
 Beveiligd in den duistren nacht,
 Beschaduwd in Gods woning;
 Dies noem ik God, zoo goed als groot
 Voor hen, die op Hem bouwen,
 Mijn burg, mijn toevlucht in den nood,
 Den God van mijn betrouwen!

19 DECEMBER.

Zoo wie één van deze minste geboden zal ontbonden, en de menschen alzo zal geleerd hebben, die zal de minste genaamd worden in 't koninkrijk der hemelen. Matth. 5: 19.

Dit gebod is voor alle wedergeborenen eene aanwijzing, hoe zij tot eer van den Heer kunnen wandelen, dus zijn wij verplicht, het nauwkeurig te gehoorzamen. Voor Gods kinderen is het echter geen gebod meer, doch alleen het verlangen van hun geliefden hemelschen Vader. Maar in onze zwakheid vragen wij: hoe kunnen wij dit gebod houden? Het zij eene wet, of slechts een verzoek van onzen Goddelijken Vader, maar wij kunnen daaraan niet voldoen; al zijn wij zijn kinderen, wij zijn zwak en onmachtig. Vanwaar de kracht, om zoo voor den Heer te leven?

Wij staan voor het naderende Kerstfeest. Hij, die zegt: „Ik ben gekomen,” is niet alleen voor achttien eeuwen gekomen, maar Hij komt nog. De Kersttijd nadert, ook voor u; de Heer heeft Zijne

beloften vervuld en Hij vervult ze nog, ook voor u en in u. Zijne kracht wordt in zwakheid volbracht. Wat de wet niet doen kon: ons een nieuw hart geven, dat zijn lust vindt in het gehoorzamen van Gods geboden, dat doet Gods Zoon. Dat wil Hij ook voor u doen, als gij maar in Hem gelooft, als gij Zijne genademiddelen maar niet verwerpt, als gij maar zonder ophouden bidt om Zijn Heiligen Geest. Hij is uwe kracht. Hij is het, die in u werkt, beide het willen en het werken naar Zijn welbehagen.

Heere Jezus, Gij zijt de Beloofde, die komen zou, wij willen en kunnen geen ander verwachten. Door Uwe komst zal de aarde vervuld worden met gerechtigheid, gelijk de wateren den bodem der zee bedekken. Kom dan en maak woning in ons hart. Gij, die niet te laag neerzaagt op de gansche aarde, versmaad ook ons hart niet, maar vervul het met Uwe kostbare gaven. Geef ons de genade om U in het geloof aan te nemen en in U gerechtvaardigd te worden. Leer ons, ons recht voor te bereiden voor het Kerstfeest, opdat Uwe heiligheid steeds meer in ons geopenbaard worde en wij alleen voor en in U leven. Ja kom Heer Jezus en maak woning in ons hart, Amen.

AHLFELD.

Komt, versterkt de slappe handen!
 Zet de wankle kniën vast!
 Weg met alle pijn en banden
 En der zorgen looden last!
 Laat de ziel van geestdrift branden,
 Nu Gods zegen u verrast!
 Want Hij komt, de langverwachte,
 Bij der heemlen juichgeschal,
 De Gerechtige en Almachte,
 Wiens genade u redden zal!

20 DECEMBER.

En zij waren beiden rechtvaardig voor God, wandelende in al de geboden en de rechten des Heeren onberispelijk.

Lucas I : 6.

In die treurige, donkere tijden, toen de overoude, onvervalschte Israëlietische zin in Israël geheel scheen gestorven, en iedereen van het Woord Gods afweek, toen leefden er een Zacharias en eene Elisabeth, die evenals David vertrouwden op de bescherming van den Heer hun God, op Zijne wegen wandelden en Zijne geboden onderhielden. Onder alle standen waren nog wel eenige menschen, die evenals Abraham en de profeten voor God leefden, alleen op Zijn woord vertrouwden en zich onthielden van den zuurdeesem der Farizeën en Sadduceën. Zoo is het ook met het Christendom: het schijnt soms of het ongeloof alle sporen van Christelijk leven heeft doen verdwijnen, maar het is zoo niet; zelfs in den verdorvensten tijd worden er Christenen gevonden, die den echten geest van het Christendom bewaren, naar Gods Woord wandelen en evenals de vrome Israëlieten van dien tijd naar de komst des Heeren verlangen en zich voor die komst heiligen. Al meent nu de wereld ook, dat het Christendom nog slechts in naam bestaat, de weinige geloovigen weten wel beter, zij ervaren heerlijke dingen en worden in stilte bereid voor de eeuwigheid. Laat ons slechts zorgen, dat wij niet door het ongeloof van onzen tijd worden meegesleept, doch ons vertrouwen aan den Heer en Zijne zaak vastklemmen. Al bespot en hoont ons de wereld, wij gevoelen dat Zijne waarheid de grootste en Zijne zaak de heerlijkste is, die ooit in des menschen verstand is opgekomen.

Het maakt ons het gelooven in de kracht van het Christendom gemakkelijker om te hooren, dat de rechtschapenste, voortreffelijkste en nauwgezetste menschen door alle tijden heen Christenen zijn geweest, die gaarne bekenden, dat zij hunne wijsheid alleen aan den Heer te danken hadden. Daardoor zullen ook wij, die gaarne de zaak des Heeren tot Zijne eer en tot welzijn der menschheid bevorderen, trachten menschen te worden, door wier woorden

niet alleen, maar door wier gansche zijn en leven het gelooven in Christus aannemelijk wordt gemaakt. MENKEN.

Eere zij den Held,
Die mij heil voorspelt,
Hij, ja Hij alleen,
Wisselt mijn gewezen
Zuchten en verdriet
Met een vroolijk lied.

Duur gekochte ziel!
Loof, aanbid en kniel
Onbekommerd neêr;
Leef ik dan niet meer,
Alles roept in mij:
Jesus, leef in mij!

21 DECEMBER.

En Zacharias, zijn vader, werd vervuld met den Heiligen Geest en profeteerde, zeggende: „Geloofd zij de Heer, de God Israëls. Luc. 1: 67, 68.

Wanneer zingt de Christen zijn schoonste triomflied? Velen zullen antwoorden: „dan, wanneer de heilige en almachtige God een onschuldige, die door de booze wereld zóó was gesmaad, dat zij meende hem voorgoed tot zwijgen te hebben gebracht, diens onschuld zonneklaar aan 't licht brengt en hem met genade en barmhartigheid kroont; als de Heer recht doet aan hen, die onrecht lijden.” Ja, dan juicht het hart over Gods heiligheid en almacht. Maar nog meer jubelen wij, nadat wij door onze eigene zonden in ellende zijn gedompeld, als de Heer juist dan, wanneer de nood het hoogste is, met Zijn hulp komt en ons daarbij verzekert, dat Hij onze zonden vergeven heeft en dat al Zijn beloften ja en amen zijn.

Zulk een triomflied rees ook in het hart van den priester Zacharias, op den achtsten dag na de geboorte van zijn zoon. Op dezen dag, als hij het kind, zooals de Engel hem geboden had, Johannes wilde heeten, gaf de Heer hem ook zijne spraak weer, die hij door zijn kleingeloof had verloren. Zacharias schreef en zeide nu: „Hij heet Johannes,” dat beteekent: „God is genadig.” Daarop werd

hij vervuld met den Heiligen Geest en zong een loflied, zooals er weinige gezongen zijn.

O barmhartige God, Gij hebt U heerlijk aan ons geopenbaard. De zonde kwam in de wereld en als hare bezoldiging moest de dood weldra volgen. Wij hadden ons van U afgekeerd en verdienen slechts, dat Gij ons voor eeuwig van U zoudt stooten. Maar Gij waart ons genadig, zooals een vader zijn verloren zoon opzoekt, dien hij niettegenstaande al zijne zonden nog in zijn liefdevol vaderhart draagt, zooals hij met smart den dag verwacht, waarop hij dien zoon aan dat hart zal kunnen drukken, zoo zoekt Gij ook ons, arme gevallen zondaars op. Eindelijk kwam de tijd; de welangename dag des heils verscheen. Daarover hebben allen, die in nood waren, gejubeld; geef dat ook heden een loflied worde aangeheven, zoo als in den tijd van Zacharias, dat wij vervuld worden van Uw geest en alleen voor U leven. Amen! **AHLFELD.**

Lof zij den God van Israël,
 Den Heer, die aan Zijn erfvolk daacht,
 En, door Zijn liefderijk bestel,
 Verlossing heeft te weeg gebracht;
 Een hoorn des heils heeft opgericht:
 't Geen Davids huis was toegezegd,
 Dat wil Hij ons nu schenken.
 Gelijk Gods trouw, van 's aardrijks ochtendstond,
 Door des Profeten wijzen mond,
 Zich hiertoe aan de Vaderen verbond.

22 DECEMBER.

En de engel zelde tot haar: Vrees niet, Maria! want gij hebt genade bij God gevonden. **Luc. I : 30.**

Over het eerste gedeelte van des Heeren Jezus' leven zweeft een heilig donker. Nadat eenigen van Hem getuigd hadden, toen Hij

nog niet van zichzelf kon getuigen, dat Hij tot een val en eene opstanding voor velen zou gesteld worden, en een teeken zou zijn, dat wedersproken zou worden, dat Hij als een zwaard door de ziel zou gaan, en de verborgen raadslagen des harten aan het licht brengen zou, werd er weder eene groote stilte. De woorden Gods werden wel veelvuldig in het hart van Maria bewogen, maar zij had te veel vrouwelijke schuchterheid dan dat zij aan de wereld had kunnen zeggen welk een wonderkind zij tot Zoon had, en dat deze eens de gansche wereld op zijn hart zou dragen. Men kan wel zien dat God onder duizenden van haar geslacht en haren leeftijd er geene vond, die evenals Maria zooveel ware menselijkheid bezat, om Jezus geene andere dan menschelijk reine, liefelijke, hemelsch onschuldige indrukken te geven, opdat Hij in het verborgene zou opwassen als eene bloem Gods, en onder de zachte beademing zijner moeder zich zou gewennen aan zin voor eenvoud, onschuld, belangeloosheid en ootmoed. Josef, die, naar wij uit 't verhaal van Mattheus kunnen opmaken, een fijn gevoel voor zedelijke schoonheid had, zooals dat in een waar Israëliet zonder bedrog kon zijn, was er juist voor geschikt, dat God door hem de plaats van een zichtbaren Vader zou laten innemen. Jezus moest natuurlijk, zuiver-menschelijk worden opgevoed, daarom werd Hij arm geboren, opdat geen vergif van ingebeelde behoeften, geen afgod van mode of ijdel glans Hem misvormen zou. Hoe is hier de aardsche armoede geëdeld, welk een voorbeeld van goddelijke opvoeding geeft God hier in Zijnen Zoon te aanschouwen, voor wien Hij toch ook zeker, als Vader beschouwd, liefde voelde, zooals die Zijner waardig is, dat Hij zou opwassen en toenemen in wijsheid en in genade bij God en bij de menschen — dat was het doel van God! Daartoe moest de kring Zijner ouders de bestanddeelen van zijn jeugdig leven geven.

KLENKER.

Gij, al ons heil, ons hoogste goed!
 Vereenigt u met vleesch en bloed,
 Wordt onze Vriend en Broeder, Gij!
 En o, Gods kindren worden wij.

23 DECEMBER.

En in die dagen kwam Johannes de Dooper, predikende in de woestijn van Judea, en zeggende: Bekeert u, want het koninkrijk der hemelen is nabij gekomen.

Matth. III : 1, 2.

Als God iets nieuws maakt, ruimt Hij eerst het oude op. Voordat de lente nadert, doet Hij de sneeuw en het ijs wegsmelten; van het veld verdwijnen de dorre stoppels; het oude gras op de weide verwelkt en door de voorjaars-stormen breekt Hij de takken van de boomen af.

Zoo handelt Hij ook met het menschdom. Hij wil het zaad van Zijn heilig Woord niet strooien onder doornen en distels; eerst laat Hij den akker wél doorploegen. De Heer kon niet op aarde komen, voordat een Johannes Hem voorafging en de harten van het volk wakker schudde; hij moest alle doornen afhouden met het scherpe zwaard van de wet.

Ook nu nog moet de Heer door den boetprediker vooraf worden gegaan. Hij kan geen woning bij u maken en Avondmaal met u houden, als de wet u niet recht uwe zonde heeft geopenbaard en u aan uzelf heeft ontdekt. Zie, zoo kunt gij ook geen waar Kerstfeest vieren, als Johannes niet tot u heeft gesproken. Daar is geen Christusfeest voor u mogelijk als gij uwe zondelust behoudt.

O Trouwe Heiland! geef ons in Uwe genade, dat wij recht ootmoedig luisteren naar Uw heraut Johannes. Maak, dat wij niet als rechtvaardigen voor hem verschijnen, denkende, dat zijne prediking voor ons overbodig is. Laat ons niet denken: Wij hebben Christus, waartoe hebben wij Johannes van noode? Wij hebben den vriendelijken Heiland, wat moeten wij met dien strengen boetprediker?

Zoodra wij gedurende één dag de wet en haar dreigend zwaard vergeten, hebben wij geen deel aan U Erbarm U over ons en maak, dat wij in de woestijn een recht gebroken hart verkrijgen, opdat wij bij Uwe kribbe kunnen zingen: Mijne ziel maakt groot den Heer en mijn geest verheugt zich in God mijnen Zaligmaker, omdat Hij de verdrukking van zijn dienstknecht heeft aangezien en

zijne ziel gered heeft van den dood. U zij lof en dank en aanbidding in eeuwigheid. Amen!

AHLFELD.

Hoe zal ik Jezus ooit beminnen?
 Hoe val ik smeekend God te voet?
 Hoe zal 'k een deugdzaam werk beginnen;
 Een enkle zonedrift verwinnen,
 Zoo Gij me niet geloven doet?

Ai, geef dat ik mij daaglijks kenne,
 Opdat ik daaglijks mij mishaag';
 Nooit naar 't verleidend schijngoud renne,
 Mij daaglijks aan 't geloof gewenne,
 En hier het beeld van Jezus draag.

24 DECEMBER.

En gij Bethlehem Efratha, zijt gij klein om te wezen onder de duizenden van Juda, uit u zal mij voortkomen, die een Heerscher zal zijn in Israel, en wiens uitgangen zijn van ouds, van de dagen der eeuwigheid.

Micha V: 1.

Zoo bepaalde de profeet Micha in Juda de geboorteplaats van den Helper, die aan alle ellende een einde kan en wil maken. Het was een treurige tijd in Juda, ongeveer 700 jaar vóór de geboorte van Christus. Het koninkrijk Israël zweefde reeds aan den rand van den ondergang, dien ook Juda met rassche schreden tegemoet ging. Vreeselijke dingen moest Micha den beiden rijken verkondigen, maar in den donkeren nacht licht de ster Jakobs en op den donder des gericht's volgt de zachte stem der belofte, die spreekt: „En gij Bethlehem Efratha, zijt gij klein om te wezen onder de duizenden van Juda, uit u zal mij voortkomen, die een Heerscher zal zijn in Israël, en wiens uitgangen zijn van oudsher, van de dagen der eeuwigheid.” En zooals het stond geschreven, is het ook geschied.

In Bethlehem is de Heer geboren, die ons een toevlucht is van geslachte tot geslacht, en in wiens gemeenschap wij geen oordeel meer behoeven te vreezen. Daarom klinkt de naam Bethlehem ons lieflijk in de ooren en wordt hij, overal waar het Evangelie doordringt, met vreugde genoemd. Op aarde is het slechts een onbeduidend plaatsje en toch is het beroemder geworden dan Rome. Toen de Heer des levens en des vredes hier ter wereld kwam, had het plaatsje reeds 2000 jaar en langer op Hem gewacht, zóó lang bestond het reeds. Het wordt het eerst genoemd in de geschiedenis van den aartsvader Jakob; vele eeuwen later dwaalt een krachtig en schoon jongeling over zijne heuvelen en hoedt de kudden zijns vaders. De harp is zijne gezellin, hare zilveren tonen ruischen door den stillen nacht en de heilige liederen, waarin hij hemel en aarde, het tegenwoordige en de toekomst, de ellende der menscheid en het heil Gods bezingt, klinken door Bethlehem's velden. Het is David, die ze zingt, het zijn de eerste akkoorden van het heilige lied, dat eindigt met den lofzang des hemelschen heirlegers. „Eere zij God in de hoogste hemelen, en vrede op aarde, in de menschen een welbehagen.” Daarop klinkt van Bethlehem uit door de geheele wereld de blijde boodschap van den engel: „dat u heden geboren is de Zaligmaker, welke is Christus de Heer, in de stad Davids.” En overal waar deze boodschap wordt vernomen, heerscht vrede en vreugde. N. N.

Gij snaren, klinkt! en ruischt, gij psalmen!
 Want wondren teeknen 's Heeren spoor.
 Zijn heerlijkheid moet de aard doorgalmen,
 En galmen al de heemlen door!

't Moet al den God der Liefde aanbidden!
 En gij, o Vredekoning, kom!
 Een tabernakel in ons midden,
 Als in uw eigen Heiligdom!

25 DECEMBER.

„En de Engel zelde tot hen: vreest niet, want ziet, ik verkondig u groote blijdschap, die al den volke wezen zal.”

Luc. II : 10.

Hij is weder dáár, de grootste vreugde en geboortedag der wereld; en die het weet en gevoelt, wat hij aan dezen dag te danken heeft die kan niet anders of hij moet zich hartgrondig verheugen; en die vreugde zal zich niet alleen bij hem vestigen, zij zal toenemen en aanwassen, de druppel zal een stroom, de vonk zal eene vlam, het zaadje zal een boom worden, in welken de vogelen des hemels wonen. Want buiten allen twijfel groot is de verborgenheid der Godzaligheid: God is geopenbaard in het vleesch. Eene vreugde is des te grooter, hoe langer zij verwacht is geworden; op dezen dag nu hebben wij vierduizend jaar gewacht. Eene vreugde is des te grooter, hoe verhevener het voorwerp is, dat haar wekt; hier nu is het 't verhevenste voorwerp van de geheele geschiedenis der menschen. Eene vreugde is des te grooter, hoe langer zij duurt; deze vreugde nu heeft reeds 1800 jaren geduurd en hare tranen, hare woorden, hare sidderende kloppingen van het hart hebben gedurig meer menschen-geslachten en tongen aangegrepen, en eens zullen haar alle volkeren ondervinden. Daarom verheugt u in den Heer ten allen tijd, wederom zeg ik U, verheugt U! Een kind is ons geboren, een zoon is ons gegeven, en de heerschappij rust op Zijn schouder, en men noemt Zijn naam wonderlijk, raad, sterke God, Vader der Eeuwigheid, Vrede vorst! Door zijne geboorte heeft hij onze lichamelijke geboorte verblijdend, onze geestelijke geboorte mogelijk, onze eeuwige geboorte zeker gemaakt; door zijne geboorte heeft Hij het werk van onze verlossing begonnen en is ons een Redder uit allen nood geworden, van alle kwaad, van al het booze. Een Helper, die het land doorging en goed deed, en zelf niet had, waarop Hij zijn hoofd nederleide; door wien de lammen gaan, de melaatschen rein worden, de dooven hooren, de dooden opstaan, en den armen het Evangelie gepredikt wordt, aan wien de wind en zee gehoorzaam zijn, en die de kindertjes tot zich liet komen en hen omvatte en zegende; die bij God en God was en wel vreugde had mogen smaken, doch die aan de ellendigen in de gevangenis

dacht en gekleed in het kleet der ellende tot hen kwam, om u met Zijn bloed vrij te maken, die geene moeite en geene smaad achtte en geduldig was tot den dood des kruises, tot dat Hij zijn werk volbracht; — die in de wereld kwam om de wereld zalig te maken, en die daarin geslagen en gemarteld werd, en met een doornen kroon er weder uitging! — Dat begrijpen wij met, doch de zaak komt van God en uit den hemel, want zij draagt het zegel des hemels en druppelt neder van de barmhartigheid Gods. ARNDT.

Van 't Oosten, waar de zón verrijst,
Tot aan het eind der aarde,
Stijg' 't lofied dat den Heiland prijst,
Wien ons Maria baarde.

Hij, die als 't Woord de wereld wrocht,
Wil 't kleet eens dienstknechts kiezen,
Opdat Hij ons bevrijden mocht,
En 't Zijne niet verliezen.

26 DECEMBER.

Omdat voor henlieden geene plaats in de herberg was.

Luc. II : 7b.

„Geen plaats in de herberg.” Het is voor die herberg te bejammeren. Welk eene eer ontzegt zij zich! Welk een zegen zendt zij haar deur voorbij! Onwetend, maar niet onschuldig. Die de deur voor Maria en Jozef sloot, die daar zeide: „Goede luiden! hier is geen plaats voor u, en ik denk nergens; want alles is bezet in deze drukke dagen der Beschrijving. Ziet dat gij onderkomt! Misschien is er hier of daar wel een stal of schaapskooi ledig!” die wist zekelijk niet wat hij deed en wat hij weigerde. Maar hij had toch het eerlijk gezicht van Jozef en den zwangeren schoot van Maria gezien; en zij zullen hem toch wel gezegd hebben „van hoe-verre zij kwamen;” en dat „ook zij kwamen om de beschrijving;

dewijl ook zij uit den huize en geslachte Davids waren . . .” Om het even! „Geen plaats!” Ach, wij weten het: het is met dat „geen plaats” in de herbergen somtijds zoo wonderlijk gesteld. Men kan vaak nog wel een vrij talrijk reisgezelschap bergen, dat met groot gevolg en veel pakkaadje voor de deur komt, nadat men reeds lang geen plaats meer over had voor den eerzamen voetganger, die zijn eigen reiszak draagt. En met een weinigjen goeden wil zoude er voor dit bescheiden tweetal uit Galiléa, voor deze hoogzwangere vrouw, ondanks de volte en de drukte, nog wel een hoekjen te vinden zijn geweest. Maar deze schijnt ontbroken te hebben; en voor wie er ook in de herberge nog plaats ware of plaats ware te maken geweest — „voor henlieden” schrijft Lukas, „voor henlieden” was zij er niet. — „Vergeet de herbergzaamheid niet”, vermaant eene apostolische pen, „want hierdoor hebben sommigen onwetend Engelen geherbergd.” Wij voegen er bij: En door haar te vergeten, hebben anderen de „Moeder des Heeren, die tot hen kwam,” en den Heer zelve, voorbijgezonden. Zoo is het. Het „geen plaats in de herberge” blijft voor rekening van de, hetzij hooghartige, hetzij baatzuchtige, hardvochtigheid die het heeft uitgesproken, en het is eene geloofsbeproeving. Maar welhaast hebben deze godvruchtige Galileërs niet veel moeite er eene wijze, heilige, liefderijke, bedeeling van hunnen goddelijken Leidsman in te erkennen. Hier, in dezen stal, is het zoo stil en rustig; en zijn zij er niet alleen met hunnen God? Geen onbescheidene behoefte vindt er toch al wat zij verlangt. Hoe gelukkig achten zij zich in deze hunne afzondering, als straks de smartelijke ure Maria overvalt, en de heilige stonde beleefd wordt, waarin zij het Heilige, dat uit haar geboren is, mag drukken aan haar hart, mag winden in zijne doeken, mag nederleggen in deze? . . . kribbe, door haren Jozef dankbaar en eerbiedig aangeschoven. En als straks deze eenzaamheid gestoord wordt, het lage deurtjen opengaat, maar om de herders binnen te laten, wier goede en vrome aangezichten nog blinken van den wederglans der hemelsche heerlijkheid, door hen op de velden von Bethlehem aanschouwd; als de onvergetelijke mededeeling plaats heeft van het woord tot hen geschied, van het lied door hen gehoord . . . Neen! dit was geen tooneel voor de herberg! dit mochten geene onheilige oogen zien, geen ooren hooren met zooveel anders vervuld! Hier pasten geene toevallige,

geene onwillekeurige getuigen! Dit verborg de Heilige Israëls voor hoogmoedigen, voor de lichtzinnigen, voor de gemengde gemeente; hiertoe bracht de God der nederigen en stillen zijne uitverkorenen in deze stille plaats, in dezen lagen stal bijeen, en „sloot achter hen toe.” Zoo maakt hij het met alles goed, en rechtvaardigt ten slotte altijd zijne wijsheid voor hare kinderen. Zoo onthoudt hij het schijnbaar goede voor het metterdaad betere. Zoo kan hardheid van menschen het middel zijn om tot de ondervinding zijner bijzonderste liefdezorg te leiden. Neen, het blijft er bij; gelijk onder het gastvrij dak van nicht Elizabeth, zoo ook in het stille hoekjen van dezen duisteren stal, verre boven alle herbergen te verkiezen: „Mijne ziele maakt groot den Heer, en mijn hart verheugt zich in God mijnen Zaligmaker!”

BEETS.

Zijt welleskom, o machtig Koning!
 Zijt welleskom, o kleine kind!
 Gij die ons hebt alsoo bemind,
 Dat Gij verlaet des hemels woning,
 En komt in dit bedroefde dal,
 Daar kruis en ramp Uw deel zijn zal.

Gij kooft als vreemdling hier beneden,
 Om ons te geven erfelijk
 Tot onz Huys 't Hemelsch Koningrijk.
 Gij werd een soon des Menschen heden,
 Opdat Gij weder maken soud,
 Dat God ons voor sijn sonen houd.

Wat sullen wij U doch vergelden,
 O machtig God, o Jesu soet,
 Voor al dat Gij aan ons hier doet?
 Uw hoogen lof kan niemand melden.
 Maekt Gij ons zelve doch bekwaem,
 Om recht te loven Uwen Naem.

27 DECEMBER.

De discipel is niet boven zijn meester.

Luc. VI : 40.

„Voor henlieden geen plaats, in de herberge.” Moest dit te Bethlehem de eerste ondervinding zijn van Jozef en Maria: van de „begenadigde, de gezegende onder de vrouwen,” die het heilige Gods onder haar hart droeg; en was deze ondervinding als een zinnebeeld en een voorspelling van hetgeen hun, met hem en om zijnentwille, wachtte; is (met het heiligst; het aandoenlijkst recht om toegelaten, ontvangen, verwelkomd te worden) niet alleen in zijn moeders schoot, maar ook daarna, afwijzing, terugstooting, voorbijzending het eigenaardig lot en deel geweest van Hem, die zich niet aanmeldde dan om zegen en eere te brengen: verwondert u dan niet, gij Zijne discipelen en navolgers! indien u dikwijls hetzelfde wedervaart. Gij weet Zijn woord, dat Hij, „zijne hand uitstreckende over Zijne discipelen,” gezegd heeft: „Ziet, mijne moeder en mijne broeders; want zoo wie den wil mijns Vaders doet, die in de hemelen is, dezelve is mijn broeder en zuster en moeder.” (Matth. 12 : 49). Maar ofschoon gij hem zoo na bestaat: deze ondervinding kon Hij Zijne moeder naar den vleesche, kan Hij ook u niet sparen; spaart Hij u ook niet. Zoo lang de wereld, wereld is, en overal waar zij het in nadruk is, zal deze ondervinding de uwe zijn. Indien gij van de wereld waart, de wereld zou in u het hare liefhebben, maar nu zijt gij niet van de wereld, gelijkerwijs uw Heiland van de wereld niet is; daarom wijst de wereld u af, gelijk zij Hem afwijst. Gij zijt begenadigden Gods; gij volgt uwe roeping; gij doet uw plicht; gij geeft den Keizer wat des Keizers en Gode wat Gods is; gij draagt daarenboven een zegen met u, dien gij wenscht mede te deelen, dien gij wenscht uit te storten, en dien niemand ontberen kan . . . maar gij mist wereldsche aanbevelingen, en kunt u in het oog der wereld niet ontdoen van dat zekere onaannemelijke en onrustbarende, dat de wandelaars uit Galiléa, dat de zwangere dochter Davids had in het oog van den heer der herberge te Bethlehem, wiens cerste gedachte was: „Voor

henlieden geen plaatse! Getroost u dit." Beklaagt de herbergen; ik meen: de kringen, de huisgezinnen, de harten, waar geen plaats is voor Jezus Christus, den Heiland der wereld, den Behouder der ziel! Zij zijn helaas velen, en wat hen vervult is, velerlei. Hier zijn het de zorgvuldigheden, daar de grootschheden des levens; ginds de groote geleerdheid, elders de groote ijdelheid; hier de vele bezigheden, daar dat onoverkomelijke, onomschrijfbaar ding, dat men „drukte" noemt: Beklaagt hen! zij missen veel; mochten zij het niet altijd missen! Bidt, bidt uwen God dat Hij eenmaal, dat Hij te zijner tijd en op zijne wijze plaats make waar nu nog geen plaats is. — Maar beklagt U zelve niet, indien gij vruchteloos voor hem hebt aangeklopt. Wijkt met ootmoed, wijkt in liefde, wijkt met geloof! Neemt het voor lief, waar de Heiland het voor lief neemt: in het stille nederige hoekjen, met de kleinen in Israël werwaarts (indien het God behaagt) de sterren uit hunne loopplaatssen Hem onverwachte aanbidders zullen toevoeren.

BEETS.

De doeken, daar dit kint in leit,
 Zijn 't purper van zijn Majesteit
 Waarin de herders Hem aanschouwen,
 Wien God de zielen komt vertrouwen,
 Gelijk van ouds was toegeleid.

Hier is de wijsheid ongeacht;
 Hier geldt geen grootheid, praal of pracht;
 De hemel heeft het klein verkoren;
 En wie tot ootmoed wordt herboren
 Is van het hemelsche geslacht.

28 DECEMBER.

En het geschiedde, als de engelen van hen weggevaaren waren naar den hemel, dat de herders tot elkander zeiden: Laat ons dan henengaan naar Bethlehem, en laat ons zien het woord dat er geschied is, 't welk de Heer ons heeft verkondigd.

Luc. II : 15.

Laat ook ons afleggen den zwaren last van werelddienst en wereldliefde, die ons allen vrede rooft, en als ellendigen en heilbegeerigen aan zijne voeten ons spoeden. Laat ons kleine kinderen worden met het kindeke dat ons is geboren, en nederknielen aan zijne kribbe, om de gave Gods te ontvangen, de gave des vredes. Hij nu is onze vrede. Eene geringe daad wordt van ons vereischt, maar eene daad waaraan de eeuwigheid hangt, de daad der herders, die opstonden en henengingen om te zien het woord, dat er geschied was, hetwelk de Heer hun had verkondigd. Ja laat ons ook alzoo opstaan en henengaan om te zien het woord dat er geschied is en dat ons is verkondigd. Weet gij wat dat zegt: het woord te zien dat er geschied is en dat ons is verkondigd? Het heet, het oog aftewenden van de ijdelheden, aftewenden van de veelheid der dingen en eenmaal ten minste — maar, waar het eenmaal geschiedt, daar geschiedt het veelmalen, daar geschiedt het eeuwig, — eenmaal ten minste, argeloos en eenvoudig heen te wenden naar de heerlijkheid Gods, naar dat kindeken te Bethlehem en het welbehagen Gods te aanschouwen op hem rustend. Ach, doet het, doet het heden. Niet over de stal en de kribbe spraken de terugkeerende herders, ook niet over Maria en Josef, maar het woord dat hun van dat kindeken gezegd was, maakten zij alomme bekend. Dat woord is een hemelsch woord, een woord Gods, een woord des vredes. Het zal ook door u gehoord worden, en gij zult het bekend maken, als gij de oogen vestigt op dat kind, dat heilige dat uit Maria geboren is. Ziet: vrede in' de wereld, luidde de jubelende volkstem in de wereldstad, vrede op aarde spraken

de engelen in Bethlehems velden. Het is niet hetzelfde, niet in de wereld die de menschen gemaakt hebben, niet in haar angstig jagen naar genot en eer en rijkdom vindt gij den vrede; maar op Gods schoone aarde is er vrede, want daar is geboren het kind, dat den vrede geeft, ons geboren, geboren als onzer een, geboren als ons hoofd, geboren als een tweede Adam, die geen paradijs vindt, maar een paradijs schept. In Hem vindt gij vrede met God, en vrede hebbende met God, doet gij mede zijn werk en wordt een vredestichter op aarde.

DE LA SAUSSAYE.

Spoedt naar Bethlëm! billijk is het, dat ge aan Jezus hulde doet. Hij veracht geen eerbewijzen van een nederig gemoed.

God zal voor Uw kudde waken; zag zijn oog in liefde U aan, Hij zal immers ook niet weigren op Uw schapen acht te slaan.

Prijst zijn liefde! roemt zijn wondren, bij een ieder, dien ge ziet, Zwijgt hetgeen U God deed hooren, voor Uw medemenschen niet.

29 DECEMBER.

Ja, alle koningen zullen zich voor hem nederbuigen, alle Heidenen zullen hem dienen.

Psalm LXXII : 11.

Wat is het dat aan de wegstervende menschheid de kracht heeft gegeven om op te staan en met het zwaard des woords de rechten te heroveren, die zij zelve had afgelegd en nedergeworpen aan de voeten des Cesars? Wat is het dat aan slaven de macht heeft geschonken om als vrijen te sterven, aan zwakke vrouwen den moed om haar vleesch en bloed ten offer te brengen aan den God des hemels, liever dan aan den demon der wereld? Hoe is daar de geest der geboeiden ontboeid geworden om als een heilige outervlam op te stijgen ten hemel, te midden der folteringen van het vloekhout

of der verscheuringen van de bloedige schouwplaats? Wat heeft aan de wereld een anderen en beteren heldenmoed geleerd dan dien van het slagveld, den heldenmoed om haren smaad en haren banvloek te dragen? Het is, dat het lied eenmaal in Bethlehems velden gehoord, door menschen harten opgevangen van den mond der hemellingen, thans door duizenden van menschenharten herhaald is geworden en door duizenden van menschen tongen is opgezonden ten hemel. Een antwoord is gegeven van de aarde op het loflied des hemels en dat antwoord was geene tegenstelling, maar samenstemming; der engelentaal is menschentaal geworden, eere, eere zij God in de hoogste hemelen, vrede op aarde, in de menschen welbehagen. Dat woord is het zwaard geworden, het zwaard des geestes, dat dieper doordrong dan het zwaard der Cesaren, scheiding makende tusschen ziel en geest; samenvoegselen en merg, het woord, dat, terwijl het de samenvoegselen van het valsche vrederijk der wereld ontbond, levenskracht schonk aan de dorre beenderen, terwijl het de Cesaren als schimmen deed wankelen op hunnen ineenstortenden troon, om hun rijk heen, dat zij het rijk der wereld noemden, aan de vier einden des hemels, eene nieuwe wereld stichtte; nieuwe volken deed samenvloeien, die wijs geworden door de ervaring hunner voorgangers, den rechten weg leerden van Rome naar Jeruzalem, van den onmachtigen heerscher van het kapitoel naar den koning te Sion. Een nieuwe wereld is ontstaan op de puinhoopen der oude, en die wereld is eene wereld des geestes, eene wereld der vrijheid en des geloofs. Die wereld is eeuwig. Daarvoor moet bezwijken de oude wereld, die den geest doodde, en het geweld ten troon verhief, die in het heden verzonken lag en de eeuwigheid loochende. Zoo is het profetische woord vervuld geworden en wordt vervuld dagelijks, dat de heidenen heengaan en spreken tot malkander: „Komt laat ons opgaan tot den berg des Heeren en tot het Huis van den God Jacobs, opdat Hij ons leere van Zijne wegen en wij in Zijnen paden wandelen.” En nu sterft der engelen lied niet meer op aarde, en boven de zich opvolgende geslachten der menschen, ziet het geloofsoog immer voort in het midden des hemels den engel met het eeuwig evangelie om het te verkondigen dengenen die op de aarde wonen en aan alle natie en geslacht en taal en volk; en waar het verkondigt wordt, daar wordt het loflied des hemels op aarde gehoord: „Eere zij God

in de hoogste hemelen, vrede op aarde, in de menschen een welbehagen.”

DE LA SAUSSAYE.

Nu hebt Gij niet te vragen
 Of God wel vrede biedt:
 „In menschen welbehagen!”
 Zoo klinkt het Englenlied.
 't Klinkt voort, waarheen we ook zwerven,
 Uit Bethlem Ephrata;
 Het klinkt, ook onder 't sterven,
 Nog in ons harte na!

30 DECEMBER.

Is deze niet de zoon des timmermans? Matth. XIII : 55.

Alle wijsheid der wereld is louter kinderwerk, ja dwaasheid te rekenen tegen de kennis van Christus. Want wat is wonderlijker dan het doorgronden van het groote en onuitsprekelijke geheim, dat de Zoon Gods, het evenbeeld des eeuwigen Vaders, de menschelijke natuur heeft aangenomen en uiterlijk den menschen gelijk is geworden. In Nazareth zal hij wel zijn pleegvader Jozef hebben geholpen huizen te bouwen, want Jozef was timmerman, waarom men Christus ook den zoon des timmermans noemde. Wat zullen de Nazareners wel denken op den jongsten dag, als zij Christus in Zijne Goddelijke heerlijkheid zien zitten en tot Hem zeggen: „Heer, hebt gij niet geholpen mijn huis te bouwen, hoe komt gij toch tot deze groote eer?”

Het is voor ons Christenen zoo hoog noodig, om het goed te weten, dat de Zoon van den eeuwigen God zich zoo diep vernederd heeft, zoo arm en ellendig ter wereld gekomen is, alles ter wille van onze zonden en dat Hij ons Zijne majesteit zoo lang verborgen

heeft gehouden; alleen om ons goed te kunnen doen. Toen Hij geboren werd, was Hij evenals alle andere kinderen, Maria moest Hem oppassen en verzorgen. Spoedig daarop moest Jozef met de moeder en het kind in groote onrust naar Egypte vluchten, daar Herodes het kindeke zocht om te brengen. Na Herodes' dood in Nazareth teruggekeerd, was Hij Zijnen ouders onderdanig. Om ons aan de nederige, geringe gestalte van den Christus niet te ergeren, hebben wij groote wijsheid, ja de genade Gods en de gaven des Heiligen Geestes zelf van noode. Derhalve moet hij, die dit kind wil begrijpen, ook bedenken, dat er geene hoogere wijsheid bestaat dan Christus te erkennen en er zich niet aan te storen, dat de wereld de prediking van Gods Zoon voor de grootste dwaasheid houdt. Wij weten, dat zij ons, geloovigen eene goddelijke wijsheid en kracht is, waardoor wij zalig worden en waarin de heilige engelen vreugde scheppen.

LUTHER.

Scheiden wij niet van dit kind
 Eer we ons vergewissen,
 Dat ons hart het teeder mint,
 En niet meer kan missen.

31 DECEMBER.

Oudejaarsavond.

En hetgeen ik U zeg, dat zeg ik allen: Waakt!

Marc. XIII : 37.

De stemme Gods kan nooit krachteloos blijven. De stemme Gods in de oordeelen van dit vervlogen jaar, heeft bij allen iets uitgewerkt:

verootmoediging en bekeering bij de eenen: verharding bij de anderen. Zij die zich niet bekeeren, als God hen roept en kastijdt, zij worden immer onvatbaarder om zijne stem te vernemen, immer oppervlakkiger, immer lichtzinniger. Gij, die U vernederd hebt onder de krachtige hand Gods, gij wordt immer meer het voorwerp van spot en hunne versmading. Ziet het, hoe daar in dartelen overmoed het vleesch gediend en het Woord Gods met voeten getreden wordt in de beschaafde wereld, in ons vaderland, in onze stad. Welnu, waar de wijsheid des vleesches immer meer het lied zal aanheffen: „laat ons eten en drinken” daar wordt men steeds onvatbaarder om het lijden der menschheid te verstaan, steeds stompzinniger voor de eeuwige behoeften van den menschelijken geest. Onder den geest verstaat men dan niet anders dan het ververmogen om de zinnen te streelen en te prikkelen, weelde en genot steeds meer te verfijnen en te vermenigvuldigen. Vooruitgang en beschaving, het is in die levensbeschouwing niet anders dan dooding van den geest, verheerlijking van het vleesch.

Wat staat U te wachten in die wereld, gemeente van Jezus Christus? Geene heerlijkheid dezer wereld, geene verzoening met hetgeen de wereld zoekt en prijst. Daar was een tijd dat uw Heer vrijelijk rondging door de steden en vlekken van Judea en Galilea, en de scharen volgden Hem, en Hij genas hunne kranken. Daar kwam een tijd dat de schare Hem verliet, en dat Hij de vervolgte was en de gesmadene, Hij had niet om Zijn hoofd rustig neder te leggen. Daar kwam eindelijk een tijd, dat Hij ook niet meer de woestijn kon zoeken en daar Zijn woord verkondigen en Zijne kracht bewijzen aan degenen, die zich zijner niet schaamden; Hij werd gebonden in Gethsemané en geleid naar Golgotha.

Ziedaar Uw weg, gemeente van Christus: de kruisweg. Eerst zoekt U de wereld, dan verlaat U de wereld; eindelijk vervolgt U de wereld.

Maar gij weet het einde van het kruis: het was het woord: het is volbracht; en wat volbracht was, dat was de verzoening der wereld; dat was de opstanding uit de dooden; dat was die toekomst, die wij verwachten.

O, gij hebt het woord der verzoening in U, en de kracht der opstanding. Bewaart dat woord: leef in die kracht. Gij hebt eene

toekomst, eene schoone, eene heerlijke toekomst, de toekomst van
 Jezus Christus, Uw hoofd!

DE LA SAUSSAYE.

Houd Gij mijn handen beide
 Met kracht omvat.
 Wees mij een vast geleide
 Op 't smalle pad.
 Alleen kan ik niet verder,
 Geen enkle schreê.
 Neem, trouwe Zieleherder,
 Mij, arme, meê.

Op de ongewisse baren
 Van de oceaân,
 In stormen en gevaren
 Grijp, Heer, mij aan,
 Ik zie Uw aanschijn blinken
 In duistren nacht,
 Behoed mij dan voor zinken,
 Door Uwe macht.

Heb deernis, heb ontferming,
 Heb medelij.
 Verleen mij Uw bescherming,
 Sta mij terzij;
 Al waar ik op wou steunen,
 Bezweek en viel;
 Ai, laat mij op U leunen,
 Met heel mijn ziel!

REGISTER VAN DE BEHANDELDE BIJBELPLAATSEN.

HET OUDE TESTAMENT.

Genesis.			
Genesis 1 : 27	bladz. 370.	Job 34 : 29	bladz. 834.
„ 3 : 15	„ 550.	Psalmen.	
„ 3 : 15	„ 552.	Psalm 4 : 8	„ 472.
„ 3 : 23	„ 402.	„ 6 : 7	„ 469.
„ 4 : 17	„ 458.	„ 10 : 14	„ 307.
„ 8 : 11 ^a	„ 404.	„ 19 : 8	„ 416.
„ 15 : 1	„ 384.	„ 19 : 8—13	„ 389.
„ 15 : 6	„ 439.	„ 19 : 13 ^b	„ 55.
„ 28 : 14	„ 260.	„ 25 : 15	„ 324.
Exodus.		„ 25 : 18	„ 532.
Exodus 3 : 2 ^b	„ 350.	„ 33 : 12	„ 435.
„ 3 : 14	„ 276.	„ 56 : 13, 14	„ 413.
Leviticus.		„ 62 : 6	„ 425.
Leviticus 25 : 13	„ 356.	„ 66 : 16	„ 475.
Numeri.		„ 72 : 11	„ 573.
Numeri 1 : 2, 3	„ 315.	„ 73 : 23	„ 505.
„ 6 : 24	„ 256.	„ 73 : 24	„ 522.
Deuteronomium.		„ 77 : 8—10	„ 270.
Deuteronomium 3 : 29	„ 339.	„ 84 : 7, 8	„ 330.
„ 5 : 28, 29	„ 462.	„ 90 : 7	„ 457.
„ 10 : 14	„ 447.	„ 92 : 16 ^b	„ 394.
„ 22 : 1, 2	„ 524.	„ 95 : 7 ^c	„ 516.
„ 33 : 3	„ 318.	„ 107 : 9	„ 452.
„ 34 : 5	„ 529.	„ 121 : 2	„ 340.
Jozua.		„ 121 : 4	„ 382.
Jozua 24 : 15	„ 271.	„ 130 : 4	„ 26.
Het 1e Boek van Samuel.		„ 139 : 24	„ 474.
1 Samuel 7 : 12	bladz. 1.	„ 139 : 23, 24	„ 363.
„ 16 : 5	„ 365.	„ 145 : 15, 16	„ 278.
Het 2e Boek der Kronyken.		Spreuken.	
2 Kronyken 13 : 12	bladz. 432.	Spreuken 16 : 20	„ 395.
		„ 27 : 6	„ 275.

Jesaja.		Klaagliederen van Jeremia.	
Jesaja 30: 18	bladz. 491.	Klaagliederen 3: 39	bladz. 344.
" 40: 8	" 534.	Daniël.	
" 46: 8	" 443.	Daniël 4: 33a	" 407.
" 49: 5	" 386.	Hosea.	
" 53: 9	" 171.	Hosea 14: 9	" 13.
" 59: 2	" 450.	Micha.	
" 60: 1a	" 554.	Micha V: 1	" 564.
Jeremia.		Zephanja.	
Jeremia 4: 1	" 378.	Zephanja 3: 17	" 373.
" 6: 8a	" 442.	Zacharia.	
" 13: 16	" 449.	Zacharia 2: 11	" 10.

HET NIEUWE TESTAMENT.

Mattheus.		Mattheus 16: 22	
Mattheus 2: 10	bladz. 7.	" 19: 13a	bladz. 93.
" 2: 22	" 9.	" 19: 21, 22	" 358.
" 3: 1, 2	" 563.	" 22: 2, 3	" 347.
" 3: 15	" 41.	" 22: 21	" 65.
" 4: 11	" 514.	" 22: 31	" 901.
" 5: 6	" 249.	" 22: 37, 38, 39	" 387.
" 5: 8	" 353.	" 23: 37	" 555.
" 5: 14, 16	" 300.	" 25: 40	" 518.
" 5: 19	" 557.	" 26: 26	" 96.
" 5: 22	" 283.	" 26: 41	" 109.
" 6: 14, 15	" 18.	" 26: 42	" 110.
" 6: 26	" 4.	" 26: 43a	" 112.
" 6: 32	" 53.	" 26: 63, 64a	" 122.
" 8: 2	" 31.	" 26: 66	" 126.
" 8: 2	" 427.	" 27: 3, 4	" 128.
" 10: 39	" 540.	" 27: 5	" 129.
" 11: 6	" 72.	" 27: 11a	" 132.
" 11: 25, 26	" 28.	" 27: 19	" 146.
" 11: 28	" 87.	" 27: 25	" 148.
" 11: 28	" 89.	" 27: 25	" 149.
" 13: 31—35, 44—48	" 304.	" 27: 45, 46	" 161.
" 13: 55	" 575.	" 27: 59	" 120.
" 14: 28, 29	" 310.	" 28: 19	" 231.
" 14: 31a	" 488.	" 28: 20	" 232.
" 16: 16	" 42.	" 14: 28, 29	" 310.
" 16: 16	" 67.	Markus.	
" 16: 21	" 91.	Marcus 1: 22	" 497.

Marcus	3:5	bladz.	24.	Lucas	17:17	bladz.	429.
"	5:12	"	548.	"	18:8	"	399.
"	5:26	"	20.	"	18:16	"	39.
"	5:36	"	21.	"	22:57	"	123.
"	6:21, v.v.	"	70.	"	22:60, 61	"	125.
"	7:34	"	526.	"	23:8, 9	"	141.
"	9:22	"	12.	"	23:13—16	"	148.
"	12:27	"	199.	"	23:27, 28	"	152.
"	12:34	"	531.	"	23:34	"	155.
"	18:37	"	576.	"	23:34	"	156.
"	16:16	"	465.	"	23:42, 43	"	159.
	Lucas.			"	23:46	"	169.
Lucas	1:6	"	559.	"	24:21, 24, 31	"	175.
"	1:30	"	561.	"	24:39	"	178.
"	1:67, 68	"	560.		Johannes.		
"	2:7b	"	567.	Johannes	1:18	"	69.
"	2:10	"	566.	"	1:38, 39a	"	49.
"	2:15	"	572.	"	2:5	"	61.
"	2:40	"	6.	"	2:7	"	17.
"	2:49	"	48.	"	2:11	"	16.
"	2:52	"	411.	"	2:15	"	56.
"	4:5	"	51.	"	2:16	"	58.
"	4:13	"	23.	"	2:18	"	59.
"	5:4, 5, 8	"	62.	"	3:2a	"	380.
"	5:5	"	544.	"	3:3	"	86.
"	5:8	"	385.	"	3:6	"	348.
"	5:11	"	313.	"	3:8	"	84.
"	6:40	"	570.	"	3:14, 15	"	101.
"	7:20	"	542.	"	3:16	"	400.
"	7:47	"	73.	"	3:21	"	538.
"	7:50	"	403.	"	3:21	"	539.
"	9:35c	"	90.	"	3:30	"	75.
"	10:38b	"	419.	"	3:36	"	547.
"	10:40	"	421.	"	4:6	"	295.
"	10:42	"	422.	"	4:14a	"	76.
"	12:7	"	46.	"	4:14b	"	352.
"	12:31, 32a	"	95.	"	4:29	"	78.
"	13:1—3	"	261.	"	4:29	"	297.
"	13:8, 4	"	329.	"	4:34	"	37.
"	14:25—30	"	520.	"	4:50	"	14.
"	15:5, 6, 7	"	423.	"	4:50	"	64.
"	15:11	"	499.	"	5:8a	"	79.
"	15:12	"	500.	"	5:8b	"	83.
"	15:16	"	502.	"	5:28, 29	"	219.
"	15:17a	"	503.	"	5:28, 29	"	527.
"	17:5	"	398.	"	6:33	"	290.

Johannes 6:35	bladz. 396.	Romeinen 5:10	bladz. 207.
" 6:37	" 468.	" 5:19	" 208.
" 10:27	" 138.	" 5:20	" 193.
" 11:25	" 198.	" 10:9, 10	" 273.
" 11:35	" 535.	" 11:22	" 536.
" 11:37	" 509.	" 12:1	" 322.
" 12:26	" 29.	" 12:19	" 279.
" 14:6b	" 292.	" 13:12	" 255.
" 15:4	" 470.	" 14:9	" 220.
" 15:5	" 456.	" 15:3	" 512.
" 15:7	" 98.	" 16:20	" 388.
" 15:9	" 100.	De 1e Brief aan de Corinthiërs.	
" 16:27	" 81.	1 Corinthen 3:16	bladz. 309.
" 16:33	" 103.	" 10:7	" 459.
" 16:33	" 105.	" 10:31	" 321.
" 17:17	" 106.	" 12:6	" 268.
" 17:19	" 107.	" 13:2c	" 428.
" 18:2	" 113.	" 13:7	" 375.
" 18:5, 8	" 115.	" 15:1, 2	" 195.
" 18:11	" 118.	" 15:3, 4	" 180.
" 18:28a	" 131.	" 15:5b	" 189.
" 18:36	" 134.	" 15:20	" 216.
" 18:36	" 136.	" 15:21	" 217.
" 18:36a	" 137.	" 15:45	" 196.
" 18:37	" 138.	De 2e Brief aan de Corinthiërs.	
" 18:38	" 140.	2 Corinthen 5:17	bladz. 436.
" 19:5b	" 145.	" 7:10a	" 418.
" 19:16b, 17	" 150.	" 9:8	" 493.
" 19:26, 27	" 158.	" 12:10	" 433.
" 19:28, 29	" 165.	" 13:11	" 366.
" 19:30a	" 167.	" 13:11	" 454.
" 21:17	" 181.	De Brief aan de Galatiërs.	
" 21:17	" 182.	Galaten 2:20	bladz. 210.
Handelingen der Apostelen.		" 3:13	" 163.
Handelingen 1:9	bladz. 234.	" 5:22	" 525.
" 1:10, 11	" 236.	De Brief aan de Efeziërs.	
" 1:12	" 237.	Efezen 1:13	bladz. 254.
" 1:13a	" 239.	" 1:23a	" 482.
" 1:14	" 241.	" 4:26	" 211.
" 2:4, 11b	" 251.	" 5:14	" 204.
" 2:16	" 252.	" 5:14	" 205.
" 5:3	" 259.	" 5:15	" 284.
De Brief aan de Romeinen.		" 5:19	" 368.
Romeinen 1:4	bladz. 173.	" 5:19	" 415.
" 5:4, 5	" 226.	" 5:21	" 507.
" 5:6	" 308.		

Efezen 6 : 17, 18a	bladz. 431.	Hebreëŋ 4 : 9	bladz. 228.
„ 6 : 18	„ 355.	„ 4 : 14, 16	„ 437.
„ 6 : 18m	„ 437.	„ 6 : 1	„ 325.
De Brief aan de Filippensen.		„ 8 : 1, 2	„ 247.
Filippensen 1 : 6	bladz. 490.	„ 9 : 27	„ 192.
„ 2 : 3	„ 361.	„ 11 : 39	„ 479.
„ 2 : 5	„ 409.	„ 12 : 1	„ 479.
„ 3 : 8, 9	„ 281.	„ 13 : 8	„ 8.
„ 3 : 12	„ 460.	„ 13 : 9	„ 258.
„ 4 : 6, 7	„ 495.	„ 13 : 20, 21	„ 230.
De Brief aan de Collossensen.		De Brief van Jacobus.	
Collossensen 1 : 19	bladz. 546.	Jacobus 4 : 7	bladz. 263.
„ 1 : 27	„ 187.	„ 5 : 16	„ 32.
„ 3 : 6, 7	„ 294.	De 1e Brief van Petrus.	
„ 2 : 7,	„ 302.	1 Petrus 1 : 7	bladz. 305.
„ 2 : 9, 10	„ 327.	„ 1 : 18	„ 390.
„ 2 : 10	„ 336.	„ 3 : 15	„ 287.
„ 2 : 10	„ 371.	„ 3 : 15c	„ 266.
„ 3 : 1	„ 184.	„ 5 : 6	„ 289.
„ 3 : 2	„ 185.	„ 5 : 8	„ 345.
„ 3 : 5	„ 188.	De 2e Brief van Petrus.	
De 1e Brief aan de Thessalonisensen.		2 Petrus 1 : 4	bladz. 485.
1 Thessalonisensen 4 : 14	bladz. 214.	„ 1 : 10	„ 261.
„ 4 : 17	„ 227.	„ 3 : 11	„ 317.
„ 5 : 17	„ 311.	„ 3 : 18a	„ 411.
De 2e Brief aan de Thessalonisensen.		De 1e Brief van Johannes.	
2 Thessalonisensen 3 : 5a	bladz. 464.	1 Johannes 1 : 7b	bladz. 332.
De 1e Brief aan Timotheus.		„ 2 : 1	„ 342.
1 Timotheus 6 : 12	bladz. 405.	„ 3 : 5	„ 359.
De 2e Brief aan Timotheus.		„ 4 : 10	„ 44.
2 Timotheus 1 : 12	bladz. 445.	„ 4 : 16	„ 440.
„ 2 : 19	„ 286.	„ 5 : 4	„ 477.
„ 2 : 19	„ 377.	Openbaring van Johannes.	
De Brief aan Titus.		Openbaring 1 : 7, 8	bladz. 246.
Titus 2 : 11	bladz. 299.	„ 2 : 10	„ 223.
„ 3 : 5	„ 35.	„ 3 : 11	„ 480.
De Brief aan Philemon.		„ 3 : 20	„ 319.
Philemon 25	bladz. 433.	„ 7 : 9	„ 243.
De Brief aan de Hebreërs.		„ 7 : 17	„ 213.
Hebreëŋ 2 : 9	bladz. 244.	„ 12 : 11	„ 224.
„ 2 : 18	„ 25.	„ 21 : 5	„ 222.
„ 3 : 18	„ 45.	„ 22 : 17	„ 202.
		„ 22 : 17	„ 511.

MAY 3 1891

